

Itun Berria

Aurkibidea

Mateoren Ebanjelioa	1
Markosen Ebanjelioa	24
Lukasen Ebanjelioa	38
Joanen Ebanjelioa	62
Apostoluen Eginak	80
Erromatarren Epistola	103
Lehen Epistola Korintoarrei	113
Bigarren Epistola Korintoarrei	123
Galatarrei Epistola	129
Efesoarrei Epistola	133
Filipotarrei Epistola	137
Kolosarren gutuna	140
Tesalonikarrei Lehen Epistola	143
Bigarren Epistola Tesalonikarrei	145
Timoteori Lehen Epistola	147
Timoteori bigarren gutuna	150
Titori Epistola	152
Filemoniri Epistola	153
Hebrearrei Epistola	154
Santiagoren Epistola	161
Pedroren lehen gutuna	164
Pedroren bigarren epistola	167
Joanen Lehen Epistola	169
Joanen Bigarren Epistola	172
Joanen Hirugarren Epistola	172
Juderen Epistola	173
Apokalipsia	174

Mateo

1. KAPITULUA

1. Jesu Kristoren belaunaldiko liburua, Dabiden semea, Abrahamen semea.
2. Abrahamek sortu zuen Isaak; eta Isaakek sortu zuen Jakob; eta Jakobek Judas eta bere anaiak sortu zituen;
3. Eta Judasek sortu zituen Tamarren Phares eta Zara; eta Faresek sortu zuen Esrom; eta Esromek sortu zuen Aram;
4. Eta Aramek sortu zuen Aminadab; eta Aminadabek sortu zuen Naasson; eta Naasonek sortu zuen Salmon;
5. Salmonek sortu zuen Booz Rakaben; eta Boozek engendratu zuen Obed Ruteko; eta Obedek Jese sortu zuen;
6. Eta Jese sortu zuen David errege; eta Dabid erregeak sortu zuen Salomon Uriasen emaztea izan zen harengandik;
7. Salomonek sortu zuen Roboam; eta Roboamek sortu zuen Abia; eta Abiak sortu zuen Asa;
8. Eta Asak sortu zuen Josafat; eta Josafatek sortu zuen Joram; eta Joramek sortu zuen Ozias;
9. Oziasek sortu zuen Joatam; eta Joatamek sortu zuen Akaz; eta Akazek sortu zuen Ezekias;
10. Ezekias sortu zuen Manases; eta Manasesek sortu zuen Amon; eta Amonek sortu zuen Josias;
11. Josias sortu zituen Jekonias eta bere anaiak Babilonara eraman zituzten garaian.
12. Eta Babilonara ekarri ondoren, Jekonias sortu zuen Salathiel; eta Salathielek sortu zuen Zorobabel;
13. Zorobabelek sortu zuen Abiud; eta Abiudek sortu zuen Eliakim; eta Eliakimek sortu zuen Azor;
14. Eta Azorrek sortu zuen Sadok; eta Sadok sortu zuen Akim; eta Akimek Eliud sortu zuen;
15. Eliudek sortu zuen Eleazar; eta Eleazarrek sortu zuen Matan; eta Matanek sortu zuen Jakob;
16. Eta Jakobek sortu zuen Jose Mariaren senarra, zeinengandik jaio baitzen Jesus, Kristo deitzen dena.
17. Beraz, Abrahametik Davidera arteko belaunaldi guztiak hamalau; eta Dabidetik Babiloniara eraman arte hamalau belaunaldi; eta Babilonara eraman zutenetik Kristora arte hamalau belaunaldi dira.
18. Bada, Jesu-Kristoren jaiotza haxe izan zen: Maria bere ama Joserekin ezkondata zegoenean, elkarrekin bildu baino lehen, Espiritu Santuaren haurdun izan zen.
19. Orduan, Jose bere senarra, gizon zuzena zelarik, eta ez zuela bere eredu publikoa eman nahi, ezkutuan utzi nahi izan zuen.
20. Baina gauz hauetaz pentsatzen zuen bitartean, huná, Jaunaren aingerua agertu zitzaion ametsetan, zioela: Jose, Dabiden semea, ez izan beldur zuregan zure emaztea Maria, zeren bere baitan sortua dena da. Espiritu Santuarena.
21. Eta erdituko du seme bat, eta deituko diozu Jesusi izena, zeren berak salbatuko du bere herria bere bekatuetatik.
22. Bada, au guzia egin zen, bete zedin profetak Jaunaz esan zuena, zioela:
23. Huna, birjina bat haurdun izango da, eta seme bat sortuko du, eta Emmanuel deituko diote izena, hau da, Jainkoa gurekin.
24. Orduan Josek lotik pizturik egin zuen Jaunaren Aingeruak agindu zion bezala, eta hartu zuen bere emaztea.

25. Eta etzuen ezagutu bere lehen-semea sortu arteo: eta jarri zion izena Jesus.

2. KAPITULUA

1. Bada, Jesus Judeako Belenen jaio zenean Herodes erregearen egunetan, huna, ekialdetik Jerusalemara etorri ziren jakintsuak.
2. Esaten ziotela, Non da Iuduen Errege jaio dena? zeren ikusi baitugu bere izarra sortaldean, eta gurtzera etorri gara.
3. Herodes erregeak gauza oiek aditu zituenean, asaldatu egin zen, eta Jerusalem guzia berarekin.
4. Eta bildu zituenean apaiz-buru eta eskribau guziak erriko guziak, galdetu zien non jaioko zen Kristo.
5. Eta erran zioten: Judeako Belenen, zeren hala da profetak idatzia:
6. Eta zu Bethleem, Judako lurtean, ez zara Judako prinzipdeen artean txikiena, zeren zuregandik aterako baita Gobernadore bat, ene herri Israel gobernaturiko duena.
7. Orduan Herodesek jakintsuak ezkutuan deitu zituenean, izarra zer ordutan agertu zen, galdetu zien arduratsu.
8. Eta igorri zien Belenera, eta erran zuen: Zoazte eta bilhatu arretaz haurtxoa; eta hura eriden duçuenen, ekariezadazue berri, etor nadin hura-ere adoratzera.
9. Erregeari entzutean, alde egin zuten; eta huna, sortaldean ikusi zuten izarra, haien aitzinean joan zen, ethorri zen arte, haurtxoa zegoen tokian gelditu zen arte.
10. Izarra ikusi zutenean, poz handiz poztu ziren.
11. Eta etxera sartzean, ikusi zuten haurtxoa bere amarekin Mariarekin, eta ahuspezturik aduratu zuten: eta beren altxorak ireki zituztenean, opariak eman zizkieten; urrea, eta intsentsua, eta mirra.
12. Eta ametsetan Jainkoaren abisua eman ziola Herodesengana ez itzultzeko, beste bide batetik abiatu ziren beren herrira.
13. Eta alde egin zutenean, hara, Jaunaren aingerua agertu zitzaion ametsetan Joseri, esanez: Jaiki, eta hartu haurra eta bere ama, eta ihes egin Egiptora, eta egon zaitez han nik hitza eman arte. Herodesek haur txikia bilatuko du hura suntsitzeko.
14. Jaiki zenean, hartu zituen gauez umea eta bere ama, eta joan zen Egiptora.
15. Eta han izan zen Herodes hil arte, bete zedin profetak Jaunaz esandakoa, zioela, Egiptotik deitu dut ene semea.
16. Orduan Herodesek ikusi zuenean gizon jakintsuez iseka egiten ziotela, ikaragarri haserretu zen, eta igorri zuen, eta hil zituen Belenen eta bertako bazter guzietan zeuden haur guztiak, bi urtetik beherakoak, bezalaxe. jakintsuei arduratsu galdegin zien denbora.
17. Orduan bete zen Jeremy profetak esandakoa, zioela:
18. Raman entzun zen boz bat, negar eta negar, eta dolu handia, Rakel bere seme-alabak negarrez, eta ez zuen kontsolatu nahi, ez direlako.
19. Baina Herodes hil zenean, huná, Jaunaren aingeru bat agertu zitzaion ametsetan Joseri Egipton.
20. Esaten ziotela: Jaiki, eta hartu umea eta bere ama, eta zoaz Israelgo lurrera, zeren hilak dira umearen bizia bilatzen zutenak.
21. Eta jaiki zen, eta hartu zituen haurtxoa eta bere ama, eta ethorri zen Israelgo lurrera.
22. Bainan aditu zuenean Arkelao erreginatzen zela Judean bere aita Herodesen gelan, beldur izan zen hara joateko:

hala ere, Jainkoaren ametsetan ohartarazirik, alde egin zuen Galileako lurraldeetara.

23. Eta ethorri zen, eta bizi zen Nazareth deitzen den hiri batean: bete zedin profetek esan zutena, Nazareno deituko da.

3. KAPITULUA

1 Egun hetan etorri zen Joan Bataiatzailea, Judeako basamortuan predikatzen ari zela,

2 Eta erraiten çutela, Bimu çaitetze, ecen hurbil da ceruetaco resumá.

3. Zeren hau da Isaias profetak erran zuena, zioela, basamortuan oihuka ari denaren ahotsa: Presta ezazue Jaunaren bidea, zuzen egin bere bideak.

4. Eta Joanek berak zeukan gamelu-ilezko soinekoa, eta larruzko gerrikoa bere solomuin inguruan; eta haren haragia txingorra eta basa-eztia zen.

5. Orduan atera ziren harengana Jerusalem, eta Judea guzia, eta Jordan inguruko eskualde guzia,

6. Eta bataiatuak izan ziren harengandik Jordanen, beren bekatuak aitortuz.

7 Baina Phariseu eta Saduzeoetarik anhitz haren bataiora etortzen icusirik, erran cieçén, O sugegorrien belaunaldia, norc abisatu vkan çaituzteçue ethorteco aserretic iges çaitzeltela?

8 Ekar itzazue bada damutzeko egokiak diren fruituak:

9. Eta ez pentsa zeuen baitan esatea: Abraham dugu gure aita: zeren diotsuet, Jainkoak harri hauetarik gai dela Abrahami haurrak sor diezazkieten.

10. Eta orain aizkora ere zuhaitzen erroan ezarria da: hortaz, fruitu onik ematen ez duten arbola oro moztu eta sutara botatzen da.

11. Nik egiazki bataiatzen zaituztet urez damutzeko: baina nire ondotik datorrena ni baino indartsuagoa da, zeinen oinetakoak ez naizen eramateko digne: berak bataiatuaren zaituzte Espiritu Santuz eta suz.

12. Noren abanikoa eskuan dauka, eta garbituko du bere zorua, eta bilduko du bere garia loran; baña lastoa itzali ezinezko suarekin erreko du.

13. Orduan ethorri zen Jesus Galileatik Jordanera Joanengana, harengandik bataiatzeko.

14. Baina Joanek debekatu zion, zioela: Zugandik bataiatu behar dut, eta nigana zatoz?

15 Eta ihardesten çuela Iesusec erran cieçón, **Utzi orain hala: ecen hala behar dugu gucia bethetzea iustitia gucia.** Orduan sufritu zuen.

16. Eta Jesus, bataiatu zenean, igan zen berehala uretatik, eta huná, zeruak ideki zitzaizkion, eta ikusi zuen Jainkoaren Espiritua uso bat bezala jaisten, eta haren gañean argitzen.

17. Eta huna boz bat zerutik, erraiten zuela: Au da ene Seme maitea, zeinetan atsegin dudan.

4. KAPITULUA

1 Orduan eramane ceçan Iesus Spirituaz basamortura, deabruaren tentazionea içatera.

2. Eta berrogei egun eta berrogei gau barau egin zuenean, gero gose izan zen.

3. Eta tentatzailea ethorri zenean, erran zuen: Jainkoaren Semea bazara, manatu harri hauek ogi egin daitezen.

4 Baina harc ihardesten çuela erran ceçan, Scribatua dago: **Ez da guiçona oguiz bakharric vicico, baina laincoaren ahotic ilkiten den hitz guciaz.**

5. Orduan, deabruak eramane zuen hiri saindura, eta ipintzen du tenpluko pintxo batean.

6. Eta esan zion: Jainkoaren Semea bazara, bota eure burua behera: zeren idatzita dago: Bere aingeruei aginduko diete zuregatik, eta haien eskuetan eramango zaituzte, ez dezazun zure oina urratu. harri baten kontra.

7. Erran zioen Iesusek: **Berriz idatzita dago: Ez dezu tentatuko zure Jainko Jauna.**

8. Berriz ere, deabruak mendi oso altu batera eramaten du, eta erakusten dizkio munduko erreinu guziak, eta haien aintza;

9 Eta erran cieçón, Gauça hauc guciac emanen drauzquit, baldin erortzen bazara eta ni adoratzten.

10. Orduan esan zion Iesusek: « **Alde handik, Satanas: zeren idatzita dago: Adoratuko duzu zure Jainko Jauna, eta bera bakarrik zerbitzatuko duzu.**»

11. Orduan utzi zuen deabruak, eta huná, aingeruak ethorri ziren eta zerbitzatzen zioten.

12. Bada, Iesusek aditu zuenean, Joanes presondegian sartu zela, joan zen Galileara;

13. Eta Nazaret utzirik, ethorri zen eta bizi zen Kapernaumen, zeina itsasoko ertzean dagoen, Zabulon eta Neftalim mugan.

14. Bete zedin Isaias profetak esandakoa, esaten zuela:

15. Zabulongo lurra, eta Neftalim lurra, itsasoko bidetik, Jordanez gaindi, jentilen Galilea;

16. Ilunpetan eserita zegoen herriak argi handia ikusi zuen; eta heriotzaren lurraldean eta itzalean eserita zeudenei argia sortzen zaie.

17. Ordutik asi zan Iesus predikatzen, eta esaten, **Bimutu, zeren zeruetako erreinua hurbil da.**

18. Eta Iesusek Galileako itsasoan zihoala, ikusi zituen bi anaiak, Simon Pierris deitzen zena, eta Andres haren anaia, sarea botatzen zieten itsasora: zeren arrantzaleak ziren.

19. Eta erran zien: **Jarraitu niri, eta egingo zaituztet gizonen arrantzale.**

20. Eta berehala utzi zituzten sareak, eta jarraitu zioten.

21. Handik aurrera zihoala, ikusi zituen beste bi anaiak, Santiago Zebedeoren semea eta Joan bere anaia, beren aita Zebedeorekin ontzi batean sareak konpontzen; eta deitu zien.

22. Eta bereala utzi ziran ontzitik eta beren aita, eta jarraitu ziran.

23. Eta ibilli zan Jesus Galilea guzia, irakasten ziotela beren sinagogetan, eta predikatzen zuela erreinuko Ebanjelioa, eta sendatzen zituen eritasun eta eritasun guziak jendearen artean.

24. Eta haren ospea Siria guzian gera zen: eta eritasun eta oinaze ezberdinez harturik, eta deabruz jabetu zirenak, eta zoroak, eta paralisiak zituztenak, ekarri zizkieten. eta sendatu zituen.

25. Eta jarraiki zekion jende ugari Galileatik, eta Dekapolistik, eta Jerusalem dik, eta Judeatik, eta Jordanetik bestaldetik.

5. KAPITULUA

1. Eta jendetza ikusirik, igan zedin mendi batera: eta jarri rik, ethorri zitzaizkion bere diszipuluak.

2. Eta ireki zuen ahoa, eta irakatsi zien, zioela:

3. Zorionekoak izpirituzko pobreak, zeren haiena baita zeruetako erreinua.

4. Zorionekoak negar egiten dutenak, zeren konsolatuko dirade.

5. Zorionekoak otzanak, zeren lurra heredatuko dute.

6. Zorionekoak zuzentasunaren gose eta egarri daudenak: zeren aseturen dirade.

7. Zorionekoak errukitsuak: zeren urrikalduko dute.

8. Zorionekoak biotz garbiak, zeren ikusiko baitute Jainkoa.

9. Zorionekoak bakegileak: zeren Jainkoaren semeak deituko dira.

10. Dohatsu dira zuzentasunagatik persekutatzen direnak: zeren haiena da zeruetako erreinua.

11. Dohatsuak zarete, gizonak iraintzen zaituztetenean, eta persekutatzen zaituztenean, eta gaitz guziak erranen dituztenean zuen kontra, enegatik.

12. Poztu zaitezte, eta alai zaitezte, zeren handia da zuen saria zeruan, zeren hala persekutatu zituzten zuen aurretik ziren profetak.

13. Zuek zarete lurreko gatzak, baina gatzak bere usaia galdu badu, zertan gatzatuko da? aurrerantzean ez da ezertarako balio, kanpora botatzeko eta gizonen oinetan zapaltzeko.

14. Zuek zarete munduko argia. Muino batean ezarrita dagoen hiri bat ezin da ezkutatu.

15. Eta gizonak ez dute kandela pizten eta baso azpian jartzen, argizaiola baten gainean baizik; eta argitzen ditu etxean dauden guziei.

16. Hala egin bedi zuen argiak gizonen aitzinean, ikus ditzaten zuen obra onak, eta glorifica dezaten zeruko zuen Aita.

17. Ez pentsa ethorri naizela legea, edo profetak hondatzera: ez naiz ethorri hondatzera, konplitzera baizik.

18. Ecen eguiatz erraiten drauquet, Cerua eta lurra iragan arteo, ez da inolaz jota bat edo tilde bat iraganen Leguetic, dena konplitu arte.

19. Nork, bada, manamendu ttiki hauetarik bat hautsi eta gizonen hala irakatsiko badiote, txikiena izango da zeruetako erreinuan: baina nork egin eta irakatsiko dituen, hau handia izango da zeruetako erreinuan.

20. Zeren erraiten drauzuet: zuen zuzentasunak Eskriba eta Fariseuen zuzentasuna gaingitzen ez badu, ez zaretela zeruetako erreinuan sartuko.

21. Entzun dezute, aintzinakoek esan zutela: Ez duzu hilko; eta hilko duena epaitzeko arriskuan egongo da:

22. Baina nik diotsuet, nor bere anaiaren kontra arrazoirik gabe haserretzen dena, juizioko arriskuan egongo da: eta nork bere anaiari esango dio, Raca, konzilioko arriskuan egongo da: , infernuko suaren arriskuan egongo da.

23. Bada, zure opariak aldarera ekartzen badituzu, eta han gogoratzen bazara zure anaiak zerbait duela zure kontra;

24. Utzi han zure oparia aldarearen aurrean, eta zoaz; lehenik adiskide zaitez zure anaiarekin, eta gero etorri eta eskaini zure oparia.

25. Akordatu laster zure arerioarekin, harekin bidean zauden bitartean; etsaiak ez zaitzala noizbait juezaren esku utzi, eta epaileak ofizialaren esku, eta kartzelara bota ez zaitzan.

26. Egiazki diotsut: Ez zara inola ere handik aterako, ordaintzen duzun arteo.

27. Entzun dezute, aintzinakoek esan zutela: Ez dezu adulteriorik egin.

28. Baina nik diotsuet, emazteari begiratzen dionak bere desiratzen duenak adulterio egin duela harekin jada bere bihotzean.

29. Eta zure eskuineko begiak ofenditzen bazaitu, atera ezazu, eta bota ezazu zuregandik: zeren mesede da zuretzat zure kideetako bat galtzea, eta ez zure gorputz osoa infernura botatzea.

30. Eta zure eskuineko eskuak ofenditzen bazaitu, moztu, eta bota ezazu zuregandik: zeren zuretzako mesede da zure kideetako bat galtzea, eta ez zure gorputz osoa infernura botatzea.

31. Esan da: Nork bere emaztea utziko duenak, eman beza divorziozko idazkia.

32. Baina erraiten drauquet, norc-ere bere emaztea utziren baitu, paillardicagatic salbu, adulteriora eragiten duela: eta norc-ere ezkontzen den dibortziatua, adulterioa du.

33. Berriz entzun duzue, esana izan dela aintzinakoek: Ez diozu zure buruari barkatuko, baina beteko dituzu Jaunari zure juramentuak.

34. Baina nik erraiten drauzuet: Ez zin egin batere; ezta zerutik; Jainkoaren tronua baita:

35. Ezta lurretik; bere oinen aulkia baita: ez Jerusalemen ondoan; Errege handiaren hiria baita.

36. Eta ez dezu zin egin zure buruagatik, ezin baituzu ile bat zuri edo beltz egin.

37. Baina izan bedi zure komunikazioa: Bai, bai; Ez, ez: zeren hauek baino gehiago dena gaitzetik dator.

38. Entzun duzue erran izan dela: Begi begiz, eta hortz hortz.

39. Baina nik diotsuet, ez duzuela gaizkiari aurre egin: baina nor-ere zure eskuineko masailan kolpatuko zaituena, itzul iezaiozu bertzea ere.

40. Eta norbaitek legeaz auzitara eramango badizu, eta zure soinekoa kenduko balu, har dezala zure soinekoa ere.

41. Eta nor-ere beharturen zaituena milia bat egitera, zoaz berarekin biekin.

42. Emaidazu eskatzen dizunari, eta zuregandik mailegatu nahi duenari ez diezaiozu alde egin.

43. Entzun duzue esana dela: Maite duzu zure hurkoa, eta gorrotatu zure etsaia.

44. Baina nik diotsuet: Maite itzazue zuen etsaiak, bedeinkatu madarikatzen zaituztenak, egizue ongi gorroto zaituztenei, eta otoitz egin ezazue gaiztoki erabiltzen zaituzten eta jazartzen zaituztenen alde;

45. Zeruko zuen Aitaren semeak izan zaitezten: zeren bere eguzkia gaiztoen eta onen gainera igortzen du, eta euria igortzen du zuzen eta injustoen gainera.

46. Ecen baldin maitatzen çaituztenac maite badituçue, cer sari duçue? ez ote dute berdin publikanoek?

47. Eta baldin çuen anayeac salutatzen badeçaçue, cer eguiten duçue guehiagoric? ez ote dira hala publikoak ere?

48. Izan zaitezte beraz perfektuak, zeruko zuen Aita perfektua den bezala.

6. KAPITULUA

1. Beguiraçue ez dezaçuela limosna guiçonon aitzinean eguiten, hetaric ikusteraco: bestela eztuçue sariric ceruetan den çuen Aitarengandik.

2. Beraz, zure limosna egiten duzunean, ez egin tronpeta zure aurrean, hipokriteek sinagogetan eta kaleetan egiten duten bezala, gizonen aintza izan dezaten. Egiaz diotsuet, beren saria dute.

3. Bainan limosna egiten duzunean, zure ezkerrekoak ez dezala jakin zer egiten duen zure eskuinak.

4. Zure limosna sekretuan izan dadin, eta zure Aitak berak ezkutuan ikusten duenak, argiki sarituko zaitu.

5. Eta othoitz egiten duzunean, ez zara izan hipokritak bezala: zeren maite dute sinagogetan eta kale bazterretan zutik otoitz egitea, gizonei ikus daitezen. Egiaz diotsuet, beren saria dute.

6. Baina zuk, otoitz egiten duzunean, sar zaitez zure armairuan, eta zure atea itxi duzunean, otoitz egin ezazu ezkutuan dagoen zure Aitari; eta ezkutuan ikusten duen zure Aitak argiki sarituko zaitu.

7. Baina othoitz egiten duzunean, ez erabili errepikapen hutsalak, jentilek egiten duten bezala: zeren uste baitute beren mintzoagatik entzunak izango direla.

8 Ez zaitezte bada hekien antzeko: ecen zuen Aitak badaki zeren behar dituzun, berari eskatu baino lehen.

9. Honela bada othoitz egizue: Zeruko Aita gurea, Santifikatu bedi zure izena.

10 Etor zaitez zure erreinua. Egin bedi zure borondatea lurrean, zeruan bezala.

11 Emaiguzu gaur gure eguneroko ogia.

12. Eta barka iezaguzu gure zorrak, gure zordunei barkatzen diegun bezala.

13. Eta ez gaitzazu eraman tentaziora, baina libra gaitzazu gaiztakeriatik: zeren zure baita erreinua, eta boterea, eta gloria sekulako. Amen.

14. Zeren gizonei beren bekatuak barkatzen badiezue, zuen Aita zerukoak ere barkatuko dizue.

15. Bainan gizonei beren erruak barkatzen ez badiezue, zuen Aitak ere ez ditu barkatuko zuen bekatuak.

16. Eta barur egiten duzunean, ez izan, hipokritak bezala, itxura tristeko: zeren beren arpegiak desfiguratzen dituzte, gizonei barur egiten dutela agertzeko. Egiaz diotsuet, beren saria dute.

17. Zuk, ordea, barau egiten duzunean, gantzutu zure burua, eta garbitu zure aurpegia;

18. Ez dezazula agertzen gizonei barur egiten, ezkutuan dagoen zure Aitari baizik: eta sekretuan ikusten duen zure Aitak, argiki sarituko zaitu.

19. Ez bildu itzazu altxorrik lurrean, non sitsak eta herdoilak hondatzen diren, eta non lapurrak urratzen eta lapurtzen dituen.

20. Baña bildu itzazue altxorrak zeruan, non ez sitsak, ez herdoilak hondatzen, eta non lapurrak ezpaituzten ez lapurtzen.

21. Zeren non dagoen zure altxorra, han egongo da zure bihotza ere.

22. Gorputzaren argia begia da: bada zure begia bakarra baldin bada, zure gorputz osoa argiz beteko da.

23. Baina zure begia gaiztoa bada, zure gorputz osoa ilunpez beteko da. Beraz, zure baitan dagoen argia iluntasuna bada, zein handia da ilunpe hori!

24. Nehork ezin du bi nagusi zerbitzatu: zeren edo bata gorrotatu eta bestea maitatuko du; edo bestela bati eutsiko dio, eta bestea mespretxatuko du. Ezin duzue zerbitzatu Jainkoa eta Mamon.

25. Argatik diotsuet: Ez ezazute arduratu zuen biziagatik, zer jango duzuen edo zer edanen duzuen; ezta oraindik zure gorputzagatik, zer jantziko duzuen. Ez al da bizia haragia baino gehiago, eta gorputza jantzia baino?

26. Begira zeruko hegaztiak: ez baitute ereiten, ez biltzen, ez ukuiluetan biltzen; hala ere, zuen Aita zerukoak elikatzen ditu. Ez al zarete haiek baino askoz hobeak?

27. Zuetarik zeinek pentsatuz, beso bat gehi diezaioke bere altuerari?

28. Eta zergatik artzen duzue soñekorako? Kontuan hartu soroko liliak, nola hazten diren; ez dute nekatu, ezta iruten ere:

29. Eta hala ere diotsuet, Salomon ere ez zela bere aintza guzian hauetariko bat bezala jantzi.

30. Argatik, Jainkoak horrela jantziko balu gaur egungo belarra, eta bihar labean botatzen dena, ez zaituzte askoz gehiago jantziko, fede gutxikook?

31. Beraz, ez ezazute gogoeta egin, erraiten duzuela: Zer jango dugu? edo: Zer edanen dugu? edo: Zertaz jantziko gara?

32 (Ecen gauça hauc guciac bilhatzen dituzte Gentilec:) ecen çuen Aita cerucoac badaqui gauça hauen guciac behar çaçuela.

33. Baina bila zazue lehenik Jainkoaren erreinua eta haren zuzentasuna; eta gauza oiek guziak gehituko zaizkizue.

34. Ez zaitezte bada, bada, biharamuneko pentsamendurik: zeren biharamunekoak bere baitako gauzez arduratuko dira. Egunerako nahikoa da haren gaitza.

7. KAPITULUA

1 Ez itzazue juzgatzen, juzgatuak ez gaitezen.

2. Zeren zer juiziorekin juzgatzen duzuen, jujatuak izango zarete: eta zer neurriekin neurtzen duzuen, berriz neurtuko zaituztezue.

3. Eta zergatik ikusten duzu zure anaiaren begian den mota, baina ez duzu zure begian dagoen habeari begiratzen?

4. Edo nola esango diozu zure anaiari: Utz iezadazu zure begitik motxoa ateratzen; eta huna, habe bat dago zure begian?

5. Hipokrita, bota lehenik habea zure begitik; eta orduan argi ikusiko duzu zure anaiaren begitik motxoa ateratzeko.

6. Ez eman txakurrei saindua, eta ez bota zure perlak txerrien aurrean, ez ditzaten oinen azpian zapaldu, eta itzuli eta urratuko zaituzteten.

7. Eskatu, eta emango dizute; Bilatu, eta aurkituko duzue; Jo ezazue, eta irekiko zaizue:

8. Zeren eskatzen duenak jasotzen du; eta bilhatzen duenak arkitzen du; eta jotzen duenari irekiko zaio.

9. Edo ze gizon da zuetarik, zeina bere semeak ogia eskatuz gero, emango dio harri bat?

10. Edo arrain bat eskatzen badio, emango al dio suge bat?

11. Bada zuek, gaixtoak izanik, badakizue zuen seme-alabei dohain onak ematen, zenbat geiago emango die zeruko zuen Aitak gauza onak eskatzen diotenei?

12. Beraz, gizonek zuei egin diezazutela nahi duzuen guzia, egizue zuek ere haiekin: zeren au da legea eta profetak.

13. Sar zaitezte ate estutik, zeren zabala da atea, eta zabala da hondamenera daraman bidea, eta asko dira bertan sartzen direnak.

14. Zeren estua baita atea, eta estua bizitzera daraman bidea, eta gutxi dira hura aurkitzen dutenak.

15. Kontuz ibili profeta faltsuekin, ardi-jantziz etortzen zaizkizutenak, baina barrutik otso arraroak dira.

16. Beren fruituengatik ezagutuko dituzue. Gizonak arantzazko mahatsak, edo karduzko pikuak biltzen al ditu?

17. Hala ere zuhaitz on orok ematen du fruitu ona; baña arbola ustelak fruitu gaiztoak ekartzen ditu.

18. Zuhaitz on batek ezin du fruitu gaiztorik eman, ez zuhaitz ustel batek ere fruitu onik.

19. Frutu onik ematen ez duen zuhaitz oro moztu eta sutara botatzen dute.

20. Argatik beren fruituengatik ezagutuko dituzue.

21. Niri esaten didan guzia ez da sartuko zeruetako erreinuan; baina zeruko ene Aitarene borondatea egiten duena.

22. Askok esango didate egun hartan: Jauna, Jauna, ez al dugu profetizatu zure izenean? eta zure izenean deabruak kanpora bota dituzu? eta zure izenean obra miragarri asko egin dituzu?

23. Eta orduan aitortuko diet, ez zaituztet sekula ezagutu: alde egin enegandik, gaiztakeria egiten duzuenok.

24. Beraz, ene hitz hauek entzuten dituen, eta betetzen dituen, antzeratuko dut gizon jakintsu batekin, bere etxea harkaitz gainean eraiki zuena.

25. Eta euria jautsi zen, eta uholdeak etorri ziren, eta haizeak jo zuten, eta jo zuten etxe hura; eta ez zen erori: zeren harkaitz baten gainean zegoen fundatua.

26. Eta nere hitz hauek entzuten dituen, eta haiek egiten ez dituen, ergel baten antzekoa izango da, bere etxea hondarraren gainean eraiki zuena.

27. Eta euria jautsi zen, eta uholdeak etorri ziren, eta haizeak jo zuten, eta jo zuten etxe hura; eta erori zen: eta handia izan zen haren erorketa.

28. Eta gerthatu zen, Jesusek hitz hauek bukatu zituenean, jendea harrituta gelditu zen haren doktrinaz.

29. Ecen iracasten ciecén autoritatea duenac beçala, eta ez Scribac beçala.

8. KAPITULUA

1. Menditik jautsi zenean, jende ugari jarraitu zion.

2. Eta huná, leproso bat ethorri zen eta adoratu zuen, zioela, Jauna, nahi baduzu, garbi nazakezu.

3. Eta Jesusek eskua luzatu eta ukitu zuen, zioela: **Nahi dut; izan zaitez garbi.** Eta berehala garbitu zen bere legena.

4. Eta erran cieçón Iesusek, **Beguiara ez dezazuela inori erran; baña zoaz, erakuts zaitez apaizari, eta eskaini Moisesek agindutako dohaina, lekukotasunerako.**

5. Eta sartu zanean Iesus Kafarnaumen, ethorri zan beregana, othoizten eban.

6. Eta esaten ziotela: Jauna, nere zerbitzaria etzan da paralisiaren eririk, larriki oinazeturik.

7. Eta esan zion Jesusek: **Ni etorriko naiz eta sendatuko naiz.**

8. Ihardetsi zuen zentarioak, eta erran zuen: Jauna, ez naiz digne zu ene teilatupéan sar dezazuela: baina esan hitza bakarrik, eta sendatuko da ene zerbitzaria.

9. Zeren gizona naiz aginpidepean, soldaduak ditudala ene azpian: eta gizon honi esaten diot: Zoaz, eta badoa; eta berce bati: Etorri, eta dator; eta ene zerbitzariari: Egizu hau, eta egiten du.

10. Hori entzutean, miretsi zen Jesusek, eta esan zion atzetik zetozenei: **Egiaz diotsuet, ez dut ain fede handirik aurkitu, ez Israelen.**

11. Eta diotsuet, asko etorriko direla sortaldetik eta mendebaldetik, eta eseriko direla Abrahamekin, Isaakekin eta Jakobekin, zeruetako erreinuan.

12. Baina erreinuko semeak kanpoaldeko ilhunbetara botako dira: hor izango dira nigarrak eta hortz-karraskak.

13. Eta esan zion Jesusek zenturioari: **Zoaz; eta sinistu duzun bezala, hala egin bedi.** Eta bere zerbitzaria sendatu zan ordu berean.

14. Eta sartu zanean Jesus Pedroren etxera, ikusi zuen bere emaztearen ama etzana, eta sukarrak eririk.

15. Eta ukitu zion eskua, eta sukarrak utzi zuen: eta jaiki zen, eta zerbitzatzen zituen.

16. Arratsaldea ethorri zenean, ekarri zizkioten anhitz deabruz jabetuak: eta bere hitzarekin izpirituak kanpora bota zituen, eta sendatu zituen gaixo zeuden guztiak.

17. Bete zedin Isaias profetak esandakoa, zioela, Berak hartu zituen gure eritasunak, eta eraman zituen gure eritasunak.

18. Eta ikusi zuenean Jesusek bere inguruan jendetza andia, agindu zuen beste aldera joateko.

19. Eta ethorriarik eskribau bat, erran zioen: Maisu, jarraikiko zaitut norat zoazen.

20. Eta esan zion Jesusek: **Azeriak dauzkate zuloak, eta zeruko txoriek habiak; baina gizonaren Semeak ez du burua non jarri.**

21. Eta bere diszipuluetatik bertze batek erran zioen: Iauna, utz nazazu lehenik ioaiten eta ohortzera ene aita.

22. Baina Jesusek erran zioen: **Jarraia iezadazu; eta utzi hildakoak hildakoak ehortzi.**

23. Eta ontzi batean sartzean, jarraiki zitzaizkion bere diszipuluak.

24. Eta huná, ekaitz andi bat sortu zen itsasoan, non itsasontzia uhinez estalirik zegoen: baina hura lo zegoen.

25. Eta hurbildu ziren haren diszipuluak, eta esnatu zuten, ziotela, Jauna, salba gaitzazu: galtzen gara.

26. Eta erran cieçón, **Cergatic beldur çarete, fede guticoac?** Orduan jaiki eta mehatxatu zituen haizeak eta itsasoa; eta lasaitasun handia zegoen.

27. Baina guiçonac mirets ceçaten, cioitela, Nola da au, haizeac eta itsasoac-ere obeditzen diotela?

28. Eta ethorri zenean Gergesenen lurraldera bestaldera, topatu zitzaizkion deabrudun bi, hilobietatik irteten ziren, oso sutuak, bide hartatik nehor ez zedin igaro.

29. Eta huna, oihi egin zuten, ziotela: Zer dugu zurekin, Iesus, Jainkoaren Semea? ethorri al zara gu oinazetzera ordua baino lehen?

30. Eta urrun zegoen hetarik asko txerri artalde bat bazkatzen.

31. Bada deabruak othoitz egin zioten, ziotela: Baldin botatzen gaituzu, utz gaitzazu txerri artaldera joan gaitezen.

32. Eta esan zion: **Zoazte.** Eta ilki ziranean, sarthu ziran txerri artaldera: eta huna, txerri-talde guzia bortizki laster joan zan leku aldapa batetik itsasora, eta il zan uretan.

33. Eta haiek zaintzen zituztenek iges egin zuten, eta joan ziren hirira, eta kontatu zuten guzia, eta zer gertatu zitzaien deabruen jabeei.

34. Eta huná, hiri guzia ilkhi zen Jesusi bidera: eta hura ikusirik, othoitz egin zioten, alde egin zezan beren lurraldeetatik.

9. KAPITULUA

1. Eta sarthu zan ontzi batean, eta igaro zan, eta ethor zan bere errira.
2. Eta huná, ekarri zioten paralitiko bat, ohe batean etzanda: eta Jesusek haien fedea ikusirik erran zion paralitikoari; **Seme, anima zaitez; barkatu zaizkizu zure bekatuak.**
3. Eta huná, Scribataric batzuc erraiten çuten bere baitan, Hunec blasfematzen du.
4. Eta Jesusek jakinik hekien pentsamenduak erran zuen: **Zergatik uste duzue gaizki zuen bihotzetan?**
5. Zeren zer den errazago esatea: **Barkatuak zaizkizute zure bekatuak; edo esatea: Jaiki eta ibili?**
6. **Baina jakin dezazuen, gizonaren Semeak baduela boterea lurrean bekatuak barkatzeko, (orduan dio paralitikoari:) Jaiki zaitez, hartu zure ohea, eta zoaz zure etxera.**
7. Eta jaiki zen, eta joan zen bere etxera.
8. Baina gendetzak ikusirik, miretsi ziren, eta glorificatu zuten Jainkoa, zeina gizonei halako boterea eman ziona.
9. Eta Jesusek handik iragaiten zelarik, ikusi zuen gizon bat, Mateo zeritzana, aduanera iarririk, eta erran zioen: **Jarrai iezadazu.** Eta jaiki eta jarraitu zion.
10. Eta gerthatu zen, Jesus etxean jatera eserita zegoela, huná, ethorri ziren asko publicano eta bekatari, eta eseri ziren berarekin eta bere ikasleekin.
11. Eta ikusirik Fariseuek, erran zieten haren diszipuluei: **Zergatik jaten du zuen Maisuak publicanoekin eta bekatariekin?**
12. Baina Jesusek hori entzutean, esan zien: **Osasuna dutenek ez dute medikurik behar, gaixo daudenek baizik.**
13. **Baina zoazte, eta ikas ezazue zer esan nahi duen horrek: Errukituko dut, eta ez sakrifizioa: zeren ez naiz etorri zintzoak deitzera, baizik bekatariak damutzer.**
14. Orduan ethorri zitzaizkion Joanen diszipuluak, cioitela, Cergatic gu eta Phariseuak maiz barurtzen dugu, baina hire diszipuluak eztute barurtu?
15. Eta erran ciecén Iesusec, **Emaztegueco haouréc dolu eguin ahal al dute, ezkongai hequin den bitartean? baña ethorriren dira egunak, ezkongaia kenduko zaienean, eta orduan barur egingo dute.**
16. **Nehork ez dio jantzi zahar bati oihal berriko puskarik jartzen, zeren hura betetzeko ipintzen dena arropatik kentzen du, eta urradura areagotu egiten da.**
17. **Eta gizonek ez dute ardo berria ontzi zaharretan sartzen: bestela ontziak hautsi egiten dira, eta ardoa agortzen da, eta ontziak galtzen dira;**
18. Gauça hauc erran cieçela, huná, ethor cedin buruzagi bat, eta adora ceçan hura, cioela, Ene alaba hila da orain: baina zatoz, eta ezar eçaçu escua haren gainera, eta viciko da.
19. Eta jaiki zan Jesus, eta jarraitu zion, eta bere diszipuluak ere.
20. Eta huná, emazte bat, hamabi urthez odol jarioz eriturik, haren atzetik ethorri zitzaion, eta ukitu zion bere soñeko ertza.
21. Zeren bere baitan erran zuen: **Haren soñekoa ukitzen badut, sano egongo naiz.**
22. Bainen Jesusek buelta eman zion, eta hura ikusi zuenean, erran zioen: **Alaba, konsolatu zaitez; zure fedea sendatu zaitu.** Eta emakumea ordu hartatik sendatu zen.
23. Eta sartu zenean Jesus buruzagiaren etxera, ikusi zituen juglalak eta jendea zarata egiten,

24. Erran zien: **Etzazue leku, zeren neskamea ez da hil, baina lo dago.** Eta barre egin zioten burlatuz.
25. Bainen jendea atera zenean, sartu zen, eta eskutik hartu zuen, eta neskamea jaiki zen.
26. Eta haren ospea hedatu zen lurralde hartara.
27. Eta Jesus handik joan zenean, bi itsu jarraiki zitzaizkion, oihuka, eta ziotela: **Dabiden Semea, urrikal gaitzazu.**
28. Eta ettxera sartu zenean, itsuak hurbildu zitzaizkion, eta Jesusek esan zien: **Sinesten duzue hau egiteko gai naizela?** Esan zioten: Bai, Jauna.
29. Orduan ukitu zituen haien begiak, zioela, **Zuen fedearen arabera.**
30. Eta ideki zitzaien begiak; eta Jesusek zorrotz agindu zien, esanez: **Begira ezazue inork ez dezala jakin.**
31. Baina haiek, alde egin zutenean, zabaldu zuten haren ospea herrialde hartan guzian.
32. Ilkhitzean, huná, deabruz jabetutako gizon mutu bat ekarri zioten.
33. Eta deabrua kanpora bota zutenean, mintzatu zen mutua: eta jendetza harrituta zegoen, ziotela, Israelen ez da inoiz halakorik ikusi.
34. Baina Fariseuek erran zuten: **Deabruen prinzipearean bidez botatzen ditu deabruak.**
35. Eta ibilli zen Jesus hiri eta erri guzietan, iracasten hekien sinagogetan, eta predikatuz erreinuko Ebanjelioa, eta sendatzen zituen eritasun eta eritasun guziak jendearen artean.
36. Bainen jendetza ikusirik, urrikaldu zen haietaz, zeren nahasi baitziren, eta sakabanatu baitziren, artzainik ez duten ardiak bezala.
37. Orduan erran ciecén bere discipuluey, **Eguiaz uztu ugaria da, baina langilleac guti.**
38. **Othoitz eguioçe bada uztaren Iauna, bidal ditzala bere uztara langilleac.**

10. KAPITULUA

1. Eta bere hamabi diszipuluak deitu zituenean, eman zien ahalmena izpiritu satsuen kontra, haiek kanpora botatzeko, eta eritasun eta eritasun guziak sendatzeko.
2. Bada hamabi apostoluen izenak hauek dira; Lehena, Simon, Pedro deitzen dena, eta bere anaia Andres; Santiago Zebedeoren semea, eta Juan haren anaia;
3. Felipe, eta Bartolome; Tomas, eta Mateo publikanoa; Santiago Alfeoren semea, eta Lebeo, Tadeo zuen abizena;
4. Simon kanaandarra, eta Judas Iskariote, bera ere saldu zuena.
5. Hamabi hauek igorri zituen Jesusek, eta agindu zien, zioela: **Ez zoazte jentilen bidera, eta ez zaitezte sartu Samaritarren hiririk.**
6. **Zoaz, orde, Israel etxeko ardi galduetara.**
7. Eta zoaztela, predikatu ezazute, esanez: **Hurbil da zeruetako erreinua.**
8. **Gaixoak sendatu, lepradunak garbitu, hilak piztu, deabruak kanpora bota: dohainik jaso dituzue, dohainik eman.**
9. **Ez eman ez urre, ez zilar, ez kobre zure poltsetan,**
10. **Ez zure bidaiarako zakurik, ez bi jantzi, ez oinetako, ez oraindik makila: zeren langilea bere jatekoa merezi du.**

11. Eta edozein hiritan edo erritan sartuko zareten, galdetu iezaiezu nor den digne; eta han egon zaitezte handik joan arte.

12. Eta etche batera sartzean, agur egizue.

13. Eta etxea merezi badu, etor bedi zuen bakea: baina ez bada merezi, itzuli bedi zuen bakea zuengana.

14. Eta norc-ere ez zaituzte errezebituko, ez zure hitzak adituko, etxe edo hiri hartatik irteten zarenean, astindu ezazu zure oinetako hautsa.

15. Egiaz diotsuet: Sodomako eta Gomorrako lurrarentzat jasangarriagoa izango da juizio egunean, hiri hura baino.

16. Huna, ardiak bezala bidaltzen zaituztet otsoen artera: izan zaitezte bada sugeak bezain jakintsu, eta usoak bezain kaltegabeak.

17. Kontuz, ordea, gizonekin: zeren kontzilioetara entregatuko zaituzte, eta azotatuko zaituzte beren sinagogetan;

18. Eta eramaneen zarete gobernadoreen eta erregeen aitzinean enegatik, haien eta jentilen kontrako testigantza emateko.

19. Baña entregatzen zaituztenean, etzaitezela pentsatu nola edo zer esango duzen: zeren ordu berean emango dizute zer esango duzen.

20. Zeren ez zarete zuek hitz egiten duzuen, baizik zuen Aitaren Espiritua zuetan mintzatzen dena.

21. Eta anaiak entregatuko du anaia heriotzera, eta aita umea: eta haurrak beren gurasoen kontra altxatuko dira, eta hiltzera eramango dituzte.

22. Eta gizon guziak gorrotaturen zarete ene izenagatik: baina azkenegandik irauten duena salbatuko da.

23. Bainan hiri huntan jazartzen zaituztenean, ihes egizue beste batera: zeren egiaz diotsuet: Ez zarete Israelgo hiriak igaroko, gizonaren Semea ethorri arteo.

24. Ezta diszipulua bere nagusiaren gainetik, ez zerbitzaria bere nausiaren gainetik.

25. Aski da diszipularentzat bere nagusi bezala izatea, eta zerbitzaria bere jaun bezala. Etxeko nagusiari Beelzebub deitu badiote, zenbat gehiago deituko diete haren etxeokak?

26. Ez izan, beraz, beldurrik: zeren ez dago ezer estalirik, agertuko ez denik; eta ezkutatua, hori ez da ezagutuko.

27. Ilunpetan erraiten dizuedana, erran dezazue argian, eta belarrira aditzen duzuen, predikatu ezazute etxe-gainean.

28. Eta ez izan beldur gorputza hiltzen dutenak, baina arima hiltzeko gai ez direnak: aitzitik, beldur izan infernuan arima eta gorputza galtzeko gai dena.

29. Ez al dira bi txolarre saltzen lako baten truke? eta bat ez da lurrera eroriko zuen Aita gabe.

30. Baina zure buruko ile guztiak zenbatuta daude.

31. Ez zaitezte beraz beldur izan, txolarre asko baino balio handiagoa duzue.

32. Nork, bada, gizonen aitzinean konfesatzen nauena, nik ere konfesatuko dut zeruko ene Aitaren aurrean.

33. Baina nor-ere ukatuko nau gizonen aitzinean, nik ere ukatuko dut zeruko ene Aitaren aurrean.

34. Ez pentsa etorri naizela lurrera bakea igortzera: ez naiz etorri bakea igortzera, ezpata baizik.

35. Zeren ethorri naiz gizon bat bere aitaren kontra, eta alaba bere amaren kontra, eta alaba bere amaginarreberen kontra.

36. Eta gizonaren etsaiak izango dira bere etxeokak.

37. Aita edo ama ni baño geiago maite duenak ez da ene digne: eta semea edo alaba ni baño geiago maite duenak ez da ene digne.

38. Eta bere gurutzea hartzen ez duena, eta ene ondotik jarraitzen duena, ez da ene digne.

39. Bere bizia arkitzen duenak galduko du: eta niregatik bere bizia galtzen duenak, arkituko du.

40. Çuec recebitzen dituenac, ni recebitzen nau, eta ni recebitzen nauenac recebitzen du ni igorri nauena.

41. Profeta baten izenean errezebitzen duenak profetaren saria jasoko du; eta zintzoaren izenean errezebitzen duenak gizon zintzoaren saria jasoko du.

42. Eta norc-ek edatera emanen badio ume hauetarik bati edalontzi bat ur hotza diszipulu baten izenean bakarrik, egiaz diotsuet, ez du inola ere bere saria galduko.

11. KAPITULUA

1. Eta guertha cedin, Iesusec bere hamabi discipuluey agintzen çuenean mana ceçaten, handic ioan ceçan hekien hirietan iracast eta predicatzera.

2. Joanez entzun zituenen kartzelan Kristoren obrak, bidali zituen bere ikasleotarik bi,

3. Eta erran zioen: Zu al zara etorriko dena, ala bertze baten gura dugu?

4. Ihardesten zieten Iesusec, eta erran ciecén, **Zoazte eta eracuste berriz Ioanni ençuten eta ikusten dituçuen gauçac.**

5. Itsuek ikusten dute, eta herrenak ibiltzen dira, lepradunak garbitzen dira, eta gorrak entzuten dute, hilak biztu egiten dira, eta pobreei Ebanjelioa predikatzen zaie.

6. Eta dohatsua da nigan ofendituren ez dena.

7. Eta ioan ziranean, Jesus asi zan esaten jendetzai Joani buruz: Zer ikhustera ilki ziñeten basamortura? Haizeak astindutako kanabera?

8. Baina zertara irten zineten ikustera? Jantzi leunez jantzitako gizon bat? hara, jantzi leunak janzten dituztenak erregeen etxeetan daude.

9. Baina zertara irten zarete ikustera? Profeta bat? bai, diotsuet, eta profeta bat baino gehiago.

10. Zeren hau da, zeñataz idatzia baitago: Huna, bidaltzen dizut nere mezularia zure aitzinean, zeinak zure aitzinean prestatuko du zure bidea.

11. Egiaz erraiten drauçuet, emaztetic sorthu diradenen artean ez da iaiqui Joan Bataiatzailea baino handiagorik: halere, zeruetako resuman txikiena bera baino handiagoa da.

12. Eta Joan Bataiatzailearen egunetatik orain arte zeruetako erreinuak bortizkeria jasaten du, eta bortitzek indarrez hartzen dute.

13. Zeren profeta guziek eta legeak profetizatu zuten Joan arte.

14. Eta baldin artu nahi badezue, au da Elias, etorriko zana.

15. Entzuteko belarriak dituenak, entzun beza.

16. Baina norekin konparatuko dut belaunaldi hau? Merkatuetan eseri eta beren lagunei dei egiten dieten umeen antzekoa da,

17. Eta erraiten ziotela: Jo egin dizuegu, eta ez duzue dantzatu; negar egin zaitugu, eta ez zarete negar egin.

18. Zeren Joanes ethorri zen, ez jaten ez edaten, eta diote, Deabrua du.

19. Gizonaren Semea ethorri zen jaten eta edaten, eta erraiten dute, Huna gizon jale eta ardozalea, publicanoen

eta bekatarien adiskide. Baina jakinduria bere seme-alaben bidezkoa da.

20. Orduan asi zan gaitzesten bere obra andik geienak egin ziran erriei, ez ziralako damutu;

21. Ai zu, Korazin! ai zu, Betsaida! izan ere, zure baitan egin ziren obra ahaltsuak Tiron eta Sidonen egin izan balira, aspaldi damutuko ziren zaku eta errautsetan.

22. Baina nik diotsuet: Tiro eta Sidonentzat jasangarriagoa izango da juizio egunean zuentzat baino.

23. Eta zu, Kafarnaum, zeruraino altxatua, infernura jaitsiko zara: zeren zure baitan egin diren obra ahaltsuak Sodomak egin izan balira, gaur arte iraungo luke.

24. Baina nik diotsuet: Sodomako lurrarentzat jasangarriagoa izango dela juizio egunean hi baino.

25. Aldi hartan ihardetsi zuen Jesusek, eta erran zuen: Eskerrak ematen dizkizut, o Aita, zeruko eta lurreko Jauna, zeren gauza hauek jakintsu eta zuhurrengandik ezkutatu dituzula eta haurrei agertu.

26. Hala ere, Aita: zeren hala iduritu baitzuen zure aitzinean.

27. Gauza guziak eman dizkit nere Aitagandik: eta nehork ez du Semea ezagutzen, Aitak baizik; eta inork ez du ezagutzen Aita, Semea izan ezik, eta Semeak agertuko dionari.

28. Zatozte nigana, nekatu eta zamaturik zaudeten guztiok, eta atsedeen emango dizuet.

29. Har itzazu ene uztarria, eta ikasi nigandik; zeren naiz otzana eta bihotzez apala: eta arkituko duzue atsedena zuen arime.

30. Zeren nire uztarria arina da, eta nire zama arina.

12. KAPITULUA

1. Aldi artan Jesus larunbata egunean artan barrena joan zan; eta haren diszipuluak goseak ziren, eta hasi ziran belarriak moztzen eta jaten.

2 Baina Phariseuék ikhushiric erran cieçoten, Huna, eguiten dute hire discipuluék Sabbathoan eguitea zilegi ez dena.

3. Baina harek erran zien: Ez al duzue irakurri zer egin zuen Dabidek, gose izan zenean, eta harekin zeudenak;

4. Nola sartu zen Jainkoaren etxean, eta jan zituen ogiak, zeinak ez baitzituen jatea zilegi, ez harekin zeudentzat, baizik aphezentzat bakarrik?

5. Edo eztuzue irakurri legean, nola larunbat egunetan tenpluko aphezak larunbata profanatzen duela, eta errugabeak direla?

6 Baina nik diotsuet, toki honetan tenplua baino handiagoa dela.

7. Bainan jakingo bazenute zer esan nahi duen honek, errukirik izango dut, eta ez sakrifiziorik, ez zenukete errugabeak kondenatuko.

8. Zeren gizonaren Semea larunbateko egunaren Jauna baita.

9. Eta handik joan zenean, sar zedin haien sinagogara.

10. Eta huná, cen gizon bat, eskua ihartua zuena. Eta galdetu zioten, ziotela, zilegi al da larunbatetan sendatzea? salatu zezaten.

11. Eta esan zien: Zer gizon izango da zuen artean, ardi bat izango duena, eta larunbat egunean putzu batera erortzen bada, ez al du helduko eta aterako?

12. Zenbat da, bada, gizona ardia baino hobea? Horregatik zilegi da larunbatetan ongi egitea.

13. Orduan esan zion gizonari: **Luzatu eskua**. Eta luzatu zuen; eta osorik zaharberitu zen, bestea bezala.

14. Orduan fariseuak ilkhi ziren, eta biltzar bat egin zuten haren kontra, nola hilko zuten hura.

15. Baña Jesusek jakinik, alde egin zuen handik bere burua: eta jende andiak jarraitu zion, eta guziak sendatu zituen;

16. Eta agindu zien ez zezatela ezagutarazi.

17. Bete zedin Isaias profetak esandakoa, zioela:

18. Huna nire zerbitzaria, zeina aukeratu dudana; ene maitea, zeinetan atsegin baitu ene arima: haren gañean ezarriko det nere espiritua, eta jentilei juizioa erakutsiko die.

19. Ez da liskarrik egingo, ez oihukatuko; eta inork ez du bere ahotsa entzungo kaleetan.

20. Ez du kanabera hautstua hautsiko, eta lihoa erretzen duena ez du itzaliko, epaia garaipenera bidali arte.

21. Eta haren izenean fidatuko dira jentilak.

22. Orduan eraman ziokeen deabru baten jabe, itsu eta mutu: eta sendatu zuen, non itsuek eta mutuek mintzatu eta ikusten zuten.

23. Jende guzia harrituta gelditu zen, eta esan zuten: Ez al da hau Dabiden semea?

24 Baina Fariseuek hori entzutean, erran zuten: Honek ez ditu deabruak kanpora botatzen, Beelzebug deabruen printzeak baizik.

25. Eta ezagutu zituen Jesusek haien pentsamenduak, eta erran zieten: **Bere kontra banatutako erreinu guzia desolaziora dakar; eta bere aurka banatutako hiri edo etxe oro ez da iraungo;**

26. Eta Satanek kanpora botatzen badu, bere buruaren kontra banaturik dago; nola iraungo du bada bere erreinua?

27. Eta nik Beelzebubez kanporatzen baditut deabruak, noren bidez botatzen dituzte zuen seme-alabek? horregatik izango dira zuen epaile.

28 Baina baldin laincoaren Espirituaz deabruak egozten baditut, orduan ethorri da laincoaren resuma çuetara.

29. Edo bestela, nola sar daiteke indartsu baten etxean, eta bere ondasunak hondatu, ezpada lehenik indartsua lotzen? eta gero bere etxea hondatuko du.

30. Nirekin ez dagoena ene kontra dago; eta nirekin biltzen ez dena, barreiatzen da.

31. Argatik diotsuet: Gizonei bekatu eta blasfemia guzia barkatuko zaie: baina Espiritu Santuaren kontrako blasfemia ez zaie gizonei barkatuko.

32 Eta norc erraiten duen hitz bat guiçonaren Semearen kontra, barkaturen çaio: baina norc-ere erraiten baitu Espiritu Santuaren kontra, ez dio barkaturen, ez mundu huntan, ez etorren munduan.

33. Edo egin zuhaitza ona, eta bere fruitua ona; edo bestela zuhaitza usteldu, eta bere fruitua usteldu: zeren zuhaitza bere fruituagatik ezagutzen da.

34. O sugegorrien belaunaldia, nola gaiztoak zarete, gauza onak esango dituzue? zeren bihotzaren ugaritasunetik mintzo da ahoa.

35. Gizon onak bihotzeko altxor onetik ateratzen ditu gauza onak, eta gizon gaiztoak ondasun gaiztotik ateratzen ditu.

36 Baina nik diotsuet, gizonek esango duten hitz alfer guzia, kontu emango dutela juizioko egunean.

37. Zeren zure hitzez justifikatua izango zara, eta zure hitzez kondenatua izango zara.

38 Orduan ihardesten çuten Scribaetic eta Phariseuetaric batzuc, cioitela, Magistruá, icusi nahi dugu hireganic signo bat.

39 Baina harc ihardesten çuela erran cieçén, Generation gaizto eta adultero bat signoren bila dabil; eta ez zaio emango seinalerik, Jonas profetaren seinala baizik.

40. Zeren nola Jonas hirur egun eta hiru gau balearen sabelean; hala egongo da gizonaren Semea hiru egun eta hiru gau lurraren bihotzean.

41. Niniveko gizonak jaikiko dira juizioan gizaldi honekin, eta kondenatuko dute: zeren damutu baitziren Jonasen predikazioan; eta, huna, Jonas baino handiagoa da hemen.

42. Hegoaldeko erregina jaikiko da juizioan gizaldi honekin, eta kondenatuko du: zeren lurreko bazterretik etorri zen Salomonen jakinduria entzutera; eta huna hemen Salomon baino handiago bat.

43. Espiritu satsua gizon batengandik ilkitzen denean, toki lehorretatik dabil, atsedean bila, eta ez du arkitzen.

44. Orduan dio, itzuliko naiz nere etxera, nondik atera naizen; eta ethorri denean, arkitzen du hutsik, miztatua eta apainduta.

45. Orduan ioaten da, eta hartzen ditu bere baitan beste zazpi espiritu gaiztoago bera baino, eta sartzen dira eta han bizi dira: eta gizon horren azken egoera lehena baino txarragoa da. Hala gertatuko da belaunaldi gaizto honi ere.

46. Oraindik jendearekin mintzatzen ari zela, huna, bere ama eta bere anaiak kanpoan gelditu ziren, berarekin hitz egiteko gogoz.

47. Orduan batek erran zioen: Huna, zure ama eta zure anaiak kanpoan daude, zurekin hitz egiteko gogoz.

48 Baina harc ihardesten çuela erran cieçón erran cieçón, Nor da ene ama? eta nor dira nere anaiak?

49. Eta luzatu zuen eskua bere ikasleenganaino, eta esan zuen: Huna ene ama eta ene anaiak!

50 Ecen norc-ere eguinen duen ene Aita ceruetan denaren nahia, hura da ene anaia, arreba eta ama.

13. KAPITULUA

1. Egun berean, Jesus etxetik atera eta itsaso ertzean eseri zen.

2. Eta gendetze andi bat bildu zan harengana; eta jendetza guzia ertzean gelditu zen.

3. Eta gauza asko erran zizkieten paraboletan, zioela: Huna, ereile bat ilki zen ereitera;

4. Eta erein zuenean, hazi batzuk erori ziren bide bazterrera, eta hegaztiak etorri eta irentsi zituzten.

5. Batzuk erori ziren harrizko tokietara, non ez zuten lur askorik, eta berehala sortu ziren, zeren ez zuten lur sakontasunik.

6. Eta eguzkia atera zenean, erre ziren; eta sustrairik ez zutenez, ihartu ziren.

7. Eta batzuk arantza artean erori ziren; eta arantzak sortu eta ito zituzten:

8. Baina beste bat lur onera erori zen, eta fruitua eman zuen, batzuk ehun, beste batzuk hirurogei, beste batzuk hogeita hamar.

9. Entzuteko belarriak dituenak, entzun beza.

10 Eta ethorric discipuluac erran cieçoten, Cergatic minço çaiçqui paraboletan?

11 Hark ihardetsi eta erran cieçén, Ceruco erreinuko misterioac ezagutzea ceren emana dauçue, baina haiei ez zaie eman.

12. Zeren duenari emango zaio, eta ugariago izango du: baina ez duenari, duenari ere kenduko zaio.

13. Beraz, parabolaz mintzatzen naiz: zeren ikusten dutenek ez dute ikusten; eta entzutean ez dute entzuten, ezta ulertzen ere.

14. Eta bete da hekietan Esaiasen profezia, zera dioena: Entzuteaz entzunen duzue, eta eztute ulertuko; eta ikusirik ikusiko duzue, eta ez duzue sumatuko.

15. Zeren herri honen bihotza loditu egin da, eta belarriak entzuteko muturtuta daude, eta begiak itxi dituzte; ez dezatela noizbait bere begiz ikusi, eta belarriz entzun, eta bihotzez ulertu, eta konbertitu ez daitezen, eta nik sendatuko ditut.

16. Baina zorionekoak dira zuen begiak, ikusten baitute, eta zuen belarriak, entzuten baitute.

17 Ecen eguiaz erraiten drauçuet, ecen anhitz Propheta eta iusto icusi nahi dituçuela ikusten dituçuen gauçaac, eta eztutela ikussi. eta enzuten ditutzuen gauzak, eta enzun eztuzutenak.

18. Entzun, bada, ereilearen parabola.

19. Norbaitek enzuten duenean erreinuko hitza, eta ulertzen ez duena, orduan ethorten da gaiztoa, eta harrapatzen du bere bihotzean ereindakoa. Hau da bide ondoan hazia jaso zuena.

20. Baina hazia harri-lekuetan artu zuena, bera da hitza enzuten duena, eta berehala bozkarioz hartzen du;

21. Alabaina, eztu sustrairik bere baitan, baina denbora baterako irauten du: zeren tribulazioa edo persekuzioa hitzarengatik sortzen denean, ofenditzen baita.

22. Arantza artean hazia hartu zuena da hitza entzuten duena; eta mundu huntako ardurak, eta aberastasunen iruzurkeriak itotzen dute hitza, eta fruiturik gabeko bihurtzen da.

23. Bainan hazia lur onean artu zuena da hitza aditzen duena, eta aditzen duena; zeinak ere fruitua ematen du, eta ekartzen dituen, batzuk ehun, beste batzuk hirurogei, besteak hogeita hamar.

24. Beste parabola bat eman zien, zioela: Zeruetako erreinua bere soroan hazi ona erein zuen gizon baten antzekoa da.

25. Baña gizonak lo zeudela bitartean, ethorri zen haren etsaia, eta erein zuen ziraza gari artean, eta joan zen.

26. Baina apala sortu zenean, eta fruitua eman zuenean, orduan agertu zen ziraza ere.

27. Orduan ethorri ziren etxeko morroiak, eta erran zioten: Jauna, ez al duzu erein hazi ona zure soroan? nondik du, bada, zira?

28. Erran zien: Au egin du etsai batek. Zerbitzariak esan zioten: «Nahi al duzu, bada, joan eta haiek biltzera?

29. Baina hark erran zuen: Ez; ez dezazuen ziraina bildu bitartean, garia ere haiekin errotu.

30. Uzta biak batera hazi arte, eta uzta garaian esango diet segalariei: Bildu lehenik ziraza, eta lotu itzazu sortak erretzeko;

31. Beste parabola bat eman zien, zioela: Zeruetako erreinua da gizon batek hartu eta bere soroan erein zuen mostaza ale baten antzekoa.

32. Zein da hazi guzietan txikiena: baina hazi denean, belar artean handiena da, eta zuhaitz bilakatzen da, eta zeruko txoriak etortzen dira eta bere adarretan ostatu hartzen dute.

33. Beste parabola bat esan zien; Zeruetako erreinua legamiaren antzekoa da, zeina emazte batek artu zuen, eta iru neurtzetan ezkutatu zuen, guzia legamitu arteo.

34. Gauça hauc guciac erran cieçoten Iesusec gendetzari parabolatan; eta parabolarik gabe ez zien esan.

35. Bete dadin profetak erran zuena, ziotela, irekiko dut parabolatan ene ahoa; Munduaren sorreratik isilpean gorde diren gauzak esango ditut.

36. Orduan igorri zuen Jesusek jendetza, eta sartu zen etxera: eta hurbildu zitzaizkion bere diszipuluak, ziotela, Adierazu iezaguzu landako zirazaren parabola.

37. Hark ihardesten zieten: « **Hazi ona creiten duena gizonaren Semea da;**

38. Eremua mundua da; hazi onak erreinuko umeak dira; baña ziranak gaiztoaren semeak dira;

39. Haiek erein zituen etsaia deabrua da; uzta munduaren amaiera da; eta segalariak aingeruak dira.

40. Beraz, ziraza bildu eta sutan erretzen den bezala; hala izango da mundu honen amaieran.

41. Gizonaren Semeak bidaliko ditu bere Aingeruak, eta bilduren ditu bere erreinutik ofenditzen eta gaiztakeria egiten dutenak;

42. Eta botako ditue suzko labe batera: han izango da negarra eta hortz garraskatzea.

43. Orduan zintzoak argituko dute eguzkia bezala beren Aitaren erreinuan. Entzuteko belarriak dituenak, entzun beza.

44. Berriz ere, zeruetako erreinua soroan ezkutuan dagoen altxorraren antzekoa da; gizonak arkitzen duenean, ezkutatu egiten du, eta poz-pozik joan eta daukan guztia saltzen du, eta soro hori erosten du.

45. Berriz, zeruetako erreinua merkatari baten antzekoa da, perla onen bila dabilena.

46. Zeinek, prezio handiko perla bat aurkitu zuenean, joan eta zeukan guztia saldu eta erosi zuen.

47. Berriz ere zeruetako erreinua itsasora bota eta mota guzietarik bildu zen sare baten antzekoa da.

48. Cein, bete zanean, lehorrera erakarri ziran, eta eseri ziran, eta onak ontzietan bildu zituzten, baina gaiztoak bota.

49. Hala gertatuko da munduaren amaieran: aingeruak ilkiko dira, eta gaiztoak zuzenenartetik kenduko dituzte.

50. Eta botako ditue suzko labera: han izanen dira negarra eta hortz garraskatzea.

51. Erran cieçén Iesusec, **Kontu al dituçe gauça hauc guciac?** Esaten zioten: Bai, Jauna.

52. Orduan erran cieçén, **Horregatic ceruetaco erreinura instruitua den Scriba gucia da etche-mahaia den guiçonaren antzera, ceinac ateratzen dituen bere altxorretic gauza berriak eta zarrak.**

53. Eta gerthatu zen, parabola hauek bukatu zituenean, handik alde egin zuela.

54. Eta ethorri zenean bere herrialdera, irakasten zien beren sinagogan, non txundituta gelditu ziren, eta erraiten, Nondik du gizon honek jakinduria hau, eta obra ahaltsu hauek?

55. Ez al da hau arotzaren semea? ez al da bere ama Maria deitzen? eta bere anaiak, Santiago, eta Joses, eta Simon, eta Judas?

56. Eta bere arrebak, ez al dira guziak gurekin? Nondik ditu, bada, gizon honek gauza hauek guztiak?

57. Eta ofenditu ziran haren baithan. Baina Iesusec erran cieçén, **Propheta bat ez da ohore gabe, bere errian eta bere etchean baicen.**

58. Eta etzituen anitz obra andirik egin an sinhesgabetasunagatik.

14. KAPITULUA

1. Aldi hartan, Herodes tetrarkak entzun zuen Jesusen ospea,

2. Eta esan zien bere zerbitzariei: Au da Joan Bataiatzailea; hilenartetik piztu da; eta horrexegatik ageri dira bere baitan obra indartsuak.

3. Zeren Herodesek hartu zuen Joan, eta lotu eta kartzelan sartu zuen Herodias, bere anaia Filiperen emazteagatik.

4. Zeren Joanek esan zion: Ez zaizu zilegi hura izatea.

5. Eta hil nahi izan zuenean, jendetzaren beldur zen, zeren profetatza hartzen zuten.

6. Baina Herodesen urtebetetzea ospatzen zenean, Herodiasen alabak dantza egin zuen haien aurrean, eta Herodesi atsegin egin zion.

7. Orduan agindu zuen zin eginez eskatuko ziola emango ziola.

8. Eta hark, bere amak aitzinetik instruiturik, erran zuen: Emadazu emen Joan Bataiatzailearen burua karga batean.

9. Eta erregea atsekabetu zen: ala ere zinagatik, eta harekin jatera egoten zirenak, eman zezala agindu zuen.

10. Eta igorri zuen, eta lepoa moztu zion Joani kartzelan.

11. Eta eraman zuen bere burua karga batean, eta eman zioten neskari, eta bere amari ekarri zion.

12. Eta ethorri ziren bere diszipuluak, eta hartu zuten gorpua, eta ehortzi zuten, eta joan ziren eta esan zioten Jesusi.

13. Entzun zuenean Jesusek, handik ontziz alde egin zuen leku basamortu batera, eta jendea entzutean, jarraitu zioten oinez hirietatik.

14. Eta ilki zen Jesus, eta ikusi zuen jende andi bat, eta errukitu zen hekiengana, eta sendatu zituen haien eriak.

15. Eta ilunabarrean, hurbildu zitzaizkion bere diszipuluak, esaten ziotela: Leku basamortua da, eta ordua iragan da; igor ditzala jendetza, errietara joan daitezten, eta eros ditzaten janaria.

16. Baina Jesusek erran zieten: **Ez dute alde egin behar; emazioe jateko.**

17. Eta erran zioten: Hemen bost ogi eta bi arrain besterik ez ditugu.

18. Hark erran zuen: **Ekarri ieza dazu hona.**

19. Eta manatu zuen gendetzari eseri zedila belar gainean, eta hartu zituen bost ogiak eta bi arrainak, eta zerura begira, bedeinkatu eta hautsi zituen, eta ogiak eman zituen bere ikasleei, eta diszipuluak jendetzari.

20. Eta jan zuten guziek, eta ase zitezen, eta hamabi saski beteak hartu zituzten geraten ziren zatietatik.

21. Eta jan zutenak bost milla gizon inguru ziren, emakumeak eta umeak gainera.

22. Eta berehala Jesusek bere diszipuluak behartu zituen ontzi batean sartzea, eta haren aitzinean beste aldera joatera, jendetza igortzen zuen bitartean.

23. Eta jendetza igorri zuenean, igan zen mendi batera aparte otoitz egitera: eta arratsalde heldu zenean, han zegoen bakarrik.

24. Baña orai ontzia itsasoaren erdian zegoen, olatuak astindurik, zeren haizea kontrakoa zen.
25. Eta gaueko laugarren guardian Jesus joan zen hekiengana, itsasoan zihoala.
26. Eta ikusi zutenean diszipuluak hura itsasoan zihoala, asalatu ziren, ziotela, Izpiritu bat da; eta beldurrez oihu egin zuten.
27. Baina berehala mintzatu zitzaion Jesus, zioela: **Izan zaitezte animo; ni naiz; ez izan beldurrik.**
28. Eta ihardetsi zioen Pedrok, eta erran zioen: Jauna, zu bazara, agindu nazazu zuregana ethor nadin ur gainean.
29. Eta erran zuen: **Zatozte.** Eta Pedro ontzitik jautsi zenean, ur gainean ibili zen, Jesusengana joateko.
30. Baina ikusi zuenean haizea zalaparta, beldurtu zen; eta hondoratzen hasirik, oihu egin zuen, zioela, Jauna, salba nazazu.
31. Eta berehala luzatu zuen Jesus eskua, eta harrapatu zuen, eta esan zion: **O, fede gutxikoa, zergatik dudatu zenuen?**
32. Eta ontzira sartu ziranean, eten zan aizea.
33. Orduan untzian zeudenak ethorri ziren eta adoratu zioten, ziotela, Egiaz Jainkoaren Semea aiz.
34. Eta igaro ziranean, ethorri ziran Genesareteko lurrera.
35. Eta toki hartako gizonak hura ezagutu zutenean, igorri zuten inguru hartara, eta eri zeuden guztiak ekarri zizkieten;
36. Eta othoitz eguiten çuten haren soñecoaren behea baino hunki leçaten: eta ukitu cituzten guciac salu ciraden.

15. KAPITULUA

1. Orduan ethorri zitzaizkion Jesusengana Jerusalengo ziren Fariseuak eta eskribauak, ziotela:
2. Zergatik iraultzen dute zure diszipuluek zaharren tradizioa? ez baitute eskuak garbitzen ogia jaten dutenean.
3. Baina harc ihardesten çuela erran cieçen, **Cergatic çuec-ere laincoaren manamendua hausten duçue çuen tradizioz?**
4. Zeren Jainkoak agindu zuen, zioela: **Ohoratu zure aita eta ama, eta: Aita edo ama madarikatzen dituenak, hil bedi.**
5. Baina zuek diozue: **Nork esango dio bere aitari edo bere amari: Dohain bat da, zertan probetxua aterako zinateke;**
6. Eta ez ohoratu bere aita edo ama, libre izango da. Horrela, Jainkoaren manamendua ezerezean utzi duzue zuen tradizioz.
7. Hipokritaok, ondo profetizatu zuen Esaiasek zuetaz, zioela:
8. **Herri hau ahoz hurbiltzen da nigana, eta ezpainez ohoratzen nau; baina haien bihotza urrun dago nigandik.**
9. Baina alferrik adoratzen naute, gizonen manamenduak doktrinagatik irakasten.
10. Eta deithu zuen jendetza, eta esan zien: **Entzun eta adi ezazue.**
11. **Ahoan sartzen danak ez du zikintzen gizona; baina ahotik ateratzen dena, honek kutsatzen du gizona.**
12. Orduan ethorric haren discipuluac erran cieçoten, Badaquic ecen Phariseuac escandalizatu içan diradela, hitz hau ençun cituztenean?
13. Baina harc ihardesten çuela erran ceçan, **Ene Aita cerucoac landatu eztuen landare gucia sustraituren da.**
14. **Utzi itzazue: itsuen gidari dira. Eta itsuak itsua eramaten badu, biak lubakira eroriko dira.**
15. Orduan ihardesten zioen Pierrisek, eta erran zioen: Adieraziguzu parabola au.

16. Eta erran zuen Iesusek, **Zuek ere oraindik adimendu gabe?**
17. **Ez al duzue oraindik ulertzen, ahotik sartzen den guzia sabelean sartzen dela, eta botatzen dela zirriborrea?**
18. **Baina ahotik ateratzen diren gauzak bihotzetik ateratzen dira; eta zikintzen dute gizona.**
19. **Zeren bihotzetik ateratzen dira pentsamendu gaiztoak, hilketak, adulterioak, fornicazioak, lapurretak, testigantza faltsuak, blasfemiak.**
20. **Hauek dira gizona kutsatzen duten gauzak: baina eskuak garbitu gabe iateak ez du inor kutsatzen.**
21. Joan zen bada Jesus handik, eta joan zen Tiro eta Sidongo bazterretara.
22. Eta hara, kanaandar emakume bat ilki zen lurralde beretik, eta oihu egin zion, zioela: Erruki zaite, Jauna, Dabiden Semea; ene alaba deabru batekin nazkatuta dago.
23. Baina hark ez zion hitz bat ere erantzun. Eta ethorric haren discipuluac othoitz ceçaten, cioitela, Igor eçaçue; oihu egiten baitu gure atzetik.
24. Baina hark ihardetsi zuen: **« Ez naiz bidalia Israel etxeko ardi galduetara baizik.**
25. Orduan ethorric adora ceçan hura, cioela, Iauna, lagundu nazazu.
26. Baina harc ihardesten çuela erran ceçan, **Ez da komeni haurrei oguia hartzea eta txakurrei botatzea.**
27. Eta erran zuen: Egia, Iauna: oraindik txakurrek jaten dute beren nagusien mahaitik erortzen diren apurrak.
28. Orduan ihardesten zaroen Iesusek, eta erran zioen: **O emaztea, handia da zure fedea: bedi zuri nahi duzun bezala.** Eta bere alaba sendatu zan ordu hartatik.
29. Eta alde egin zuen handik Jesus, eta hurbildu zen Galileako itsasora; eta igo zan mendi batera, eta eseri zan.
30. Eta gendetze andi bat ethor zedin harengana, zeuzkala berekin herren, itsu, mutu, elfer eta beste asko, eta bota zituzten Jesusen oñetara; eta sendatu zituen:
31. Hala nola jendetza harritzen zen, ikusi zutenean mutuak mintzaten, elferak osasunik, herrenak ibiltzeko eta itsuak ikusteko: eta glorificatu zuten Israelgo Jainkoa.
32. Orduan deithu zituen Jesus bere diszipuluak, eta erran zuen: **Nit errukitzen naiz jendetzaz, zeren orain hirur egunez diraute nirekin, eta deus jatekorik: eta ez ditut igorriko baraurik, bidean ahul ez daitezen.**
33. Eta erraiten zioten bere diszipuluek, Nondik izan behar dugu ainbeste ogi basamortuan, hain jende andia betetzeko?
34. Eta erran cieçen Iesusek, **Zenbat ogui dituçue?** Eta hec erran cieçoten, Zazpi, eta arrain ttipi batzu.
35. Eta agindu zion jendetzari eser zedin lurrean.
36. Eta hartu zituen zazpi ogiak eta arrainak, eta eskerrak eman eta hautsi zituen, eta eman zituen bere diszipuluei, eta diszipuluak jendetzari.
37. Eta jan zuten guziek, eta ase zitezen, eta artu zituzten zazpi saski beteak gelditu ziren apurtutik.
38. Eta jaten zutenak lau milla gizon ziren, emakumeak eta umeak gainera.
39. Eta igorri zuen jendetza, eta hartu zuen barkua, eta ethorri zen Magdaleko bazterretara.

16. KAPITULUA

1. Eta ethorri ziren Fariseuak-ere Saduzeoekin, eta tentazioak eskatu zizkieten zeruko seinale bat.

2 Hark ihardetsi eta erran ciecen, Arratsa denean, diozue: Eguraldi ederra izango da, zeren gorri da zerua.

3. Eta goizean, Eguraldi txarra izango da gaur, zerua gorri eta behean baitago. O hipokritak, zeruko aurpegia antzeman dezakezue; baina ez al dituzue denboren seinaleak antzeman?

4. Belaunaldi gaizto eta adulterioa seinale baten bila dabil; eta ez zaio seinalerik emango, Jonas profetaren seinalea baizik. Eta utzi zituen, eta alde egin zuen.

5. Eta etorri ziranean bere diszipuluak beste aldera, aztu ziran ogia hartzea.

6 Orduan erran ciecen Iesusec, **Beguiracue eta beguiracue Phariseuen eta Saduzeoen legamiaz.**

7. Eta erraiatzen zuten beren artean, ziotela: Ogirik artu ez dugulako da.

8. Eta zer ikusirik Jesusek, esan zien: **Oi fede gutxikoak, zergatik ari zarete zuen artean arrazoitzen, zeren ez duzuen ogirik ekarri?**

9. Ez al zarete oraindik ulertzen, eta ez al duzue oroitzen bost millaren bost ogiez, eta zenbat saski jaso zenituzten?

10. Ezta lau millaren zazpi ogiak, eta zenbat saski artu zenituzten?

11. Nola ez dakizue ulertzen ez nizula ogiz erran, gorde zaitezela Fariseoen eta Saduzeoen legamiaz?

12. Orduan ulertu zuten, nola agindu ziela ez ibiltzeko ogiaren legamiaz, baizik Fariseoen eta Saduzeoen doktrinaz.

13. Iesusek Filipo Zesareako bazterretara ethorri zenean, galdetu zien bere diszipuluei, zioela: **Nor dio gizonak naizela ni Gizonaren Semea?**

14. Eta erran zuten: Batzuek diote zu zarela Joan Bataiatzailea: beste batzuek, Elias; eta beste batzuk, Jeremias, edo profeten bat.

15. Erran zien: **Baina zuek nor naizela diozue?**

16. Eta Simon Pedrok ihardetsi zuen, eta erran zuen: Zu zera Kristo, Jainko biziaren Semea.

17. Eta erantzun zion Jesusek: **Zorionekoa zera, Simon Barjona, zeren aragiak eta odolak ez dizute agertu, baizik ene Aita zeruetan dena.**

18. Eta nik ere diotsut: Zu zarela Pedro, eta harkaitz honen gainean eraikiko dudala ene eliza; eta infernuko ateak ez dira haren aurka gailenduko.

19. Eta emango dizkizut zeruko erreinuko giltzak, eta zeruan lotuko duzuen zeruan lotuko da, eta zeruan laxatuko duzuen zeruan laxatuko da.

20. Orduan agindu zien bere diszipuluei, ez zezaten nehoi esan Jesus Kristo zela.

21. Ordutik aurrera hasi zen Jesus bere diszipuluei erakusten nola joan behar zuela Jerusalemera, eta anitz sufritu behar zuela zaharren eta aphez nagusien eta eskribarengandik, eta hil izanen, eta irugarren egunean resuscitatzeko.

22. Orduan Pedrok artu zuen, eta asi zan mehatxatzen, zioela: Urruti bedi zuregandik, launa;

23 Baina harc itzuliric erran ciecon Pierri, **Alde aitzin ene atzetik, Satana: hi ofensa aiz enetzat: ecen ez dituc Iaincoarenac diraden gauzac dastatu, baina guiconen diradenac.**

24 Orduan erran zieten Iesusec bere discipuluey, **Baldin nehorc ene ondora ethorri nahi badu, uka bedi bere burua, eta har beca bere gurutzea, eta niri jarrai bedi.**

25. Zeren nork bere bizia salbatu nahi duenak galduko du: eta nork galduko du bere bizia enegatik, arkituko du.

26. Zeren zertarako balio du gizonak mundu guzia irabazten badu, eta bere arima galtzen badu? edo zer emanen du gizonak bere animaren truke?

27. Zeren gizonaren Semea ethorriren da bere Aitaren glorian bere aingeruekin; eta orduan sarituko du bakoitza bere obren arabera.

28 Eguiaz erraiten draucuet, badirela hemen dauden batzu, herioa dastaturen eztutenic, guiconaren Semea bere erreinuan ethorten ikusterano.

17. KAPITULUA

1. Eta sei egunen buruan artu zituen Jesusek Pedro, Santiago eta Joan bere anaia, eta mendi garai batera eraman zituen aparte.

2. Eta transfiguratu zen haien aitzinean, eta bere aurpegia iguzkia bezala distira egin zuen, eta bere jantziak argia bezain zuri.

3. Eta huná, agertu zitzaizkien Moises eta Elias harekin mintzatzen.

4. Orduan ihardetsi zioen Pedrok, eta erran zioen Jesusi: Jauna, on da gu hemen egotea: nahi baduzu, egin ditzagun emen iru tabernakle; bat zuregatik, eta beste bat Moisesentzat, eta bat Eliasentzat.

5. Oraindik mintzatzen ari zela, huna, hodei distiratsu batek estaltzen zituen hekien itzala: eta huna hodeitik ateratako boz bat, zera esaten zuen: Au da ene Seme maitea, zeinetan atsegin dudana; entzun ezazute hura.

6. Eta diszipuluak hori entzutean, ahuspez erori ziren, eta beldur handia hartu zuten.

7. Eta ethorri zen Jesus, eta ukitu zituen, eta esan zuen: **Jaiki zaitez eta ez izan beldurrik.**

8. Eta begiak altxatu zituztenean, ez zuten inor ikusi, Jesus baizik.

9. Eta menditik jaisten zirenean, agindu zien Jesusek, zioela: **Ez esan inori ikuskerarik, gizonaren Semea illenartetik piztu arte.**

10. Eta galdegin zioten bere diszipuluek, ziotela: Zergatik diote, bada, Eskribauek Elias lehenik ethorri behar dela?

11. Eta erantzun zien Jesusek, eta erran zieten: **Elias egiaz etorriko da lehenik, eta gauza guziak itzuliko ditu.**

12. Baina nik diotsuet, Elias jada etorri dela, eta ez zuten hura ezagutu, baina egin diotela nahi zuten guztia. Era berean, gizonaren Semeak ere sufrituko ditu hetarik.

13. Orduan, diszipuluek ulertu zuten Joan Bataiatzaileaz mintzatu zitzaia.

14. Eta jendetzara ethorriarik, ethorri zitzaion gizon bat, belaunikaturik, eta zioela:

15. Jauna, erruki zaite ene semea: zeren ilargia da, eta minduta, zeren maiz sutara erortzen baita, eta sarritan uretara.

16. Eta ekarri nuen zure ikasleengana, eta ezin zuten sendatu.

17. Orduan ihardetsi zuen Jesusek, eta erran zuen: **O generazio sinesgabe eta gaiztoa, noiz arte izango naiz zurekin? noiz arte jasango zaitut? ekarri niri hona.**

18. Eta Jesusek deabrua mehatxatu zuen; eta alde egin zuen harengandik: eta haurra ordu hartatik sendatu zen.

19 Orduan ethorriarik Iesusgana discipuluac, erraiten cuten, Cergatic eztugu kanpora bota?

20. Eta Jesusek erran zien: Zuen sinesgabetasunagatik: zeren egiaz diotsuet: Sinesmena baduzue mostaza ale bat bezala, esango diozue mendi honi: Alde hemendik hara; eta kenduko du; eta ezer ezinezkoa izango zaizue.

21 Baina mota hau ez da irtetzen otoitz eta barauz baizik.

22. Eta Galilean egoten ziren bitartean, Jesusek esan zien: Gizonaren Semea gizonen eskutara eramane da.

23. Eta hilko dute, eta irugarren egunean piztuko da. Eta pena handia zuten.

24. Eta ethorri ziranean Kapernaumera, tributu dirua artu zutenak ethorri ziran Pedrogana, eta erran zioten: Ez al du zure nausiak tributua ordaintzen?

25 Hark dio: Bai. Eta etxera sartzean, Jesusek eragotzi zion, esanez: Zer uste duzu, Simon? norengandik hartzen dute lurreko erregeek ohitura edo tributua? beren seme-alaben, ala arrotzen?

26 Pierrisec erran cieçón, Arrotzetaric. Iesusec erran cieçón, Bada haourc libre dirade.

27. Hala ere, haiek ofenditu ez ditzagun, zoaz itsasora, eta bota amua, eta har ezazu lehen igotzen den arraina; eta ahoa ideki diozunean, arkituko duzu diru puska bat;

18. KAPITULUA

1. Aldi berean, diszipuluak Jesusengana hurbildu ziren, ziotela: Nor da zeruetako erreinuan handiena?

2. Eta deithu zuen Jesusek haurtxo bat, eta ezarri zuen haien erdian.

3 Eta erran çuen, Eguiaz erraiten drauçuet, baldin konbertitu ez baitzarete, eta haur ttiquiac beçala eguiten ez baitzarete, ez çarete sarthuren ceruètaco resumán.

4. Nork, bada, umetxo hunen bezela umilduko den bere burua, bera da handiena zeruetako erreinuan.

5 Eta norc-ere recebituren baitu ene icenean haur ttipi bat holaco bat, ni recebitzen nau.

6. Baña norc ofendituren baitu nigan sinesten duten apur hauetarik bat, hobe litzaioke errota-harri bat lepoan zintzilikatzea, eta itsasoaren sakonean itotzea.

7. Zoritzarra mundua delituengatik! izan ere, delituak etorri behar dira; baina zorigaitza ofensa etortzen den gizon horri!

8. Argatik zure eskuak edo zure oinak ofenditzen bazaitu, moztu itzazu, eta bota itzazu zuregandik: hobe da zu bizian sartzea geldi edo elbarri, baino bi esku edo bi oin edukitzea betiko sutara botatzea.

9. Eta zure begiak ofenditzen bazaitu, atera ezazu, eta bota ezazu zuregandik: hobe da begi bakarrarekin bizitzera sartzea, baino bi begi edukitzea infernura sutara botatzea.

10. Begira zaitezte ez dezazuen mespretxatu txiki hauetarik bat ere; zeren diotsuet, zeruan haien aingeruak beti ikusten dutela zeruko ene Aitaren aurpegia.

11. Zeren gizonaren Semea ethorri da galdu zena salbatzera.

12 Nola uste duzue? baldin guiçonac ehun ardi baditu, eta hetaric bat galdu bada, ez ote ditu laurogeita hemeretziac utzi, eta mendietara ioaiten da, eta okertu dena billatzen du?

13. Eta baldin arkitzen badu, egiaz diotsuet, ardi horretaz gehiago poztzen da, okertu ez ziren laurogeita hemeretziez baino.

14. Hala ere ez da zuen Aita zeruan dagoenaren nahia, txiki hauetarik bat gal dadila.

15. Gainera, baldin zure anaiak zure kontra egin badu, zoaz eta esan zion bere errua zure eta bera bakarrik: baldin entzun badizu, irabazi duzu zure anaia.

16. Baina baldin ez bazaitu aditu nahi, har ezazu zurekin beste bat edo bi, bizpahiru testiguren ahoan hitz bakoitza finkatu dadin.

17. Eta baldin ezpaituzte entzuterik, erraiozu elizari: baina baldin elizari entzuteko ezpada, izan bedi zuentzat pagano eta publicano bezala.

18. Egiaz diotsuet, zeruan lotuko duzuen guzia zeruan lotua izango da; eta zeruan laxatuko duzuen zeruan laxatuko da.

19 Berriz erraiten drauçuet, baldin çuetaric bi lurrean adosturen baldin badira escaturen duten gauçaz, ene Aita ceruètatic eguinen çaietela.

20. Zeren bi edo hiru nere izenean bildurik dauden tokian, han nago ni haien erdian.

21. Orduan ethorri zitzaion Pierris, eta erran zion: Jauna, zenbatetan bekatuko du nere anaiak, eta barkatuko diot? zazpi aldiz arte?

22 Erran cieçón Iesusec, Ez drauçut erraiten, zazpi bider arte: baina, hirurogeita hamar aldiz zazpi arte.

23. Hortaz, zeruetako erreinua bere zerbitzariak kontuan hartuko zituen errege baten antzekoa da.

24. Eta kontuak egiten hasi zenean, bat ekarri zioten, amar milla talentu zor ziozkana.

25. Bainan ordaindu behar ez zuenez, bere nausiak agindu zuen saltzeko, eta bere emaztea, eta seme-alabak, eta zuen guztia, eta ordain zezala.

26. Zerbitzaria eror zedin bada, eta adoratu zuen, zioela, Jauna, izan pazientzia nirekin, eta ordainduko dizut guzia.

27. Orduan zerbitzari haren jauna errukitu zuen, eta askatu zuen, eta barkatu zion zorra.

28. Bainan zerbitzari bera ilkhi zen, eta arkitu zuen bere zerbitzarietako bat, ehun denario zor ziozkana: eta eskuak ezarri zizkion zintzurretik, zioela: Ordaindu zor diozuna.

29. Eta bere zerbitzari-laguna erori zen bere oñetara, eta othoitz egin zion, zioela, izan pazientzia nirekin, eta ordainduko dizut guzia.

30. Eta etzuen nai izan: baña joan zan eta egotzi zuen kartzelan, zorra ordaindu arteo.

31. Bada bere zerbitzariak ikusi zutenean zer gertatu zen, oso atsekabetu ziren, eta ethorri ziren eta kontatu zieten beren nausiari egin zen guztia.

32. Orduan, bere nausiak, dei egin ondoren, esan zion: O zerbitzari gaiztoa, barkatu dizut zor hori guztia, zeren nahi nauzula;

33. Ez al zenioke zuk ere errukitu behar zure zerbitzari-kideaz, nik zurekin erruki izan nuen bezala?

34. Eta haserretu zan bere jauna, eta entregatu eban oinazeen esku, zegokion guzia ordaindu arteo.

35. Hala egingo dizue nere Aita zerukoak-ere zuei ere, baldin zeuen bihotzetik ez badiezue batbedera barkatzen bere anaiari bere hutsegiteak.

19. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen, Jesusek erran hauk bukatu zituenean, alde egin zuela Galileatik, eta ethorri zela Jordanez haraindiko Judeako bazterretara;

2. Eta gendetze andiak jarraitu zion; eta han sendatu zituen.

3. Fariseuak ere ethorri ziren harengana, hura tentatuz, eta erraiten ziotela, zilegi al da gizonak bere emaztea arrazoi guziengatik uztea?

4 Eta ihardesten çuela erran cieçén, Ez al duçue irakurri, hec asieran eguin dituenac eguin cituela arra eta eme.

5. Eta erran zuen: Orgatik utziko ditu gizonak aita eta ama, eta bere emazteari atxikiko zaio: eta biak izango dira haragi bat?

6. Argatik ez dira geiago bi, aragi bat baizik. Beraz, Jainkoak batu duena, ez beza gizonak banatu.

7. Erran zioten: Zergatik bada agindu zuen Moisesek divorziozko idazki bat emateko, eta uzteko?

8. Erran zien: Moisesek zuen bihotzeko gogortasunagatik utzi zintuzten zuen emazteak uztea: baina hasieratik ez zen horrela izan.

9. Eta diotsuet: Nork bere emaztea utziko duena, paillardiziagatik izan ezik, eta beste batekin ezkontzen den, adulterio egiten du: eta ezkontzen denak adulterio egiten du.

10 Haren discipuluéc erran cieçoten, Baldin guiçonaren emazteari hala bada, ez da ona ezkontzea.

11 Baina harc erran cieçén, Guciek ezin dute recebitu hitz hau, emana zaienari izan ezik.

12. Ecen badira eunuko batzuk, amaren sabeletik ain jaio ziradenak: eta badira eunuko batzuk, gizonen artean eginak izan ziranak: eta badira eunuko batzuk, zeruetako erreinuagatik bere burua eunuko egin dabenak. Hartzeko gai denak, har dezala.

13. Orduan ekarri zizkieten umetxoak, eskuak hekien gainean jarri eta otoitz egin zezan: eta diszipuluek mehatxatzen zituzten.

14 Baina Iesusec erran çuen, Utzi haur ttiquiac, eta ezteçaçuela debekatu enegana etortzea: ecen halacoac da ceruetaco resumé.

15. Eta eskuak ezarri zizkien, eta handik alde egin zuen.

16. Eta huna, bat etorri zen eta erran zion: Maisu ona, zer on eginen dut, betiko bizia izan dezadan?

17. Eta erran zioen: Zergatik deitzen nauzu on? ez dago on bat baizik, hau da, Jainkoa: baina bizitzera sartuko bazara, bete manamenduak.

18 Erran cieçón, Cein? Jesusek esan zuen: Ez duzu hilketarik egingo, ez duzu adulteriorik egingo, ez duzu lapurtuko, ez duzu testigantza faltsurik emango,

19. Ohoratu zure aita eta zure ama, eta: Maite ezazu zure hurkoa zeure burua bezala.

20 Erran cieçón gazteac, Gauça hauc guciac beguiratu ditut ene gaztarotatic: cer falta det oraino?

21 Iesusec erran cieçón, Baldin eguin nahi bahaiz, zoaz, eta saldu duana, eta eman pobreei, eta izanen duc altxorra zeruan;

22. Bainan mutil gazteak hitz hori entzutean, joan zen tristeturik, zeren ondasun andiak zituen.

23. Orduan esan zien Jesusek bere diszipuluei: Egiaz diotsuet, aberats bat nekez sartuko dela zeruetako erreinuan.

24. Eta berriz diotsuet: Errazagoa da gamelu bat orratzaren begitik igarotzea, aberats bat Jainkoaren erreinuan sartzea baino.

25 Haren discipuluac ençunic içan citecen, ikaragarri harritu ciraden, cioitela, Nor beraz salba daiteke?

26. Bainan Jesusek ikhusi zituen, eta erran zieten: Gizonentzat au ezinezkoa da; baina Jainkoarekin gauza guztiak dira posible.

27 Orduan ihardesten çuela Pierrisec erran cieçón, Huná, guciac utzi draugu gucia, eta jarraitu draugu; zer izango dugu beraz?

28. Eta Jesusek esan zien: Egiaz diotsuet, niri jarraitu zaretenok, gizonaren Semea bere aintzaren aulkian eseriko

den birsorkuntzan, zuek ere eseriko zarete hamabi tronuen gainean, eta hamabi leinuak juzgatzten. Israel.

29. Eta nere izenagatik etxeak, edo anaiak, edo arrebak, edo aita, edo ama, edo emaztea, edo haurrak, edo lurak utzi dituenak, ehun aldiz jasoko du, eta betiko bizia heredatuko du.

30 Baina lehen diren asko azkenak izango dira; eta azkenak izango dira lehenak.

20. KAPITULUA

1. Zeren zeruetako erreinua etxeko nagusi den gizon baten antzekoa da, zeina ilki zen goizean goiz bere mahastian langileak kontratatzeraz.

2. Eta langileekin adostu zuenean, egunean dentimo bat, bidali zituen bere mahastira.

3. Eta irten zan iru oren aldera, eta ikusi zituen bertze batzuk merkatuan alfer zeudela.

4. Eta esan zien; Zoazte zuek ere mahastira, eta zuzena dena emango dizuet. Eta beren bidetik joan ziren.

5. Berriz ilki zen seigarren eta bederatzigarren oren inguruan, eta berdin egin zuen.

6. Eta hamaika oren inguruan ilki zen, eta eriden zituen bertze batzuk alfer zeudela, eta erran zien: Zergatik zaudete hemen egun guzian alfer?

7. Erran zioten: Nehork ez gaituelako alokatu. Diotenez, Zoazte zuek ere mahastira; eta zuzena dena, hori artuko duzue.

8. Bada, arratsaldea heldu zenean, erran zioen mahastinausiak bere arduradunari: Deitu itzazu langilleak, eta eman itzazu beren ordainsaria, hasterik azkenetik lenengoetara.

9. Eta ethorri ziranean hamaika oren aldera alokatu ziradenak, errezibitu zuten batbedera denario bat.

10. Baina lehenak ethorri zirenean, uste zuten gehiago jaso behar zutela; eta era berean, gizon bakoitzari zentimo bat jaso zuten.

11. Eta errezibitu zutenean, marmar egin zuten etxeko andrearen kontra.

12. Esaten ziotela: Azken hauek ordu bat baizik ez dute egin, eta berdin egin dizkizugu egunaren zama eta beroa eramane ditugunak.

13. Baina hark ihardetsi zioen haietako bati, eta erran zuen: Adiskidea, ez dizut gaizkirik egiten: ez al zinen nirekin adostu zentimo baten truke?

14. Har ezazu zure dena, eta zoaz: azken honi emango diot, zuri bezala.

15. Ez al zait zilegi nahi dudana nerearekin egitea? Zure begia gaiztoa al da, ona naizelako?

16. Beraz, azkenak izango dira lehenak, eta lehenak azkenak: zeren asko deitzen dira, baina gutxi aukeratuak.

17. Eta Iesusek Jerusalemera igantzean, hamabi diszipuluak bereganatu zituen bidean, eta esan zien:

18. Huna, Jerusalemera igotzen gara; eta gizonaren Semea aphez nagusiei eta eskribauei salduko zaie, eta heriotzera kondenatuko dute.

19. Eta jentilei emango die burla, eta azotatzera eta gurutzilifikatzeko: eta irugarren egunean piztuko da.

20. Orduan ethorri zen harengana Zebedeoren semeen ama bere semeekin, adoratzten ziotela, eta haren gauzaren bat desiratzen.

21. Eta esan zion: **Zer nahi duzu?** Erran cieçón, Emaçu nere bi seme hauc eser daitecen, bata hire escuinean eta bercea ezquerrean, hire erreinuan.

22. Baina Jesusek ihardetsi zioen: **Ez dakizue zer eskatzen duzuen. Edan ahal al zarete nik edanen dudan kopatik, eta bataiatu nai naizen bataioaz?** Diotenez, Ahal gara.

23. Eta erran cieçén, **Edanen çarete nere kalizatic, eta batheyaturen çarete ni batheyatu naidan bataioaz: baina ene escuinean eta ene ezkerrean esertzea ez da ene emaitea, baina içanen da. nere Aitak prestatua duen horiei emana.**

24. Eta entzutean hamarrak, haserretu ziren bi anaien kontra.

25. Baina Iesusec deithu citzan harengana, eta erran cieçón, **Badaquiçue ecen jentilen princeéc hekien gainean dohaintzen dutela, eta handi direnac hekien gainean.**

26. Baina ez da horrela izango zuen artean: baina zuen artean handia izan nahi duena, izan bedi zuen zerbitzari;

27. Eta zuen artean nagusi izan nahi duena, izan bedi zuen zerbitzari.

28. **Gizonaren Semea ezpada zerbitzatzera etorri, baizik zerbitzatzera, eta bere bizia askoren erreskatea ematera.**

29. Eta Jerikotik irten ziranean, jende andi bat jarraitu zion.

30. Eta huná, bide bazterrean eserita zeudela bi itsu, entzutean Jesus iragaiten zela, oihu egin zuten, ziotela: Erruki gaitzazu, Jauna, Dabiden Semea.

31. Eta gendetzak mehatxatzen zituen, zeren isildu behar zituztela: baina are gehiago oihukatzen zuten, ziotela: Erruki zaitezte gurekin, Jauna, Dabiden Semea.

32. Eta gelditu zan Iesusek, eta dei egin zien, eta erran zaroen: **Zer nahi duzue nik egin dezazuen?**

33. Erran zioten: Jauna, gure begiak ideki ditzaten.

34. Eta errukitu zitzairen Jesusek, eta ukitu zituen begiak: eta berehala ikusi zuten haien begiek, eta jarraitu zioten.

21. KAPITULUA

1. Eta hurbildu zirenean Jerusalemera, eta ethorri zirenean Betfagera, Oliba mendira, orduan igorri zituen Jesus bi diszipulu.

2. Erran zieten: **Zoazte zure kontrako herrira, eta berehala eridenen duzue asto bat lotuta, eta asto bat harekin: askatu itzazu, eta ekarri nigana.**

3. **Eta norbaitek zerbait erraiten badiezue, erranen duzue: Jaunak haien beharra du; eta berehala bidaliko ditu.**

4. Au guzia egin zan, profetak esandakoa bete zedin, esaten zuela:

5. Esan iezaiozue Siongo alabari: Huna, zure Erregea zuregana dator, apala, eta asto baten gainean eserita, eta asto baten astoaren kumea.

6. Eta joan ziren ikasleak, eta egin zuten Jesusek agindu zien bezela.

7. Eta ekarri zuten astoa eta astoa, eta jantzi zituzten beren soinekoak, eta gainean ezarri zuten.

8. Eta jende andi bat zabaltzen zuen bere jantziak bidean; beste batzuk zuhaitzetatik adarrak moztu, eta lastokatu zituzten bidean.

9. Eta aitzinean zihoazen eta atzetik zetorren jendetzak oihu egiten zuen, ziotela: Hosanna Dabiden Semeari: benedikatua Jaunaren izenean datorrena; Hosanna gorenean.

10. Eta ethorri zenean Jerusalemera, hiri guzia hunkitu zen, zioela, Nor da au?

11. Eta jendetzak erran zuen: Au da Jesus Galileako Nazareteko profeta.

12. Eta sartu zan Jesus Jainkoaren tenplora, eta kanpora bota zituen tenploan saldu eta erosten zuten guziak, eta eraitsi zituen diru-trukatzaileen mahaia, eta usoak saltzen zituztenen eserlekuak.

13. Eta erran zieten: **Eskribatua dago: Ene etxea otoitz-etxea deituko da; baina zuek lapurren zuloa egin duzue.**

14. Eta itsuak eta herrenak ethorri zitzaizkion tenpluan; eta sendatu zituen.

15. Eta ikusirik apaiz-buruek eta eskribauek egin zituen gauza miragarriak, eta haurrak oihuka tenploan, ziotela, Hosanna Dabiden Semea; atsekabetuta zeuden,

16. Eta esan zion: Entzuten al duzu zer dioten hauek? Eta Jesusek esan zien: **Bai; Ez al duzue sekula irakurri: Haurtxoen eta umetxoen ahotik laudorioak bete dituzu?**

17. Eta utzi zituen, eta ilki zen hiritik Betaniara; eta han ostatu hartu zuen.

18. Bada, goizean hirira itzuli zenean, gosea izan zen.

19. Eta ikusi zuenean pikondo bat bidean, hurbildu zen bertara, eta ez zuen ezer aurkitu haren gainean, hostoak baizik, eta esan zion: **Ez bedi hemendik aurrera fruiturik hazten.** Eta berehala pikondoa ihartu zen.

20. Eta diszipuluak ikusirik, miretsirik zeuden, ziotelarik: Zein laster ihartu den pikondoa!

21. Ihardetsi zuen Jesusek, eta erran zien: **Egiaz diotsuet: Sinesmena baduzue eta dudarik ez baduzue, ez duzue bakarrik egingo pikondoari egiten zaion hau, baizik eta mendi honi esango badiozue ere: «Alden zaitezte». , eta bota zaitezte itsasora; egingo da.**

22. **Eta gauça guciac, othoitzean eskaturen dezutena, sinistuta, artuko dezute.**

23. Eta ethorri zenean tenplora, hurbildu zitzaizkion aphezburuak eta populuko zaharrak, irakasten ari zela, eta erran zioten: Zer autoritatez egiten dituzu gauza hauek? eta nork eman zizun autoritate au?

24. Eta ihardesten çuela Iesusec erran cieçén, **nic-ere gauça bat galdetzen drauçuet, cein baldin erraiten badidaçue, halaber erranen drauçuet nolaco autoritatez eguiten ditudan gauça hauc.**

25. **Joanen bataioa, nongoa zen? zerutik, ala gizonetatik?** Eta erraiten çuten beren artean, cioitela, Baldin erranen badugu, Cerutic; esango digu: Zergatik ez dezue bada sinistu?

26. Baña esango bagenu: Gizonez; herriari beldurra diogu; izan ere, guztiek dute Joan profeta.

27. Eta ihardesten zieten Jesusi, eta erran zioten: Ezin dugu esan. Eta erran cieçén, **Eztauçuet erraiten cein autoritatez eguiten ditudan gauça hauc.**

28. **Baina zer uste duzue?** Gizon batek bi seme izan zituen; eta etorri zan lenengoarengana, eta esan zion: Seme, zoaz gaur lanera ene mahastian.

29. **Hark ihardetsi zioen: Ez dut nahi, baina gero damutu zen, eta joan zen.**

30. **Eta ethorri zen bigarrenarengana, eta erran zuen berdin.** Eta harc ihardesten çuela erran ceçan, Banoan, iauna, eta etzén joan.

31. **Bietarik zeinek egin zuen bere aitaren borondatea?** Esaten zioten: Lehena. Jesusek esan zien: **Egiaz diotsuet: Publikoek eta emaztegaiaiek zuek baino lehen doazela Jainkoaren erreinura.**

32 Ecen Joan içan da çuetara iustitiaco bidean, eta eztuçue sinhetsi: baina publicanoéc eta emagalduec sinhets ceçaten hura: eta çuec, hura ikussi vkan duçuenean, etzarete damutu, hura sinhets deçatençát.

33. Entzun beste parabola bat: Bazen etxeko nagusi bat, mahasti bat landatu zuena, eta inguratu zuena, eta bertan ardo-lapa bat zulatu zuen, eta eraiki zuen dorre bat, eta utzi zuen laborariei, eta joan zen urrutiko herrialde batera.

34. Eta fruituaren denbora hurbiltzen zenean, bere zerbitzariak bidali zituen laborariengana, haren fruituak jaso zezaten.

35. Eta laborariak artu zituzten bere zerbitzariak, eta bata jo zuten, eta beste bat hil zuten, eta beste bat lapidatu zuten.

36. Berriz bialdu zituen bertze zerbitzariak lenengoak baño geiago: eta halaxe egin zieten.

37. Bainan azkenik bere semea igorri zien, zioela, Ene semea begiruneko dute.

38. Baina laborariak semea ikusi zutenean, erran zuten beren artean: Au da oinordekoa; zatoz, hil dezagun, eta har dezagun haren ondarea.

39. Eta arrapatu zuten, eta bota zuten mahastitik, eta hil zuten.

40. Badatorrenean bada mahastiaren jauna, zer egingo die laborari haiei?

41. Erran zioten: Desegingo ditu gaizkile haiek, eta utziko die bere mahastia beste laborari batzuei, zeinek beren sasoieta emanen dizkioten fruituak.

42 Erran ciecén Iesusec, Ez al duçue sekula Scripturietan irakurri: Eraikitzaileek baztertu zuten harria, bera bihurtu da bazterren buru: hau Jaunaren egintza da, eta miragarria da gure begietan?

43. Argatik diotsuet: Jainkoaren erreinua kenduko da zuengandik, eta bere fruituak ekartzen dituen nazio bati emango.

44. Eta nor-ere eroriko den harri hunen gainera hautsiren da: baina noren gainera eroriko den, hauts bihurtuko du.

45. Eta apaizburuek eta Fariseuek haren parabolak entzutean, jakin zuten haietaz mintzatzen zela.

46. Baina eskuak ezarri nahi zituztelarik, jendearen beldur ziren, zeren profetatzat hartu zuten.

22. KAPITULUA

1. Eta erantzun zien Jesusek, berriz parabolaz mintzatu zitzairen, eta esan zuten:

2. Zeruetako erreinua errege baten antzekoa da, bere semearen ezkontza egin zuena,

3. Eta bidali zituen bere zerbitzariak ezteietara gonbidatuak zeudenak deitzera, eta etzituen etorri nahi.

4. Berriz bialdu zituen beste zerbitzariak, zioela: Esaiezue deitutakoei: Huna, prestatu dut nere afaria: hilak dira nere idiak eta ene haziak, eta dena prest: zatozte ezteietara.

5. Baña arbuiatu ziran, eta joan ziran, bata bere baserrira, bestea bere merkantziara.

6. Eta hondarrak hartu zituen bere zerbitzariak, eta othoitz egin zizkieten, eta hil zituzten.

7. Baina erregeak hori entzutean, haserretu zen, eta bidali zituen bere armadak, eta hil zituen hiltzaile haiek, eta erre zuen haien hiria.

8 Orduan erran ciecén bere cerbitzariei, Ezteiac prest daude, baina gonbidatuak ez ziran merezi.

9. Zoazte bada bideetara, eta arkituko dituzuen guziak, dei egin ezkontzara.

10. Ilkhi ziren bada zerbitzari haiek bideetara, eta bildu zituzten aurkitu zituzten guziak, gaiztoak eta onak: eta ezteiak gonbidatuz hornitu ziren.

11. Eta erregea sartu zenean gonbidatuak ikustera, ikusi zuen han eztei-jantzirik ez zeukan gizon bat.

12. Eta erran ciecén, Adisquide, nola sar cedin huna eztei-abillamendurik? Eta hitzik gabe geratu zen.

13. Orduan erregeak esan zien zerbitzariei: Lotu ezazute eskuak eta oinak, eta eraman ezazute, eta bota ezazu kanpoaldeko ilunpeetara; han izango da negarra eta hortz-karraskatzea.

14. Zeren asko deitzen dira, baina gutxi aukeratuak.

15. Orduan joan ziren fariseuak, eta aholkatu zuten nola nahas zezaten haren solasean.

16. Eta igorri ziozkaten bere diszipuluak Herodiarrekin batera, ziotela, Maisu, badakigu egia zarela, eta egiaz irakasten duzula Iainkoaren bidea, eta ez diozula inorengandik axola, zeren ez duzu gizonen pertsonai begiratzen.

17. Esan iezaguzu bada, Zer uste duzu? Zilegi da Zesarri tributuak ematea, ala ez?

18. Baina Jesusek ikusi zuen haien gaiztakeria, eta esan zuten: Zergatik tentatzen nauzue, hipokritak?

19 Erakuts iezadazu tributu-dirua. Eta zentimo bat ekarri zioten.

20. Eta erran ciecén, Norena da irudi eta inskripzio hau?

21. Erran zioten: Zesarrena. Orduan erran ciecén, Emaioçue bada Zesarri Zesarrenac diradenac. eta Jainkoari Jainkoaren gauzak.

22. Hitz oiek entzutean, miretsi egin ziren, eta utzi zuten, eta joan ziren.

23. Egun berean ethorri zitzaizkion Saduzeoak, erraiten baitute ez dela resurrecciónrik, eta galdetu zioten:

24. Erran ziotela, Maisu, erran zuen Moisesek: Baldin bat hiltzen bada, seme-alabarik ez duelarik, bere anaia ezkonduko da bere emazteari, eta hazia sortuko dio bere anaia.

25. Eta baziren gurekin zazpi anaia: eta lehena, emazte batekin ezkondu zenean, hil zen, eta ez zuelarik, bere emaztea anaia utzi zion.

26. Era berean, bigarrenak ere, eta hirugarrenak zazpigarreneraño.

27. Eta azkenik emakumea ere hil zen.

28. Beraz, resurrectionean noren emazte izango da zazpiatarik? denek baitzuten bera.

29. Ihardets ceçan Iesusec, eta erran ciecén, Oker eguiten çarete, ez daquçuela Scripturác, ez Iaincoaren indarra.

30. Ecen resurrectionean ez dira ezkontzen, ez ezkontzaz emanen, baina Iaincoaren Aingueruac beçala dira ceruetan.

31. Baina hilen resurrecciónz, ez al duzue irakurri Iainkoak esan dizuna, esaten duela:

32. Ni naiz Abrahamen Jainkoa, eta Isaaken Jainkoa, eta Jakoben Jainkoa? Jainkoa ez da hildakoen Jainkoa, biziena baizik.

33. Eta au entzutean gendetzak, harrituta gelditu ziren haren doktrinaz.

34. Baina Fariseuak aditu zutenean Saduzeoak isilarazi zituela, bildu ziren.

35. Orduan hetarik batek, legelari zenak, galdera bat egin zion, tentatuz, eta esanez:

36. Maisu, zein da legean agindu handia?
37. Iesusek erran zioen: Maitaturen duzu zure Jainko Jauna zure bihotz guziaz, eta zure arima guziaz eta zure gogo guziaz.
- 38 Hau da manamendu lehena eta handia.
39. Eta bigarrena haren antzekoa da: Maite duzu zure hurkoa zure burua bezala.
40. Bi manamendu hauen gainean daude zintzilik lege eta profetak.
- 41 Fariseuak bildurik zeuden bitartean, Iesusek galdetu zien:
- 42 cioela, Zer deritzozue Kristoz? noren semea da? Diotenez, Dabiden Semea.
- 43 Erran ciecén, Nola bada Dabidec espirituaz deitzen dio Iauna, cioela:
44. Jaunak esan zion nire Jaunari: Eseri zaitez nire eskuinaldean, zure etsaiak zure oinen aulki jarri arte?
45. Bada Davidek Jauna deitzen badio, nola da bere semea?
46. Eta nehork ezin izan zion itz bat ihardetsi, eta egun hartatik nehork ez zuen ausartzen guehiago galderarik egiten.

23. KAPITULUA

1. Orduan mintzatu zitzairen Iesusek jendetzari eta bere ikasleei:
- 2 Esaten ziotela: Eskribauak eta fariseuak Moisesen aulkian eserita daude.
- 3 Beraz, behatzen dizuteten guztia, behatu eta egiten dute; baña etzaitezue egin beren obren ondotik: zeren esaten dute, eta ez.
4. Zeren zama astunak eta eraman beharreko astunak lotzen dituzte, eta gizonen sorbaldetan jartzen dituzte; baina beraiek ez dituzte hatz batekin mugituko.
5. Baña beren obra guziak egiten dituzte gizonak ikusteko: zabaltzen dituzte beren filakteria, eta zabaltzen dituzte beren soñeko mugak.
- 6 Eta maita ezazue jaietan goiko gelak, eta sinagogetan eserleku nagusiak.
7. Eta agurrak merkatuetan, eta gizonen deitzea, Rabbi, Rabbi.
- 8 Baina ez zaitezte deitzen Rabbi: ecen bat da zuen Maisua, Kristo; eta zuek guztiak zarete anaiak.
9. Eta ez ezazute inor deitu zuen aita lurrean, zeren bat baita zuen Aita, zeruan dagoena.
- 10 Ez zaitezte deitzen nagusi: zeren bat baita zuen Maisua, Kristo.
11. Baina zuen artean handiena dena izango da zuen zerbitzari.
12. Eta nork bere burua goratuko duena, apalduko da; eta bere burua apalduko duena goratua izango da.
13. Baina zorigaitz zuei, eskriba eta fariseu, hipokrita! zeren zeruko erreinua gizonen kontra ixten duzue: zeren ez zarete zeuek barnera sartzen, eta ez dituzue uzten sartzen sartzen direnei.
14. Ai zuei, eskribau eta fariseu, hipokrita! zeren irensten dituzue alargunen etxeak, eta itxurakeriagatik otoiitz luzea egiten duzue: beraz, kondenazio handiagoa jasoko duzue.
15. Ai zuei, eskribau eta fariseu, hipokrita! izan ere, itsasoa eta lurra inguratzen dituzue proselito bat egiteko, eta hura egina denean, infernuko umea zeuek baino bi aldiz gehiago egiten duzue.

16. Ai zuei, gidariitsuok, erraiten duzenok: Nork zin egiten duen tenploaz, ez da ezer; baina tenpluko urrez zin egiten duenak, zordun da!
17. Ergelak etaitsuak: zeren ala da andiagoo, urrea, ala tenplua, urrea saindutzen duena?
18. Eta: Aldareagatik zin egiten duenak, ez da ezer; bainan zin egiten duenak gainean duen dohainaz, erruduna da.
19. Zoro etaitsuok: zeren zer da andiagoo, dohaina, ala dohaina saindutzen duen aldarea?
20. Nork, bada, juramentu egiten du aldareagatik, beragatik eta haren gainean dauden gauza guziengatik zin egiten du.
21. Eta nork juramentu egiten du tenploagatik, beragatik juramentu egiten du, eta bertan bizi denagatik.
22. Eta zeruaz zin egiten duenak, zin egiten du Jainkoaren tronuaz, eta gañean iarritzen denaz.
23. Ai zuei, eskribau eta fariseu, hipokrita! zeren menda, anisa eta kuminoaren hamarrena ordaintzen duzue, eta legearen gauza pisutsuenak, juizioa, urrikaltasuna eta fedea alde batera utzi dituzu: hauek egin behar zenituzke, eta ez bestea egin gabe utzi.
24. Gidariitsuok, kimua iragazten duzuen eta gamelua irensten duzenok.
25. Ai zuei, eskribau eta fariseu, hipokrita! zeren garbitzen duzue kopa eta plateraren kanpoaldea, baina barrutik estukeriaz eta gehiegikeriaz beterik daude.
- 26 Fariseoitsu, garbitu lehenik koparen eta plateren barnean dagoena, haien kanpoaldea ere garbi izan dadin.
- 27 Ai zuei, eskribau eta fariseu, hipokrita! zeren zuek sepultura zurien antzekoak zarete, zeinak kanpotik eder ageri direnak, baina barruan hildakoen hezurrez eta kutsadura guziz beteak.
28. Hala zuek ere kanpotik agertzen zaizkizute zintzo gizonei, baina barrutik hipokrisiaz eta gaiztakeriaz beterik zaudete.
29. Ai zuei, eskribau eta fariseu, hipokrita! zeren profeten hilobiak eraikitzen dituzue, eta zintzoen hilobiak apaindu,
30. Eta erran: Gure arbasoen egunetan izan bagina, ez ginateke haiekin parte hartuko profeten odolean.
31. Argatik zarete zeuen buruaren lekuko, profetak hil zituztenen semeak zaretela.
32. Bete ezazue bada zuen arbasoen neurria.
33. Sugeak, sugedorrien belaunaldia, nola iges egin dezakezue infernuko kondenazioari?
34. Argatik, huná, bidaltzen dizkizuet profetak, eta jakintsuak eta eskribauak: eta haietako batzuk hil eta gurutziltzatuko dituzue; eta haietariko batzuk azotatuko dituzue zuen sinagogetan, eta hiritik hirira persegituko dituzue.
35. Zuen gainera etor dadila lurrera isuritako odol zintzo guzia, Abel zintzoaren odoletik Barakiasen seme Zakariasen odolera, zeina tenplu eta aldare artean hil zenuten.
- 36 Eguiaz erraiten drauquet, gauça hauc guciac ethorriren dirade belaunaldi hunen gainera.
37. O Jerusalem, Jerusalem, profetak hiltzen dituzula eta zuregana bidalitakoak harrika jartzen dituzula, zenbat aldiz bilduko nituzke zure seme-alabak, oiloak bere hegoen azpian biltzen dituen bezala, eta ez duzue nahi!
38. Huna, zure etxea hutsik gelditu zaizue.
- 39 Ecen erraiten drauquet: Ez nauzue hemendik aurrera ikusiko, esan arte: Dohatsua da Jaunaren izenean datorrena.

24. KAPITULUA

1. Eta ilki zen Jesus, eta alde egin zuen tenplotik: eta bere diszipuluak ethorri zitzaizkion tenpluko eraikinak erakusteko.

2 Eta erran ciecén Iesusec, **Ez**tuçue ikusten gauça hauc guciac? eguiaz erraiten drauçuet, ez da hemen utziko harri bat bestearen gainean, eroriko ez dena.

3. Eta Oliba mendian iarririk zegoenean, diszipuluak hurbildu zitzaizkion beregana, esaten ziotela: Esaguzu, noiz gertatuko dira gauza hauek? eta zer izango da zure etorreraren eta munduaren amaieraren seinale?

4 Eta ihardesten çuela Iesusec erran ciecén, **Begui**raçue iñorc engana ez çaitetzen.

5 Ecen anhitz ethorriren dirade ene icenean, erraiten dutela, Ni naiz Christ; eta asko engainatuko ditu.

6. Eta adituko duzue gerlak eta gerren zurrumurrak: beha ez zaitetzela atsekabetu: zeren gauza hauk guziak gerthatu behar dira, baina azkena ez da oraindik.

7. Zeren nazioa nazioaren aurka altxatuko da, eta erreinua erreinuaren aurka, eta goseteak, eta izurriteak, eta lurrikarak izango dira hainbat tokitan.

8. Horiek guziak dira atsekabeen hasiera.

9. Orduan libratuko zaituzte atsekabetzeko, eta hilko zaituzte, eta nazio guztiengandik gorrotatuko zaituzte ene izenagatik.

10. Eta orduan anhitz ofendituren dirade, eta elkar salduko dute, eta elkar gorrotaturen dute.

11. Eta asko profeta faltsu piztuko dira, eta asko engañatuko dituzte.

12. Eta gaiztakeria ugari izango baita, askoren maitasuna hoztuko da.

13. Baña azkeneraño iraungo duena, bera salbatuko da.

14. Eta erreinuko ebanjelio hau mundu guzian predikatuko da nazio guziei testigantza emateko; eta orduan etorriko da amaiera.

15. Beraz, Daniel profetak esandako desolazioaren higuigarritasuna leku santuan ikhusiko duzuenean (irakurtzen duenak, uler dezala).

16. Orduan Judean daudenak iges bezate mendietara;

17. Ez dadila jautsi etxe gainean dagoena bere etxetik ezer ateratzera;

18. Ez bedi landan dagoenak itzuli bere jantziak hartzera.

19. Eta zorigaiztokoak haurdun daudenak, eta egun hetan edoskitzen dituztenak!

20. Baina otoi ezazue zuen ihesaldia neguan, ez larunbat egunean izan ez dadin.

21. Zeren orduan izanen da tribulazio andi bat, munduaren asieratik gaurdaino izan ez dena, ez eta sekula izango.

22. Eta egun haiek laburtu ezpada, ez da haragirik salbatuko: baina elejituengatik laburtu egingo dira egun haiek.

23. Bada nehork erranen badizute, Huna, hemen da Kristo, ala han; ez sinetsi.

24. Zeren jaikiko dirade kristo faltsuak, eta profeta gezurrezkoak, eta seinale andiak eta mirariak egingo dituzte; halan, posible balitz, hautetsiak berak engainatuko dituzte.

25. Huna, lehen esan dizut.

26. Horregatik, esango badizute: Huna basamortuan dago; etzaitela irten: hara, ezkutuko geletan dago; ez sinetsi.

27. Zeren tximistak sortaldetik ateratzen den bezala, eta mendebaldera ere argitzen duen bezala; hala izango da gizonaren Semearen etorrera ere.

28. Zeren nonnahi den gorpua, bertan bilduko dira arranoak.

29. Egun haietako tribulazioaren ondotik, eguzkia ilunduko da, eta ilargiak ez du bere argirik emango, eta izarrak zerutik eroriko dira, eta zeruko botereak astinduko dira.

30. Eta orduan agertuko da gizonaren Semearen seinalea zeruan: eta orduan lurreko leinu guziek negar egingo dute, eta ikusiko dute gizonaren Semea ethorten zeruko hodeietan indar eta aintza handiarekin.

31. Eta igorriren ditu bere Aingeruak tronpeta-hots andi batekin, eta bilduren dituzte bere elektuak lau haizetatik, zeruko mutur batetik bestera.

32. Ikasi orain pikuaren parabola bat; Haren adarra oraindik samurra dagoenean, eta hostoak ateratzen dituenan, badakizue uda hurbil dela;

33. Hala zuek ere, gauz hauk guziak ikhusiren dizkizutenean, jakizue hurbil dela, atheetan ere.

34. Eguiaz erraiten drauçuet, ez da belaunaldi au iraganen gauça hauc guciac bethe diradeno.

35. Zerua eta lurra igaroko dira, baina ene hitzak ez dira iraganen.

36. Baina egun eta ordu hartaz ez daki nehork, ez zeruko Aingeruek, ene Aitak baizik.

37. Baina Noeren egunak izan ziren bezala, hala izango da gizonaren Semearen etorrera ere.

38. Zeren uholdearen aurreko egunetan bezala, jaten eta edaten, ezkontzen eta ezkontzen ziren, Noe arkan sartu zen egunerano.

39. Eta etzuen ezagutu uholdea etorri arte, eta guziak eramán zituen arte; hala izango da gizonaren Semearen etorrera ere.

40. Orduan bi izango dira landan; bata hartu eta bestea utziko dute.

41. Bi emakume izango dira erroitan ehotzen; bata hartu eta bestea utziko dute.

42. Zaude bada, zeren ez dakizue ze ordutan etorriko den zuen Jauna.

43. Badakizu au, bada, etxeko jaunak jakin izan balu zein ordutan etorriko den lapurra, begira legokeela, eta etzuen utziko bere etxea apurtzea.

44. Beraz, çuec-ere prest çaitetze: ecen uste ez dezuten ordu batean ethorten da guiçonaren Semea.

45. Nor da, bada, zerbitzari leial eta jakintsu bat, zeina bere nausiak bere etxeko buruzagi ezarri duen, bere garaian jatekoa emateko?

46. Dohatsu da zerbitzari hura, zeina ethorri denean bere nausiak horrela ekiten duen.

47. Eguiaz erraiten drauçuet, içanen duela bere ondasun gucien gainean.

48. Eta baldin zerbitzari gaizto horrek bere bihotzean esango balu: Ene Jaunak atzeratzen du bere etorrera;

49. Eta hasiko da bere zerbitzari-lagunak jotzen, eta mozkorrekin jaten eta edaten;

50. Zerbitzari horren jauna etorriko da haren bila ez den egunean, eta ezagutzen ez duen ordu batean.

51. Eta zatituko du, eta ezarriko dio bere zatia hipokriteekin: han izango da negarra eta hortz-karrastaka.

25. KAPITULUA

1. Orduan zeruetako erreinua idukiko da hamar birjina, beren lanparak hartu eta senargaiaren bila joan zirenak.
 2. Eta bost zuhur ziran, eta bost ergelak.
 3. Zoro zirenek beren lanparak hartu zituzten, eta ez zuten oliorik hartu berekin;
 4. Baina jakintsuek olioak hartu zuten beren ontzietan beren lanpararekin.
 5. Senargaia gelditzen zen bitartean, guztiak lo egin eta lo egin zuten.
 6. Eta gauerdian oihu bat egin zen: Huna, ezkongaiak dator; zoazte haren bila.
 7. Orduan altxatu ziren birjina haiek guztiak, eta beren lanparak apaindu zituzten.
 8. Eta ergelak esan zien jakintsuei: Emaiguzu zure oliotik; zeren gure lanparak itzali dira.
 9. Baina jakintsuek ihardetsi zuten, ziotela: Ez; Gu eta zuentzat aski ez dadin izan: baina zoazte saltzaileengana, eta eros ezazue zuentzat.
 10. Eta eroatera zihoazela, etorri zen ezkongaiak; eta prest zeudenak harekin sartu ziren ezkontzara: eta atea itxi zen.
 11. Gero ethorri ziren bertze birjinak-ere, ziotela, Iauna, Iauna, ideki iezaguzu.
 12. Baina harc ihardesten çuela erran ceçan, Eguiaz erraiten drauçuet, ez çaituet ezagutzen.
 13. Zaude bada, zeren ez dakizue ez eguna, ez ordua non ethor den Gizonaren Semea.
 14. Zeren zeruetako erreinua urruneko herrialde batera bidaiatzen den gizona bezala da, zeinak bere zerbitzariak deitu eta bere ondasunak eman zizkion.
 15. Eta bati bost talentu eman zizkion, beste bati bi, eta beste bati; gizon bakoitzari bere ahalmenaren arabera; eta berehala hartu zuen bidaia.
 16. Orduan, bost talentu hartu zituen joan zen, eta harekin trukatu zuen, eta beste bost talentu egin zituen.
 17. Eta halaber bi jaso zituenak, beste bi ere irabazi zituen.
 18. Bainan bat artu zuena joan zen eta lurrean zulatu zuen, eta ezkutatu zuen bere nausiaren dirua.
 19. Denbora luze baten buruan, zerbitzari horien jauna ethorten da, eta haiekin kontuak egiten ditu.
 20. Eta ethorri zen bada bost talentu artu zituen, eta beste bost talentu ekarri zituen, zioelarik, Jauna, bost talentu eman dizkidazu: huná, beste bost talentu irabazi ditut haien ondoan.
 21. Erran zioen bere nausiak: Ondo egiña, zerbitzari on eta leiala: gauza gutxitan leial izan zara, gauza askoren gainean ezarriko zaitut: sar zaitez zure nausiaren bozkarioan.
 22. Bi talentu artu zituen ere ethorri zen, eta esan zuen: Jauna, bi talentu eman dizkidazu: horra, beste bi talentu irabazi ditut haiekin batera.
 23. Erran zion nausiak: Ondo egin, zerbitzari ona eta leial; gauza gutxitan leial izan zara, gauza askoren buruzagi jarriko zaitut: sar zaitez zure nausiaren bozkarioan.
 24. Orduan ethorri zen talentu bat artu zuena, eta esan zuen: Jauna, banekien gizon gogorra zarela, erein ez duzun tokian biltzen eta lastorik egin ez duzun tokian biltzen.
 25. Eta beldurtu nintzen, eta joan nintzen, eta ezkutatu nuen zure talentua lurrean.
 26. Ihardesten zio bere nausiak: Zerbitzari gaizto eta alferra, bazenekien erein ez dudana tokian biltzen dudala, eta lastorik ez dudana tokian biltzen.

27. Beraz, trukatzaileei ene dirua jarri behar zenioke, eta orduan etorreran neureak lukurrez hartu beharko nituzke.
 28. Hartu, bada, talentua, eta eman amar talentu dituenari.
 29. Zeren duenari emango zaio, eta ugari izango du: baina ez duenari kenduko zaio daukana ere.
 30. Eta bota ezazue zerbitzari mesederik gabekoa kanpoko ilhunbetara: han izango da negarra eta hortz-karraskatzea.
 31. Gizonaren Semea bere glorian ethorriren denean, eta aingeru saildu guziak harekin, orduan eseriko da bere gloriaren tronuan.
 32. Eta haren aitzinean bilduko dira nazio guziak, eta bereiziko ditu elkarrengandik, artzainak bere ardiak ahuntzetatik bereizten dituen bezala.
 33. Eta ezarriko ditu ardiak bere eskuinaldean, eta ahuntzak ezkerrean.
 34. Orduan, Erregeak esango die bere eskuinaldean daudenei: Zatozte, ene Aitarene bedekatuak, heredatu ezazute munduaren sorreratik prestatua zuen erreinua.
 35. Zeren gosea nintzen, eta eman zenidaten jatekoa: egarri nengoen, eta eman zenidaten edaten: arrotza nintzen, eta hartu ninduten.
 36. Biluzik, eta jantzi ninduten: gaixo nengoen, eta bisitatu nauzue: kartzelan nengoen, eta enegana ethorri zarete.
 37. Orduan ihardetsiko diote zintzok, esanez: Iauna, noiz ikusi zintugun gosea, eta jaten eman au? ala egarri, eta edaten eman dizu?
 38. Noiz ikusi zintugun arrotza, eta artu zintugun? edo biluzik, eta jantzi zaitu?
 39. Edo noiz ikusi zintugun eri, edo kartzelan, eta ethorri giñan zuregana?
 40. Eta ihardetsiko du Erregeak, eta esango die: Egiaz diotsuet: Nere anaia hauetarik txikienetarik bati egin diozuen heinean, egin didazue niri.
 41. Orduan esango die ezkerrekoei ere: Alde nigandik, madarikatuak, betiko sutara, deabruarentzat eta haren Aingeruentzat prestatua.
 42. Zeren gose nengoen, eta ez didazue jakirik eman: egarri nengoen, eta ez didazue edaten eman.
 43. Arrotza nintzen, eta ez nauzue hartu: biluzik, eta ez nauzue jantzi: gaixorik eta kartzelan, eta ez nauzue bisitatu.
 44. Orduan ihardetsiko diote eurek ere: Jauna, noiz ikusi zintugun gose, edo egarri, edo arrotza, edo biluzik, edo eri, edo kartzelan, eta ez zaitugun zerbitzatzen?
 45. Orduan ihardesten die, dioela, Eguiaz erraiten drauçuet, hetaric ttikienetarie bati eguin ez baitzaicuen beçala, ez didaçue niri eguin.
 46. Eta haiek betiko zigorra joango dira: baina zintzoak betiko bizitzera.

26. KAPITULUA

1. Eta guertha cedin, Iesusec erran hauc guciac amaitu cituenean, erran cieçén bere discipuluey:
 2. Badakizue bi egunen buruan Pazko jaia dela, eta gizonaren Semea saldua dela gurutziltzatu dadin.
 3. Orduan bildu ziran apaizburuak, eskribauak eta erriko zarrak, Kaifas deitzen zan apaiz nagusiaren jauregira.
 4. Eta kontsultatu zuten Jesus argalkeriaz har zezaten, eta hil zezaten.
 5. Baina hek erran zuten: Ez jai egunean, ezpada herriaren artean zalapartarik izan.
 6. Bada, Jesus Betanian zegoela, Simon leprasoaren etxean,

7. Eta ethorri zitzaion emazte bat alabastrozko kutxa bat ukendu oso preziatuaz, eta isuri zuen bere buruan, jatera zegoala.

8 Baina hura ikussiric haren discipuluéc haserretu ceçaten, cioitela, Certarako da hondamen au?

9. Zeren ukendu au askoren truke saldu zitekeen, eta pobreei eman.

10. Iesusek ulertu zuenean, erran zieten: **Zergaitik atsekabetzen duzue emakumea? izan ere, obra ona egin du nigan.**

11. Zeren pobreak beti dauzkazue zurekin; baina ni ez nauzue beti izan.

12. Zeren ukendu au isuri baitzuen nire gorputzean, egin zuen nire ehorzketarako.

13. Egiaz diotsuet, Ebanjelio hau nonahi predikatuko den mundu osoan, emakume honek egin duen hau ere esango da haren oroigarritzat.

14. Bada, hamabietarik bat, Judas Iskariote deitzen zena, apaizburuengana joan zen.

15. Eta esan zien: Zer emango didazue, eta nik emango dizuet? Eta itun egin zuten berarekin hogeita hamar zilarrezko piezaren truke.

16. Eta ordutik aukera bilatu zuen hura salduzkeko.

17. Bada, Legamiagabeen jaiaren lehen egunean, diszipuluak hurbildu zitzaizkion Jesusengana, esaten ziotela, Non nahi duzu prestatu dezazun Pazko jateko?

18. Eta erran zuen: **Zoaz halako gizon batengana hirira, eta esaiozu: Maisuak dio: Ene denbora hurbil da; Pazkoa ospatuko dut zure etxean ene ikasleekin.**

19. Eta egin zuten diszipuluek Iesusek agindu bezala; eta prestatu zuten Pazkoa.

20. Eta ilunabarrean ethorri zenean, eseri zen hamabiekin.

21. Eta jaten zuten bitartean, erran zuen: **Egiaz diotsuet, zuetako batek salduko nauela.**

22. Eta tristeturik zeuden guziak, erraiten hasi zitzaizkion: Jauna, ni naiz?

23. Eta ihardetsi zuen, erran zuen: **Nirekin eskua platerean bustitzen duenak, berak salduko nau.**

24. Gizonaren Semea badoa berataz idatzia den bezala: baina ai gizona, zeinaren bidez gizonaren Semea salduko duen! ona izan zen gizon harentzat jaio ez balitz.

25. Orduan, Judasek, hura saldu zuenak, ihardetsi zuen, eta erran zuen: Maisu, ni naiz? Erran cieçón, **Esan duc.**

26. Eta jaten ari zirela, hartu zuen Iesusek ogia, eta bedeinkatu zuen, eta hautsi zuen, eta eman zien diszipuluei, eta esan zuen: **Hartu, jan; hau da nire gorputza.**

27. Eta hartu zuen kopa, eta eskerrak eman zizkieten, eta eman zien, zioela, **Edan ezazute guztiok;**

28. Zeren au da itun berriko ene odola, bekatuen barkaziorako askogatik isurtzen dena.

29 Baina diotsuet, ez dudala hemendik aurrera edango mahatsondoko fruitu honetatik, ene Aitaren erreinuan zuekin berria edanen dudan egunerano.

30. Eta himno bat abestu zutenean, atera ziren Oliba mendira.

31 Orduan erran cieçén Iesusec, **Guciac ofendituren çarete enegatic gau huntan: ecen scribatua dago: Nik artzaina joren dut, eta artaldearen ardiak sakabanaturen dirade.**

32 Baina resuscitatu naizenean, zure aitzinean joango naiz Galileara.

33 Pierrisec ihardesten çuela erran cieçón, **Guciac hiregatic ofendituren badira ere, ni eznaiz sekula escandalizatuko.**

34 Erran cieçón Iesusec, **Eguiaz erraiten drauçut, gau honetan, oilarrak jo baino lehen, hiruretan ukatuko nauzula.**

35 Pierrisec erran cieçón, Nahiz eta hirequin hilko banaiz, eztut ukatuko. Era berean, dizipulu guztiak ere esan zuten.

36 Orduan ethor cedin Iesus hequin Getsemane deitzen den leku batera, eta erran zieten discipuluey, **Eseri zarete hemen, ni noa hara othoitz eguiten.**

37. Eta artu zituen berekin Pedro eta Zebedeoren bi semeak, eta has zian tristetzen eta astuntzen.

38 Orduan erran cieçén, **Ene arima oso triste dago, herioterano: egon zaitezte emen, eta zaintza nirekin.**

39. Eta joan zen apur bat aurrerago, eta erori zen bere aurpegira, eta otoitz egin zuen, zioela, **O ene Aita, ahal bada, iragai bedi kaliza au enegandik: ordea ez nik nahi bezala, zuk nai bezala baizik.**

40 Eta ethor cedin discipuluetara, eta eriden ceçan lotara, eta erran cieçón Pierrisi, **Cer, ezuçue oren bat enequin beguiratu?**

41. **Begira ezazue eta otoitz egin, tentazioan ez sar zaitezten: espiritua nai da, baina haragia ahula da.**

42. Joan zen berriro bigarren aldiz, eta otoitz egin zuen, zioela: **O ene Aita, baldin kopa hau enegandik urrun ezpada, nik edan ezpada, egin bedi zure borondatea.**

43. Eta ethorri zen, eta arkitu zituen berriz lotan, zeren haien begiak astunak baitziren.

44. Eta utzi zituen, eta berriro joan zen, eta hirugarren aldiz otoitz egin zuen, hitz berak esanez.

45 Orduan ethorten da bere discipuluetara, eta erran cieçén, **Lo eguçue orain, eta çuen atsedan hartu: huná, hurbil da ordua, eta guiçãoaren Semea bekatarien escuetara eraman da.**

46. **Jaiki, goazen: huna, hurbil da ni traditzen nauena.**

47. Eta oraino mintzatzen ari zela, huna Judas, hamabietarik bat, ethorri zen, eta harekin jende andi bat ezpatarekin eta makilekin, aphez nagusietatik eta erriko zaharren eskutik.

48. Bada hura traditzen zuenak seinale bat eman zien, zioela: Norri musu emango diodana, hura da: atxiki ezazute.

49. Eta berehala ethorri zen Jesusengana, eta esan zion: Agur, maisu; eta musu eman zion.

50 Eta erran cieçón Iesusec, **Lagun, cergatic ethorri aiz?** Orduan ethorri citecen, eta escuac Iesus gainean içan çuten, eta harturic.

51. Eta huná, Iesusekin zeudenetarik batek eskua luzatu zuen, eta atera zuen ezpata, eta jo zuen apaiz nagusiaren zerbitzari bat, eta belarria kendu zion.

52 Orduan erran cieçón Iesusec, **Jarri hire ezpata berriz bere lekuan: ecen ezpata hartzen duten guciac ezpataz hilren dirade.**

53. Uste al dezu ezin nik orain nere Aitari othoitz egin, eta laster emango dizkidala amabi aingeru legio baino gehiago?

54 Baina nola beteko dira bada Scriptura, hala izan behar dela?

55. Ordu berean erran zioen Iesusek jendetzai: **Lapur baten kontra bezala ilki al zarete ezpata eta makilekin ni hartzera?** Egunero esertzen nintzen zuekin tenpluan irakasten, eta ez ninduzuten heldu.

56. Baina au guzia egin zen, profeten Eskriturak bete zitezen. Orduan discipulu guciac utzi eben hura, eta igesi citecen.

57. Eta Jesus atzeman zutenek eraman zuten Kaifas aphez nagusiarengana, non bildu ziraden Eskribauak eta Zaharrak.

58. Bainan Pedrok urrutitik jarraitu zion aphez nagusiaren jauregira, eta sarthu zen, eta eseri zen zerbitzariekin, amaiera ikusteko.

59. Bada apaizburuak, eta zaharrek, eta concilio guzia, gezurrezko testigantza bilhatzen zuten Jesusen kontra, hura hil zezaten;

60. Baina etzuen eriden: bai, testigu faltsu asko ethorri baziren ere, ez zuten eriden. Azkenean bi lekuko faltsu etorri ziren,

61. Eta erran zuen: Honek erran zuen: Gai naiz Jainkoaren tenploa suntsitzeko eta hirur egunetan eraikitzeko.

62. Eta jaikirik Sacerdote Nagusia, esan zion: Ez al duzu ezer erantzuten? Zer da hauek zure kontra lekukotzen dutena?

63. Baina Jesusek isildu zuen. Eta ihardesten çuela Sacrificadore subiranoac erran cieçón, Othoitzen drauat Iainco viciarengatic, erran deçagula ea hi ala Christ, Iaincoaren Semea.

64. Diotsa Iesusec, **Hic erran duc, hala ere erraiten drauçuet, Icususen duçue guiçonaren Semea, iarriric, boterearen escuinean, eta ethorten ceruco hodeietan.**

65. Orduan apaiz nagusiak bere soñekoak urratu zituen, zioelarik: Blasfemia erran du; zer gehiago behar dugu lekukoen? huna orai ençun duçue haren blasfemia.

66. Zer uste duzue? Ihardesten zieten eta erran zuten: Heriotzaren errudun da.

67. Orduan tu egin zioten aurpegira, eta kolpeka eman zioten; eta beste batzuek esku-ahurretan jo zuten,

68. Esaten ziotela: Profetiza iezaguzu, Kristo, nor da zu jo zaituena?

69. Bada, Pedro kanpoan eseri zen palazioan: eta neskato bat ethorri zitzaion, zioela, Zu ere Jesus Galileakoarekin izan zinen.

70. Bainan guzien aitzinean ukatu zuen, zioela: Ez dakit zer diozun.

71. Eta ilki zenean atarira, beste neskame batek ikusi zuen, eta esan zien han zeudenei: Hau ere Jesus Nazaretarrarekin zegoen.

72. Eta berriz ukatu zuen juramentuz: Ez dut gizona ezagutzen.

73. Eta denboraren buruan hurbildu zitzaizkion ondoan zeudenak, eta esan zioten Pedrori: Ziur zu ere haietako bat aiz; zeren zure hizkerak iragartzen zaitu.

74. Orduan hasi zen madarikatzen eta juramentu egiten, zioela, Ez dut gizon hura ezagutzen. Eta segituan oilarra jo zuen.

75. Eta orhoitu zen Pierris Jesusen hitzaz, erran ziotela, Oillarrak jo baino lehen, iru aldiz ukatuko nauzu. Eta ilkirik, negar saminki egin zuen.

27. KAPITULUA

1. Goiza heldu zenean, aphez nagusi eta herriko zahar guziek Jesusen kontra konseju zuten hura hil zezaten.

2. Eta lotu zutenean, eraman zuten, eta eman zioten Ponzio Pilato Gobernadoreari.

3. Orduan, Judas, hura saldu zuena, ikusi zuenean kondenatua zela, damutu zen, eta ekarri zituen ogeita hamar zilarrezko apaizburuei eta zaharrei.

4. Esanez, bekatu egin dut odol errugabea saldu dudanez. Eta hec erran ceçaten, Cer da hori guretzat? horretara ikusi.

5. Eta bota zituen zilarrezko puskak tenplora, eta joan zen, eta joan zen eta urkatu zuen bere burua.

6. Eta apaizburuek zilarrezko piezak hartu zituzten, eta esan zuten: Ez da zilegi haiek ogasunean sartzea, zeren odolaren prezioa baita.

7. Eta aholkatu zuten, eta erosi zuten haiekin ontzigilearen soroa, arrotzak lurperatzeko.

8. Orgatik deitzen zan zelai ori, Odolaren zelaia, gaur arte.

9. Orduan bete zen Jeremy profetak esandakoa, zioela: Eta hartu zituzten ogeita hamar zilar piezak, estimatua izan zenaren prezioa, Israelgo semeek estimatzen zutena;

10. Eta eman zien ontzigilearen sororako, Jaunak agindu zidan bezala.

11. Eta Jesus Gobernadorearen aitzinean jarri zen, eta Gobernadoreak galdetu zion, zioela: Zu al zara Juduen Erregea? Eta Jesusek esan zion: **Zuk diozu.**

12. Eta apaizburu eta zaharrenez akusatua izan zenean, ez zuten ezer ihardetsi.

13. Erran zioen bada Pilatok: Ez al duk aditzen zenbat gauza zure kontra testigantza ematen duten?

14. Eta ihardetsi zioen sekulan hitzik; non gobernadoreak izugarri harritu zuen.

15. Bada, jai hartan Gobernadoreak nahi zuen preso bat herriari askatu ohi zuen.

16. Eta bazuten orduan preso nabarmen bat, Barrabas deitzen zena.

17. Bada bildu ziranean, esan zien Pilatok: Nor nahi dozue askatu dezazuen? Barrabas, edo Kristo deitzen den Jesus?

18. Zeren bazekien bekaizkeriagatik libratu zutela.

19. Juizioko aulkian iarri zenean, bere emazteak igorri zion, esanez: Ez dezu zer ikusirik zintzo harekin: zeren ametsetan asko sufritu baitut gaur beragatik.

20. Baña apaizburuek eta zaharrek konbentzitu zuten jendetza, Barrabas eska zezaten, eta Jesus hil zezaten.

21. Gobernadoreak erantzun zien, eta esan zien: Bietako zein nahi duzue askatu nahi dizuedan? Esan zuten: Barrabas.

22. Pilatec erran cieçén, Cer eguinen dut bada Iesus Christ deitzen dena? Guziek erraiten zioten: Gurutzet bedi.

23. Eta Gobernadoreak esan zuen: Zer gaiztakeria egin du? Baina hek are gehiago oihukatzen zuten, ziotela: Gurutzeta bedi.

24. Ikusi zuenean Pilatok ezin zuela ezer irabazi, baizik eta zalaparta sortu zela, ura hartu eta eskuak garbitu zituen jendetzaren aurrean, zioela: Inocente naiz justo honen odolaz: beha zaitetze.

25. Orduan ihardesten çuen populu guciac, eta erran ceçan, Haren odola gudan eta gure haour gainean.

26. Orduan askatu cieçén Barrabas: eta azota ceçanean Iesus, eman ceçan crucifica leçan.

27. Orduan Gobernadorearen soldaduek eraman zuten Jesus komunera, eta bildu zituzten harengana soldadu-talde osoa.

28. Eta biluztu zuten, eta jantzi zuten soineko gorrixka bat.

29. Eta arantzazko koroa bat xaflatu zutenean, jarri zioten buruan, eta kanabera bat bere eskuineko eskuan: eta belaua makurtu zuten haren aitzinean, eta iseka egiten zioten, ziotela: Agur, Juduen Errege!

30. Eta tu egin zioten haren gainera, eta hartu zuten kanabera, eta jo zuten buruan.

31. Eta burla egin ondoren, soinekoa kendu zioten, eta bere soinekoa jarri zioten, eta eraman zuten hura crucificatzeko.

32. Eta ilkirik, arkitu zuten Zireneko gizon bat, deitzen zen Simon: hura behartu zuten bere gurutzea eramatera.

33. Eta ethorri ziranean Golgota deitzen den tokira, hau da, buru-hezur baten tokira.

34. Eman zioten edatera behazunarekin nahastutako ozpina: eta hura dastatu zuenean, ez zuen edan nahi.

35. Eta gurutziltzatu zuten, eta banatu zituzten bere soñekoak, zozketa eginez, bete zedin profetak esandakoa: Nere jantziak banatu zituzten haien artean, eta ene soñekoaren gainean zozketa egin zuten.

36. Eta jesaririk, behatzen zioten han;

37. Eta bere buru gainean ezarri zuen bere salaketa idatzia: HAU DA JEUS JUDUEN ERREGA.

38. Orduan bi lapur gurutziltzatuak izan ziran harekin, bata eskumakoa eta bestea ezkerrekoa.

39. Eta iragaiten zirenek irain egiten zioten, buruak alaituz,

40. Eta erraiten çuela, Tenploa suntsitzen duana, eta iru egunetan eraikitzen duana, salbatu eure burua. Jainkoaren Semea bazara, jaitsi gurutzetik.

41. Era berean, apaizburuek ere burla egiten ziotela, Eskriba eta zaharrekin batera, esan zuten:

42. Bertzeak salbatu zituen; berak ezin du salbatu. Israelgo Erregea bada, jauts bedi orain gurutzetik, eta sinistuko dugu.

43. Jainkoarengan itxaroten zen; libra beza orain, nahi badu: zeren esan zuen: Ni naiz Jainkoaren Semea.

44. Harekin gurutziltzatu ziren ohoinek ere hortzetara bota zuten.

45. Bada, seigarren orenetik iluntasuna izan zen lur guzian bederatzi oreneraño.

46. Eta bederatzi oren inguruan oihu egin zuen Jesusek oihu handiz, zioela: **Eli, Eli, lama sabaktani?** hau da: Ene Jainkoa, ene Jainkoa, zergatik utzi nauzu?

47. Han egoten zirenetarik batzuek, hori entzutean, esan zuten: Gizon honek Elias deitzen du.

48. Eta berehala hetarik bat lasterka, artu zuen esponja bat, eta bethe zuen ozpinez, eta ipini zuen kanabera baten gainean, eta eman zion edatera.

49. Gainontzekoek esan zuten: Ea, ikus dezagun Elias salbatzera etorriko den.

50. Jesusek berriro oihu egin zuenean, oihu handiz, eman zuen mamua.

51. Eta huna, tenpluko beloa bitan urratu zen goitik behera; eta lurra dardar egin zuen, eta harriak urratu;

52. Eta ireki ziran hobiak; eta lotan zeuden sailduen gorpuz asko jaiki ziren,

53. Eta ilki zan hilobietatik bere resurreccionearen ondoan, eta sartu zan erri santuan, eta agertu zan askori.

54. Bada centurioiak, eta harekin zeudenek, Jesusi behatzen ari zirela, ikusi zutenean lurrikara, eta egin zirenak, beldur handia izan zuten, ziotela: Egiazki haur zen Jainkoaren Semea.

55. Eta anhitz emazteki behatzen zieten urrutitik, Jesusi Galileatik jarraitzen ziotenak, zerbitzatzen ziotela.

56. Horien artean, Maria Magdalena, eta Maria Santiagoren eta Joseesen ama, eta Zebedeoren semeen ama.

57. Arratsaldea ethorri zenean, etorri zen Arimateako gizon aberats bat, Jose zeritzana, bera ere Jesusen diszipulua zena.

58. Joan zen Pilatogana, eta erregutu zuen Jesusen gorpua. Orduan Pilatok gorpua entregatzeko agindu zuen.

59. Eta Josek gorpua artu zuenean, lihozko oihal garbi batean bildu zuen,

60. Eta ezarri zuen bere hilobi berrian, harkaitzean landu zuena: eta harri handi bat oholtzako atarira jaurti zuen, eta alde egin zuen.

61. Eta bazen Maria Magdalena, eta beste Maria, sepulkroaren parean eserita.

62. Bada, biharamunean, prestaketa egunaren ondotik, apaizburuak eta fariseuak elkartu ziren Pilatogana.

63. Esan ziotela, Jauna, orhoitzen gara engainatzaile hark erran zuela oraindik bizi zela: Hirur egunen buruan piztuko naiz.

64. Agindu bada, sepulkroa irugarren egunerano gorde dadila, eztedin ethorri bere diszipuluek gauez, eta lapurtu ez dezaten, eta erran jendeari: Illen artetik resuscitatu da: beraz, azken errorea lehena baino gaiztoagoa izango da.

65. Pilatek erran ciecén, Badauçue guardia bat: zoazte, eçaçue ahal duçuen beçala.

66. Joan ziran bada, eta segurtatu zuten sepulkroa, harria zigilatu, eta guardia ezarri.

28. KAPITULUA

1 Sabbatharen amaieran, asteko lehen eguna argitzen hastean, etorri ziren Maria Magdalena eta beste Maria hilobia ikustera.

2. Eta huna, lurrikara andi bat izan zen: zeren Jaunaren Aingerua zerutik jautsi zen, eta ethorri zen eta atetik harria atzera bota zuen, eta haren gainean eseri zen.

3. Haren begitarrea tximista bezalakoa zen, eta bere soinekoak elurra bezain zuri;

4. Eta haren beldurrez, zaintzaileak dardarka egin zuten, eta illak bezala gelditu ziren.

5. Eta ihardesten çuela Aingueruak erran ciecén emaztequiey, Ez çaitzte beldurric: ecen badaquit ecen Iesus crucificatu içan dena bilhatzen duçuela.

6. Ez da hemen: zeren resuscitatu da, berak esan zuen bezala. Zatoz, ikus Jauna zetzan lekua.

7. Eta zoazte laster, eta esaiezue bere diszipuluei, hilen artetik piztu dela; eta huna, zuen aurretik doa Galileara; han ikusiko dezute: huna, erran dizut.

8. Eta laster alde egin zuten sepulkutik beldurrez eta bozkario andiarekin; eta korrika egin zuen bere ikasleei hitza ematera.

9. Eta zihoazela bere diszipuluei kontatzera, huná, Jesusek atzeman zien, zioela, **Agur guzia.** Eta ethorri citecen, oinetatik heldu eta adora ceçaten.

10. Orduan erran ciecén Iesusek, **Ez izan beldur: zoazte erran ene anaiey ecen Galileara doadela, eta han ikussiren naute.**

11. Bada, ioaiten zihoazela, huná, guardiako batzuk ethorri ziren hirira, eta erakhutsi zieten apaizburuei egin ziren gauza guztiak.

12. Eta bildu zirenean zaharrekin, eta kontseilua harturik, diru andia eman zieten soldaduei.

13. Esaten ziotela: Esan, gauez ethorri ziren haren diszipuluak, eta lapurtu zuten gu lo ginela.

14. Eta hau Gobernadoreari entzutera etortzen bazaio, konbentzituko zaitugu, eta ziurtatuko zaitugu.

15. Hartu zuten bada dirua, eta egin zuten irakatsi zieten bezala: eta hitz hau juduen artean zabaltu ohi da gaur arte.

16. Orduan hamaika ikasleak Galileara joan ziren, Jesusek ezarri zituen mendi batera.

17. Eta hura ikusirik, adoratu zuten, baina batzuek zalantzan jarri zuten.

18. Eta ethorri zen Jesus, eta mintzatu zitzaien, zioela, Botere guzia emana zait zeruan eta lurrean.

19. Zoazte, bada, eta irakatsi itzazu nazio guziak, bataiatzen baitituzte Aitaren, eta Semearen, eta Espiritu Santuaren izenean.

20. Irakatsi diezutela agindu dizuedan guzia behatzen: eta huná, ni beti zuekin nago, munduaren azkenerano. Amen.

Markosen Ebanjelioa

1. KAPITULUA

1. Jesu Kristo Jainkoaren Semearen ebanjelioaren asiera;
2. Profetan idatzia den bezala: Huna, zure aitzinean bidaltzen dut ene mezularia, zeinak zure aitzinean prestatuko du zure bidea.
3. Basamortuan oihukatzen ari denaren ahotsa: Presta ezazue Jaunaren bidea, zuzendu haren bideak.
4. Joaneke bataiatu zuen basamortuan, eta predikatu zuen damuaren bataioa bekatuaren barkaziorako.
5. Eta ilki ziren harengana Judeako lur guzia, eta Jerusalemgoak, eta guziak harengandik bataiatuak izan ziren Jordaneke ibaian, beren bekatuak aitortuz.
6. Eta Joanes gamelu-ilez jantzia zegoen, eta larruzko gerriko bat zeraman bere solomuin inguruan; eta jan zituen txingurrak eta basa-etzia;
7. Eta predikatzen zuen, zioela: Ni baino indartsuago bat dator ene ondoan, zeinaren oinetakoen giltza ez naizela digne makurtzeko eta askatzeko.
8. Nik bataiatu zaituztet urez: baina berak bataiatuaren zaituzte Espiritu Santuaz.
9. Eta gerthatu zen egun hetan, ethorri zela Jesus Galileako Nazaretetik, eta Joaneke bataiatu zuen Jordanian.
10. Eta berehala uretatik ilkirik, ikusi zuen zerua irekirik, eta Espiritua uso bat bezala jaisten zela haren gainera.
11. Eta ethorri zen zerutik boz bat, zioela: Zu zara ene Seme maitea, zeinetan atsegin dudan.
12. Eta berehala Espirituak eraman zuen basamortura.
13. Eta han egon zen basamortuan berrogei egunez, Satanas tentatua; eta basapiztiek zegoen; eta Aingeruek zerbitzatzen zioten.
14. Bada, Joanes presondegian sartu zenean, ethorri zen Jesus Galileara, Jainkoaren Erreinuko Ebanjelioa predikatzen zuela.
15. Eta cioitela, **Bethe da dembora, eta hurbil da Iainkoaren resuma: damutu eta sinhets çaçue Ebanjelioa.**
16. Eta Galileako itsaso ondoan zihoala, ikusi zituen Simon eta bere anaia Andres sarea itsasora botatzen, zeren arrantzaleak ziren.
17. Eta esan zien Jesusek: **Zatozte nire ondotik, eta egingo zaituztet gizonen arrantzale.**
18. Eta berehala utzi zituzten sareak, eta jarraitu zioten.
19. Eta handik apur bat urrunago joan zenean, ikusi zituen Iakes Zebedeoren semea, eta Joan bere anaia, hauek ere ontzian sareak konpontzen.
20. Eta berehala deitu zien: eta utzi zuten beren aita Zebedeo ontzian alokatariekin, eta atzetik joan ziren.
21. Eta sartu ziran Kafarnaumera; eta berehala larunbateko egunean sartu zen sinagogara, eta irakasten zuen.
22. Eta harrituta zeuden haren doktrinaz: zeren irakasten zien autoritatea zuen batek bezala, eta ez eskribauek bezala.
23. Eta bazen haien sinagogan gizon bat izpiritu satsuarekin; eta oihu egin zuen,
24. Esaten ziotela: Utz gaitetzen; Zer zerikusi dugu zurekin, Nazareteko Jesus? gu suntsitzera etorri al zara? Badakit nor zaren, Jainkoaren Santua.

25. Eta mehatxatu zion Jesusek, zioela: **Ixilik, eta ilki zaitetz harengandik.**
26. Eta izpiritu satsuak urratu zuenean, eta oihu handiz oihu egin zuen, ilki zen harengandik.
27. Eta guziak txundituta gelditu ziren, non beren artean galdetzen zutela, ziotela: Zer da au? zer doktrina berri da hau? zeren autoritatez agintzen die izpiritu satsuei ere, eta haiek obeditzen dute.
28. Eta berehala zabaldu zen haren ospea Galilea inguruko eskualde guzian.
29. Eta berehala, sinagogatik ilkhi ziranean, sartu ziran Simonen eta Andresen etxera, Santiago eta Joaneekin.
30. Baina Simonen emaztearen ama etzanda zegoen sukarrez, eta berehala kontatzen zioten.
31. Eta ethorri zen eta eskutik hartu zuen, eta altxatu zuen; eta berehala utzi zuen sukarrek, eta zerbitzatzen zituen.
32. Eta arratsean, eguzkia sartzen zenean, eritasun guziak eta deabruak zituztenak ekarri zizkieten.
33. Eta hiri guzia bildu zen athean.
34. Eta sendatu zituen hainbat gaixotasunez eri zeuden asko, eta kanpora bota zituen deabru asko; eta ez zieten utzi deabruak hitz egiten, ezagutzen baitzuten.
35. Goizean, jaikirik, egun bat lehenago, ilki zen, eta joan zen leku bakarti batera, eta han otoitz egin zuen.
36. Eta Simonek eta harekin ziradenak jarraitu zioten.
37. Eta arkitu zutenean, erran zioten: Guztiek zure bila dabilta.
38. Eta esan zien: **Goazen ondoko errietara, han ere predikatu dezadan: zeren beraz ilki naiz.**
39. Eta predikatzen zuen hekien sinagogetan Galilea guzian, eta botatzen zituen deabruak.
40. Eta ethorri zitzaion leproso bat, othoitz egiten zion, eta belauniko jarriarik harengana, eta esan zion: Nahi baduzu, garbi nazakezu.
41. Eta Jesusek urrikaldurik, luzatu zuen eskua, eta ukitu zuen, eta esan zion: **Nahi dut; izan zaitetz garbi.**
42. Eta erran bezain laster, berehala alde egin zion legena, eta garbitu zen.
43. Eta zorrotz agindu zion, eta berehala igorri zuen;
44. Eta erran zioen: **Begira ez dezazuela inori ezer esan: baña zoaz, ager zaizkiozu apaizari, eta eskaini zure garbikuntzarako Moisesek agindutako gauzak, haiei testigantza emateko.**
45. Baina ilki zen, eta asi zen asko argitaratzen, eta gaia iragartzen, non gera ezin zen Jesus hirian sartzea, baina kanpoan zegoen leku desertuetan: eta alde guztietatik ethortzen ziren harengana.

2. KAPITULUA

1. Eta berriz sartu zen Kafarnaumera zenbait egunen buruan; eta etxean zegoela entzun zen.
2. Eta berehala anhitz bildu ziran, non etzegon lekuri hekien errezibitzeko, ez, ez athearen inguruan bezainbat: eta predikatu zien hitza.
3. Eta ethorten ziren harengana, laurengandik jaiotako bat paralitiko bat ekartzen zutela.
4. Eta ezin izan zuten hurbildu harengana gerriagatik, estaltzen zuten bera zegoen teilatua, eta hautsi zutenean, paralitikoak etzandako ohea jaitsi zuten.
5. Ikusi zuenean Jesusek haien fedea, erran zioen paralitikoari: **Seme, barkatu zaizkizu bekatuak.**

6 Baina baziren han eserita eskribauetarik batzuk, eta beren bihotzetan aritzen ari zirela,
 7. Zergatik gizon honek honela mintzo ditu blasfemiak? nork barkatu ditzake bekatuak Jainkoak baizik?
 8 Eta berehala Iesusek ikhusi zuenean bere espirituari hala ziotela beren baitan, erran zaroen: **Zertarako arrazoitzen dituzue gauza hauek zuen bihotzetan?**
 9. **Ala errazagoa den paralitikoari esatea: Barkatuak zaizkizute zure bekatuak; edo esatea: Jaiki, eta hartu zure ohea, eta ibili?**
 10. **Baina jakin dezazuen, gizonaren Semeak baduela boterea lurrean bekatuak barkatzeko (dio paralitikoari):**
 11. **Nik diotsut: Jaiki, eta hartu zure ohea, eta zoaz zure etxera.**
 12. Eta berehala jaikirik, ohea artu zuen, eta ilki zan guzien aitzinetik; Halan, guziak txundituta gelditu ziren eta Jainkoa glorificatzen zuten, ziotelarik, Ez dugu horrelakorik ikusi.
 13. Eta ilkhi zan berriz itsaso bazterretik; eta gendetze guzia harengana hurbildu zen, eta irakasten zien.
 14. Eta iragaiten zela, ikusi zuen Lebi Alfeoren semea aduanean eserita, eta erran zioen: **Jarraiz ieza dazazu.** Eta jaiki eta jarraitu zion.
 15. Eta gerthatu zen, Jesus bere etxean bazkarian iarririk zegoela, hainbat publicano eta bekatarik ere eserita zeuden Jesusekin eta bere diszipuluekin: zeren asko ziren, eta jarraitu zioten.
 16. Eta eskribauak eta Fariseuak ikusi zutenean hura iaten zuela publicanoekin eta bekatariekin, erran zieten bere diszipuluei: Nola da jaten eta edaten duela publicanoekin eta bekatariekin?
 17. Hori entzutean Jesusek erran zien: **Onik daudenek ez dute sendagilearen beharrik, gaixo daudenek baizik: ez naiz etorri zintzoak deitzera, baizik bekatariaik damutzera.**
 18. Eta Joanen eta Fariseuen diszipuluek barur egiten zuten: eta ethorten ziren eta esaten zioten: Zergatik barur egiten dute Joanen eta Fariseuen diszipuluek, baina zure diszipuluek ez dute barurrik?
 19 Eta erran ciecén Iesusec, **Ezkongaiaco haourc barur ote dute, ezkongaiac hequin dala? senargaiac berekin duten bitartean, ezin dute baraurik.**
 20. Baina ethorriren dirade egunak, ezkongaiac kenduko zaienean, eta orduan barur egingo dute egun hetan.
 21. Nehork ere ez du oiha berriko puskarik josten soineko zahar bati: bestela, hura bete zuen zati berriak kentzen du zaharrari, eta urradura okerrago dago.
 22. Eta nehork ez du ardo berria ontzi zaharretan ipintzen: bestela ardo berriak botilak lehertu egiten ditu, eta ardoa isuri da, eta botilak hondatu egingo dira: baina ardo berria botila berrietan sartu behar da.
 23. Eta gerthatu zen, larunbat egunean, labore-soroak barrena; eta bere diszipuluak hasi ziran, zihozela, belarriak kentzen.
 24. Eta erran zioten Fariseuak, Huna, zergatik egiten dute larunbat egunean zilegi ez dena?
 25. Eta esan zien: **Ez al duzue inoiz irakurri zer egin zuen Dabidek, behar izan zuenean, eta gose zen bera eta harekin zeudenak?**
 26. Nola sartu zen Jainkoaren etxean Abiatar aphez nagusiaren egunetan, eta jan zituen ogiak, apaizei baizen jatea zilegi, eta eman zituen harekin zeudenei ere?

27 Eta erran ciecén, **Sabbathoa guizonarentzat egin da, eta ez guizona larunbaterako.**
 28. **Beraz, gizonaren Semea larunbateko Jauna ere bada.**

3. KAPITULUA

1. Eta sartu zan berririo sinagogan; eta bazen han gizon bat esku ihartua zuena.
 2. Eta behatzen zuten, ea larunbat egunean sendatuko zuen; salatu zezaten.
 3. Eta erran zioen esku ihartua zuen gizonari: **Zutik atera.**
 4 Eta erran ciecén, **zilegi al da Sabbathetan on egitea, edo gaizqui egitea? bizitza salbatzeko, ala hiltzeko?** Baina isildu egin ziren.
 5. Eta haserrearekin ingurura begiratu zituenean, beren bihotzen gogortasunagatik atsekabeturik, erran zion gizonari: **Zabalduek eskuak.** Eta heda ceçan, eta bere escua bercea beçala osa ceçan.
 6. Eta ilkhi ziran Fariseuak, eta bereala artu ziran Herodiarrekin bere kontra, nola gal zezaten.
 7. Bainan Jesus bere diszipuluekin itsasora alde egin zuen: eta Galileatik eta Judeatik jendetza handi bat jarraitu zitzaion.
 8. Eta Jerusalemetik, eta Idumeatik, eta Jordanez bestaldetik; eta Tiroren eta Sidonen ingurukoak, jende andana bat, entzutean zer gauza handiak egin zituen, ethorri zitzaizkion harengana.
 9. Eta erran zieten bere diszipuluei, ontzi txiki bat itxaron zezaten hura jendetzagatik, ez zezaten.
 10. Zeren asko sendatu zituen; hala nola, hura hunkitzeko estutu zuten, izurrite zituzten guziak.
 11. Eta izpiritu satsuak, hura ikusirik, ahuspezturik haren aitzinean, oihuka zebiltzan, ziotela, Zu aiz Jainkoaren Semea.
 12. Eta zorrotz agindu zien ez zezatela ezagutarazi.
 13. Eta igan zen mendi batera, eta dei egin zion nahi zuenari, eta ethorri ziren harengana.
 14. Eta agindu zituen hamabi, harekin egoteko, eta bidal zezaten predikatzerara.
 15. Eta eritasunak sendatzeko eta deabruak kanporatzeko boterea izatea.
 16. Eta Simoni jarri zion izena Pedro;
 17. Eta Santiago Zebedeoren semea, eta Joan Santiagoren anaia; eta Boanerges deitzen zien, hau da, Trumoiaren semeak.
 18. Eta Andres, eta Filipe, eta Bartolome, eta Mateo, eta Tomas, eta Santiago Alfeoren semea, eta Tadeo, eta Simon Kanaandarra.
 19. Eta Judas Iskariot, zeñak ere saldu zuen, eta sartu ziran etxe batera.
 20. Eta jendetza berriz elkartzen da, ogirik ere ezin jan zuten.
 21. Eta entzutean haren lagunak, atera ziren hura harrapatzeko: zeren erran zuten: Bere buruaz kanpo dago.
 22. Eta Ierusalemetik jautsi ziren Scribaek erran zuten: Beelzebub du, eta deabruen prinzipearean bidez botatzen ditu deabruak.
 23. Eta deithu zituen harengana, eta erran zieten parabolan: **Nola bota dezake Satanas Satanas?**
 24. Eta erresuma bat bere kontra banatzen bada, erreinu hura ezin iraun.

25. Eta etxe bat bere kontra banatzen bada, etxe hori ezin da egon.
26. Eta baldin Satan bere buruaren kontra altxatzen bada, eta zatitua bada, ezin du egon, baina du amaiera.
27. Inor ezin da sartu indartsu baten etxean, eta bere ondasunak hondatu, lehenik indartsua lotzen ez badu; eta gero bere etxea hondatuko du.
28. Eguiaz erraiten drauquet, bekatu guciac barkatuco çaietela guïçonen semeei, eta blasfemiac, ceinetan blasfematuren baitute.
29. Baina Espiritu Santuaren kontra blasfematuko duenak ez du sekula barkamenik, baina betiko kondenazioaren arriskuan dago.
30. Zeren erran zuten: Espiritu satsu bat du.
31. Orduan ethorri ziren bere anaiak eta bere ama, eta kanpoan zutik, igorri zioten harengana deitzen.
32. Eta jendetza haren inguruan eseri zen, eta erran zioten: Huna zure ama eta zure anaiak kanpoan zure bila dabilta.
33. Eta ihardetsi zien, zioela: **Nor da ene ama, ala ene anaiak?**
34. Eta begiratu zien bere inguruan eserita zeudenei, eta esan zuen: **Huna ene ama eta ene anaiak!**
35. Ecen norc-ere eguiten duen laincoaren nahia, hura da ene anaia, eta ene arreba eta ama.

4. KAPITULUA

1. Eta berriz asi zen irakasten itsas bazterrean: eta jende andi bat bildu zen harengana, non ontzi batean sartu eta itsasoan eseri zen; eta jendetza guzia itsasoaren ondoan zegoen lurrean.
2. Eta irakatsi zien gauza anhitx parablez, eta erran zien bere dotrinan:
3. Entzun; Hara, atera zen erein bat ereitera:
4. Eta gerthatu zen, ereiten ari zela, batzuk bide bazterrean erori ziren, eta zeruko hegaztiak etorri eta irentsi zuten.
5. Eta batzuk erori ziren harrizko lurrera, non ez zeukan lur asko; eta berehala sortu zen, ez baitzuen lur sakontasunik:
6. Baina eguzkia atera zenean, erre zen; eta errorik ez zuelako, ihartu zen.
7. Eta batzuk arantza artera erori ziren, eta arantzak hazi ziren, eta ito zuten, eta ez zuen fruiturik eman.
8. Eta beste bat erori zen lur onera, eta eman zuen fruitua sortu eta hazi zena; eta atera zituen batzuk hogeita hamar, eta beste batzuk hirurogei, eta beste batzuk ehun.
9. Eta esan zien: **Entzuteko belarriak dituenak, entzu dezala.**
10. Eta bakarrik zegoenean, hamabiekin inguruan zeudenek eskatu zioten parabola.
11. Eta esan zien: **Zuei emana da Jainkoaren erreinuko misterioa ezagutzea: baina kanpoan daudenei, gauza hauek guztiak paraboletan egiten dira.**
12. Ikusirik, ikus dezatela, eta ez aditzera; eta entzutean entzun ahal izango dute, eta ez ulertu; ez dezatela noizbait konbertitu, eta beren bekatuak barkatuak izan ez daitezen.
13. Eta erran zien: **Ez al dakizue parabola hau? eta nola, bada, parabola guztiak ezagutuko dituzue?**
14. Ereileak ereiten du hitza.
15. Eta hauek dira bide bazterrekoak, non hitza ereiten den; baina aditu dutenean, berehala dator Satan, eta kentzen du haien bihotzetan ereindako hitza.

16. Eta hauek dira, halaber, harrizko lurrean ereiten direnak; zeinek, hitza entzutean, berehala poztasunez hartzen dutenak;
17. Eta beren baitan sustrairik eztute, eta horrela irauten dute denbora baterako baizik: gero, atsekabea edo persekuzioa sortzen denean hitzaren gatik, berehala ofenditzen dira.
18. Eta hauek dira arantza artean ereindakoak; hala nola, hitza entzun,
19. Eta mundu hunen ardurak, eta aberastasunen iruzurkeriak, eta bertze gauzen gutiziak sartzean, itotzen dute hitza, eta fruiturik gabeko bihurtzen da.
20. Eta hauek dira lur onetan ereiten direnak; hala nola, hitza entzun, eta hartu eta fruitua ematen dutenak, batzuk hogeita hamar, beste batzuk hirurogei, eta beste batzuk ehun.
21. Eta erran ciecén, **Ekarten al da kandela bat baso azpian edo ohearen azpian jartzeko? eta argizailu baten gainean ez jartzeko?**
22. Zeren ez dago ezer ezkutuan, agertuko ez denik; ez zen ezer ezkutuan gorde, atzerrira atera behar zela baizik.
23. Norbaitek entzuteko belarriak baditu, entzun beza.
24. Eta erran ciecén, **Beguiracue ençuten duçuenaz: cein neurritz neurtzen duçue, neurturen çaiçue, eta ençuten duçuenoi guehiago emanen çaiçue.**
25. Zeren duenari emango zaio: eta ez duenari, duenari ere kenduko zaio.
26. Eta esan zuen: **Hala da Jainkoaren erreinua, gizon batek hazia lurrera botako balu bezala;**
27. Eta lo egingo luke, eta jaikiko zen gau eta egun, eta hazia sortu eta haziko litzateke, ez daki nola.
28. Zeren lurak bere baitatik ematen du fruitua; lehenik pala, gero belarria, ondoren arto osoa belarrarian.
29. Baina fruitua ateratzen denean, berehala sartzen du igitaia, zeren uzta ethorri da.
30. Eta erran zuen: **Zerekin erkatuko dugu Jainkoaren erreinua? edo zer konparazioekin alderatuko dugu?**
31. Mostaza-ale bat bezalakoa da, lurrean ereiten denean, lurrean dauden hazi guztiak baino gutxiago.
32. Baña ereiten danean, hazi egiten da, eta belar guziak baino handiagoa izaten da, eta adar handiak ateratzen ditu; zeruko hegaztiak haren itzalpean egon daitezten.
33. Eta halako parabola askorekin erran zieten hitza, entzuteko ahal zuten bezala.
34. Baña parabolarik gabe ez zien erran: eta bakarrik zeudelarik, gauza guziak azaldu zizkien bere diszipuluei.
35. Eta egun berean, ilunabarrean ethorri zenean, esan zien: **Iraga gaitezen beste aldera.**
36. Eta jendetza igorri zutenean, hartu zuten hura ontzian zegoela. Eta berarekin beste ontzi txiki batzuk ere baziren.
37. Eta jaiki zan haize ekaitz andi bat, eta olatuak jo eban ontzira, eta orain bete zan.
38. Eta zegoan ontziaren atzeko aldean, burko baten gainean lo: eta esnatu zuten, eta esan zioten: **Maisu, ez al haiz axola gal gaitezen?**
39. Eta jaikirik, mehatxatu zuen haizea, eta erran zioen itsasoari: **Bakea, geldiz gaitetz.** Eta haizea eten zen, eta baretasun handia zegoen.
40. Eta erran ciecén, **Cergatic ain beldur çarete? nola ez duzu federik?**
41. Eta beldur ikaragarritz, elkarri erran zioten: **Zer da hau, haizeak eta itsasoak ere obeditzen dioten?**

5. KAPITULUA

1. Eta heldu ziren itsasoaren beste aldera, Gadarenen lurraldera.

2. Eta ontzitik ilki zenean, berehala topo egin zion hilobietatik, izpiritu satsu batekin gizon bat.

3. Zeinek izan zuen bere bizilekua hilobi artean; eta nehork ezin zuen lotu, ez, ez kateekin:

4. Zeren maiz lotua izan baitzen kateez eta kateez, eta kateak hautsi baitzituen hark, eta kateak hautsi zituen, eta nehork ezin zuen otzanatu.

5. Eta beti, gau eta egun, mendietan, eta hilobietan, negarrez, eta harriz ebakitzen zuen.

6. Baina urrutitik ikusirik Jesus, korrika egin eta adoratu zuen.

7. Eta oihi handiz erran ceçan: Cer duc hirequin, Iesus, Iainco gorenaren Semea? Jainkoaz erregutzen zaitut, ez nazazula oinazea.

8. Zeren erran zioen: **Ilki gizonarengandik, izpiritu saskia.**

9. Eta galdetu zion: **Zein da zure izena?** Eta harc ihardesten çuela, cioela, Ene izena da Legiön: ecen anhitz gara.

10. Eta asko erregutu zion, ez ziezazkion lurretik kanpora bidali.

11. Bada, mendietatik hurbil zegoen txerri-talde handi bat bazkatzen.

12. Eta deabru guziek othoitz egiten zioten, ziotela: Bidal gaitzazu txerrietara, haietan sar gaitezen.

13. Eta berehala eman zien Jesusek baimena. Eta izpiritu satsuak irten eta txerrietan sartu ziren; eta artaldeak bortizki lasterka joan ziren leku aldapatsu batetik itsasora (bi mila inguru ziren), eta itsasoan ito ziren.

14. Eta zerriak bazkatzen zituztenek ihes egin zuten, eta kontatu zuten hirian eta landan. Eta atera ziren ikustera zer zen egin zena.

15. Eta ethorten ziren Jesusengana, eta ikusi zuten deabruaz jabetua, eta legioa zuena, eserita, eta jantzia, eta bere onetan: eta beldur ziren.

16. Eta ikusi zutenek kontatu zuten nola gertatu zitzaion deabruaz jabetu zenari, eta txerriez ere.

17. Eta asi zitzaizkion othoitz egiten, alde zedin beren lurraldeetatik.

18. Eta ontzira sartzean, deabruaz jabetua zenak othoitz egin zion harekin egon zedin.

19. Alabaina, Jesusek etzion onartu, baina erran zion: **Zoaz zure lagunengana etxera, eta esan iezaiezu nola gauza handiak egin dituen Jaunak zuregatik, eta errukitu duen zuregatik.**

20. Eta ioan zan, eta asi zan argitaratzen Dekapolisen nola gauza andiak egin ziozkan Iesusek: eta guziak miretsi ziran.

21. Eta Jesus berriz ontziz bestaldera iragaiten zenean, jende asko bildu zen harengana, eta itsasoaren ondoan zegoen.

22. Eta huná, ethorten zen sinagogako buruzagietako bat, Jairo izena zuena; eta hura ikusi zuenean, oinetara erori zen,

23. Eta othoitz handiz othoitz ceçan, cioela, Ene alaba ttikia heriotzecoan datza: othoizten deusuet, zatoz, eta eçaçue escuac haren gainean, senda dadin; eta biziko da.

24. Eta Jesus berarekin joan zen; eta jende asko jarraitu zion, eta jende asko bildu zen.

25. Eta emakume bat, hamabi urtez odol-jarioa izan zuena,

26. Eta asko sufritu zuen sendagile askorengandik, eta zuen guzia xahutu zuen, eta ez zen ezer hobetu, aitzitik okerrago.

27. Entzun zuenean, Jesusen berri, ethorri zen atzealdean, eta ukitu zuen haren soinekoa.

28. Zeren berak erran zuen: Haren soñekoak ukitzen baditut, sano egongo naiz.

29. Eta berehala lehortu zen haren odolaren iturria; eta bere gorputzean sentitu zuen izurrite hartatik sendatu zela.

30. Eta Iesusek, bere baitan jakinik bertutea ilki zela harengandik, bira eman zioen prentsan, eta erran zuen: **Nork ukitu ditu ene jantziak?**

31. Eta erran cieçoten bere discipuluéc, Icusi duc gendetza guehitzen çarela, eta erraiten al duc, Nork ukitu nau?

32. Eta ingurura begiratu zuen gauza hau egin zuena ikusteko.

33. Bainan emakumea beldurrez eta ikaraturik, jakinik zer egin zen bere baitan, ethorri zitzaion eta ahuspeztu zitzaion, eta esan zion egia guztia.

34. Eta esan zion: **Alaba, zure fedeak sendatu zaitu; zoaz bakean, eta bete zaitetz zure izurritetik.**

35. Oraindik mintzatzen ari zela, ethorri ziren sinagogako buruzagiaren etxetik zenbait erraiten ziotela, Hil da zure alaba;

36. Jesusek esandako hitza entzutean, erran zion sinagogako buruzagiari: **Ez izan beldurrik, sinetsi baizik.**

37. Eta etzion nehorri jarraitzen utzi, Pedro, eta Santiago, eta Joan Santiagoren anaia baizik.

38. Eta ethorri zen sinagogako buruzagiaren etxera, eta ikusi zituen zalaparta, eta asko negar egiten eta negar egiten zutenak.

39. Eta sartu zanean, esan zien: **Zergatik egiten duzue negar hau eta negar? andereñoa ez da hil, lotan baizik.**

40. Eta barre egin zioten burlatuz. Baina denak kanpora atera zituen, hartu zituen neskamearen aita eta ama, eta harekin zeudenak, eta sartu zen neska etzanda zegoen tokian.

41. Eta hartu zuen neskamea eskutik, eta esan zion: **Talitha cumi;** hau da, interpretatu dena: Neska, diotsut, jaiki.

42. Eta berehala jaiki zen neskamea, eta ibili zen; izan ere, hamabi urte zituen. Eta harridura handi batekin txundituta gelditu ziren.

43. Eta agindu zien hertsiki nehork jakin ez zezan; eta agindu zuen zerbait eman zezaten jateko.

6. KAPITULUA

1. Eta ilki zen handik, eta ethorri zen bere herrira; eta haren diszipuluak jarraitzen dio.

2. Eta larunbata ethorri zenean, hasi zen iracasten sinagogan: eta asko entzutean, harrituta zeuden, ziotela, Nondik ditu gizon hau gauza hauek? eta zer jakinduria da berari ematen zaion hau, ezen halako obra indartsuak ere bere eskuz egiten direla?

3. Ez al da au arotza, Mariaren semea, Santiagoren, eta Joesen, eta Judako eta Simonen anaia? eta bere arrebak ez al daude gurekin? Eta ofenditu egin ziren harekin.

4. Baina Iesusek erran cieçen, **Propheta ez da ohore gabe, baina bere errian, eta bere ahaideen artean eta bere etxean.**

5. Eta ezin izan zuen han egin obra ahaltsurik, eri gutxi batzuen gainera eskuak ezarri eta sendatu zituen.

6. Eta miretsi zen haien sinesgabetasunagatik. Eta ibilli zan errietatik, irakasten.

7. Eta deithu zituen hamabiak, eta asi zen biak bitan bidaltzen; eta eman zien izpiritu gaiztoen gainean boterea;

8. Eta agindu zien ez zezatela ezer eraman beren bidaiarako, makila besterik ez; ez zorrerik, ez ogirik, ez dirurik beren poltsan:

9. Baña oinetakoak jantzi; eta ez jarri bi beroki.

10. Eta erran ciecen, **Non-ere etche batean sarthuren zarete, han egon çaitzte leku hartatik irten arteo.**

11. **Eta norc-ere ez zaituztezue errezibitzen, ez entzuteko, handik irteten zaretenean, astindu ezazute zuen oinen azpiko hautsa, haien kontrako testigantza gisa. Egiaz diotsuet: Sodoma eta Gomorrarentzat jasangarriagoa izango da epaiketa egunean, hiri hura baino.**

12. Eta ilkirik, predikatzen zuten gizonak damu zitezela.

13. Eta bota zituzten anhitz deabru, eta olio z gantzutu zituzten eri zeuden asko, eta sendatzen zituzten.

14. Eta Herodes erregeak aditu zuen haren berri; (ecen hedatu cen haren izena:) eta erran ceçan, Ioannes Baptista hiletaric resuscitatu içan dela, eta horregatic aguertu dirade haren baithan eguin ahalac.

15. Bertzeek erran zuten: Elias dela. Eta bestee esaten zuten: Profeta dela, edo profeten bat bezala.

16. Baina Herodesek hori entzutean, erran zuen: Joan da nik lepoa moztu nuena: hilen artetik piztu da.

17. Zeren Herodesek berak igorri zuen, eta atzeman zuen Joan, eta presondegian lotu zuen Herodias, bere anaia Filipearen emazteagatik: zeren harekin ezkondu baitzen.

18. Zeren Joane esan zion Herodesi: Ez da zilegi zure anaiaren emaztea izatea.

19. Beraz, Herodiasen liskar bat izan zuen haren kontra, eta hil nahi zuen; baina ezin zuen:

20. Zeren Herodesek beldurra zuen Joani, jakinik gizon zuzena eta santua zela, eta behatzen zuen; eta hura ençun çuenean, anhitz eguin ceçan, eta poz-pozik ençun ceçan.

21. Eta ethorri zenean, egun egoki bat, Herodesek bere urtebetetzean afari bat egin zien Galileako buruzagi, buruzagi nagusi eta nagusiei.

22. Eta esandako Herodiasaren alaba sartu zenean, dantza egin zuen, eta Herodesi eta harekin zeudenei atsegin egin zien, erregeak esan zion neskameari: Eska iezadazu nahi duzun guztia, eta emango dizut.

23. Eta zin egin zion: Zernahi eskatuko didazu, emango dizut nire erreinuaren erdiraino.

24. Eta ilkirik, esan zion bere amari: Zer eskatuko dut? Eta erran zaroen: Joan Bataiatzailearen burua.

25. Eta berehala sarthu zen erregegana, eta galdetu zion, zioelarik: «Nahi det emaiten nazazula aurrerantzean Joan Bataiatzailearen burua karga batean.

26. Eta erregea izugarri atsekabetu zen; hala ere, bere zinagatik, eta harekin eserita zeuden haiengatik, ez zuen arbuiatu nahi.

27. Eta berehala igorri zuen erregeak borrero bat, eta agindu zuen bere burua ekar zezaten, eta joan zen, eta burua moztu zuen kartzelan.

28. Eta eraman zuen bere burua karga batean, eta eman zion neskatzari, eta neskatzak eman zion bere amari.

29. Eta haren diszipuluak entzutean, ethorri ziren, eta hartu zuten haren gorpua, eta ezarri zuten hilobi batean.

30. Eta bildu ziran Apostoluak Jesusengana, eta esan zioten gauza guziak, bai zer egin zuten, bai zer irakatsi zuten.

31. Eta erran zien: **Zatozte zeuek aparte leku desertu batera, eta atsedeen pixka bat:** zeren asko zetozen eta joaten ziren, eta ez zuten jateko aisialdirik.

32. Eta alde egin zuten leku basamortu batera itsasontziz.

33. Eta ikusi zituen populuak alde egiten, eta askok ezagutu zuten hura, eta hara lasterka zihoazen hiri guzietarik, eta ilkhi ziren, eta bat egin zuten harengana.

34. Eta ilki zenean Jesusek jende asko ikusi zuen, eta urrikaldu zen haiekiko, zeren artzainik ez zuten ardiak bezala baitziren, eta asi zen asko irakasten.

35. Eta egun hura urruti igaro zenean, hurbildu zitzaizkion bere diszipuluak, eta erran zioten: Au da leku basamortua, eta orain denbora urruna da.

36. Bidali itzazute, ibil daitezela inguruko herrietara eta errietara, eta eros daitezela ogia: zeren ez dute ezer jateko.

37. Hark ihardetsi eta erran zieten: **Emazue jaten.** Eta hec erran cieçoten, Ioanen al gara eta eroatera berrehun dentimo ogi, eta eman iaten?

38. Erran zien: **Zenbat ogi dituzue? joan eta ikusi.** Eta jakin zutenean, esaten zuten: Bost, eta bi arrain.

39. Eta agindu zien denak esertzera belar berdearen gainean taldeka.

40. Eta eseri ziran lerroka, ehunka eta berrogeita hamarreka.

41. Eta artu zituenen bost ogiak eta bi arrainak, zerura begiraturik, bedeinkaturik, hautsi zituen ogiak, eta eman zizkien bere diszipuluei aitzinean jar zezaten; eta bi arrainak denen artean banatu zituen.

42. Eta jan zuten guziek, eta ase ziran.

43. Eta artu zituzten hamabi saski betheak puskez eta arrainez.

44. Eta ogietatik iaten zutenak bost milla gizon inguru ziren.

45. Eta berehala behartu zituen bere diszipuluak ontzira sartzera, eta beste aldera joan zitezen aurretik Betsaidara, jendea igortzen zuen bitartean.

46. Eta igorri zituenen, joan zen mendi batera otoitz egitera.

47. Eta ilunabarrean ethorri zenean, itsasoaren erdian zegoen ontzia, eta bera bakarrik lehorrean.

48. Eta ikusi zituen arraunean neke egiten; izan ere, haizea kontrakoa baitzen, eta gaueko laugarren zaintza aldera ethortzen zitzaien, itsasoan ibiltzen zela, eta haien ondotik igaro nahi zuen.

49. Baina ikusi zuten hura itsasoan zihoala, uste zuten izpiritu bat zela, eta oihi egin zuten:

50. Zeren guziak ikusi zuten hura, eta asalatu ziren. Eta berehala hitz egin zien haiekin, eta esan zien: « **Animo, ni naiz; ez izan beldurrik.**

51. Eta igan zan hekiengana ontzira; eta haizea eten zen: eta beren baitan txundituta gelditu ziren neurriz gaindi, eta harrituta zeuden.

52. Zeren etzuten ikusi ogien mirakulua: zeren beren biotza gogortu zen.

53. Eta iragaiten ziranean, ethorri ziran Genesareteko lurrera, eta lehorrera atera ziran.

54. Eta ontzitik atera zirenean, berehala ezagutu zuten hura,

55. Eta lasterka lasterka eskualde guzi hartatik ingurura, eta asi ziran oheetan eri zeudenak eramaten, non enzuten zuten hura zela.

56. Eta edozein tokitan sartzen zen, herrixka, edo hiri, edo landan, erriak karriketan jartzen zituzten, eta othoitz egiten zioten uki zezaten haren jantziaren muga besterik ez balitz: eta hura ukitzen zuten guziak sendatzen ziren.

7. KAPITULUA

1. Orduan batu zitzaizkion fariseuak, eta Jerusalemdik ethorri ziren Scriba batzuk.
2. Eta ikusi zituztenean haren diszipuluetarik batzuk ogia jaten zutela esku zikinduekin, erran nahi baita, eskuak garbitu gabe, errua aurkitu zuten.
3. Zeren Fariseuek, eta judu guztiek, eskuak maiz garbitzen ez badituzte, ez dute jaten, zaharren tradizioari eutsiz.
4. Eta merkatutik datozenean, garbitu ezik, ez dute jaten. Eta badaude bertze anhitz gauça, eçagutu dituztenac, edalontziak, eta lapikoak, brontzezko ontziak eta mahaiak garbitzea bezela.
5. Orduan Fariseuek eta Eskribauek galdetu zioten: Zergatik ez ibilli zure diszipuluak zaharren ohituraren arabera, baina jan ogia esku garbitu gabe?
6. Hark erantzun zien: « **Ongi profetizatu du Esaiasek hipokritaz, idatzia den bezala: Herri honek bere ezpainez ohoratzen nau, baina bere bihotza urrun dago nigandik.**
- 7 **Baina alferrik adoratzan naute, gizonen manamenduak doktrinagatik irakasten.**
8. Zeren Jainkoaren manamendua alde batera utzirik, gizonen tradizioari eusten diozue, ontziak eta kopak garbitzea bezala: eta antzeko beste gauza asko egiten dituzue.
9. Eta esan zien: **Ondo arbuiatzen duzue Jainkoaren manamendua, zeuen tradizioa gorde dezazuen.**
10. Zeren Moisesek esan zuen: Ohoratu zure aita eta zure ama; eta: Nork aita edo ama madarikatzen duenak, hil bedi;
11. Bainan diozue: Norbaitek bere aitari edo amari erran badiote: Korban da, erran nahi baita, dohain bat, nirekin onuragarri izango zenituzkeen guziaz; libre izango da.
12. Eta ez diozue geiago uzten bere aitagatik edo amagatik ezer egin dezala;
13. Jainkoaren hitza ezerezean utziz, eman duzuen tradizioz, eta antzeko gauza asko egiten dituzue.
14. Eta jende guzia beregana deitu zuenean, esan zien: **Entzun nazazue zuetako bakoitzak, eta adi ezazue.**
15. Ez da ezer gizonik kanpotik, haren baitan sartzeak hura kutsa dezakeenik: baina harengandik irteten diren gauzak, horiek dira gizona kutsatzen dutenak.
16. Norbaitek entzuteko belarriak baditu, entzun beza.
17. Eta jendetik etxera sartu zenean, bere diszipuluek galdetu zioten parabolaz.
18. Eta erran zien: **Zuek ere hala al zarete adimendu gabe? Ez al dakizue, kanpotik zernahi gizakian sartzen den, ezin dela kutsatu;**
19. Zeren ez baita bere biotzean sartzen, sabelean baizik, eta irteten baita jaki guziak garbitzen?
20. Eta esan zuen: **Gizonarengandik ilkitzen dena, gizona kutsatzen duena.**
21. Zeren barrutik, gizonen bihotzetik ateratzen dira pentsamendu gaiztoak, adulterioak, fornicazioak, hilketak,
- 22 Lapurretak, gutizia, gaiztakeria, iruzurra, lizunkeria, begi gaiztoa, blasfemia, harrokeria, ergelkeria.
23. Gauza gaizto hauek guztiak barrutik datoz, eta zikintzen dute gizona.
24. Eta handik jaiki zen, eta joan zen Tiroko eta Sidongo mugetara, eta sartu zen etxe batean, eta ez zuen inork jakin nahi, baina ezin izan zen ezkutatu.

25. Zeren emazte batek, zeinen alaba gazteak espiritu zikin bat zuela, aditu zuen haren berri, eta ethorri zen haren oinetara.
- 26 Emakumea greziarra zen, nazioz sirofeniziarra; eta erregutu zion bere alabarengandik deabrua kanpora bota zezan.
- 27 Baina Iesusec erran cieçón, **Utzi haourc lenengo asac: ecen ez da komeni haourren oguia hartzea eta txakurrei botatzea.**
28. Eta ihardetsi zioen: Bai, Iauna: ala ere mahai azpiko zakurrak jaten ditu umeen apurrak.
29. Eta erran zioen: **Esaera haugatik zoaz; deabrua atera da zure alabatik.**
30. Eta bere etxera ethorri zenean, arkitu zuen deabrua ilkirik, eta bere alaba ohe gainean etzana.
31. Eta berriz, Tiroko eta Sidongo ertzetatik abiatu, ethorri zen Galileako itsasora, Dekapolisko ertzetatik barrena.
32. Eta ekarten zioten gorra, eta mintzatzeko eragozpena zuena; eta othoizten diote eskua gainean jar dezala.
33. Eta artu zuen jendetzatik alde batera, eta behatzak belarrietan sartu zituen, eta txu egin zuen, eta ukitu zuen bere mihia;
34. Eta zerura begiraturik, hasperen egin zuen, eta erran zioen: Effata, hau da, Ireki zaitez.
35. Eta berehala ideki zitzaizkion belarriak, eta askatu zitzaion bere mihia, eta garbi mintzatzen zen.
36. Eta agindu zien nehoi erran ez zezaten: baina zenbat eta geiago agindu zien, are gehiago argitaratzen zuten;
37. Eta harrituta zeuden neurritz, ziotela: Gauza guziak ongi egin ditu: gorrak entzuteko eta mutuak mintzatzeko egiten ditu.

8. KAPITULUA

- 1 Egun hetan, jendetza oso handia zen, eta ezer jatekorik ez zuela, Jesusek bere diszipuluak deitu zituen, eta esan zien:
- 2 **Errukitzen naiz jendetzaz, zeren orain hiru egunez egon dira nirekin, eta ez dute ezer jateko;**
3. Eta bidaltzen baditut baraurik beren etxeetara, bidetik ahitu egingo dira, zeren urrutitik etorri ziren asko.
4. Eta ihardetsi zioten bere diszipuluek: Nondik ase ditzake gizon hauek ogiz hemen basamortuan?
5. Eta galdetu zien: **Zenbat ogi dituzue?** Eta hec erran ceçaten, Zazpi.
6. Eta agindu zuen jendea lurrean esertzeko: eta artu zituen zazpi ogiak, eskerrak eman eta zatitu, eta eman zien bere diszipuluei aitzinean jartzeko; eta herriaren aurrean jarri zituzten.
7. Eta bazituzten arrain txiki batzuk: eta bedeinkatu zuen, eta agindu zuen hekien aitzinean ipintzeko.
8. Jan egin zuten bada, eta ase zitezen, eta artu zituzten gera ziraden haragitik zazpi saski.
9. Eta jan zutenak lau milla inguru ziren: eta igorri zituen.
10. Eta berehala sartu zan barku batera bere diszipuluekin, eta ethorri zan Dalmanutha tokietara.
11. Eta ilkhi ziren Fariseuak, eta has zitezen harekin galdezka, harengandik zerutik seinale bat billatzen zutela, tentatzen.
12. Eta hasperen egin zuen bere izpirituan, eta erran zuen: **Zergatik billatzen du belaunaldi au seinale? eguiaz erraiten drauçuet, ez da signorik emanen belaunaldi honi.**

13. Eta utzi zituen, eta berriro ontzian sarturik, beste aldera joan zen.

14. Eta diszipuluak aztu zitzaizkien ogia hartzea, eta ez zuten ontzian ogi bat baino gehiago haiekin.

15. Eta agindu zien, zioela: **Begira zaitetze, beha zaitetze Fariseoen legamiatik eta Herodesen legamiatik.**

16. Eta erraiten zuten beren artean, ziotela, Ogirik ez dugulako.

17. Eta Jesusek jakinik, erran zien: **Zergaitik arrazoitzen duzue, zeren ogirik ez duzuen? Ez al duzue oraindik aditzen, ezta aditzen? Oraindik gogortu al duzu bihotza?**

18. **Begiak izanik, ez al duzue ikusten? eta belarriak dituenik, ez al duzue entzuten? eta ez al zarete gogoratzen?**

19. **Bost ogiak bost millaren artean hautsi nituenean, zenbat saski zatiz beterik hartu zenituzten? Erran cieçoten, Hamabi.**

20. **Eta zazpiak lau milla artean, zenbat saski zatiz beterik hartu zenituzten? Eta hec erran ceçaten, Zazpi.**

21. Eta erran cieçén, **Nola da eztuçuela aditzen?**

22. Eta etorri zan Betsaidara; eta ekarten zioten itsu bat, eta othoitz egin zioten hura ukitzeko.

23. Eta hartu zuen itsuari eskutik, eta eraman zuen erritik; eta begietan txu egin eta eskuak gañean jarriarik, galdetu zion ea zer ikusten ote zuen.

24. Eta begiratu zuen, eta erran zuen, Gizonak ikusten ditut zuhaitzak bezala dabiltzala.

25. Gero, eskuak berriz begien gainean jarri zituen, eta altxatu egin zuen: eta berrezarri zen, eta guziak argi ikusi zituen.

26. Eta igorri zuen bere etxera, zioelarik: **Ez zoazte herrira, ez erran erriko inori.**

27. Eta ilki zen Jesus eta bere diszipuluak Zesarea Filipoko errietara: eta bidetik galdetu zien bere diszipuluei, zioela, **Nor naiela diote gizonak?**

28. Eta hec ihardesten çuten, Ioannes Baptista: baina batzuc erraiten dute, Elias; eta beste batzuk, Profeta bat.

29. Eta erran zien: **Baina zuek nor naizela diozue? Eta ihardesten çuela Pierrisc erran cieçón, Hi aiz Christa.**

30. Eta agindu zien nehoi erran ez zezaten.

31. Eta asi zan irakasten, gizonaren Semeak asko sufritu behar zuela, eta arbuaiatua izan zedila zaharren, eta aphez nagusietatik, eta eskribauetatik, eta hil izan behar zuela, eta hirur egunen buruan resuscitatzeko.

32. Eta esan zuen esaera hori argi eta garbi. Eta Pedrok artu eban, eta errietan hasi zan.

33. Baina itzulirik, bere diszipuluei begiraturik, mehatxu egin zion Pedrori, zioelarik: **Zatoz nire atzetik, Satana: zeren ez dituzu Jainkoarenak diren gauzak atsegin, gizonenak baizik.**

34. Eta dei egin zuenean jendea bere diszipuluekin ere, esan zien: **Nork ene ondotik etorri nahi duenak, uka bedi bere burua, eta har beza bere gurutzea, eta niri jarrai dezala.**

35. **Zeren bere bizia salbatu nahi duenak galduko du; baina norc-ere galduko duen bere bizia ene eta Ebanjelioagatik, berak salbatuko du.**

36. **Zeren zertarako balioko du gizonak mundu guzia irabazi eta bere arima galtzen badu?**

37. **Edo zer emango du gizonak bere animaren truke?**

38. **Nork, beraz, lotsatuko den nitaz eta nire hitzez belaunaldi adultero eta bekatari honetan; hartaz ere lotsaturen da gizonaren Semea, bere Aitaren glorian aingeru sainduekin ethortzean.**

9. KAPITULUA

1. Eta erran cieçén, **Eguiaz erraiten drauçuet, badirela emen egoten diradenetarik batzu, herioa dastaturen eztutenac, Iaincoaren resumá indarrez etortzen ikusi arte.**

2. Eta sei egunen buruan, Jesusek berekin artu zituen Pierris, eta Iakes, eta Joan, eta eraman zituen berez aparte mendi garai batera: eta transfiguratu zen haien aitzinean.

3. Eta bere jantziak distiratsu bihurtu ziren, elurra bezain zuri; beraz, lurrean betekorik ezin dituen bezala zuri.

4. Eta agertu zitzairen Elias Moisesekin: eta Jesusekin mintzatzen ziren.

5. Eta ihardesten çuela Pierrisec erran cieçón Iesusi, Magistruá, on da gu hemen egotea, eta eguin ditzagun hirur tabernacle; bat zuregatik, eta beste bat Moisesentzat, eta bat Eliasentzat.

6. Ez zekien zer esan; beldur handia baitzuten.

7. Eta cen hodei bat estaltzen zituena: eta boz bat ilkiten zen hodeitik, zioela: Au da ene Seme maitea: entzun ezazute.

8. Eta bat-batean, ingurura begiratu zutenean, etzuten geiago inor ikusi, Jesus bakarrik beren buruarekin baizik.

9. Eta menditik jaisten ziranean, agindu zien nehoi esan zezaten zer ikusi zituzten gauzak, gizonaren Semea hilen artetik piztu zen arte.

10. Eta beren artean gorde zuten esaera hura, elkarri galdezka zer esan nahi zuen hilen artetik resuscitatzek.

11. Eta galdetu zioten, ziotela: **Zergatik diote eskribauek lehenik Elias etorri behar dela?**

12. Eta erantzun zien, eta erran zien: **Egiaz Elias lehenik ethorri da, eta gauza guziak itzultzen ditu; eta nola eskribatua den gizonaren Semeaz, asko sufritu behar duela, eta ezerezean utzi behar duela.**

13. **Baina nik diotsuet, Elias etorri dela egiazki, eta egin diotela nahi zuten guzia, berataz idatzia den bezala.**

14. Eta ethorri zenean bere diszipuluengana, ikusi zuen jende andi bat haien inguruan, eta eskribauak haiekin galdetzen ari zirela.

15. Eta berehala jende guzia, hura ikusirik, txunditurik gelditu zen, eta lasterka harengana agurtzen zuten.

16. Eta galdetu zien Scribei: **Zer galdetzen duzue haiekin?**

17. Eta ihardesten zioen gendetzetik batek, eta erran zuen: Maisua, ekarri dizut ene semea, zeina espiritu mutua duen;

18. Eta nonahi hartzen duen, urratzen du: eta aparra egiten du, eta hortzak karraskatzen ditu, eta zuhurtzen du: eta esan nien zure diszipuluei bota zezaten hura; eta ezin zuten.

19. Hark ihardetsi zion, eta dio: **O generazio fedegabea, noiz arte egongo naiz zurekin? noiz arte jasango zaitut? ekarzu nigana.**

20. Eta eraman zuten harengana, eta hura ikusi zuenean, berehala espirituak zirkatu zuen; eta lurrera erori zen, eta aparrez harrotu zuen.

21. Eta galdetu zion bere aitari: **Noiz dala au etorri zanetik?** Eta hark erran zuen: Ume batena.

22. Eta sarritan botatzen du sutara eta uretara, hura suntsitzeko: baina baldin zer bait egin dezakezun, erruki zaite gutaz, eta lagundu iezaguzu.

23. Iesusec erran cieçón, **Baldin sinhets badeçac, gauça guciac dira posible sinhesten duenari.**

24. Eta berehala haurraren aita oihu egin zuen, eta erran zuen malkoz: Jauna, sinesten dut; lagundu ene sinesgabetasuna.

25. Ikusi zuenean Jesusek jendea lasterka zetorrela, mehatxatu zuen izpiritu gaiztoa, esanez: **Espiritu mutu eta gor, agintzen dizut, ilkhi zaitez harengandik, eta ez zaitez gehiago harengana sartu.**

26. Eta oihu egin zuen izpirituak, eta urraturik egin zuen, eta ilkhi zen harengandik: eta zen hildako bat bezala; hala nola, askok esaten zuten: Hil da.

27. Baina Jesusek eskutik hartu eta altxatu zuen; eta altxatu zan.

28. Eta ettxera sartu zenean, bere diszipuluek galdetu zioten bakar-bakarrrik: Zergatik ezin dugu kanpora bota?

29. Eta erran ciecen, **Mota hau deusez ilki daiteke, othoitzez eta barauz baicen.**

30. Eta alde egin zuten handik, eta igaro ziren Galileatik; eta etzuen nai inork jakin dezan.

31. Zeren irakasten zien bere diszipuluei, eta erran zieten, **Gizonaren Semea gizonen eskuetan emana da, eta hilko dute; eta hil ondoren, irugarren egunean piztuko da.**

32. Baina hek ez zuten hitz hori ulertzen, eta beldur ziren berari galdetzeko.

33. Eta ethorri zen Kafarnaumera: eta etxean egonik galdegin zien: **Zer izan zen zuen artean eztabaidatzen zuena bidean?**

34. Baina ixilik gelditu ziren, zeren beren artean eztabaidatu zuten bidetik, nor izango zen handiena.

35. Eta iarririk, dei egin zien hamabiak, eta erran zieten: **Nehork nahi badu lehen izan, bera izango da guzien azkena, eta guzien zerbitzari.**

36. Eta hartu zuen ume bat, eta ezarri zuen haien erdian: eta besoetan harturik, esan zien:

37. **Norc-ere recebituren baitu ene icenean holaco haurren bat, ni recebitzen nau: eta norc-ere recebitzen nauena, ez nau ni recebitzen, baina ni igorri nauena.**

38. Eta ihardetsi zion Joaneke, zioela, Maisu, ikusi dugu bat zure izenean deabruak kanporatzen, eta ez da guri jarraitzen;

39. Baina Iesusek erran cieçon, **Ez deçala debeçac: ecen ezta nehor ene icenean miraculuric eguinen duenik, nigatic gaizqui arin erran dainik.**

40. Zeren gure kontra ez dagoena gure parte da.

41. Ecen norc-ere ene icenean edatera edatera edaten badizute, eguiatz erraiten drauçuet, eztuela bere saria galduko.

42. Eta nor-ere ofendituren baitu nigan sinhesten duten haur hauetarik bat, hobe da harentzat errota harri bat lepoan zintzilik, eta itsasora botatzea.

43. Eta zure eskua ofenditzen bazaitu, moztu ezazu: hobe da elfer bizian sartzea, bi esku edukitzea infernura, inoiz itzaliko ez den sura.

44. Non beren harra hiltzen ez den, eta sua itzaltzen ez den.

45. Eta zure oinak ofenditzen bazaitu, moztu ezazu: hobe da zuretzat bizian sartzea, baino bi oinak izatea infernura, inoiz itzaliko ez den sura.

46. Non beren harra hiltzen ez den, eta sua itzaltzen ez den.

47. Eta zure begiak ofenditzen bazaitu, atera ezazu: hobe da zuretzat begi bakarrarekin sartzea Jainkoaren erreinuan, bi begi izateak infernura sutara botatzea baino.

48. Non beren harra hiltzen ez den, eta sua itzaltzen ez den.

49. Zeren guziak suarekin gazitatuko dira, eta sakrifizio guziak gatzarekin.

50. Gatza ona da; Izan gatza zeuen baitan, eta bakea elkarren artean.

10. KAPITULUA

1. Eta jaiki zen handik, eta ethorri zen Judeako bazterretara Jordanez urrunago, eta populua berriro harengana itzuli zen; eta, ohi zenez, berriro irakatsi zien.

2. Eta ethorri zitzaizkion Fariseuak, galdetu zioten: Zilegi da gizon batek bere emaztea uztea? hura tentatuz.

3. Eta erantzun zien, eta erran zien: **Zer agindu dizue Moisesek?**

4. Eta erran zuten, Moisesek baimendu zuen dibortzio agiria idaztea, eta hura uztea.

5. Eta erantzun zien Jesusek, eta erran zien: **Zure bihotzeko gogortasunagatik idatzi dizue agindu hau.**

6. Baina sorkuntzaren hasieratik, Jainkoak gizon eta eme egin zituen.

7. Horregatik utziko ditu gizonak bere aita eta ama, eta bere emazteari atxikiko ditu;

8. Eta biak izango dirade haragi bat;

9. Beraz, Jainkoak batu duena, ez beza gizonak banatu.

10. Eta etxean bere diszipuluek galde egin zioten berriro gauza bera.

11. Eta esan zien: **Nork bere emaztea utzi eta beste batekin ezkontzen den, adulterio egiten du haren kontra.**

12. Eta emazte batek bere senarra utzi eta beste batekin ezkontzen bada, adulterio egiten du.

13. Eta ekarri zizkioten ume txikiak, uki zezan, eta bere diszipuluek mehatxatzen zituzten ekartzen zituztenak.

14. Baina Jesusek ikusirik, asko atsekabetu zen, eta erran zieten: **Utzi haurrak enegana etortzea, eta ez itzazute debekatu: zeren halakoena da Jainkoaren erreinua.**

15. Eguiatz erraiten drauçuet, norc-ere recebituren ezturen Iaincoaren resuma haur ttiqui bat beçala, ez da bertan sarthuren.

16. Eta besoetan artu zituen, eskuak gañean ezarri eta bedeinkatu zituen.

17. Eta bidera ilki zanean, bat etorri zan korrika, eta belauniko jarri zitzaion, eta galdetu zion: Maisu ona, zer egingo dut betiko bizia heredatzeko?

18. Eta esan zion Jesusek: **Zergatik deitzen nauzu on? ez dago onik bat baizik, hau da, Jainkoa.**

19. Badakizu aginduak: Ez egin adulterio, ez hil, ez lapurtu, ez egin testigantza faltsurik, ez iruzur egin, ohoratu zure aita eta ama.

20. Eta harc ihardesten çuela erran cieçon, Magistruá, hauc guciac behatu ditut nere gaztarotik.

21. Orduan Jesusek hura ikusirik, maite zuen, eta erran zion: **Gauza bat falta zaizu: zoaz, saldu duzun guztia, eta eman pobreei, eta edukiko dezu altxorra zeruan: eta zatoz, har ezazu gurutzea, eta jarraitu nazazu.**

22. Eta tristura zegoan esaera auetaz, eta joan zan tristeturik: zeren ondasun andiak zituan.

23. Eta begiratu zuen Iesusek ingurura, eta erran zieten bere diszipuluei: **Zein nekez sartuko dira aberastasunak dituztenak Jainkoaren erreinuan!**

24. Eta diszipuluak harrituta zeuden haren hitzekin. Baina Jesusek berriro ihardetsi zuen, eta esan zien: **Haurrak, zein zaila den aberastasunetan konfiantza dutenentzat Jainkoaren erreinuan sartzea!**

25. Errazago da gamelu bat orratzaren begitik pasatzea, aberats bat Jainkoaren erreinuan sartzea baino.

26. Eta harriturik gelditu ziren beren artean, ziotela, Nor bada salua?

27. Eta Jesusek hekiengana begira, erran zuen: **Gizonekin ezin da, baina ez Jainkoarekin: zeren Jainkoarekin gauza guztiak posible dira.**

28. Orduan asi zan Pedro esaten, Huna, guziak utzi ditugu, eta jarraitu zaituztegu.

29. Eta ihardetsi zuen Jesusek, eta erran zuen: **Egiaz diotsuet, ez da inor etxea, edo anaiak, edo arrebak, edo aita, edo ama, edo emaztea, edo haurrak, edo lurak utzi dituenik enegatik eta Ebanjelioagatik. ,**

30. Bainan ehun aldiz jasoko ditu orain denbora honetan, etxeak, eta anaiak, eta ahizpak, eta amak, eta haurrak, eta lurak, persecuzioekin; eta etorriko munduan betiko bizia.

31 Baina lehen diren asko azkenak izango dira; eta azkena lehenengoa.

32. Eta bidean zihoazen Jerusalemera igotzen; eta Jesus haien aitzinean joan zen, eta harrituta zeuden; eta atzetik zihoazela, beldur ziren. Hartu zituen berriz hamabiak, eta asi zitzaizen esaten zer gertatuko zitzaizkion.

33. Esaten ziotela: **Huna, Ierusalem, goazen; eta gizonaren Semea aphez nagusiei eta eskribauei emango zaie; eta heriotzera kondenatuko dute, eta jentilen esku utziko dute.**

34. Eta isekatu dute, eta azotatu dute, eta txutuko dute, eta hilko dute: eta hirugarren egunean piztuko da.

35. Eta zebedeoren semeak, Santiago eta Joan, ethorri zitzaizkion harengana, ziotela, Maisu, nai degu guk nai dugun guzia egin dezazun.

36. Eta esan zien: **Zer nahi duzue nik egin dezadan zuengatik?**

37. Erran zioten: Emaiguzu eser gaitezen bata zure eskuinaldean, eta bestea zure ezkerrean, zure glorian.

38 Baina Iesusec erran cieçón, **Ez daquiçue cer galdetzen duçuen: edan ahal al duçue edaten dudan kalizatic? eta bataioa izan nai naizen bataioaz?**

39 Eta hec erran cieçoten, Ahal dugu. Jesusek esan zien: «**Edango duzue nik edaten dudan kopatik; eta ni bataiatzen naizen bataioaz bataiatuak izango zarete:**

40. Baña ene eskuineko eta ezkerreko eskuan esertzea ez da nirea ematea; baina emanen zaie prestatutakoei.

41. Eta entzutean hamarrak, has ziran asko atsekabetzen Santiago eta Joanekin.

42. Baina Jesusek dei egin zien, eta esan zien: **Badakizue, jentilen buruzagitzat hartzen direnek haien gainean jabetzen direla; eta beren handiek aginpidea dute haien gainean.**

43 Baina ez da hala izango zuen artean: baina zuen artean handi izan nahi duena, izango da zuen zerbitzari.

44. Eta zuetarik nagusiena izango dena, guzien zerbitzari izanen da.

45 Ecen guiçonaren Semea-ere etcin ethorri cerbitzatzera, baina zerbitzatzera, eta bere bizia anhitzentzat erreskatea ematera.

46. Eta ethorri ziran Jerikora: eta Jerikotik ilkhitzean bere diszipuluekin eta jende andiarekin, Bartimeo itsua, Timeoren semea, bide bazterrean eserita zegoen eskean.

47. Eta aditu zuenean, Jesus Nazaretarra zela, oihuka hasi zen, eta esaten: Jesus, Dabiden Semea, urrikal zaite.

48. Eta anhitzek agindu zioten isil zedila: baina are gehiago oihukatzen zuen: Dabiden Semea, urrikal zaite.

49. Eta gelditu zan Jesus, eta manatu zuen dei zedila. Eta itsuari dei egiten zioten, ziotelarik: Konsolatu zaitez, jaiki; deitzen zaitu.

50. Eta hark bere soñekoa urrundurik, jaikirik, ethorri zen Jesusengana.

51 Eta ihardesten çuela Iesusec erran cieçón, **Cer nahi hic eguin dezadan?** Itsuak esan zion: Jauna, nire ikusmena jaso dezadan.

52. Eta esan zion Jesusek: **Zoaz; zure fedeak sendatu zaitu.** Eta berehala ikusi zuen, eta jarraitu zion bidean Jesusi.

11. KAPITULUA

1. Eta hurbildu zirenean Jerusalemera, Betfage eta Betania, Oliba mendira, bidali zituen bere ikasletarik bi.

2. Eta erran zieten: **Zoazte zure kontrako herrira: eta bertan sartu orduko, arkituko duzue asto bat lotuta, zeinetan sekulan inor eseri zen; askatu, eta ekarri.**

3. Eta nehork erraiten badizute: **Zergatik egiten duzue hau? erraizue Jaunak haren beharra duela; eta berehala bidaliko du hona.**

4. Eta joan ziran, eta arkitzen zuten astoa kanpoan atetik lotuta bi bide elkartzen ziren toki batean; eta askatzen dute.

5. Eta han zeudenetarik batzuek erran zieten: Zer egiten duzue astoa askatzen?

6. Eta erran zieten Iesusek manatu bezala: eta utzi zituzten joan.

7. Eta ekarri zioten astoa Jesusi, eta bere jantziak bota zizkieten; eta haren gainean eseri zen.

8. Eta asko zabaltzen zituzten beren soñekoak bidean, eta beste batzuek zuhaitzetatik adarrak moztu eta lastokatu zituzten bidean.

9. Eta aitzinean zihoazenean eta atzetik zetozenek oihu egin zuten, ziotela: Hosanna; Dohatsua da Jaunaren izenean datorrena:

10. Bedeinkatua gure aita Daviden erreinua, Jaunaren izenean datorrena: Hosanna goi-goian.

11. Eta sarthu zan Iesus Jerusalemera, eta tenplora: eta behatu zituanean gauza guziak ingurura, eta orain illuna etorri zan, ilki zan hamabiekin Betaniara.

12. Eta biharamunean, Betaniatik ethorri ziran, gose zan;

13. Eta ikusirik urrutian piko bat hostoak zituela, ethorri zen, baldin zerbait arkituko balu hor gainean: eta bertara ethorri zenean, ez zuen orbelak besterik aurkitu; pikuen garaia ez baitzen oraindik.

14 Eta ihardesten çuela Iesusec erran cieçón, **Inorc eztut ian çutaric fructuric bethico.** Eta bere dizipuluek entzun zuten.

15. Eta ethorri ziren Jerusalemera, eta sartu zen Jesus tenplora, eta tenpluan saltzen eta erosten zutenak kanpora botatzen hasi ziren, eta eraitsi zituen diru-trukatzaileen mahaiak eta usoak saltzen zituztenen eserlekuak;

16. Eta etzuen onartuko nehork ontzirik eramatea tenploan barrena.

17. Eta irakasten zien, ziotela: **Ez al dago idatzita: Ene etxea nazio guzietarik otoitz-etxe deituko da? baina zuek lapurren zuloa egin duzue.**

18. Eta aditu zuten eskribauek eta apaizburuek, eta bilha zebiltzan nola hil zezaten hura: zeren haren beldur ziren, zeren jende guztia harrituta zegoen haren doktrinaz.

19. Eta arratsaldea heldu zenean, ilki zen hiritik.

20. Eta goizean, albotik pasatzean, pikondoa sustraiaetik lehortuta ikusi zuten.

21. Eta orhoitürik Pedrok erran zion: «Maisu, huna, madarikatu duzun pikua ihartu da.

22 Eta ihardesten çuela Iesusec erran ciecén, **Iaincoaren** baithan sinhestea.

23 Ecen eguiaz erraiten drauçuet, norc-ere erranen draucan mendi huni: Kendu çaitetz, eta bota çaitzela itsasora; eta ez du dudatuko bere bihotzean, baina sinetsiko du berak dioen gauzak gertatuko direla; esandako guztia izango du.

24. Argatik diotsuet: Zer nahi duzuen guzia, othoitzean, sinistu ezazue errebitzen dituzuela, eta izango dituzue.

25 Eta othoitze eguiten çareteenean, barka çaçue, baldin badauçue cerbaiten contra: çuen Aita ceruètan denac-ere barka diçaçuen çuen bekatuac.

26 Baina baldin barkatzen ezipaduzue, zeruetan dagoen zuen Aitak ere ez ditu barkatuko zuen bekatuak.

27. Eta ethorri ziran berriz Jerusalemara: eta tenploan zihoala, ethorten zitzaizkion aphezburuak, eta Eskribauak, eta Zaharrak.

28. Eta erraiozu: Zer autoritatez egiten dituzu gauza hauek? eta nork eman zizun ahalmen hau gauza hauek egiteko?

29. Eta erantzun zien Jesusek, eta erran zien: **Nik ere** galdera bat egingo dizuet, eta erantzun nazazute, eta esango dizuet zer autoritatez egiten ditudan gauza hauek.

30. Joanen bataioa, zerutik ala gizonena zen? erantzun iezadazu.

31. Eta erraiten zuten beren artean, ziotela, Baldin erranen badugu, Zerutik; esango du: Zergatik ez diozue sinetsi?

32. Baña esango bagenu: Gizonez; populuaren beldur ziren: ecen guciac içan baitzuten Ioannes, hura eguiaz profeta zala.

33. Eta ihardesten zieten Jesusi, Ezin dugu esan. Eta ihardesten çuela Iesusec erran ciecén, **Ezta nic erraiten cein** autoritatez eguiten ditudan gauça hauc.

12. KAPITULUA

1. Eta asi zitzaien parabolaz mintzatzen. Gizon batek mahasti bat landatu zuen, eta hesi bat ezarri zuen haren inguruan, eta zulatu zuen ardoa egiteko toki bat, eta eraiki zuen dorre bat, eta nekazarietara atera eta urrutiko herrialde batera joan zen.

2. Eta sasoian igorri zien laborarietara morroi bat, nekazariengandik mahastiaren fruitua jaso zezan.

3. Eta harrapatu zuten, eta jo zuten, eta igorri zuten hutsik.

4. Eta berriz ere igorri zien beste zerbitzari bat; eta hari harriak bota eta buruan zauritu zuten, eta igorri zuten lotsaz beteta.

5. Eta berriz beste bat igorri zuen; eta hura hil zuten, eta beste asko; batzuk jipoitzea, eta beste batzuk hiltzea.

6. Bada oraindik seme bat, bere maitea, igorri zien bera ere azkena, zioela, Ene semea begirunetuko dute.

7. Baina laborari haiek beren artean esan zuten: Hau da oinordekoa; zatoz, hil dezagun, eta ondarea gurea izango da.

8. Eta artu zuten, eta hil zuten, eta bota zuten mahastitik.

9. Zer egingen du bada mahastiaren nautsiak? etorriko da, eta suntsituko ditu laborariak, eta mahastia besteei emango die.

10. Eta ez al duzue Scriptura hau irakurri; Eraikitzaileek baztertu zuten harria izkina-buru bihurtu da:

11. Au izan zan Jaunaren egintza, eta miragarria da gure begietan?

12. Eta harrapatu nahi izan zuten, baina jendearen beldur ziren, zeren bazekiten parabola erran zuela haien kontra, eta utzi zuten hura, eta joan ziren.

13. Eta bidaltzen ziozkaten fariseuetarik eta Herodiarrenetarik zenbait, bere hitzetan harrapatzeko.

14. Eta ethorri zirenean, erran zioten: Maisu, badakigu egia zarela, eta ez diola inor axola: zeren ez duzu gizonen pertsonari erreparatzen, baizik Jainkoaren bidea egiaz irakasten duzula: zilegi al da ematea. Zesari omenaldia, ala ez?

15. Emanen dugu, edo ez dugu emango? Baina hark, haien hipokrisia ezaguturik, esan zien: **Zergatik tentatzen nauzue? ekar iezadazu zentimo bat, ikus dezadan.**

16. Eta ekarri zuten. Eta erran ciecén, **Norena da irudi eta inskripzio hau?** Eta hec erran cieçoten, Zesarrena.

17. Eta ihardesten ziotela Jesusek erran zieten, **Zesarri Zesarrenak diren gauzak, eta Jainkoari Jainkoarenak.** Eta miretsi egin ziren berataz.

18. Orduan ethorten dira harengana Saduzeoak, erraiten baitute ez dela resurrecciónrik; eta galdetu zioten, esanez:

19. Maisu, Moisesek idatzi zigun: Norbaiten anaia hiltzen bada, eta bere emaztea utzi eta seme-alabarik utzi gabe, bere anaiak har dezala bere emaztea, eta bere anaiari hazia sor dezala.

20. Zazpi anaiak baziren: eta lehenak emazte bat hartu zuen, eta iltzeak ez zuen hazirik utzi.

21. Eta bigarrenak artu zuen, eta il zan, eta etzuen hazirik utzi: eta hirugarrenak ere.

22. Eta zazpiek izan zuten, eta etzuten hazirik utzi: azkenik emakumea ere hil zen.

23. Resurreccionean bada, resuscitatuko direnean, noren emazte izango da hetarik? zazpiek emaztetzat zuten.

24. Eta ihardesten çuela Iesusec erran ciecén, **Ez al zarete** bada erraten, ceren eztuçuela ezagutzen Scriptura, ez Iaincoaren ahala?

25. Zeren hilen artetik piztuko direnean, ez dira ezkontzen, ez ezkontzen; baina zeruan dauden aingeruak bezala dira.

26. Eta hildakoei buruz bizitu daitezen: ez al duzue irakurri Moisesen liburuan, nola sasia Jainkoak mintzatu zitzaion, zioela: Ni naiz Abrahamen Jainkoa, eta Isaaken Jainkoa, eta Jakoberen Jainkoa. ?

27. Ez da hildakoen Jainkoa, bizien Jainkoa baizik;

28. Eta ethorri zen Scribaetarik bat, eta entzun zituenenez elkarrekin arrazoitzen, eta ongi ihardetsi ziela ikusirik, galdetu zion: Zein da guztien lehen manamendua?

29. Eta erantzun zion Jesusek: **Mandamentu guzietatik** lenengoa da: Entzun, Israel; Gure Jainko Jauna Jauna bakarra da:

30. Eta zure Jainko Jauna maitatuko dezu zure biotz guziaz, eta zure arima guziaz, eta zure gogo guziaz, eta zure indar guziaz: au da lenengo manamendua.

31. Eta bigarrena antzekoa da, hau da: Maite duzu zure hurkoa zure burua bezala. Ez dago beste agindurik hauk baino handiagorik.

32. Eta erran zioen eskribauak: Ondo, Maisu, egia erran duzu, zeren Jainko bat baita; eta ez dago bera baizik:

33. Eta hura bihotz guziaz, eta adimen guziaz, eta arima guziaz, eta indar guziaz, eta hurkoa bere burua bezala maitatzea, erre-opari eta sakrifizio guziak baino gehiago da.

34. Eta ikhusirik Iesusek zuhur ihardesten zuela, erran zioen: **Ez aiz urrun Jainkoaren erreinutik.** Eta gero inork ez zion galderarik egiten ausartu.

35. Eta ihardesten çuela Iesusec erran ceçan, templean iracasten çuela, **Nola erraiten dute Scribec Christ Dabiden Semea dela?**

36. Zeren Dabidek berak esan zuen Espiritu Santuaz: Jaunak esan zion nire Jaunari: Eseri zaitez nire eskuinaldean, zure etsaiak zure oinen aulki jarri arte.

37. Bada Davidek berak deitzen dio Jauna; eta nongoa da bada bere semea? Eta jende xeheak pozik entzun zuen.

38. Eta erran ciecén bere doctrinan, Beguiraque Scribataric, ceinec soinean luzez ioaitea maite baitute, eta agurra agurtzen duten merkatuetan.

39. Eta aulki nagusiak sinagogetan, eta goiko geletan jaietan.

40. Alargunen etxeak irensten dituztenak, eta itxurakeriagatik otoitz luzeak egiten dituztenak: hauek kondenazio handiagoa jasoko dute.

41. Eta Jesusek ogasunaren aitzinean iarririk, ikusi zuen nola jendetzak dirua ogasunera sartzen zuen: eta aberats ziren askok asko sartzen zuten.

42. Eta ethorri zen alargun pobre bat, eta bota zituen bi akaro, zeñak lano bat egiten dutenak.

43. Eta deithu zituen bere discipuluac, eta erran ciecén, Eguiaz erraiten drauquet, ecen alargun behartsu hunec sarthu duela guehiago guehiagoric eçarritu vkan duten guciac baino.

44. Zeren guziak bota zituzten beren ugaritasunetik; baña bere beharretik zeuzkan guzia sartu zuen, baita bere bizi guzia ere.

13. KAPITULUA

1. Eta tenplutik irteten zenean, bere diszipuluetako batek erran zion: Maisu, begira zer nolako harriak eta zer eraikin diren hemen!

2. Eta ihardesten çuela Iesusec erran cieçón, Icusi al dituc edifica handi au? ez da harri bat bestearen gañean utziko, eroriko ez dena.

3. Eta tenpluaren parean Oliba mendian eserita zegoela, Pedrok, Santiagok, Joanek eta Andresek galdetu zioten.

4. Esan iezaguzu, noiz izango dira gauza hauek? eta zer seinale izango da gauza hauek guztiak beteko direnean?

5. Eta ihardesten çuela Iesusec has cedin erraiten: Beguiraque nehorc engainatu ez gaitez.

6. Ecen anhitz ethorriren dirade ene icenean, erraiten dutela, Ni naiz Christ; eta asko engainatuko ditu.

7. Eta gerlak eta gerren zurrumurruak entzutean, ez zaitezte atsekabetu: zeren halakoak behar dira izan; baina amaiera ez da oraindik izango.

8. Zeren nazioa nazioaren aurka altxatuko da, eta erreinua erreinuaren aurka, eta lurrikarak izanen dira toki anitzetan, eta goseteak eta nahasteak izango dira: hauk dira atsekabeen hasiera.

9. Baina kontuz ibili zaitezte, zeren kontseiluetara entregatuko zaituzte; eta sinagogetan kolpatuak izanen zarete, eta buruzagi eta erregeen aitzinean eramanen zarete enegatik, haien kontrako testigantza emateko.

10. Eta lenengo ebanjelioa jendai guzien artean argitaratu behar da.

11. Bainan eramango zaituztetenean, eta libratuko zaituztetenean, ez ezazue alde zurretik pentsatu zer esango duzen, eta ez duzue aurreikuspenik egin: baina ordu hartan emango zaizuen guztia, esan dezazue: ezen zuek ez zarete mintzatzen direnak, baizik Espiritu Santua.

12. Bada anaiak salduko du anaia heriotzera, eta aita semea; eta seme-alabak beren gurasoen kontra altxatuko dira, eta hilaraziko dituzte.

13. Eta gizon guziak gorrotaturen zarete ene izenagatik: baina azkenera arte iraungo duena, hura salbatuko da.

14. Bainan ikusiko duzuenean desolazioko higuin garria, Daniel profetak esandakoa, behar ez den tokian zutik, (irakurtzen duenak uler dezala), orduan Judean daudenak iges bezate mendietara.

15. Eta etxe-gainean dagoena ez dadila jautsi etxera, ez sartzera, bere etxetik ezer ateratzeko.

16. Eta landan dagoenak ez bedi atzera itzuli bere soinekoa hartzera.

17. Baina zorigaitzak haurdun daudenak eta egun hetan edoskitzen dituztenak!

18. Eta othoitz egizue zuen ihesa neguan izan ez dadin.

19. Zeren egun hetan izanen da atsekabea, Jainkoak sortu zuen kreazioaren hasieratik orain arte izan ez zen bezalakoa, eta ez da izango.

20. Eta Jaunak egun aiek laburtu izan ezpada, ez da haragirik salbatuko: baina hautatu dituenak, laburtu ditu egunak.

21. Eta bada nehork erranen badizute, Huna hemen da Kristo; edo, hara, hor dago; ez sinetsi:

22. Zeren kristo faltsuak eta profeta faltsuak piztuko dira, eta seinaleak eta mirariak egingo dituzte, ahal balitz, hautatuak ere liluratzeko.

23. Baina beguira çaque: huná, gauça guciac iragarten drauquet.

24. Baina egun hetan, tribulazio horren ondoren, eguzkia ilunduren da, eta ilargiak ez du bere argirik emango.

25. Eta eroriko dira zeruko izarrak, eta astinduko dira zeruan dauden botereak.

26. Eta orduan ikusiko dute gizonaren Semea datorrela hodeietan indar eta aintza handiarekin.

27. Eta orduan igorriren ditu bere Aingeruak, eta bilduren ditu bere elektuak lau haizetatik, lurraren muturretik zeruko muturreraino.

28. Ikasi orain pikua parabola bat; Haren adarra oraindik samurra dagoenean eta hostoak ateratzen dituenen, badakizue uda gertu dagoela;

29. Zuek, halaber, gauza hauk gertatzen direla ikustean, jakin ezazue hurbil dela, ateetan ere.

30. Egiaz erraiten drauquet, ez dela gizaldi hau iraganen gauza hauk guziak egin arte.

31. Zerua eta lurra igaroko dira, baina ene hitzak ez dira iraganen.

32. Baina egun hartaz eta ordu hartaz ez daki nehork, ez zeruetan dauden Aingeruek, ez Semeak, Aitak baizik.

33. Begira zazue, zaintza eta otoitz egin: ecen ez dakizue noiz den denbora.

34. Zeren gizonaren Semea bide urrutitik doan gizona bezala da, zeinak bere etxea utzi eta bere zerbitzari ei agintea eman eta bakoitzari bere lana, eta atezaina zaintzeko agindu zuen.

35. Begira zazue bada: zeren ez dakizue noiz ethorten den etxeko nagusia, arratsean, edo gauerdian, edo oilarren kantuan, edo goizean.

36. Bat-batean etortzen ez zaituen lotan aurkitzen.

37. Eta erraiten drauquedana guciey erraiten drauquet, Begira.

14. KAPITULUA

1. Bi egunen buruan, Bazko eta Legamia gabeko Ogien jaia zen: eta aphez-buruak eta Eskribak bilhatzen zuten nola artu zezaten hura artisautzaz, eta hil zezaten.

2. Baina hec erran ceçaten, Ez besta egunean, ez dadin populuaren zalaparta.

3. Eta zegoala Betanian, Simon leprazkoaren etxean, bazkarian iarririk zegoela, ethorri zen emakume bat, alabastrozko kutxa bat zeukala, nardozko ukendu oso preziatua; eta kaxa hautsi eta buruan isuri zion.

4. Eta baziren batzuk beren baitan haserreturik, eta esaten zuten: Zergatik egin da ukenduaren xahutze au?

5. Zeren hirureun denario baino gehiagotan saldu zitekeen, eta pobreei eman. Eta marmar egin zuten haren kontra.

6. Eta Jesusek erran zuen: **Utzi ezazue; zergatik traba egiten duzu? lan ona egin du nigan.**

7. **Zeren pobreak zuekin dauzkazue beti, eta nahi duzuenean on egin diezaiezue: baina ni ez nauzue beti edukiko.**

8. **Ahal zuena egin du: alde z aurretik etorri da ene gorputza lurperatzera gantzutzer.**

9. **Eguiaz erraiten drauçuet, Ebanjelio hau mundu osoan predicatzen den lekuan, eguin duen haur-ere erranen da haren oroigarritzat.**

10. Eta Judas Iskariote, hamabietarik bat, joan zen apaizburuengana, berai saldu zezaten.

11. Eta hori entzutean, poztu ziren, eta dirua emango ziotela agindu zioten. Eta nola eroso traizio zezakeen bilatu zuten.

12. Eta Legamia gabeko Ogien lehen egunean, Pazko-a hil zutenean, esan zioten bere diszipuluek: Nora joango gara, eta prestatuko dezu Pazkoa jateko?

13. Eta bialdu zituen bere diszipuluetarik bi, eta erran zieten: **Zoazte hirira, eta an aukituko zaituztete gizon bat ur-pitxera daraman: jarraikizue.**

14. **Eta nora sartuko den, erraiozue etxeko gizonari: Maisuak dio: Non dago ostatua, non ianen dudana Bazkoa ene diszipuluekin?**

15. **Eta erakutsiko dizue goiko gela handi bat, hornitua eta prestatua: hor prestatu diguzue.**

16. Eta ilkhi ziren bere diszipuluak, eta ethorri ziren hirira, eta arkitu zuten hark esan zien bezela, eta prestatu zuten Bazkoa.

17. Eta arratsean ethortzen da hamabiekin.

18. Eta iarririk jaten ari zirela, erran zuen Iesusek: **Egiaz diotsuet, nirekin jaten duen zuetarik batek salduko nau.**

19. Eta has ziran tristetzen, eta banan-banan esaten zioten: Ni naiz? eta beste batek esan zuen: Ni naiz?

20. Eta erantzun zien, eta erran zien: **Hamabietako bat da, enekin platerean bustitzen duena.**

21. **Gizonaren Semea badoa, berataz idatzia den bezala: baina ai gizonaren Semea salduko duen gizona! ona zen gizon harentzat inoiz jaio izan ez balitz.**

22. Eta iaten zuten bitartean, Jesusek ogia hartu zuen, eta benedikatu zuen, eta hautsi zuen, eta eman zien, eta esan zien: **Hartu, jan, hau da ene gorputza.**

23. Eta hartu zuen kopa, eta eskerrak eman zituenean, eman zien, eta guziek edan zuten.

24. Eta erran zien: **Au da ene odola itun berriko askogatik isurtzen dena.**

25. **Egiaz diotsuet, ez dudala gehiago edango mahatsondoko fruitutik, Jainkoaren erreinuan berria edaten dudana egunerano.**

26. Eta himno bat abestu zutenean, atera ziren Oliba mendira.

27. Eta erran cieçen Iesusek, **Guciac ofendituren çarete enegatic gau huntan: ecen scribatua dago: Nik artzaina joren dut, eta ardiak barreiatuko dira.**

28. **Bainan resuscitatu naizenean, joanen naiz zuen aitzinean Galileara.**

29. Baina Pierrisec erran cieçon, **Guciac ofendituren diren arren, ni ez tut.**

30. Eta erran cieçon Iesusek, **Eguiaz erraiten drauçut, gaur, gau huntan ere, oilarrak bi aldiz jo baino lehen, hiruretan ukatuko nauzula.**

31. Bainan areago erran zuen: Zurekin hilko banintz, ez zaitut inola ere ukatuko. Era berean, denek ere esan zuten.

32. Eta ethorri ziren Getsemane deitzen zen toki batera, eta erran zieten bere diszipuluei: **Eseri zaitezte hemen, otoitz eginen dudana bitartean.**

33. Eta hartu zituen berekin Pierris, eta Santiago eta Joan, eta asi zen txunditzen eta astuntzen;

34. Eta erran cieçen, **Ene arima guehiago tristea da herioterano: içan çaitetzte hemen, eta eguiçue.**

35. Eta aitzinera apur bat, erori zen lurrera, eta othoitz egin zuen, ahal balitz, ordua igaro zedin harengandik.

36. Eta erran zuen, **Abba, Aita, gauza guziak hire posible dira; kendu nigandik kopa hau: ez ordea nik nahi dudana, zuk nahi duzuna baizik.**

37. Eta ethorric eriden ceçan hec lotan, eta erran cieçon Pierrisi, **Simon, lo al duc? ezin al zenuen ordu bat ikusi?**

38. **Beguir a çaitetzte eta othoitz eguiçue, tentationetan sar ezteçan. Espiritua benetan prest dago, baina haragia ahula da.**

39. Eta berriz ioan cedin, eta othoitz ceçan, eta erran çuen hitz berberak.

40. Eta itzuli zenean, arkitu zituen berriz lotan (eren begiak astunak baitziren), eta ez zekiten zer ihardetsi.

41. Eta ethorri zen hirugarren aldiz, eta erran zieten: **Lo egin ezazute orain, eta atsedan hartu: aski da, ethorri da ordua; huna, gizonaren Semea bekatarien eskutara eramana.**

42. **Jaiki, goazen; huna, ni traditzen nauena hurbil da.**

43. Eta berehala, oraindik mintzatzen ari zela, ethorri zen Judas, hamabietarik bat, eta harekin jende andi bat ezpatarekin eta makilekin, aphez nagusietatik, eta eskribauetatik eta zaharren eskutik.

44. Eta saldu zuenak eman zien seinale bat, zioelarik: Norri musu emango diodana, hura da; har ezazu, eta eraman ezazu seguru.

45. Eta ethorri zenean, berehala ioaiten zaio harengana, eta dio: Maisu, maisu; eta musu eman zion.

46. Eta eskuak ezarri zizkioten, eta artu zuten.

47. Eta ondoan zeudenetarik batek ezpata atera zuen, eta apaiz nagusiaren zerbitzari bat jo zuen, eta belarria moztu zuen.

48. Eta erantzun zien Jesusek, eta esan zien: **Ilki al zarete, lapur baten kontra bezala, ezpatekin eta makilekin ni hartzera?**

49. **Egunero nengoen zuekin tenpluan irakasten, eta ez nauzue hartu: baina Scripturak bete behar dira.**

50. Eta guziek utzi zuten hura, eta ihes egin zuten.

51. Eta jarraiki zitzaion gizon gazte bat, lihozko oihala bere gorpuz biluziaren gañean botata; eta gazteek heldu zioten:
 52. Eta utzi zuen lihozko oihala, eta biluzik ihes egin zuen hekien artetik.
 53. Eta eraman ceçaten Iesus Sacrificadore subiranoarengana, eta harequin bildu ciraden Sacrificadore principal guciac, Ancianoac eta Scribac.
 54. Eta Pedrok jarraitu zion urrutitik, apaiz nagusiaren jauregira: eta eseri zen zerbitzariekin, eta berotzen zuen suaren ondoan.
 55. Eta apaizburuak eta concilio guzia Jesusen kontrako testigantza bila zebiltzan hura hil zezaten; eta ez zuen bat ere aurkitu.
 56. Zeren askok gezurrezko testigantza eman zuten haren kontra, baina haien testigantza ez zen bat egiten.
 57. Eta jaiki ziren batzuk, eta gezurrezko testigantza eman zuten haren kontra, ziotela:
 58. Entzun genion esaten: Desegingo dut eskuz egin den tenplu hau, eta hiru egun barru eraikiko dut eskurik gabe eginiko beste bat.
 59. Baina hala ere ez zuten bat etorri haien testigantza.
 60. Eta altxatu zan Sazerdote Nagusia erditik, eta galdetu zion Jesusi, zioela: Ez al duzu ezer erantzuten? Zer da hauek zure kontra lekukotzen dutena?
 61. Bainan isildu zen, eta ez zuen ezer ihardetsi. Berriz galdetu zion apaiz nagusiak, eta esan zion: Zu al zara Kristo, Dohatsuaren Semea?
 62. Eta esan zuen Iesusek, **Ni naiz: eta ikusiko duzue gizonaren Semea eserita, boterearen eskuineko aldean, eta ethorten zeruko hodeietan.**
 63. Orduan apaiz nagusiak urratu zituen bere soñekoak, eta erran zuen: Zer behar dugu geiago testigu?
 64. Entzun duzue blasfemia: zer uste duzue? Eta denek heriotzaren errudun izatera kondenatu zuten.
 65. Eta batzuk hasi zitzaizkion txu egiten, eta aurpegia estaltzen, eta kolpeka ematen, eta erraiten: Profetiza ezazu, eta zerbitzariek jo zuten esku-ahurretan.
 66. Eta Pedro jauregian behean zegoala, etorri zan aphez nagusiaren neskameetako bat.
 67. Eta ikusirik Pedro bere burua berotzen ari zela, begiratu zion, eta esan zuen: Eta hi ere Jesus Nazaretarrarekin izan zinen.
 68. Baina hark ukatu zuen, zioela: Ez dakit, ez dut ulertzen zer diozun. Eta ilki zan atarira; eta oilarra txintik.
 69. Eta neskame batek berriz ikusi zuen, eta asi zitzaien erraiten ondoan zeudenei: Au da hetarik bat.
 70. Eta berriz ukatu zuen. Handik gutxira, ondoan zeudenek berririo esan zioten Pedrori: Ziur haietariko bat aiz, zeren Galileoa zara, eta zure mintzatzea bat dator.
 71. Bainan asi zen madarikatzen eta juramentu egiten, zioela, Ez dakit gizon hau, zeñaz mintzo zaren.
 72. Eta bigarren aldian oilarra jo zuen. Pedrok gogoan izan zuen Iesusek esan zion hitza: **Oilarrak bi aldiz jo baino lehen, hiru aldiz ukatuko nauzu.** Eta hori pentsatu zuenean, negar egin zuen.

15. KAPITULUA

1. Eta bereala goizean apaizburuek kontsulta egin zuten zaharren eta eskribauekin eta kontseilu osoarekin, eta lotu zuten Jesus, eta eraman zuten, eta entregatu zioten Pilatori.

2. Eta Pilatok galdetu zion: Zu al zara Juduen Erregea? Eta harc ihardesten çuela erran cieçón, **Hic dio.**
 3. Eta apaizburuek asko salatzen zioten: baina ez zuen ezer ihardetsi.
 4. Eta Pilatok berriz galdetu zion, zioela: Ez al duzu ezer erantzuten? huna zenbat gauza testigutzen dituzten zure kontra.
 5. Baina Iesusek ez zuen ezer ihardetsi; beraz, harritu egin zen Pilato.
 6. Bada besta hartan askatu zieten preso bat, nahi zutena.
 7. Eta bazen Barrabas zeritzan bat, zeina lotua zegoen harekin insurrection egin zutenekin, zeinak hil baitzuen insurrekzioan.
 8. Eta jendetza oihuka oihuka hasi zen hura egin zezala beti egin zien.
 9. Baina Pilatec ihardesten cieçén, cioela, Nahi al duçue askatu vkan duçue Iuduen Erregea?
 10. Zeren bazekien apaiz-buruek bekaizkeriagatik libratu zutela.
 11. Baña apaizburuek bulkatu zuten populua, aska zezan Barrabas.
 12. Eta Pilatok erantzun zien berririo: Zer nahi duzue, bada, Juduen Errege deitzen duzuenari egin dezadan?
 13. Eta berriz oihu egin zuten: Gurutzifikatu.
 14. Orduan Pilatok erran zieten: Zer gaitz egin du? Eta oihu handiagoz oihukatu zuten: Gurutzifikatu.
 15. Bada Pilatok, populua kontent nairik, askatu zuen Barrabas, eta eman zuen Jesus, azotaturik, gurutziltzatu zedin.
 16. Eta gudariek eraman zuten ataura, Pretorio deitzen zena; eta talde osoa deitzen dute.
 17. Eta purpuraz jantzi zuten, eta arantzazko korroa bat xaflatu zuten, eta jarri zioten buruan.
 18. Eta asi zan agurtzen, Agur, Juduen Errege!
 19. Eta kanaberaz buruan jo zuten, eta txu egin zioten, eta belaunak makurturik adoratu zuten.
 20. Eta burla egin ziotenean, kendu zioten purpura, eta bere jantziak jarri zizkieten, eta kanpora eraman zuten hura crucificatzera.
 21. Eta derrigortzen zuten Simon Zireno bat, iragaiten zena, herrialdetik ilkirik, Alexandroren eta Ruforen aita, bere gurutzea eramatera.
 22. Eta eraman zuten Golgota lekura, hau da, esan nahi baita, buru-hezur baten tokira.
 23. Eta eman zioten edatera mirraz nahasitako ardoa, baina ez zuen artu.
 24. Eta hura gurutziltzatu zutenean, banatu zituzten haren soñekoak, zozketa eginez, bakoitzak zer hartuko zuen.
 25. Eta zen irugarren orena, eta gurutziltzatu zuten.
 26. Eta haren akusazioaren gaineskribapena idatzita zegoen: **JUDUEN ERREGEA.**
 27. Eta harekin gurutzilifikatzen dituzte bi lapur; bata bere eskuinaldean, eta bestea bere ezkerrean.
 28. Eta bete zen Scriptura, zera dioena: Eta kontatua izan zen gaizkileekin.
 29. Eta iragaiten zirenek injuria egiten zioten, buruak astinduz, eta esaten ziotela: Ai!
 30. Salba zaitetz, eta jautsi gurutzetik.
 31. Era berean, aphez nagusiek ere iseka egiten ziotela beren artean Scribaekin: Bertzeak salbatu zituen; berak ezin du salbatu.

32. Jaits bedi orain Kristo Israelgo erregea gurutzetik, ikus dezagun eta sinetsi dezagun. Eta harekin gurutziltzatu zirenek irain egiten zuten.

33. Eta ethorri zenean seigarren orena, ilhunbea izan zen lur guzian bederatzi orena arte.

34. Eta bederatzi orenean oihu egin zuen Jesusek boz ozenez, zioela: **Eloi, Eloi, lama sabaktani?** hau da, ene Jainkoa, ene Jainkoa, zergatik utzi nauzu?

35. Eta ondoan zeudenetarik batzuek, hori entzutean, esan zuten: Huna, Elias deitzen du.

36. Batek lasterka egin zuen eta bethe zuen esponja bat ozpinez beterik, eta ipini zuen kanabera baten gainean, eta eman zion edatera, esanez: Utzi; ikus dezagun ea Elias etorriko den hura hartzera.

37. Eta oihu egin zuen Jesusek oihu handiz, eta eman zuen izpiritua.

38. Eta tenpluko beloa bitan urratu zen goitik behera.

39. Eta haren kontra zegoen zenturioiak ikusi zuenean, oihu egiten zuela, eta mamua ematen zuela, erran zuen: Egiaz gizon hau Jainkoaren Semea zen.

40. Emazteki ere baziren urruti begira begira: zeinen artean zeuden Maria Magdalena, eta Maria, Santiago txikiaren eta Joseren ama, eta Salome;

41 (Cein ere, Galilean zegoela, jarraitu ziotela, eta zerbitzatzen ziotela;) eta harekin Jerusalemera igan ziren beste emakume asko.

42. Eta orain arratsaldea ethorri zenean, zeren prestaketa baitzen, hau da, larunbataren bezpera.

43. Arimateako Jose, kontseilari ohoretsua, zeina ere Jainkoaren erreinuaren itxaroten zena, ethorri zen, eta ausarki sartu zen Pilatogana, eta nahi zuen Jesusen gorputza.

44. Eta harrituta zegoan Pilato, ea hila ote zen, eta dei eginik Centeniorea, galdetu zion ea denpora hil al zen.

45. Eta jakin zuenean zenturioiaz, eman zion gorputza Joseri.

46. Eta erosi zuen liho fina, eta eramane zuen, eta bildu zuen lihoan, eta ezarri zuen harkaitz batean landutako sepulcro batean, eta harri bat jaurti zuen hilobiaren atarira.

47. Eta ikusi zuten Maria Magdalena eta Maria Joseren ama non jarria zen.

16. KAPITULUA

1. Eta larunbata igaro zenean, Maria Magdalenak, eta Mariak Santiagoren amak, eta Salomek erosi zituzten aroma gozoak, ethor zezaten hura gantzutzeko.

2. Eta asteko lehen egunean goiz-goizean ethorri ziren sepulturara iguzkia irtetzean.

3. Eta erran zuten beren artean: Nork kenduko digu harria hilobiko ahetetik?

4. Eta begiratu zutenean, ikusi zuten harria iraulita zegoela: zeren oso andia zen.

5. Eta sepulkura sartzean, ikusi zuten gizon gazte bat eserita, eskuinaldean, soineko zuri luze batez jantzia; eta beldurtu egin ziren.

6 Eta erran ciecén, Ez içaçue: Iesus Nazaretarra billa içaçue, crucificatu içan dena: resuscitatu da; ez dago hemen: horra non jarri zuten lekua.

7. Baña zoazte, esaiezue bere diszipuluei eta Pedrori, zuen aitzinean doala Galileara: han ikusiko duzue, berak esan dizun bezala.

8. Eta ilki ziran bizkor, eta iges egin zuten hilobitik; zeren ikara eta txundituta zeuden: eta ez zioten ezer esan inori; beldur baitziren.

9. Bada, Jesus asteko lehen egunean goiz piztu zenean, agertu zitzaion lehenik Maria Magdalenari, zeinetatik zazpi deabru bota baitzituen.

10. Eta joan zen, eta esan zion harekin egon zirenei, negar eta negar egiten zuten bitartean.

11. Eta hek entzutean hura bizi zela, eta hura ikusirik, etzuten sinetsi.

12. Gero, beste itxura batean agertu zitzairen biei, ibiltzen zirela, eta joan zen landan.

13. Eta ioan zitezen, eta kontatu zieten hondarrei, eta etzituen sinhetsi.

14. Gero agertu zitzairen hameikai jatera eserita zeudenean, eta gaitzetsi zizkieten beren fedegabetasunaz eta bihotz-gogortasunaz, ez baitzituzten sinetsi hura resuscitatu ondoren ikusi zutenak.

15. Eta erran zien: **Zoazte mundu guzira, eta predikatu ezazute Ebanjelioa kreatura guziei.**

16. **Sinhesten duena eta bataiatua izan dena salbatuko da; baina sinesten ez duena, kondenatua izango da.**

17. **Eta seinale oiek segituko dizkiete sinisten dutenei; Nire izenean botako dituzte deabruak; mihi berriez mintzatuko dira;**

18. **Sugeak hartuko dituzte; eta hilgarriren bat edaten badute, ez die kalterik egingo; gaixoen gainean eskuak ezarriko dituzte, eta sendatuko dira.**

19. Beraz, Jaunak esan zien ondoren, jasoan izan zen zerura, eta jarri zen Jainkoaren eskuinaldean.

20. Eta ilkirik, predikatzen zuten nonahi, Jauna hekiekin lanean, eta hitza konfirmatzen zuen ondoko seinaleekin. Amen.

Lukas

1. KAPITULUA

1 Askok hartu baitute eskua gure artean sinisten diren gauzen deklarazioa ordenatzeko.

2. Beraiek eman zizkiguten bezala, hasieratik begiko testigu eta hitzaren zerbitzari izan zirenak;

3. Niri ere ongi iduritu zitzaidan, gauza guztiak lenengo-hasieratik ongi adimenduak izanda, ordenan idaztea, Teofilo bikainena.

4. Jakin dezazun zertan irakatsi zaren gauza horien ziurtasuna.

5. Bazen Herodes, Judeako erregearen denboretan, Zakarias zeritzan apaiz bat, Abiaren leinukoa: eta haren emaztea Aaronen alabetatik zen, eta bere izena zuen Elisabet.

6. Eta zintzoak ziran biak Jainkoaren aurrean, Jaunaren manamendu eta agindu guzietan ibillirik errugabe.

7. Eta ez zuten umerik izan, zeren Elisabete antzua baitzen, eta biak urtetan ongi helduak baitziren.

8. Eta gerthatu zen, Jainkoaren aitzinean apaiz kargua betetzen zuen bitartean bere ordenan,

9 Apaiz ofizioa ohiturari jarraiki, Jaunaren tenplura sartzean intsentsua erretzea izan zen.

10. Eta jende guzia kanpoan otoitz egiten ari zen intsentsu garaian.

11. Eta agertu zitzaion Jaunaren aingeru bat intsentsuaren aldarearen eskuinaldean zutik.

12. Eta Zakarias ikusi zuenean, larritu egin zen, eta beldurra erori zitzaion.

13. Bainan aingeruak erran zion: Ez izan beldurrik, Zakarias: zeren zure otoitza entzun da; eta zure emazteak Elisabete seme bat emango dizu, eta Juan deituko diozu.

14. Eta izango duzu poza eta poza; eta asko poztuko dira haren jaiotzaz.

15. Zeren handia izango da Jaunaren aitzinean, eta ez du edango ez ardorik, ez edari sendorik; eta Espiritu Santuaz beteko da bere amaren sabeletik.

16. Eta Israelgo semeetatik asko itzuliko ditu bere Jainko Jaunagana.

17. Eta joanen da haren aitzinean Eliasek espiritu eta indarrez, gurasoen biotzak seme-alabengana bihurtzeko, eta desobedienteak zuzenen zuhurtzari; Jaunarentzako prestaturiko herria prestatzeko.

18. Zakariasek erran zioen Aingeruari: Zertan jakingo dut hau? zeren agure bat naiz, eta nire emaztea urtetan ongi heldua.

19. Eta aingeruak erantzun zion: Ni naiz Gabriel, Jainkoaren aitzinean dagoena; eta igorri naz zuri mintzatzeraz, eta berri poz hauen erakustera.

20. Eta huna, mutu geldituko zara, eta ezin mintzatuko haiz, gauza hauek beteko diren egunerano, zeren ez dituzu sinetsiko ene hitzak, zeinak beren sasoian beteko diren.

21. Eta populua Zakariasen zain zegoen, eta harrituta zegoen tenpluan hainbeste denbora egon zela.

22. Eta ilki zenean, ezin zien hitz egin: eta ikusi zuten tenpluan ikuskera bat ikusi zuela: zeren keinua egin zien, eta isilik gelditu zen.

23. Eta gerthatu zen, bere zerbitzuko egunak bete bezain laster, bere etxera joan zen.

24. Eta egun hekien ondoan, bere emazte Elisabete konzebitu zen, eta bost hilabetez ezkutatu zen, zioela:

25. Honela jokatu du Jaunak niri begiratzen zidan egunetan, gizonen artean nire laidoa kentzeko.

26. Eta seigarren hilabetean Gabriel aingerua bidali zen Jainkoarengandik Nazaret zeritzan Galileako hiri batera.

27. Jose deitzen zen gizon batekin ezkontuta zegoen birjina bati, Daviden etxekoa; eta birjinaren izena Maria zen.

28. Eta sarthu zan aingerua beregan, eta esan zion: Agur, oso onuraduna, Jauna zurekin da: bedeinkatua zu emakume artean.

29. Eta hura ikhusi zuenean, atsekabetu zen haren erranagatik, eta gogoan zuen zer nolako agurra izan behar zuen.

30. Eta erran zion Aingeruak: Ez izan beldurrik, Maria, zeren arkitu baituzu grazia Jainkoaren aurrean.

31. Eta huna, zure sabelean konzebituko duzu, eta seme bat sortuko duzu, eta deituko diozu izena JESUS.

32. Handia izango da, eta deituko da Gorenaren Seme: eta Jainko Jaunak emango dio bere aita Daviden tronua.

33. Eta Jakoben etchearen gainean errege izango da betiko; eta bere erreinua ez da amaierarik izango.

34. Orduan Mariak Aingeruari erran zion: Nola izango da hau, gizonik ezagutzen ez dudalako?

35. Eta erantzun zion Aingeruak, eta esan zion: Espiritu Santua zure gainera etorriko da, eta Gorenaren indarrak itzala egingo zaitu: beraz, zuregandik jaioko den gauza santu hori ere Jainkoaren Semea deituko da.

36. Eta huna, zure lehengusu Elisabete ere, seme bat izan du bere zahartzaroan: eta au da seigarren hilabetea berarekin, antzu deitzen zena.

37. Zeren Jainkoarekin ez da ezer ezinezkoa izango.

38. Eta Mariak erran zuen: Huna Jaunaren zerbitzaria; bedi niri zure hitzaren arabera. Eta aingerua alde egin zuen harengandik.

39. Eta jaiki zen Maria egun hetan, eta joan zen mendialdera presaka, Judako hiri batera;

40. Eta sartu zan Zakariasen etxean, eta agurtu zuen Elisabete.

41. Eta gerthatu zen, Elisabete Mariaren agurra entzutean, jauzi egin zuen haurra bere sabelean; eta Elisabete Espiritu Santuaz bete zen:

42. Eta mintzatu zen ozenki, eta erran zuen: Bedeinkatua zara emazteen artean, eta benedikatua da zure sabeleko fruitua.

43. Eta nondik da hori, nere Jaunaren ama nigana ethor dezala?

44. Zeren, huná, zure aguraldiaren boza ene belarrietan entzun orduko, haurrak jauzi egin zuen ene sabelean bozkarioz.

45. Eta dohatsua da sinhetsi zuena: zeren gauzatuko dira Jaunak esan zizkioten gauzak.

46. Eta Mariak erran zuen: Ene arimak handitzen du Jauna,

47. Eta ene izpiritua alegratu da Jainko ene Salbatzaileaz.

48. Zeren behatu du bere zerbitzariaren ahulezia, zeren huná, hemendik aurrera belaunaldi guziek dohatsu deituko naute.

49. Zeren ahaltsuak gauza andiak egin dizkit; eta santua da haren izena.

50. Eta haren errukia da belaunaldiz gizaldi haren beldur direnentzat.

51. Bere besoarekin indarra erakutsi du; harroak barreiatu ditu beren bihotzen irudimenean.

52. Jautsi ditu ahaltsuak beren aukietatik, eta goratu ditu behe-mailakoak.

53. Goseak gauza onez bete ditu; eta aberatsak hutsik bidali ditu.

54. Bere zerbitzari Israeli lagundu du, bere errukiaz oroitzuz;

55. Gure arbasoei, Abrahami, eta bere ondorengoei betirako esan zien bezala.

56. Eta Maria egon zan berarekin iru illebete inguru, eta itzuli zan bere etxera.

57. Bada, Elisabeten denbora osoa heldu zen, erditzeko; eta seme bat sortu zuen.

58. Eta bere auzokoek eta bere lehengusuak aditu zuten nola Jaunak urrikaldu zuen harengana; eta poztu ziren harekin.

59. Eta gerthatu zen zortzigarren egunean ethorri zirela haurra erdainzitza; eta Zakarias deitzen zioten, bere aitaren izenaz.

60. Eta ihardetsi zuen bere amak, eta erran zuen: Ez; baña Juan deituko da.

61. Eta erran zioten: Ez da zure ahaidetik izen hau deitzen denik.

62. Eta seinaleak egin zizkieten bere aitari, nola nahi zuen deitzea.

63. Eta eskatu zuen idazki bat, eta idatzi zuen, zioela, Joanes du izena. Eta guztiak harritu ziren.

64. Eta bere ahoa ideki zen berehala, eta askatu zitzaion mihia, eta mintzatu zen, eta laudatu zuen Jainkoa.

65. Eta beldurra izan zen haien inguruan bizi ziren guziak, eta erran oiek guziak zabaldu ziren Judeako mendialde guzian.

66. Eta haiek entzuten zuten guziek beren bihotzean gorde zituzten, ziotela, Zer nolako umea izango da hau? Eta Jaunaren eskua harekin zegoen.

67. Eta bere aita Zakarias Espiritu Santuaz bete zen, eta profetizatu zuen, zioela:

68. Bedeinkatua izan bedi Israelgo Jainko Jauna; zeren bere herria bisitatu eta erredimitu baitu,

69. Eta altxatu digu salbamenduko adarra Dabiden bere zerbitzariaren etxean;

70. Bere profeta sailduen ahoz mintzatu zen bezala, mundua hasi zenetik izan direnak.

71. Salba gaitzen gure etsaieetatik, eta gorroto gaituzten guzien eskuetatik;

72. Gure arbasoei agindutako miseriakordia betetzeko, eta bere itun santua gogoratzeko;

73. Gure aita Abrahami egin zion zina,

74. Eman zigula, gure etsaien eskuetatik libratuak izan gaitzean hura beldurrik gabe zerbitzatzeko.

75. Haren aurrean saildutasunean eta zuzentasunean, gure bizitzako egun guzietan.

76. Eta zu, umea, deituko zaituzte Gorenaren profeta: zeren Jaunaren aitzinean joanen zara haren bideak prestatzera;

77. Bere herriari salbamenaren ezaguera ematea bere bekatuen barkazioaren bidez,

78. Gure Jainkoaren erruki samurrez; zeñaz goitik gorako egunak bisitatu gaitu,

79. Ilunpetan eta eriotzaren itzalean eserita daudenei argia emateko, gure oinak bakearen bidera eramateko.

80. Eta umea hazten zan, eta sendotzen zan espirituaz, eta basamortuetan egon zan Israeli erakutsi zion egunerano.

2. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen egun hetan, Zesar Augustoren dekretu bat atera zela mundu guzia zergapetzeko.

2 (Eta zerga hori Zirenio Siriako gobernadore zenean egin zen lehen aldiz.)

3. Eta denak zergapetzera joan ziren, bakoitza bere hirira.

4. Eta igan zen Jose Galileatik, Nazareteko hiritik, Judeara, Belen deitzen den Dabiden hirira; (Dabiden etxeko eta leinukoa zelako:)

5. Maria bere emazte emaztearekin tributatua izatea, haurdun handia izanik.

6. Eta hala izan zen, haiek han zeudela, bete ziran egunak bera erditzeko.

7. Eta erdiratu zuen bere lehen-semea, eta bildu zuen txingarretan, eta etzan zuen mantxa batean; ostatuan ez baitzegoen lekurik.

8. Eta baziren herrialde berean artzainak soroan egoten zirela, gauzez beren artaldea zaintzen.

9. Eta huná, Jaunaren aingerua ethorri zen haien gainera, eta Jaunaren aintzak distira egin zuen haien inguruan, eta beldur handia izan zuten.

10. Eta erran zien aingeruak: Ez izan beldurrik, zeren huná, ekartzen dizuet bozkario andiaren berri onak, zeina jende guziarentzat izango dena.

11. Zeren gaur Dabiden hirian jaio zaizue Salbatzaile bat, zeina baita Kristo Jauna.

12. Eta hau izango da seinale bat zuretzat; Aurkituko duzue haurtxoa txingarretan bilduta, mantxa batean etzanda.

13. Eta bat-batean aingeruarekin batera zeruko armadako jendetza bat zegoen Jainkoa laudatzen, eta esaten ziotela:

14. Aintza Jainkoari goi-goian, eta lurrean bakea, gizonenganako borondate ona.

15. Eta gerthatu zen, aingeruak haiengandik zerura aldenduak zirelarik, artzainek elkarki esan zioten: Goazen orain Belenera, eta ikus dezagun gertatu den gauza hau, Jaunak ezagutarazi diona. gu.

16. Eta ethorri ziran presaka, eta arkitu ziran Maria, eta Josef, eta umea manxa batean etzanda.

17. Eta ikhusi zutenean, ezagutzera eman zuten haur hunetaz erran zieten hitza.

18. Eta enzuten zuten guziak miretsi zituzten artzainek kontatzen zizkieten gauzez.

19. Baina Mariak gauza oiek guziak gorde zituen, eta gogoeta egiten zituen bere bihotzean.

20. Eta artzainak itzuli ziren, Jainkoa goretsiz eta goretsiz, entzun eta ikusi zituzten gauza guziak, esan zien bezala.

21. Eta bete zirenean zortzi egun haurra erdaintzeko, deitzen zen haren izena JESUS, zeina aingeruak hala izendatu zuen sabelean sortu aurretik.

22. Eta Moisesen legearen arabera garbitzeko egunak bete zirenean, Jerusalem-era eraman zuten, Jaunari aurkezteko;

23 (Jaunaren Legean idatzita dagoen bezala: Sabela irekitzen duen ar bakoitza santu izendatuko da Jaunarentzat;)

24. Eta Jaunaren legean esaten denaren arabera sakrifizioa eskaintzea: Uso pare bat, edo bi uso gazte.

25. Eta huna, bazen gizon bat Jerusalem-en, Simeon zuen izena; eta gizon bera zen justo eta devotoa, Israelen konsolazioaren zain zegoen: eta Espiritu Santua zegoen haren ginean.

26. Eta agertu zitzaion Espiritu Santuaren bidez, ez zuela herioa ikusiko, Jaunaren Kristo ikusi baino lehen.

27. Eta ethorri zen Espirituaz tenplora: eta gurasoek Jesus haurra sartu zutenean, Legeko usadioaren arabera egin zezan.

28. Orduan hartu zuen bere besoetan, eta bedeinkatu zuen Jainkoa, eta esan zuen:

29. Jauna, utzi ezazu orain zure zerbitzaria bakean alde egiten, zure hitzaren arabera.

30. Zeren nire begiek ikusi baitute zure salbamena,

31. Herri guzien aitzinean prestatu duzuna;

32. Argia jentilak argitzeko, eta Israel zure herriaren aintza.

33. Eta Josek eta bere ama miretsi ziren berataz esandako gauzez.

34. Eta Simeonek bedeinkatu zituen, eta erran zioen bere amari Mariari: Huna, haur hau ezarria dago Israelen askoren erorketa eta altxatzeko; eta kontra mintzatuko den seinale batengatik;

35. (Bai, ezpata batek zulatuko du zure arima-ere), bihotz askoren pentsamenduak ager daitezen.

36. Eta bazen Anna bat profetesa, Fanuelen alaba, Aserren leinukoa: adin handikoa zen, eta senhar batekin bizi zen bere birjintasunetik zazpi urtez;

37. Eta laurogei eta lau urte inguruko alarguna zen, tenplutik alde egin gabe, baizik eta gau eta egun Jainkoaren barau eta otoitzekin zerbitzatzen zuen.

38. Eta ethorri zen une hartan, halaber eskerrak eman zizkion Jaunari, eta bertaz mintzatu zitzaion Jerusalemen erredentzioaren zain zeuden guztiei.

39. Eta gauza guziak egin zituztenean Jaunaren legearen arabera, itzuli ziren Galileara, beren hirira, Nazaretera.

40. Eta umea hazten zen, eta indartzen zen espirituaz, zuhurtziaz betea: eta Jainkoaren grazia haren gainean zegoen.

41. Bada bere gurasoak urtero joaten ziren Jerusalemera Pazko jaian.

42. Hamabi urte zituenean, igan ziren Jerusalemera, jaietako ohituraren arabera.

43. Eta egunak bete zituztenean, itzuli zirenean, Jesus haurra gelditu zen Jerusalem; eta Josek eta bere amak etzuten jakin.

44. Baina haiek, hura taldean zegoela uste zutelarik, joan ziren egun bateko bidea; eta haien senide eta ezagunen artean bilatu zuten.

45. Eta aurkitu etzutenean, itzuli ziren Jerusalemera, haren bila.

46. Eta guertha cedin hirur egunen buruan eriden ceçaten hura tenpluan, doctoreen erdian iarriric, ençuten çuela eta galdetzen çuela.

47. Eta entzuten zuten guziak harrituta zeuden haren adimen eta erantzunaz.

48. Eta hura ikusirik, harriturik gelditu ziren: eta bere amak erran zioen: Seme, zergatik egin duk horrela gurekin? horra, zure aitak eta biok zure bila ibili gara triste.

49. Eta erran ciecén, **Nola da ni bilhatzen çarete? Ez al zenekien nire Aitaren lanetan egon behar naizela?**

50. Eta ez zuten ulertu hark erran zien hitza.

51. Eta iautsi zen hekiekin, eta ethorri zen Nazaretera, eta hekien menpe egon zen: baina bere amak hitz hauk guziak gorde zituen bere bihotzean.

52. Eta Iesus areagotu zen zuhurtzia eta estatura, eta grazia Jainkoaren eta gizonaren aurrean.

3. KAPITULUA

1. Tiberio Zesarren erregealdiko amabosgarren urtean, Ponzio Pilato zela Judeako gobernadore, eta Herodes Galileako tetrarka, eta haren anaia Filipe Itureako eta Trakonitis eskualdeko tetrarka, eta Lisantias Abileneko tetrarka.

2. Anas eta Kaifas apaiz nagusiak zirelarik, Jainkoaren hitza etorri zitzaion basamortuan Joani Zakariasen semeari.

3. Eta ethorri zen Jordan inguruko lurralde guzira, pekatuen barkaziorako damuaren bataioa predikatzen zuela;

4. Esaias profetaren hitzen liburuan idatzia den bezala, dioela, basamortuan oihuka ari denaren ahotsa: Presta ezazue Jaunaren bidea, zuzendu bere bideak.

5. Haran oro beteko da, eta mendi eta muino oro beheiti; eta makurtuak zuzen egingo dira, eta bide zakarrak leun;

6. Eta aragi guziak ikusiko du Jainkoaren salbazioa.

7. Orduan erran zioen harenganik bataiatzera ilki zen jendetzari: O sugedorrien belaunaldia, nork abisatu zaituzte etorriko den haserretik ihes egiteko?

8. Ekar itzazue bada damutzeko merezi duten fruituak, eta ez has zaitezte zeuen baitan esaten, Abraham dugu gure aita: zeren diotsuet, Jainkoak harri hauetarik ahal duela Abrahami haurrak sor diezazkieten.

9. Eta orain aizkora ere jarria da zuhaitzen erroan: bada fruitu onik ematen ez duten zuhaitz oro moztu eta sutara botatzen da.

10. Eta populuak galdetu zion, ziotela: Zer egingen dugu bada?

11. Hark ihardesten zien, eta erran zien: Bi soineko dituenak, eman beza batere ez duenari; eta janaria duenak ere egin beza.

12. Orduan ethorri ziren publicanoak ere batheyatzera, eta erran zioten: Maisu, zer egingen dugu?

13. Eta erran zieten: Ez zehazte geiago ezarri zuena baino.

14. Eta soldaduek ere galdetzen zioten, ziotela: Eta zer egingen dugu? Eta harc erran ciecén, Ez eçaçue inor bortitza, eta ez eçaçue inor faltsu salatu; eta kontentu zure soldatarekin.

15. Eta jende guziak itxaroten zeudela, eta gizon guziak gogoeta egiten zuten beren biotzetan Joanen, ea hura zen Kristo, ala ez;

16. Joanek erantzun zien, zioela guziei: Nik bataiatzen zaituztet urez; baina ni baino ahaltsuagoa den bat dator, zeinaren oinetakoen giltza ez naizela askatzeko digne: berak bataiatu egingo zaitu Espiritu Santuz eta suz.

17. Noren abantaila eskuan dauka, eta garbituko du bere zorua, eta bilduko du garia bere loran; baina lastoa itzali ezinezko suarekin erreko du.

18. Eta beste gauza asko predikatzen zizkion bere exhortazioan jendeari.

19. Baña Herodes tetrarkak, harek gaitzetsirik, Herodias bere anaia Feliperen emazteagatik, eta Herodesek egin zituen gaitz guziengatik.

20. Eta gaineratu zuen hau guztiaren gainetik, Joanes kartzelan itxi zuela.

21. Bada jende guzia bataiatu zenean, gerthatu zen Jesus ere bataiatu eta othoitzean, zerua ireki zen.

22. Eta Espiritu Santua jautsi zen haren gainera, gorputzaren itxuran uso bat bezala, eta boz bat etorri zen zerutik, zeina esaten zuen, Zu zara ene Seme maitea; zugan ongi nago.

23. Eta Jesus bera asi zan ogeita amar urte inguru izaten, zelan (uste zan bezela) Joserren semea, zeña zan Heliren semea.
 24. Zein zen Matthaten semea, zein zen Lebiren semea, zein zen Melkiren semea, zein zen Jannaren semea, zein zen Joserren semea,
 25. Zein zen Matatiasen semea, zeina zen Amosen semea, zeina zen Naum, zein zen Esliren semea, zeina zen Naggeren semea,
 26. Zein zen Maat-en semea, zein zen Matatiasen semea, zein zen Semei-ren semea, zein zen Joserren semea, zein zen Judako semea,
 27. Zein zen Joanaren semea, zein zen Rhesaren semea, zein zen Zorobabelen semea, zein zen Salathielen semea, zeina zen Neriren semea,
 28. Zein zen Melkiren semea, zeina zen Addiren semea, zein zen Kosmen semea, zein zen Elmodamen semea, zeina zen Erren semea,
 29. Zein zen Joserren semea, zeina zen Eliezerren semea, zein zen Jorimen, zein zen Matthaten semea, zein zen Lebiren semea,
 30. Zein zen Simeonen semea, zeina zen Judaren semea, zein zen Joserren semea, zein zen Jonanen semea, zein zen Eliakimen semea,
 31. Zein izan zen Melearen semea, zein zen Menanen semea, zein zen Matataren semea, zein zen Natanen semea, zein zen Daviden semea,
 32. Zein zen Jeseren semea, zeina zen Obeden semea, zein zen Boozen semea, zein zen Salmonen semea, zeina zen Naasonen semea,
 33. Zein zen Aminadaben semea, zeina zen Aramen semea, zeina zen Esromen semea, zein zen Pharesen semea, zeina zen Judaren semea,
 34. Zein zen Jakoben semea, zein zen Isaaken semea, zein zen Abrahamen semea, zein zen Thararen semea, zeina zen Nakorren semea,
 35. Zein zen Saruken semea, zeina zen Ragauren semea, zein zen Faleken semea, zein zen Heberren semea, zein zen Salaren semea,
 36. Zein zen Kainanen semea, zeina izan zen Arfaxaden semea, zein zen Semen semea, zein zen Noeren semea, zeina zen Lameken semea,
 37. Zein zen Matusalaren semea, zein zen Enoken semea, zein zen Jareden semea, zein zen Maleleelen semea, zeina zen Kainanen semea,
 38. Zein zen Enosen semea, zein zen Seten semea, zein zen Adamen semea, zein zen Jainkoaren semea.

4. KAPITULUA

1. Eta Jesus Espiritu Santuaz beterik itzuli zen Jordanetik, eta Espirituak eraman zuen basamortura.
 2. Berrogei egunez deabruak tentatua. Eta egun hetan etzuen deus ian: eta hec bukatzean, gero gose izan zen.
 3. Eta erran zion deabruak: Jainkoaren Semea bazara, manatu harri honi ogi egin dadila.
 4. Eta erantzun zion Jesusek, zioela: **Eskribatua dago: Ez da gizona ogiz bakarrik biziko, Jainkoaren hitz guziez baizik.**
 5. Eta deabruak, mendi garai batera eramanik, erakutsi zizkion munduko erreinu guziak denbora batean.

6. Eta erran zioen deabruak: Emango dizkizut botere au guzia, eta haien aintza: zeren hori niri emana da; eta nahi dudanari emango diot.
 7. Bada, ni adoratu nahi banauzu, guziak zureak izango dira.
 8. Eta erantzun zion Jesusek, eta erran zioen: **Zatoz nire atzetik, Satanas: zeren idatzita dago: Adoratuko duzu zure Jainko Jauna, eta bera bakarrik zerbitzatuko duzu.**
 9. Eta eraman zuen Jerusalemera, eta jarri zuen tenpluko pinakulu batean, eta esan zion: Jainkoaren Semea bazara, bota zaitez hemendik behera.
 10. Zeren idatzita dago: Bere aingeruei aginduko diete zu zaintzeko.
 11. Eta haien eskuetan eramanen zaituzte, ezpadazu inola ere zure oina harriaren kontra kolpatu.
 12. Eta ihardesten ziotela Jesusek erran zion: **Esan da: Ez dezu tentatuko zure Jainko Jauna.**
 13. Eta deabruak tentazio guzia bukatu zuenean, alde egin zuen harengandik denbora baterako.
 14. Eta itzuli zan Iesus Espirituaren indarrez Galileara: eta ilki zan haren ospea inguru guzian.
 15. Eta irakasten zuen hekien sinagogetan, guzietarik glorifikaturik.
 16. Eta ethorri zan Nazaretera, non hazi zan: eta bere usadioa bezela, sarthu zan larunbat egunean sinagogara, eta jaiki zan irakurtzera.
 17. Eta entregatu zitzaion Isaias profetaren liburua. Eta liburua ireki zuenean, aurkitu zuen idatzia zegoen lekua,
 18. **Jaunaren Espiritua ene gañean dago, zeren gantzutu nauen pobreei Ebanjelioa predikatzeko; igorri nau biotz hautsiak sendatzera, gatibuei salbamendua eta itsuei ikusmena iragartzera, ubelduta daudenak aske uzteko.**
 19. **Jaunaren urte onargarria predikatzeko.**
 20. Eta itxi zuen liburua, eta berririo eman zion ministroari, eta eseri zen. Eta sinagogan ziraden guzien begiak bere gañean jarri ziran.
 21. Eta asi zan esaten: **Egun bete da Scriptura hau zuen belarrietan.**
 22. Eta guziek eman zioten testigantza, eta miretsi ziren haren ahotik irteten ziren graziazko hitzak. Eta hec erran cieçoten, Ez al da haur Joserren semea?
 23. Eta erran cieçén, **Esango didazue proverbio hau, Medikua, senda eçac eure buruä: eguiçue emen eure errian eguin ençun dugun guciac.**
 24. Eta erran zuen: **Egiac diotsuet: Ez da profetarik onartzen bere herrian.**
 25. Baina egia diotsuet, alargun asko izan ziren Israelen Eliasen egunetan, zerua hirur urte eta sei hilabetez itxi zutenean, gosete handia izan baitzen lurralde osoan;
 26. Baña hetarik inor ez zan igorri Elias, Sareptara, Sidongo erri batera baizik, emakume alargun batengana.
 27. Eta lepradun asko izan ziren Israelen Eliseo profetaren garaian; eta haietako bat ere ez zen garbitu, Naaman siriarra izan ezik.
 28. Eta sinagogan guziak, gauza hauk entzutean, asarrez bete ziren.
 29. Eta jaikirik, bota zuen hiritik, eta eraman zuten beren hiria eraikia zegoen muinoaren gailurreraino, burutik behera bota zezaten.
 30. Baina hekien erditik igarotzen joan zen bere bidea,
 31. Eta iautsi zan Kafarnaumera, Galileako hiri batera, eta irakatsi zieten larunbat egunetan.

32. Eta harrituta zeuden haren doktrinaz: zeren haren hitza boterearekin zen.
33. Eta bazen sinagogan gizon bat, zeina zuen deabru satsu baten espiritua, eta oihu egiten zuen ozenki,
34. Esaten ziotela, Utz gaitezen; Zer zerikusi dugu zurekin, Nazareteko Jesus? gu suntsitzera etorri al zara? Badakit nor zaren; Jainkoaren Santua.
35. Eta Iesusek mehatxatu zion, zioela: **Ixilik, eta ilkhi zaitez harengandik.** Eta deabruak erdira bota zuenean, atera zen harengandik, eta ez zion minik egin.
36. Eta guziak txundituta zeuden, eta mintzatzen ziren beren artean, ziotela: Zer hitz hau da! zeren aginpidez eta indarrez agintzen ditu izpiritu satsuei, eta ateratzen dira.
37. Eta haren ospea hedatu zen inguruko lurralde guzietara.
38. Eta iaiki zan sinagogatik, eta sartu zan Simonen etxean. Eta Simonen emaztearen ama sukar handiz hartua izan zen; eta erregutu zioten beregatik.
39. Eta jarri zen haren gainean, eta mehatxatu zuen sukarra; eta utzi zuen: eta berehala jaiki eta zerbitzatzen zituen.
40. Eguzkia sartzen zenean, eritasun anitzekin eri zuten guziek eraman zituzten harengana; eta eskuak ezarri zituen hetariko bakoitzari, eta sendatu zituen.
41. Eta deabruak ere ilkiten ziren askorengandik, oihuka, eta ziotela, Zu aiz Kristo Jainkoaren Semea. Eta mehatxatuz, ez zien utzi hitz egiten: zeren bazekiten hura zela Kristo.
42. Eta eguna izan zenean, alde egin zuen, eta joan zen leku basamortu batera, eta populua haren bila zebilen, eta ethorri zen harengana, eta geldiarazi zuen, ez zedin aldendu hetarik.
43. Eta erran ciecén, **Iaincoaren resumá predicatu behar dut berce hirietara: ecen beraz ni igorria naiz.**
44. Eta predikatzen zuen Galileako sinagogetan.

5. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen, jendakiak bere kontra ekin zion Jainkoaren hitza entzuteko, Genesareteko aintzira ondoan gelditu zen.
2. Eta ikusi zituen bi ontzi aintziraren ondoan geldirik: baina arrantzaleak ilkhi ziren haietatik, eta garbitzen zituzten sareak.
3. Sartu zen Simonen zen ontzietako batean, eta otoitz egin zion lurretik apur bat atera zedin. Eta eseri zen, eta ontzitik irten zen jendea irakasten.
4. Eta mintzatzeari utzi zionean, erran zioen Simoni: **Aurki zazu sakonera, eta bota itzazu zure sareak tirada batean.**
5. Eta ihardesten ziotela Simonek erran zioen: Maisu, gau guzian neke egin dugu, eta ez dugu ezer artu;
6. Eta au egin zutenean, arrain-multzo andi bat sartu zuten, eta beren sarea hautsi zuten.
7. Eta keinu egin zieten bertze ontzian zeuden lagunei, ethor zezaten laguntzera. Eta etorri ziren, eta bete zituzten bi ontziak, hondoratzen hasi ziren.
8. Simon Pedrok ikusi zuenean, erori zen Jesusen belaunetara, zioela: Alde nigandik; zeren gizon bekataria naiz, Jauna.
9. Zeren txundituta gelditu zen bera, eta harekin zeuden guztiak, hartu zituzten arrainen zirriborroarekin.
10. Eta halaxe izan zen Santiago, eta Joan ere, Zebedeoren semeak, Simonen kide zirenak. Iesusek Simoni esan zion:

- Ez izan beldur; hemendik aurrera gizonak harrapatuko dituzu.**
11. Eta beren ontziak lehorrera eraman zituztenean, guziak utzi zituzten, eta jarraitu zioten.
12. Eta gerthatu zen, hiri batean zegoenean, huná gizon bat lepraz betea: zeina ikusirik Jesus aurpegira erori zitzaion, eta othoitz egin zion, zioela, Jauna, nahi baduzu, garbi nazakezu.
13. Eta luzatu zuen eskua, eta ukitu zuen, zioela: **Nahi dut: garbi izan zaitez.** Eta berehala legena alde egin zuen harengandik.
14. Eta agindu zion nehorri esan ez zezala: **baina zoaz, eta ager zaitez apaizari, eta eskaini zure garbikuntzarako, Moisesek agindu bezala, haientzat testigantzarako.**
15. Baña ainbat geiago igan zan haren fama bat: eta gendetze andi bat bildu zan entzuteko, eta beragatik sendatzeko beren eritasunetatik.
16. Eta erretiratu zen basamortura, eta otoitz egin zuen.
17. Eta gerthatu zen egun batean, irakasten ari zela, zeudela Phariseuak eta Lege-doktoreak eserita, Galileako, eta Judeako, eta Jerusalemgo erri guztietatik etorriak, eta Jaunaren boterea. presente zegoen haiek sendatzeko.
18. Eta huná, gizonak ohe batean ekartzen zuten paralisiarekin hartua zegoen gizon bat, eta bila zebiltzan hura sartzera, eta haren aitzinean jartzeko.
19. Eta etzituztenean eriden zer moduz ekar zezaketen jendetzagatik, ioan ziren etxe-gainera, eta jautsi zuten lauzatik bere ohearekin Jesusen aitzinean erdira.
20. Eta ikusirik hekien fedea, esan zion: **Gizona, barkatuak zaizkizu zure bekatuak.**
21. Eta asi ziran eskribauak eta Fariseuak arrazoitzen, ziotela: Nor da blasfemiak esaten dituen au? Nork barka ditzake bekatuak, Jainkoak bakarrik?
22. Baina Iesusek ikus ceçanean hekien pensamenduak, ihardesten çuela erran ciecén, **Cer arguitzen duçue çuen bihotzetan?**
23. **Ala errazagoa den esatea: Barkatuak zaizkizute zure bekatuak; ala esatea: Jaiki eta ibili?**
24. **Baina jakin dezazuen, gizonaren Semeak baduela boterea lurrean bekatuak barkatzeko, (esan zion paralíticoari): Nik diotsut: Jaiki zaitez, eta hartu zure ohea, eta zoaz zure etxera.**
25. Eta berehala jaiki zen haien aitzinean, eta hartu zuen etzana, eta bere etxera joan zen, Jainkoa glorifikatzen.
26. Eta guziak txundituta gelditu ziren, eta glorificatzen zuten Iainkoa, eta beldurrez bete ziren, ziotela, Gauza arrotzak ikusi ditugu gaur.
27. Eta gauça hauen ondoan ilki cedin, eta ikus ceçan publicano bat, Lebi deitzen cen, aduanera iarriric iarriric: eta erran cieçón, **Jarrai niri.**
28. Eta guziak utzirik, jaiki eta jarraitu zion.
29. Eta Lebik jai andi bat egin zuen bere etxean, eta zegon publicano eta bertze jende andi bat haiekin esertzen zirenak.
30. Baina hekien Scriba eta Fariseuac murmur citecen haren discipuluén contra, cioitela, Cergatic jaten eta edaten duçue publicano eta bekatariekin?
31. Eta ihardesten çuela Iesusek erran ciecén, **San diradenéc eztute medikuaren beharrik; baina gaixo daudenak.**
32. **Ez naiz etorri zintzoak deitzera, baizik bekataria damutzera.**

33 Eta hec erran cieçoten, Cergatic maiz barur eguiten dute Ioannesen discipuluéc, eta othoitz eguiten dute, eta halaber Phariseuen discipuluac? baina zureak jan eta edan?

34 Eta erran cieçén, **Emaztegaico haourrei barur eçar ičan çaiçquičue, senargaia hequin dala?**

35. **Baina ethorriren dirade egunak, ezkongiaia kenduko zaienean, eta orduan barur egingo dute egun hetan.**

36. Eta parabola bat ere esan zien; **Inork ez dio jantzi berriaren zatirik jartzen zahar bati; bestela bada, berriek errenta egiten dute, eta berriatik ateratako zatia ez dator bat zahararekin.**

37. Eta nehork ez du ardo berria ontzi zaharretan sartzen; bestela ardo berriak ontziak lehertuko ditu, eta isuriko dira, eta ontziak galduko dira.

38 Baina ardo berria botila berrietan sartu behar da; eta biak kontserbatzen dira.

39. Ardo zaharra edan duenik ere nehork ez du berriak desiratzen: zeren dio, Zaharra hobe da.

6. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen lehengoaren ondoko bigarren larunbatean, joan zela labore-soroetatik; eta bere dizipuluek belarriak erauzi eta jan zituzten, eskuetan igurtziz.

2. Eta Fariseuetarik batzuek erran zieten: Zergatik egiten duzue larunbatetan egitea zilegi ez dena?

3. Eta erantzun zien Jesusek, erran zuen: **Ez al duzue ainbeste irakurtzen, zer egin zuen Dabidek, bere burua eta harekin zeudenak gosea izan zenean;**

4. **Nola sartu zen Jainkoaren etxean, eta hartu eta jan zituen ogiak, eta eman zituen harekin zeudenei ere; zein ez da zilegi jatea aphezentzat bakarrik?**

5. Eta esan zien: **Gizonaren Semea larunbateko Jauna ere dela.**

6. Eta gerthatu zen beste larunbat batean ere, sar zedin sinagogan eta irakasten zuen: eta bazen gizon bat zeinaren eskuineko eskua ihartuta zegoen.

7. Eta eskribauek eta fariseuek behatzen zuten, ea larunbat egunean sendatuko ote zuen; haren kontrako salaketa aurki zezaten.

8. Baña ezagutu zituen hekien pentsamenduak, eta esan zion esku ihartua zuen gizonari: **Jaiki zaitetz eta zutitu erdian.** Eta jaiki eta zutik jarri zen.

9. Orduan esan zien Jesusek: **Galdetuko dizuet gauza bat; Zilegi al da larunbatetan ongi egitea, edo gaizki egitea? bizia salbatzeko, ala suntsitzeko?**

10. Eta guziak ingurura begiraturik, erran zioen gizon hari: **Luzatu eskua.** Eta hala egin zuen: eta bere eskua bertzea bezala osatua izan zen.

11. Eta zoramenez bete ziran; eta elkarri komunikatu zioten zer egin zezaketen Jesusi.

12. Eta gerthatu zen egun hetan, ilki zela mendi batera otoitz egitera, eta gau guzian egon zen Jainkoari otoitzean.

13. Eta eguna heldu zenean, dei egin zituen bere diszipuluak: eta haietatik hamabi aukeratu zituen, zeinak ere apostolu izendatu zituen;

14. Simon, (zein ere Pedro deitzen zuen) eta Andres bere anaia, Santiago eta Joan, Filipe eta Bartolome,

15. Mateo eta Tomas, Santiago Alfeoren semea, eta Simon Zelote deitzen zena,

16. Eta Judas Santiagoren anaia, eta Judas Iskariote, zeina ere traidorea zen.

17. Eta iautsi zan beraiekin, eta gelditu zan zelaian, eta bere diszipuluen taldea, eta jende andi bat Juda guzitik, eta Jerusalem, eta Tiroko eta Sidongo itsas bazterretik, bera entzutera etorri zanak. eta beren gaixotasunetatik sendatzeko;

18. Eta izpiritu satsuez askatzen zirenak, eta sendatuak izan ziren.

19. Eta gendetze guziak hura ukitu nahi zuen: zeren bertutea ilki zen harengandik, eta guziak sendatzen zituen.

20. Eta altxatu zituen begiak bere diszipuluengana, eta esan zuen: **Zorionekoak zarete pobreak, zeren zuena da Jainkoaren erreinua.**

21 **Zorionekoak zarete orain goseak: zeren aseak izango zarete. Zorionekoak zarete orain negar egiten duzuenok: zeren barre egingo duzue.**

22. **Dohatsuak zarete, gizonak gorroto zaituztetenean, eta beren taldetik bereizten zaituztetenean, eta gaitzetsiko zaituztenean, eta zuen izena gaiztotzat botako dutenean, gizonaren Semeagatik.**

23. **Poztu zaitetzte egun hartan, eta jauzi zaitetzte bozkarioz, zeren huná, zuen saria handia da zeruan: zeren antzera egin zuten beren arbasoek profetei.**

24 **Baina zoritxarrez aberats zaretenok! izan ere, zure kontsolamendua jaso duzu.**

25. **Ai beteak zaretenok! zeren gosea izango zarete. Ai orain barre egiten zaretenok! zeren negar eta negar egingo duzue.**

26. **Ai zuek, guziek zuetaz ongi mintzatuko direnean! zeren hala egin zuten beren arbasoek profeta faltsuekin.**

27 **Baina nik diotsuet entzuten duzuenoi: Maite ezazue zuen etsaiak, egin ongi gorroto zaituztenei.**

28. **Bedeinkatu madarikatzen zaituztenak, eta egin otoitz gaiztoki erabiltzen zaituztenen alde.**

29. **Eta masail batean kolpatzen zaituenari eskaini bestea ere; eta zure soinekoa kentzen dizunak, ez ezazu debekatu zure jantzia ere ez hartzea.**

30. **Eskatzen dizun orori eman; eta zure ondasunak kentzen dituenari ez eskatu berriro.**

31. **Eta gizonak zuei egin dezatela nahi duzuen bezala, zuek ere egin ezazute berdin.**

32 **Ecen baldin maitatzen çaituztenac maite badituçue, cer eskerrak dituçue? zeren bekatariek ere maite dituztenak maite dituzte.**

33. **Eta baldin ongi egiten badiezue ongi egiten dutenei, zer eskerrak dituzue? zeren bekatariek ere gauza bera egiten dute.**

34. **Eta baldin errezibitzea espero duzuenei mailegatzen badiezue, zer eskerrak dituzue? izan ere, bekatariek ere mailegatzen diete bekatariei, berriz ere adina jasotzeko.**

35. **Alabaina, maitatu itzazue zuen etsaiak, eta egin ongia, eta eman maileguan, berriz ezeren esperoan; eta zuen saria handia izango da, eta zarete Gorenaren semeak izanen zarete: izan ere, atsegina da eskergabe eta gaiztoekin.**

36 **Izan zaitetzte, bada, misericordioso, zuen Aita-ere errukitsua den bezala.**

37. **Ez ieazue juzgatu, eta ez zarete juzgatuak izanen: ez gaitzala, eta ez zarete kondenatuak izanen: barkatu, eta barkatuko zaituztete.**

38. **Eman, eta emango dizute; Neurri ona, estutua, eta astindua, eta lasterka, gizonak emango dizute zure altzoan. Zeren neurtzen duzuen neurri berarekin neurtuko zaituzte berriro.**

39 Eta erran ciecén parabolabat, **Itsua** eraman ote du itsua? ez al dira biak lubakira eroriko?

40. Ez da dizipulua bere maisuaren gainetik: baina perfektua dena bere maisu bezala izango da.

41. Eta zergatik ikusten duzu zure anaiaren begian den mota, baina ez duzu sumatzen zure begian dagoen habea?

42. Nola esan diezaiokezu zure anaiari: Anaia, utzi iezadazu atera zure begian daukadan azala, zuk zeuk ikusten ez duzuean zure begian dagoen habea? Hipokrita, bota lehenik habea zure begitik, eta gero argi ikusiko duzu zure anaiaren begian dagoen mota ateratzeko.

43. Zeren zuhaitz on batek ez du fruitu gaiztoa ematen; eta zuhaitz gaiztoak ez du fruitu onik ematen.

44. Zeren zuhaitz bakoitza bere fruituengatik ezagutzen da. Ezen arantzetatik ez dute pikurik biltzen gizonak, ez eta sastrakatik mahatsak biltzen.

45. Gizon onak bere bihotzeko altxor onetik ateratzen du ona dena; eta gizon gaiztoak bere bihotzeko altxor gaiztotik ateratzen du gaiztoa: zeren bihotzaren ugaritasunaz mintzo da bere ahoa.

46. Eta zergatik deitzen nauzue, Iauna, Iauna, eta eztuzue egiten nik esaten ditudan gauzak?

47. Nork enegana ethorten den, eta ene hitzak entzuten dituen, eta betetzen dituenak, erakutsiko dizut noren antzekoa den.

48. Etxea eraiki zuen gizona bezalakoa da, eta zulatu zuen eta oinarria harkaitzean ezarri zuena: eta uholdea sortu zenean, errekak gogor jotzen zuen etxe hura, eta ezin izan zuen astindu: zeren harkaitz baten gainean zegoen fundatua. .

49. Baina entzuten duena, eta egiten ez duena, oinarririk gabe etxea lurraren gainean eraiki zuen gizonaren antzekoa da; horren aurka errekak gogor jo zuen, eta berehala erori zen; eta etxe horren hondamena handia izan zen.

7. KAPITULUA

1. Eta bere hitz guziak jendearen entzulean bukatu zituen, sartu zen Kafarnaumera.

2. Eta zenturioi baten zerbitzari bat, berari maitea, eri zen, eta iltzeko prest.

3. Eta Jesusen berri entzutean, igorri zizkion Juduen zaharrenak, othoiz etor zedin bere zerbitzaria senda zezala.

4. Eta Jesusengana ethorriarik, othoitz egin zioten berehala, ziotela: Merezi zuela norentzat hau egin behar zuen.

5. Zeren maite du gure nazioa, eta sinagoga bat eraiki gaitu.

6 Orduan, Jesus haiekin joan zen. Eta etxetik urrun ez zegoenean, zenturioiak lagunak bidali zizkion, esanez: Jauna, ez zaitez kezkatu, zeren ez naiz merezi nire teilatupean sar zaitezen.

7. Argatik ez nuen uste ni ere zuregana ethorteko digne, baina esan hitz batez, eta sendatuko da ene zerbitzaria.

8. Zeren ni ere aginpidepean ezarria naizen gizona, ene azpian soldaduak ditudala, eta bati esaten diot: Zoaz, eta badoa; eta berce bati: Etorri, eta dator; eta ene zerbitzariari: Egizu hau, eta egiten du.

9. Gauza hauk entzutean, miretsirik gelditu zen Jesusek, eta itzulirik, esan zion jarraian zetorren jendeari: **Nik diotsuet, ez dudala ain fede handirik aurkitu, ez Israelen.**

10. Eta igorri ziranak, etxera itzulirik, arkitu eben zerbitzaria eri zana.

11. Eta gerthatu zen bihamunean sartu zela Nain deitzen zen hiri batera; eta bere diszipuluetarik asko joan ziren harekin, eta jende asko.

12. Bada, hiriko atarira hurbildu zenean, huna, hildako bat eraman zuten, bere amaren seme bakarra, eta hura alargun bat zen: eta hiriko jende asko zegoen harekin.

13. Eta ikusirik Jaunak, errukitu zuen, eta esan zion: **Ez egin negarrik.**

14. Eta ethorri zen, eta ukitu zuen kutxa: eta bera eramaten zutenak geldi gelditu ziren. Eta hark esan zuen: **Gaztea, diotsut: Jaiki zaitez.**

15. Eta iaiki zan hila, eta asi zan mintzatzen. Eta eman zion bere amari.

16. Eta bildur bat etorri zen guzien gain, eta glorificatzen zuten Iainkoa, ziotelarik, Profeta handi bat piztu dela gure artean; eta, Jainkoak bere herria bisitatu duela.

17. Eta ikhusi zen haren zurrumurru au Judea guzian, eta inguru guzian.

18. Eta Juanen diszipuluek erakutsi zioten gauza hauen guzia.

19. Eta Joanesek bere diszipuluetarik bi deithurik igorri zituen Jesusengana, ziotela, Hi al zara ethortekoa? edo beste bat bilatzen dugu?

20. Gizon haiek harengana ethorri zirenean, erran zuten: Joanes Baptistak igorri gaitu zuregana, erraitera: Hi al zara ethortekoa? edo beste bat bilatzen dugu?

21. Eta ordu berean sendatu zituen asko beren eritasunetatik eta izurriteetatik, eta espiritu gaiztoetatik; etaitsu askori ikusmena eman zien.

22 Orduan ihardesten çuela Iesusec erran ciecén, **Zoazte, eta erran ioani Ioanni cer gauça ikussi eta ençun dituçuen. nola itsuek ikusten duten, herrenak ibiltzen diren, lepradunak garbitzen diren, gorrak entzuten duten, hildakoak piztuko diren, pobreei ebanjelioa predikatzen zaiela.**

23. Eta dohatsua da nigan ofendituren ez dena.

24. Joan zirenean, Joanen mandatariak, hasi zen jendeari esaten Joani buruz: **Zer ikustera joan zarete basamortura? Haizeak astindutako kanabera?**

25. Baina zertara irten zineten ikustera? Jantzi leunez jantzitako gizon bat? Hara, ederki jantziak eta ederki bizi direnak, erregeen gorteetan daude.

26. Baina zertara irten zineten ikustera? Profeta bat? Bai, diotsuet, eta profeta bat baino askoz gehiago.

27. Hau da, zeñataz idatzita dago: Huna, bidaltzen dut ene mezularia zure aitzinean, zeinak zure aitzinean prestatuko du zure bidea.

28 Ecen erraiten drauçuet, Emaztetic sorthu direnen artean ez da Ioannes Baptista baino profeta handiagorik: baina Jainkoaren erreinuan txikiena bera baino handiagoa da.

29. Eta hura enzuten zuen jende guziak, eta publicanoek, Iainkoa justifikatu zuten, Joanen bataioarekin bataiatu zirelarik.

30. Baina fariseuek eta legelariak arbuiatu zuten beren buruaren kontrako Jainkoaren aholkua, ez zirela harengandik bataiatu.

31. Eta Jaunak esan zuen: **Zerekin alderatuko ditut, bada, belaunaldi honetako gizonak? eta nolakoak dira?**

32. Merkatuan eserita dauden umeen antzekoak dira, eta bata besteari dei egiten diotela, eta erraiten diotela, Jo egin dizuegu, eta ez duzue dantza egin; negar egin dugu zuei, eta ez duzue negar egin.

33. Zeren Joan Bataiatzailea ethorri zen, ez ogirik jaten, ez ardorik edaten; eta diozue: Deabru bat du.

34. Gizonaren Semea etorri da jaten eta edaten; eta diozue: Huna gizon jalea, eta ardo-jalea, publicanoen eta bekatarien adiskidea!

35. Bainan zuhurtzia justifikatua dago bere seme guzien artean.

36. Eta Fariseuetako batek eskatu zion harekin jan zezan. Eta sartu zan Fariseoaren etxera, eta eseri zan jatera.

37. Eta huná emazte batek errian, bekataria baitzen, jakin zuenean Jesus Fariseoaren etxean jatera iarririk zegoela, alabastrozko ukenduzko kutxa bat ekarri zuen.

38. Eta gelditu zan bere oinetan atzetik negarrez, eta hasi zan bere oñak malkoz garbitzen, eta garbitu ziozkan bere buruko ileaz, eta musu eman zizkieten oñei, eta gantzutu zituen ukenduz.

39. Eta hori ikusi zuenean hura agindu zuen Fariseoak, mintzatu zen bere baitan, zioela: Gizon honek, profeta balitz, jakingo luke nor eta nolakoa den hura ukitzen duen emakumea: ecen bekataria da.

40. Eta ihardesten çuela Iesusec erran cieçón, **Simon, badut cerbait erran behar.** Eta harc dio, Maisua, erran.

41. Bazen hartzekodun bat, bi zordun zituen: batek bostehun penia zor zituen, eta besteak berrogeita hamar.

42. Eta ez zutenean ezer ordaindu, biei barkatu zien. Esadazu, beraz, zeinek maite du gehien?

43. Simonec ihardesten çuela erran ceçan, Uste dut hura, ceinari barkatu drauena. Eta harc erran cieçón, **Zuzen juzgatu duc.**

44. Eta itzuliric emazteagana, erran zaroen Simoni: **Ikusten al duk emazte hau? Sartu naiz zure etxean, ez didazu urik eman nire oinetarako: baina berak garbitu ditu nire oinak malkoz, eta garbitu ditu bere buruko ileekin.**

45. Ez didazu musurik eman, baina emakume hau sartu nintzenetik ez du gelditu nire oinak musu emateari.

46. Zuk eztuzu gantzutu nire burua olio, baina emakume honek ukenduz gantzutu ditu nire oinak.

47. Argatik diotsut, barkatuak zaizkiola asko diren bekatuak; zeren asko maite zuen: baina gutxi barkatzen zaionari, berak gutxi maite du.

48. Eta esan zion: **Barkatuak zaizkizu zure bekatuak.**

49. Eta harekin bazkarian iarririk zeudenak, erraiten hasi ziren beren baitan, Nor da hau bekatuak ere barkatzen dituen?

50. Eta esan zion emakumeari: **Zure fedeak salbatu zaitu; joan bakean.**

8. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen gero, hiri eta herri guzietan barrena joan zela, Jainkoaren erreinuko berri onak predikatzen eta erakusten: eta harekin zeuden hamabiak.

2. Eta espiritu gaiztoetatik eta eritasunetatik sendatuak izan ziren emakume batzuk, Mariak deitzen zuen Magdalena, zeñatik irten ziren zazpi deabru.

3. Eta Joana, Kuza Herodesen gerentearen emaztea, eta Susana, eta bertze anhitz, beren ondasunez zerbitzatzen ziozkaten.

4. Eta jende asko bildurik, hiri guzietarik harengana ethorririk, parabolaz mintzatu zen.

5. Ereile bat ilki zen bere hazia ereitera: eta ereiten zuen bitartean, batzuk bide bazterrera erori ziren; eta zapaldua izan zen, eta zeruko hegaztiek irentsi zuten.

6. Eta batzuk harkaitz batera erori ziren; eta sortu bezain laster, ihartu egin zen, hezetasun falta zuelako.

7. Eta batzuk arantza artean erori ziren; eta arantzak harekin sortu eta ito egin zuten.

8. Eta beste bat erori zen lur onera, eta sortu zen, eta ehun aldiz eman zuen fruitua. Eta gauça hauc erran cituenean, oiuhu ceçan, **Ençun beharriric dituenac, ençun beça.**

9. Eta galdegin zioten bere diszipuluek, ziotela, Zer izan liteke parabola au?

10. Eta esan zuen: **Zuei emana da Jainkoaren erreinuko misterioak ezagutzea: baina besteei parabolatan; ikusirik ez zezaten ikusiko, eta entzutean ez uler dezaten.**

11. Bada, parabola hau da: **Hazia Jainkoaren hitza da.**

12. Bide ondoan daudenak dira entzuten dutenak; orduan ethorten da deabrua, eta kentzen du hitza beren bihotzetatik, sinistu eta salba ez daitezen.

13. Harkaitzean, entzutean hitza bozkarioz hartzen dutenak dira; eta hauek ez dute sustrairik, denbora batez sinisten dutenak, eta tentazioaren garaian erortzen direnak.

14. Eta arantza artean eroritakoak dira, entzutean ilkitzen direnak, eta bizitza honetako kezkak, aberastasunak eta atseginak itotzen dituztenak, eta fruiturik perfekzioa ekartzen ez dutenak.

15. Baña lur onetan dirade, biotz zintzo eta onean, hitza entzunik, gordetzen dutenak, eta pazientziarekin fruitua ematen dutenak.

16. Nehork, kandela bat piztu duenean, ez du ontzi batez estali, ez ohe azpian jartzen; baina argizailu baten gainean jartzen du, sartzen direnek argia ikus dezaten.

17. Zeren ezer ez da sekreturik, agertuko ez denik; ezta ezer ezkutatuta, ezagutuko ez dena eta aterako.

18. Beguiraçue bada nola ençuten duçuen: ecen norc-ere duenari emanen çαιο; eta ez duenari, iduri duena ere kenduko zaio.

19. Orduan ethorri zitzaizkion bere ama eta bere anaiak, eta ezin izan zuten harengana ethorri prentsagatik.

20. Eta erran zioten zenbaitek erraiten ziotela, Zure ama eta zure anaiak kanpoan zaudete zu ikusi nahi.

21. Eta erantzun zien, eta esan zien: **Ene ama eta ene anaiak dira Jainkoaren hitza entzuten dutenak eta egiten dutenak.**

22. Bada egun batean gerthatu zen bere diszipuluekin ontzi batean sartu zela, eta esan zien: **Joan gaitezen lakuaren bestaldera.** Eta abian jarri ziren.

23. Baña ibiltzen ziranean loak hartu zuen: eta aize-ekaitz bat jautsi zan lakura; eta urez bete ziren, eta arriskuan zeuden.

24. Eta ethorri ziren harengana, eta esnatu zuten, ziotela, Maisu, maisu, galtzen gara. Orduan jaiki zen, eta mehatxatu zizkion haizeari eta uren haserreari: eta gelditu ziren, eta baretu zen.

25. Eta erran cieçén, **Non da çuen fedea?** Eta beldurrez harrituta zeuden, elkarri esaten ziotela: **Nolakoa da hau!** zeren haizeei eta urei ere agintzen die, eta haiek obeditzen dute.

26. Eta iritxi ziran Gadarenen lurraldera, zeina Galilearen parean dagoen.

27. Eta lehorrera ilki zenean, hiritik atera zitzaion gizon bat, denbora luzez deabruak zituen, eta ez zeukan soinekorik, eta ez zen etxe batean egon, hilobietan baizik.

28. Ikusi zuenean, oihiu egin zuen, eta ahuspez erori zen haren aitzinean, eta erran zuen ozenki: Zer daukat nik zurekin, Iesus, Jainko Goreneko Semea? Othoizten dizut, ez nazazu oinazerik egin.

29. (Ecen manatu çuen espiritu satsuari ilki cedin guçonaganic. Ecen maiz harrapatzen baitzuen, eta lotua cen kateez eta kateetan, eta hautsi ceçan lohiac, eta deabruac iraitz cedin basamortura.)

30. Eta galdetu zion Jesusek, zioela: **Nola da zure izena?** Eta erran zaroen: Legioa: zeren deabru asko sartu baitziren haren baitan.

31. Eta othoitz egin zioten, ez ziezazkion aginduko sakonera ilkitzeko.

32. Eta bazen anitz txerri artalde bat mendian bazkatzen, eta othoitz egiten zioten, utz ziezaien hekietan sar zitezen. Eta jasan zituen.

33. Orduan ilki ziren deabruak gizonarengandik, eta sar zedin txerrietan: eta artaldea bortizki lasterka aldapa batetik behera aintzirara, eta ito ziren.

34. Elikatzen zituztenek ikusi zutenean zer gertatu zen, ihes egin zuten, eta joan ziren eta kontatu zuten hirian eta herrian.

35. Orduan atera ziren zer egin zen ikustera; eta ethorri zen Jesusengana, eta arkitu zuen gizona, zeñagandik atera ziren deabruak, Jesusen oñetan eserita, jantzia eta bere onetan: eta beldur ziren.

36. Hori ikusi zutenek ere erran zieten zertan sendatu zen deabruen jabe zena.

37. Orduan inguruan Gadarenen lurraldeko jendetza guziak othoitz egin zion hetarik alde egiteko; zeren beldur handiz hartuak izan ziren: eta ontzira igo zen, eta itzuli zen.

38. Bada, deabruak ilkhi ziren gizonak othoitz egin zion harekin egoteko: baina Jesusek igorri zuen, zioela:

39. **Itzuli zure etxera, eta erakuts ezazu nola gauza handiak egin dizkizun Jainkoak.** Eta joan zan, eta erri guzian argitaratu zuen Jesusek zer gauza andiak egin zizkion.

40. Eta gerthatu zen, Iesus itzuli zenean, jendeak atsegin handiz hartu zuen: zeren guziak haren zain zeuden.

41. Eta huná, ethorri zen Jairo zeritzan gizon bat, eta sinagogako buruzagia zen: eta erori zen Jesusen oinetara, eta othoitz egin zion bere etxera sar zedin.

42. Zeren alaba bakarra baitzuen, hamabi urte ingurukoa, eta hiltzorian zegoen. Baina zihoanean jendea jendez gainezka zegoen.

43. Eta emazte batek hamabi urtez odol-jarioa zuena, bere bizi guzia sendagileen gain gastatu zuena, eta ezin sendatu ezinik.

44. Atzetik etorri zen, eta ukitu zuen bere soinekoaren muga, eta berehala gelditu zen haren odol-jarioa.

45. Eta erran zuen Jesusek, **Nork ukitu nau?** Guziek ukatu zutenean, Pedrok eta harekin zeudenek erran zuten: «Maisu, gendetzak inguratzen zaituzte eta estutzen zaituzte, eta diozu: **Nork ukitu nau?**»

46. Eta erran zuen Jesusek: **Norbaitek ukitu nau: zeren badakit birtutea nigandik ilki dela.**

47. Eta emazteak ikhususirik ez zegoela ezkutatuta, ethorri zen dardarka, eta ahuspezturik haren aitzinean, erran zioen jende guziaren aitzinean, zergatik ukitu zuen hura, eta nola sendatu zen berehala.

48. Eta erran zioen: **Alaba, konsolatu zaitez: zure fedea sendatu zaitu; joan bakean.**

49. Oraindik mintzatzen ari zela, ethorri zen bat sinagogako buruzagiaren etxetik, zioela: Hil da zure alaba; Ez kezkatu Maisua.

50. Baina Jesusek hori entzutean, erantzun zion, zioela: **Ez izan beldurrik: sinetsi bakarrik, eta sendatuko da.**

51. Eta ettxera sartzean, etzion inor sartzera utzi, Pedro, eta Santiago, eta Joan, eta neskatilaren aita eta ama baizik.

52. Eta guziek negar egiten zuten, eta negar egiten zuten: baina hark erran zuen: **Ez egin negarrik; ez da hil, lotan baizik.**

53. Eta barre egiten zioten burlaturik, jakinik hil zela.

54. Eta guziak atera zituen, eta eskutik harturik, dei egin zuen, zioela: **Neskamea, jaiki.**

55. Eta itzuli zan bere espiritu, eta bereala jaiki zan: eta agindu zion eman zezala jatea.

56. Eta bere gurasoak txundituta zeuden: baina agindu zien nehoi esan ez zezaten zer egin zen.

9. KAPITULUA

1 Orduan bere hamabi discipuluak dei ceçan, eta eman cieçen deabru gucien gainean boterea eta autoritatea, eta eritasunen sendatzeco.

2. Eta igorri zituen Jainkoaren erreinua predikatzer a eta eriak sendatzera.

3. Eta esan zien: **Ez hartu ezer bidaiarako, ez makilarik, ez zakila, ez ogirik, ez dirurik; ezta bi beroki bakoitzak.**

4. **Eta edozein etxetan sartzen zarete, han egon zaitezte, eta handik zoaz.**

5. **Eta norc-ere ez zaituztezue errezibitzen, hiri hartatik ilkhitzean, astindu zuen oinetako hautsa bera haien kontrako testigantza izateko.**

6. Eta ioan ziran errietatik barren a, Ebanjelioa predikatzen eta nonahi sendatzen.

7. Bada Herodes tetrarkak aditu zuen berak egin zituen guziak: eta perplesturik zegoen, zeren batzuei esaten baitzen, Joan illen artetik resuscitatu zela;

8. Eta batzuetatik, Elias agertu zela; eta beste batzuena, profeta zaharretako bat piztu zela.

9. Eta Herodesek erran zuen: Joani lepoa moztu dut: baina nor da au, zeñataz entzuten ditudanak? Eta hura ikustea nahi zuen.

10. Eta apostoluak, itzuli ziranean, esan zioten egin zuten guzia. Hartu zituen, eta alde batera joan zen, Betsaida deitzen den hiriko basamortu batera.

11. Eta populuak, jakinik, jarraitu zion: eta jaso zituen, eta mintzatu zitzaion Jainkoaren erreinuaz, eta sendatu behar zutenak sendatu zituen.

12. Eta eguna pasatzen hasi zenean, ethorri ziren hamabiak, eta erran zioten: Bidal ezazu jendetza, inguruko hiritara eta herrietara joan daitezten, eta ostatic hartzeko, eta janaria har dezaten, zeren hemen gauden batean. leku basamortua.

13. Baina harc erran cieçen, **Emaçue iaten.** Eta hec erran ceçaten, Ez ditugu guehiago bortz ogui eta bi arrain baino; izan ezik, herri honen guztiarentzat haragia eroatera joan beharko genuke.

14. Zeren bost milla gizon inguru ziren. Eta erran cieçen bere discipuluey, **Eser içaçue berrogeita hamarrequin taldean.**

15. Eta hala egin zuten, eta guziak eserarazi zituzten.

16. Orduan hartu zituen bost ogiak eta bi arrainak, eta zerura begira, bedekatu zituen, eta hautsi zituen, eta eman zien diszipuluei jendetzaren aurrean jar zezaten.

17. Eta jan zuten, eta guziak ase zitezen: eta hamabi saski hartu zituzten soberan zitzaizkien puskak.

18. Eta gerthatu zen, bera bakarrik otoitz egiten ari zela, bere diszipuluak harekin zeuden: eta galdetu zien, zioela: **Nor dio jendeak ni naizela?**

19. Ihardesten çutela erran ceçaten, Ioannes Baptista; baina batzuek diote: Elias; eta beste batzuek diote, profeta zaharren bat piztu dela.

20. Erran zien: **Baina zuek nor naizela diozue?** Ihardesten çuela Pierrisec erran ceçan, Iaincoaren Christ.

21. Eta agindu zien hertsiki, eta agindu zien gauza hori inori ez esateko;

22. Esaten ziotela: **Gizonaren Semeak asko sufritu behar du, eta zaharren, eta aphez nagusien eta eskribauengandik arbuaiatua izan, eta hil izan, eta irugarren egunean resuscitatu.**

23. Eta erran cieçén guciei, **Baldin nehorc ene ondora ethorri nahi badu, ukatu bedi bere burua, eta har beça bere gurutzea egunero, eta niri jarrai bedi.**

24. **Ecen norc-ere salbatu nahi duena bere vicia galduren du: baina norc-ere galduren baitu bere vicia enegatic, hura salbaturen du.**

25. Zeren zer da gizona, mundu guzia irabazten badu, eta bere burua galtzen badu, edo botatzen bada?

26. **Ecen norc-ere lotsaturen den nitaz eta ene hitzetaz, hartaz lotsaturen da guiçonaren Semea, ethorriren denean bere glorian, eta bere Aitarenean, eta Aingeru sainduz.**

27. **Baina eguiatz erraiten drauçuet, badirela emen dauden batzu, herioa dastaturen ez dutenac, Iaincoaren resumá ikussi arte.**

28. Eta gerthatu zen erran hauen ondotik zortzi egunen buruan, hartu zituen Pedro, Joan eta Santiago, eta igo zen mendi batera otoitz egitera.

29. Eta otoitz egiten zuen bitartean, bere begitartearen itxura aldatu zen, eta bere jantziak zuri eta dirdiratsuak ziren.

30. Eta huna, berarekin hitz egiten zuten bi gizon, Moises eta Elias zirenak.

31. Zeña agertu zan glorian, eta esan zuen bere eriotzaz Jerusalemene bete zezan.

32. Baina Pierris eta harequin ciradenac loac astun ciraden: eta iratzarri ciradenean, ikus ceçaten haren gloria, eta harequin ceuden bi guiçonac.

33. Eta gerthatu zen, harengandik aldendurik, Pedrok esan zion Jesusi: «Maisu, on da gu hemen egotea, eta egin ditzagun hirur tabernakulu; bat zuregatik, eta beste bat Moisesentzat, eta bat Eliasantzat: zer erran ez zekien.

34. Honela erraiten zuen bitartean, ethorri zen hodei bat, eta itzala egin zien: eta beldur ziren hodeian sartzean.

35. Eta ilki zan hodeitik boz bat, zioela: Au da ene Seme maitea: entzun ezazute.

36. Eta ahotsa iragan zenean, Jesus bakarrik aurkitu zen. Eta itxi zuten, eta ez zioten nehorri esan egun haietan ikusi zituzten gauzetatik ezer.

37. Eta gerthatu zen, biharamunean, menditik jautsi zirenean, jende asko ezagutu zuela.

38. Eta huná, oihiu egin zuen taldeko gizon batek, zioela: Maisu, othoizten dizut, begira ene semea: zeren nire seme bakarra da.

39. Eta huná, izpiritu batek hartzen du, eta bat-batean oihiu egiten du; eta urratu egiten dio berriz aparra egiten duela, eta ubeldurik nekez aldentzen da harengandik.

40. Eta othoitz egin nien hire diszipuluei kanpora bota zezaten; eta ezin zuten.

41. Eta ihardesten çuela Iesusec erran ceçan, **O nazione fedegabea eta gaichtoa, noiz arte çuequin içanen naiz eta pairaten çaituztet? Ekarri zure semea hona.**

42. Eta oraindik etorrera zihoala, deabruak behera bota zuen, eta iraindu zuen. Eta Iesusec espiritu gaiztoa mehatchatu çuen, eta senda ceçan haurra, eta itzul citzan bere aitari.

43. Eta guziak harrituta zeuden Jainkoaren botere indartsuaz. Baina Jesusec egin zituen gauzez denak miretsita zeuden bitartean, esan zien bere ikasleei:

44. **Sar bedi esatera hauek zuen belarrietara: zeren gizonaren Semea gizonen eskuetara eramane da.**

45. Baina hec ez ceçaten aditzen hitz hau, eta ezkutatua cen hequetic, eztuteçaten aditzen: eta beldur ciraden hari erran hura galdetzeco.

46. Orduan sor cedin hekien artean arrazoiketa bat, hetaric zein izango zen handiena.

47. Eta Iesusec, ikus ceçan hekien bihotzaren pensamendua, artu çuen haur bat, eta haren ondoan ezarri.

48. Eta erran cieçén, **Norc-ere recebituren baitu haur haur ene icenean, ni recebitzen nau: eta norcc recebituren nau igorri nauena recebitzen du: ecen çuen artean txikiena dena, handia içanen da.**

49. Eta ihardesten çuela Ioanesec erran cieçón, Magistruá, icusi dugu bat hire icenean deabruac kanporatzen çuela; eta debekatu dugu, ez baitu gurekin jarraitzen.

50. Eta esan zion Jesusec: **Ez ezazu debekatu: zeren gure kontra ez dagoena guregatik da.**

51. Eta gerthatu zen, ethorri zenean hura jasoia izan zedin garaia, irmo jarri zuen bere aurpegia Jerusalemera joateko.

52. Eta bidali zituen mandatariak haren aitzinean, eta joan ziren eta Samaritarren herrixka batean sartu ziren, hura prestatzeko.

53. Eta ez zuten errezebitu, zeren bere aurpegia Jerusalemera joango balitz bezala baitzen.

54. Eta ikhusi zutenean bere diszipuluek Santiagok eta Joanek, erran zuten: Jauna, aginduko al dezu zerutik sua jautsi eta hondatzeko, Eliasek bezala?

55. Baina itzulirik, mehatxatu zituen, eta esan zuen: **Ez dakizue nolako izpiritua zaretan.**

56. **Zeren gizonaren Semea ez da ethorri gizonen bizia galtzera, salbatzera baizik.** Eta beste herri batera joan ziren.

57. Eta gerthatu zen, bidean zihoazela, gizon batek erran zioen: Iauna, jarraikiko zaitut noranahi zoazen.

58. Eta esan zion Jesusec: **Azeriak zuloak ditu, eta zeruko txoriek habiak; baina gizonaren Semeak ez du burua non jarri.**

59. Eta erran zioen berzeari: **Jarrai nazazu.** Baina hark esan zuen: Jauna, utzi lehenbailehen joan eta nire aita lurperatzeko.

60. Erran cieçón Iesusec, **Utzi hilac hilac ehorts içan: baina hi zoaz eta predicaçaque Iaincoaren resumá.**

61. Eta beste batek ere erran zuen: Jauna, jarraikiko zaitut; baina joan nazazu lehenik agur egitera, nire etxean daudenak.

62. Eta erran cieçón Iesusec, **Inor ez da api Iaincoaren erreinurako bere eskua gildeari jarri eta atzera begira.**

10. KAPITULUA

1. Gauza hauen ondoren, Jaunak beste hirurogeita hamar ere izendatu zituen, eta bi eta bi bidali zituen bere aurpegiaren aurrean, bera etorriko zen hiri eta toki guztietara.

2 Erran ciecén bada, **Uzta eguiatz handia da, baina langilleac guti dira: othoitz eguiocue beraz uztaren Iauna, bidal ditzan langilleac bere uztara.**

3. Zoazte, huná, arkumeak bezala bidaltzen zaituztet otsoen artera.

4. Ez eraman ez poltsa, ez zakurik, ez oinetakorik: eta bidetik nehor ez agurtu.

5 Eta edozein etxetan sartzen zarete, esan lehenik: **Bakea etxe hunen.**

6. Eta bakearen semea hor bada, zuen bakea haren gainean geldituko da: bestela, berriz itzuliko da zuengana.

7. Eta gera zaitezte etche berean, ematen dituztenak jaten eta edaten: zeren langilea bere ordaina merezi du. Ez joan etxez etxe.

8. Eta edozein hiritan sartzen zarete, eta errezibitzen zaituztete, jan ezazue zuen aurrean jarritako gauzak.

9. Eta senda itzazu han dauden eriak, eta erraizue: Jainkoaren erreinua hurbildu da zuengana.

10 Baina edozein hiritan sartzen zarete, eta ez zaituztete jasotzen, zoazte kaleetara, eta esan:

11. Gudan itsatsi gaituen zuen hiriko hautsak ere ezabatzen ditugu zuen kontra;

12. Baina nik diotsuet, egun hartan jasangarriagoa izango dela Sodoma, hiri hura baino.

13. Ai zu, Korazin! ai zu, Betsaida! zeren Tiron eta Sidonen egin izan balira zure baitan egin izan diren obra ahaltsuak, aspaldian damutu ziren, zaku eta errautsetan eserita.

14. Baina juizioan Tiro eta Sidonentzat jasangarriagoa izango da zuentzat baino.

15. Eta zu, Kafarnaum, zeruraino altxatua zarena, infernura eroraraziko zara.

16. Zuek entzuten zaituenak ni entzuten nau; eta zu mespretxatzen zaituenak ni mespretxatzen nau; eta ni mespretxatzen nauenak mespretxatzen du ni bidali nauena.

17. Eta hirurogeita hamarrek berriro bozkarioz itzuli ziren, ziotela, Iauna, deabruak ere gure menpe daude zure izenaz.

18. Eta esan zien: **Ikusi nuen Satan zerutik tximista bezala erortzen.**

19. Huna, ematen dizuet boterea sugeak eta eskorpioiak zapaltzeko, eta etsaiaren botere guztiaren gain, eta ezerk ez zaitu kalterik egingo.

20. Hala ere, ez zaitezte poztu, espirituak zuen menpe daudelako; baina poztu zaitezte, zuen izenak zeruan idatziak daudelako.

21. Ordu artan Iesus poztu zan izpirituan, eta esan zuen: **Eskerrak ematen dizkizut, o Aita, zeruko eta lurraren Jauna, zeren gauza hauek jakintsu eta zuhurrengandik ezkutatu dituzula eta hurrei agertu dizkizutela: hala ere, Aita; zeren hala iduritu baitzuen zure aitzinean.**

22. Gauza guziak nere Aitagandik eman dizkit: eta nehork ez daki nor den Semea, Aita baizik; eta nor den Aita, baina Semea, eta Semeak agertuko dionari.

23. Eta itzuli zien bere diszipuluengana, eta esan zuen bakarka: **Zorionekoak zuek ikusten dituzuen gauzak ikusten dituzten begiak.**

24. Zeren erraiten drauzuet, profeta eta errege askok gura izan dutela ikusten dituzuen gauzak, eta ez dituzte ikusi; eta enzuten dituzten gauzak, eta enzun eztuzutenak.

25. Eta huná, altxatu zen legelari bat, eta tentatzen zuen, zioela, Maisu, zer egingen dut betiko bizia heredatzeko?

26 Erran ciecón, **Cer da scribatua Leguean? nola irakurtzen duzu?**

27. Eta ihardesten zioen: Maiteko duzu zure Jainko Jauna zure bihotz guziaz, eta zure arima guziaz, eta zure indar guziaz eta zure gogo guziaz; eta zure hurkoa zure burua bezala.

28. Eta erran zioen: **Zuzen ihardetsi duk: egizu hau, eta biziko aiz.**

29. Baina hark bere burua justifikatu nahirik, esan zion Jesusi: **Eta nor da nire hurkoa?**

30 Eta ihardesten çuela Iesusec erran ceçan, **guiçon bat Ierusalemec Jerikora iausti cen, eta lapurren artean erori ceçan, ceinec bere soñecoa kendu eta zauritu ceçaten, eta ioan cedin, hura erdi hilda utziz.**

31. Eta kasualitatez jautsi zen apaiz bat bide hartatik: eta hura ikusi zuenean, igaro zen bestaldetik.

32. Era berean, lebitar bat, tokian zegoenean, ethorri zitzaion eta begiratu zion, eta igaro zen beste aldetik.

33 Baina Samaritar bat, bidean zihoala, ethorri zen hura zegoen lekura, eta hura ikusi zuenean, urrikaldu zen.

34. Eta joan zen harengana, eta lotu zituen zauriak, olio eta ardoa isuriz, eta ezarri zuen bere aberearen gainean, eta eraman zuen ostatura batera, eta zaindu zuen.

35. Biharamunean, irten zenean, atera zituen bi denario, eta eman zizkion ostalariari, eta esan zion: **Zaindu ezazu; eta gehiago gastatzen duzun guztia, itzuliko naizenean, ordainduko dizut.**

36. Orain hirur hauetatik, zein uste duzu izan zela lapurren artean erori zenaren hurkoa?

37. Eta erran zioen: **Haregatik urrikaldu zuena. Orduan Jesusek esan zion: Zoaz, eta egizu zu ere.**

38 Eta guertha cedin hec ioaiten ciradela, sar cedin herri batean: eta Marta deitzen zen emaztebatec artu ceçan bere etchean.

39. Eta bazuen arreba bat Maria deitzen zena, zeina ere Jesusen oinetan iarririk zegoen, eta entzun zuen haren hitza.

40. Baina Marta aspertu zen zerbitzatzeko asko, eta hurbildu zitzaion, eta esan zion: **Jauna, ez al zaizu axola ene arrebak bakarrik zerbitzatzeko utzi nautela? Esan iezaiozu, beraz, lagun dezadan.**

41. Eta erantzun zion Jesusek, eta erran zioen: **Marta, Marta, anhitz gauzez arduratzen aiz eta kezkatu rik.**

42. Baina gauza bat behar da: eta Mariak aukeratu du parte on hori, zeina ez zaion kenduko.

11. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen, toki batean otoitz egiten ari zela, gelditu zenean, bere diszipuluetako batek esan zion: **Jauna, irakatsiguzu otoitz egiten, Joanek ere bere diszipuluei irakatsi zien bezala.**

2 Eta erran ciecén, **Othoitz eguiten duçuenan, erraiten, Aita gurea ceruètan, Santifica bedi zure icena. Etor zaitez zure erreinua. Egin bedi zure borondatea, zeruan bezala lurrean.**

3 Eman iezaguzu egunez egun gure eguneroko ogia.

4. Eta barkaiezaguzu gure bekatuak; zeren ere barkatzen baititugu guri zordunari. Eta ez gaitzazu tentaziora eraman; baina libra gaitzazu gaitzetik.

5. Eta esan zien: Zuetarik nor izango da adiskide bat, eta joango zaio gauerdian, eta esango dio: Adiskidea, maileguan iru ogi;

6. Zeren nire adiskide bat bere bidaian ethorri da niregana, eta ez daukat ezer haren aurrean jartzeko?

7. Eta erantzungo du barrutik, eta esango du: Ez nazazu kezkatu: orain atea itxi da, eta ene haurrak nirekin daude ohean; Ezin dut jaiki eta eman.

8. Esaten dizuet, nahiz eta ezpada jaikiko eta emango, zeren bere adiskidea baita, ala ere bere inportunitateagatik jaikiko da eta emanen dio behar duen guzia.

9. Eta nik diotsuet: Eskatu, eta emango dizute; Bilatu, eta aurkituko duzue; jo ezazue, eta irekiko zaizue.

10. Zeren eskatzen duenak jasotzen du; eta bilhatzen duenak arkitzen du; eta jotzen duenari irekiko zaio.

11. Seme batek aita den bati ogia eskatuko badio, emango al dio harri bat? edo arrain bat eskatzen badio, arrainagatik emango al dio sugea?

12. Edo arrautza bat eskatuko balu, eskorpioi bat eskainiko al dio?

13. Bada, gaiztoak zaretelarik, badakizue zuen seme-alabei dohain onak ematen: zenbat geiago zuen Aita zerukoak emango die Espiritu Santua eskatzen diotenei?

14. Eta deabru bat kanporatzen ari zen, eta mutua zen. Eta gerthatu zen, deabrua ilki zenean, mutuak hitz egin zuen; eta jendea galdetzen zen.

15. Baina hetarik batzuek erran zuten: Deabruen buruzagi den Beelzebubengatik botatzen ditu deabruak.

16. Eta beste batzuek, hura tentatzen zutela, billatzen zuten harengandik seinale bat zerutik.

17. Baina hark, haien pentsamenduak ezaguturik, erran zieten: Bere kontra banatutako erreinu guzia desolaziora dakar; eta etxe baten kontra banatutako etxea erortzen da.

18. Bada Satan ere bere buruaren kontra banaturik, nola iraungo du bere erreinua? zeren diozue deabruak kanpora botatzen ditudala Beelzebuben bidez.

19. Eta nik Beelzebubekin deabruak kanporatzen baditut, noren bidez botatzen dituzte zure semeek? horregatik izango dira zuen epaile.

20. Baina baldin Jainkoaren atzamarrez deabruak kanpora botatzen baditut, dudarik gabe, Jainkoaren erreinua ethorri da zuen gainera.

21. Gizon indartsu batek bere jauregia zaintzen duenean, bere ondasunak bakean daude;

22. Baña bera baino indartsuago bat etorriko zaionean, eta menderatuko duenean, kentzen dizkio bere itxaropena zuen armadura guztiak, eta banatzen ditu bere harrapakinak.

23. Nirekin ez dagoena ene kontra dago, eta nirekin biltzen ez duena, barreiatzen da.

24. Espiritu kutsatua gizon batengandik irteten denean, leku lehorretatik dabil, atsedean bila; eta batere aurkitu gabe, dio, itzuliko naiz atera naizen nire etxera.

25. Eta ethortzean, arkitzen du miztuta eta apainduta.

26. Orduan badoa, eta beregana eramaten ditu beste zazpi izpiritu bera baino gaiztoago; eta sartzen dira, eta han bizi dira: eta gizon horren azken egoera lehena baino txarragoa da.

27. Eta guertha cedin, gauça hauc erraiten çuela, elkarteco emaztebatec bere boza althatu ceçan, eta erran cieçón,

Dohatsua da eraman draucan sabela, eta zurguitu vkan draucan papá.

28. Baina harc erran ceçan, Bai, bai, dohatsu dirade Iaincoaren hitza ençuten eta beguiratzen dutenac.

29. Eta populua bildu zenean, hasi zen erraiten: Hau da gizaldi gaiztoa: seinale bila dabilta; eta ez da seinalerik emango, Jonas profetaren seinale baizik.

30. Zeren nola Jonas ninibitarrentzat seinale izan zen, hala izango da gizonaren Semea ere belaunaldi honetarako.

31. Hegoaldeko erregina jaikiko da juizioan gizaldi honetako gizonekin, eta kondenatuko ditu: zeren lurreko bazterretik etorri zen Salomonen jakinduria entzutera; eta huna hemen Salomon baino handiago bat.

32. Niniveko gizonak jaikiko dira juizioan gizaldi honekin, eta kondenatuko dute: zeren damutu ziren Jonasen predikazioan; eta, huna, Jonas baino handiagoa da hemen.

33. Nehork, kandela pizten duenean, ez du ipintzen leku sekretu batean, ez baso azpian, baizik eta argizailu baten gainean, sartzen direnek argia ikus dezaten.

34. Gorputzaren argia begia da: beraz, zure begia bakarra denean, zure gorputz osoa ere argiz betea dago; baina zure begia gaiztoa denean, zure gorputza ere ilunpez betea dago.

35. Beguiraque bada, higan den argia ez dedin ilhunbe izan.

36. Baldin bada zure gorputz guzia argiz beterik, zatirik ilunrik ez duelarik, guzia argiz beteko da, kandela baten distira argiak argitzen dizun bezala.

37. Eta mintzatzen ari zela, Fariseu batek othoitz egin zion harekin afaltzeko: eta sarthu zen, eta eseri zen jatera.

38. Eta ikusi zuenean Fariseoak, miretsi zen, afaria baino lehen ez baitzen garbitu.

39. Eta Jaunak erran zioen: Orain, fariseuok, garbitzen duzue kopa eta plateraren kanpoaldea; baña zure barruko aldea bethea da bele eta gaiztakeriaz.

40. Zorook, kanpoan dena egin zuenak ez al du egin barrukoa ere?

41. Baña aitzitik, eman limosna zuek bezala; eta huná, gauça guciac garbi diraque.

42. Baina zorigaitz zuei, fariseuok! zeren menda, karrua eta belar mota guziak hamarrenak ematen dituzu, eta juizioa eta Jainkoaren amorioa gainditzen dituzu: hauk egin behar zenituzke, eta ez bestea egin gabe utzi.

43. Ai zuei, fariseuak! Ecen maite dituzue sinagogetan goiko eserlekuak, eta agurrak merkatuetan.

44. Ai zuei, eskribau eta fariseu, hipokrita! Ecen ageri ez diren hilobiak bezala zarete, eta haien gañean dabiltzan gizonak ez dira jabetzen.

45. Orduan ihardesten çuela Legueetariec batec erran cieçón, Magistruá, erraiten baituzu guri ere iraintzen gaituzuela.

46. Eta erran zuen: Ai zuek ere, legegileok! zeren gizonak kargatu beharreko karga astunez zamatzen dituzue, eta zuek ez dituzue kargak ukitzen zuen hatz batekin.

47. Ai zuek! izan ere, profeten hilobiak eraikitzen dituzue, eta zuen arbasoek hil zituzten.

48. Egiazki testigantza ematen duzue zuen arbasoen egintzak onartzen dituzuela, zeren haiek hil zituzten, eta zuek eraikitzen dituzue haien hilobiak.

49. Argatik erran zuen Jainkoaren zuhurtziak: Bidaliko ditut profetak eta apostoluak, eta haietako batzuk hil eta pertsegitutako dituzte.

50. Profeta guzien odola, munduaren fundaziotik isuri izan zena, gizaldi honi eska dakioke;

51. Abelen odoletik Zakariasen odolera, aldarearen eta tenpluaren artean galdu zena: egiaz diotsuet, gizaldi honi eskatuko zaiola.

52. Ai zuei, legegileak! ecen ezautu çaçue ezagutzaren giltza: etzarete çuen baitan sarthu, eta sarthu ciradenac eragotzi vkan drauçue.

53 Eta gauça hauc erran cieçela, asi citecen Scriba eta Phariseuac gogor eguiten, eta anhitz gauçaz mintzatzeraz.

54 Haren itxaropena, eta haren ahotik zerbait harrapatu nahian, akusa lezaten.

12. KAPITULUA

1. Bitartean, jende ugari bildu zenez, bata bestearen gainean zapaltzen baitzuten, hasi zen esaten lehenik bere diszipuluei: Begira zaitezte Fariseuen legamiatik, zeina hipokrisia baita.

2. Zeren ez dago ezer estalirik, agertuko ez denik; ezta ezkutatu, hori ez da ezagutuko.

3. Beraz, ilunpetan erran duzuen guzia argian entzunen da; eta armairuetan belarrira esan duzuna, etxe-gainean aldarrikatuko da.

4 Eta erraiten drauçuet ene adisquideac: Ez içaçuela beldur gorputza hiltzen dutenetic, eta guero guehiagoric eguin eztutetenac.

5. Baina abisatu egingo dizuet noren beldur izango zareten: beldur izan ezazue, hil ondoren infernura botatzeko ahalmena duen hura; Bai, diotsuet: Beldur zaitez.

6. Ez al dira bortz txolarre saltzen bi lanetan, eta haietako bat ere ez da Jainkoaren aurrean ahazten?

7 Baina zure buruko ileak ere guztiak kontatuta daude. Ez izan beraz beldur: txolarre asko baino balio handiagoa duzue.

8. Nik ere diotsuet: Nork aitortuko nau gizonen aurrean, gizonaren Semeak ere aitortuko du Jainkoaren Aingeruen aurrean.

9. Baina gizonen aitzinean ni ukatzen nauena ukatuko da Jainkoaren aingeruen aitzinean.

10. Nork erranen duenari hitz bat gizonaren Semearen kontra, barkatuko zaio: baina Espiritu Santuaren kontra blasfematzen duenari ez zaio barkatuko.

11. Eta eramaten zaituztetenean sinagogetara, eta magistratuetara, eta botereetara, ez zaitezte pentsatu nola edo zer erantzungo duzuen, edo zer esango duzuen.

12. Zeren Espiritu Santuak ordu berean irakatsiko dizue zer esan behar duzuen.

13 Eta erran cieçón batec batec, Magistruá, erran çaçue ene anaiari, bana deçala enequin herentzia.

14 Eta erran cieçón, Guiçona, norc içan nauc hire gainean juez edo banatzaile?

15 Eta erran cieçén, Beguiraçue, eta beguiraçue gutiziaz: ecen guiçonaren vicitzea eztuten daucaten dituen gauzen ugaritasunean.

16. Eta erran zien parabola bat, zioelarik: Aberats baten lurrak ugari eman zuen.

17. Eta pentsatu zuen bere baitan, zioela: Zer egingen dut, zeren ez baitut lekuri non ene fruituak emateko?

18. Eta esan zuen: Hau egingo dut: botako ditut nere ukuiluak, eta handiagoak eraikiko ditut; eta han emango ditut nire fruitu eta ondasun guztiak.

19. Eta esango diot nere arimari: Arima, ondasun asko dituzu gordeta urte askotarako; lasai egon, jan, edan eta alai izan.

20. Baina Jainkoak erran zion: Ergeloa, gau honetan zure arima eskatuko dizute: orduan norenak izango dira zuk eman dituzun gauzak?

21. Halakoa da altxorrek beretzat biltzen dituenak, eta Jainkoarekiko aberats ez dena.

22 Eta erran cieçén bere discipuluey, Horregatik diotsuet: Ez ezazute axola zuen biziagatik, zer jango duzuen; ezta gorputzerako, zer jantziko duzuen.

23. Bizitza haragia baino gehiago da, eta gorputza arropa baino gehiago.

24. Beha itzazu beleak: ez baitute ereiten, ez biltzen; ez biltzeirik ez ukuilurik ez dutenak; eta Jainkoak jaten ditu: zenbat geiago zarete hegaztiak baño?

25. Eta zuetarik nork beso bat gehi diezaioke beso bat bere garaia?

26. Bada ezin bazarete gauzarik txikiena egiteko, zertarako pentsatzen duzue gainerakoan?

27. Kontuan izan liliak nola hazten diren: ez dute nekerik egiten, ez dute iruten; eta hala ere diotsuet, Salomon bere aintza osoan ez zela hauetariko bat bezala jantzi.

28. Bada Jainkoak horrela jantziko balu gaur landan dagoen belarra, eta bihar labea botatzen dena; Zenbat geiago jantziko zaituzte, fede gutxikoak?

29. Eta ez zazue bilha zer jango duzuen, edo zer edanen duzuen, eta ez zaitezte dudazko gogorik izan.

30 Ecen gauça hauc guciac billatzen dituzte munduco nationec: eta çuen Aitac badaqui gauça hauen behar çaçuela.

31 Baina bila zaçue Iaincoaren resuma; eta gauza oiek guziak gehituko zaizkizue.

32. Ez izan beldurrik, artaldetxoa; zeren zuen Aitaren atsegin ona da zuei erreinua ematea.

33. Saldu duzuenak, eta eman limosna; Eman itzazue zahartzen ez diren poltsak, huts egiten ez duen altxorra zeruan, non lapurrik ez den hurbiltzen, ez sitsak hondatzen.

34. Zeren non dagoen zure altxorra, han egongo da zure bihotza ere.

35. Gerrikoa izan bedi zure solomoak, eta pizturik zure argiak;

36. Eta zuek, ezkontzatik itzuliko denean, beren jauna itxaroten duten gizonen antzera; ethorri eta dei egiten duenean, berehala ireki diezaioten.

37. Zorionekoak zerbitzari haiek, zeinak ethorri denean nausiak zaintzan arkituko dituenak: egiaz diotsuet, bere burua gerriko duela, eta jarriko dituela jatera, eta ilki eta zerbitzatuko ditu.

38. Eta badator bigarren guardian, edo hirugarren guardian ethorten bada, eta hala arkitzen baditu, dohatsuak dira zerbitzari haiek.

39. Eta au jakizu, ea etxeko gizonak jakin balu zer ordutan ethorriko zen lapurra, begira legokeela, eta ez zuela utzi bere etxea apurtzen.

40. Zaudete bada zuek ere: zeren gizonaren Semea ethorten da uste ez duzuen ordu batean.

41 Orduan Pierrisec erran cieçón, Iauna, erraiten al diagu parabola au, ala guciat?

42. Eta erran zuen Jaunak: Nor da, bada, bere jaunak bere etxeko buruzagi ezarriko duen arduradun leial eta jakintsu hura, beren ogia-zatia bere garaian emateko?

43. Dohatsu da zerbitzari hura, zeina ethorri denean bere nausiak horrela ekiten duen.

44. Eguiaz erraiten drauquet, ecen içanen duela dioen gucien gainean.

45. Eta baldin zerbitzari hark bere bihotzean esaten badu: Ene Jaunak atzeratzen du bere etorrera; eta hasiko dira morroiak eta neskakilak jotzen, jaten eta edaten, eta mozkortzen;

46. Zerbitzari horren jauna ethorriren da hura begiratzen ez duen egunean, eta ohartu ez den ordu batean, eta zatituko du, eta ezarriko dio bere zatia fedegabeekin.

47. Eta zerbitzari hura, bere nausiaren borondatea ezagutu zuena, eta bere burua prestatu ez zuena, eta bere borondatearen arabera egin ez zuena, kolpe askorekin izango da.

48. Baina eçagutu ez duena, eta eguin dituen, kolpeak merezi dituena, kolpe gutiz jota izango da. Ecen nori anhitz emaiten baitzaion, hari anhitz exijituzen zaio: eta guçonac anhitz emaiten diotenari, hari guehiago escaturen diote.

49. Lurrera sua igortzera etorri naiz; eta zer egingo dut, jada piztuta badago?

50. Baña dut bataio bat bataiatzeko; eta nola estutu nagoen bete arte!

51. Uste duzue ethorri naizela lurrean bakea ematera? Nik esaten dizut, Ez; zatiketa baizik:

52. Zeren hemendik aurrera etxe batean bost izango dira banatuta, hiru biren aurka, eta bi hiruren aurka.

53. Aita banatuko da semearen kontra, eta semea aitaren kontra; ama alabaren kontra, eta alaba amaren kontra; amaginarreba bere amaginarrebaren kontra, eta amaginarreba bere amaginarrebaren kontra.

54. Eta erran zioen ere jendeari: Ikusten duzuenean hodei bat mendebaldetik altxatzen, berehala diozue: Etortzen da zaparrada; eta hala da.

55. Eta ikusten duzuenean hego haizea jotzen, esaten duzue: Beroa izango da; eta gerthatzen da.

56. Hipokritaok, zeruaren eta lurraren aurpegia antzeman dezakezue; baina nola ez duzue aldi hunen antzematen?

57. Bai, eta zergatik ez duzue zuek ere juzgatzen zuzena dena?

58. Zure arerioarekin magistratuarengana zoazenean, bidean zauden bezala, eman diligentzia harengandik libra zaitezten; ez zaitzala epailearengana eraman, eta epaileak funtzionarioaren esku utzi, eta ofizialak kartzelan sartu ez zaitzala.

59. Esaten dizut, ez zara handik irtengo, azkenengo akatsa ordaindu arte.

13. KAPITULUA

1. Sasoi hartan zeuden Galileotarren berri ematen zioten batzuk, zeinen odola Pilatok beren sakrifizioekin nahastu zuen.

2. Eta ihardesten çuela Iesusec erran ciecén, Uste al duçue galilear hec galilear guciac baino bekatarri ciradela, ceren holaco gauça sufritu baitzituzten?

3. Nik diotsuet, Ez: baña, damutzen ez bazarete, guziak era berean galduko zarete.

4. Edo Siloemen dorrea erori eta hil zituen hemezortzi haiek, uste al duzue Jerusalem bizi ziren gizon guztien gainetik bekatarriak zirela?

5. Ezetz diotsuet: baña, damutzen bazarete, guziak era berean galduko zarete.

6. Parabola hau ere erran zuen; Gizon batek pikondo bat landatu zuen bere mahastian; eta ethorri zen, eta fruitu bila ibili zen, eta ez zuen aurkitu.

7. Orduan esan zion bere mahastizainari: Huna, hiru urte hauetan pikondo hunetan fruitu bila nator, eta ez dut aurkitzen: moztu; zergatik hondatzen du lurra?

8. Eta ihardesten zioen, Jauna, utz ezazu aurtzen ere, haren inguruan zulatu eta gorotz botako dudana arteo.

9. Eta frutua ematen badu, ongi: eta ezipada, gero moztuko duzu.

10. Eta iracasten ari zen sinagogetako batean larunbatean.

11. Eta huná, bazen emazte bat emezortzi urtez eritasuneko izpiritua zuena, eta makurtua zena, eta ezin zuen bere burua altxatu.

12. Eta ikhusi zuenean Iesusek, deithu zion harengana, eta erran zioen: Emakumea, askatua aiz zure eritasunetik.

13. Eta eskuak ezarri zizkion haren gainean, eta berehala zuzendu zen, eta glorificatu zuen Jainkoa.

14. Eta ihardetsi zuen sinagogako buruzagiak suminduraz, zeren Iesusek larunbat egunean sendatu zuela, eta erran zioen jendeari: Sei egun dira gizonak lan egin behar dutenak: haietan bada etorri eta senda zaitezte, eta ez egunean. larunbata.

15. Orduan erantzun zion Jaunak, eta esan zion: Hipokrita, zuetako bakoitzak larunbat egunean ez al du askatzen bere idia edo astoa txosnatik, eta ureztera eramaten?

16. Eta emaztea hau, Abrahamen alaba izanik, zeina Satanasek lotu zuena, huná hemezortzi urte hauetan, ez al litzaioke askatu lokarri hunetarik larunbat egunean?

17. Eta gauza hauk erran zituenean, lotsatu ziren haren etsai guziak, eta populu guzia poztu zen harek egin zituen gloria guziengatik.

18. Orduan erran zaroen: Zer nolakoa da Jainkoaren erreinua? eta noren antza izango dut?

19. Gizon batek hartu eta bere baratzean bota zuen mostaza-ale bat bezalakoa da; eta hazi zen, eta zuhaitz handi bat argiztatu zuen; eta zeruko hegaztiak bere adarretan ostatua.

20. Eta berriz erran zuen: Zerekin alderatuko dut Jainkoaren erreinua?

21. Legamia bezala da emazte batek artu zuena eta iru neurketetan ezkutatu zuena, guzia legamia izan zen arteo.

22. Eta ibilli zan hiri eta errietatik, irakasten eta Jerusalem bidean zihoala.

23. Orduan batek esan zion: Jauna, gutxi dira salbatuko direnak? Eta esan zien:

24. Ate estutik sar zaitezten ahalegindu zaitezte: zeren asko, diotsuet, sartu nahi izanzen direla, eta ezin izango dute.

25. Etxeko nagusia jaiki eta atea ixten duenean, kanpoan gelditzen eta atea jotzen hasten zaretenean, esanez: Jauna, Jauna, ideki iezaguzu; eta erantzungo dizue, ez dakit nongoak zareten.

26. Orduan hasiko zarete esaten: Jan eta edan dugu zure aurrean, eta irakatsi duzu gure kaleetan.

27. Baina hark erranen du, erraiten drauquet, ez daquizuet nongoa zareten; Alde nigandik, gaiztakeriaren egile guziak.

28. Hor izango da negarra eta hortz-karrastada, Abraham, eta Isaak, eta Jakob, eta profeta guztiak Jainkoaren erreinuan ikusiko dituzuenean, eta zuek zuek kanpora botata.

29. Eta ekialdetik, eta mendealdetik, eta iparraldetik, eta hegoaldetik etorriko dira, eta eseriko dira Jainkoaren erreinuan.

30. Eta huna, azkenak dira lehenak izanen direnak, eta lehenak azkenak izango direnak.

31. Egun hartan ethorri ziren Fariseuetarik batzuk, erraiten ziotela, Ilkhi, eta zoaz hemendik, zeren Herodesek hilko zaitu.

32. Eta esan zien: Zoazte eta esaiozue azeri horri: Huna, deabruak kanpora botatzen ditut, eta gaur eta bihar sendaketak egiten ditut, eta hirugarren egunean perfekzioa izango naiz.

33. Alabaina, gaur, eta bihar, eta bihamunean ibili behar dut, zeren ezin da profeta bat Jerusalemetik galtzea.

34. O Jerusalem, Jerusalem, profetak hiltzen dituzuna, eta zuregana bidalitakoak lapidatzen dituzula; Zenbat aldiz bilduko nituzke zure seme-alabak, oiloak bere hegoen azpian biltzen dituen bezala, eta ez duzue nahi!

35. Huna, zure etxea utzi zaituzte hondatuta: eta egiazki diotsuet: Ez nauzue ikusiko, esango duzuen garaia arte: Dohatsua da Jaunaren izenean datorrena.

14. KAPITULUA

1 Eta guertha cedin, sarthu cenean Phariseu buruetaric baten etchean oguia jatera Sabbathoan, beguira ceçaten hura.

2 Eta huná, cen haren aitzinean guiçon bat guiçon bat, cein baitzen hidropisia.

3 Eta ihardesten çuela Iesusec erran cieçén legelari eta Phariseuey, cioela, **zilegi al da Sabbathoan sendatzea?**

4. Eta ixildu ziren. Hartu zuen, eta sendatu zuen, eta utzi zuen joan;

5. Eta ihardetsi zieten, ziotela: **Zuetarik nork izango du astoa edo idia putzura eroria, eta ez du berehala aterako larunbat egunean?**

6. Eta ezin izan zioten berriz erantzun gauza hauei.

7. Eta parabola bat eman zien deiturik zeudenei, ikusi zuenean nola aukeratzen zituzten gela nagusiak; esaten zien:

8. Norbaitek ezkontza batera gonbidatua zaituztenean, ez eseri gela gorenean; ez dadila zu baino gizon ohoragarriagorik berarengandik agindu;

9. Eta zuri eta berari agindu zizunak etor zaitez, eta esan dizu: Eman lekua gizon honi; eta lotsaz hasten zara gela txikiena hartzen.

10. Bainan agindutakoan, zoaz eta eseri beheko gelan; agintzen dizunak etortzen danean, esan diezazula: Adiskide, igo gorago; orduan adoratuko zara zurekin jatera eserita daudenen aurrean.

11. Zeren bere burua goratzen duenak apalduko da; eta bere burua apaltzen duena goratua izango da.

12. Orduan erran zion agintzen zionari ere: **Afari bat edo afari bat egiten duzunean, ez deitu zure lagunak, ez zure anaiak, ez zure senideak, ez zure auzo aberatsak; ez zaitzatela berriz ere agindu, eta ordaina egin ez zaitzaten.**

13. Baina jaia egiten duzunean, dei egin behartsuei, herrenei, herrenei, itsuei.

14. Eta bedeinkatua izango zara; izan ere, ezin zaituztete ordaindu: zeren bidezkoen piztueran ordainduko zara.

15 Eta harequin iarriric ceudenetaric batec ençunic gauça hauc, erran cieçón, Dohatsua da Iaincoaren resumán oguia janen duena.

16. Orduan erran zioen: Gizon batek afari andi bat egin zuen, eta askori dei egin zion.

17. Eta bere zerbitzaria igorri zuen afari-orduan deitutakoei esatera: Zatozte; zeren eta gauza guztiak prest daude orain.

18. Eta denak adostasun batekin hasi ziren aitzakia jartzen. Lehenak esan zion: Erosi dut lur zati bat, eta joan behar dut hura ikustera.

19. Eta beste batek erran zuen: Bost idi uztarri erosi ditut, eta haiek probatzera noa: otoitz egiten dizut barkatu nazazula.

20. Eta beste batek esan zuen: Emazte batekin ezkondu naiz, eta horregatik ezin naiz etorri.

21. Bada, zerbitzari hura ethorri zen, eta gauza hauek erakutsi zizkion bere nausiari. Orduan etxeko nagusiak haserreturik esan zion bere zerbitzariari: Ilki zaitez bizkor hiriko kaleetara eta bideetara, eta ekarri hona pobreak, eta hermeak, eta ergelak eta itsuak.

22. Eta zerbitzariak esan zuen: Jauna, egin da zuk agindu duzun bezala, eta bada lekurik.

23. Eta Jaunak esan zion morroiari: Ilki bide eta hesietara, eta behartu itzazu sartzera, ene etxea bete dadin.

24. Zeren erraiten drauzuet, deiturik zeuden gizon haietarik inork ez duela ene afaria dastatuko.

25. Eta ioan zan berarekin jende andi bat: eta itzuli zan, eta esan zien:

26. Norbait enegana ethorten bada, eta ezpadio gorroto bere aita, eta ama, eta emaztea, eta haurrak, eta anaiak, eta arrebak, bai, eta bere bizia ere, ezin izan daiteke ene dizipulu.

27. Eta nork bere gurutzea eraman eta ene ondotik ethorten ez dena, ezin izan daiteke nire diszipulu.

28. Zeren zuetako nor, dorrea eraikitzeako asmoarekin, ez da lehenik esertzen, eta kontatzen du kostua, ala ez ote daukan hura bukatzeako?

29. Ezpada, fundamentuak jarri ondoren, eta ezin bukatu ezinik, hura ikusten duten guziak has dadin haren burla egiten.

30. Esaten ziotela: Gizon au hasi zen eraikitzen, eta ezin izan zuen bukatu.

31. Edo zer errege, beste errege baten kontra gerla egitera joanik, ez da lehenik esertzen, eta galdetzen du ea hamar millarekin ogei millarekin bere kontra datorrenari aurre egiteko gai ote den?

32. Bestela, bestea oraindik urrun dagoen bitartean, igortzen du enbaxado bat, eta bake-baldintzak nahi ditu.

33. Era berean, zuenatarik dena, duen guzia uzten ez duena, ezin da izan ene dizipulu.

34. Gatza ona da;

35. Ez da egokia ez lurrarentzat, ez gorotzarako; baina gizonak botatzen dute. Entzuteko belarriak dituenak, entzun beza.

15. KAPITULUA

1. Orduan hurbildu zitzaizkion harengana publicano eta bekatari guziak, hura entzuteko.

2. Eta Fariseuek eta Eskribauek murmur zebiltzan, ziotela: Gizon honek bekatariak jasotzen ditu, eta haiekin jaten du.

3. Eta esan zien parabola hau, zioela:

4. Zuetako zer gizonak, ehun ardi dituenik, hetarik bat galtzen badu, ez ditu laurogeita hemeretziak basamortuan utzi, eta galdutakoaren atzetik joango, arkitu arte?

5. Eta arkitzen duenean, bere sorbalda gainean jartzen du, bozkarioz.

6. Eta etxera etortzean, deitzen ditu bere adiskideak eta auzokoak, erraiten zieten: Poztu zaitezte nirekin; izan ere, galdua zegoen nire ardia aurkitu dut.

7. Esaten dizuet, halaber poza izango dela zeruan damutzen den bekadari bakarragatik, damutu behar ez duten laurogeita hemeretzi justugatik baino gehiago.

8. Edo ze emakumezkoak hamar zilar pieza dituenik, puska bat galtzen badu, ez du kandelarik pizten, eta etxea garbitzen eta billatzen diligentziaz, aurkitu arteo?

9. Eta arkitu duenean, deitzen ditu bere adiskideak eta hurkoak, esanez: Poztu zaitezte nirekin; galdu nuen pieza aurkitu baitut.

10. Era berean, diotsuet, Jainkoaren Aingeruen aitzinean bozkarioa dago damutzen den bekadari bakarragatik.

11. **Eta esan zuen:** Gizon batek bi seme zituen.

12. Eta gazteenak erran zion aitari: Aita, emadazu niri erortzen zaidan ondasunen zatia. Eta banatu zien bere bizia.

13. Eta egun gutxiren buruan, seme gazteena bildu zen guzia, eta joan zen urruneko herrialde batera, eta han xahutu zuen bere ondasunak bizimodu erliebearekin.

14. Eta guztia gastatu zuenean, gosete handi bat sortu zen lurralde hartan; eta asi zan nahian.

15. Eta joan zen, eta bat egin zuen herrialde hartako herritar batekin; eta bere soroetara bidali zuen txerriak bazkatzera.

16. Eta nai zuen bere sabela bethe zuen txerriek iaten zituzten azalaz, eta nehork ez zion eman.

17. Eta bere baitan ethorri zenean, erran zuen: Ene aitaren alokatari zenbat ogi daukate, eta gosez hiltzen naiz!

18. Jaikiko naiz eta joango naiz nere aitagana, eta esango diot: Aita, bekatu egin dut zeruaren aurka eta zure aurrean.

19. Eta ez naiz gehiago zure seme deitzeko digne: egin nazazu zure alokatuetako bat bezala.

20. Eta jaiki zan, eta etorri zan bere aitagana. Baina oraindik urruti zegoenean, bere aita ikusi zuen, eta erruki izan zuen, eta korrika egin eta lepoan erori zen, eta musu eman zion.

21. Eta erran zioen semeak: Aita, bekatu egin dut zeruaren kontra eta zure aitzinean, eta ez naiz gehiago zure seme deitzeko digne.

22. Bainan aita erran zioten bere zerbitzariei: Atera ezazute soinekorik onena eta jantzi ezazute; eta jarri eraztun bat eskuan, eta oinetako oinetakoak:

23. Eta ekarri huna txahal gizona, eta hil ezazu; eta jan gaitzezen eta alai gaitzezen:

24. Zeren nere seme au hil zen, eta berriz bizi da; galdu zen, eta aurkitzen da. Eta alai egiten hasi ziren.

25. Bada bere seme zaharrena landan zegoen: eta ethorri eta etxera hurbiltzen zenean, musika eta dantzak entzun zituen.

26. Eta deithu zuen zerbitzarietarik bat, eta galdetu zuen zer esan nahi zuten gauza hauek.

27. Eta esan zion: Zure anaia etorri da; eta zure aita hil du txahal gizona, onik eta salbu artu baitu.

28. Eta haserretu zen, eta etzuen sarthu nahi;

29. Eta ihardesten ziotela bere aitari: «Hona, urte hauetako zerbitzatzen zaitut, eta ez dut inoiz hautsi zure manamendua;

30. Baña ethorri zanean zure seme au, zeñak irentsi dauan zure bizia emagaldurekin, hil dezu berarentzat txahal gizona.

31. Eta erran cieçón, Seme, hi bethi enequin aiz, eta dudan gucia hirea da.

32. Egokia zen alaitzea eta alaitzea: zeren zure anaia hau hil zen, eta berriz bizi da; eta galdu zan, eta arkitzen da.

16. KAPITULUA

1. Eta erran cieçén-ere bere discipuluey, Bazan guiçon aberats bat, cein cen administratzaile bat; eta bera salatu zitzaion bere ondasunak xahutu zituela.

2. Eta dei egin zion, eta erran zioen: Nola da zutaz hau entzuten? eman kontua zure kudeatzaileaz; zeren ez baitzaizu gehiago izango arduradun.

3. Orduan, arduradunak bere baitan esan zuen: Zer egingo dut? zeren nire jaunak kentzen didala kudeatzailea: ezin dut zulatu; eske lotsatzen naiz.

4. Zer egin erabakita nago, gerentziatik kanpoan nagoenean, beren etxeetan errezibi nazaten.

5. Deitu zuen bada bere nausiaren zordunetako bakoitza, eta erran zion lehenari: Zenbat zor diozu ene jaunari?

6. Eta esan zuen: Ehun neurri olio. Eta hark esan zion: Har ezazu zure faktura, eta eseri bizkor, eta idatzi berrogeita hamar.

7. Erran zion bada berze bati: Eta zenbat zor diozu? Eta esan zuen: Ehun neurri gari. Eta hark esan zion: Har ezazu zure faktura, eta idatzi laurogei.

8. Eta Jaunak laudatu zuen administratzaile bidegabea, zeren zuhurtziaz egin zuelako, zeren mundu huntako semeak argiaren semeak baino jakintsuagoak dira beren belaunaldian.

9. Eta nik diotsuet: Egin zaitezte bidegabekeriaren mammonaren adiskide; Huts egiten duzuenean, betiko bizilekuetan jaso zaitzatela.

10. Txikienetan leial dena anitzetan ere leial da: eta txikienean injustua dena askotan ere injusto da.

11. Bada, bada mamon injustuan leial izan ez zarete, nork jarriko ditu zuen konfiantza egiazko aberastasunak?

12. Eta beste batena den horretan leial izan ez bazarete, nork emango dizue zuena?

13. Ezein zerbitzariak ezin ditu bi nagusi zerbitzatu: zeren edo bata gorrotatu eta bestea maitatuko du; edo bestela bati eutsiko dio, eta bestea mesprextatuko du. Ezin duzue zerbitzatu Jainkoa eta Mamon.

14. Eta Fariseuek ere, kodicioak zirenak, aditu zituzten gauza hauk guziak, eta burla egiten zuten hura.

15. Eta esan zien: Zuek zarete gizonen aurrean zeuen burua justifikatzen duzenak; baina Jainkoak ezagutzen ditu zuen bihotzak: zeren gizonen artean estimatzen dena higuingarria da Jainkoaren aitzinean.

16. Leguea eta profetak izan ziran Joan arteño: orduez geroztik predikatzen da Iainkoaren erreinua, eta guziak sarthatzen ditu.

17. Eta errazagoa da zerua eta lurra igarotzea, legearen izkina bat huts egitea baino.

18. Nork bere emaztea utzi eta beste batekin ezkontzen den, adulterio egiten du: eta nork bere senarragandik kendutakoarekin ezkontzen denak adulterio egiten du.

19. Bazen gizon aberats bat, purpura eta liho finez jantzia, eta ospetsu egiten zuen egunero.

20. Eta bazen Lazaro deitzen zen eskale bat, bere athe ondoan etzana, zauriz betea.

21. Eta aberatsaren mahaitik erortzen ziren apurrakz jateko nairik: gainera txakurrak ethorri zitzaizkion, eta miazka egin zioten bere llagak.

22. Eta gerthatu zen, eskale hura hil zen, eta Aingeruek eramane zuten Abrahamen altzora: aberatsa ere hil zen, eta ehortzi zuten;

23. Eta infernuean altxatu zituen begiak, tormentuetan zegoela, eta ikusi zuen urrun Abraham, eta Lazaro bere altzoan.

24. Eta oihu egin zuen, eta erran zuen: Aita Abraham, urrikal zaite eta igorri Lazaro, busti dezan bere hatzaren punta uretan, eta ene mihia freskatu dezan; zeren sugar honetan oinazetuta nago.

25. Baina Abrahamek erran zuen: Seme, orhoit zaitez zure bizitzan zure onak, eta Lazaro ere gaiztoak, artu zenituela: baina orain hura konsolatua da, eta zu oinazea.

26. Eta horretaz guztiaz gain, gure eta zuen artean amildegi handi bat dago finkatua: beraz, hemendik zuengana joan nahi dutenek ezin dezaketen; guregana ere ezin dira pasa, hori handik etorriko litzateke.

27. Orduan erran zuen: Othoizten dizut bada, aita, bidal dezala ene aitaren etxera.

28. Zeren bost anaia ditut; testigantza eman dezan, haiek ere oinaze-leku honetara sartu ez daitezen.

29. Erran zion Abrahamek: Moises eta profetak dituzte; entzun ditzatela.

30. Eta erran zuen: Ez, aita Abraham: baña baldin norbait illen artetik joango balitz, damutuko dira.

31. Eta erran zioen: Moises eta Profetak entzuten ez badituzte, ez dira konbentzituko, bat hiletarik piztu arren.

17. KAPITULUA

1 Orduan erran ciecén discipuluey, Ezinezkoa da gaiztagiriak ethorriren direla: baina ai, zeinaren bidez ethorten diren hura!

2. Hobe zen errota-harri bat lepoan zintzilikatzea, eta itsasora botatzea, txiki hauetariko bat ofenditzea baino.

3. Kontuz ibili zaitezte: Zure anaia zure kontrako errua egiten badu, errieta ezazu; eta damutzen bada, barka iezaiozu.

4. Eta zazpi aldiz egun batean zure kontra egiten badu, eta zazpi aldiz, zuregana itzuliko balitzaio, esanez: Damu naiz; barkatuko diozu.

5. Eta apostoluek erran zioten Jaunari: Geure fedea handitu.

6. Eta Jaunak erran zuen: Sinesmena bazenute mostaza ale bat bezala, erranen zenioke sikamino honi: Erauzi zaitezte sustraitik, eta landatu zaitez itsasoan; eta obeditu behar dizu.

7. Baña zuetarik zeinek, zerbitzari bat daukala abereak goldatzen edo bazkatzen, esango dio gero, sorotik ethorri denean: Zoaz eta eseri jatera?

8. Eta ez dio esango: Presta ezazu zer afaldu, eta gerrikoa, eta zerbitzatu nazazu jan eta edan arteo; eta gero jan eta edanen duzu?

9. Eskerrak ematen al dio zerbitzari horri agindu zizkioten gauzak egin zituelako? Ez dut uste.

10. Hala zuek ere, agindu dizkizuten gauza guziak egin dituzuenean, erraizue: Zerbitzari alferrikakoak gara;

11. Eta gerthatu zen, Jerusalemera zihoala, igaro zela Samaria eta Galilea erditik.

12. Eta herrixka batean sartzean, topatu zitzaizkion hamar gizon lepradunak, urruti zeudenak.

13. Eta altxatu zuten beren boza, eta erran zuten, Iesus, Maisu, erruki gaitzazu.

14. Eta ikusi zituenean, esan zien: **Zoazte aphezetara.** Eta gerthatu zen, zihoazela, garbitu zituztela.

15. Eta hetarik bat, ikusirik sendatua zela, itzuli zen, eta boz ozenki Jainkoa glorifikatu zuen.

16. Eta ahuspez ahuspez bere oinetara, eskerrak emanez, Samaritarra zen.

17. Eta ihardesten ziotela Jesusek erran zuen: **Ez al ziren hamar garbitu? baina non daude bederatziak?**

18. Ez da aurkitu Jainkoari aintza ematera itzuli denik, arrotz hau baizik.

19. Eta esan zion: **Jaiki, zoaz: zure fedea sendatu zaitu.**

20. Eta Fariseoei galdetu zietenean, Jainkoaren erreinua noiz etorriko zen, erantzun zien, eta erran zieten: Jainkoaren erreinua ez da jaramonik egiten.

21. Ez dute esango, Huna hemen! edo, hara! izan ere, horra, zure baitan baitago Jainkoaren erreinua.

22. Eta erran zien diszipuluei: Ethorriren dirade egunak, gizonaren Semearen egunetarik bat ikusi nahi duzuenean, eta eztuzue ikusiko.

23. Eta esango dizute: Ikus hemen; edo, ikusi hor: ez joan haien atzetik, ez jarraitu.

24. Zeren tximistak, zeru azpiko alde batetik argitzen duenak, zeru azpiko beste alde batera argitzen duen bezala; hala izango da gizonaren Semea ere bere egunean.

25. Baña lenengo gauza asko sufritu behar ditu, eta gizaldi hunetarik arbuiatua izan.

26. Eta Noeren egunetan izan zen bezala, hala izango da gizonaren Semearen egunetan ere.

27. Jan egin zuten, edan zuten, ezkondu ziren emazteekin, eman ziren ezkontza, Noe arkan sartu zen eguneraino, eta uholdea etorri zen eta guztiak suntsitu zituen.

28. Era berean, Loten egunetan gertatu zen bezala; jan, edan, erosi, saldu, landatu, eraiki;

29 Baina Lot Sodomatik irten zen egun berean, su eta sufre euria egin zuen zerutik, eta guztiak suntsitu zituen.

30 Hala gertatuko da gizonaren Semea agertuko den egunean.

31. Egun artan, etxe-gaineen egonen danak, eta bere gauzak etxian, ez bedi jautsi hura kentzera: eta soroan danak ere ez bedi atzera itzuli.

32 Gogoratu Lot-en emazteaz.

33. Nork bere bizia salbatu nahi duenak galduko du; eta bere bizia galduko duenak gordeko du.

34. Esaten dizuet, gau hartan bi gizon izango dira ohe batean; bata hartua izango da, eta bestea utziko.

35 Bi emakume elkarrekin ehotzen arituko dira; bata hartu eta bestea utziko dute.

36. Bi gizon izango dira soroan; bata hartu eta bestea utziko dute.

37. Eta ihardesten zieten eta erran zioten: Non, Jauna? Eta erran ciecén, Gorputza nonnahi den, hara bilduko dira arranoak.

18. KAPITULUA

1. Eta erran zien parabola bat hunetarako, gizonek beti othoitz egin behar dutela, eta ez larritu;

2. Zioela: **Bazen hiri batean Juez bat, ez zuena Jainkoaren beldurrik, ez gizonik errespetatzen.**

3. Eta bazen hiri hartan alargun bat; eta ethorri zitzaion, zioela: «Bendi nazazu ene arerioarengandik».

4. Eta ez zuen denbora batez nahi, baina gero bere baitan erran zuen: Jainkoaren beldur ez naizen arren, ez gizonik begirunerik;

5. Alabaina, alargun honek asaldatzen nauelako, mendekatuko dut, bere etengabeko etorrerarekin nekatu ez nauen.

6. Eta Jaunak erran zuen: Entzun zer dioen juez bidegabeak.

7. Eta ez al du Jainkoak mendekatuko bere hautetsiak, gau eta egun oihu egiten diotenak, nahiz eta haiekin luzaroan egon arren?

8. Esaten dizuet laster mendekatuko dituela. Hala ere, gizonaren Semea datorrenean, arkituko al du fedea lurrean?

9. Eta erran zioen parabola au batzuei, zeñak beren baitan itxaroten zuten zintzoak zirela, eta besteak mespretxatzen zituzten.

10. Bi gizon igan ziren tenplura otoitz egitera; bata fariseua, eta bertzea publicanoa.

11. Fariseua zutik zegoan eta othoitz egin zuen bere baitan: Jainkoa, eskerrak ematen dizkizut, ez naizela beste gizonak diren bezala, lapurtzaileak, bidegabeak, adulterioak, ezta publicano hau bezalakoa ere.

12. Astean bi aldiz barau egiten dut, dudan guztiaren hamarrenak ematen ditut.

13. Eta publicanoak, urrutian gelditurik, etzituen altxatu nahi bere begiak zerura, baizik eta bularra jo zuen, zioela, Jainkoa erruki bedi ni bekataria naizenarekin.

14. Esaten dizuet, gizon au bere etxera iausti zen iustifikaturik bestea baino: zeren bere burua goratzen duen oro apalduko da; eta bere burua apaltzen duena goratua izango da.

15. Eta haurrak ere ekarri zizkieten, uki zezan: baina bere diszipuluek ikusi zutenean, mehatxatu zituzten.

16. Baina Iesusek deithu citzan harengana, eta erran cieçón, **Utzi haourteac enegana etor daitez, eta etzaitezela debekatu: ecen halacoac da Iaincoaren resumá.**

17. Eguiaz erraiten drauçuet, Iaincoaren resumá haur ttiqui bat beçala recebituren ezturenac, ez da inola sarthuco bertan.

18. Eta galdetu zion buruzagi batek, zioela, Maisu ona, zer eginen dut betiko bizia heredatzeko?

19. Eta esan zion Iesusek: **Zergatik deitzen nauzu on? inor ez da ona, bat izan ezik, hau da, Jainkoa.**

20. Badakizu aginduak: **Ez egin adulterio, ez hil, ez lapurtu, ez egin testigantza faltsurik, ohoratu zure aita eta zure ama.**

21. Eta esan zuen: Hauek guziak gorde ditut nere gaztarotik.

22. Eta gauza hauk entzutean Iesusek erran ziozkan: **Oraindik gauza bat falta zaizu: saldu duzuen guzia, eta banatu pobreei, eta edukiko dezu altxorra zeruan: eta zatoz, jarraitu niri.**

23. Eta hau entzutean, oso triste zegoen: zeren oso aberatsa zen.

24. Eta ikhusirik Iesusek oso atsekabeturik zegoela, erran zuen: **Zein nekez sartuko dira aberastasunak dituztenak Jainkoaren erreinuan!**

25. Zeren errazago da gamelu bat orratzaren begitik igarotzea, aberatsa Jainkoaren erreinuan sartzea baino.

26. Eta enzuten zutenek erran zuten: Nor bada salua daiteke?

27. Eta erran zuen: **Gizonekin ezin diren gauzak Jainkoarekin posible dira.**

28. Orduan Pierrisec erran çuen, Huna, guciac utzi draugu gucia, eta jarraitu çaiquizun.

29. Eta erran cieçén, **Eguiaz erraiten drauçuet, ez da inor etxea, edo guraso, edo anai, edo emazte, edo haourric utzi duenik, Iaincoaren erreinuagatic.**

30. Zeinek eztute anhitz geiago artutuko oraingo denboran, eta etorriko munduan betiko bizia.

31. Hartu zituen bada hamabiak, eta esan zien: **Huna, iganen gara Jerusalemera, eta gizonaren Semeaz profetek idatziak dituzten gauza guztiak beteko dira.**

32. Zeren jentilei entregatuko zaie, eta isekatuko dute, eta gaiztoki othoituko dute, eta tu egingo dute.

33. Eta azotatuko dute, eta hilko dute, eta hirugarren egunean piztuko da.

34. Eta gauça hauetarik batere ez ceçaten aditzen: eta hitz hau ezkutatua cen, eta ez cituzten eçagutu erran ciraden gauçac.

35. Eta gerthatu zen Jerikora hurbiltzen ari zela,itsu bat bide bazterrean eserita eske.

36. Eta entzuterik jendetza pasatzen zela, galdetu zuen zer esan nahi zuen.

37. Eta erran zioten: Jesus Nazaretarra iragaiten dela.

38. Eta oihu egin zuen, zioela: Jesus, Dabiden Semea, urrikal zaite.

39. Eta aitzinean zihoazenek mehatxatzen zioten isil zedin: baina areago oihu egiten zuen: Dabiden Semea, urrikal zaite.

40. Eta zutik jarri zan Jesus, eta manatu zuen beragana eramateko: eta hurbildu zanean, galdetu zion:

41. Esan ziotela: **Zer nahi duzu egin dezadan?** Eta erran zaroen: Jauna, ene ikusmena errezibi dezadan.

42. Eta erran zioen Iesusek: **Har zazu zure bista: zure fedea salbatu zaitu.**

43. Eta berehala errezibitu zuen ikusmena, eta jarraitu zion, Jainkoa glorifikatzen zuela: eta jende guziak, hura ikusirik, laudorio egin zion Jainkoa.

19. KAPITULUA

1. Eta sartu zan Jesus, eta igaro zan Jeriko.

2. Eta huná, bazen Zakeo zeritzan gizon bat, zeña zen publicanoen artean nagusia, eta aberatsa zen.

3. Eta ikhusi nahi zuen Jesus nor zen; eta ezin izan prentsarako, altuera txikia zelako.

4. Eta lasterka aitzinean, igo zan sikomoro batera, hura ikusteko: zeren bide horretatik igaroko zen.

5. Eta ethorri zenean Jesus tokira, gora begiratu zuen, eta ikusi zuen, eta esan zion: **Zakeo, laster zaitez eta jautsi; zeren gaur zure etxean egon behar naiz.**

6. Eta lasterka jautsi zen, eta bozkarioz hartu zuen.

7. Eta ikusirik, guziak murmur zebiltzan, ziotela, joana zela bekataria den gizon batekin gonbidatzera.

8. Eta Zakeo gelditu zan, eta esan zion Jaunari; Begira, Jauna, nere ondasunen erdia pobreei ematen diet; eta inori ezer kendu badiot salaketa faltsuz, lau bider itzuliko diot.

9. Eta Jesusek erran zioen: **Egun ethorri da salbazioa etche honetara, bera ere Abrahamen semea baita.**

10. **Zeren gizonaren Semea ethorri da galdu zena bilatzera eta salbatzera.**

11 Eta gauça hauc ençun ciradela, gaineratu eta erran ceçan parabola bat, ceren Ierusalemere ondoan baitzegoen, eta uste baitzuten Iaincoaren resuma berehala aguertu behar zala.

12. Erran zuen bada, **Noble bat joan zen herrialde urrun batera beretzat erreinu bat hartzeko, eta itzultzeko.**

13. **Eta deithu zituen bere amar zerbitzariak, eta eman zizkieten amar libra, eta erran zieten: Okupatu zaitezte ni ethorri arteo.**

14. **Bainan bere hiritarrek gorroto zuten, eta mezu bat bidali zioten haren ondotik, zioelarik: Ez dugu nahi gizon hau gure gainean erregina dezan.**

15. **Eta gerthatu zen, itzuli zenean, erreinua harturik, agindu zuen zerbitzari haiek dei zezaten dirua eman zieten, jakin zezan zenbat irabazi zuen bakoitzak merkataritzarekin.**

16. **Orduan ethorri zen lehena, zioela, Jauna, zure librak hamar libra irabazi ditu.**

17. **Eta erran zioen: Ona, zerbitzari ona: zeren gutxitan leial izan zarenez, izan aginpidea hamar hiritan.**

18. **Eta ethorri zen bigarrena, zioela: Jauna, zure librak bost libra irabazi ditu.**

19. **Eta erran zioen berdin, Zu ere bortz hiriren gainean.**

20. **Eta etorri zen beste bat, zioela: Jauna, huna hemen zure libra, zera ezpaila batean gordeta gordea.**

21. **Zeren zure beldur naiz, zeren gizon auster bat zarelako: artu dezu etzituena, eta erein eztuzunak biltzen.**

22. **Eta erran zioen: Zeure ahotik epaituko zaitut, zerbitzari gaiztoa. Banekien gizon zorrotza nintzela, hartu ez nuena, eta erein ez nuena biltzen;**

23. **Zergatik ez zenidan, bada, nire dirua bankuan eman, ni etorritakoan neureak usura eskatuko nituen?**

24 **Eta erran ciecén han ciradenei, Hartu hari pulga, eta eman ioque amar libra dituenari.**

25 **(Ez zioten, Jauna, hamar libera ditu).**

26 **Ecen erraiten drauçuet, duenari emango zaiola; eta ez duenari, duenari ere kenduko zaio.**

27. **Baña ene etsaiak, haiek erreñatzea nai ez zutenak, ekarri hona, eta hil itzazu ene aurrean.**

28. **Eta hau erran zuenean, aitzinean joan zen Jerusalemara igotzen.**

29. **Eta gerthatu zen, Betfage eta Betaniara hurbildu zenean, Oliba mendia deitzen den mendira, bidali zituen bere ikasleetarik bi.**

30. **Zioela, Zoazte zure kontrako herrira; zeñatan sartzean arkituko dezute asto bat lotuta, zeinetan oraindik inor iarririk egon ez zen: askatu ezazu eta eraman ezazu hona.**

31. **Eta nehork galdetzen badizute: Zergatik askatzen duzue? honela esango diozue: Jaunak haren beharra duelako.**

32. **Eta igorri ziranak, joan ziran, eta arkitzen zuten berak esan zien bezela.**

33. **Eta astoa askatzen ari zirela, esan zien bere jabeek: Zergatik askatzen duzue astoa?**

34. **Eta erran zuten: Jaunak haren behar du.**

35. **Eta eraman zuten Jesusengana, eta beren soñekoak astoaren gañera bota zituzten, eta gainean ezarri zuten Jesus.**

36. **Eta zihoanean, zabaldu zituzten beren jantziak bidean.**

37. **Eta hurbildu zenean, orain ere Oliba mendiaren jaitsieran, asi zen discipulu guzia bozkariotzen eta laudatzen Jainkoa boz ozenez, ikusi zituzten obra guziengatik;**

38. **Esaten ziotela: Benedikatua Jaunaren izenean datorren Erregea: bakea zeruan, eta gloria goienetan.**

39. **Eta erran zioten gendetzatik Fariseuetarik batzuek: «Maisua, mehatxatu itzazu zure diszipuluak.**

40 **Eta ihardesten çuela erran ciecén, Esaten drauçuet ecen hauc isilik isilik baleude, harriek berehala oihu egingo lukete.**

41. **Eta hurbildu zenean, ikusi zuen hiria, eta negar egin zuen haren gainean.**

42. **Esaten ziotela: Zuek ere ezagutuko bazenitu, zure egun honetan bederen, zure bakeari dagozkion gauzak! baina orain ezkutatuta daude zure begietatik.**

43. **Zeren etsaien egunak etorriko dira zure gañera, zeuen etsaiak lubaki bat botako dizutenen inguruan, eta inguratuko zaituztela, eta gordeko zaituztela alde guztietatik.**

44. **Eta ezarriko zaituzte lurrarekin, eta zure haurrak zure baitan; eta ez dute zure baitan harri bata bestearen gainean utziko; zeren ez zenituen ezagutu zure bisitaren denbora.**

45. **Eta sarthu zan tenplora, eta asi zan botaten bertan saltzen zitunak eta erosten ziranak;**

46. **Esaten zieten: Eskribatua dago: Ene etxea otoitzerako etxea da, baina zuek lapurren zuloa egin duzue.**

47. **Eta egunero irakasten zuen tenpluan. Baina apaiz-buruak, eskribauak eta herri-buruak hura suntsitu nahi izan zuten,**

48. **Eta etzuten arkitzen zer egin zezaketen: zeren jende guzia oso adi zegoen hura entzuteko.**

20. KAPITULUA

1. **Eta gerthatu zen, egun hetarik batean, tenpluan jendea irakasten ari zela, eta Ebanjelioa predikatzen zuela, aphezburuak eta Eskribauak zaharrekin batera ethorri zitzaizkion.**

2. **Eta erran zioen, Esan iezaguzu, zer autoritatez egiten dituzu gauza hauek? edo nor da aginpide hau eman dizuna?**

3. **Eta erantzun zien, erran zien: Nik ere gauza bat galdetuko dizuet; eta erantzun iezadazu:**

4. **Joanen bataioa, zerutik, ala gizonena?**

5. **Eta erraiten zuten beren artean, ziotela, Baldin erranen badugu zerutik; esango du: Zergatik ez dezute sinetsi?**

6. **Eta esaten badugu: Gizonez; Herri guziak harrikatuko gaitu: zeren sinetsita baitaude Joan profeta zela.**

7. **Eta ihardesten zieten, ezin zutela esan nongoa zen.**

8 **Eta erran ciecén Iesusek, Eztauçuet erraiten cer autoritatez eguiten ditudan gauça hauc.**

9. **Orduan hasi zen herriari parabola hau esaten; Gizon batek landatu zuen mahasti bat, eta utzi zieten laborariei, eta joan zen luzaroan herrialde urrun batera.**

10. **Eta sasoian igorri zioen morroi bat laborariei, eman zezaten mahastiaren fruitutik: baina laborariek jo zuten, eta igorri zuten hutsik.**

11. **Eta berriz igorri zuen beste zerbitzari bat, eta hura ere jo zuten, eta lotsagarri othoitzen egiten zioten, eta igorri zuten hutsik.**

12. **Eta berriz igorri zuen hirugarren bat: eta hura ere zauritu zuten, eta kanpora bota zuten.**

13. Orduan erran zuen mahastiaren nausiak: Zer egingen dut? Nire seme maitea bidaliko dut: baliteke hura ikustean begirunea izango dutela.

14. Baina laborariek hura ikhusi zutenean, arbuiatzen zuten beren artean, ziotela: Hau da oinordekoa: zatoz, hil dezagun, herentzia gurea izan dadin.

15. Orduan bota zuten mahastitik, eta hil zuten. Zer egingen die bada mahastiaren nausiak?

16. Bera etorriko da, eta suntsituko ditu laborari hauek, eta mahastia besteei emango die. Eta hori entzutean, erran zuten: Jainkoak ez dezala.

17. Eta ikusi zituen, eta erran zuen: Zer da, bada, idatzia dena: Eraikitzaileek baztertu zuten harria, hura bihurtu da kantoiaren buru?

18. Harri horren gainera eroriko dena hautsiko da; baina nori eroriko zaion, hauts bihurtuko du.

19. Eta ordu berean apaizburuak eta eskribauak eskuak ezarri nahi izan zituzten haren gainean; eta populuaren beldur ziren: ecen ohartu çuten parabola hau erran çuela hekien contra.

20. Eta beha zezaten, eta igorri zituzten espiak, zeinak gizon zintzoak irudikatuko lituzketen, haren hitzak har zezaten, Gobernadorearen botere eta agintaritzaren esku uzteko.

21. Eta galdetu zioten, ziotela, Maisu, badakigu zuzen esaten eta irakasten duzula, eta ez duzula inoren pertsonarik onartzen, baizik eta egiaz irakasten duzula Iainkoaren bidea.

22. Zilegi al zaigu Zesarri tributuak ematea, ala ez?

23. Hark, ordea, ikusi zuen haien zintzokeria, eta esan zien: Zergatik tentatzen nauzue?

24. Erakutsiezadazu zentimo bat. Noren irudia eta inskripzioa ditu? Ihardesten zieten, Zesarrena.

25. Eta erran ciecén, Errazaçue bada Cesari Cesari, eta Iaincoari Iaincoarenac.

26. Eta ezin izan zituzten haren hitzak atzeman jendearen aurrean, eta miretsi ziren haren erantzunaz, eta ixildu ziren.

27. Orduan ethorri zitzaizkion harengana Saduzeoetarik batzuk, zeinek ukatzen baitute berpizkunderik dagoenik; eta galdetu zioten:

28. Esan ziotela, Maisu, Moisesek idatzi zigun: Baldin inoren anaia emaztearekin hiltzen bada, eta seme-alabarik gabe iltzen bada, bere anaiak har dezala bere emaztea, eta hazi dezala anaiari.

29. Zazpi anaia ziran bada: eta lenengoak emazte bat artu zuen, eta il zan semerik gabe.

30. Eta bigarrenak emaztetzat hartu zuen, eta il zen seme-alabarik gabe.

31. Eta hirugarrenak hartu zuen; eta era berean zazpiak ere: eta etzuten umerik utzi, eta hil ziran.

32. Azkenean emakumea ere hil zen.

33. Beraz, resurrectionean noren emaztea da? izan ere, zazpiek emaztetzat zuten.

34. Eta ihardesten çuela Iesusec erran ciecén, Mundu hunetaco haourrac ezkontzen dira, eta emanac dirade.

35. Baina mundu hura, eta hilen artetik resurrectionea lortzeko dignetatzat hartuko direnak, ez dira ezkontzen, ez ezkontzen.

36. Eta ezin dira geiago hil: zeren aingeruen parekoak dira; eta Jainkoaren semeak dira, piztueraren seme-alabak izanik.

37. Bada, illak piztu direla, Moisesek ere erakutsi zuen sasiaren gainean, Jauna Abrahamen Jainkoa, Isaaken Jainkoa eta Jakobena Jainkoa deitzen zuenean.

38. Zeren ez da hildakoen Jainkoa, bizienak baizik: zeren guziak harentzat bizi dira.

39. Orduan ihardesten çutela Scriba batzuc erran ceçaten, Magistruá, ondo erran duc.

40. Eta gero etzioten ausartzen hari batere galderarik egiten.

41. Eta erran ciecén, Nola erraiten dute Christ Dabiden seme dela?

42. Eta Dabidek berak dio Salmoen liburuan: Esan zion Jaunak ene Jaunari: Eseri zaitez nire eskuinaldean.

43. Zure etsaiak zure oinen aulki bihurtu arte.

44. Dabidek bada deitzen dio Jauna, nola da bada bere semea?

45. Orduan, jende guztiaren entzulean esan zien bere ikasleei:

46. Begira zaitezte eskribauetarik, zeinek soineko luzez ibiltzeko nai baitute, eta agurrak maite dituzten merkatuetan, eta sinagogetan aulki gorenak, eta jaietan gela nagusiak;

47. Ceinek irentsiten dituzte alargunen etxeak, eta othoitz luzeak egiten dituzten erakustaldirako: haiek kondenazio handiagoa jasoko dute.

21. KAPITULUA

1. Eta begiratu zuen, eta ikusi zituen aberatsak beren dohainak ogasunera botatzen.

2. Eta ikhusi zuen alargun pobre bat ere hara botatzen bi akaro.

3. Eta erran zuen: Egiaz diotsuet, alargun pobre honek guziak baino gehiago sartu duela.

4. Zeren oiek guziek beren oparotasunetik Iainkoaren oparietara bota dituzte: baina berak bere pobreziatik zeuzkan bizi guzia bota du.

5. Eta batzuek tenploaz mintzo zelarik, nola harri ederrez eta dohainez apaindua zegoen, esan zuen:

6. Ikusten dituzuen gauz hauetaz, ethorriren dira egunak, zeinetan ez den harri bata bestearen gainean utziko, eroriko ez dena.

7. Eta interroga ceçaten, cioitela, Magistruá, baina noiz içanen dirade gauça hauc? eta zer seinale izango da gauza hauk gerthatuko direnean?

8. Eta erran çuen, Beguiraçue engana ez çaitetzten: ecen anhitz ethorriren dirade ene icenean, erraiten dutela, Ni naiz Christ; eta hurbiltzen da denbora: etzaitezte, beraz, joan hekien atzetik.

9. Baina gerlak eta zalapartak entzutean, ez zaitezte izutu: zeren gauz hauk lehenik ethorri behar dira; baina amaiera ez da pixkanaka.

10. Orduan esan zien: Nazioa nazioaren aurka altxatuko da, eta erreinua erreinuaren aurka;

11. Eta lurrikara handiak izango dira hainbat tokitan, eta goseteak eta izurriteak; eta ikusmen beldurgarriak eta seinale handiak izango dira zerutik.

12. Baina hauen guzien aitzinean, eskuak ezarriko zaituztete, eta persegituko zaituzte, sinagogetara eta kartzeletara eramanez, erregeen eta buruzagien aitzinean eramanez ene izenagatik.

13. Eta zugana itzuliko da testigantzat.

14. Ezar ezazue bada zuen bihotzetan, ez hausnartu ihardetsiko duzuenaren aurrean.

15. Zeren emango dizut ahoa eta zuhurtzia, zure arerio guztiek ezin izango baitute aurka egin, ezta aurka egin ere.

16. Eta salduko zaituztete bai gurasoek, bai anaiek, eta bai senideek, bai adiskideek; eta zuetariko batzuk hiltzera eramanen dituzte.

17. Eta gizon guziak gorrotaturen zarete ene izenagatik.

18. Baina ez da zure buruko ile bat ere galduko.

19. Zuen pazientziaz jabe zaitezte zuen arima.

20. Eta ikusiko duzuenean Jerusalem gudarosteez inguratua, badakizue haren desolazioa hurbil dela.

21. Orduan, Judean daudenak mendietara ihes egin bezate; eta alde egin bezate haren erdian daudenak; eta errietan daudenak etzaitezela sartzera.

22. Zeren hauek dira bengamenduko egunak, eskribatuak dauden gauza guztiak bete daitezen.

23. Baina zorigaitzak haurdun daudenak eta haurrak hazten dituztenak, egun hetan! zeren larritasun handia izango da lurrean, eta haserrea herri honen kontra.

24. Eta eroriko dira ezpataren ahoan, eta eramanen dirade gatibu nazio guztietara; eta Jerusalem zapaldua izanen da jentilen denborak bete arte.

25. Eta izango dira seinaleak eguzkian, eta ilargian, eta izarretan; eta lurrean nazioen atsekabea, nahasmenduz; itsasoa eta olatuak orroa;

26. Gizonen biotzak huts egiten ditu beldurragatik, eta lurrean ethorri diren gauzak zaintzeagatik: zeren zeruko botereak astinduko dira.

27. Eta orduan ikusiko dute gizonaren Semea ethorten dela hodei batean indar eta aintza handiarekin.

28. Eta gauça hauc eguiten hasten direnean, beguira eçaque, eta altxa çaque buruak; zeren zure erredentzioa hurbiltzen baita.

29. Eta erran zien parabola bat; Huna pikondoa eta zuhaitz guztiak;

30. Orain tiro egiten dutenean, ikusten duzue eta badakizue zuen buruak uda hurbil dela.

31. Hala zuek-ere, gauz hauk gertatzen direla ikustean, jakizue hurbil dela Jainkoaren erreinua.

32. Eguiaz erraiten drauçuet, ez da belaunaldi au iraganen, gucia konplitu arte.

33. Zerua eta lurra igaroko dira, baina ene hitzak ez dira iraganen.

34. Eta beha zazue zeuen buruak, ez dezan inola ere zuen bihotzak soberan kargaturik, eta mozkorkeriaz, eta bizitza honetako arduraz, eta horrela egun hura ezustean ethorri zitzaizuen gainera.

35. Zeren lazoa bezala etorriko da lur guziaren gainazalean bizi diren guzien gainera.

36. Beguira çaitezte bada, eta othoitz eguiçue bethi, ethorriren diraden gauça hauetarik guciac ihes eguiteco, eta guiçonaren Semearen aitzinean egoala.

37. Eta egunez tenpluan irakasten ari zen; eta gauean atera zen, eta Oliba mendia deitzen den mendian egon zen.

38. Eta jende guzia ethorri zen goizean goiz harengana tenplora, hura entzuteko.

22. KAPITULUA

1. Bada hurbildu zen Legamia gabeko Ogien jaia, Pazkoa deitzen dena.

2. Eta apaizburuak eta eskribauak bilhatzen zuten nola hil zezaten; jendearen beldur baitziren.

3. Orduan sartu zen Satana Iskariote deitzen zen Judasengan, hamabiren artean.

4. Eta joan zen, eta hitz egin zuen apaizburu eta buruzagiekin, nola saldu ziezairen.

5. Eta pozten ziren, eta itun egin zuten dirua emateko.

6. Eta agintzen zuen, eta bilhatu zuen okasioa hura saldu zezaten, jendetzarik gabe.

7. Orduan ethorri zen Legamia gabeko Ogien eguna, Pazkoa hil behar zenean.

8. Eta igorri zituen Pierris eta Joanes, ziotela: **Zoazte eta prestatu iezaguzu Bazkoa, jan dezagun.**

9. Eta hec erran cieçoten, Non nai duc prestatu degun?

10. Eta esan zien: **Huna, hirian sartzean, gizon bat aurkituko zaituzte, ur pitxer bat daramana; jarraitu zion sartzan den etxera.**

11. Eta esango diozue etxeko gizonari: **Maisuak diozu: Non da ostatua, non jango dudan Pazkoa ene ikasleekin?**

12. Eta erakutsiko dizue goiko gela handi bat hornitua: **hor prestatu.**

13. Eta joan ziran, eta arkitu ziran berak esan zien bezela: eta prestatu zuten Pazkoa.

14. Eta ordua ethorri zenean, eseri zen, eta harekin hamabi apostoluak.

15. Eta erran cieçén, **Desioz desiratu dut Bazco haur çuequin jatea, sufritu baino lehen.**

16. Zeren diotsuet, ez dudala gehiago jango, Jainkoaren erreinuan bete arte.

17. Eta hartu zuen kopa, eta eskerrak eman zizkion, eta esan zuen: **Har ezazue hau eta banatu ezazute zuen artean.**

18. Zeren diotsuet, ez dudala edanen mahatsondoko fruitutik, Jainkoaren erreinua etorri arte.

19. Eta hartu zuen ogia, eskerrak eman eta hautsi eta eman zien, zioelarik: **Au da ene gorputza zuengatik emana: hau egizue ene oroimenez.**

20. Era berean, afaldu ondoan kopa ere, esaten zuen: **Kopa hau da itun berria ene odolean, zeina zuengatik isurtzen dena.**

21. Baña huna, saltzen nauenenaren eskua enekin dago mahai gainean.

22. Eta egiazki, gizonaren Semea ioaten da, erabaki zen bezala: baina ai den gizon hura, zeñak salduko duen!

23. Eta asi ziran beren artean galdezka, zein zen hetarik egin bear zuen gauza hau.

24. Eta liskar bat ere izan zen haien artean, zein izan behar zen handien.

25. Eta erran cieçén, **Jentilen erreguec jaurguiten dirade hekien gainean; eta haien gainean agintea dutenei ongile deitzen zaie.**

26. Zuek, ordea, ez zarete horrela izanen: baina zuen artean handiena dena, izan bedi gazteena bezala; eta buruzagia dena, zerbitzatzen duena bezala.

27. Zeren zer da andiagoea, jatera eserita dagoena, ala zerbitzatzen duena? ez al da jatera eserita dagoena? baina ni zure artean nago zerbitzatzen duena bezala.

28. Zuek zarete ene tentazioetan nirekin jarraitu duzenak.

29. Eta nik izendatzen dizuet erreinua, ene Aitak ezarri didan bezala;

30. Jan eta edan dezazuen ene mahaian ene erreinuan, eta eser zaitezten aulkietan Israelgo hamabi leinuak epaitzen.

31. Eta Jaunak erran zuen: **Simon, Simon, huná, Satanasek nahi zaituzte zu izan, garia bezala bahetzeko.**

32. **Baina nik othoitz egin dut zuregatik, zure fedea huts ez dadin: eta konbertitu zarenean, sendotu zure anaiak.**

33. Eta esan zion: Jauna, prest nago zurekin ioateko, bai kartzelara, bai eriotzera.

34. Eta erran zuen: **Nik diotsut, Pedro, gaur eztu oilarrak kantatuko, hiru aldiz ukatu baino lehen ni ezagutzen nauzula.**

35. Eta erran cieçén, **Igorri çaituztedanean zorro, eta zakurik eta oinetako gabe, deus falta zenuten?** Eta hec erran ceçaten, Ezer ez.

36. Orduan erran cieçén, **Baina orain, dirua duenak, har beza, eta halaber bere zakua: eta ezpatarik ez duenak, sal dezala bere jantzia, eta eros dezala bat.**

37. **Ecen erraiten drauquet, escribatua den haur oraino ene baitan bete behar dela, eta hura gaiztatzailleen artean içan içan da, ecen niri buruzko gauçac amaitzen dira.**

38. Eta erran zuten: Jauna, huna hemen bi ezpata. Eta esan zien: **Nahikoa da.**

39. Eta ilki zen, eta joan zen, ohi bezala, Oliba mendira; eta haren diszipuluak ere jarraitu zioten.

40. Eta tokian zegoenean, esan zien: **Otoi egin ez zaitezten tentazioan sartu.**

41. Eta urrundu zen hekien artetik, harri baten gainean, belaunikaturik, otoitz egin zuen.

42. Esaten ziotela, **Aita, nai badezu, ken bedi nigandik kopa hau;**

43. Eta agertu zitzaion Aingeru bat zerutik, indartzen zuela.

44. Eta agoniaturik zegoala, othoitz geiago egiten zuen: eta bere izerdia zen lurrera erortzen ziren odol tanta handiak bezala.

45. Eta jaiki zenean otoitzetik, eta ethorri zen bere diszipuluengana, arkitu zituen tristuraz lotan.

46. Eta erran cieçén, **Cergatic lo çarete? Jaiki eta otoitz egin, tentazioan sartu ez zaitezten.**

47. Eta oraindik mintzatzen ari zela, huná jendetza bat, eta Judas deitzen zena, hamabietarik bat, joan zen haien aitzinean, eta hurbildu zen Jesusengana musu ematera.

48. Baina Iesusec erran cieçón, **Judas, guiçonaren Semea musu batez traditzen al duc?**

49. Haren inguruan zeudenek ikusi zutenean zer izango zen ondorengo, erran zioten: Jauna, ezpataz hilko dugu?

50. Eta hetarik batek jo zuen apaiz nagusiaren zerbitzaria, eta moztu zion eskuineko belarria.

51. Eta ihardesten çuela Iesusec erran ceçan, **Utz çaque honaino.** Eta bere belarria ukitu eta sendatu zuen.

52. Orduan erran zieten Iesusek beregana ethorri ziren aphez-buruei, eta tenploko buruzagiei, eta zaharrei: **Ilki al zarete lapur baten kontra ezpatarekin eta makilekin?**

53. **Egunero zuekin tenpluan nengoelarik, ez zenizuten eskurik luzatu ene kontra: baina hau da zuen ordua, eta ilhunbeen indarra.**

54. Orduan hartu zuten hura, eta eraman zuten, eta eraman zuten apaiz nagusiaren etxera. Eta Pedrok urrutitik jarraitu zion.

55. Eta aretoaren erdian sua piztu zutenean, eta elkarrekin eseririk, eseri zen Pedro haien artean.

56. Baina neskame batek ikusi zuen su ondoan iarririk zegoela, eta gogotik begiratu zion, eta esan zuen, Gizon hau ere harekin zegoen.

57. Eta ukatu zuen, zioela: Emakumea, ez dut ezagutzen hura.

58. Eta denbora gutxiren buruan beste batek ikusi zuen, eta esan zuen: Zu ere haietakoa zara. Eta Pedrok esan zuen: Gizona, ni ez naiz.

59. Eta ordubeteren buruan, bertzeak bertzek ziur baieztatzen zuen, zioela, Egiaz hau ere harekin zen: zeren Galilearra da.

60. Eta Pedrok erran zuen: Gizona, ez dakit zer diozun. Eta berehala, oraindik mintzatzen ari zela, oilarra jo zuen.

61. Eta itzuli zan Jauna, eta begiratu zuen Pedrori. Eta orhoit cedin Pierris launaren hitzaz, nola erran cieçón, **Oillarrac jo baino lehen, hirur ukaturen nauc.**

62. Eta ilkirik Pierris, negar garratz egin zuen.

63. Eta Jesusi eusten zioten gizonek iseka egiten zioten, eta jo zuten.

64. Eta begiak estalirik, arpegia jo zuten, eta galdetu zioten, ziotela, Profetiza zazu, nor da jo zaituena?

65. Eta beste gauza asko blasfemoki erran zituzten haren kontra.

66. Eta eguna izan bezain laster, bildu ziren erriko zaharrek, aphezburuak eta eskribauak, eta eraman zuten beren kontseilura, ziotela:

67. Zu al zara Kristo? esaiguzu. Eta erran cieçén, **Esaten badizu, ez tuçue sinhetsiren.**

68. **Eta nik ere galdetzen badizutet, ez didazue erantzungo, ez utziko.**

69. **Hemendik aurrera gizonaren Semea eseriko da Jainkoaren boterearen eskuinaldean.**

70. Orduan erran cieçén guciéc, Hi bada Iaincoaren Semea? Eta harc erran cieçén, **Zuek diozue naizela.**

71. Eta hec erran ceçaten, Cer guehiago testimonio behar dugu? zeren guk geuk entzun baitugu bere ahoaz.

23. KAPITULUA

1. Eta jaiki zan hekien gendetza guzia, eta eraman zuten Pilatogana.

2. Eta hasi ziren salatzen, ziotela: Gizon hau aurkitu dugu nazioa perbertitzen zuela, eta debekatzen ziotela Zesari tributuak ematea, esaten zuela bera Kristo dela Errege.

3. Eta Pilatok galdetu zion, zioela: Zu al zara Juduen Erregea? Eta harc ihardesten çuela erran ceçan, **Hic dio.**

4. Orduan esan zien Pilatok aphez nagusiei eta populuari: Ez dut arkitzen gizon hunengan.

5. Eta hek geiago ziraden, ziotela, erria biztuten du, judu guzian irakasten, Galileatik lekhu honetaraino.

6. Pilatok Galilea entzutean, galdetu zuen ea gizon hura Galilearra ote zen.

7. Eta jakin zuenean Herodesen jurisdikziokoa zela, igorri zuen Herodesengana, zeina bera ere Jerusalem zegoen garai hartan.

8. Eta Herodesek ikhusi zuenean, oso poztu zen: zeren denbora luzez hura ikhusi nahi zuen, zeren asko aditu baitzuen haren berri; eta hark eginiko mirakuluren bat ikusi zuela espero zuen.

9. Orduan galdetu zion berarekin hitz askorekin; baina ez zion ezer erantzun.

10. Eta zutik zeuden apaiz-buruak eta eskribauak, eta gogor salatzen zuten.

11. Eta Herodesek bere gudari-gizonekin ezerezean jarri zuen, eta iseka egin zioten, eta jantzi ederrez jantzi zuen, eta berriro bidali zuen Pilatogana.

12. Eta egun artan Pilatos eta Herodes adiskidetu ziran: zeren beren artean etsaiak izan ziran aurretik.

13. Eta Pilatok bildu zituenean apaizburuak, buruzagiak eta populua,

14. Erran zien: Gizon au ekarri didazute, erria perbertitzen duena bezala: eta huná, nik hura zuen aitzinean aztertu dudanez, ez dut arkitu gizon hunen akusaziorik, zeren salatzen duzuen gauzetan.

15. Ez, ezta Herodes ere; eta huná, ez zaio heriotzeko merezi duen ezer egiten.

16. Bada, zigortuko dut, eta askatuko dut.

17 (Ecen beharraz bat askatu behar die jaian.)

18. Eta oihu egin zuten bat-batean, ziotela: Alde hau, eta askatu iezaguzu Barrabas.

19 (Hirian egindako sedizio batengatik eta hilketagatik kartzelan sartu zuten).

20 Pilatok bada, Jesus askatu nahi zuelarik, berriro mintzatu zitzaien.

21. Baina hek oihu egin zuten, ziotela: Gurutzifikatu, gurutziltzatu.

22 Eta erran ciecén irugarren aldian, Cergatic, cer gaitz eguin du? Ez dut eriotzeko arrazoirik aurkitu harengan: beraz, zigortuko dut, eta utziko dut.

23. Eta berehala zeuden boz ozenez, gurutziltzatu zedin eskatzen. Eta haien eta apaizburuen bozak nagusitu ziren.

24. Eta Pilatok sententzia eman zuen behar zutena izan zedin.

25. Eta askatu zien, sedizio eta hilketagatik kartzelan sartu zutena, zeina nahi zuten; baña Jesus beren borondatera entregatu zuen.

26. Eta hura eramán zutenean, atzeman zuten Simon Zireno bat, herritik ilkirik, eta haren gainean jarri zuten gurutzea, Jesusen ondoan eramán zezan.

27. Eta jarraiki zitzaion jende andi bat, eta emazteki, zeñak ere negar egiten zuten eta negar egiten zuten.

28 Baina Iesusec itzuliric erran ciecén, **Jerusalemgo alabak, ez eçaque negar nigatic, baina eçaque negar eguique çuec eta çuen haourrei.**

29. Zeren huná, ethorten dirade egunak, zeinetan erranen duten, Zorionekoak antzuak, eta erditu ez dituzten sabelak, eta ezitu ere eman ez duten sabelak.

30. Orduan hasiko dira esaten mendiei: Eror zaitezte gure gainera; eta muinoetara, Estali gaitzazu.

31. Zeren gauza hauek zuhaitz berdean egiten badituzte, zer egingen da lehorrean?

32. Eta beste bi gaizto ere baziren berarekin hiltzera eramának.

33. Eta ethorri ziranean Kalbario deitzen den tokira, han gurutziltzatu zituzten hura, eta gaiztoak, bata eskuineko aldean, eta bestea ezkerrean.

34. Orduan Iesusec esan zuen: **Aita, barka iezaiezu; ez baitakite zer egiten duten.** Eta bere soinekoak banatu eta zozketa egin zuten.

35. Eta jendea zutik zegoen begira. Eta buruzagiek beraiekin ere iseka egiten zioten, ziotelarik: Bertzeak salbatu zituen; salba dezala bere burua, baldin bada Kristo Jainkoaren hautatua.

36. Eta soldaduek ere burla egiten zioten, harengana ethorritik, eta ozpina eskaintzen zioten.

37. Eta ziotela: Juduen erregea bazara, salba zazu.

38. Eta izkiriatu zen haren gañean inskripzio bat grekoz, latinez eta hebreaz letretan: HAU DA JUDUEN Erregea.

39. Eta urkatu ziren gaiztaginetako batek injuria egin zion, zioela: Kristo bazara, salbatu zeu eta gu.

40 Baina berceac ihardesten çuela mehatcha ceçan, cioela, Ez al duc Iaincoaren beldur, ceren condemnandu berean çarela?

41. Eta gu egiazki zuzen; zeren gure ekintzen sariak jasotzen ditugu: baina gizon honek ez du ezer gaizki egin.

42. Eta esan zion Jesusi: Jauna, orhoit zaitez nirekin zure erreinura sartzean.

43 Eta erran cieçón Iesusec, **Eguiaz erraiten drauçut, gaur içanen aiz enequin paradisuan.**

44. Eta zen seigarren orena inguruan, eta ilhunbe bat izan zen lur guzian bederatzi oreneraño.

45. Eta iguzkia ilundu zen, eta tenpluko beloa urratu zen erdian.

46. Eta Iesusec boz ozenki oihu egin zuenean, erran zuen, **Aita, zure eskuetan ene izpiritua kondenatzen dut:** eta hau esanik, eman zuen izpiritua.

47. Bada, zentarioak ikusi zuenean zer gertatu zen, glorificatu zuen Iainkoa, zioelarik, hau da gizon zuzena.

48. Eta ikustera bildu zen jende guziak, egin ziren gauzak ikusirik, bularrak jo eta itzuli ziren.

49. Eta haren ezagun guziak, eta Galileatik jarraiki zitzaizkion emaztekiak, urruti gelditu ziren gauz hauk ikusten.

50. Eta huna, bazen gizon bat Jose deitzen zena, aholkularia; eta gizon ona eta zuzena zen:

51. Berak ez zuen onartu haien aholkua eta egintza; Arimateakoa zen, Juduen hirian, bera ere Jainkoaren erreinuaren zain zegoen.

52. Joan zan gizon au Pilatogana, eta erregutu eban Jesusen gorpua.

53. Eta jeitsi zuen, eta bildu zuen lihoz, eta ipini zuen harrian landutako sepulcro batean, non lenago inor ipini zen.

54. Eta egun hura zen prestaketa, eta larunbata aurreratu zen.

55. Eta Galileatik harekin ethorri ziren emazteek ere atzetik zetozen, eta ikusi zuten sepulcroa, eta nola haren gorpua ezarri zuten.

56. Eta itzuli ziren, eta prestatu zituzten aromak eta ukenduak; eta atseden hartu zuen larunbata manamenduaren arabera.

24. KAPITULUA

1. Bada, asteko lenengo egunean, goiz-goizean, ethorri ziran sepulkrora, ekartzen zituztela prestatuak zeuzkan adariak, eta bertze batzuk berekin.

2. Eta arkitu zuten harria hobotik urrunduta.

3. Eta sartu ziran, eta etzuten arkitu Jesus Jaunaren gorpuzta.

4. Eta gerthatu zen, horretaz asko nahasturik zeudenez, huná, bi gizon zeuden haien ondoan jantzi distiratsuekin.

5. Eta beldur ziralarik, eta arpegia lurrera ahuspezturik, erran zieten: Zergatik billatzen duzue hilen artean bizia?

6. Ez da hemen, baina resuscitatu da: orhoit zaitez nola mintzatu zitzaizun oraindik Galilean zegoenean.

7. Esaten ziotela: Gizonaren Semea gizon bekatarien eskuetan entregatu behar da, eta gurutziltzatu, eta irugarren egunean resuscitatu.
8. Eta oroitu ziren haren hitzak,
9. Eta itzuli zan sepulkrotik, eta esan zien gauza oek guziak hameikai, eta beste guziei.
10. Maria Magdalena, eta Joana, eta Maria Santiagoren ama, eta haiekin zeuden beste emakume batzuk, apostoluei gauza hauk kontatu zietenak.
11. Eta beren hitzak iduritu zitzaizkien alferkeriak, eta ez zituzten sinetsi.
12. Orduan jaiki zen Pedro, eta korrika joan zen sepulturara; eta makurtuta, ikusi zituen lihozko arropak berez etzanak, eta alde egin zuen, bere baitan miretsirik gertatu zena.
13. Eta huna, hetarik bi joan ziren egun berean Emaus deitzen zen herri batera, zeina Jerusalemek hirurogei estadio ingurura.
14. Eta hitz egin zuten elkarrekin gertatu ziren gauza hauetaz.
15. Eta gerthatu zen, elkarren artean hitz egiten eta arrazoitzen ari zirela, Jesus bera hurbildu zen eta haiekin joan zen.
16. Baña hekien begiak atxiki ziran, ez zezaten ezagutu.
17. Eta erran zien: **Zer modukoak dira elkarren artean daukazuten horiek, ibiltzen zaretela, eta triste zaudetenean?**
18. Eta ihardesten zioen hetariko batek, zeina zen Kleopas, erran zioen: Zu bakarrik al zara arrotz Jerusalemek, eta ez al dituzu ezagutu egun hauetan han gertatu diren gauzak?
19. Eta esan zien: **Zer gauza?** Eta hec erran cieçoten, Iesus Nazaretarrak, laincoaren eta populu guciaren aitzinean egintzaz eta hitzez profeta ahaltsu bat baitzen.
20. Eta nola apaizburuek eta gure agintariek entregatu zuten heriotzera kondenatzera, eta gurutziltzatu zuten.
21. Baina uste genuen bera izango zela Israel erredimituko zuena: eta hau guztiaz gainera, gaur da hirugarren eguna gauza hauek egin zirenetik.
22. Bai, eta gure taldeetako zenbait emakumek ere harritu gintuzten, hilobian goiz zeudenak;
23. Eta etzutenean arkitu haren gorpua, ethorri ziren, ziotelarik, aingeruen ikuskera bat ere ikusi zutela, zeñak ziotela bizi zela.
24. Eta gurekin ziradenetarik batzuk ioan ziran sepulturara, eta eriden zezaten emaztekiek erran bezala: baina hura ez zuten ikusi.
25. Orduan erran cieçen, **O erhoac, eta biotz motela Prophetec erran duten gucia sinhesteko.**
26. **Ez al zuen Kristok sufritu behar, eta bere glorian sartu?**
27. Eta Moisesengandik eta profeta guzietatik hasirik, azaldu zizkieten Scriptura guzietan bere buruari zegozkion gauzak.
28. Eta hurbildu ziren herrira, nora zihoazen, eta urrunago joan nahi zuen bezala egin zuen.
29. Baina hertsatu zuten, ziotelarik: Zaude gurekin, zeren arrats aldera da, eta eguna urruti dago. Eta sartu zen haiekin egoteko.
30. Eta gerthatu zen, hekiekin bazkarian iarririk zegoela, ogia hartu, eta benedikatu zuen, eta hautsi eta eman zien.
31. Eta ireki zitzaaien begiak, eta ezagutu zuten hura; eta haien begietatik desagertu zen.
32. Eta erran zioten elkarri: Ez al zen gure biotza erretzen gure baitan, bidean gurekin mintzatzen ari zen bitartean, eta Scripturak idekitzen zizkigun bitartean?
33. Eta jaiki ziran ordu berean, eta itzuli ziran Jerusalenera, eta arkitu ziran hamaika bildurik, eta haiekin ziradenak.
34. zioela, launa benetan resuscitatu da, eta agertu zaio Simoni.
35. Eta kontatu zuten zer egin ziren bidean, eta nola ezagutu zuten ogia zatitzean.
36. Eta honela mintzatzen zirelarik, Jesus bera haien erdian gelditu zen, eta esan zien: **Bakea zuei.**
37. Baina hek ikaraturik eta ikaraturik zeuden, eta uste zuten espiritu bat ikusi zutela.
38. Eta erran cieçen, **Cergatic asaldatzen çarete? eta zergatik sortzen dira pentsamenduak zure bihotzetan?**
39. **Begira nere eskuak eta oinak, ni naizela: heldu nazazu eta ikusi; zeren izpiritu batek ez du haragi eta hezurrik, nik dudala ikusten duzuen bezala.**
40. Eta hau erran zuenean, bere eskuak eta oñak erakutsi zizkieten.
41. Eta oraindik bozkarioz sinisten etzuten, eta miretsirik, esan zien: **Ba al duzue hemen jatekorik?**
42. Eta eman zioten arrain erretako puska bat, eta abaraska batekoa.
43. Eta hartu zuen, eta jan zuen haien aitzinean.
44. Eta esan zien: **Hauek dira zuekin oraino zuekin nengoela esan nizkizuten hitzak, bete behar direla Moisesen legean, profetetan eta salmoetan idatziak zeuden gauza guztiak. niri dagozkionak.**
45. Orduan ireki zien haien adimena, Eskriturak uler zezaten,
46. Eta erran cieçen, **Honela scribatua da, eta hala behar zen Christ sufritzea, eta irugarren egunean hilen artetik resuscitaztea.**
47. **Eta bere izenean predikatua izan zedin damutzea eta bekatuen barkamena nazio guzien artean, Jerusalemetik hasita.**
48. **Eta zuek zarete gauza hauen testigu.**
49. **Eta huná, nik bidaltzen dizuet nere Aitaren promesa zuen gainera: baña gera zaitezte Jerusalemgo hirian, goragoko botereaz jantziak izan arte.**
50. Eta eraman zituen Betaniaraino, eta altxatu zituen eskuak, eta bedeinkatu zituen.
51. Eta gerthatu zen, bedeinkatzen zituen bitartean, hekiengandik banatu eta zerura igo zen.
52. Eta adoratu zuten, eta itzuli ziran Jerusalenera poz andiarekin.
53. Eta beti zebiltzan tenploan, Jainkoa laudatzen eta benedikatzen. Amen.

Joan

1. KAPITULUA

1. Hasieran zen Hitza, eta Hitza Jainkoarekin zegoen, eta Hitza Jainkoa zen.
2 Hori bera izan zen hasieran Jainkoarekin.
3. Gauza guztiak berak egin zituen; eta hura gabe ez zen egin den gauzarik.
4 Haren baitan zegoen bizia; eta bizia gizonen argia zen.
5. Eta argiak distiratzten du iluntasunean; eta iluntasunak ez zuen ulertu.
6. Bazen Jainkotik bidalitako gizon bat, zeina Juan zuen izena.
7. Bera ethorri zen testigantzat, Argiaren testigantza ematera, gizon guziek haren bidez sinhets zezaten.
8 Ez zen Argi hura, baina bidalia izan zen Argi horren testigantza ematera.
9. Hori zen egiazko Argia, mundura ethorten den gizon oro argitzen duena.
10. Munduan zen, eta mundua hargatik egin zen, eta munduak ez zuen ezagutu.
11. Beregan ethorri zen, eta bereak ez zuten jaso.
12 Baina hura recebitu duten guciei, eman zieten ahalmena Jainkoaren seme izateko, haren izenean sinhesten dutenei ere.
13. Zeinek ez odoletik, ez aragiaren borondatetik, ez gizonaren borondatetik, Jainkotik baizik.
14. Eta Hitza haragi egin zen, eta bizi izan zen gure artean (eta ikusi genuen haren aintza, Aitaren seme bakarraren aintza bezala), graziaz eta egiaz betea.
15. Joaneke testigantza eman zuen, eta oihu egin zuen, zioela: Hau da, zeini buruz mintzatu nintzena, ene ondotik datorrena ene baino lehen da, zeren nire aurretik zen.
16. Eta bere betetasunetik guziak jaso ditugu, eta grazia graziaz.
17. Zeren Legea Moisesek emana izan zen, baina grazia eta egia Jesukristoren bidez etorri ziren.
18. Nehork ez du Jainkoa ikusi inoiz; Aitaren altzoan den Seme bakarrak aditzera eman du.
19. Eta au da Joanen eskritura, Juduek Jerusalendik apaizak eta lebitak igorri zituztenean galdetzeraz: Nor aiz hi?
20. Eta konfesatu zuen, eta etzuen ukatu; baina konfesatu, ez naiz Kristo.
21. Eta galdetu zioten: Zer bada? Zu al zara Elias? Eta hark dio: Ni ez naiz. Zu al zara profeta hori? Eta hark erantzun: Ez.
22 Orduan erran cieçoten, Nor aiz hi? igorri gaituztenei erantzuna eman diezaiegun. Zer diozu zeure buruaz?
23. Esan zuen: Ni naiz basamortuan oihu egiten ari denaren ahotsa: Zuzen ezazu Jaunaren bidea, Isaias profetak esan zuen bezala.
24. Eta igorri ziranak Fariseuetarik ziran.
25. Eta galdetu zioten, eta erran zioten: Zergatik bataiatzen duzu bada, ez bazara Kristo hura, ez Elias, ez profeta hura?
26. Ihardesten zieten Joaneke, zioela: Nik urez bataiatzen dut: baina zuen artean dago ezagutzen ez duzuen bat;
27. Bera da, ene ondotik datorrena ene aurretik hobetsi dena, zeinaren oinetakoen zirkilak askatzeko merezi ez dudana.

28 Gauza hauek Jordanez bestalde Bethabaran egin ziren, non Joanes bataiatzen ari zen.
29. Biharamunean, Joaneke ikusi zuen Jesus harengana etortzen, eta erran zuen: Huna Jainkoaren Bildotsa, zeina munduko bekatua kentzen duena.
30. Au da, zeñataz esan nion, Nere ondotik dator gizon bat ene baño lenago: zeren nere aurretik zan.
31. Eta ez nuen ezagutzen hura: baina Israeli ager zedin, beraz ethorri naiz urez bataiatzera.
32. Eta Juaneke testimonio eman zuen, zioela: Ikusi nuen Espiritua zerutik uso bat bezala jaisten, eta haren gainean gelditu zen.
33. Eta nik ez nuen ezagutzen hura: baina urez bataiatzera bidali ninduenak, berak esan zidan: Noren gainera ikusiko duzun Espiritua jaisten eta haren gainera geratzen dela, hura da Espiritu Santuaz bataiatzen duena.
34. Eta ikusi nuen, eta frogatu nuen au dela Jainkoaren Semea.
35. Biharamunean berriz zutitu ziren Joanes, eta bere discipuluetarik bi;
36. Eta begira zebilela Jesusi begira, dio, Huna Jainkoaren Bildotsa!
37. Eta bi discipuluek entzute zuten hura mintzatzen, eta jarraitu zioten Jesusi.
38 Orduan itzuliric Iesusec, ikhusi çuela atzequitela, erran cieçen, **Cer bilha çaitetze?** Erran cieçoten, Magistruá (hau erran nahi baita, Magistrua) non bizi aiz?
39. Erran zien: **Zatozte eta ikusi.** Etorri eta ikusi zuten non bizi zen, eta harekin egon ziren egun hartan: zeren hamargarren ordua zen.
40. Joani mintzatzen entzutean eta jarraitu zioten bietarik bat zen Andres, Simon Pedroren anaia.
41 Eriden ceçan lehen bere anaia Simon, eta erran cieçon, Eriden dugu Messias, hau da, interpretatu dena, Christ.
42. Eta eraman zuen Jesusengana. Eta Jesusek hura ikusi zuenean, erran zuen: **Zu zara Jonen seme Simon ;**
43. Hurrengo egunean, Jesusek Galileara ilkhi nahi zuen, eta arkitzen zuen Filipe, eta erran zioen, **Jarraitu niri.**
44. Bada Filipe Betsaidakoa zen, Andres eta Pedroren hiria.
45. Filipek arkitzen du Natanael, eta erran zion: Erkitu dugu Moisesek legean, eta profetek idatzi zutena, Jesus Nazaretarra, Joseren semea.
46. Eta Natanaelek erran zioen: Nazaretetik atera al da gauza onik? Felipek erran zaroen: Zatoz eta ikusi.
47. Ikhusi zuen Jesusek Natanael harengana etortzen, eta erran zuen hari buruz: **Huna egiazki israeldar bat, zeinetan ez dago iruzurrik!**
48. Diotsa Natanaelek: Nondik ezagutzen nauzu? Jesusek erantzun zion: « **Felipek deitu aurretik, pikondoaren azpian zinela, ikusi zintudan.** »
49. Natanaelek erantzun zion, eta esan zion: Rabbi, hi aiz Jainkoaren Semea; zu zara Israelgo Erregea.
50. Ihardetsi zioen Jesusek, erran zioen: **Zeren erran drautzut: Ikusi zaitut pikuaeren azpian, sinesten al duzu? hauek baño gauza andiagoak ikusiko dituzu.**
51 **Eta erran cieçon, Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, hemendik aurrera ikusiko dezue zerua zabalik, eta Jainkoaren Aingeruak gizonaren Semearen gainera igotzen eta jaisten.**

2. KAPITULUA

1. Eta hirugarren egunean ezteiak izan ziren Galileako Kanan; eta han zan Jesusen ama;
2. Eta deithu içan cen bai Iesus, bai bere discipuluac ezteietara.
3. Eta arnoa nai zutenean, esan zion Jesusen amak: Arnorik ez dute.
4. Erran cieçón Iesusec, **Emaztea, cer duc hirequin? ene ordua ez da oraindik heldu.**
5. Haren amak erraiten zieten zerbitzariei: Zernahi erraiten dizue, egizue.
6. Eta ezarri ziran han harrizko sei ur-ontzi, juduen garbitzeko eran, bakoitza bizpahiru firkin zeuzkan.
7. Erran cieçén Iesusec, **Bete ur-ontziak urez.** Eta leporaino bete zituzten.
8. Eta erran cieçén, **Atera orai, eta eraman eçaçe jaiaren gobernariari.** Eta eraman zuten.
9. Jaietako buruzagiak ardo egin zen ura dastatu zuenean, eta ez zekien nongoa zen: (baina ura ateratzen zuten morroiek bazekiten;) jaietako gobernadoreak ezkongaiari deitu zion.
10. Eta erran zioen: Hasieran bakoitzak ardo ona ematen du; eta guiçonac ondo edan dutenean, orduan okerrago dena: baña ardo ona gorde dozu orain arte.
11. Mirakuluen asiera hau egin zuen Jesusec Galileako Kanan, eta agertu zuen bere gloria; eta haren dizipuluek sinistu zuten harengan.
12. Oren ondoan jautsi zen Kafarnaumera, bera, eta bere ama, eta bere anaiak eta bere diszipuluak: eta han egon ziren egun ez asko.
13. Eta hurbil zan Juduen Pazkoa, eta Iesus Jerusalemera igan zan.
14. Eta aurkitu zituen tenpluan idiak, ardiak eta usoak saltzen zituztenak, eta diru-aldatzaileak eserita.
15. Eta soka txikiz azotea egin zuenean, kanporatu zituen denak tenplutik, eta ardiak eta idiak; eta aldatzaileen dirua isuri eta mahaiak bota zituen;
16. Eta erran zieten usoak saltzen zituztenei: **Eraman gauzka hauk hemendik; ez egin ene Aitaren etxea merkantzia-etxea.**
17. Eta orhoitu ziren bere diszipuluak idatzia zela, Zure etchearen gogoak jan nau.
18. Orduan ihardesten zieten Juduek, eta erran zioten: Zer seinale erakusten diguzu, gauza hauek egiten dituzula?
19. Ihardetsi zioen Jesusek, eta erran zieten: **Desegin ezazute tenplo hau, eta hirur egun barru altxatuko dut.**
20. Orduan erran zuten Juduek, Berrogeita sei urtez tenplu hau eraikitzen ari zen, eta hirur egunetan altxatuko al duzu?
21. Bainan bere gorputzeko tenploaz mintzo zen.
22. Bada illen artetik piztu zenean, orhoitu ziren bere diszipuluak hau erran ziela; eta sinhetsi zuten Scriptura, eta Jesusek esandako hitza.
23. Eta Jerusalem zela Pazko egunean, jai egunean, askok sinetsi zuten haren izenean, ikusi zituztenean hark egiten zituen mirariak.
24. Bainan Jesus etzuen hekien esku utzi, zeren gizon guziak ezagutzen baitzituen.
25. Eta etzuen behar nehorc guiçonaz testimonio leçan: ecen baitzequien guiçonean zer den.

3. KAPITULUA

1. Bazen fariseuetako gizon bat, Nikodemo zeritzana, juduen buruzagi bat;
2. Bera Jesusengana ethorri zen gauez, eta erran zioen: Rabbi, badakigu Jainkoarengandik ethorri zarela irakaslea: zeren ezin ditu nehork egin zuk egiten dituzun mirakulu hauek, Jainkoa harekin ez bada.
3. Ihardets ceçan Iesusec, eta erran cieçón, **Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, guiçonac berriz jaio ezpada, eztu icusi Iaincoaren resumā.**
4. Erran zion Nikodemok: Nola jaio daiteke gizon bat zahartuta? sar al daiteke bigarren aldiz amaren sabelean, eta jaio daiteke?
5. Ihardets ceçan Iesusec, **Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, guiçon bat urez eta Spirituaz iayo ezpada, ezin sarthu Iaincoaren resumā.**
6. Haragitik jaiotakoa haragi da; eta Espiritutik jaio dana espiritua da.
7. Ez miretsi, zeren esan dizudala, berriz jaio behar zarete.
8. Haizeak nai duen tokian jotzen du, eta zuk haren soinua entzuten duzu, baina ezin jakin nondik datorren, eta nora doazen: hala da Espiritutik jaio den oro.
9. Nikodemok ihardesten zioen: Nola izan daitezke gauza hauek?
10. Ihardetsi zioen Jesusek, eta erran zioen: **Zu al zara Israelen jabea, eta ez al dakizu gauza hauek?**
11. Egiaz, egiaz diotsut: Ezagutzen duguna hitz egiten dugu, eta ikusi duguna testimoniatzen dugu; eta ez duzue gure testigantza jasotzen.
12. Baldin esan badizut lurreko gauzak, eta eztuzue sinesten, nola sinistuko duzue, zeruko gauzak esaten badizkizuet?
13. Eta nehor ez da igan zerura, zerutik jautsi dena baizik, zeruan den gizonaren Semea.
14. Eta Moisesek sugea basamortuan altxatu zuen bezala, halaxe altxatu behar da gizonaren Semea.
15. Hura baithan sinhesten duenak gal ez dezala, baina betiko bizia izan dezan.
16. Zeren Jainkoak hain maite zuen mundua, non eman baitzuen bere Seme bakarra, hura baithan sinhesten duenak gal ez dezan, baina betiko bizia izan dezan.
17. Zeren Jainkoak ez zuen bere Semea igorri mundura mundua kondenatzera; baina haren bidez mundua salba dadin.
18. Haren baithan sinhesten duena, ez da kondenatzen: baina sinhesten ez duena lehendik kondenatzen da, ceren ez baitu sinhetsi Iaincoaren Seme bakarrearen icenean.
19. Eta hau da kondenamendua: argia ethorri dela mundura, eta gizonak iluntasuna maite zuten argia baino, zeren beren egintzak gaitzoak zirelako.
20. Zeren gaizkia egiten duenak gorroto du argia, eta ez da argira ethorten, bere egintzak gaitzetsi ez daitezten.
21. Baina egia egiten duena argira ethorten da, bere egintzak ager ditzaten, Jainkoaren baitan eginak direla.
22. Gauza hauen ondoren etorri ziren Jesus eta bere ikasleak Judeako lurraldera; eta han egon zen hekiekin, eta bataiatu zuen.
23. Eta Joan ere bataiatzen ari zen Enonen Salim ondoan, zeren han ur asko baitzegoen, eta ethorri ziren, eta bathayatuak izan ziren.
24. Zeren Joan ez zen oraindik kartzelan sartu.

25 Orduan, Juanen dizipulu batzuen eta juduen artean galdera bat sortu zen garbitzeari buruz.

26. Eta ethorri ziren Joanengana, eta erran zioten: Rabbi, zurekin zena Jordan bestaldera, zeinari testigantza eman diozun, huná, berak bataiatzen du, eta guziak harengana hurbiltzen dira.

27. Ihardetsi zio Joanesek, eta erran zuen: Gizon batek ezin du ezer jaso, zerutik eman ezpadiote.

28. Zuek zeuek testigantza ematen didazute, esan dudala: Ni ez naiz Kristo, baina haren aurrean bidalia naizela.

29. Emaztegaia daukana ezkongai da: baina ezkongaiaren adiskidea, zutik eta entzuten duenak, asko pozten da senargaiaren bozogatik: bete da bada nere alegantzia.

30 Berak handitu behar du, baina nik txikitu behar dut.

31. Goitik datorrena guzien gañetik da: lurrekoa da lurrekoa, eta lurretik mintzo da: zerutik datorrena guzien gañetik da.

32. Eta zer ikusi eta entzun zuena, testigantza ematen du; eta inork ez du bere testigantza jasotzen.

33. Bere testigantza jaso duenak bere zigilua ezarri du Jainkoa egia dela.

34 Ecen Iaincoac igorri duenac erraiten ditu Iaincoaren hitzac: ecen Iaincoac ez dio Espiritua neurritz ematen.

35. Aitak Semea maite du, eta gauza guztiak bere eskuetan eman ditu.

36. Semearengan sinesten duenak badu betiko bizia: eta Semea sinesten ez duenak, ez du bizia ikusiko; baina Jainkoaren haserrearen haren gainean dago.

4. KAPITULUA

1 Bada, Jaunak jakin zuenean nola fariseuek entzun zuten Jesusek Joanes baino ikasle gehiago egin eta bataiatzen zituela.

2 (Nahiz eta Jesusek berak ez bataiatu, bere ikasleek baizik,)

3. Judatik alde egin eta berriro Galileara joan zen.

4. Eta behar zuen Samariatik igaro.

5. Orduan ethorri zen Samariako hiri batera, Sikar deitzen dena, Jakobek bere seme Joseri eman zion lur sailaren ondoan.

6. Jakobek putzua han zegoen. Jesus bada, bere bidaiatzeko nekaturik, honela eserita zegoen putzuan: eta seigarren orena zen.

7. Samariako emazte bat ethorri zen ura ateratzera: Jesusek erran zion: **Emadazu edatera.**

8 (Bere dizipuluak hirira joan baitziren haragia erostera).

9. Orduan erran zioen Samariako emaztekiak: Nola da zu, judua izanik, edateko eskatzen didazu ni, zein naizen Samariako emakumea? izan ere, juduek ez dute trataturik samariarrekin.

10 Ihardesten zaroen Iesusec erran cieçón, **Baldin eçagutu banu Iaincoaren dohaina, eta nor den erraiten drauçüena, Emaidazu edatera; zuk eskatuko zenioke, eta berak ur bizia emango zizun.**

11. Erran zion emaztekiak: Jauna, ez daukak ezer erakartzeko, eta putzua sakona da: nondik daukazu bada ur bizi hori?

12. Zu gure aita Jakobek baino handiagoa al zara, zeinak eman zigun putzua, eta hortaz edan zuen berak, eta bere seme-alabak eta bere abereak?

13 Ihardets ceçan Iesusec, eta erran cieçón, **Ur hunetic edaten duenac berriz egarriren du.**

14. Baina nik emango diodan ura edaten duenak ez du inoiz egarri izango; baina nik emango diodan ura, bere baitan izango da betiko bizitzarako ur-iturri bat.

15 Erran cieçón emazteac, Iauna, emadazu ur au, egarri ez nadin, ez ethorri huna tiratzera.

16 Iesusec erran cieçón, **Zoaz, deithu eure senarrari, eta zatoz huna.**

17 Emakumeak erantzun zion: Ez daukat senarrik. Jesusek esan zion: **Ondo esan duzu: Ez daukat senarrik.**

18. Zeren bost senar izan dituzu; eta orain duzuna ez da zure senarra: **egia esan duzu horretan.**

19 Erran cieçón emazteac, Iauna, eçagutzen dut ecen profeta aiz.

20. Gure gurasoek mendi honetan adoratu zuten; eta diozue, Jerusalem dela gizonek adoratu behar duten lekua.

21 Erran cieçón Iesusec, **Emaztea, sinhets nazazu, ethorten da ordua, non ezuçue ez mendi huntan, ez oraino Jerusalem, adoraturen Aita.**

22. Eztakizue zer adoratzeko duzue: guk badakigu zer adoratzeko dugun: zeren salbazioa Juduetatik da.

23. Baina badator ordua, eta orain da, egiazko adoratzaleek Aita espirituan eta egiaz adoratu dutena: zeren Aitak bilhatzen du halakoak hura adoratzeko.

24 Iaincoa Espiritu bat da: eta hura adoratzeko dutenek espirituz eta egiaz adoratu behar dute.

25. Erran zion emaztekiak: Badakit etortzen dela Mesias, zeina Kristo deitzen dena: ethorri denean, guziak esango dizkigu.

26 Diotsa Iesusec, **Ni naiz hire mintzatzen naizena.**

27. Eta hunen gañean ethorri ziren bere dizipuluak, eta miretsi ziren emaztekiarekin mintzatzen zelako: baina nehork ez zuen erran, Zer billatzen duzu? edo: Zergatik hitz egiten duzu harekin?

28. Orduan emakumeak bere ontzia utzi zuen, eta joan zen hirira, eta esan zien gizonei:

29. Zatozte, ikus ezazu gizon bat, zeinak esan dizkidan nik egin ditudan gauza guztiak: ez al da hau Kristo?

30. Orduan ilkhi ziren hiritik, eta ethorri ziren harengana.

31 Bitartean bere dizipuluek othoitz egiten zioten, ziotela, Maisua, jan.

32 Baina harc erran cieçón: **Badaucat jaquiric ez daquičüenac.**

33. Erran zioten bada dizipuluek elkarri: Nehork ekarri al du jateko?

34 Erran cieçón Iesusec, **Ene janaria da igorri nauenen nahia eguitea, eta bere obra amaitzea.**

35. Ez dezute esan: Oraindik lau illabete dira, eta gero uzta etorriko da? huna, diotsuet: Altxa begiak, eta begiratu soroetara; izan ere, zuriak dira jada uzta biltzeko.

36. Eta biltzen duenak paga jasotzen du, eta fruitua biltzen du betiko bizirako: bai ereiten duena, bai biltzen duena elkarrekin alegra dadin.

37. Eta hortan egia da esaera hori: Batak ereiten du, eta besteak biltzen.

38. Igorri zaituztet nekerik eman ez zenutena biltzera: beste gizonak lan egin zuten, eta zuek beren lanetan sartu zarete.

39. Eta hiri hartako samariar askok sinistu zuten harengana, emaztekiaren erranagatik, zeinak testifikatzen zuen: «Egin dudak guzia esan zidan.

40. Bada, Samaritarrak harengana ethorri zirenean, othoitz egin zioten haiekin egon zedin: eta han egon zen bi egun.

41. Eta anitz geiagok sinetsi zuten bere hitzagatik;

42 Eta erran zioen emazteari: Orain ez dugu sinisten hire erranagatik: zeren guk geuk entzun baitugu, eta badakigu hori dela egiazki Kristo munduaren Salbatzailea.

43. Bi egunen buruan, handik joan eta Galileara joan zen.

44. Zeren Jesusek berak testimoniatzuten zuen, profetak ez duela ohorerik bere herrian.

45. Orduan ethorri zenean Galileara, galilearrek errezibitu zuten, ikusirik Jerusalemen egin zituen guziak jaian: zeren haiek ere festara joan ziren.

46. Jesus berriz ethorri zen Galileako Kanara, non egin zuen ura ardoa. Bazen gizon noble bat, zeinaren semea gaixorik zegoen Kafarnaumen.

47. Entzun zuenean Jesus ilki zela Judeatik Galileara, joan zen harengana, eta othoitz egin zion jauts zezan, eta senda zezan bere semea: zeren hiltzeko zorian zegoen.

48 Orduan erran cieçón Iesusec, **Signalac eta miragarriric ecusi ezipada, ezuçue sinhetsiren.**

49 Erran cieçón nobleac, Iauna, jautsi ene haurra hil baino lehen.

50. Erran zion Jesusek: **Zoaz; zure semea bizi da.** Eta gizonak sinistu zuen Jesusek esan zion hitza, eta joan zen.

51. Eta orai jaisten ari zela, bere zerbitzariak atzeman zion, eta erran zioten, ziotela, Zure semea bizi da.

52. Orduan galdetu zien haietaz zein ordutan asi zen zuzentzen. Eta hec erran cieçoten, Atzo zazpigarren orenean sukarra utzi cen hura.

53. Bada zekien aita ordu berean zela, zeinetan esan zion Jesusek, **Zure semea bizi da:** eta berak sinetsi zuen eta bere etxe guziak.

54. Hau da berriro Jesusek egin zuen bigarren mirakulua, Judeatik Galileara etorri zenean.

5. KAPITULUA

1. Honen ondoren, juduen jaia izan zen; eta Jesus Jerusalemara igo zen.

2. Bada Jerusalem ardi merkatuaren ondoan putzu bat, hebreeraz Betesda deitzen dena, bost atari dituen.

3. Oietan etzanda jende inpotentzia andi bat, itsu, geldi, iharturik, ura mugitzearen zain.

4. Zeren aingeru bat jautsi zen sasoi batean putzura, eta asaldatzen zuen ura: orduan, uraren nahasmenduaren ondoren lehenik sarthu zena, sendatzen zen edozein eritasunetik.

5. Eta bazen han gizon bat, hogoi eta hemezortzi urtez eritasuna zuena.

6. Ikusi zuenean Jesusek gezurra, eta jakin zuenean denbora luzez zebilela kasu hartan, esan zion: "**Sendatuko al zara?**"

7. Ihardetsi zion gizon impotenteak: Jauna, ez daukat inor, ura nahasita dagoenean, ni putzuan sartzeko: baina ni ethortzen naizenean, beste bat jaisten da ene aitzinean.

8 Erran cieçón Iesusec, **Iaiqui, artu eure ohea, eta zoaz.**

9. Eta berehala sendatu zan gizona, eta artu eban bere ohea, eta ibili zan: eta egun artan zan larunbata.

10. Erran zioten bada Juduek sendatua zenari: Sabbatua da: ez da zilegi zure ohea eramatea.

11 Hark ihardesten zien: Osatu nauen hark esan zidan: Har ezazu zure ohea, eta zoaz.

12. Orduan galdetu zioten: Zer da gizona esan dizuna: Har ezazu zure ohea, eta zoaz?

13. Eta sendatua zenak ez zekien nor zen: zeren Jesusek bere burua eraman baitzuen, jendetza lekhu hartan.

14. Gero, arkitu zuen Jesusek tenpluan, eta erran zioen: **Huna, sendatua aiz: ez geiago bekaturik, gauza okerragorik ethor ez dezazun.**

15. Joan zen gizona, eta esan zien juduei, Jesus zela sendatu zuena.

16. Eta bada juduek persekutatu zuten Jesus, eta hura hil nahi zuten, zeren gauza hauek larunbateko egunean egin baitzituen.

17. Baina Jesusek erantzun zien: **Nere Aitak orain arte lan egiten du, eta nik lan egiten dut.**

18. Beraz, Juduek are gehiago bilatzen zuten hura hiltzeko, zeren ez baitzuen larunbata hautsi, baizik eta erran zuela Jainkoa bere Aita zela, bere burua Jainkoarekin berdin egiten zuela.

19 Orduan ihardesten çuela Iesusec erran cieçén, **Eguiaz eguiaz erraiten drauçuet, Semeac deus eguiten ahal du berez, Aitac eguiten duena baicen: ecen guciac eguiten duena, hauc-ere eguiten du Semeac-ere.**

20 Ecen Aitac maite du Semea, eta bere buruac eguiten dituen gauça guciac eracusten dio: eta oc baino obra handiagoac eracusiren dio, mirets deçaçuen.

21. Zeren Aitak illak piztu eta bizitzen dituen bezala; hala ere Semeak nahi duena bizitzen du.

22. Zeren Aitak ez du inor juiatzen, baina juizio guzia Semeari eman dio.

23. Gizon guztiek Semea ohora dezatela, Aita ohoratzen duten bezala. Semea ohoratzen ez duenak ez du bera igorri duen Aita ohoratzen.

24. Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, ene hitza ençuten duenac, eta igorri nauenarengan sinhesten duenac, badu betiko vicitzea, eta ez da condemnatzera etorriko; baina heriotzetik bizitzera igaro da.

25 Eguiaz eguiaz erraiten drauçuet, ethorri da ordua, eta orain da, noiz ençunen duten hilac Iaincoaren Semearen boza: eta ençuten dutenac viciren dirade.

26. Zeren Aitak bere baitan bizia duen bezala; hala eman dio Semeari bere baitan bizia izatea;

27. Eta eman dio aginpidea juzgatzeko ere, gizonaren Semea baita.

28. Eztezaitez miretsi: zeren ethorri da ordua, zeinetan sepulturan dauden guziek haren boza enzunen duten.

29. Eta aterako da; ona egin dutenek, biziko piztuera arte; eta gaiztakeria egin dutenak, kondenaziorako piztuera arte.

30. Neure buruaz ezin dut ezer egin: entzuten dudanez, juiatzen dut: eta nire juizioa zuzena da; zeren ez naiz neure borondatea bilatzen, bidali nauen Aitaren borondatea baizik.

31. Neure buruaz testigantza ematen badut, nire testigantza ez da egia.

32. Bada bertze bat ene testigantza ematen duena; eta badakit nitaz ematen duen testigantza egia dela.

33. Joan zenituen igorri zenuten, eta hark eman zuen egiaren testigantza.

34 Baina ez dut guiçonengandik testigantza hartzen: baina gauza hauk diotsuet, salua izan zaitezten.

35. Bera zen argi erre eta dirdiratsu bat, eta nai zenuten denbora batez bere argian alegratzeko.

36. Baina nik Joanenena baino testigantza handiagoa dut: zeren Aitak eman dizkidan obrak, nik egiten ditudan obrak, testimoniatzuten dute nitaz, Aitak igorri nauela.

37. Eta ni igorri nauen Aitak berak eman du testimonioa nitaz. Ez duzue inoiz haren ahotsa entzun, ez haren itxurarik ikusi.

38 Eta eztuçue haren hitza çuetan irauten duenik: ecen harc igorri duena, eztuçue sinhesten.

39 Bilatu Eskriturak; ecen haietan uste dozue vicitze eternoa duçuela: eta hec dirade niz testimoniatzten dutenac.

40 Eta ez zarete nigana ethorriren, bizia izan dezazuen.

41. Ez dut gizonengandik ohorerik hartzen.

42 Baina ezagutzen zaituztet, ez duzuela Iainkoaren amorioa zuen baitan.

43 Ni ethorri naiz ene Aitaren icenean, eta eznauçue recebitzen: baldin berce berce bere icenean ethorten bada, hura recebituren duçue.

44. Nola sinhetsiko duzue, elkarrengandik ohorea hartzen zaretanok, eta Jainkoarengandik bakarrik datorren ohorea bilatzen ez duzenok?

45. Ez ezazute uste Aitaren aurrean akusatuko zaituztedala: bada bat zuek salatzen zaituztena, Moises, zeinetan itxaroten duzen.

46. Zeren Moisesi sinistu bazenute, ni sinetsiko zenituzkete: zeren berak idatzi zuen nitaz.

47 Baina baldin haren eskriturak sinhesten ez badituzue, nola sinhetsiko dituzue ene hitzak?

6. KAPITULUA

1. Gauza hauen ondotik joan zen Jesus Galileako itsasoa, hau da, Tiberiaseko itsasoa.

2. Eta gendetze andi bat jarraitu zion, zeren ikusi baitzuten bere mirakuluak eri zirenengan egin zituenak.

3. Eta igan zan Jesus mendi batera, eta han eseri zan bere diszipuluekin.

4. Eta Pazkoa, juduen jaia, hurbil zen.

5 Orduan Iesusec bere beguiac altxatu cituenean, eta ikussi cituenean talde handi bat harengana etortzen cen, erran cieçón Philipperi, **Nondik erosiren dugu oguia, hec ian deçat?**

6. Eta hau esan zuen probatzeko: zeren berak bazekien zer egingo zuen.

7 Felipek erantzun zion: Berreun denario ogi ez da nahikoa, bakoitzak apur bat har dezan.

8. Erran zion bere ikasleatarik batek, Andres, Simon Pedroren anaiak,

9. Bada hemen mutil bat, bost garagar ogi eta bi arrain txiki dituen: baina zer dira ainbesteren artean?

10. Eta Jesusek erran zuen: **Eserarazi gizonak.** Orain belar asko zegoen tokian. Beraz, gizonak eseri ziren, bost mila inguru.

11. Eta artu zituen Jesusek ogiak; eta eskerrak eman zituenen, banatu zituen diszipuluei, eta diszipuluak jarrita zeudenei; eta halaber arrainek nahi bezainbeste.

12. Bete ziranean, esan zien bere diszipuluei: **Bildu geraten diraden zatiak, ezer gal ez dadin.**

13. Beraz, bildu zituzten, eta hamabi saski bete zituzten, jan zutenentzat, bost garagar-ogi zatiez.

14. Orduan gizon haiek, ikusi zutenean, Jesusek egin zuen mirakulua, erran zuten: Au da egiazko profeta mundura etorriko dena.

15. Iesusek bada ikhusi zuenean ethorri eta hura indarrez hartuko zutela, errege egiteko, berriro joan zen mendi batera bera bakarrik.

16. Eta arratsa heldu zenean, bere diszipuluak jautsi ziren itsasora.

17. Eta sartu zan ontzi batean, eta joan zan itsasoa Kafarnaumera. Eta orai illuna zen, eta Jesus ez zen hekiengana ethorri.

18. Eta altxatu zen itsasoa, zebilen haize handi baten ondorioz.

19. Bada, ogei eta ogei edo ogeita hamar estadio ingurura arraun egin zutenean, ikusi zuten Jesus itsasoa ibiltzen eta ontzira hurbiltzen, eta beldur ziren.

20 Baina harc erran cieçén, **Ni naiz; ez izan beldurrik.**

21. Orduan, gogoz errezibitu zuten ontzian, eta berehala zen ontzia joan ziren lehorrera.

22 Hurrengo egunean, itsasoz bestaldean zegoen jendeak ikusi zuenean ez zegoela han beste txaluparik, bere ikasleak sartu ziren hura baizik, eta ez zela Jesus bere ikasleekin ontzira sartu, baina bere ikasleak bakarrik joan ziren;

23 (Baina Tiberiasdik beste txalupa batzuk hurbildu ziren ogia jaten zuten tokira, Jaunak eskerrak eman ondoren:)

24. Jendeak, bada, ikusi zuenean ez zela han Jesus, ez bere diszipuluak ere, ontzira hartu eta Capernaumera ethorri ziren, Jesusen bila.

25. Eta aurkitu zutenean hura itsasoz bestaldean, erran zioten: Rabbi, noiz etorri zara hona?

26 Ihardets cieçén Iesusec, eta erran cieçén, **Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, nic bilha çaitetzte, ez ceren miraculuac ikhusi dituçuçuelaco, baina ceren oguietarie ian ceren eta asac çarete.**

27. Ez lan egin galtzen den jateagatik, baizik eta betiko bizitzerako irauten duen jateagatik, zeina gizonaren Semeak emango dizueguna: zeren bera sigilatu du Jainko Aitak.

28 Orduan erran cieçoten, Cer eguinen dugu Iaincoaren obrac eguin ditzagun?

29 Ihardesten zieten Iesusec erran cieçén, **Au da Iaincoaren obra, sinhets deçaçuen harc igorri duenagan.**

30 Erran cieçoten bada, Cer signo eracusten duc bada, ikus deçagun eta sinhets gaitecen? zer lan egiten duzu?

31. Gure arbasoek mana jan zuten basamortuan; idatzia den bezala, zeruko ogia eman zien jateko.

32 Orduan erran cieçén Iesusec, **Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, Moisesek ez drauçue eman ceruco ogui hura; baina ene Aitak ematen dizue zeruko egiazko ogia.**

33. Zeren Jainkoaren ogia da zerutik jautsi eta munduari bizia ematen diona.

34 Orduan erran cieçoten, Iauna, emaguzu bethiere ogui au.

35. Eta esan zien Jesusek, **Ni naiz bizitzeko ogia: enegana ethorten dena ez da sekula goserik izango; eta nigan sinesten duenak ez du inoiz egarri izango.**

36 Baina erran drauçuet, Zuek-ere ikhusi nauçuela, eta eztuçuela sinhets.

37. Aitak ematen didan guzia nigana etorriko da; eta nigana datorrena ez dut inola ere botako.

38. Zerutik jautsi naiz, ez neure borondatea egitera, igorri nauenaren borondatea baizik.

39. Eta hau da igorri nauen Aitaren borondatea: berak eman dizkidan guzietarik ez dudala ezer galdu, baina azken egunean resuscitatzeko.

40. Eta hau da igorri nauenaren borondatea: Semea ikusten duenak eta hura baithan sinhesten duenak, betiko bizia izan dezan: eta nik resuscitatuko dut azken egunean.

41 Juduek, bada, murmuratu zuten haren kontra, zeren erraiten zuela, Ni naiz zerutik jautsi den ogia.

42. Eta erran zuten: Ez al da au Jesus, Joseren semea, zeinaren aita eta ama ezagutzen ditugun? nola dio, bada, zerutik jautsi naiz?

43 Ihardets ceçan bada Iesusec, eta erran ciecén, **Ez murmuratu çuen artean.**

44. Nehor ezin da nigana ethorri, igorri nauen Aitak hura erakarri ezpada: eta nik resuscitatuko dut azken egunean.

45. Profetan idatzia dago: Eta guziak Iainkoarengandik irakatsiko dira. Beraz, Aitarengandik entzun eta ikasi duen guzia, ethorten da nigana.

46 Ez ecen nehorc Aita ikussi vkan duen, Iaincoagane denac baicen, ikussi du Aita.

47 Eguiaz, eguiatz erraiten drauçuet, ene baithan sinhesten duenac du vicitze eternala.

48 Ni naiz bizitzeko ogia.

49. Zuen arbasoek mana jan zuten basamortuan, eta hil dira.

50. Au da zerutik jaisten den ogia, gizonak jan dezan, eta ez ill.

51. Ni naiz zerutik jautsi den ogi bizia: baldin nehork iaten badu ogi honetatik, biziko da betiko: eta nik emango dudana ogia nire haragia da, munduaren biziagatik emango dudana.

52. Juduak, bada, beren artean liskartzen ziren, ziotela: Nola eman diezaguke gizon honek bere haragia jateko?

53 Orduan erran ciecén Iesusec, **Eguiaz, eguiatz diotsuet, guçonaren Semearen haragua iaten ezipaçue eta haren odola edaten ezipaçue, eztuçue vicitzeric çuetan.**

54. Nork jaten duen ene haragia, eta ene odola edaten duenak, du betiko bizia; eta azken egunean piztuko dut.

55. Zeren nere haragia jatea baita, eta ene odola edaria.

56. Nere aragia jaten duena, eta ene odola edaten duena, nigan bizi da, eta ni haren baitan.

57. Nola Aita biziak igorri nauen, eta ni Aitagatik bizi naiz: hala ni jaten nauena, bera ere nigatik biziko da.

58. Au da zerutik jautsi zan ogia: ez zuen arbasoek mana jan zuten bezela, eta illak diran: ogi honetatik iaten duena betiko biziko da.

59 Hauek erran zituen sinagogan, Kafarnaumen irakasten ari zela.

60 Haren discipuluetaric anhitzec, au ençun cituztenean, erran ceçaten, hau erran gogorra da; nork entzun dezake?

61 Iesusec bere baitan eçagutu çuela haren discipuluac murmuratzen çutela, erran ciecén, **Hau ofenditzen çaituzte?**

62. Zer eta ikusten baduzue gizonaren Semea lehen zegoen tokira igotzen?

63. Izpiritua da bizitzen duena; haragiak ez du ezertarako balio: nik esaten dizuedan hitzak, izpiritua dira, eta bizia dira.

64 Baina bada çuetaric sinhesten ez dutenac. Zeren Jesusek hasieratik zekien nor ziren sinetsi ez zutenak, eta nork saldu behar zuen.

65 Eta erran cieçón, **Hargatik erran drauçuet, inor ez dela nigana ethorri, baldin ene Aitak eman ez badio.**

66. Ordutik bere diszipuluetarik asko atzera joan ziren, eta ez ziren gehiago harekin ibili.

67 Orduan erran ciecén Iesusec hamabiey, Çuec -ere ioan nahi çarete?

68 Simon Pierrisec ihardesten cion, Iauna, norengana joanen gara? betiko bizitzako hitzak dituzu.

69. Eta sinesten dugu eta ziur gaude zu zarela Kristo hori, Jainko biziaren Semea.

70 Ihardets cieçén Iesusec, **Ez al drauçuet hamabi aukeratu, eta çuetaric bat deabrua da?**

71. Judas Iskariot Simonen semeaz mintzatu zen: zeren hura zen hura salduko zuena, hamabietarik bat izanik.

7. KAPITULUA

1. Gauza hauen ondoren, Jesus Galilean ibili zen, zeren etzuen juduetan ibili nahi, juduek hura hil nahi zutelako.
2. Bada, juduen tabernakuluen jaia hurbil zegoen.
- 3 Erran cieçoten bada haren anayéc, Alde handik, eta zoaz Judeara, hire discipuluac-ere ikus ditzatençát eguiten dituzun obrác.
4. Zeren ez dago inor ezkutuan ezer egiten duenik, eta bera garbiki ezagutua izan nahi du. Gauza hauek egiten badituzu, erakutsi zeure burua munduari.
5. Zeren bere anaiak ere ez zuten harengan sinesten.
- 6 Orduan erran ciecén Iesusec, **Ene ordua ez da oraino ethorri, baina çuen dembora beti prest da.**
7. Munduak ezin zaituzte gorroto; baina ni gorrotatzen dut, zeren horren testigantza ematen dudala, haren obrak gaiztoak direla.
8. Igan zaitetze jai honetara: ez naiz oraindik igan jai honetara; izan ere, nire denbora ez da bete oraindik.
9. Berba hauk erran zituenean, gelditu zen oraindik Galilean.
10. Baña bere anaiak igan ziranean, orduan igan zan bera ere festara, ez agerian, ezkutuan bezela.
11. Orduan Juduek haren bila zebiltzan festan, eta erran zuten: Non da?
12. Eta jendearen artean marmar asko zegoen haren inguruan: zeren batzuek esaten zuten: Gizon ona da; baina berak engainatzen du herria.
13. Alabaina, nehork ez zuen berataz garbiki mintzatzen juduen beldurrez.
14. Bada, jaiaren erdian igan zen Jesus tenplura, eta irakasten zuen.
15. Eta miretsirik zeuden Juduak, ziotela, Nola daki hunek letrak, sekula ikasi gabe?
- 16 Ihardets cieçén Iesusec, eta erran ceçan, **Ene doctrina ez da enea, baina igorri nauena.**
17. Baldin nehork egin nahi badu bere borondatea, ezagutuko du doktrinaz, ala Jainkoarena den, ala neure buruaz mintzo naizen.
18. Bere buruaz mintzo dena, bere gloriaren bila dabil: baina igorri zuena bere gloria bilhatzen duena, egia da, eta injustiziarik ez dago haren baitan.
19. Ez al dizue Moisesek legea eman, eta zuetako inork ez du legea betetzen? Zergatik zoaz ni hiltzera?
20. Jendeak erantzun zion: Deabrua duzu, nor da zu hiltzera?
- 21 Ihardets ceçan Iesusec, eta erran ciecén, **Nik obra bat eguin dut, eta guciac miretsi çarete.**
22. Moisesek beraz erdainsisioa eman dizue; (Ez Moisesena delako, baizik eta gurasoena); eta larunbateko egunean erdaintzen duzue gizona.
23. Baldin gizon batek larunbat egunean zirkunzisioa hartzen badu, Moisesen legea hautsi ez dadin; Haserretu al zarete nirekin, zeren larunbateko egunean gizon bat osatu baitut?
24. Ez epaitu itxuraren arabera, baina epaitu juizio zuzena.

25. Orduan erran zuten Jerusalengo batzuek: Ez al da au hil nahi duten hura?

26. Baina huná, ausardiaz mintzo da, eta ez diote ezer esaten. Ba al dakite agintariek egiazki hau dela Kristo bera?

27. Baina badakigu guíçon haur nongoa den: baina Christ ethorten denean, nehorc ez daqui nongoa den.

28. Orduan oihu ceçan Iesusec templean iracasten çuela, cioela, **Biec eçagutzen nauçue, eta badaquiçue nongoa naizen: eta eznaiz neure burutic ethorri, baina eguiazcoa da igorri nauena, eçagutzen eztuçuena.**

29. Baina nik ezagutzen dut, zeren harengandik nago, eta berak bidali nau.

30. Hartu nahi izan zuten bada hura: baina nehork ez zion eskurik ezarri, zeren ez baitzen oraindik heldu bere ordua.

31. Eta jende askok sinetsi zuen haren baithan, eta erran zuten: Kristo ethortzean, egingo al du gizon honek egin dituen hauek baino mirakulu gehiago?

32. Entzun zuten Fariseuek, jendeak holako gauzak marmar egiten zituela beragatik; eta fariseuek eta apaiz-buruek ofizialak bidali zituzten hura hartzera.

33. Orduan erran ciecén Iesusec, **Oraino gutibat çuequin nago, eta orduan igorri nauanagana noa.**

34. Bilatuko nauzue, eta ez nauzue arkituko: eta nagoen tokira, ezin zarete etorri.

35. Orduan erran zuten beren artean Juduek: Nora joanen da, eztugu arkituko? Joanen al da jentilen artean sakabanatutakoengana, eta jentilei irakatsiko ote da?

36. Zer erran da hark erran zuena: Bilhatuko nauzue, eta ez nauzue arkituko: eta non nagoen, hara ezin zarete etorri?

37. Azken egunean, festako egun handi hartan, zutik jarri zen Jesus, eta oihu egin zuen, zioela: **Nehork egarri badu, etor bedi enegana eta edan.**

38. **Nigan sinesten duenak, Eskriturak dioen bezala, bere sabeletik ur biziko ibaiak isuriko dira.**

39. (Baina hau mintzatu zen harengan sinesten dutenek jasoko zuten Espirituaz: ecen Espiritu Santua ez zen oraindik eman, Jesus oraindik glorificatu ez zelako).

40. Bada jende askok, hitz hau entzutean, erran zuten: Egiaz, au da Profeta.

41. Berceek erran zuten: Hau da Kristo. Baina batzuek erran zuten: Ilki al da Kristo Galileatik?

42. Ez al du erran Eskriturak: Kristo Dabiden hazitik ethorri dela, eta Bethleemgo hiritik, non zegoen Dabid?

43. Beraz, herriaren artean zatiketa bat izan zen beragatik.

44. Eta haietako batzuek hartu nahi zuten hura; baina inork ez zion eskurik ezarri.

45. Orduan ethorri ziren agintariak apaizburu eta fariseuengana; eta erran zieten: Zergatik ez duzue ekarri?

46. Ofizialek erantzun zuten: Inoiz ez da gizon hau bezalakorik hitz egin.

47. Orduan ihardetsi zieten Fariseuek, Zuek ere enganatu al zarete?

48. Sinistu al du buruzagietako edo fariseuetako batek harengan?

49. Baina legea ezagutzen ez duen herri hau madarikatua da.

50. Erran ciecén Nikodemok (Iesusgana gauez ethorri cen hura, hetaric bat baitzen)

51. Gure legeak inor juzgatzen al du, hura entzun baino lehen, eta jakin zer egiten duen?

52. Ihardets ceçaten eta erran cieçoten, Hi-ere Galileacoa al aiz? Bilatu, eta begira: ecen Galileatik ez da profetarik sortzen.

53. Eta bakoitza bere etxera joan zen.

8. KAPITULUA

1. Joan zen Jesus Oliba mendira.

2. Goizean goiz itzuli zen tenplura, eta jende guzia ethorri zen harengana; eta eseri zen, eta irakasten zien.

3. Eta eskribauek eta fariseuek adulterioan hartutako emakume bat ekarri zioten; eta erdian ezarri zutenean,

4. Erran zioten: Maisu, emazte au adulterioan artu içan da, egintza berean.

5. Bada Moisesek legean agindu zigun, halakoak lapidatuak izan daitezen: baina zuk zer diozu?

6. Au erran zuten hura tentatuz, hura akusatu behar izan zezaten. Baina Jesus makurtu egin zen, eta atzamarrez idatzi zuen lurrean, entzun ez balitu bezala.

7. Hari galdezka jarraitu zutenean, altxatu zen, eta esan zien: **Zuen artean bekaturik gabe dagoenak, bota dezala harria lehenik.**

8. Eta berriro makurtu zen, eta idatzi zuen lurrean.

9. Eta enzuten zutenak, beren konzientziagatik kondenaturik, ilki ziren banan-banan, zaharrenetik hasita, azkenen arte: eta gelditu zen Jesus bakarrik, eta emakumea erdian zutik.

10. Iesusek bere burua altxatu eta ikusi etzuen emakumea baizik, esan zion: **Emakumea, non dira zure akusatzaileak? inork ez zaitu kondenatu?**

11. Hark erran zuen: Inor ez, Jauna. Eta Iesusek esan zion: **Nik ere ez zaitut kondenatzen: zoaz eta ez bekatu gehiago.**

12. Orduan berriz mintzatu zitzairen Iesusek, zioela: **Ni naiz munduko argia: niri jarraitzen didana ez da ilunpetan ibiliko, baina biziko argia izango du.**

13. Erran zioten bada Fariseuek, Zeure buruaz aitorpena egiten duzu; zure erregistroa ez da egia.

14. Ihardetsi zioen Iesusek, eta erran zien: **Neure buruaz testigantza ematen badut ere, egia da ene testigantza: zeren badakit nondik etorri naizen, eta nora noa joan; baina ezin duzue esan nondik natorren, eta nora noa noa.**

15. **Zuek haragiaren arabera epaitzen duzue; Ez dut inor epaitzen.**

16. **Eta baldin juzgatzen badut, egia da nere juizioa: zeren ez naiz bakarrik, ni eta igorri nauen Aita baizik.**

17. **Zure legean ere idatzita dago, egia dela bi gizonen testigantza.**

18. **Ni naiz neure buruaz testigantza ematen dudana, eta igorri nauen Aitak ematen du testimonio.**

19. Orduan erran cieçoten, Non da hire Aita? Ihardesten zaroen Iesusek: **Ez nauzue ezagutzen, ez ene Aita;**

20. Hitz hauk erran zituen Iesusek ogasunean, tenpluan irakasten ari zela: eta nehork ez zion eskurik ezarri; bere ordua ez baitzen oraindik heldu.

21. Orduan Iesusek berriz erran zien: **Noa ene bidea, eta ni bilhatuko zarete, eta hilko zarete zuen bekatuetan: noa noan tokira, ezin zarete etorri.**

22. Orduan erran zuten juduek: Hilko al du bere burua? zeren erraiten baitu: Noa noan tokira, ezin zarete etorri.

23. Eta esan zien: **Zuek behetik zarete; Ni goitik nago: zuek mundu honetakoak zarete; Ez naiz mundu honetakoa.**

24. Erran dizuet bada, zuen bekatuetan hilko zaretela: zeren ez badezue sinisten ni naizela, zuen bekatuetan hilko zarete.

25. Orduan erran cieçoten, Nor aiz hi? Jesusek esan zien: «Hasieratik esan dizuedana ere».

26. Gauza asko ditut zuetaz esateko eta juzgatzeko: baina igorri nauena egia da; eta munduari erraiten dizkiot hari buruz entzun ditudan gauzak.

27. Ez zuten ulertu Aitaz mintzatu zitzaizela.

28. Orduan esan zien Jesusek: Gizonaren Semea altxatu duzuenean, orduan ezagutuko duzue ni naizela, eta ez dudala ezer egiten neure buruaz; baina ene Aitak irakatsi didan bezala, nik erraiten ditut gauza hauek.

29. Eta igorri nauena nirekin da: Aitak ez nau bakarrik utzi; izan ere, beti egiten ditudala atsegin duten gauzak.

30. Hitz hauk erraiten zituenean, askok sinetsi zuten harengan.

31. Orduan erran zieten Iesusec hura baithan sinhesten zuten juduei: Baldin ene hitzean irauten zarete, orduan ene discipulu zarete;

32. Eta ezaguturen duzue egia, eta egiak libratuko zaituzte.

33. Ihardetsi zioten: Abrahamen hazia gara, eta ez ginen inoiz inoren esklabo izan: nola diozu: Libre izango zarete?

34. Ihardets cieçén Iesusec, Eguiaz, eguiatz erraiten drauçuet, bekatua eguiten duena bekatuaren cerbitzari da.

35. Eta zerbitzaria ez da beti etxean egoten, baina Semea beti dago.

36. Bada Semeak aske utziko bazaituzte, egiaz libre izango zarete.

37. Badakit Abrahamen hazia zaretela; baina ni hil nahi zarete, nire hitzak ez baitu lekurik zuengan.

38. Nere Aitarekin ikusi dudana erraiten dut: eta zuek egiten duzue zuen aitarekin ikusi dudana.

39. Ihardetsi zuten eta erran zioten: Abraham da gure aita. Jesusek esan zien: Abrahamen seme-alabak bazinate, Abrahamen obrak egingo zenituzten.

40. Baina orain ni hil nazazue, Jainkoarengandik entzun dudan egia esan dizudan gizona: hau ez zuen Abrahamek egin.

41. Zure aitaren egintzak egiten dituzue. Orduan erran cieçoten, Ez gara paillarditic iyo; Aita bat dugu, Jainkoa ere.

42. Iesusec erran cieçén, Baldin Iaincoa çuen Aita balira, maiteco nauçue: ecen Iaincoagane ilki eta ethorten naiz. ni ere ez naiz etorri, baina berak bidali nau.

43. Zergatik ez duzue ulertzen nire hitza? ene hitza entzun ezin duzulako ere.

44. Zuek zarete zuen aita deabruarenak, eta zuen aitaren gurariak egingo dituzue. Hasieratik hiltzailea izan zen, eta ez zen egian egon, egirik ez baitago bere baitan. Gezurra erraiten duenean, berez mintzo da: zeren gezurti da, eta haren aita.

45. Eta zeren egia erraiten drauzuet, ez nauzue sinesten.

46. Zuetarik nork konbentitzen nau bekatuaz? Eta egia esaten badut, zergatik ez nauzue sinisten?

47. Iaincoagane denac ençuten ditu Iaincoaren hitzak: beraz, eztuçue ençuten, ceren ez zarete Iaincoagane.

48. Orduan ihardesten zieten Iuduek, eta erran zioten: Ez al dugu ongi esaten Samaritarra zarela, eta deabrua duzula?

49. Ihardets cieçan Iesusec, Eztut deaburric; baina nik ohoratzen dut ene Aita, eta desohoratzen nauzue.

50. Eta ez naiz nere gloria billatzen: bada bat billatzen duena eta juzgatzen duena.

51. Eguiaz, eguiatz erraiten drauçuet, baldin guiçonac ene hitza beguiratzen badu, ez du eriotza icususen.

52. Orduan erran cieçoten Iuduéc, Orain badaquigu ecen deabrua duala. Abraham hil da, eta profetak; eta diozu: Norbaitek nire hitza betetzen badu, ez du inoiz heriotzarik dastatuko.

53. Zu hil den gure aita Abraham baino handiagoa al zara? eta profetak hil dira: nor egiten duzu zeure burua?

54. Ihardets cieçan Iesusec, Baldin neure buruä ohoratzen badut, ene ohorea ez da deus: ene Aita da ni ohoratzen nauena; zeñataz diozue zela zuen Jainkoa:

55. Baina ez duzue ezagutu hura; baina ezagutzen dut hura: eta esango banu, ez dudala ezagutzen, gezurti izango naiz zu bezalakoa: baina ezagutzen dut, eta bere hitza gordetzen dut.

56. Zure aita Abraham poztu zen ene eguna ikusteaz, eta ikusi zuen, eta poztu zen.

57. Orduan erran cieçoten Iuduéc, Ez duc oraino berrogeita hamar urthe, eta ikussi al duc Abraham?

58. Erran cieçén Iesusec, Eguiaz, eguiatz erraiten drauçuet, Abraham izan baino lehen, ni naiz.

59. Hartu zituzten bada harriak berari botatzeko: baina Jesus ezkutatu zen, eta ilkhi zen tenplotik, haien erditik igaroz, eta horrela igaro zen.

9. KAPITULUA

1. Eta Iesusek iragaiten zenean, ikusi zuen jaiotzetik itsu zen gizon bat.

2. Eta galdetu zioten bere diszipuluek, ziotela, Maisu, nork egin zuen bekatu, gizon honek ala bere gurasoak, itsu jaiotzela?

3. Ihardets cieçan Iesusec, Ez hunec eztu bekaturic eguin, ez bere gurasoac, baina Iaincoaren obrac manifesta ledin haren baithan.

4. Igorri nauenaren obrak egin behar ditut, eguna den bitartean: ethorten da gaua, nehor ezin lanik egin.

5. Munduan nagoen bitartean, ni naiz munduko argia.

6. Hau erran zuenean, tu egin zuen lurrean, eta egin zuen buztina kiskuarekin, eta itsuaren begiak buztinez igurtzi zituen.

7. Eta erran zioen: Zoaz, garbitu Siloeko putzuan, (zein da interpretazioz, Bialdua).

8. Auzokoek bada, eta itsua zela ikusi zutenak, erran zuten: Ez al da haur iarririk eta eske egiten zuena?

9. Batzuek erran zuten: Au da; bertzeek: Bera bezalakoa da;

10. Erran cieçoten bada, Nola irequi dirade hire beguiac?

11. Ihardetsi zuen eta erran zuen: Jesus deitzen den gizon batek egin zuen buztina, eta gantzutu zizkidan begiak, eta esan zidan: Zoaz Siloeko putzura, eta garbitu;

12. Orduan erran cieçoten, Non da hura? Esan zuen: Ez dakit.

13. Fariseoetara eraman zieten lehen itsua zena.

14. Eta zen larunbata, Jesusek buztina egin eta begiak ireki zituenean.

15. Orduan berriz Fariseuek ere galdetu zioten nola jaso zuen ikusmena. Erran cieçén, buztina ipiñi zidan begietan, eta garbitu nuen, eta ikusten dut.

16. Hargatik erran zuten Fariseuetarik batzuek: Gizon hau ez da Jainkoarena, zeren ez baitu larunbata betetzen. Bertzeek esaten zuten: Nola egin ditzake bekataria den

batek horrelako mirariak? Eta zatiketa bat zegoen haien artean.

17. Berririo esaten zioten itsuari: Zer diozu hartaz, zure begiak ideki dituela? Esan zuen: Profeta da.

18. Baina Juduek etzuten sinistu beragatik, itsu izan zela, eta ikusmena jaso zuenik, ikusmena jaso zuenaren gurasoak deitu zituzten arte.

19. Eta galdetu zieten, ziotela: Au al da zuen semea, itsua jaio zela diozuena? nola, bada, orain ikusten du?

20. Gurasoek ihardetsi zieten, eta esan zieten: Badakigu haur dela gure semea, eta itsua jaio dela.

21. Baina zer moduz ikusten duen orain, ez dakigu; edo begiak ideki dituen, ez dakigu: adinekoa da; galdetu iezaiozu: bere kabuz hitz egingo du.

22. Hitz hauc erran ciraden haren gurasoak, ceren Iuduen beldur baitziraden: ecen Iuduac ia hitzartu baitziren, baldin nehorc aitortzen balu hura Christ dela, sinagogatic egotzi ledin.

23. Argatik erran zuten bere gurasoek: Adin da; galdetu zion.

24. Orduan berriz deithu zezaten itsua zen gizona, eta erran zioten: Lauda ezazu Jainkoari: badakigu gizon hau bekataria dela.

25. Hark ihardetsi zioen: Bekataria den ala ez, ez dakit: gauza bat dakidala, itsu nintzen bitartean, orain ikusten dudala.

26. Erran zioten berriz: Zer egin dizu? nola ireki zituen zure begiak?

27. Ihardetsi zieten: Lehendik erran dizuet, eta eztuzue aditu: zertarako berriz entzun nahi duzue? Zuek ere izango al zarete haren ikasle?

28. Orduan iraintzen zuten hura, eta erran zuten: Zu zara haren dizipulua; baina gu Moisesen dizipuluak gara.

29. Badakigu Iainkoak Moisesi erran ziola: hau, ez dakigu nondik den.

30. Gizon hark erantzun zien, eta erran zieten: Zergatik da gauza miragarria, ez dakizuen nondik den, eta ireki dizkit begiak.

31. Badakigu, bada, Jainkoak ez dituela bekataria entzuten: baina baldin nehor Jainkoaren adoratzalea bada, eta bere borondatea egiten badu, hura entzuten du.

32. Mundua hasi zenetik ez zen entzun itsu jaiotako bati begiak ireki zizkiola.

33. Gizon hau Jainkoarena ez balitz, ez luke ezer egin.

34. Ihardets ceçaten eta erran cieçoten, Bekatuetan iayo aiz gucia, eta irakasten al diguzu? Eta kanpora bota zuten.

35. Entzun zuen Jesusek kanpora bota zutela; eta aurkitu zuenean, esan zion: **Sinesten al duzu Jainkoaren Semeagan?**

36. Hark ihardetsi zioen: Nor da, Iaina, hura baithan sinhets dezadan?

37. Eta Jesusek erran zion: **Biak ikusi dezu, eta bera da zurekin mintzatzen dena.**

38. Eta erran zuen: Jauna, sinesten dut. Eta aduratu zuen.

39. Eta Jesusek erran zuen: **Juiziorako ethorri naiz mundu honetara, ikusten ez dutenek ikus dezaten; eta ikusten dutenak itsu bihur daitezen.**

40. Eta harequin ciraden Phariseuetaric batzuc ençun içan çuten hitz hauc, eta erran cieçoten, Gu-ere itsu ote gara?

41. Iesusec erran cieçén, **Baldin itsu bazinete, eztuçe bekaturic: baina orain dioçe, Ikusten dugu. beraz, zure bekaturia geratzen da.**

10. KAPITULUA

1. Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, athetic sarthuten ez dena ardietan, baina beste bide batera igotzen dena, hura da lapurra eta lapurra.

2. Baña atetik sartzen dana da ardiaren artzaina.

3. Atezainak irekitzen dio; eta ardiek entzuten dute haren boza: eta berak deitzen ditu bere ardiak izenez, eta kanpora eramaten ditu.

4. Eta bere ardiak ateratzen dituen, aitzinean ioaten da, eta ardiek jarraitzen diote: zeren ezagutzen baitute haren boza.

5. Eta arrotz bati ez diote jarraikiko, baizik igesiko dute harengandik, zeren ez dute ezagutzen arrotzen ahotsa.

6. Parabola au esan zien Jesusek: baina etzuten aditzen zer ziran berak esaten zien gauzak.

7. Orduan Jesusek berriz esan zien: **Egiaz egiaz diotsuet, ni naiz ardiaren atea.**

8. Ene aitzinean ethorri ziren guziak ohoin eta lapurrak dira, baina ardiek etzizuten aditu.

9. Ni naiz atea: ene bidez nehor sartzen bada, salbatuko da, eta sartu eta irtengo da, eta arkituko du larreak.

10. Lapurra ez da ethorten, lapurtzera, eta hiltzera eta deuseztatzeko baizik: ethorri naiz bizia izan dezaten, eta ugariago izan dezaten.

11. Ni naiz artzain ona: artzain onak bere bizia ematen du ardiengatik.

12. Baña merkataria denak, eta ez artzaina, zeinen berezkoak ez diren ardiak, ikusten du otsoa datorrela, eta uzten ditu ardiak, eta iges egiten du: eta otsoak harrapatzen ditu, eta barreiatzen ditu ardiak.

13. Alokariak ihes egiten du, zeren alokairua baita, eta ez ditu ardiak zaintzen.

14. Ni naiz artzain ona, eta ezagutzen ditut nere ardiak, eta ezagutzen naute nereak.

15. Aitak ni ezagutzen nauen bezala, nik ere ezagutzen dut nik Aita: eta neure bizia ematen dut ardiengatik.

16. Eta baditut bertze ardiak, artalde honetakoak ez direnak; eta izanen da artalde bat eta artzain bat.

17. Argatik maite nau ene Aitak, zeren nere bizia ematen dudala, berriz har dezadan.

18. Nehork ez dit kentzen, baina nik neure buruaz jartzen dut. Ezartzeko ahalmena daukat, eta berriz hartzeko ahalmena daukat. Agindu hau nere Aitagandik jaso dut.

19. Bada, berriz ere zatiketa izan zen juduen artean esaera hauengatik.

20. Eta hetarik askok esaten zuten: Deabrua du, eta eroa da; zergatik entzuten duzu?

21. Berceek erran zuten: Hauek ez dira deabrua duenaren hitzak. Deabruak ireki al ditzake itsuen begiak?

22. Eta Jerusalemen zen dedikazioko jaia, eta negua zen.

23. Eta ibilli zan Jesus Salomonen atarian tenpluan.

24. Orduan inguratu zitzaizkion Juduak haren inguruan, eta erran zioten: Noiz arte dudatuko gaituzu? Zu bazara Kristo, esaiguzu argiro.

25. Ihardets cieçén Iesusec, erran drauçuet, eta eztuçe sinhetsi: ene Aitaren icenean eguiten ditudan obrác, nic testimoniage dira.

26. Baina eztuçe sinhesten, ceren ez çarete ene ardietaric, erran drauçuedan beçala.

27. Nire ardiek entzuten dute nire ahotsa, eta ezagutzen ditut, eta jarraitzen didate.

28. Eta ematen diet betiko bizia; eta ez dira inoiz galduko, eta inork ez ditu nire eskuetatik kenduko.
29. Nere Aita, eman ninduen, guziak baino handiagoa da; eta nehork ezin ditu nere Aitaren eskutik kendu.
- 30 Ni eta ene Aita bat gara.
31. Orduan juduek harriak hartu zituzten berriz harrika egiteko.
- 32 Ihardets ciecén Iesusec, **Anhitz obra on eracutsi vkan drauquet ene Aitaganic; zeren obra horietatik zein lapidatzen nauzue?**
33. Ihardetsi zioten juduek, ziotela, obra onagatik ez zaitugu harrika; blasfemiagatik baizik; eta zeren zuk, gizona izanik, zure burua Jainko egiten duzulako.
- 34 Ihardets ciecén Iesusec, **Ez al dago scribatua çuen Leguean, erran dut, Iainco zarete?**
35. Baldin Jainkoaren hitza deitzen badie Jainkoaren hitza, eta Scriptura ezin hautsi;
36. Esaiozue, Aitak santu eta mundura bidali duenaz: Blasfematzen duzu; zeren erran nuen: Ni naiz Jainkoaren Semea?
37. Nere Aitaren obrak egiten ez baditut, ez nazazu sinetsi.
- 38 Baina baldin eguiten badut, ni sinhesten ez badidazuen arren, sinistu itzaçue obrác: eçagutu deçaçuençát, eta sinhets deçaçuençát, ecen Aita nitan dela, eta ni hura baithan.
39. Hargatik berriz billa zebiltzan hura hartzera: baina hark ihes egin zuen haien eskuetatik.
40. Eta joan zen berriro Jordanetik haratago Joanek lehen bataiatu zuen tokira; eta han egon zen.
- 41 Eta anhitz ethor cedin harengana, eta erran ceçaten, Ioanesec ezto miraculuric eguin: baina Ioanesec erran çuen gauça guciac guiçon huntaz eguia ciraden.
42. Eta askok sinetsi zuten han.

11. KAPITULUA

1. Bada, gizon bat gaixo zegoen, Lazaro zeritzana, Betaniakoa, Mariaren eta haren arreba Martaren hirikoa.
- 2 (Maria izan zen Jauna ukenduz gantzutu eta bere ileaz oinak garbitu zituena, zeinaren anaia Lazaro eri zen).
3. Hargatik igorri zioten bere ahizpek, ziotela: Jauna, huna, maite duzuna eri dago.
- 4 Hori entzutean Iesusek erran zuen: **Gaixotasun hau ez da heriotzarako, Jainkoaren aintzarako baizik, Jainkoaren Semea hortaz glorifikatua izan dadin.**
5. Eta Jesusek maite zituen Marta, bere arreba eta Lazaro.
6. Entzun zuenean, bada, gaixo zegoela, egon zen oraindik bi egun bera non zegoen toki berean.
7. Gero, esan zien bere diszipuluei: **Goazen berriz Judeara.**
- 8 Haren discipuluéc erran cieçoten, Magistruá, juduac guciac lapidatu nahi çaituzte; eta berriro hara joaten al zara?
- 9 Ihardets ceçan Iesusec, **Ez al dira hamabi oren egunean? Norbaitek egunean ibiltzen bada, ez du estropezu egiten, mundu honetako argia ikusten duelako.**
10. Bainan gizona gauetz ibiltzen bada, estropezu egiten du, zeren ez baitago argirik.
11. Hauek erran zituen, eta gero erran zien: **Gure adiskide Lazaro lo dago; baina noa, lotik esna dezadan.**
- 12 Orduan erran cieçoten bere discipuluéc, Iauna, lo baldin badu, ondo eguinen du.
13. Alabaina, Jesusek bere heriotzaz mintzatu zuen: baina uste zuten hitz egin zuela lotan atseden hartzeaz.

14. Orduan esan zien Jesusek argiro: **Lazaro hil da.**
15. Eta pozten naiz zuengatik, han ez nintzelako, sinetsi dezazuen; hala ere, goazen harengana.
16. Orduan, Tomasek, Didimo deitzen dena, bere diszipulukideei esan zien: Goazen gu ere, harekin hil gaitezen.
17. Orduan, Jesus etorri zenean, aurkitu zuen ordurako lau egunez hilobian etzanda zegoela.
18. Bada Betania Jerusalemera hurbil zegoen, hamabost estadio ingurura.
19. Eta Juduetarik asko ethorri ziren Marta eta Mariagana, beren anaiaagatik konsolatzen.
20. Orduan Marta, Jesus ethorri zela entzutean, joan zitzaion eta harekin topo egin zuen: baina Maria geldirik zegoen etxean.
21. Orduan Martak erran zioen Jesusi, Iauna, baldin bazina hemen, ene anaia ez zen hil.
22. Badakit, bada, orain ere, Jainkoari eskatuko diozuna, Jainkoak emango dizula.
- 23 Diotsa Iesusec, **Hire anaia resuscitaturen da.**
24. Erran zion Martak, Badakit resuscitatuko dela azken egunean resurrectionean.
- 25 Iesusec erran cieçón, **Ni naiz resurrectionea, eta vicitzea: nigan sinhesten duena, hila izan arren, viciren da.**
26. Eta nigan bizi dana eta sinhesten duena, ez da sekula ilko. **Sinesten al duzu hau?**
- 27 Erran cieçón, Bai, Iauna: sinhesten dut hi zarela Christ, Iaincoaren Semea, mundura ethorri behar dena.
28. Eta erran zuenean, joan zen, eta dei egin zuen ezkutuan bere arrebari Maria, zioela, Maisua etorri da, eta dei egiten zaitu.
29. Hori entzun orduko, laster jaiki zen, eta ethorri zen harengana.
30. Eta Jesus ez zan oraino errira sartu, baizik Martak topo egin zion tokian.
31. Orduan berarekin etxean zeuden juduek, eta konsolatzen zuten, ikusi zutenean Maria, presaz jaiki eta ilkhi zela, jarraitu zioten, ziotela, Joaten da hilobira han negar egitera.
32. Orduan Maria ethorri zenean Jesus zegoen tokira, eta hura ikusi zuenean, ahuspez erori zen haren oinetara, zioela, Jauna, baldin bazina hemen, ene anaia ez zen hil.
33. Ikusi zuenean bada Jesusek negarrez, eta berarekin etoten ziren Juduak ere negarrez, intziri egin zuen izpirituan, eta asalatu zen.
- 34 Eta erran ceçan, **Non ičan duçue?** Esan zioten: Jauna, zatoz eta ikusi.
- 35 Jesusek negar egin zuen.
36. Orduan erran zuten juduek: Huna nola maite zuen hura!
- 37 Eta hetaric batzuec erraiten çuten, Itsuen beguiac irequi cituen guiçon hunec, ez ote lezake guiçon hura ere hil ez dedin?
38. Bada, Jesus berriz bere baitan intziririk, hilobira ethorten da. Kobazulo bat zen, eta harri bat zegoen gainean.
39. Erran zuen Jesusek: **Kendu harria.** Martak, hil zenaren arrebak, erran zion: Jauna, ordurako kiratsa du: zeren lau egunez il da.
- 40 Erran cieçón Iesusec, **Ez diat erran, baldin sinhets badezu, ikussiren dezula Iaincoaren gloria?**
41. Orduan kendu zuten harria hildakoa jarri zuten tokitik. Eta Jesusek begiak altxatu zituen, eta esan zuen: **Aita, eskerrak ematen dizkizut entzun nauzulako.**

42. Eta banekien nik beti entzuten nauzula: baina ondoan dagoen jendeagatik esan nuen, sinis dezatela zuk bidali nauzula.

43. Eta honela erran zuenean, oihu egin zuen boz ozenez: **Lazaro, ilkhi zaite.**

44. Eta ilki zena ilkhi zen, eskuak eta oinak oihalekin loturik, eta aurpegia nahapi batekin loturik. Jesusek esan zien: **Askatu ezazute eta utz ezazute joan.**

45. Orduan, Mariagana ethorri ziren Juduetarik askok, eta Jesusek egin zituen gauzak ikusirik, sinetsi zuten hura baithan.

46. Baina hetaric batzu ioan citzan Phariseuetara, eta erran ciecén Iesusec eguin cituen gauçac.

47. Orduan bildu ceçaten Sacrificadore principalac eta Phariseuac conciliua, eta erran ceçaten, Cer dogu? zeren gizon honek mirari asko egiten ditu.

48. Honela uzten badiogu, guziek sinistuko dute hura baithan: eta Erromatarrak ethorriren dira eta kenduko dituzte gure lekua eta nazioa.

49. Eta hetarik batek, Kaifas zeritzan, urte hartan apaiz nagusi zena, erran zien: Ez dakizue ezer.

50. Ezta konturatu guretzat komeni denik, gizon bat erriagatik hil dadila, eta nazio guzia gal ez dadila.

51. Eta hau ez zuen bere buruaz erran: baina urte hartan apaiz nagusi zelarik, profetizatu zuen Jesus hilko zela nazio horrengatik;

52. Eta ez nazio horrengatik bakarrik, baizik eta batetan bil ditzala barreiatu zeuden Jainkoaren semeak.

53. Orduan egun hartatik aurrera, elkarrengana bildu ziren hura hiltzeko.

54. Bada, Jesus ez zen guehiago ibilli Iuduen artean; baña handik basamortura ondoko lurralde batera joan zan, Efraim izeneko erri batera, eta han egon zan bere ikasleekin.

55. Eta hurbil zegoan Juduen Pazkoa: eta asko ilkhi ziren Jerusalemenera Pazkoaren aurretik, beren burua garbitzera.

56. Orduan Jesusen bila zebiltzan, eta mintzatzen ziren beren artean, tenploan zeudela, Zer uste duzue, ez dela festara etorriko?

57. Bada apaizburuek eta fariseuek manamendu bat eman zuten, baldin nehork bazekien non zegoen, erakutsi zezaten, hura har zezaten.

12. KAPITULUA

1. Bada, Iesus Bazkoa baino sei egun lehenago ethorri zen Betaniara, non baitzegoen Lazaro, hildakoa, zeina hilen artetik piztu zuena.

2. Han egin zioten afaria; eta Martak zerbitzatzen zuen: baina Lazaro zen harekin mahaian eserita zeuden horietakoa.

3. Hartu zuen orduan Mariak libra bat nardzko ukendu, oso garesti, eta gantzutu zituen Jesusen oinak, eta garbitu zizkion bere oinak bere ileaz: eta etxea bete zen ukenduaren usainaz.

4. Orduan dio bere discipuluetaric batek, Judas Iscariote Simonen semea, ceinac hura saldu behar zuen.

5. Zergatik ez zen saldu ukendu au hirureun denariotan, eta pobreei eman?

6. Hau erran zuen, ez pobreez arduratzen zenik; baina lapurra zelako, eta poltsa zuelako eta bertan sartutakoa biluzi zuelako.

7. Orduan Jesusek erran zuen: **Utzi ezazue: ene chorzketako egunaren kontrako au gorde du.**

8. Zeren pobreak beti zurekin dituzu; baina ni ez nauzue beti izan.

9. Badakiten bada Juduetarik anhitz jende hura han zegoela: eta etziren ethorri Jesusengatik bakarrik, baizik eta ikus zezaten Lazaro ere, zeina hilen artetik resuscitatu zuena.

10. Baña apaizburuek kontsulta egin zuten Lazaro ere hil zezaten;

11. Zeren beragatik Juduetarik asko joan ziren, eta sinetsi zuten Jesusengan.

12. Biharamunean, jende asko ethorri zen bestara, entzutean Jesus Jerusalemenera ethorri zela,

13. Hartu zituen palmondoen adarrak, eta atera zitzaion bidera, eta oihu egin zuen: Hosanna: Zorionekoa Jaunaren izenean datorren Israelgo Erregea.

14. Eta Jesusek, asto gazte bat aurkitu zuenean, eserita zegoen han; idatzita dagoen bezala,

15. Ez izan beldurrik, Siongo alaba: horra zure Erregea dator, astoaren asto baten gainean eserita.

16. Gauza oiek etzituzten lenengo bere diszipuluek ulertu: baña Iesus glorificatu zanean, orduan orhoit zezan gauza oek berataz idatzia zerala, eta gauza oiek egin zizkiotela.

17. Bada, Lazaro bere hilobitik dei egin eta hilen artetik resuscitatu zuenean, berarekin zegoen populuak, frogatu zuen.

18. Orregatik, populuak ere topo egin zion, zeren aditu baitzuen mirakulu hau egin zuela.

19. Erran zuten bada Fariseuek beren artean: Badakizue nola ez duzuen ezer nagusitzen? hara, mundua bere atzetik joan da.

20. Eta baziren Greziar batzuk jaian adoratzeri igan ziren hekien artean.

21. Bera ethorri zen bada Filipegana, zeña zen Galileako Betsaidakoa, eta eskatu zion, zioela, Jauna, ikusi nahi dugu Jesus.

22. Filipe ethorten da eta erran dio Andrei: eta berriz Andres eta Filipe erraiten diote Jesusi.

23. Eta erantzun zien Jesusek, zioela: **Etorri da ordua, gizonaren Semea glorifikatua izan dadin.**

24. Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, gari ale bat lurrera erori eta hil ezpada, bakarrik egoten da: baina hiltzen bada, fruitu anhitz emaiten du.

25. Bere bizia maite duenak galduko du; eta mundu huntan bere bizitza gorroto duenak gordeko du betiko bizitzera.

26. Norbaitek zerbitzatzen banau, jarraitu bedi niri; eta ni nagoen tokian, han ere izanen da ene zerbitzaria: baldin nehork zerbitzatzen banau, hura ohoratuko du ene Aitak.

27. Orain nahasia da nire arima; eta zer esango dut? Aita, salba nazazu ordu honetatik: baina horrengatik ethorri naiz ordu honetara.

28. Aita, glorificatu zure izena. Orduan ethorri zen boz bat zerutik, zioela: Bai glorificatu dut, eta berriz glorificatuko dut.

29. Bada, ondoan zegoan eta hura entzutean, erran zuen trumoiak egin zuela: bertzeek erran zioten: Aingeru bat erran zion.

30. Ihardesten çuela Iesusec erran ceçan, **Boz au etçan etçan nigatic, çuegatic baizik.**

31. Orain da mundu hunen juizioa: orain mundu hunetariko printzea kanporatua izanen da.

32. Eta nik, lurretik altxatuko banaiz, gizon guztiak erakarriko ditut niregana.

33 Hau erran zuen, zer heriotz hil behar zuen aditzera emanaz.

34 Jendeak ihardetsi zioen: Legetik entzun dugu Kristo betiko dela: eta nola diozu, Gizonaren Semea altxatu behar da? nor da gizonaren Seme au?

35 Orduan erran ciecén Iesusek, Oraino gutibat da argia çuequin. Ibil zaitezte argia daukazuen bitartean, ilunbeak ethor ez daitezen: zeren ilunpetan dabilenak ez daki nora doan.

36. Argia duzuen bitartean, sinetsi argian, argiaren seme izan zaitezten. Gauça hauc erran citzan Iesusek, eta partitu cedin, eta ezkutatu ceçan hetaric.

37. Bainan ainbeste mirakulu egin bazituen haien aitzinean, ez zuten hura baithan sinetsi.

38. Esaias profetaren esana bete zedin, Jauna, nork sinetsi du gure berri? eta nori agertu zaio Jaunaren besoa?

39. Beraz, ezin zuten sinetsi, zeren Esaiasek berriz esan zuen:

40. Itsutu ditu haien begiak, eta gogortu ditu haien bihotzak; ez dezatela begiz ikusi, ez biotzaz ulertu, eta konbertitu daitezen, eta nik sendatuko ditut.

41. Hauek erran zituen Esaiasek, ikusi zuenean bere aintza, eta mintzatzen zenean.

42 Baina buruzagi nagusien artean ere askok sinetsi zuten harengan; baina fariseuengatik etzuten konfesatu, sinagogatik kanpora atera zitezen.

43. Zeren gizonen laudorioa Jainkoaren gorespina baino gehiago maite zuten.

44. Oihu egin zuen Iesusek, eta erran zuen: Nigan sinesten duenak ez du nigan sinesten, baina igorri nauenarengan.

45. Eta ni ikusten nauenak ikusten du ni bidali nauena.

46. Ni ethorri naiz argi mundura, nigan sinesten duenak ilhunbeetan egon ez dadin.

47 Eta baldin nehorc ene hitzac ençuten badu, eta sinhesten ez badu, ez dut hura juiatzen: ecen ez naiz ethorri mundua juzgatzeraz, baina mundua salbatzeraz.

48. Ni arbuiaitzen nauenak, eta ene hitzak jasotzen ez dituenak, badu hura juzgatzen duena: nik erran dudana hitza, hura juzgatuko du azken egunean.

49. Zeren ez naiz neure buruaz hitz egin; baina igorri nauen Aitak manamendu bat eman zidan, zer esan eta zer esango nuen.

50. Eta badakit edala haren manamendua betiko bizia dela: zer-nahi erraiten dudala bada, Aitak erran didan bezala, hala erraiten dut.

13. KAPITULUA

1. Bada Bazko jaiaren aitzinean, jakin zuenean Iesusek bere ordua ethorri zela mundu honetatik Aitagana joan zedin, munduan zeuden bereak maitatu zituenean, maite izan zituen azkenerano.

2. Eta afaria bukatu zen, deabruak orain jarri zuen Judas Iskariote Simonen semearen bihotzean hura saldu zezan;

3. Iesusek jakinik, Aitak bere eskuetan eman ziola gauza guztiak, eta Jainkoarengandik ethorri zela, eta Jainkoarengana joan zela;

4. Jaikitzen da afaritik, eta utzi zituen bere jantziak; eta eskuoihal bat hartu eta bere burua gerrikoa.

5. Gero ura isurtzen du ontzi batera, eta hasi zen dizipuluen oinak garbitzen, eta gerrikoa zuen eskuoihalarekin.

6 Orduan ethor cedin Simon Pierrisgana, eta Pierrisec erran cieçón, Iauna, garbitzen al dic oinac?

7. Ihardetsi zioen Iesusek, eta erran zioen: Zer egiten dudana orain ez dakizu; baña hemendik aurrera ezagutuko dezuz.

8. Erran zion Pedrok, Ez dizkidazu sekula oinak garbituko. Iesusek erantzun zion: Ez bazaitut garbitzen, ez duzu nirekin parterik.

9. Erran zion Simon Pedrok, Jauna, ez ene oinak bakarrik, baizik ene eskuak eta burua ere.

10 Erran cieçón Iesusek, Garbitu denac eztuc bere oinac garbitzeço behar, baina garbi da gucia: eta çuec garbi çarete, baina ez guciac.

11. Zeren bazekien nork salduko zuen; hargatik erran zuen: Ez zarete guziak garbiak.

12. Bada haien oinak garbitu ondoren, eta bere soñekoak hartu eta berriro eseririk, esan zien: Badakizue zer egin dizuedan?

13. Deitzen nauzue Maisu eta Jauna: eta ongi diozue; hala naizelako.

14. Bada nik, zure Iaun eta Maisu, zure oinak garbitu badituz; zuek ere bata besteari oinak garbitu behar dituzue.

15. Ezen adibide bat eman dizuet, nik egin dudana bezala egin dezazuen.

16. Egiaz, egiaz diotsuet, zerbitzaria ez da bere jauna baino handiagoa; ezta bidalitakoa bera baino handiagoa.

17 Baldin gauça hauc badaquiçue, dohatsu çarete hec eguiten badituçue.

18. Ez naiz zuetaz mintzatzen: badakit nor aukeratu dudana, baina bete dadin Scriptura: Nirekin ogia jaten duenak orpoa altxatu du ene kontra.

19. Bada erraiten drauzuet ethorri baino lehen, gerthatean, sinhets dezazuen ni naizela.

20. Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, Igorten dudana recebitzen duenac, ni recebitzen nau; eta ni errezebitzen nauenak, ni igorri nauena jasotzen du.

21. Hau erran zuenean, Iesusek espirituaz nahastu zuen, eta testigantza eman zuen, eta erran zuen, Egiaz, egiaz diotsuet, zuetako batek salduko nauela.

22. Orduan diszipuluak elkarri begiratu zioten, nori mintzatzen ote zitzaion zalantzan.

23. Bada, Jesusen bularrean makurturik zegoen haren diszipuluetarik bat, zeina Iesusek maite zuena.

24. Simon Pedrok, bada, keinua egin zion, galde zezan nor zen norekin mintzatu zen.

25 Orduan, Jesusen bular gainean etzanda, erran zio: Iauna, nor da?

26 Ihardets ceçan Iesusek, Berau da, ceinari opari bat emanen diodanean, busti dudanean. Eta ogia busti zuenean, eman zion Judas Iskariote Simonen semeari.

27. Eta opariaren ondoren, Satanas sartu zen haren baitan. Iesusek esan zion: «Egiten duzun hori, egin azkar.

28. Bada, mahaian nehork ez zekien zertarako erran zion hau.

29. Zeren haietako batzuek uste zuten, Judasek poltsa zuelako, Iesusek esan ziola: Erosi behar ditugun gauzak jaiaren kontra; edo, behartsuei zer bait eman behar diela.

30 Hark bada oparia harturik, berehala ilki zen, eta gaua zen.

31. Beraz, ilki zenean, esan zuen Iesusek: Orain gizonaren Semea gloriatu da, eta Jainkoa glorificatu da haren baitan.

32 Baldin Iaincoa glorificatzen bada haren baitan, Iaincoac-ere glorificaturen du hura bere baitan, eta berehala glorificaturen du hura.

33 Haurrak, oraindik denbora pixka bat zuekin nago. Bilatuko nauzue: eta juduei esan nion bezala, noa noan, ezin zarete etorri; beraz, orain esaten dizut.

34. Agindu berri bat ematen dizuet, elkar maita dezazuen; nik maite zaituztedan bezala, zuek ere elkar maite izan dezazuen.

35. Honetaz ezagutuko dute guziek ene diszipuluak zarete, baldin elkarrenganako maitasuna baldin baduzue.

36 Simon Pierrisec erran cieçón, Iauna, nora zoaz? Jesusek erantzun zion: Noa noan tokira, ezin nauzu jarraitu orain; baña gero segituko nauzu.

37 Pierrisec erran cieçón, Iauna, cergatic eznaïçat orain hire jarraiki? Zuregatik emango dut nire bizia.

38 Ihardets cieçón Iesusec, Eure vicia emanen al duc ene gatic? Eguiaz, eguiaz erraiten drautzut, eztu oilarraren kanturik egingo, hiruretan ukatu nauen arte.

14. KAPITULUA

1. Ez bedi zure biotza larritu: Jainkoarengan sinesten duzue, nigan ere sinistu.

2. Nere Aitaren etxean etxe asko daude: hala ez balitz, esango nizuke. Leku bat prestatzera joaten naiz.

3. Eta banoa eta prestatzen badizute toki bat, berriz etorriko naiz eta neure baitan hartuko zaituztet; ni nagoen lekuan, zuek ere izan zaitezten.

4. Eta nora noan nagoen badakizue, eta badakizue bidea.

5. Erran zion Tomasek: Jauna, ez dakigu nora zoazen; eta nola jakin dezakegu bidea?

6 Diotsa Iesusec, Ni naiz bidea, eguia eta vicitzea: nehor ez da Aitagana ethorten, niz baicen.

7 Baldin eçagutu baninduçue, ene Aita-ere eçagutu çarete: eta hemendik aurrera eçagutzen duçue hura, eta ikussi duçue hura.

8 Erran cieçón Philippec, Iauna, eracusiguzu Aita, eta aski dugu.

9 Erran cieçón Iesusec, Ain luzaroan nago hirequin, eta ez nauc eçagutu, Felipe? ni ikusi naudenak ikusi du Aita; eta nola diozu bada, Erakutsiguzu Aita?

10. Ez al dezu sinisten ni Aitagan nagoela, eta Aita nigan? erraiten drauzkizuedan hitzak ez ditut neure buruaz esaten: baina nigan bizi den Aitak, berak egiten ditu obrak.

11. Sinetsi nazazue, Aitagan naizela, eta Aita nigan: edo sinis nazazu obrak beragatik.

12 Eguiaz eguiaz erraiten drauçuet, nigan sinhesten duenac, eguinen ditue nic eguiten ditudan obrak; eta oiek baño obra andiagoak egingo ditu; zeren nere Aitagana noa.

13. Eta ene izenean eskatuko duzuen guzia, hori egingo dut, Aita Semearen baitan glorificatua izan dadin.

14. Zerbait eskatuko badezute ene izenean, egingo dut.

15. Maite banauzue, gorde ene manamenduak.

16. Eta otoitz egingo diot Aitari, eta emango dizue beste Consolatzaile bat, betirako zuekin egon dadin;

17. Egiaren Espiritua ere bai; Munduak ezin errezibitu, zeren ez baitu hura ikusten, eta ez du ezagutzen: baina zuek ezagutzen duzue hura; izan ere, zurekin bizi da, eta zure baitan egongo da.

18. Ez zaituztet lasai utziko: zuregana etorriko naiz.

19. Oraindik denbora pixka bat, eta munduak ez nau gehiago ikusten; baina ikusten nauzue: zeren bizi naizen, zuek ere biziko zarete.

20. Egun artan ezagutuko dezue ni nere Aitagan nagoela, eta zuek nigan, eta ni zuetan.

21. Nere manamenduak dituen, eta behatzen dituen, bera da ni maite nauena: eta maite nauena, ene Aitagandik maitatua izanen da, eta nik onduko dut hura, eta neure burua agertuko naiz.

22. Erran zion Judasek, ez Iskariotek: Jauna, nola da guri agertuko hire burua, eta ez munduari?

23 Ihardets ceçan Iesusec, eta erran cieçón, Baldin nehorc maite naçan, beguiraturen ditu ene hitzac: eta ene Aitac maiteren du hura, eta harengana ethorriren gara, eta harequin eguinen dugu.

24 Ni maite ez naudenak, ez ditu ene hitzak behatzen: eta entzuten duzuen hitza ez da nirea, baina ni bidali nauen Aitarena da.

25 Gauça hauc erran drauçuet, oraino çuequin nagoela.

26. Bainen Aitak ene izenean bidaliko duen Espiritu Santua den Consolatzaileak, irakatsiko dizue gauza guziak, eta oroituko zaituztet nik esan dizuedan guzia.

27 Bakea uzten dizuet, ene bakea ematen dizuet: ez munduak ematen duen bezala, ematen dizuet. Ez bedi zure bihotza larritu, ez bedi beldurrik izan.

28. Entzun duzue nola erran dizuedan: Joan naiz eta itzultzen naiz zuengana. Maite baninduzue, poztuko zinateke, zeren esan dudalako, Aitagana noa, zeren nire Aita ni baino handiagoa da.

29. Eta orain erran dizuet gertatu baino lehen, gerthatean, sinhets dezazuen.

30. Hemendik aurrera ez dut zurekin asko hitz egingo: zeren mundu honetako printzea ethorten baita, eta ez dauka ezer ene baitan.

31. Baina munduak jakin dezan, nik Aita maite dudala; eta Aitak agindu zidan bezala, hala egiten dut. Jaiki, goazen hemendik.

15. KAPITULUA

1 Ni naiz egiazko mahatsondoa, eta ene Aita da laboraria.

2. Ene baitan fruiturik ematen ez duen adar guzia kentzen du: eta fruitua ematen duen guzia, garbitzen du, fruitu gehiago eman dezan.

3. Orain garbi zaudete nik esan dizuedan hitzagatik.

4. Zaudete nigan, eta ni zuetan. Adarrak berez fruiturik eman ezin duen bezala, mahastian egon ezik; Gehiago ezin duzue, nigan egon ezpada.

5. Ni naiz mahatsa, zuek adarrak zarete: nigan egoten dena, eta ni beragan, fruitu asko ematen du: zeren ni gabe ezin duzue ezer egin.

6. Norbait ene baitan egoten ez bada, adar bat bezala botatzen da, eta ihartu da; eta gizonek bildu eta sutara botatzen dituzte, eta erre dira.

7. Nigan egoten bazarete, eta ene hitzak zuetan, eskatuko duzue zer nahi duzuen, eta eginen zaizue.

8. Honetan da glorificatua ene Aita, fruitu asko ekar dezazuen; hala izango zarete ene dizipuluak.

9. Bezala Aitak ontzat eman nauen, nik ere maite zaituztet;

10. Ene manamenduak behatzen badituzue, ene amorioan egonen zarete; neure Aitaren manamenduac beguiratu ditudan beçala, eta haren amorioan egoten naizen beçala.

11 Gauça hauc erran drauçuet, ene poza çuetan gera deçançát, eta çuen poza betea izan dadin.
 12. Hau da ene manamendua: elkar maite zaituztela, nik maite zaituztedan bezala.
 13. Nehork ez du amodio andiagorik hau baño, gizonak bere bizia bere adiskideengatik ematea.
 14. Zuek ene lagunak zarete, baldin nik agintzen dizuedana egiten baduzue.
 15. Hemendik aurrera ez zaituztet zerbitzari deitzen; zeren zerbitzariak ez daki zer egiten duen bere nagusiak: baina nik adiskide deitu zaituztet; izan ere, nire Aitaz entzun ditudan gauza guztiak ezagutarazi dizuet.
 16. Zuek ez nauzue aukeratu, baina nik aukeratu zaituztet, eta ordenatu zaituztet, joan zaitezten eta fruitua eman dezazuen, eta zuen fruitua gera dadin; .
 17 Gauça hauc agintzen drauçuet, elkar maita dezaçuela.
 18. Baldin munduak gorroto zaituzte, badakizue ni gorrotatu nautela zuek gorrotatu baino lehen.
 19. Mundukoak bazinete, munduak bereak onduko lituzke: baina zeren ez zarete mundukoak, baina nik aukeratu zaituztet mundutik, beraz munduak gorroto zaituzte.
 20. Orhoit zazue erran nizuen hitzaz: Zerbitzaria ez da bere jauna baino handiagoa. Jazarri badidate, zuek ere pertsegituko zaituzte; ene esana bete badute, zurea ere gordeko dute.
 21 Baina gauça hauc guciac eguinen çaituzteçue ene icenagatic, ceren ez baitute ezagutzen igorri nauena.
 22. Ez banintz ethorri eta mintzatuko banintz, ez lukete bekaturik izango: baina orain ez dute beren bekaturako estalkirik.
 23 Ni gorroto nauenak gorroto du nere Aita ere.
 24. Baldin egin ez banitu hekien artean beste inork egin ez zituen lanak, ez lituzkete bekaturik izango: baina orain biek ikusi eta gorrotatu dute ni eta ene Aita.
 25. Bainan hau gerthatzen da, beren legean idatzia den hitza bete dadin: Gorroto egin naute arrazoirik gabe.
 26 Baina ethorri denean, Aitarengandik bidaliko dizuedan Consolatzaillea, egiaren Espiritua, Aitagandik datorrena, nitaz testificatuko du.
 27. Eta zuek ere testimoniaturiko duzue, zeren nirekin izan zarete hasieratik.

16. KAPITULUA

1 Gauça hauc erran drauzquiçuet, ofenditu ez gaitecen.
 2. Sinagoetatik kanpora botako zaituzte: bai, ethorten da ordua, hiltzen zaituztenak uste izango duela Jainkoaren zerbitzua egiten duela.
 3 Eta gauça hauc eguinen çaituzteçue, ceren ez baitute ezagutu Aita, ez ni.
 4 Baina gauça hauc erran drauzquiçuet, dembora heldu denean, gogoan deçaçueçue erran drauçuedala. Eta gauza hauek ez nizkizuet esan hasieran, zeren zuekin nengoen.
 5. Baina orain igorri nauenarengana joaten naiz; eta zuetako inork ez dit galdetzen: Nora zoaz?
 6 Baina gauça hauc erran drauzquiçuet, tristeac bethe du çuen biotza.
 7 Hala ere, egia diotsuet; Komeni da zuentzat joatea: zeren ez banaiz joaten, ez da zuengana etorriko Consolatzaillea; baina alde egiten badut, bidaliko dizut.
 8. Eta ethorri denean, bekatuaren, eta zuzentasunaren, eta juizioaren mundua gaitzetsiren du.

9. Bekatuaz, ez baitute nigan sinesten;
 10. Zuzentasunaz, zeren nere Aitagana noa, eta ez nauzue gehiago ikusten;
 11. Juizioz, zeren mundu honetako printzea juzgatua baita.
 12. Badaukat oraindik gauza asko zuei esateko, baina ezin dituzue orain jasan.
 13. Alabaina, hura, egiaren Espiritua, ethorri denean, gidatuko zaituzte egia guzira: zeren ez du bere buruaz mintzatuko; baño enzuten duen guzia, hori esango du: eta erakutsiko dizue ethorteko gauzak.
 14. Berak glorifikaturiko nau: zeren nereak artuko du, eta erakutsiko dizue.
 15. Aitak dituen guziak eneak dira: bada erran nuen nik artuko duela eneetatik, eta erakutsiko dizuetela.
 16. Gutxi bat, eta ez nauzue ikusiko: eta berriz, pixka bat, eta ikusiko nauzue, zeren Aitagana noa.
 17 Orduan erran cieçoten bere discipuluetaric batzue bere artean, Cer da au erraiten draugula, Gutibat, eta eznauçue ikussiren: eta berriz, gutibat, eta ikussiren nauçue, eta, ceren banoa gugana Aita?
 18 Erran cieçoten bada, Cer da dioen au, dembora gutibat? ezin dugu esan zer esaten duen.
 19. Bada zekian Jesusek berari galde egin nahi zutela, eta esan zien: « Ikertu al duzue zuen artean esan dudanez: Gutxi barru, eta ez nauzue ikusiko; ?
 20. Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, negar eta negar egingen duçuela, baina mundua poztüren da: eta triste içanen çarete, baina çuen tristezia bozcario bihurtüren da.
 21. Emazteak erditzean dabilenean atsekabea dauka, zeren bere ordua ethorri da: baina umea erditu bezain laster, ez da gehiago oroitzen larritasunaz, gizon bat mundura jaio den bozkarioz.
 22. Eta orai, bada, atsekabea duzue: baina berriz ikusiko zaituztet, eta poztuko da zuen bihotza, eta iñork ez dizute kentzen zuen poza.
 23. Eta egun artan ez didazue ezer eskatuko. Eguiaz, eguiaz erraiten drauçuet, Aitari ene icenean eskatuko diozutena, berak emango dizue.
 24. Orain arte ez duzue ezer eskatu ene izenean: eskatu, eta jasoko duzue, zuen poza betea izan dadin.
 25 Gauça hauc erran drauzquiçuet proverbioetan: baina ethorten da dembora, non guehiagoric eztrauçuet proverbioetan mintzatuco, baina Aitaz garbiro eracusiren drauçuet.
 26. Egun artan eskatuko dezute ene izenean: eta ez dizuet esaten, othoituko dedala Aitari zuengatik.
 27. Zeren Aitak berak maite zaituzte, zeren maite nauzue, eta sinistu baituzue Jainkoarengandik ilki naizela.
 28. Ilki naiz Aitagandik, eta ethorri naiz mundura: berriz, mundua utzi eta Aitagana noa.
 29 Haren discipuluéc erran cieçoten, Huna, orain garbi mintzo haiz, eta eztut erran proverbiorik.
 30. Bada, ziur gaude gauza guziak dakizula, eta ez duala nehork zuri galdetzeko beharrik: hortaz sinesten dugu Jainkoarengandik ilki zarela.
 31 Ihardets cieçén Iesusec, Sinhesten duçue orain?
 32. Huná, ethorten da ordua, bai, orain ethorri da, zeñak barreiatuak izanen zaretela, bakoitza beregana, eta ni bakarrik utziko nautela: eta ala ere ez naiz bakarrik, zeren Aita nirekin baita.

33 Gauça hauc erran drauçuet, nigan bakea izan deçaçuençát. Munduan tribulationea izango duzue: baina izan zaitezte animatu; Mundua gainditu dut.

17. KAPITULUA

1. Hitz hauek erran zituen Jesusek, eta altxatu zituen begiak zerura, eta esan zuen: **Aita, ethorri da ordua; glorifica ezazu zure Semea, zure Semeak ere zu glorifica dezadan:**

2. Haragi guzien gañean boterea eman diozun bezala, eman diezaiola betiko bizia zuk eman diozun guziei.

3. Eta au da betiko bizia, zu ezagutu dezatela zu egiazko Jainko bakarra, eta zuk bidalitako Jesu Kristo.

4. Osperatu zaitut lurrean: bukatu dut zuk eman didazun lana.

5. Eta orain, o Aita, glorifica nazazu zeure buruarekin mundua izan baino lehen zurekin nuen gloriarekin.

6. Zure izena agertu diet mundutik eman dizkidazuen gizonei: zureak ziren, eta zuk eman didazun; eta zure hitza bete dute.

7. Badakie badakie zuk eman didazun guzia zuregandik direla.

8. Zeren zuk eman dizkidazuen hitzak eman dizkiet; eta errebitu dituzte, eta jakin dute segurki ilki naizela zuregandik, eta sinistu dute zuk bidali nauzula.

9. Haiengatik otoitz egiten dut: ez dut munduagatik otoitz egiten, zuk eman dizkidazuenengatik baizik; zureak baitira.

10. Eta ene guziak zureak dira, eta zureak eneak; eta haietan glorificatu naiz.

11. Eta orain ez naiz gehiago munduan, baina hauek munduan daude, eta zuregana nator. Aita saindua, gorde itzazu zure izenean eman dizkidazuenak, bat izan daitezen gu bezala.

12. Munduan hekiekin nengoela, zure izenean gorde nituen: zuk eman dizkidazunak gorde ditut, eta haietako bat ere ez da galdu, galbideko semea baizik; Liburu Santua bete dadin.

13. Eta orain nator zuregana; eta gauça hauc erraiten ditut munduan, ene poza bere baitan bethe deçatençát.

14. Zure hitza eman diet; eta munduak gorroto ditu, zeren etziran mundukoak, ni ere ez naizen bezala.

15. Ez det othoizten haiek mundutik ken ditzazuen, baizik gaitzetik gorde ditzazuen.

16. Ez dira mundukoak, ni ere ez naizen bezala.

17. Saindu itzazu zure egiaren bidez: zure hitza egia da.

18. Zuk ni mundura bidali nauzun bezala, nik ere igorri ditut mundura.

19. Eta hekiengatik saindutzen dut neure burua, haiek ere sainduak izan daitezen egiaren bidez.

20. Ez det othoizten hauengatik bakarrik, baizik eta beren hitzaz nigan sinhesten dutenentzat ere;

21. Denak bat izan daitezen; zu, Aita, nigan zauden bezala, eta ni zukan, haiek ere gure baitan bat izan daitezen: munduak sinis dezan hik bidali nauzula.

22. Eta zuk eman didazun gloria nik eman diet; bat izan daitezen, gu bat garen bezala:

23. Ni hekien baitan, eta zu nigan, batetan perfektu izan daitezen; eta munduak jakin dezan, zuk bidali nauzula, eta haiek maite dituzula, ni maitatu nauzun bezala.

24. Aita, nahi dut zuk eman dizkidazun haiek ere nirekin egon daitezen ni nagoen tokian; Ikus dezatela zuk eman didazun nire aintza: zeren mundua sortu baino lehen maite nauzu.

25. O Aita zintzoa, munduak ez zaitu ezagutu: baina nik ezagutu zaitut, eta hauek ezagutu dute zuk bidali nauzula.

26. Eta deklaratu diet zure izena, eta deklaratuko dut: ni on maitatu nauzun amorioa hekietan izan dadin, eta ni hekien baitan.

18. KAPITULUA

1. Jesusek hitz hauk esan zituenean, ilkhi zen bere diszipuluekin Cedron erreka gaindira, non zegoen lorategi bat, zeinetan sartu zen bera eta bere ikasleekin.

2. Eta Judasek ere, hura saldu zuenak, bazekien lekua, zeren Jesus maiz joaten baitzen hara bere diszipuluekin.

3. Judas, bada, aphez nagusien eta Fariseuen eskutik gizon eta gudari-talde bat harturik, ethorten da hara kriseiluak, zuziak eta armak.

4. Bada, Jesusek, haren gainera etorriko zitzaizkion gauza guziak ezaguturik, ilkhi zen, eta erran zien: **Noren billa zabiltzate?**

5. Ihardetsi zioten: Jesus Nazaretarra. Jesusek esan zien: **Ni naiz.** Eta Judas ere, hura salatzen zuena, zutik jarri zen hekiekin.

6. Orduan erran cieçén, Ni naiz hura, atzerantz ioan ziren eta lurrera erori ziren.

7. Orduan berriz galdetu zien: **Noren bila zabiltzate?** Eta hec erran ceçaten, Iesus Nazaretarra.

8. Ihardesten zaroen Iesusek: **Nik erran drauzuet ni naizela;**

9. Bete zedin, berak esan zuen hitza: « **Eman dizkidazuen horietarik ez dut batere galdu.**»

10. Orduan Simon Pedrok ezpata zuela atera zuen, eta apaiz nagusiaren zerbitzaria jo eta eskuineko belarria moztu zuen. Zerbitzariaren izena Malko zen.

11. Orduan erran zioen Iesusek Pierrisi, **Sartu eure ezpata zorroan: ene Aitak eman didan kopa, ez al dut edanen?**

12. Orduan, bandak, buruzagiak eta juduen ofizialak hartu zuten Jesus, eta lotu zuten.

13. Eta eraman zuen lehenik Anasen gana; izan ere, urte hartan apaiz nagusi zen Kaifasen aitagarreba.

14. Bada, Kaifas zen, juduei aholkua eman ziena, komeni zela gizon bat hil zedila herriaren alde.

15. Eta Simon Pedrok jarraitu zion Jesusi, eta beste diszipulu bat ere: diszipulu hura apaiz nagusiaren ezaguna zen, eta sartu zen Jesusekin apaiz nagusiaren palaziora.

16. Baina Pedro kanpoan atean gelditu zen. Orduan ilki zen beste diszipulu hura, apaiz nagusiaren ezaguna zena, eta mintzatu zitzaion atea zaintzen zuenari, eta sartu zuen Pedro.

17. Orduan diotsa Pedrori atea zaintzen zuen neskatxak: Ez al zara zu ere gizon honen diszipuluetarik bat? Berak dio: Ni ez naiz.

18. Eta han zeuden zerbitzariak eta agintariak, ikatz-sua egin zutenak; ecen hotza cen, eta berotu ciraden, eta Pierris cegoen hequin, eta berotzen cen.

19. Orduan apaiz nagusiak galdetu zion Jesusi bere diszipuluez eta bere doktrinaz.

20. Ihardets cieçón Iesusek, **Munduari agerian minço naiz; Beti irakasten nuen sinagogan, eta tenpluan, juduak beti joaten diren tokira; eta ezkutuan ez dut ezer esan.**

21. Zergatik galdetzen didazu? Galde itzazue entzun nindutenei, zer esan diedan: hara, badakite zer esan dudan.

22. Eta au esan ebanean, ondoan zegoan agintarietako batek jo eban Jesusi esku-ahurrean, esanez: Horrela erantzuten al diozu aphez nagusiari?

23. Ihardets cieçón Iesusec, **Baldin gaitz erran badut, eçaçue testimonio gaiztoaz: baina ondo baldin bada, cergatic hiltzen nauzu?**

24. Eta Anasek igorri zuen lotua Kaifas aphez nagusiarengana.

25. Eta zutik jarri zen Simon Pedro, eta berotu egin zen. Erran cieçoten bada, Ez ala hi ere haren discipuluetaric bat? Ukatu egin zuen, eta esan zuen: Ez naiz.

26. Sacerdote nagusiaren zerbitzarietako batek, Pedrok belarria moztu zion haren ahaide zelarik, dio: Ez al zaitut ikusi harekin lorategian?

27. Pedrok berriz ukatu zuen: eta berehala oillarrak jo zuen.

28. Orduan eramane zuten Jesus Kaifasetik juizio-aretoa: eta goiz zen; eta beraiek etziran sartu juizio aretoan, kutsatu ez zitezen; baña Pazkoa jan zezaten.

29. Pilato ilki zen bada hekiengana, eta erran zaroen: Zer akusazio ekartzen duzue gizon honen kontra?

30. Ihardetsi zieten, eta erran zioten: Hura gaiztoa ez balitz, ez genuke zure esku utziko.

31. Orduan Pilatec erran cieçén, Har çaçue hura, eta epaitu ezazue zuen legearen arabera. Erran zioten bada Juduek: Ez zaigu zilegi inor hiltzea.

32. Bete zedin Jesusen esana, zer heriotza hilko zen aditzera ematen zuena.

33. Orduan Pilatos sarthu zen berriz juizio-aretoan, eta deithu zuen Jesusi, eta erran zioen: Hi al zara Juduen Erregea?

34. Ihardets cieçón Iesusec, **Hic erran al duc eure burutic gauça hau, ala bercec erran vkan drauçue nitaz?**

35. Pilatec ihardesten çuen, Iudua al naiz? Zure herriak eta apaizburuek eman zaituzte nire esku: zer egin duzu?

36. Ihardets ceçan Iesusec, **Ene erreinua ez da mundu hunetacoa: baldin ene resumá mundu hunetaco balitz, orduan ene cerbitzariac gudu liquequete, Iuduén entregatu ez nadin: baina orain ene resumá ez da hemengoa.**

37. Pilatec erran cieçón, Hi bada erregue? Jesusek erantzun zion: **Zuk diozu ni errege naizela. Honetarako jaio nintzen, eta horregatik etorri nintzen mundura, egiaren testigantza emateko. Egiaz den orok entzuten du nire ahotsa.**

38. Pilatec erran cieçón, Cer da eguia? Eta hau esanik, ilki zen berriz Juduengana, eta erran zieten: Ez dut haren baitan inolako errurik aurkitzen.

39. Baña oitura daukazue, bat askatu dezazudala Pazkoan: nahi al duzue beraz askatu zuentzat Juduen Erregea?

40. Orduan guziek berriz oihi egin zuten, ziotela: Ez au, baizik Barrabas. Bada Barrabas lapurra zen.

19. KAPITULUA

1. Bada Pilatok artu zuen Jesus, eta azotatu zuen.

2. Eta soldaduek arantzeko koroa bat xaflatu zuten, eta jarri zioten buruan, eta jantzi zuten purpurazko soineko bat.

3. Eta erran zuen: Agur, Juduen Errege! eta eskuekin jo zuten.

4. Pilato bada ilkhi zen berriz, eta erran zien: Huna, ekartzen dizuet, jakin dezazuen, ez dudala errurik aurkitzen.

5. Orduan ilki zen Jesus, arantzazko koroa eta soineko purpura zeramala. Pilatok esan zien: «Hona gizona!

6. Beraz, apaizburuek eta ofizialek hura ikusi zutenean, oihi egin zuten, ziotela: Gurutzea, gurutziltzatu. Pilatok erran zieten: Har ezazue hura, eta gurutziltzatu ezazue, zeren ez dudala errurik aurkitzen harengan.

7. Ihardetsi zioten juduek: Lege bat dugu, eta gure legez hil behar da, zeren bere burua Jainkoaren Seme egin baitu.

8. Bada Pilatos entzutean erran au, areago beldurtu zen;

9. Eta sartu zan berriz juizio aretoan, eta esan zion Jesusi: Nondik aiz? Baina Jesusek ez zion erantzunik eman.

10. Orduan erran cieçón Pilatec, Ez al nauc minço? Ez al dakizu dudala zu gurutziltzeko, eta zu askatzeko ahalmena dudala?

11. Ihardetsi zuen Iesusek: **Ez zenezake batere indarrik izan ene kontra, baldin goitik eman ezpaiztzaizu: beraz, zuri eman nauenak bekatu handiagoa du.**

12. Orditik aurrera Pilatok askatu nahi izan zuen, baina Juduek oihi egin zuten, ziotela: Baldin hau uzten badiozu, ez zara Zesarren adiskidea: nork bere burua errege egiten duen Zesarren kontra mintzo da.

13. Pilatok bada entzutean erran hori, atera zuen Jesus, eta eseri zen juizioko aulkian Espaloia deitzen den tokian, baina hebreeraz Gabbatha.

14. Eta Bazkoaren prestaketa zen, eta sei orenaren inguruan: eta erran zieten Juduei: Huna zure Erregea!

15. Baina hek oihi egin zuten: Alde, alde egin, gurutziltza ezazu. Pilatos erran cieçén, Gurutzeuco al dut zure Erregea? Apaiz-buruek erantzun zuten: Ez dugu Zesar baizik erregerik.

16. Orduan eman zien hura, gurutziltzatu zezaten. Eta hartu zuten Jesus, eta eramane zuten.

17. Eta bere gurutzea zeramala ilki zen burezurreko tokira, hebreeraz Golgota deitzen dena.

18. Non crucificatu zuten hura, eta bertze bi harekin, alde banatan, eta Jesus erdian.

19. Eta idatzi zuen Pilatok titulu bat, eta jarri zuen gurutzean. Eta idatzia zen: NAZARETEKO JESUS JUDUEN ERREGEA.

20. Izenburu hau bada irakurtzen zen Juduetarik asko: zeren Jesus gurutziltzatu zuten lekua hiritik hurbil zegoen: eta hebreeraz, eta grekoz eta latinez idatzia zegoen.

21. Orduan erran zioten juduen aphezburuek Pilatori: Ez idatzi: Juduen erregea; bainan erran zuela: Ni naiz Juduen Errege.

22. Pilatok ihardetsi zioen: Nik idatzi dudana nik idatzi dut.

23. Orduan soldaduek, Jesus gurutziltzatu zutenean, bere jantziak hartu eta lau zati egin zituzten, soldadu bakoitzari zati bat; eta baita bere jantzia ere: orain jantzia josturarik gabekoa zen, goialdetik ehunduta.

24. Erran zuten, bada, beren artean: Ez dezagula urratu, aitzitik, zozketa egin zezaten norena izango den: bete dadin Scriptura, dioena: Banatu zituzten haien artean ene jantziak, eta ene jantziagatik zozketa egin zuten. Gauza hauek, bada, soldaduek egin zituzten.

25. Bada, Jesusen gurutzearen ondoan zeuden bere ama, eta bere amaren arreba, Maria Kleofasen emaztea eta Maria Magdalena.

26. Ikusirik bada Jesusek bere ama, eta ondoan zegoala, zeina maite zuen diszipulua, esan zion bere amari: **Emakumea, huna zure semea!**

27. Orduan diotsa discipulari: **Huna zure ama!** Eta ordu hartatik diszipulu hark eramane zuen bere etxera.

28. Oren ondoan, Jesusek jakinik gauza guziak bete zirela, Scriptura bete zedin, dio: **Egarri naiz.**

29. Bada, ontzi bat ozpinz betea ezarri zuten, eta esponja bat ozpinez bete zuten, hisopoaren gainean jarri eta ahora eramane zuten.

30. Jesusek bada ozpina artu zuenean, erran zaroen: **Bukatu da:** eta burua makurtu zuen, eta eman zuen mamua.

31. Juduek bada, zeren prestaketa zelako, gorpuak larunbat egunean gurutzean gelditu ez zezaten (zeren larunbata hura egun handia zen), othoitz egin zioten Pilatori hankak hautsi ziezazkion, eta izan zitezen. eramana.

32. Orduan ethorri ziren soldaduak, eta hautsi zizkieten lehenari, eta harekin gurutziltzatu zen besteari.

33. Bainan Jesusengana ethorririk, ikusirik ilik zegoela, ez zioten hankak hautsi.

34. Baña soldaduetako batek lantzaz zulatu zion aldea, eta berehala atera zen odola eta ura.

35. Eta hura ikusi zuenak testimonio eman zuen, eta bere testimonioa egia da: eta badaki egia esaten duela, sinhetsi dezazuen.

36. Ecen gauça hauc eguin içan dirade, Scriptura compli ledinçât, Ez da haren hezur bat hautsiren.

37. Eta berriz beste Scriptura batek dio: Begiraturen dute zulatu zutenari.

38. Oren ondotik, Arimateako Josek, Jesusen diszifulua zelarik, baina ezkutuan Juduen beldurrez, othoitz egin zion Pilati ken zezala Jesusen gorpua: eta Pilatok baimena eman zion. Etorri zen bada, eta hartu zuen Jesusen gorputza.

39. Eta etorri zan Nikodemo-ere, lenengoan Jesusengana etorri zana gauez, eta ekartzen zuen mirra eta aloce nahasketa bat, ehun libra gutxi gorabehera.

40. Hartu zuten bada Jesusen gorpua, eta zauritu zuten lihozko soinean aromatizekin, juduek lurperatzeko modua den bezala.

41. Bada, gurutziltzatu zuten tokian, bazen lorategi bat; eta baratzean hilobi berri bat, zeinetan ez baitzen oraindik gizonik ipini.

42. Han eçar ceçaten bada Iesus Iuduen prestatze eguna dela eta; izan ere, hilobia hurbil zegoen.

20. KAPITULUA

1. Asteko lehen eguna ethorten da Maria Magdalena goiz, oraindik illun zegoenean, hilobira, eta ikusten zuen harria hilobitik kentzen.

2. Orduan lasterka joan zen Simon Pierrisengana, eta Jesusek maite zuen beste ikaslearengana, eta esan zien: Eraman dute Jauna sepulturatik, eta ez dakigu non jarri duten.

3. Ilkiric bada Pierris, eta berce discipulu hura, ethor cedin sepultura.

4. Eta biak batera lasterka ziraden: eta berze diszifuluak Pedrori itzuri egin zion, eta ethorri zen lehenik sepultura.

5. Eta makurturik, barrura begiraturik, ikusi zituen lihozko jantziak etzanda; baina ez zen sartu.

6. Orduan ethorri zen Simon Pedro haren atzetik, eta sarthu zen hilobira, eta ikusi zituen lihozko arropak etzanda.

7. Eta bere buruaren inguruan zeukan zapia, ez zen lihozko arroparekin etzanda, baizik eta toki batean bildurik.

8. Orduan sarthu zen berce discipulu hura-ere lehen ethorri cen hilobira, eta ikus ceçan, eta sinhets ceçan.

9. Zeren oraindik ez zuten ezagutzen Scriptura, hilen artetik piztu behar zuela.

10. Orduan, diszifuluak berriro joan ziran beren etxera.

11. Baña Maria kanpoan gelditu zan sepulkuan negarrez: eta negarrez, makurtu zan sepulkura begira.

12. Eta ikusten zituen bi Aingeru zuriz jantzita eserita, bata buruan, eta bestea oinetan, non Jesusen gorputza etzan zen.

13. Eta erran zioten: Emakumea, zergatik negar egiten duzu? Erran zien: Zeren kendu baitute nere Jauna, eta ez dakit non jarri duten.

14. Eta hau erran zuenean, itzuli zen bere burua, eta ikusi zuen Jesus zutik, eta ez zekien Jesus zela.

15. Erran cieçon Iesusec, **Emaztea, cergatic negarrez? noren bila zabiltza?** Hark, baratzazaina zela uste zuelarik, esan zion: Jauna, hemendik eramane baduzu, esaidazu non jarri duzun, eta eramango dut.

16. Diotsa Iesusec, **Maria.** Berak itzulirik, esan zion: Rabboni; hau da, Maisua.

17. Diotsa Jesusec: **Ez nazazu ukitu; zeren oraindik ez naiz igan ene Aitagana: baina zoazte nere anaiengana, eta erraizue: Igo naiz ene Aitagana eta zuen Aitagana; eta ene Jainkoari, eta zure Jainkoari.**

18. Maria Magdalena ethorri zen eta esan zien diszifuluei, ikusi zuela Jauna, eta erran zizkiola gauza hauek.

19. Bada, egun berean, arratsaldean, asteko lehen eguna izanik, diszifuluak juduen beldurrez bildutako ateak itxita zeudenean, ethorri zen Jesus eta erdian gelditu zen, eta esan zien: **Bakea zuei.**

20. Eta esan zuenean, bere eskuak eta bere aldea erakutsi zizkieten. Orduan poztu ziren ikasleak, Jauna ikusi zutenean.

21. Erran cieçen bada Iesusec berriz, **Bakea çuey: ene Aitac igorri nauen beçala, hala nic igortzen çaituztet.**

22. Eta hau erran zuenean, arnastu zuen haien gañean, eta erran zien: **Har zazue Espiritu Santua.**

23. **Nori barkatzen badiozue bekatuak, barkatuak dira; eta zeinen bekatuak atxikitzen dituzuen, atxikitzen dira.**

24. Bainan Tomas, hamabietako bat, Didimo deitzen zena, ez zegoen haiekin Jesus ethorri zenean.

25. Erran zioten bada beste discipuluek: Ikusi dugu Jauna. Baina harc erran cieçen, Haren escuetan iltzeen aztarna ikusten ez badut, eta ene atzamarra iltzeen aztarnean sartzen ez badut, eta ene eskua haren alboan sartzen ez badut, ez dut sinetsiko.

26. Eta zortzi egunen buruan berriz bere diszifuluak barnean ziraden, eta Tomas hekiekin: orduan ethorri zen Jesus, ateak itxirik, eta erdian gelditu zen, eta esan zuen, **Bakea zuei.**

27. Orduan diotsa Tomasi: **Heldu huna zure atzamarra, eta horra ene eskuak; eta heldu ezazu zure eskua hona, eta sartu ezazu nire aldean: eta ez izan sinesgabea, baina sinesmena.**

28. Tomasek erantzun zion: Ene Jauna eta ene Jainkoa.

29. Erran cieçon Iesusec, **Tomas, ceren ni icusi nauzun, sinistu duc: dohatsu dirade ikussi eztutenac, eta oraino sinhetsi dutenac.**

30. Eta egiazki egin zituen Jesusek bere diszifuluen aurrean beste hainbat seinale, liburu honetan idatziak ez daudenak.

31. Baina hauek idatziak dira, sinhets dezazuen Jesus dela Kristo, Jainkoaren Semea; eta sinetsiz bizia izan dezazuen haren izenean.

21. KAPITULUA

1. Gauza hauen ondoren Jesusek berriro erakutsi zieten bere burua Tiberiasko itsasoan diszipuluei; eta honetaz berak erakutsi zuen.

2. Baziren elkarrekin Simon Pedro, eta Tomas Didimo deitzen zena, eta Natanael Galileako Kanakoa, eta Zebedeoren semeak, eta bertze bi bere discipuluetarik.

3. Erran zien Simon Pedrok, Arrantzara noa. Esaten zioten: Gu ere zurekin goaz. Ilki ziren, eta berehala sartu ziren ontzi batean; eta gau hartan ez zuten ezer harrapatu.

4 Baina goiza ethorri zenean, Jesus itsasertzean gelditu zen: baina diszipuluek ez zekiten Jesus zela.

5 Orduan erran ciecén Iesusec, **Haourrac, baquiçue jaquiric?** Erantzun zioten: Ez.

6. Eta esan zien: **Bota sarea ontziaren eskuinaldera, eta arkituko duzue.** Bota zuten beraz, eta orain ezin zuten atera arrain askogatik.

7. Beraz, Jesusek maite zuen diszipuluak erran zion Pedrori: Jauna da. Simon Pedrok, Jauna zela entzutean, bere arrantzale-jantzia zintzilik, biluzik baitzegoen, eta itsasora bota zuen.

8. Eta beste diszipuluak etorri ziren ontzitzo batean; (ez baitziren lurretik urrun, baina berrehun beso bailiran), arrainekin sarea arrastaka.

9. Orduan lehorrera etorri orduko, ikusi zuten han ikatz-su bat, eta arrainak gainean jarriak eta ogia.

10 Erran ciecén Iesusec, **Ekarri eçaçue orain harrapatu dituçuen arrainetarie.**

11. Igan zen Simon Pierris, eta eraman zuen lehorrera sarea ehun eta berrogeita hamahiru arrain handiz betea: eta asko ziren guzientzat, ez zen sarea hautsi.

12 Erran ciecén Iesusec, **Zatozte eta afaldu.** Eta discipuluetarie nehor ez zan ausartzen galdetzer, Nor aiz hi? Jauna zela jakinik.

13. Bada ethorten da Jesus, eta artu zuen ogia, eta ematen zien, eta arrainak ere.

14. Au da orain irugarren aldia Jesusek bere diszipuluei erakusten zien bere burua, hilen artetik piztu zan ondoren.

15. Bada afaldu zutenean, esan zion Jesusek Simon Pedrori: **Simon, Jonasen semea, hauk baino gehiago maite al nauzu?** Diotsa: Bai, Jauna; badakizu maite zaitudala. Hark erran zaroen: **Jaten eman ene bildotsak.**

16. Erran zion berriz bigarren aldiz: **Simon, Jonasen semea, maite al nauzu?** Diotsa: Bai, Jauna; badakizu maite zaitudala. Hark erran zaroen: **Bazka itzazu ene ardiak.**

17. Erran zion hirugarren aldiz: **Simon, Jonasen semea, maite al nauzu?** Pedrok atsekabeturik irugarren aldiz erran ziolako: «Maite al nauzu? Eta erran cieçón, Jauna, gauça guciac daquic; badakizu maite zaitudala. Jesusek esan zion: **Bazkaitzazu nire ardiak.**

18. Egiaz, egiaz diotsut: **Gaztea zinela, zintzilikatu eta nahi zenuen tokira ibiltzen zinen: baina zahartu egingo zarenean, luzatuko dituzu eskuak, eta beste batek gerriko dizu eta eramango zaitu tokira. ez litzateke.**

19. Hau erran zuen, aditzera ematen zuela zer heriotzez glorifikatuko zuen Jainkoa. Eta hau erran cenean, erran cieçón, **Jarrai niri.**

20. Orduan Pedrok itzulirik, ikusi zuen Jesusek maite zuen diszipulua jarraitzen zuela; cein ere afaltzean bular gainean makurtu cen, eta erran ceçan, Jauna, nor da saltzen zaituena?

21. Ikussirik Pedrok erran zion Jesusi: Jauna, eta zer egingo du honek?

22 Erran cieçón Iesusec, **Baldin nai badut egon dadila ni ethorri arteo, cer da hori? jarraitu nazazu.**

23. Orduan erran hau zabaldu zen anaien artean, diszipulu hura ez zen hilko; baina, **nai badut ni etorri arte egon dadila, zer da hori?**

24 Hau da gauça hauetaz testificatzen duen discipulua, eta gauça hauc esribaturic: eta badaquigu ecen haren testimonioa eguia dela.

25. Eta badaude Jesusek egin zituen beste gauza asko ere, zeinak, bakoitzak idatziak balira, uste dut munduak berak ere ezin izango lituzkeela eduki eskribatu beharreko liburuak. Amen.

Apostoluen Eginak

1. KAPITULUA

1. Lehengo tratatua egin dut, o Teofilo, Jesus egiten eta irakasten hasi zen guztiaz,
2. Hartu zuten egunerano, Espiritu Santuaren bidez aginduak eman zizkion berak hautatutako apostoluei.
3. Ceinei-ere bere pasioaren ondoan bere burua bizirik erakutsi baitzion hainbat froga hutsezinez, berrogei egunez ikusirik, eta Jainkoaren erreinuko gauzez mintzatuz.
4. Eta hekiekin bildurik, agindu zien ez zezatela Ierusalemetik alde egin, **aitzitik itxarotea Aitaren promesa, zeina, dio, nitaz entzun duzuen.**
5. Zeren Joaneke benetan bataiatu zuen urez; **baña Espiritu Santuaz bataiatuko zarete hemendik egun gutxira.**
6. Bada bildu ziradenean, galdetu zioten, ziotela, Jauna, berriz itzuliko al diozu oraingoan Israeli erreinua?
7. Eta erran ciecén, **Ez dagoquiue çuec jaquitea Aitac bere ahalmenean ipini dituen dembora edo dembora.**
8. **Baña artuko dezue boterea, Espiritu Santua zuen gañera etorri zan ondoan: eta izanen zarete ene lekuko Jerusalemen, eta Judea guzian, eta Samarian, eta lurraren azkeneraino.**
9. Eta gauza hauk erran zituenean, haiek ikusi zuten bitartean, hartua izan zen; eta hodei batek hartu zuen haien begietatik.
10. Eta zerurantz begira zebiltzan bitartean, hura igotzean, huná, bi gizon zeuden haien ondoan jantzi zuriz jantzita;
11. Zeinek ere erran zuten: Galileatarrak, zergatik zaudete zerura begira? Zuengandik zerura eramana den Jesus hau bera etorriko da zerura joaten ikusi duzuen bezala.
12. Orduan itzuli ziren Jerusalemara Oliba deitzen den menditik, hau da, Jerusalemik larunbateko bidaia.
13. Eta sartu ziranean, igan ziran goiko gela batera, non egoten ziran Pedro, eta Santiago, eta Joan, eta Andres, Filipe, eta Tomas, Bartolome, eta Mateo, Santiago Alfeoren semea, eta Simon Zelotes. eta Judas Santiagoren anaia.
14. Hauek guziak bat egin zuten otoitzean eta otoitzean, emakumeekin, eta Maria Jesusen ama, eta bere anaiekin.
15. Eta egun hetan Pierris jaiki zen discipuluen erdian, eta erran zuen: (Izenen kopurua ehun eta ogei inguru zen).
16. Senideok, bete behar zen Eskritura hau, Espiritu Santuak Dabiden ahoz aurretik esan zuen Judasi buruz, zeina Jesus hartu zutenen gidari izan baitzen.
17. Zeren gurekin zenbaturik zegoen, eta ministerio hunen partez lortu zuen.
18. Eta gizon hark soro bat erosi zuen gaiztakeriaren sariarekin; eta buru-belarri eroririk, lehertu zen erdian, eta errai guztiak irten ziren.
19. Eta Jerusalemen bizi ziren guziek ezagutu zuten; eremu horri beren hizkuntzan Aceldama deitzen zaion bezala, hots, odol eremua.
20. Zeren idatzita dago Salmoen liburuan: Bere bizilekua desolatua izan bedi, eta ez bedi inor bizi;
21. Orgatik, Jesus Jauna gure artean sartu eta irten zen denbora guztian gurekin elkartu izan diren gizon hauetarik,
22. Joanen bataiotik hasita, guregandik artatu zen egunerano, norbere ordenatu behar da gurekin bere resurrecciónaren testigu izateko.

23. Eta izendatu zituzten bi, Jose deitzen zen Barsabas, zeina zen Justo deitzen zena, eta Matias.
24. Eta othoitz egin zuten, eta erran zuten: Zuk, Jauna, gizon guztien bihotzak ezagutzen dituzunak, erakuts ezazu ea bi hauetatik aukeratu duzun.
25. Judas transgresioz erori zen ministerio eta apostolutza huntan parte har dezala, bere tokira joan zedin.
26. Eta eman zuten beren zozketa; eta zortea Matiasen gainera erori zen; eta hamaika apostoluekin zenbatu zen.

2. KAPITULUA

1. Eta Mendekoste eguna bete zenean, denak bat etorri ziren toki batean.
2. Eta bat-batean ethorri zen zerutik hots bat, haize indartsu baten antzera, eta bete zuen eserita zeuden etxe guzia.
3. Eta agertu zitzaizkien mihi zatituak suaren antzera, eta iarri zen hetariko bakoitzaren gainean.
4. Eta guziak Espiritu Santuaz bete ziran, eta asi ziran bertze lengoaiez mintzatzen, Espirituak esaten zien bezela.
5. Eta Jerusalemen bizi ziran Juduak, gizon jainkotarrak, zeru azpiko nazio guztietatik.
6. Eta hau oihukatu zenean, jendetza batu zen, eta nahasturik zegoen, zeren bakoitzak bere hizkuntzan mintzatzen entzuten baitzuen.
7. Eta guziak txundituta eta mirestuta zeuden, elkarri esaten ziotela, Huna, ez al dira galilearrak mintzatzen diren horiek guztiak?
8. Eta nola entzuten dugu bakoitzak bere mihian, non jaio garen?
9. Partoak, eta medoak, eta elamitak, eta Mesopotamian, eta Judean, eta Kapadozian, Ponton eta Asian bizi zirenak,
10. Frigia, eta Panfilia, Egipton, eta Libiako Zirenaren inguruko tokietan, eta Erromako arrotzak, juduak eta proselitoak,
11. Kretarrek eta arabiarrek, entzuten ditugu gure mihietan Jainkoaren obra miragarriak mintzatzen.
12. Eta guziak harrituta zeuden, eta zalantzan zeuden, elkarri esaten ziotela: Zer esan nahi du honek?
13. Beste batzuek iseka egiten zuten: Gizon hauek ardo berriz beteta daude.
14. Pedrok, berriz, hamaiekin zutik, altxatu zuen bere boza, eta erran zieten: Judeako gizonak, eta Jerusalemen bizi zirenen guziak, ezagutu zazue hau, eta entzun ezazute nire hitzak.
15. Zeren hauek ez dira mozkortuak, uste duzuen bezala, egunaren hirugarren ordua baizik ez dela.
16. Baina au da Joel profetak esandakoa;
17. Eta gertatuko da azken egunetan, dio Jainkoak, nire Espiritutik isuriko dut haragi guziaren gainera, eta zuen semeek eta zuen alabak profetizatuko dute, eta zuen gazteek ikuskariak izango dituzte, eta zuen zaharrek ametsak egingo dituzte. :
18. Eta nere zerbitzari eta nere neskameen gainera isuriko dut nere Espiritua egun haietan; eta profetizatuko dute:
19. Eta mirariak egingo ditut goian zeruan, eta seinaleak behean lurrean; odola, eta sua, eta ke-lurruna:
20. Eguzkia iluntasun bihurtuko da, eta ilargia odol, Jaunaren egun handi eta nabarmen hura etorri baino lehen.
21. Eta gertatuko da, Jaunaren izena deituko duena, salbatuko da.
22. Israelgo gizonak, entzun hitz hauek; Jesus Nazaretarra, zuen artean Jainkoaren onespina zuen gizona, Jainkoak

zuen artean egin zituen mirakulu eta mirariak eta seinaleak, zuek ere dakizuen bezala.

23. Jainkoaren aitzineko kontseiluaz eta aitzineko jakintzaz libratu zendutelarik, hartu duzue, eta esku gaiztoz gurutziltzatu eta hil egin duzue.

24. Cein laincoac resuscitatu vkan du, herioco minac askaturic: ceren ecin ahal cen hura haric atxiki ledin.

25. Zeren Dabidek mintzo baita berataz: Beti aurreikusten nuen Jauna ene aitzinean, ene eskuinaldean baitago, hunkitu ez nadin;

26. Argatik poztu zen ene bihotza, eta poztu zen ene mihia; gainera ene haragia ere itxaropenean atsedean hartuko du;

27. Ez baituzu nere arima infernuan utziko, ez baituzu utziko zure Santua ustelkeria ikustea.

28. Bizitzeko bideak ezagutarazi dizkidazu; poz beteko nauzu zure arpegiarekin.

29. Gizonak, senideok, aske esango dizuet Dabiden patriarkaz, hil eta lurperatua dela, eta bere hilobia gurekin dago gaur arte.

30. Beraz, profeta izanik, eta jakinik Jainkoak zin egin ziola zin eginez, bere lomoko fruitutik haragiaren arabera, piztuko zuela Kristo bere tronuan eseri zedin;

31. Lehenago au ikusirik, Kristoren resurrectionaz mintzatu zen, ez zela bere arima ifernuan utzi, ez bere haragiak ez zuela ikusi ustelkeria.

32. Iesus haur resuscitatu du Jainkoak, zeinen gu guztiok testimonio garen.

33. Beraz, Jainkoaren eskuinetik goratua izanik, eta Aitarengandik Espiritu Santuaren promesa jasorik, zabaldu du orain ikusten eta entzuten duzuen hau.

34. Zeren Dabid ez da zerura igo, baina berak dio: Jaunak ene Jaunari esan zion: Eseri zaitez nire eskuinaldean.

35. Zure etsaiak zure oinen aulki bihurtu arte.

36. Badakizu bada Israelgo etxe guziak, Jainkoak egin duela gurutziltzatu duzuen Jesus hura, Jauna eta Kristo.

37. Bada au entzutean, pikatu ziran beren biotzean, eta erran zieten Pedrori eta gainerako apostoluei: Gizon anaiak, zer eginen dugu?

38. Orduan Pierrisec erran ciecén, Damutu, eta batheya çaitetzte gutaric Iesus Christen icenean bekatuen barkatzeco, eta recebituren duçue Espiritu Santuaren dohaina.

39. Zeren promesa da zuentzat, eta zuen semeentzat, eta urrun dauden guzientzat, gure Jainko Jaunak deituko dituen guzientzat.

40. Eta berce berce anhitz hitzez testificatu eta exhortatu ceçan, cioela, Salba çaitetzte ecen natione gaichto hunetic.

41. Orduan bere hitza atsegin hartu zutenak bataiatuak izan ziren: eta egun berean hirur milla anima inguru gehitu zitzaizkien.

42. Eta irmo jarraitu zuten Apostoluen doktrinan eta elkarkidetasunean, eta ogia zatitzean, eta otoitzetan.

43. Eta beldurra etorri zen anima guzien gainera, eta asko mirakulu eta señale egin zituzten Apostoluek.

44. Eta sinesten zuten guziak elkarrekin zeuden, eta gauza guziak komun zituzten;

45. Eta saldu zituen beren ondasunak eta ondasunak, eta banatu zien gizon guziei, bakoitzak behar zuen bezala.

46. Eta hekiek, egun guzian bat eginik tenploan, eta etxez etxe ogia hautsiz, jaten zuten beren jatea bozkarioz eta biotz bakartasunez.

47. Jainkoa laudatzen, eta erriaren guziarekin grazia. Eta Jaunak elizari gehitzen zizkion egunero salbatu beharrekoak.

3. KAPITULUA

1. Pedro eta Joan elkarrekin igan ziren tenplura otoitz-orduan, bederatzigarren orduan.

2. Eta eraman zuten gizon bat bere amaren sabeletik herren bat, zeina egunero jartzen baitzuten Ederra deitzen den tenploko atean, tenpluan sartzen zirenei limosna eskatzeko;

3. Pedro eta Joan tenplura sartzera zihoazela ikusirik, limosna eskatu zuen.

4. Eta Pedrok bere begiak ikhusirik, Joanekin batera, erran zuen: Begira gaitzazu.

5. Eta kasu egin zien, haiengandik zerbait jasotzeko asmoz.

6. Orduan Pedrok esan zuen: Ez daukat zilarrik eta urrerik; baña nik ematen ditudanak ematen dizut: Nazareteko Jesukristoren izenean jaiki eta ibili.

7. Eta eskumatik artu zuen, eta altxatu zuen: eta berehala bere oinek eta orkatila hezurrek indar hartu zuten.

8. Eta jauzi eginik, zutik jarri zen, eta ibiltzen zen, eta sartu zen hekiekin tenplora, ibiltzen, eta jauzika, eta laudatzen zuen Jainkoa.

9. Eta jende guziak ikusi zuen hura ibiltzen eta Jainkoa laudatzen:

10. Eta jakin zuten hura zela tenploko ate Ederrean limosna eseri zena: eta harriturik eta txundiduraz bete ziren berari gertatu zitzaionaz.

11. Eta sendatu zen herrenak Pierris eta Joani eusten zituelarik, jende guzia lasterka joan zitzaian Salomonen deitzen den atarian, harriturik.

12. Eta Pedrok ikhusi zuenean, ihardetsi zioen populuari: Israelgo gizonak, zergatik harritzen zarete hauz? edo zergatik begiratzen gaituzue hain gogor, geure indarrez edo saindutasunez gizon hau ibiltzera eraman bagenu bezala?

13. Abrahamen, eta Isaaken, eta Jakoberen Jainkoak, gure arbasoen Jainkoak, bere Semea Jesus gloriatu du; Cein entregatu eta ukatu egin zenuten Pilatoren aitzinean, hura uztea erabaki zuenean.

14. Baina zuek ukatu egin zenuten Santua eta Justoa, eta nahi izan zenuten hiltzaile bat eman zezazuten;

15. Eta hil zuen Jainkoak hilen artetik piztu duen biziaren Printzea; horren lekuko gara.

16. Eta haren izenak bere izenean duen fedearen bidez sendotu du gizon hau, zeina ikusten eta ezagutzen duzuen: bai, haren bidez den fedeak eman dio zuon guzien aitzinean ongitasun perfektu hau.

17. Eta orain, anaiak, badakit, ezjakintasunagatik egin zenutela, zuen agintariek ere egin zuten bezala.

18. Bainan Jainkoak bere profeta guzien ahoz aitzinean erakutsi zituen gauzak, Kristok sufritu behar zuela, hala bete ditu.

19. Damu zaitezte, bada, eta konbertitu zaitezte, zuen bekatuak ezabatu ditzaten, Jaunaren aitzinetik freskatzeko garaia etorriko direnean;

20. Eta igorriren du Jesu-Kristo, lenago predikatua izan zena.

21. Zeinek jaso behar du zerukoak mundua hasi zenetik Jainkoak bere profeta saindu guzien ahoz erran dituen gauza guzien ordaintzeko denboretaraino.

22. Zeren Moisesek egia esan zien arbasoei: Jaunak zuen Jainkoak sortuko dizue zuen anaietatik profeta bat, ni bezala; bera entzungo dezute esango dizun gauza guztietan.
23. Eta gertatuko da, profeta hura entzun nahi ez duen arima oro, herriaren artetik, deseginen dela.
24. Bai, eta Samuelengandik profeta guztiek eta ondorengoek, hitz egin dutenek ere, egun hauen berri eman dute.
25. Zuek profeten eta Jainkoak gure arbasoekin egin zuen itunaren semeak zarete, Abrahami esaten ziotela: Eta zure ondorengoan bedeinkatuko dira lurreko senide guztiak.
26. Zuei lenengo Jainkoak, bere Semea Jesus pizturik, igorri zuen zu bedeinkatzera, zuetako bakoitza bere gaiztakeriatatik aldentuz.

4. KAPITULUA

1. Eta populuari mintzatzen ziotelarik, aphezak, eta tenpluko buruzagiak eta saduzeoak etorri zitzaizkien.
2. Tristuraturik jendeari irakasten baitzioten, eta Jesusen bitartez hilen artetik resurreccióna predikatzen zutelako.
3. Eta eskuak ezarri zizkieten, eta urrengo eguneraño atxiki zituzten, zeren orain ilunaba zen.
4. Hala ere, hitza entzun zutenetarik askok sinetsi zuten; eta gizonen kopurua bost mila inguru zen.
5. Eta gerthatu zen biharamunean, beren buruzagiak, eta zaharrek, eta lege-maisuak,
6. Eta Anas aphez nagusi, eta Kaifas, eta Joan, eta Alexandro, eta apaiz nagusiaren familiako guziak, bildu ziran Jerusalem.
7. Eta hekien erdian ezarririk, galdetu zuten: Zer indarrez, edo zer izenez egin duzue hau?
8. Orduan Pedrok, Espiritu Santuaz beterik, esan zien: Herriaren buruzagiak, eta Israelgo zaharrak,
9. Baldin gaur egun gizon inpoenteari egindako egintza onaz aztertzen bagara, zer bidez osatua den;
10. Jakizue zuek guziak, eta Israelgo herri guziak, zeñaz gurutziltzatu zenuten Jesukristo Nazaretarraren izenez, zeina Jainkoak hilen artetik resuscitatu zuena, haren bidez gizon hau zuen aitzinean gelditzen dela.
11. Hau da zuek eraikitzaileok ezerezean jarri zenuten harria, bazter-buru bihurtu dena.
12. Ezta beste inon salbaziorik: zeren ezpada beste izenik zeru azpian gizonen artean emana, zeinen bidez salbatu gaitezen.
13. Eta ikusirik Pedroren eta Joanen ausardia, eta ikhusi zutenean gizon ezjakinak eta ezjakinak zirela, miretsi ziren. eta ezagutu zuten Jesusekin izan zirela.
14. Eta hekiekin zutik sendatua zegoen gizona ikusirik, ezin zuten ezer esan haren kontra.
15. Bainan konziliotik alde egiteko agindu zieten, elkarriz hitz egin zuten.
16. Esan ziotela: Zer egingo diegu gizon hauei? Izan ere, haiek egin duten mirakulu nabarmen bat agerikoa da Jerusalem bizi diren guztientzat; eta ezin dugu ukatu.
17. Baina jendearen artean gehiago hedatu ez dadin, mehatxa ditzagun hertsiki, ez dezatela hemendik aurrera nehoi izen honetan hitz egin.
18. Eta dei egin zieten, eta agindu zieten ez zezatela batere hitz egin, ez irakasteko Jesusen izenean.

19. Bainan Pierrisek eta Joaneke ihardetsi zieten, eta erran zieten: Ea zuzen den Jainkoaren aitzinean zuei entzutea Jainkoa baino gehiago, juzga ezazue.
20. Zeren ezin dugu esan, ikusi eta entzun ditugun gauzak.
21. Bada, geiago mehatxatu zituztenean, utzi zituzten joan, ez zezaten ezer eriden nola zigortuko zituzten, jendearen gatik: zeren gizon guziek gloria zuten Jainkoa egin zenagatik.
22. Izan ere, berrogei urte baino gehiago zituen gizonak, zeinari sendabideko mirakulu hau erakutsi baitzuen.
23. Eta utzirik, joan ziran beren taldera, eta jakinarazi zuten aphez nagusiek eta zaharrek esan zieten guztia.
24. Eta hori entzutean, altxatu zuten beren boza Jainkoari bat-batean, eta erran zioten: Jauna, hi zera, eta lurra, eta itsasoa, eta haietan dagoen guztia egin duzun Jainkoa.
25. Nork esan zuen zure zerbitzari Dabiden ahoz: Zergatik haserretu dira jentilak, eta herriak gauza hutsalak irudikatu?
26. Altxatu ziran lurreko erregeak, eta agintariak bildu ziran Jaunaren kontra eta bere Kristoren kontra.
27. Zeren egiaz, zure haur santuaren kontra, zeñak gantzutu duzun, Herodes eta Ponzio Pilato jentilak eta Israelgo populua bildu ziran.
28. Zeren egin dezatela zure eskuak eta zure aholkuak aurretik erabakitakoa.
29. Eta orain, launa, begira hekien mehatxuak: eta emaidazu zure zerbitzariei, ausardi guziz zure hitza erran dezaten.
30. Eskua luzatuz sendatzeko; eta egin daitezela seinaleak eta mirariak zure Jesus haur santuaren izenean.
31. Eta otoitz egin zutenean, astindu egin zen elkartzen ziren tokian; eta guziak Espiritu Santuaz bethe ziran, eta ausardiaz erran zuten Jainkoaren hitza.
32. Eta sinesten zutenen jendetza bihotz bakarrekkoa zen, eta arima bakarrekkoa, eta ez zuen esaten berak zituen gauzetatik ezer berea zenik; baina gauza guztiak komunak zituzten.
33. Eta indar andiarekin Jesus Jaunaren resurrecciónaren testigantza eman zieten Apostoluei: eta grazia andia zen guzien gainean.
34. Ez zen falta zenik ere: zeren lurren edo etheen jabe ziren guziek saltzen zituzten, eta saldu ziren gauzen prezioak ekartzen zituzten.
35. Eta jarri zituen apostoluen oñetan, eta banatzen zitzairen bakoitzari behar zuenaren arabera.
36. Eta Josek, Apostoluek Barnabas deitzen zutena, hau da, konsolazioaren semea, Lebita, eta Zipreko lurraldekkoa.
37. Lurra edukirik, saldu eta dirua ekarri, eta apostoluen oñetan ezarri.

5. KAPITULUA

- 1 Baina Ananias izeneko gizon batek, bere emaztearekin Safira, ondasun bat saldu zuen.
2. Eta gorde zuen prezioaren parte bat, bere emazteak ere jakinik, eta ekarri zuen parte bat, eta ezarri zuen Apostoluen oñetan.
- 3 Baina Pierrisek erran cieçón, Ananias, cergatic bethe du Satanas hire biotza Espiritu Santuari gezurra esateko, eta lurraren prezioaren parte bat itzul dezazun?
4. Geratzen zen bitartean, ez al zen zurea? eta saldu ondoren, ez al zegoen zure esku? zergatik asmatu duzu

gauza hau zure bihotzean? ez diozu gezurrik esan gizona, Jainkoari baizik.

5. Eta Ananias hitz hauk entzutean erori zen, eta eman zuen izpiritua: eta beldur handia izan zen gauza hauek entzun zituzten guziak.

6. Eta jaiki ziran gazteak, zauritu eta eramane zuten, eta ehortzi zuten.

7. Eta hiru orduren buruan, bere emaztea, zer egin zen jakin gabe, sartu zenean.

8. Eta ihardetsi zioen Pedrok: Esan iezadazu ea hainbeste saldu zenuten lurra? Eta hark esan zuen: Bai, hainbesterako.

9. Orduan Pierrisec erran cieçón, Nolatan adostu çarete Iaunaren Espiritua tentatzera? huna, zure senarra lurperatu dutenen oinak atean daude, eta eramango zaituzte.

10. Orduan erori zen berehala haren oinetara, eta eman zuen mamua: eta sarthu ziren gazteak, eta arkitu zuten hilik, eta kanpora eramane zuten, bere senarrarekin lurperatu zuten.

11. Eta bildur andia etorri zan eliza guzia, eta gauz hauk aditu zituzten guzien gainera.

12. Eta apostoluen eskuz asko egin ziren herriaren artean seinale eta mirari; (eta guztiak bat eginda zeuden Salomonen atarian.

13. Eta gañerakoetatik nehor ez zen ausartzen haiekin bat eginik: baina populuak handitu zituen.

14. Eta fededunak are gehiago gehitu zitzaizkion Jaunari, gizon zein emakume ugari.)

15. Hala nola eriak kalera atera zituzten, eta oheetan eta oheetan jarri zituzten, iragaiten zen Pedoren itzalak, bederen, haietako batzuk itzal zezan.

16. Jende bat ere ethorri zen Jerusalemera inguruko hirietatik, gaixoak eta izpiritu satsuez askatuak zeudenak, eta guziak sendatuak izan ziren.

17. Orduan jaiki zen apaiz nagusia eta harekin zeuden guztiak (zein da Saduzeoen sekta) eta haserre bete ziren.

18. Eta ezarri zituzten eskuak apostoluen gainean, eta sartu zituzten kartzela arruntean.

19. Baina Jaunaren aingeruak gauez ireki zituen kartzelako ateak, eta atera zituen, eta esan zuen:

20. Zoazte, zuti zaitez eta esan tenpluan jendeari bizitza honetako hitz guztiak.

21. Eta hori entzutean, goizean goiz sartu ziren tenplora, eta irakasten zuten. Baña ethorri zan Sazerdote Nagusia, eta harekin ziranak, eta bildu zituan Batzarra, eta Israelko semeen senatari guzia, eta kartzelara bidali eutsen ekartzera.

22. Baña guardiak etorri ziranean, eta kartzelan arkitu etziranean, itzuli ziran, eta esan zuten:

23. Esaten ziotela: Egiaz eriden dugu espetxea segurtasun guziarekin itxia, eta zaindariak kanpoan zutik ateen aitzinean: baina ideki genuenean, ez genuen barnean inor aurkitu.

24. Bada apaizburuak, eta tenploko buruzagiak eta apaizburuek gauza hauk entzutean, zalantzan jarri zuten noraino helduko zen hau.

25. Orduan bat etorri zen eta erran zizkieten, zioela, Huna, presondegira ezarri zenituzten gizonak tenploan daude, eta jendeari irakasten.

26. Orduan joan zen kapitaina ofizioekin, eta ekarri zien bortxarik gabe: zeren jendearen beldur ziren, harrikatuak izan ez zitezen.

27. Eta ekarri zituztenean, jarri zizkieten kontzilioaren aitzinean, eta galdetu zien aphez nagusiak:

28. Erraiten ziotela: Ez al gintuzuen hertsiki agindu ez dezazuen izen huntan irakatsi? eta huná, Jerusalem bethe duzue zuen dotrinaz, eta gizon honen odola gure gainera eramateko asmo duzue.

29. Orduan ihardesten çuten Pierris eta berce apostoluéc erran ceçaten, Iainkoari obeditu behar dugu guiçonei baino.

30. Gure arbasoen Iainkoak resuscitatu zuen Jesus, zeina zuek hil eta zuhaitz batean zintzilikatu zutena.

31. Jainkoak goratu du bere eskuineko eskuarekin Prinzipe eta Salbatzaile izateko, Israeli damua eta bekatuen barkamena emateko.

32. Eta gu gara gauza hauen lekuko; eta hala da Espiritu Santua ere, Jainkoak berari obeditzen diotenei eman diena.

33. Hori entzutean, bihotza moztu zuten, eta haiek hiltzeko aholkua hartu zuten.

34. Orduan altxatu zen bate bat kontzilioan, Gamaliel deitzen zen Fariseo bat, Lege-doktorea, jende guziaren artean ospea zuena, eta agindu zuen apostoluak lekutxo bat ateratzeko;

35. Eta esan zien: Israelgo gizonak, kontuz ibili zaitezte zer egin nahi duzuen gizon hauei buruz.

36. Zeren egun oiek baino lehen iaiki zen Theudas, norbait zela harrotzen; zeñari batu zitzaizkion gizon batzuk, laurehun inguru: nor hil zuten; eta guziak, berari obeditzen ziozkaten guziak, barreiatuak izan ziren, eta ezerezean gelditu ziren.

37. Gizon hunen ondoan altxatu zen Judas Galileakoa zergaren egunetan, eta jende asko erakarri zuen haren ondotik: hura ere galdu zen; eta guziak, berari obeditzen ziotenak ere, barreiatu ziren.

38. Eta orai diotsuet: Utz itzazue gizon hauetarik, eta utzi itzazue: zeren baldin bada aholku hau edo obra hau gizonena bada, ezerezean geratuko da.

39. Baina baldin Iaincoagane bada, ezin dezute irauli; Jainkoaren kontra borrokatzen ere arkitzen zaituzteten.

40. Eta ados jarri zitzaizkion: eta apostoluak deitu eta kolpatu zituztenean, agindu zuten ez zezaten Iesusen izenean hitz egin, eta utz zitezen.

41. Eta alde egin zuten kontseiluaren aitzinean, bozkarioz, haren izenagatik lotsa pairatzeko digne izan zirelako.

42. Eta egunero tenpluan, eta etche guzietan, etzuten etzuten gelditu Jesu Kristo irakasten eta predikatzen.

6. KAPITULUA

1. Eta egun hetan, diszipuluen kopurua ugaritu zenean, altxatu zen Greziarren murmurio bat Hebrearren kontra, zeren beren alargunak arbuatuak baitziren eguneroko zerbitzuan.

2. Orduan hamabiek dei egin zieten diszipuluen jendetza, eta erran zuten: Ez da arrazoi Jainkoaren hitza utzi eta mahaiak zerbitzatzeko.

3. Argatik, anaiak, begira zazue zuen artean zazpi gizon berri zintzoak, Espiritu Santuaz eta zuhurtziaz beteak, zeñak izenda ditzakegun negozio hauen gain.

4. Baina gu bethi othoitzetara eta hitzaren ministeriora emanen gara.

5. Eta esaera hark atsegin zuen jende guzia: eta aukeratu zuten Esteban, fedez eta Espiritu Santuaz betea, eta Filipe, eta Prokoro, eta Nikanor, eta Timon, eta Parmenas, eta Nikolas Antiokiako proselitua.

6. Zeñak jarri zizkieten Apostoluen aitzinean, eta othoitz eginik, eskuak ezarri zizkieten.
7. Eta Jainkoaren hitza handitu zen; eta ikasleen kopurua asko ugaritu zen Jerusalem; eta apaiz-talde andi bat fedeari obeditzen zioten.
8. Eta Estebenek, fedez eta indarrez beterik, mirariak eta mirakulu andiak egin zituen jendearen artean.
9. Orduan jaiki ziran Libertinoen sinagoga deitzen den sinagogatik batzuk, eta Zireniarrak, eta Alexandriarrak, eta Kiliziakoak eta Asiakoak, Estebanekin eztabaidan.
10. Eta ezin izan zieten aurre egin berak mintzatzen zen zuhurtziari eta espirituari.
11. Orduan menperatu zituzten gizonak, erraiten ziotela: Entzun dugu berba blasfemoak esaten Moisesen eta Jainkoaren kontra.
12. Eta hunkitu zituzten populua, eta zaharreak, eta eskribauak, eta ethorri zitzaizkion, eta harrapatu zuten, eta eramane zuten kontziliaira.
13. Eta ezarri lekuko faltsuak, erraiten zutenak: Gizon hau ez da gelditzen leku santu honen eta legearen kontra hitz blasfemagarriak esatea.
14. Zeren entzun dugu esaten, Nazareteko Jesus honek suntsituko duela leku au, eta aldatuko dituela Moisesek libratu zizkigun ohiturak.
15. Eta kontseiluan eserita zeuden guziek, hari begira jarriarik, ikusi zuten haren aurpegia Aingeru baten aurpegia bezala.

7. KAPITULUA

1. Orduan erran zuen aphez nagusiak: Hala ote dira hauek?
2. Eta esan zuen: Gizonak, anaiak eta aitak, entzun ezazute; Aintzazko Jainkoa gure aita Abrahami agertu zitzaion Mesopotamian zegoenean, Charranen bizi izan baino lehen,
3. Eta esan zion: Ilki zaitez zure herritik eta zure senideetatik, eta zatoz nik erakutsiko dizudan lurraldera.
4. Orduan ilkhi zen Kaldearren lurretik, eta bizi izan zen Charranen: eta handik, bere aita hil zenean, eramane zuen orain bizi zareten lurralde honetara.
5. Eta ez zion ondarrerik eman bertan, ez, oina ezartzeko bezainbeste: hala ere agindu zuen emango ziola ondasun gisa, eta bere ondorengoari, oraindik umerik ez zuenean. .
6. Eta honela mintzatu zen Jainkoak, bere hazia lur arrotz batean egon zedin; eta esklaboetara eramane eta laureun urte gaiztoak erregutu ditzatela.
7. Eta zeinen esklabu izanen diren nazioa epaituko dut, erran zuen Jainkoak, eta gero ilkiko dira, eta zerbitzatuko naute toki huntan.
8. Eta eman zion erdainzisioko ituna, eta halaxe sortu zuen Abrahamek Isaak, eta erdaindu zuen zortzigarren egunean; eta Isaakek sortu zuen Jakob; eta Jakobek hamabi patriarkak sortu zituen.
9. Eta patriarkak, bekaizkeriak eraginda, saldu zuten Jose Egiptora: baina Jainkoa harekin zegoen.
10. Eta libratu zuen bere atsekabe guzietatik, eta eman zion grazia eta zuhurtzia Egiptoko errege faraoiaren aitzinean; eta egin zuen Egiptoko eta bere etxe guziko gobernari.
11. Bada, Egiptoko eta Kanaango lurralde guzian urritasun bat etorri zen, eta atsekabe handia, eta gure arbasoek etzuten sustengurik aurkitu.
12. Baina Jakobek aditu zuenean, Egipton laborea zegoela, bidali zituen lehenik gure arbasoak.

13. Eta bigarren aldian Jose ezagutarazi zieten bere anaiei; eta Joseren ahaideak Faraoiaren berri eman zion.
14. Orduan Josek bidali zuen, eta bere aita Jakob dei egin zuen, eta haren senide guziak, hirurogei eta hamabost arima.
15. Iautsi zen bada Jakob Egiptora, eta hil zen bera eta gure arbasoek,
16. Eta eramane zituzten Sikemera, eta Abrahamek Sikemen aita Emmorren semeai diru kopuru baten truke erosi zuen hilobian ezarri zituzten.
17. Baina Jainkoak Abrahami zin egin zion promesaren denbora hurbildu zenean, herria handitu eta ugaritu zen Egipton.
18. Beste errege bat sortu zen arte, Jose ezagutzen ez zuena.
19. Berak gaizto jokatu zuen gure senideekin, eta gaiztakeriak erregutu zizkion gure gurasoei, beren seme-alaba txikiak kanpora bota zezaten, bizi ez zitezen amaieraraino.
20. Aldi hartan, Moises jaio zen, eta oso dotorea izan zen, eta bere aitaren etxean hazi zen hiru hilabetez.
21. Eta kanpora bota zutenean, faraoiaren alabak hartu zuen, eta elikatu zuen bere semetzat.
22. Eta Moises ikasia zen egiptoarren jakinduria guzian, eta indartsua zen hitzetan eta egintzetan.
23. Eta berrogei urte bete zituenean, bere bihotzera etorri zitzaion Israelgo semeak bere anaiak bisitatzea.
24. Eta ikusirik hetarik batek gaizki sufritzen zuela, defendatu zuen, eta mendekatu zuen zapaldua, eta egiptoarra jo zuen.
25. Zeren uste zuen bere anaiak ulertuko zutela nola Jainkoak bere eskuz libratuko zituen: baina haiek ez zuten ulertzen.
26. Eta biharamunean agertu zitzaion liskarrean ari zirela, eta berriro bat egin nahi izan zien, zioela, Jaunak, anaiak zarete; zergatik gaizki egiten duzue elkarri?
27. Baina hurkoari gaizki egin zuenak urrundu zuen, zioela: Nork jarri zaitu gure gainean buruzagi eta juez?
28. Hilko al nauzu, atzo egiptoarrari egin zenuen bezala?
29. Orduan Moisesek iges egin zuen hitz hau, eta arrotz izan zen Madiango lurrean, non bi seme sortu zituen.
30. Eta berrogei urte igaro zirenean, agertu zitzaion Sina mendiko basamortuan Jaunaren aingeru bat sasi batean suzko garra batean.
31. Moises ikusi zuenean, harrituta gelditu zen ikustaldiaz: eta hura ikustera hurbildu zenean, Jaunaren boza ethorri zitzaion.
32. Ni naiz zure arbasoen Jainkoa, Abrahamen Jainkoa, Isaaken Jainkoa eta Jakoberen Jainkoa. Orduan Moises dardar egin zuen, eta ez zen behatzera ausartu.
33. Orduan esan zion Jaunak: Kendu oinetakoak oinetatik, zeren zu zauden lekua lur saindua da.
34. Ikusi dut, ikusi dut Egipton dagoen nire herriaren atsekabea, eta haien intziriak entzun ditut, eta jautsi naiz libratzera. Eta orain zatoz, bidaliko zaitut Egiptora.
35. Moises hau, zeina ukatu zuten, esaten zutela: Nork jarri zaitu buruzagi eta juez? hori bera bidali zuen Jainkoak sasiatan agertu zitzaion aingeruaren eskutik buruzagi eta libratzaile izateko.
36. Eta atera zituen, mirariak eta seinaleak egin ondoren Egiptoko lurrean, eta Itsaso Gorrian eta basamortuan berrogei urtez.

37. Hau da Moises hura, Israelko semeei erran ziena: Jaunak zuen Jainkoak sortuko dizue zuen anaietatik profeta bat, ni bezala; entzunen dezute.

38. Hau da, basamortuko elizan egon zena Sina mendian mintzatzen zitzaion Aingeruarekin, eta gure arbasoekin, guri emateko orakulu biziak jaso zituen.

39. Zeñai gure arbasoek obeditu ez zieten, baizik berengandik urrundu zuten, eta beren bihotzean itzuli ziren Egiptora.

40. Esan ziotela Aaroni: Egin gaitzazu jainko gure aitzinean joan gaitezen, zeren Egiptoko lurretik atera gaituen Moises honi buruz, ez dakigu zer gertatu den.

41. Eta egin zuten txahal bat egun hetan, eta sakrifizioa eskaini zioten idoloari, eta pozten ziren beren eskuen obretan.

42. Orduan Jainkoa itzuli zen, eta utzi zituen zeruko armada adoratzera; profeten liburuan idatzia den bezala, Israelgo etxea, eskaini al dizkidazue hildako abereak eta sakrifizioak basamortuan berrogei urtez?

43. Bai, Moloken tabernakulua eta Remphan zure jainkoaren izarra hartu zenituen, haiek adoratzeko egin zenituzten irudiak, eta eramango zaitut Babiloniatik haratago.

44. Gure arbasoek izan zuten basamortuan testigutegiko tabernakulua, berak agindu zuen bezala, Moisesi mintzatuz, berak ikusi zuen moldearen arabera egin zezan.

45. Cein ere, ondoren etorri ziren gure arbasoek ere eramane zuten Jesusekin jentilen jabegora, zeinak Jainkoak gure arbasoen aitzinean bota zituen Dabiden egunetaraino;

46. Hark arkitu zuen Jainkoaren aurrean grazia, eta arkitu nahi izan zuen Jakobena Jainkoaren tabernakle bat.

47. Baina Salomonek etxe bat eraiki zion.

48. Hala ere, Goi-goikoa ez da eskuz eginiko tenpluetan bizi; profetak dioten bezala,

49. Zerua da ene tronua, eta lurra ene oinen aulkia: zer etxe eraikiko nazue? dio Jaunak: edo zein da nere atsedenelekua?

50. Ez al ditu nere eskuak egin gauza hauek guziak?

51. Lepo gogorrak, eta bihotzez eta belarriz zirkunciziorik gabe, beti Espiritu Santuari aurre egiten diozue: nola zuen gurasoek egin zuten bezala.

52. Zein profetatik eztute persekutatu zuen arbasoek? eta hil egin dituzte Justoaren etorrera aurretik erakutsi zutenak; zeinen orain saltzaile eta hiltzaile izan zarete:

53. Zeinek aingeruen disposizioz Leguea artu dezute, eta ezpaitute bete.

54. Gauça hauc ençun ciradenean, bihotza hunqui ceçaten, eta haguinez hatz-hagin çuten.

55. Baina harc Espiritu Santuaz bethea cegoela, begui ceçan cerura, eta ikus ceçan Iaincoaren gloria, eta Iesus Iaincoaren escuinean cegoela.

56. Eta erran zuen: Huna, ikusten dut zerua irekirik, eta gizonaren Semea Jainkoaren eskuinaldean zutik.

57. Orduan oiuhu handiz oiuhu egin zieten, belarriak itxi, eta bat-batean lasterka egin zuten haren gainera.

58. Eta bota zuen hiritik, eta harrika egin zuten: eta lekukoek beren jantziak ezarri zituzten Saul zeritzan gazte baten oinetan.

59. Eta lapidatu zuten Esteban, Jainkoari oiuhu eginez, eta ziotela: Jesus Jauna, artu zaite ene espiritua.

60. Eta belaunikaturik, oiuhu egin zuen boz ozenez, Jauna, ez dezazuela utzi bekatu au haien kargu. Eta hau esan zuenean, loak hartu zuen.

8. KAPITULUA

1. Eta Saulek bere heriotzea onartzen zuen. Eta garai hartan, Jerusalemengo zegoen elizaren kontrako jazarpen handia izan zen; eta denak sakabanatuak izan ziren Judeako eta Samariako eskualdeetan, apostoluak izan ezik.

2. Eta gizon debotoak eramane zuten Esteban bere chorzketara, eta negar andia egin zuten haren gainean.

3. Saulek, elizaren hondamendia egin zuen, etxe guzietan sartuz, eta gizon-emakumeak harrapatzean kartzelan sartu zituen.

4. Beraz barreiatuak zeudenak nonahi joan ziren hitza predikatzen.

5. Orduan Filipe jautsi zen Samariako hirira, eta predikatu zien Kristo.

6. Eta populuak bat-batean behatu zituen Felipek erran zituen gauzei, entzun eta ikusirik, berak egiten zituen mirakuluak.

7. Zeren izpiritu satsuak, oihuz oihuz, ilki ziren hekien jabe ziren askotarik: eta anhitz paralisia harturik, eta herrenak, sendatuak ziren.

8. Eta poz handia izan zen hiri hartan.

9. Baina bazen gizon bat, Simon deitzen zena, zeina lehenago hiri berean sorginkeriaz baliaturik, eta Samariako jendea sorgin zuen, bere burua handi bat zela emanez.

10. Berai guziek behatzen zioten txikienetik handienara, ziotela, Gizon au da Jainkoaren indar handia.

11. Eta begirune zuten hura, zeren aspaldiko sorginkeriaz sorgin zituelako.

12. Baña sinistu zutenean Filipek predikatzen zituela Jainkoaren erreinuaz eta Jesu-Kristoren izenaz, bataiatu ziren gizonak eta emakumeak.

13. Orduan Simonek berak ere sinhetsi zuen: eta bataiatu zenean, Felipekin jarraitu zuen, eta mirariak ikusirik, egiten ziren mirakuluak eta seinaleak.

14. Bada, Jerusalemengo zeuden apostoluek Samariak Jainkoaren hitza artu zuela entzutean, igorri zieten Pedro eta Joan.

15. Jautsi zirenean, otoitz egin zuten haien alde, Espiritu Santua artu zezaten.

16. (Ecen ez baitzen oraino hetaric bateren gainera erori: eurak baizik Iesus Jaunaren icenean bataiatu içan dira).

17. Orduan ezarri zituzten eskuak, eta Espiritu Santua artu zuten.

18. Eta ikusirik Simonek apostoluen eskuak ezarriz Espiritu Santua eman zela, eskaini zien dirua.

19. Esaten ziotela, Emaidazu niri ere ahalmen hau, nori eskua jartzen diodanari, Espiritu Santua errezibi dezan.

20. Bainan Pedrok erran zioen: Zure dirua zurekin gal gaitezen, zeren uste baituzu Jainkoaren dohaina diruz eros daitekeela.

21. Ez daukazu ez parterik ez zorterik gai honetan: zeren zure bihotza ez da zuzena Jainkoaren aitzinean.

22. Damu zaitez, bada, zure gaiztakeria honetaz, eta othoitz egizu Iainkoari, baldin zure bihotzeko pentsamendua barkatuko bazaizu.

23. Zeren sumatzen dut, mingotsaren behazunean eta gaiztakeriaren lokarrian zaudela.

24. Orduan ihardetsi zuen Simonek, eta erran zuen: Othoitz egizue Jaunari enegatik, erran zenituzkeen gauz hauetarik batere ethorri ez dezadan nire gainera.

25. Eta hek, testigantza egin eta Jaunaren hitza predikatu zutenean, itzuli ziren Jerusalemera, eta predicatu zuten Ebanjelioa Samaritarren herri askotan.

26. Eta Jaunaren aingeruak mintzatu zioen Filipi, zioela: Jaiki eta zoaz hegoalderantz Jerusalemdik Gazara jaisten den bidera, zeina den basamortua.

27. Eta jaikirik, joan zen, eta huná Etiopiako gizon bat, Kandaze Etiopiarren erreginarene menpeko aginte andi bat, zeina bere altxor guziaren ardura zuena, eta Jerusalemenera ethorri zen adoratzera.

28 Itzuli zen, eta bere gurdian eserita irakurtzen zuen Isaias profeta.

29. Orduan, Espirituak erran zion Filipi: Hurbil zaitez, eta elkartu zaitez gurdi honetara.

30. Eta Filipek hara lasterka joan zen, eta entzun zuen irakurtzen zuen Isaias profeta, eta esan zuen: Ulertzen al duzu zer irakurtzen duzun?

31. Eta erran zuen: Nola naiteke, norbaitek gidatu ezpada? Eta othoitz ceçan Feliperi, igan eta harequin eseri ledin.

32 Irakurri zuen Eskrituraren lekua hau zen: ardi bat bezala eraman zuten hiltegira; eta moztaillearen aurrean arkume mutu bat bezala, ez zuen ahoa ireki;

33. Haren umiliazioan bere juizioa kendu zen: eta nork kontatuko du bere belaunaldia? bere bizia lurretik kendua baita.

34. Eta ihardetsi zioen eunukoak Filipi, eta erran zioen: Othoizten dizut, noren mintzo da au profeta? bere buruaz, edo beste gizon batena?

35. Orduan Felipek ahoa ideki zuen, eta hasi zen Scriptura berean, eta predikatu zion Jesus.

36. Eta bidean zihoazela, ur batetara ethorri ziren, eta erran zuen eunukoak, Huna, huna ura; zerk eragozten nau bataiatzea?

37. Eta Filipek erran zuen: Baldin sinesten baduzu zure biotz guziaz, egin dezakezu. Eta ihardesten çuela erran ceçan, Sinesten dut Jesu-Cristo dela Iaincoaren Semea.

38. Eta manatu zuen gurdia geldi zedila: eta biak uretara jautsi ziren, Filipe eta eunukoak; eta bataiatu zuen.

39. Eta igan zirenean uretatik, Jaunaren Espirituak eraman zuen Filipe, eta eunukoak ez zuen geiago ikusi;

40. Baña Filipe arkitu zan Azoton: eta iragaiten zala erri guzietan predikatzen zuen, Zesareara heldu arte.

9. KAPITULUA

1. Eta Saulek, ordea, Jaunaren ikasleen kontrako mehatxuak eta sarraskiak botarik, joan zen apaiz nagusiarengana.

2. Eta eskatu zizkion Damaskorako gutunak sinagogetara, baldin ekiten bazituen bide hunetarik, gizonak ala emaztekiak zirela, Jerusalemera estekaturik ekar zezan.

3. Eta bidean zihoala, hurbildu zen Damaskora, eta bat-batean argi bat argitu zuen haren inguruan.

4. Eta erori zen lurrera, eta entzun zuen boz bat esaten ziotela: **Saulo, Saulo, zergatik jazartzen nauzu?**

5. Eta erran zuen: Nor aiz hi, Jauna? Eta Jaunak esan zuen: **Ni naiz Jesus, zuk jazartzen duzuna: kostea egiten zaizu astintzen kontra ostiko bat ematea.**

6. Eta ikaraturik eta txundituta esan zuen: Jauna, zer nahi duzu nik egin dezadan? Eta Jaunak esan zion: **Jaiki eta zoaz hirira, eta esango da zer egin behar duzun.**

7. Eta harekin zihoazen gizonak geldirik gelditu ziren, ahots bat enzuten, baina nehor ikusi gabe.

8. Eta Saul jaiki zan lurretik; eta begiak ideki zitzaizkionean, ez zuen inor ikusi: baina eskutik eraman eta Damaskora eraman zuten.

9. Eta egon zen hirur egun ikusi gabe, eta ez zuen jan ez edan.

10. Eta bazen Damaskon Ananias zeritzan diszipulu bat; eta esan zion Jaunak ikuskeran: **Ananias.** Eta erran zuen: Huna hemen nago, Jauna.

11. Eta Jaunak erran zion: **Jaiki, eta zoaz Zuzen deitzen den kalera, eta galdetu Judasen etxean Tarsoko Saulo deitzen den bat, zeren huná otoitz egiten du.**

12. **Eta ikusi du Ananias deitzen den gizon bat bisio batean sartzen ari zela, eta eskua ezarriz haren gainean, ikus zezan.**

13. Orduan Ananiasek ihardetsi zuen: Jauna, aditu diat askori gizon hunetaz, zenbat gaizto egin dituen zure sainduei Jerusalemen.

14. Eta hemen dauka aphezburuetatik zure izena deitzen duten guziak lotzeko aginpidea.

15. Bainan Jaunak erran zioen : **Zoaz, zeren neretzat ontzi hautatua da, jentilen, erregeen eta Israelgo semeen aurrean nire izena eramateko.**

16. **Zeren erakutsiko diot zein gauza handiak jasan behar dituen ene izenagatik.**

17. Eta joan zan Ananias, eta sartu zan etxean; eta eskuak gañean jarriarik esan eutsan: Saulo anaia, zetorren bidean agertu zan Jesus, bialdu nauzu, zure ikusmena jaso dezazun, eta Espiritu Santuaz betea izan dezazun.

18. Eta berehala erori zen haren begietatik ezkatat bezala: eta berehala ikusi zuen, eta jaiki zen, eta bataiatu zen.

19. Eta haragia artu zuenean, sendotu zan. Orduan egon zen Saul egun batzutan Damaskon zeuden dizipuluekin.

20. Eta berehala predikatu zuen Kristo sinagogetan, ecen Jainkoaren Semea dela.

21. Baina entzuten zuten guztiak harrituta zeuden, eta esaten zuten; Ez al da hau Jerusalemene izen hau deitzen zutenak suntsitu zituena, eta asmo horretara etorri zena, apaiz nagusiei lotuta eramateko?

22. Saulek, ordea, are gehiago indartzen zuen, eta nahastu zituen Damaskon bizi ziren juduak, frogatuz hura bera dela Kristo.

23. Eta egun asko bete ondoren, juduek aholkatu zuten hura hiltzeko.

24. Bainan haien itxaropena ezagutu zuten Saulek. Eta gau eta egun zaintzen zituzten ateak hura hiltzeko.

25. Orduan dizipuluek hartu zuten gauez, eta jautsi zuten saski batean hormaren ondoan.

26. Eta Saul Ierusalemenera ethorri zenean, nahi zuen bere diszipuluekin elkartzeko: baina guziak haren beldur ziren, eta etzuten sinetsi hura diszipulua zenik.

27. Baña Bernabasek artu zuen, eta eraman zioen apostoluengana, eta kontatu zien nola ikusi zuen bidean Jauna, eta mintzatu zitzaiola, eta nola ausardiaz predikatu zuen Damaskon Jesusen izenean.

28. Eta zegoan hekiekin sartzen eta irteten Jerusalemera.

29. Eta ausardiaz mintzatzen zen Iesus Jaunaren izenean, eta disputatzen zuen Greziarren kontra: baina haiek hiltzera joan ziren.

30. Eta anayeeek jakin zutenean, eraman zuten Zesareara, eta igorri zuten Tarsora.

31. Orduan Elizak atsedean hartu zuten Judea, Galilea eta Samaria guzian, eta edifikatuak izan ziren; eta Jaunaren beldurrez, eta Espiritu Santuaren konsolamenduan ibilliak ugaritu ziran.

32. Eta gerthatu zen, Pierris alde guzietatik igarotzean, jautsi zen Lidan bizi ziren sailduengana.

33. Eta arkitu zuen han Eneas zeritzan gizon bat, zortzi urtez bere ohea gordetik, eta paralitic eri zen.

34. Eta esan zion Pedrok, Eneas, Jesu-Kristok sendatzen zaitu: jaiki eta egin zure ohea. Eta berehala jaiki zen.

35. Eta Lidan eta Saronen bizi ziren guziek hura ikusi zuten, eta Jaunagana itzuli ziren.

36. Bada, bazen Joppen Tabita deitzen zen diszipulu bat, zeina interpretazioz Dorkas deitzen dena: emazte hau betearen egin zituen obra onez eta limosnaz.

37. Eta gerthatu zen egun hetan, eri zela, eta il zen: zeinak garbitu zutenean, goi-gela batean ezarri zuten.

38. Eta zeren Lidda Jopperen ondoan baitzen, eta diszipuluek entzun zutenez han zegoela Pierris, bi gizon igorri ziozkaten, othoiz ez zedila hekiengana etortzeko.

39. Orduan, Pedro jaiki eta haiekin joan zen. Iritsi zenean, eraman zuten goiko gelara: eta alargun guztiak negarrez egon ziren haren ondoan, eta Dorkasek egin zituen jantziak eta jantziak erakusten, bera haiekin zegoela.

40. Baina Pedrok guziak atera zituen, eta belaunikaturik otoitz egin zuen; eta gorputzera itzulirik, esan zuen: Tabita, jaiki zaitez. Eta begiak ireki zituen: eta Pedro ikusi zuenean, eseri zen.

41. Eta eman zion eskua, eta altxatu zuen, eta sailduak eta alargunak deitu zituen, aurkeztu zuen bizirik.

42. Eta ezagutua izan zen Jope guzian; eta askok sinetsi zuten Jaunagan.

43. Eta gerthatu zen, egun asko egon baitzen Jopperen Simon larrutzaile batekin.

10. KAPITULUA

1. Bazen Zesarean Kornelio deitzen zen gizon bat, italiar bandako ehuntari bat,

2. Gizon debotoa, eta Jainkoaren beldur zena bere etxe guziarekin, limosna asko eman ziozkan jendeari, eta beti Jainkoari othoitz egiten zion.

3. Ikusi zuen ikuspen batean, egunaren bederatzigarren ordu aldera, Jainkoaren Aingeru bat sartzen zitzaioela, eta esaten ziotela, Kornelio.

4. Eta begiratu zuenean, beldurtu zen, eta esan zuen: Zer da, Jauna? Eta esan zion: Zure otoitzak eta zure limosna igan dira Jainkoaren aurrean oroigarritzat.

5. Eta orain igorri gizonak Jopara, eta deitu Simon bati, zeinen abizena den Pedro.

6. Ostaturia da Simon ontzatzaile batekin, zeinaren etxea itsaso ondoan dagoen: berak esango dizu zer egin behar duzun.

7. Eta joan zanean Korneliori esan eutsan Aingerua, dei egin zituan bere etxeko bi zerbitzarietatik, eta beti bere zain zeuzkatenen soldadu deboto bati;

8. Eta gauza oiek guziak adiarazi zituan, igorri zituen Jopara.

9. Biharamunean, bidean zihoazela, eta hirira hurbildu zirenean, Pedro igo zen etxe-gainera otoitz egitera, sei oron aldera.

10. Eta gose handia izan zen, eta jan nahi zuen: baina haiek prestatzen ari zirela, erori zen trantzean.

11. Eta ikusi zuen zerua irekitzen, eta ontzi bat harengana jaisten, lau izkintetan oihal handi bat bezala, eta lurrera jaisten.

12. Non zeuden lurreko lau oinetako abereak, eta basapiztiak, eta arrastaka, eta zeruko hegaztiak.

13. Eta etorri zitzaion boz bat: Jaiki, Pedro; hil, eta jan.

14. Baina Pedrok erran zuen: Ez, Jauna; zeren ez baitut sekula jan arrunta edo kutsatua den gauzarik.

15. Eta bozak berriz erran zion bigarren aldiz: Jainkoak garbitu duena, ez dezazula deitzen arrunt.

16. Au egin zan iru aldiz: eta ontzia berriz jaso zan zerura.

17. Bada, Pedrok bere baitan zalantzan zebilela zer esan nahi zuen ikusi zuen ikuskera honek, huná, Korneliotik bidalitako gizonak galde egin zuten Simonen etchea, eta ate aurrean jarri ziren.

18. Eta dei egin eta galdetu zuen ea Simon, zeina Pedro deitzen zena, han ostatu ostatu ote zen.

19. Pedrok bisioan pentsatzen zuen bitartean, Espirituak esan zion: Huna, hiru gizon zure bila dabilta.

20. Jaiki zaitez, bada, eta jauts zaitez, eta zoaz haiekin, ezer ez dudaturik: zeren nik igorri ditut.

21. Orduan Pedro jautsi zen Korneliotik beragana bidalitako gizonengana; eta esan zuen: Huna, ni naiz bilatzen duzuna: zer da zergatik etorri zarete?

22. Eta erran zuten, Kornelio zenturioa, gizon zuzena, eta Jainkoaren beldur dena, eta judutarren nazio guziaren berri ona dena, Aingeru saildu batek Jainkoarengandik ohartarazi zuen zure etxera bere etxera bidaltzeko, eta entzuteko. zure hitzak.

23. Orduan deithu zituen, eta ostatu eman zituen. Biharamunean joan zen Pedro hekiekin, eta Jopeko anaia batzuk berarekin batera joan ziren.

24. Eta biharamunean sartu ziran Zesarean. Eta Korneliok itxaroten zituen, eta bildu zituen bere senideak eta hurbileko lagunak.

25. Eta Pedro sartzean, Korneliok atzeman zion, eta bere oinetara erori zen, eta adoratu zuen.

26. Baina Pedrok hartu zuen, zioela, Jaiki zaitez; Ni ere gizona naiz.

27. Eta berarekin mintzatzen ari zela, sarthu zen, eta arkitu zituen asko bilduak.

28. Eta esan zien: Badakizue nola legez kontrakoa den judu batentzat elkartzea, edo beste nazio bateko batengana etortzea; baina Jainkoak erakutsi dit ez dudala inor arrunt edo kutsatu deituko.

29. Horregaitik ethorri naiz zugana kontrajarri gabe, eske bidalia izan naizenean: galdetzen dut bada, zertarako bidali nauczuten nigatik?

30. Eta Korneliok esan zuen: Duela lau egun barau egin nuen ordu honetara arte; eta bederatzia orenean othoitz egin nuen nere etxean, eta huná, gizon bat jarri zen nire aurrean jantzi argiz jantzita,

31. Eta erran zuen: Kornelio, zure otoitza entzuna da, eta zure limosnak oroitu dira Jainkoaren aitzinean.

32. Bidali bada, Joppera, eta deitu Simon, zeinen abizena da Pedro; ostaturia dago Simon ontzatzaile baten etxean itsaso ertzean: zeinek, datorrenean, hitz egingo dizu.

33. Berehala, bada, igorri nuen zurengana; eta ondo egin dezu etorri zarela. Orain bada gu guztiok Jainkoaren

aitzinean gabiltza, Jainkoak agindu dizkizuten gauza guztiak entzuteko.

34. Orduan Pedrok ahoa ideki zuen, eta erran zuen: Egiaz jabetzen naiz Jainkoak ez duela pertsoneri errespetatzen.

35. Bainan nazio guzietan haren beldur dena, eta zuzentasuna egiten duena, ontzat hartzen da harekin.

36. Jainkoak Israelgo semeei igorri zien hitza, Jesu Kristoren bidez bakea predikatzen zuela:

37. Badakizue hitz hura, Judea guzian argitaratu zena, eta Galileatik hasi zena, Joanek predikatu zuen bataioaren ondoren;

38. Nola Jainkoak ungitu zuen Jesus Nazaretarra Espiritu Santuaz eta indarrez: zeñak zihoazen ongi egiten, eta sendatzen deabruak zapaldu zituzten guztiak; Jainkoa harekin baitzen.

39. Eta gu juduen lurrian eta Jerusalemen egin zituen guzien lekuko gara; zeina zuhaitz batean hil eta urkatu zuten:

40. Jainkoak irugarren egunean resuscitatu zuen, eta erakutsi zuen;

41. Ez populu guziari, baizik eta Jainkoaren lehen aukeratutako testigui, guri ere, hilen artetik resuscitatu ondoren harekin jan eta edan dugunok.

42. Eta agindu zigun erriari predikatzeko, eta testigantza zezala Jainkoarengandik bizkorren eta hildakoen Juez izateko ezarria izan zena.

43. Harengan testimoniatzan dute profeta guciac, ecen haren icenean sinhesten duenac bekatuen barkamendua jasoko duela.

44. Pedrok oraindik hitz hauk erraiten zituen bitartean, Espiritu Santua erori zen hitza enzuten zuten guztien gainera.

45. Eta sinistu zuten erdainkoak harrituta zeuden, Pedrokekin etorri ziren guziak, zeren jentilei ere isuri baitzen Espiritu Santuaren dohaina.

46. Zeren aditu zituzten lengoaiez hitz egiten, eta Jainkoa handitzen zuten. Orduan Pedrok erantzun zion:

47. Nehork debekatu al dezake ura, ez daitezela bataiatu, Espiritu Santua guk bezain ongi hartu dutenak?

48. Eta agindu zien bataiatzea Jaunaren izenean. Orduan othoitz eguiten çuten egun batzu içan zedin.

11. KAPITULUA

1. Eta aditu zuten Judean zeuden apostoluek eta anaiak, jentilek ere Jainkoaren hitza jaso zutela.

2. Eta Pedro Jerusalemara igan zenean, erdainkoak zirenak berarekin pugnatzan ziren.

3. Esan ziotela: Sartu zinen zirkunzizio gabeko gizonengana, eta haiekin jan zenuen.

4. Baina Pedrok asieratik entsaiatu zuen kontua, eta azaldu zien aginduz, zioela:

5. Jope hirian nengoen otoitz egiten, eta trantze batean ikusi nuen, ontzi bat jaisten, lau ertzetatik zerutik jaisten zen izara handi bat bezala; eta niri ere heldu zitzaidan:

6. Begiak itxi nituenean, behatu nuen, eta ikusi nituen lurreko lau oinetako abereak, eta basapiztiak, eta arrastaka, eta zeruko hegaztiak.

7. Eta entzun nuen boz bat esaten zidan: Jaiki, Pedro; hil eta jan.

8. Baina nik erran nuen: Ez, Jauna, zeren ez baita ezer arrunt edo kutsaturik sartu ene ahoan inoiz.

9. Baina bozak erantzun zidan berriz zerutik: Jainkoak garbitu duena, ez zaitzatela deitzen arrunt.

10. Eta hau hirur aldiz egin zen: eta guziak berriro zerura eramane ziren.

11. Eta huná, berehala iru gizon ethorri ziraden ni nengoen etxera, Zesareatik bidaliak nigana.

12. Eta Espirituak agindu zidan hekiekin joatea, ezer zalantzan jarri gabe. Gainera sei anaia hauek nirekin batera joan ginen, eta gizonaren etxean sartu ginen:

13. Eta erakutsi zigun nola ikusi zuen Aingeru bat bere etxean, zutik jarri eta esan zion: Bidali gizonak Joppera, eta deitu Simon, zeinen abizena den Pedro;

14. Nork esango dizkizute hitzak, zeinen bidez zu eta zure etxe guzia salbatuko zarete.

15. Eta mintzatzen hasi nintzenean, Espiritu Santua erori zen haien gainera, hasieran gure gainera bezala.

16. Orduan orhoitu nintzen Jaunaren hitzaz, nola erran zuela, **Joanes egiaz bataiatu zuen urez; baña Espiritu Santuaz bataiatuko zarete.**

17. Jainkoak bada eman zien guri bezala, Jesukristo Jaunagan sinistu gintuen bezala; zer nintzen ni, Jainkoari aurre egin nezakeela?

18. Gauça hauc ençun citzatenean, ixil ceçaten, eta glorificatu ceçaten Jaincoa, cioitela, Jaincoac bada jentilei-ere eman die damua vicitzeco.

19. Bada, Estebanen inguruan sortu zen persekuzioagatik barreiatuak zeudenak, Feniziara, eta Zipreraino, eta Antiokiaraino joan ziren, hitza inori predikatzen ziotela Juduei bakarrik.

20. Eta hetarik batzuk Zipreko eta Zireneko gizonak ziren, Antiokiara ethorriak, Greziarrei mintzatzen zieten Jesus Jauna predikatzen.

21. Eta Jaunaren eskua hekiekin izan zen, eta jende askok sinetsi zuten, eta itzuli ziren Jaunagana.

22. Orduan gauza hauen berri Jerusalemene zegoen Elizaren entzutera iritsi zen, eta bidali zuten Barnabas, Antiokiaraino joan zedin.

23. Eta ethorri zenean, Jainkoaren grazia ikhusi zuenean, poztu zen, eta exhortatu zituen guziak, biotzeko gogoz launari atxiki zezaten.

24. Zeren gizon ona zen, eta Espiritu Santuaz eta fedez betea: eta jende asko gehitu zitzaion Jaunari.

25. Orduan Bernabe Tarsora joan zen, Saulen bilatzera.

26. Eta aurkitu zuenean, eramane zuen Antiokiara. Eta gerthatu zen, urte osoa elizarekin elkartu eta jende asko irakatsi zutela. Eta diszipuluei kristau deitzen zieten lehenik Antiokian.

27. Eta egun hetan ethorri ziren profetak Jerusalemdik Antiokiara.

28. Eta altxatu zen hetarik bat Agabo zeritzana, eta adierazi zuen Espirituaz mundu guzian urritasun andia izango zela, zeina gertatu zen Klaudio Zesarren egunetan.

29. Orduan diszipuluek, bakoitza bere ahalmenaren arabera, erabaki zuten Judean bizi ziren anaiak sorospena bidaltzeko.

30. Hori ere egin zuten, eta igorri zieten zaharrei Bernabasen eta Saulen eskutik.

12. KAPITULUA

1. Aldi hartan, Herodes erregeak eskuak luzatu zituen Elizako zenbaiti mintzeko.

2. Eta ezpataz hil zuen Santiago Joanen anaia.

3. Eta ikusi zuelako juduei atsegin zitzaiola, Pedro ere hartzera joan zen. (Orduan izan ziren legamia gabeko ogien egunak.)

4. Eta atzeman zuenean, kartzelan sartu zuen, eta lau soldadu laurdenei eman zieten gorde zezaten; Aste Santuaren ondoren herriari ateratzeko asmoarekin.

5. Bada, Pedro presondegian gorde zuten: baña Elizak othoitz egiterik gabe egin zen harengatik Jainkoari.

6. Eta Herodesek atera nahi zuenean, gau hartan Pedro bi soldaduren artean lo zegoen, bi kateez lotuta: eta ate aurrean zaindaria kartzelan gorde zuten.

7. Eta huná, Jaunaren Aingerua ethorri zitzaion haren gainera, eta argi bat distiratu zuen presondegian: eta jo zuen Pedro alboan, eta altxatu zuen, zioela: Jaiki zaitetz laster. Eta kateak eskuetatik erori zitzaizkion.

8. Eta erran zioen Aingeruak: Gerrikoa, eta lotu zure oinetakoak. Eta hala egin zuen. Eta erran cieçón, Bota hire soñecoa hire ingurura, eta jarraitu niri.

9. Eta ilkirik, jarraitu zion; eta ez jakin egia zela aingeruak egin zuena; baina ikuspen bat ikusi zuela uste zuen.

10. Lenbiziko eta bigarren auzotik igaro zirenean, hirira ematen duen burdinazko atarira heldu ziren; zeñak berez ideki zien: eta ilki ziran kale batetatik; eta berehala aingerua alde egin zuen harengandik.

11. Eta Pedrok bere baitan ethorri zanean, erran zuen: Orain badakit ziur, Jaunak bere Aingerua bidali duela, eta libratu nau Herodesen eskuetatik, eta Juduen herriaren itxaropen guzietatik.

12. Eta kontua harturik, ethorri zen Joanen amaren Mariaren etxera, zeinen abizena zen Markos; non asko bildu ziren otoitz egiten.

13. Eta Pedrok atheko atea jo zuenean, neskaxa bat etorri zen entzutera, Roda zeritzana.

14. Eta Pedoren ahotsa ezagutu zuenean, etzuen atea ideki pozagatik, baina laster egin zuen, eta kontatu zuen nola Pedro zegoen athearen aurrean.

15. Eta erran zioten: Eroa zara. Baina halaxe zela baieztatzen zuen etengabe. Orduan esan zuten: Haren aingerua da.

16. Baina Pedrok joka jarraitu zuen: eta atea ideki eta hura ikusirik, harrituta gelditu ziren.

17. Baina hark, eskuarekin keinu eginez, ixil zezaten, aditzera eman zien nola Jaunak kartzelatik atera zuen. Eta harc erran ceçan, Zoazte gauça hauc eracustera Santiagori eta anaiei. Eta alde egin zuen, eta beste leku batera joan zen.

18. Bada, eguna egin bezain laster, ez zen zalaparta txikia soldaduen artean, zer gertatu zen Pedrori.

19. Eta Herodesek haren bila ibiltzen zenean, eta etzuen arkitu, aztertu zituen zaindaria, eta manatu zuen hil zitezen. Iautsi zan Judeatik Zesareara, eta han gelditu zan.

20. Eta Herodes oso atsekabetu zen Tiroko eta Sidongo haiekin: baina haiek bat etorri ziren harengana, eta Blasto erregearen ganbera lagun egin zuten, bakea eskatu zuten; zeren beren herrialdea erregearen aberriaz elikatzen zen.

21. Eta egun batean, Herodes, errege-jantziz jantzirik, jarri zen bere tronuan, eta orazio bat egin zien.

22. Eta herriak oiuhu bat eman zuen, esanez: Jainkoaren ahotsa da, eta ez gizonarena.

23. Eta berehala jo zuen Jaunaren aingeruak, zeren ez baitzuen Jainkoari aintzarik eman, eta harrek jan zuten, eta eman zuen izpiritua.

24 Baina Jainkoaren hitza hazten eta ugaritzen zen.

25. Eta Bernabe eta Saul itzuli ziren Jerusalemdik, beren ministerioa bete zutenean, eta eraman zuten beraiekin Joan, zeinen abizena zen Markos.

13. KAPITULUA

1. Bada Antiokian zegoen elizan profeta eta irakasle batzuk zeuden; Barnabas, eta Simeon Niger deitzen zena, eta Luzio Zirenekoa, eta Manaen, Herodes tetrarkarekin hazitakoa, eta Saul.

2. Jaunari zerbitzatzen eta barau egiten zuten bitartean, Espiritu Santuak esan zuen: Bereizi nazazue Bernabe eta Saulo deitu ditudan lanerako.

3. Eta barur egin eta otoitz egin zutenean, eta eskuak ezarri zizkiotenean, igorri zituzten.

4. Haiek, bada, Espiritu Santuak igorriarik, joan ziren Seleuziara; eta handik Ziprera abiatu ziren.

5. Salaminan zeudelarik, predikatzen zuten Iainkoaren hitza Juduen sinagogetan, eta Joan ere izan zuten beren zerbitzari.

6. Eta irlatik Paphosera igaro zirenean, aurkitu zuten azti bat, profeta faltsu bat, judu bat, zeina Barjesus zuen izena.

7. Zera zen Sergius Paulo herriko diputatuarekin, gizon zuhur bat; Bernabas eta Sauli deitu eta Jainkoaren hitza entzuteko gogoia.

8. Baina Elimas aztiak (zeren hala baita bere izena interpretazioz) aurre egin zien, ordezkaria fedetik aldendu nahian.

9. Orduan, Saulek (zein ere Paul deitzen dena), Espiritu Santuaz beterik, begiak jarri zizkion haren gainean.

10. Eta erran zioen: Oi gaiztakeria guziz betea, deabruaren semea, zuzentasun guzien etsaia, ez al duzu geldituko Jaunaren bide zuzenak okertzen?

11. Eta orain, horra, Jaunaren eskua zure gañean, eta itsua izango zara, iguzkia ikusi gabe denbora batez. Eta berehala erori zitzaion laino bat eta iluntasuna; eta eskutik eramateko batzuen bila ibili zen.

12. Orduan diputatuak, ikusi zuenean, sinetsi zuen, Jaunaren doktrinaz harriturik.

13. Bada, Paul eta bere taldea Pafostik askatu zirenean, ethorri ziren Panfiliako Pergara: eta Joan hetarik aldendurik Jerusalemera itzuli zen.

14. Bainan Pergatik ilkhi zirenean, ethorri ziren Pisidiako Antiokiara, eta sarthu ziren larunbat egunean sinagogara, eta eseri ziren.

15. Eta Legea eta profetak irakurri ondoren, sinagogako buruzagiek igorri zieten hekieta, ziotela: Gizonok, senideok, baldin badaukazue erriarentzako exhortazio hitzik, esan ezazute.

16. Orduan zutitu zen Paulek, eta eskuarekin keinua eginez, esan zuen: Israelgo gizonak, eta Jainkoaren beldur zarenok, entzun ezazute.

17. Israelgo herri honen Jainkoak aukeratu zituen gure arbasoak, eta altxatu zuen herria Egiptoko lurtean atzerritar bizi zirenean, eta beso altuarekin atera zituen handik.

18. Eta berrogei urteren inguruan jasan zituen beren ohiturak basamortuan.

19. Eta Kanaango lurtean zazpi nazio suntsitu zituenean, zozketaz banatu zituen haien lurrak.

20. Gero, eman zizkien epaileak lauhun eta berrogeita hamar urte inguru, Samuel profeta arte.

21. Gero errege bat eskatu zuten, eta Jainkoak eman zien Saul Kisen semea, Benjaminen leinuko gizona, berrogei urtez.

22. Eta kendu zuenean, Dabid sortu zuen haien errege izan zedin; hari ere testimonioa eman zioen, eta erran zioen: Dabid, Jeseren semea, aurkitu dut, neure bihotzaren arabera gizona, nere borondate guzia beteko duena.

23. Gizon hunen hazitik, Jainkoak bere promesaren arabera piztu du Israeli Salbatzaile, Jesus.

24. Joaneke, ethorri baino lehen, predikatu zuenean damuaren bataioa Israelgo herri guziari.

25. Eta Joaneke bere bidea bete zuenean, erran zuen, Nor uste duzue ni naizela? Ni ez naiz bera. Baina huná, bat dator ene atzetik, bere oinetako oinetakoak askatzeko digne ez naizen.

26. Gizonak eta anaiak, Abrahamen jatorriko semeak, eta zuen artean Jainkoaren beldur denak, zuei bidalia da salbamen honen hitza.

27. Zeren Jerusalem bizi direnek, eta beren buruzagiek, hura ezagutu ez zutelako, eta oraindik larunbatero irakurtzen diren profeten bozak, bete dituzte hura kondenatzen.

28. Eta arkitzen bazuten ere harengan heriotzeko kausarik, Pilatori eskatu zioten hil zedin.

29. Eta bete zutenean berataz idatzia zegoen guztia, zuhaitzetik jautsi zuten, eta sepulcro batean ezarri zuten.

30. Baina Jainkoak piztu zuen hilen artetik:

31. Eta ikhusi zan egun asko berekin Galileatik Jerusalemara igan ziranak, zeintzuk diran populuaren lekuko.

32. Eta aditzera ematen dizuegu berri pozgarria, nola arbasoei egin zitzairen promesa.

33. Jainkoak gauza bera bete digu haien seme-alabak, Jesus resuscitatu baitu; bigarren salmoan ere idatzia den bezala, Zu zara ene Semea, gaur ni sortu zaitut.

34. Eta hilen artetik piztu zuela, orain ez gera ustelkera itzultzeko, erran zuen hunela: Emanen dizkizut Dabiden urrikalmendu seguruak.

35. Argatik dio beste salmo batean ere: Ez dezu utziko zure Santua ustelkeria ikustea.

36. Zeren Dabidek, Jainkoaren borondatez bere belaunaldia zerbitzatu ondoren, lotan erori zen, eta bere arbasoei ezarri zitzairen, eta ustelkeria ikusi zuen.

37. Baina Jainkoak resuscitatu zuenak, ez zuen ikusi ustelkeria.

38. Jakin zazue bada, senideok, gizon hunen bidez predikatzen zaizuela bekaturen barkamena.

39. Eta berarengandik iustifikatuak dirade sinhesten duten guziak gauza guzietarik, zeñatetik ezin zitezkeen iustifikatu Moisesen legeaz.

40. Begira, bada, profetetan erran den hori zuek gainera ethorri ez dadin;

41. Huna, arbuizatzaileak, eta harritu zaitezte, eta galtzen zarete: zeren obra bat egiten dut zuen egunetan, ez duzuen lana inola ere sinetsiko, nahiz eta gizon batek iragartzen dizueten.

42. Eta Juduak sinagogatik ilkhi zirenean, jentilak othoitz egiten zuten, hurrengo larunbateko hitz hauk predikatu zitezzen.

43. Bada, kongregazioa hautsi zenean, judu eta proselito erlijiosoetarik asko Paulo eta Barnabasen ondora zihoazen,

eta hauek, haiekin mintzatuz, konbentzitu zieten Jainkoaren grazian jarraitzeko.

44. Eta hurrengo larunbateko egunean ia hiri osoa elkartu zen Jainkoaren hitza entzuteran.

45. Baina Juduek jendetza ikusirik, bekaizkeriaz bete ziren, eta Paulek esandako gauzen kontra hitz egiten zuten, kontraesan eta blasfematuz.

46. Orduan Paul eta Bernabe ausartu ziren, eta erran zuten: Beharrezkoa zen lehenik Jainkoaren hitza zuei erran izana; .

47. Zeren hala agindu digu Jaunak, erranez: Jentilen argia izan zaitezten, salbazioa izan dezazun lurraren muturreraino.

48. Eta au entzutean jentilak, pozten ziran, eta glorifikatu zuten launaren hitza: eta betiko bizitzera ezarriak ziren guziek sinetsi zuten.

49. Eta Jaunaren hitza zabaldu zen eskualde guzian.

50. Baña Juduek suspertu zituzten emazte devoto eta ohoretsuak, eta hiriko buruzagiak, eta persekuzioa sortu zuten Paulo eta Barnabaseren kontra, eta bota zituzten beren lurraldeetatik.

51. Baña astindu zituzten beren oinetako hautsa, eta ethorri ziren Iconiora.

52. Eta diszipuluak bozkarioz eta Espiritu Santuaz bete ziran.

14. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen Ikonion, biak batera sartu zirela Juduen sinagogara, eta horrela mintzatu zen, non juduetarik eta grekoen ere jende andiak sinetsi zuen.

2. Baina judu fedegabeek jentilak hunkitu zituzten, eta beren gogoak anaien aurka gaiztotu zituzten.

3. Luzaroan egon ziran bada ausardiaz mintzatzen launagan, zeinak eman baitzuen testigantza bere graziaren hitzari, eta eman baitzituen seinaleak eta mirariak beren eskuz egin zitezzen.

4. Baina hiriko jendetza banatua zegoen: eta zati bat juduekin, eta bestea apostoluekin.

5. Eta eraso bat egin zenean bi jentilak, eta baita juduak ere beren buruzagiekin, gaiztoki erabili eta lapidatzeko.

6. Bertaz ohartu ziren, eta Listra eta Derbera ihes egin zuten Likaoniako hirietara, eta inguruan dagoen eskualdera.

7. Eta han predikatzen zuten Ebanjelioa.

8. Eta eserita zegoen gizon bat Listran, bere oinetan inpotentea, amaren sabeletik elbarria zela, ez baitzen inoiz ibili.

9. Berak entzun zuen Paulok mintzatzen: zeinek irmo begiratzen ziotela, eta ikusirik, sendatzeko fedea zuela.

10. Esan zuen boz ozenez: Zu zutik zure oinetan. Eta jauzi egin eta ibili zen.

11. Eta ikusirik erriak Paulok egin zuena, boza altxatu zuten, Likaoniako mintzoan esaten: Jainkoak guregana jautsi dira gizonen antzera.

12. Bernaberi Jupiter deitu zioten; eta Paul, Merkurio, hizlari nagusia zelako.

13. Orduan beren hiriaren aitzinean zegoen Jupiterren apaizak idiak eta gírlandak ekarri zituen ateetara, eta sakrifizioa egin nahi izan zuen herriarekin.

14. Cein entzutean Apostoluek, Bernabek eta Paulok, urratu zituzten beren jantziak, eta lasterka sartu ziren jendearen artera, oihuka,

15. Eta ziotela, Jaunak, zergatik egiten dituzue gauza hauek? Gu ere zuekin antzeko pasioetako gizonak gara, eta

predikatzen dizuegu hutsalkeria hauetatik itzul zaitezela Jainko bizira, zerua, lurra, itsasoa eta han dauden gauza guztiak egin zituen.

16. Zeinek iraganean utzi zieten nazio guztiei beren bidetik ibiltzea.

17. Alabaina, ez zuen bere burua lekukotasunik gabe utzi, zeren ongi egin baitzuen, eta eman zigun zerutik euria, eta sasoi emankorrek, gure bihotzak janariz eta alaitasunez betez.

18. Eta esaera hauekin nekez hertsu zuten herriak, ez ziotela sakrifizioz egin.

19. Eta ethorri ziran hara Antiokiatik eta Ikoniotik Judu batzuk, zeñak konbentzitu zuten jendea, eta Paulo harrika jarriarik, hiritik atera zuten, hil zelakoan.

20. Alabaina, diszipuluak bere inguruan zeudela, jaiki eta hirira sartu zen, eta biharamuncan joan zen Bernabekin Derbera.

21. Eta hiri hartara Ebanjelioa predikatu eta asko irakatsirik, itzuli ziren berriro Listrara, eta Iconiora, eta Antiokira.

22. Diszipuluen arima konfirmatuz, eta exhortatuz fedean segitzera, eta tribulazio askoren bitartez Jainkoaren erreinuan sartu behar dugula.

23. Eta eliza guzietan anzianoak ezarri zituztenean, eta baraurez othoitz egin zutenean, encommendatu zizkioten Jaunari, zeinengan sinesten baitzuten.

24. Eta Pisidia zeharkaturik, ethorri ziren Panfiliara.

25. Eta Pergan hitza predikatu zutenean, jaitsi ziren Attaliara.

26. Eta handik Antiokiara ontziratu ziren, nondik gomendatuak izan zitezen Jainkoaren graziari, bete zuten obragatik.

27. Eta ethorri ziranean, eta eliza bildurik, ensaiatu zuten Jainkoak haiekin egin zituen guziak, eta nola ideki zien jentilei fedearen atea.

28. Eta han egon ziren denbora luzez diszipuluekin.

15. KAPITULUA

1. Eta Judeatik jautsi ziren zenbait gizonak anaiei irakatsi zieten, eta esaten zieten: Moisesen araura erdaindu ez bazarete, ezin zarete salbatu.

2. Bada, Paulek eta Bernabesek hekiekin eztabaida eta eztabaida txikirik ez zutenean, erabaki zuten Paulo eta Bernabe, eta haietarik beste batzuk, Jerusalemera igan zitezela apostolu eta zaharregana auzi honen inguruan.

3. Eta elizak bidera eramanez, iragaiten ziren Fenizia eta Samariatik, jentilen konbertsioa deklaratzeko zutela: eta poz handia egin zieten anaie guziei.

4. Eta ethorri ziranean Jerusalemera, elizatik, eta apostoluetatik eta zaharretik errezibituak izan ziran, eta deklaratu zituzten Jainkoak haiekin egin zituen gauza guztiak.

5. Baina jaiki ziren Fariseoen sektatik sinistu zutenak, ziotela: Beharrezkoa zela erdainzitzea, eta agindu zezaten Moisesen legea bete zezaten.

6. Eta apostoluak eta zaharreak bildu ziren gai hau aztertzeko.

7. Eta eztabaida asko izan zirenean, jaiki zen Pierris, eta esan zien: Gizonok, senideok, badakizue nola aspaldi egin zuela Jainkoak gure artean, jentilak ene ahoz entzuteko Ebanjelioko hitza. eta sinistu.

8. Eta Jainkoak, bihotzak ezagutzen dituenak, testigantza eman zien, eman zien Espiritu Santua, guri egin zigun bezala;

9. Ez jarri gure eta haien artean alderik, beren bihotzak fedez garbituz.

10. Orain bada, zergatik tentatzen duzue Jainkoa, ez gure arbasoek ez guk jasan ezin izan genuen uztarrria ezartzeko diszipuluen lepoan?

11. Baina sinesten dugu Jesu-Kristo Jaunaren gratiaz salbatuko garela, haiek bezala.

12. Orduan jende guzia ixildu zen, eta entzun zieten Bernabas eta Pauli, deklaratzeko ziotela zer mirakulu eta mirariak egin zituen Jainkoak jentilen artean hekien bidez.

13. Eta ixildurik, Santiagok ihardetsi zuen, zioela: Gizonak, anaiak, entzun nazazue.

14. Simeonek kontatu du nola Jainkoak lehen jentilak bisitatu zituen, haietatik bere izenerako herri bat ateratzeko.

15. Eta horrekin bat datoz profeten hitzak; idatzita dagoen bezala,

16. Honen ondoren itzuliko naiz, eta berriro eraikiko dut Daviden tabernaklea, eroria dagoena; eta berriro eraikiko ditut haren hondakinak, eta ezarriko ditut;

17. Gizonen hondarrak billatu zezaten Jauna, eta ene izena deitzen den jentil guziak, dio Jaun guziak egiten dituenak.

18. Ezagunak dira Jainkoaren obra guziak munduaren asieratik.

19. Argatik nere sententzia da, ez ditzagula asaldatzen, jentilen artetik Jainkoarengana bihurtu direnak.

20. Baina idazten diegula, abstenitu daitezela idoloen kutsaduratik, eta fornicaziotik, eta itotako gauzetatik eta odoletik.

21. Zeren aintzinako Moisesek baditu hiri guzietan hura predikatzen dutenak, larunbatero sinagogetan irakurtzen direlarik.

22. Orduan atsegin izan zuten Apostoluek eta zaharrek, eliza guziarekin, beren kideko gizon aukeratuak bidaltzea Antiokira Paulo eta Bernabesekin; hots, Judasek Barsabas deitzen zuen, eta Silas, anaiei artean nagusiak.

23. Eta honela idatzi zituzten gutunak haien bidez; Apostoluek, zaharrek eta anaiek agurra bidaltzen dieten Antiokiako, Siriako eta Kiliziako jentiletariko anaiei:

24. Entzun dugunez, gugandik ilki ziren batzuek hitzez asaldatu zaituztete, zuen arima irauliz, esanez, erdainduak izan behar zarete, eta bete legea, zeñai ez genion halako manamendurik eman.

25. Ona iruditu zitzaigun, bat-batean bildurik, gizon aukeratuak zugana bidaltzea, gure Bernabas eta Paulo maiteak.

26. Jesukristo gure Jaunaren izenaren alde beren bizia arriskuan jarri duten gizonak.

27. Guk, bada, igorri ditugu Judas eta Silas, zeñak ere ahoz gauza bera esango dizute.

28. Zeren ongi iruditu zitzaigun Espiritu Santuari, eta guri, beharrezkoak diren gauza hauek baino karga handiagorik ez jartzea zuei;

29. Absten dezazutela idoloen eskainitako jakiak, eta odoletik, eta itotako gauzetatik, eta fornicaziotik: zeñatatik behatzen bazarete, ongi egingo duzue. Ondo ibili.

30. Bada, kanporatuak izan zirenean, ethorri ziren Antiokiara: eta jendetza bildurik, eman zuten epistola.

31. Cein irakurri zutenean, poztu ziren kontsolamenduagatik.

32. Eta Judasek eta Silasek, beraiek ere profetak zirelarik, exhortatu zituzten anaiak hitz askorekin, eta konfirmatu zituzten.

33. Eta han denbora bat gelditu ondoren, utzi zituzten bakean analetatik apostoluetara.

34. Hala ere, atsegin zuen Silasek oraindik han egotea.

35. Paulo eta Bernabe ere Antiokian egon ziren, Jaunaren hitza irakasten eta predikatzen, beste askorekin ere.

36. Eta egun batzuren buruan Paulok erran zioen Barnabasi: Goazen berriro gure anaiak bisitatzera, Jaunaren hitza predikatu dugun hiri guztietan, eta ikus dezagun nola egiten duten.

37. Eta Bernabasek erabaki zuen beraiekin eramateko Joan, zeinen abizena zen Markos.

38. Baña Pauli etzuen ongi pentsatu beraiekin eramatea, zeina alde egin baitzuen Panfiliatik hekiekin, eta ez zen haiekin lanera joan.

39. Eta polemika hain zorrotza izan zen haien artean, non bata bestearengandik banandu ziren: eta, beraz, Bernabek Markos hartu zuen, eta itsasoratu zen Ziprera.

40. Eta Paulok aukeratu zuen Silas, eta joan zen, anaiak gomendaturik Jainkoaren grazia.

41. Eta joan zen Siria eta Kilizia barrena, elizak konfirmatuz.

16. KAPITULUA

1 Orduan ethor cedin Derbera eta Listrara: eta huná han cen discipulu bat, Timoteo deitzen cen, emazte baten semea, cein cen Iudua cen, eta sinhets ceçan. baina bere aita greziarra zen:

2 Listran eta Ikonion ziren anaiak ongi berri eman zuten.

3. Paulok berarekin atera behar zuen; eta hartu eta erdainzitu zuten alde hetan zeuden juduengatik: zeren guziak zekiten haren aita grekoa zela.

4. Eta hirietatik igarotzean, eman zizkieten aginduak betetzeko, Jerusalemen zeuden apostolu eta zaharrek agindutakoak.

5. Eta halaxe izan ziran elizak fedean, eta ugaritzen ziran egunero.

6. Bada, Frigia eta Galaziako eskualdea zeharkaturik, Izpiritu Santuak debekaturik izan zuten Asian hitza predikatzeko.

7. Misiara ethorri zirenean, Bitiniara joateko nahi zuten: baina Espirituak ez zien utzi.

8. Eta Misiatik igarorik Troasera jaitsi ziren.

9. Eta gauean agertu zitzaion Paulori ikuskera bat; Mazedoniar bat cegoen, eta othoitz ceçan, cioela, Zatoz Mazedoniara, eta lagun gaitzazu.

10. Eta ikussi zuenean, berehala ahalegindu ginen Mazedoniara joaten, Jaunak dei egin gintuela haiei Ebanjelioa predikatzeko.

11. Beraz, Troasetik askaturik, joan ginen zuzen-zuzen Samotraziara, eta bihamunean Neapolisera;

12. Eta handik Filipora, zein den Mazedoniaren parte hartako hiri nagusia, eta kolonia bat, eta hiri hartan egon ginen egun batzuetan.

13. Larunbatean ilki ginen hiritik ibai bazterretik, non othoitz egin ohi zen; eta eseri ginen, eta mintzatu ginen hara joaten ziren emakumeei.

14. Eta Lidia deitzen zen emakume batek, purpura saltzailea, Tiতিরাকo hiriko, Jainkoa adoratzan zuena,

entzun gintuen: zeinen bihotza ireki zuen Jaunak, Paulengana esandako gauzetara begira egoteko.

15. Eta bataiatu zenean, eta bere etxeok, othoitz egin zigun, zioela: Baldin juzgatu banauzue Jaunari leial naizela, zatozte ene etxera, eta egon zaitezte han. Eta mugatu gintuen.

16. Eta gerthatu zen, othoitz egitera joaten ginela, igarkizuneko izpiritu bat zeukan neskatxa bat, zeinak bere nagusiei irabazi asko ekarri zien igarkizunez.

17. Berak jarraitu zigun Pauli eta guri, eta oiuhu egin zuen, zioelarik: Gizon hauek Jainko Gorenaren zerbitzariak dira, salbazioaren bidea erakusten digutenak.

18. Eta hau egin zuen egun askotan. Baina Paulok, atsekabetuta, itzuli zen eta esan zion izpirituari: Agintzen dizut Jesu-Kristoren izenean ilkhi dezala harengandik. Eta ordu berean atera zen.

19. Eta ikusirik bere nagusiek beren irabazien itxaropena desagertua zela, harrapatu zituzten Paul eta Silas, eta erakarri zituzten merkatura buruzagiengana.

20. Eta eraman ciecén Magistratuetara, cioitela, Guiçon hauc, Iuduac izaitenez, gure hirian izugarri asaldatzen dute.

21. Eta irakatsi itzazu usadioak, zeinak ez zaizkigun zilegi jaso, ez betetzea, Erromatarrak izanik.

22. Eta altxatu zen jendetza haien kontra: eta magistratuak urratu zituzten beren soinekoak, eta manatu zuten jotzeko.

23. Eta kolpe asko ezarri zizkiotenean, presondegian bota zituzten, kartzelarari agindu zien salbatu zezan.

24. Ceinek, alako agindua arturik, barruko presondegian sartu zituen, eta oñak arpegietan ezarri zituen.

25. Eta gauerdian Paulek eta Silasek othoitz egin zuten, eta laudorioak kantatzen zizkieten Iainkoari: eta presoek entzun zituzten.

26. Eta bat-batean lurrikara andi bat izan zen, non presondegiaren zimenduak astindu ziren: eta berehala ideki ziren ate guziak, eta askatu zitezen guzien lokarriak.

27. Eta esnatzen zen presondegiko zaindaria bere lotik, eta ikusirik kartzelako ateak zabalik, atera zuen bere ezpata, eta bere burua hil nahi zuen, uste baitzuen presoak ihes egin zutela.

28. Baina Paulok oiuhu handiz oiuhu egin zuen, zioela: Ez egin kalterik zure buruari, zeren guztiok hemen gaude.

29. Orduan dei egin zuen argi bat, eta sartu zen, eta ikaraturik etorri zen, eta erori zen Paulo eta Silasen aitzinean.

30. Eta atera zituen, eta erran zuten, Jaunak, zer egin behar dut salbatzeko?

31. Eta erran zuten: Sinhets ezazue Jesu Kristo Jaunagan, eta salbatuko zara zu eta zure etxea.

32. Eta erran zioten Jaunaren hitza, eta bere etxean zeuden guziei.

33. Eta hartu zituen gaueko ordu berean, eta garbitu zituen hekien mahastiak; eta bataiatu zen, bera eta bere guzia, berehala.

34. Eta bere etxean sartu zituenean, jarri zien ogia, eta bozkarioz, Jainkoarengan sinesten zuen bere etxe guziarekin.

35. Eta eguna izan zenean, magistratuak igorri zituzten seringoak, ziotela, Utzi gizon horiek.

36. Eta kartzelako arduradunak erran zion Pauli erran hau: Magistratuek igorri zaituzte zuek uzteko: orain, beraz, zoaz, eta zoaz bakean.

- 37 Baina Paulec erran ciecén, Aguerki kondenatu gabe jo gaituzte, erromatarrak garela, eta presondegian egotzi gaituzte. eta orain isilpean botatzen gaituzte? ez egia esan; baina etor daitezela beraiek eta atera gaitzatela.
38. Eta sergeek erran zieten hitz hau magistratuei: eta beldur ziren, entzutean Erromatarrak zirela.
39. Eta ethorri ziren eta othoitz egin zuten, eta atera zituzten, eta ostatu zitezen hiritik alde egiteko.
40. Eta ilki ziran kartzelatik, eta sartu ziran Lidiaren etxean: eta anaiak ikusirik, konsolatu ziran, eta alde egin zuten.

17. KAPITULUA

1. Anfípolis eta Apoloniatik igaro zirenean, ethorri ziren Tesalonikara, non juduen sinagoga bat zen.
2. Eta Paul, bere erara bezala, sarthu zen hekiengana, eta hirur Sabbath egunez eztabaidatu zuen Eskrituraz.
- 3 Ireki eta alegatuz, Kristok behar zuela sufritu eta hilen artetik piztu zen; eta predikatzen dizuedan Jesus hau Kristo dela.
4. Eta haietako batzuek sinetsi zuten, eta Paulo eta Silasekin elkartu ziren; eta Greko debotoetarik jendetza andi bat, eta emazte nagusietarik ez gutxi.
5. Bainan sinistu ez zuten juduek, bekaizkeriaz hunkiturik, artu zizkieten gizon lizun batzuk, eta bildu zituzten talde bat, eta hiri guzia iskanbila jarri zuten, eta Jasonen etxea eraso zuten, eta haiek atera nahi izan zuten. herriari.
6. Eta aurkitu ez zituztenean, erakarri zituzten Jason eta anaia batzuk hiriko buruzagiengana, oiuhu eginez: Mundua hankaz gora jarri dutenak hona ere etorri dira;
7. Zeñak jaso ditu Jasonek: eta oiek guziek Zesarren aginduen kontra egiten dute, esaten dutela beste errege bat dela, Jesus bat.
8. Eta asaldatu zituzten herria eta hiriko buruzagiak, gauza hauek entzutean.
9. Eta Jasonen eta berzearen segurtasuna artu zituztenean, utzi zituzten joan.
10. Eta anaiek berehala igorri zituzten Paul eta Silas gaeuz Bereara: zeinak hara ethorriarik Juduen sinagogara sartu ziren.
11. Hauek Tesalonikan zeudenak baino nobleagoak ziren, zeren hitza gogo osoz errezebizen zuten, eta egunero arakatzen zituzten Eskriturak, ea horrela ote ziren.
12. Bada hetarik askok sinetsi zuten; Greziar ziren emakume ohoretsuak ere, eta gizonak, ez gutxi.
13. Baña Tesalonikako Juduek jakin zutenean, Jainkoaren hitza Paulengandik predikatua zela Berean, ethorri ziren hara ere, eta biztu zuten jendea.
14. Eta orduan anaiek igorri zuten Paulo itsasora bezala joan zedin;
15. Eta Paul gidatzen zutenek Atenasera eramane zuten: eta Silasi eta Timoteori manamendu bat harturik, azkar-azkar harengana etortzeko, alde egin zuten.
16. Eta Paulok Atenasen itxaroten zituen bitartean, bere espiritua hunkitu zen haren baitan, hiria idolatriara guztiz emana ikusi zuenean.
17. Hargatik eztabaidatzen zuen sinagogan juduekin, eta devotoekin, eta merkatuan egunero harekin elkartzen zirenekin.
18. Orduan epikureoen eta estoikoen filosofo batzuek topo egin zioten. Eta batzuek erran zuten: Zer esango du txintxo

honek? beste batzuek, Jainko arrotzen igorlea dela iduri du: zeren predikatu baitzien Jesus eta resurrección.

19. Eta hartu zuten, eta eramane zuten Areopagora, ziotelarik: Jakin al degu zer den mintzo zaren doktrina berri hau?
20. Zeren gauza arraro batzuk ekartzen dizkizugu gure belarrietara: jakin nahi genuke bada, zer esan nahi duten gauza hauek.
- 21 (Ecen han zeuden atenasar eta arrotz guziek beste ezertan igarotzen zuten denbora, edo gauza berriren bat kontatzeko edo entzuteko baizik.)
22. Orduan Paulok Marteren muinoaren erdian gelditu zen, eta erran zuen: «Atenasko gizonak!
23. Zeren ondotik pasatzean, eta zure debozioak ikusten nituenean, aldare bat aurkitu nuen inskripzio hau, JAINKO EZEZAGUNARI. Beraz, ezjakin gurtzen duzuen hori, nik aditzera ematen dizuet.
24. Mundua eta hango gauza guztiak egin zituen Jainkoak, zeruko eta lurraren Jauna dela ikusirik, ez da eskuz eginiko tenpluetan bizi;
25. Eta ez da gurtzen gizonen eskuz, ezer behar balu bezala, zeren guziei bizia, eta arnasa, eta guziak ematen baititu;
26. Eta odol bakarretik egin ditu gizakien nazio guztiak lurreko gainazalean bizitzeko, eta zehaztu ditu lehengo denborak, eta haien bizilekuaren mugak;
27. Bilha dezatela Jauna, baldin haren ondotik sentituko balute, eta arkituko balute, gutariko guztietatik urrun egon ez arren.
28. Zeren harengan bizi gara, eta mugitzen gara, eta izaki gara; Zure olerkarietako batzuek esan duten bezala, Gu ere haren ondorengoak gara.
29. Bada, Jainkoaren ondorengoak garenez, ez dugu pentsatu behar Jainkotasuna urte, edo zilar, edo harriaren antzekoa denik, artez eta gizakiaren asmakizunez landua.
30. Eta Jainkoak ezjakintasun honen denborak keinu egin zizkion; baña orain agintzen die gizon guztiei nonahi damutzeko:
31. Zeren ezarri baitu egun bat, zeinetan mundua zuzentasunez juzgatuko baitu berak ezarri duen gizon horrengatik; zeren berme eman zien gizon guziei, zeren hilen artetik piztu baitzuen.
32. Eta aditu zutenean hildakoen resurrecciónaz, batzuek burla egiten zuten, eta bertzeek erraten zuten: Berriro adituko zaitugu gai hau.
33. Eta alde egin zuen Paul hekien artetik.
34. Alabaina, gizon batzuek atxiki zitzaizkion, eta sinetsi zuten: zeinen artean zegoen Dionisio Areopagita, eta Damaris deitzen zen emakume bat, eta beste batzuk haiekin.

18. KAPITULUA

1. Gauza hauen ondoren, Paulok Atenasetik joan eta Korintora heldu zen;
2. Eta arkitu zuen Aquila izeneko judu bat, Pontoan jaioa, duela gutxi Italiatik etorria, bere emaztea Priscillarekin; (Claudiok agindu baitzuen judu guztiei Erromatik alde egiteko:) eta etorri zitzairen.
3. Eta zeren lanbide berekoa baitzen, hekiekin egon zen, eta lan egiten zuen, zeren haien lanbidez oihal-egile ziren.
4. Eta larunbat guziak sinagogan arrazoitzen zuen, eta persuaditzen zituen Juduak eta Grekoak.

5. Eta Silas eta Timoteo Mazedoniatik ethorri ziranean, Paulo gogoan estutu zan, eta testigantza eman zien Juduei, ezela Jesus Kristo zela.

6. Eta beren buruari kontra egin eta blasfematurik, bere soinekoak astindu eta esan zien: Zuen odola zuen buruen gainean izan bedi; Garbitu naiz: hemendik aurrera jentilengana joango naiz.

7. Eta alde egin zuen handik, eta sartu zen gizon baten etxean, Justus zeritzana, Jainkoa adoratzeko zuena, zeinaren etxea sinagogarekin bat eginik.

8. Eta Crispok, sinagogako buruzagi nagusiak, sinestu zuen Jaunagan bere etxe guziarekin; eta ençun cituzten Korintoar anhitz sinhets ceçaten, eta batheyatu ciraden.

9. Orduan erran zioen Jaunak Paulori gauean ikuskari batez: **Ez izan beldurrik, baina hitz egin, eta ez isildu.**

10. Zeren ni zurekin nago, eta inor ez da zure gainera ezarriko, hiri kalte egiteko: zeren jende asko daukat hiri honetan.

11. Eta han egon zen urte bat eta sei hilabetez, haien artean Jainkoaren hitza irakasten.

12. Eta Galion Akaiako diputatua zenean, juduek bat egin zuten Paulo kontra, eta eraman zuten juizioko aulkira.

13. zioela: Honek konbentzitzen ditu gizonak Legearen kontra Jainkoa adoratzera.

14. Eta Paulok ahoa idikitza zihola, Galionek erran zieten Juduei: Baldin gaizki edo lizunkeria gaiztoa balitz, oi Juduak, arrazoituko nuke zuek jasan nazazuten.

15. Baina baldin hitzen, izenen eta zure legearen kontua bada, begira ezazue; izan ere, ez naiz horrelako gaien epaile izango.

16. Eta bota zituen auzitegitik.

17. Orduan Greziar guziek hartu zuten Sostenes, sinagogako buruzagi nagusia, eta jo zuten auzitegiaren aurrean. Eta Galliok ez zuen gauza horietako batere arduratzen.

18. Eta gero Paulok han gelditu zen denpora luze bat, eta gero despedida hartu zuen anaiei, eta handik itsasoratu zen Siriara, eta harekin Priscilla eta Akila; Zenkreat burua moztu zuen: zeren botoa zuen.

19. Eta ethorri zen Efesora, eta han utzi zituen: baina bera sinagogan sartu zen, eta juduekin eztabaidatzen zuen.

20. Beraiekin denbora gehiago egoteko eskatu ziotenean, ez zuen onartu;

21. Baña agur egin zien, esanez, Jerusalemeko etorriko den jai hau egin behar dut, baina itzuliko naiz zuengana, Jainkoak nahi badu. Eta Efesotik itsasoratu zen.

22. Eta Zesarean lehorreratu zenean, igan zen eta Elizia agurtu zuen, jaitzi zen Antiokiara.

23. Eta han denbora pixka bat igaro ondoren, joan zen, eta joan zen Galaziako eta Frigiako lurralde guziak ordenan, diszipulu guziak sendotuz.

24. Eta Apolo deitzen zen judu bat, Alexandrian jaioa, gizon elokuentea, eta Scripturetan indartsua, etorri zen Efesora.

25. Gizon hau Jaunaren bidetik irakatsi zen; eta izpirituan suharturik, mintzatzen eta irakasten zituen Jaunaren gauzak, Juanen bataioa bakarrik ezaguturik.

26. Eta asi zan ausardiaz mintzatzen sinagogan: zeñak entzutean Akilak eta Priscillak, artu ziozkaten, eta azaldu ziozkaten Jainkoaren bidea hobeto.

27. Eta Akaiara iragaiteko prest zegoenean, anaiak idatzi zuen, exhortatzen zieten diszipuluei hura errezebitzeko:

zeñak, ethorri zenean, asko lagundu zien graziaz sinetsi zutenei.

28. Zeren indarrez konbentzitu zituen Juduak, eta hori publikoki, Scripturez erakusten zuela Jesus Kristo zela.

19. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen, Apolos Korintoan zegoela, Paulo goialdeko lurraldeak igarorik, Efesora ethorri zen, eta diszipulu batzuk aurkitu zituen.

2 Erran cieçén, Sinhesten duçuenetik Espiritu Santua artu duçue? Eta hec erran cieçoten, Guc eztugu bein aditu Espiritu Santurik baden.

3 Eta erran cieçén, Certan batheyatu içan çarete? Eta hec erran ceçaten, Ioannesen bataioari.

4. Orduan esan zuen Paulok, Joaneke egiazki bataiatu zuen penitentziko bataioarekin, erraiten ziotela jendeari sinhets zezaten haren ondotik etorriko zenarengana, hau da, Jesukristorengana.

5. Au entzutean, bataiatuak izan ziran Jesus Jaunaren izenean.

6. Eta Paulok eskuak ezarri zituenean, Espiritu Santua etorri zen haien gainera; eta mintzagarez mintzatzen ziren, eta profetizatzen zuten.

7. Eta gizon guziak ziren hamabi inguru.

8. Eta sarthu zan sinagoga, eta ausardiaz mintzatu zan iru illebetz, Iainkoaren erreinuko gauzez eztabaidatzen eta persuaditzen.

9 Baina anitz gogortu ciradenean, eta sinhesten etzutenean, baina bide hartaz gaizto mintzatzen çutela populuaeren aitzinean, hetaric urrundu eta discipuluac bereizi cituen, tirano baten eskolan egunero eztabaidatzen.

10. Eta honek bi urtez iraun zuen; beraz, Asian bizi ziren guztiek entzun zuten Jesus Jaunaren hitza, juduek nahiz greziarrek.

11. Eta Jainkoak mirakulu bereziak egin zituen Pauloren eskutik:

12. Beraz, bere gorputzetik eriengana eraman zituzten zapi edo mantalak, eta eritasunak alde egin zien, eta izpiritu gaiztoak ilki zitzaizkien.

13. Orduan judu ibiltariak, exorzistak, artu zituzten izpiritu gaiztoak zituztenei dei zezaten Jesus Jaunaren izena, ziotelarik, Paulok predikatzen duen Jesusengatik otorgatzen zaituztegu.

14. Eta baziren zazpi seme Szeva baten, judu bat, eta apaiz-buruak, zeñak hala egiten zutenak.

15. Eta ihardetsi zuen izpiritu gaiztoak, eta esan zuen: Jesus ezagutzen dut, eta Paulo ezagutzen dut; baina nor zara zu?

16. Eta espiritu gaiztoa zen gizona jauzi egin zen haien gainera, eta garaitu eta nagusitu zitzairen, eta etxe hartatik biluzik eta zauriturik ihes egin zuten.

17. Eta hori jakin zuten Efeson bizi ziren judu eta greko guziek ere; eta beldurra erori zen guzien gainera, eta handitu zen Jesus Jaunaren izena.

18. Eta ethorri ziren anhitz sinhesten zutenak, eta aitortzen zuten, eta erakusten zituzten beren egintzak.

19. Arte bitxiak erabiltzen zituzten haietarik askok ere beren liburuak bildu zituzten, eta erre zituzten gizon guztien aitzinean, eta zenbatu zituzten haien prezioa, eta arkitu zituzten berrogeita amar milla zillarrezko pieza.

20 Beraz, handiki hazi zen Jainkoaren hitza eta nagusitu zen.

21. Gauza hauk bukatu ondoren, Paulok gogoan erabaki zuen, Mazedonia eta Akaia zeharkaturik, Jerusalemera joatea, zioela, Han izan naizenean, Erroma ere ikusi behar dut.

22. Bialdu zituen bada Mazedoniara zerbitzatzen zutenarik bi, Timoteo eta Erasto; baina bera Asian egon zen denboraldi batez.

23. Eta denbora berean sortu zen bide hartaz zalaparta txikirik.

24. Zeren Demetrio deitzen zen gizon batek, zilar-oginak, Dianarentzat zilarrezko santutegiak egiten zituenak, ez zuen irabazi txikirik ekarri artisauei;

25. Hark deitu zituen ogibide bereko langileekin, eta erran zioen: Jaunak, badakizue lanbide hunen bidez gure ondasunak ditugula.

26. Eta ikusten duzue eta entzuten duzue, ez bakarrik Efeson, baizik ia Asia osoan zehar, Paulo honek jende asko konbentzitu eta urrundu duela, esanez ez direla eskuz eginak diren jainkorik.

27. Beraz, gure lanbide hau ez ezik, ezerezean geratzeko arriskuan dago; bainan ere Diana jainkosa andiaren tenplua mespretxatua izan dadila, eta haren handitasuna suntsitu behar dela, Asia guztiak eta munduak gurtzen dituen.

28. Eta hitz hauk entzutean, hasarrez beterik zeuden, eta oihu egin zuten, ziotela, Handia da Efesotar Diana.

29. Eta hiri guzia nahasmenduz bete zen: eta Gaio eta Aristarko Mazedoniako gizonak, Paulo bidaian lagunak, harrapaturik, bat-batean sartu ziren antzerkira.

30. Eta Paulok jendearengana sartu nahi zuenean, ez zioten utzi diszipuluek.

31. Eta bere adiskide ziren Asiako buruzagietarik batzuek igorri zioten harengana, othoituz, ez zedin abenturatu antzerkira.

32. Batzuek bada oihu egin zuten gauza bat, eta besteak bestea: zeren nahasturik zegoen elkargoa; eta gehienek ez zekiten zergatik elkartu ziren.

33. Eta atera zuten Alexandro jendetzatik, Juduek hura aurrera eraman zuten. Eta Alexandrok keinua egin zion eskuaz, eta herriaren aurrean defendatu nahi izan zuen.

34. Bainan jakin zutenean judua zela, guziek boz bakar batez oihukatu zuten bi orduz, Handia da Efesotar Diana.

35. Eta udaltzainak jendea baretu zuenean, erran zuen: Efesotarrok, ze gizon dago ez dakienik nola Efesotar hiria Diana jainkosa handiaren eta Jupitertik jausi zen irudiaren adoratzailea den. ?

36 Bada, gauça hauc ezin dirala erran, isilik egon behar zarete, eta deus egin gabe.

37. Zeren hona ekarri dituzue gizon hauek, zeinak ez diren ez elizen lapurrak, ez oraindik zuen jainkosaren blasfematzaileak.

38. Bada Demetriok, eta harekin dauden artisauek inoren kontrako auzirik badute, legea zabalik dago, eta diputatuak daude: bata besteari auzia eman beza.

39. Bainan beste gai batzuei buruz zerbaiz galdetzen baduzue, legezko batzar batean erabakiko da.

40. Zeren arriskuan gabilta egun honetako zalapartagatik auzitan egoteko, ez baitago arrazoirik batzar honen kontuak emateko.

41. Eta hau erran zuenean, despeditu zuen batzarra.

20. KAPITULUA

1. Eta iskanbila gelditu zenean, Paulok dei egin zituen diszipuluak, eta besarkatu zituen, eta joan zen Mazedoniara joateko.

2. Eta alde oietatik igaro zanean, eta exhortazio asko eman zituanean, ethorri zan Greziara.

3. Eta han egon zen hiru hilabete. Eta juduek itxaropena egin ziotenean, Siriara itsasoratzekotan, Mazedoniatik itzultzeko asmoa zuen.

4. Eta harekin batera joan zen Asiara Bereako Sopater; eta Tesalonikarretatik, Aristarko eta Secundo; eta Gaio Derbekoa, eta Timoteo; eta Asiakoak, Tikiko eta Trofimo.

5. Hauek aitzinean zihoazen Troasen gelditu ziguten.

6. Eta ontziratu ginen Filipitik Legamia gabeko ogien egunen ondoren, eta bost egunen buruan ethorri ginen haiengana Troasera; han egon ginen zazpi egun.

7. Eta asteko lenengo egunean, diszipuluak bildu ziranean ogia zatitzera, predikatu zien Paulok, biharamunean irteteko prest; eta gauerdia arte jarraitu zuen bere hitzaldia.

8. Eta argi asko zeuden goiko gelan, non bildu ziran.

9 Eta leiho batean eseri zen Eutiko deitzen zen gazte bat, lo sakon batean eroria: eta Paulo predikatzen ari zela luze, hondoratu zen loarekin, eta erori zen hirugarren ganbaratik, eta hilik jaso izan zen.

10. Eta iautsirik Paulo, erori zitzaion haren gainera, eta besarkaturik erran zuen: Ez zaitezte kezkatu; bere bizitza bere baitan baita.

11. Bada, berriz igan zenean, eta ogia hautsi zuenean, jan zuen, eta denbora luzez mintzatu zen, eguna argitu arteo, alde egin zuen.

12. Eta gizon gaztea bizirik ekarri zuten, eta ez ziren guti kontsolatu.

13. Eta aitzinetik joan ginen ontzira, eta ontziratu ginen Asosera, han Paulo hartzeko asmoarekin: zeren hala erabaki zuen, bere burua oinez joateko gogoz.

14. Eta Asosen gurekin bildu zenean, hartu genuen hura, eta Mitilenera etorri ginen.

15. Eta handik itsasoratu ginen, eta biharamunean etorri ginen Kiosen aldera; eta biharamunean Samosera heldu ginen eta Trogiliora gelditu ginen; eta hurrengo egunean Miletora etorri ginen.

16. Zeren Paulek erabaki zuen Efesotik nabigatzeko, zeren ez baitzuen denbora Asian igaro nahi: zeren laster izan baitzen, ahal balitz, Jerusalemene egoteko Pentekoste egunean.

17. Eta Miletotik bidali zituen Efesora, eta deitu zituen elizako zaharrei.

18. Eta ethorri ziranean, esan zien: Badakizue, Asiara ethorri nintzela lehen egunetik, zer moduz egon naizen zuekin garai guzietan.

19. Iauna zerbitzatzea gogo umiltasun guziarekin, eta anitz malkoz, eta tentazioz, juduen harrabotsagatik gertatu zitzaizkidanak.

20. Eta nola ez dudan ezer gorde zuentzat onuragarri zenik, baizik erakutsi zintuztela, eta irakatsi zaituztet publikoki eta etxez etxe.

21. Iuduei, eta Greziarrei ere testimonioa, Jainkoaren damua, eta Jesukristo gure Jaunaren fedea.

22. Eta orain, huná, noa izpirituan loturik Jerusalemera, han gertatuko zaizkidan gauzak jakin gabe.

23. Baña Espiritu Santuak erri guzietan lekukotzen duela, dioela loturak eta atsekabeak nagoela.

24. Baina gauza hauetarik ez naute hunkitzen, eta ez dut neure bizitza maitetzat hartzen, bozkarioz buka dezadan neure bidea, eta Jesus Jaunagandik jaso dudana ministerioa, Jainkoaren graziaren Ebanjelioa testigutzeko. .

25. Eta orain huna, badakit zuek guziok, zeinen artean joan naizen Jainkoaren erreinua predikatzen, ez duzuela gehiago ikusiko ene aurpegia.

26. Argatik artatzen zaituztet gaur egun aitortzera, garbi nagoela gizon guztien odoletik.

27. Zeren ez naiz baztertu Jainkoaren aholku guztiak zuei aditzera emateari.

28. Beguiraque bada çuec eta arthalde guciac, ceinen gainean Espiritu Santuac içan çaituzteçuen gainbegirale, Jainkoaren Eliza, cein bere odolaz erosi baitu.

29. Zeren badakit hau, ene irten ondoren otso gaiztoak sartuko direla zuen artean, artaldea barkatu gabe.

30. Zeuen burutik ere sortuko dira gizonak, gauza gaiztoak erraiten dituztela, diszipuluak haien ondotik erakartzeko.

31. Zaindu, bada, eta gogoratu, hirur urteren buruan ez nintzela utzi gau eta egun bakoitzari malkoz abisatzeari.

32. Eta orai, anaiak, gomendatzen zaituztet Jainkoari, eta haren graziaren hitzari, zeinak eraikitzeke gai zaituztenak, eta santutuak diren guztien artean herentzia emateko.

33. Ez dut inoren zilarra, ez urrerik, ez jantzirik gutiziatu.

34. Bai, zeuek zeuek badakizue, esku hauek zerbitzatu dituztela nire beharrianak, eta nirekin zeudenei.

35. Erakutsi drauzuet gauza guztiak, nola hala nekaturik ahulei sostengatzeko, eta orhoit zaitezteela Jesus Jaunaren hitzez, nola erran zuen: **Dohatsuagoa da ematea, jasotzea baino.**

36. Eta hau erran zuenean, belaunikaturik, othoitz egin zuen haiekin guztiekin.

37. Eta guztiak negar handiz egin zuten, eta erori ziren Paulo lepora, eta musu eman zioten.

38. Gehienbat tristuraturik, erran zituen hitzengatik, haren arpegia ikusi ez zezaten. Eta harekin batera ontzira joan ziren.

21. KAPITULUA

1. Eta gerthatu zen, hekietatik atera eta abian jarri ondoren, zuzen-zuzenean heldu ginen Koosera, eta hurrengo egunean Rodasera, eta handik Patarara.

2. Eta arkiturik ontzi bat Feniziara pasatzen ari zela, igan ginen, eta abiatu ginen.

3. Zipre aurkitu genuenean, ezkerreko aldean utzi eta Siriara itsasoratu ginen, eta Tirora lehorreratu ginen: zeren han ontzi hura bere zama deskargatu behar zuen.

4. Eta diszipuluak arkiturik, han egon ginen zazpi egunez, zeinek esan zion Pauli Espirituaz, ez zezala Jerusalemara igo.

5. Eta egun haiek bete genduanean, alde egin giñan eta joan giñan; eta denek eraman gintuzten bidera, emazte eta seme-alabekin, hiritik atera arte: eta belauniko jarri ginen itsasertzean, eta otoitz egin genuen.

6. Eta bata bestea utzirik, barkua hartu genuen; eta berririo etxera itzuli ziren.

7. Eta Tirotik gure bidea bukatu genuenean, ethorri ginen Ptolemaidagana, eta agurtu gintuzten anaiak, eta haiekin egon ginen egun batean.

8. Eta biharamunean, Paulen taldetik gindoazenok, ethorri ginen Cesareara, eta sartu ginen Filipe Ebanjelariaren etxera, zeña zen zazpietako bat; eta harekin egon zen.

9. Eta gizon berak zituen lau alaba, birjina, profetizatzen zutenak.

10. Eta egun asko egon ginelarik, Judeatik Agabo zeritzan profeta bat jautsi zen.

11. Eta guregana ethorri zenean, hartu zuen Pauloren gerrikoa, eta bere eskuak eta oinak lotu zituen, eta esan zuen: Hau dio Espiritu Santuak: Hala lotuko dute Jerusalem juduek gerriko hau duen gizona, eta entregatuko dute. jentilen eskuak.

12. Eta gauza oiek entzutean, bai guk, bai toki hartakoek, othoitz egin genion ez zedin igo Jerusalemara.

13. Orduan ihardetsi zuen Paulok: Zer esan nahi duzue negarrez eta ene bihotza hautsi? zeren prest nago ez bakarrik lotua egoteko, baizik eta Jerusalem hiltzeko ere Jesus Jaunaren izenagatik.

14. Eta konbentzitu nahi ez zuenean, gelditu ginen, esanez: Egin bedi Jaunaren borondatea.

15. Eta egun aiek ondoan artu gintuen gure gurdiak, eta igan ginen Jerusalemara.

16. Joan ziren gurekin Zesareako diszipuluetarik batzuk ere, eta ekarri zuten hekiekin Mnason Zipreko bat, diszipulu zahar bat, zeinengan egon behar genuen.

17. Eta Jerusalemara ethorri ginenean, anaiak atsegin handiz hartu gintuzten.

18. Eta hurrengo egunean sartu zan Paul gurekin Santiagoga; eta adineko guztiak bertaratu ziren.

19. Eta agurtu zituenean, aditzera eman zuen bereziki zer egin zituen Jainkoak jentilen artean bere ministerioz.

20. Eta hori entzutean, glorifikatu zuten Jauna, eta erran zioten: Ikusten duzu, anaia, zenbat milla judu sinhesten dutenak; eta denak dira legearen gogotsu:

21. Eta jakinarazten dizute, jentilen artean dauden judu guziei irakasten diezuela Moises uztera, esanez ez dutela beren seme-alabak erdainzitu behar, ez ohiturak jarraitu behar.

22. Zer da beraz? jendetza bildu behar da, zeren adituko dute ethorri zarela.

23. Egizu, bada, erraiten dizugun hau: Lau gizon ditugu haietan botoa dutenak;

24. Hartu itzazu, eta garbitu zaitez haiekin, eta izan hekien ardurapean, burua moztu dezatela: eta guziek jakin dezatela zutaz jakinarazi zituzten gauzak ez direla ezer; baña zeu ere ordenaturik ibiltzen zarela, eta legea betetzen duzula.

25. Sinesten duten jentilei buruz, idatzi dugu eta ondorioztatu dugu ez dutela horrelakorik behatzen, baizik eta idoloek eskainitako gauzetatik, eta odoletatik, eta itotik, eta fornicaziotik gordetzeko.

26. Orduan Paulok gizonak hartu zituen, eta biharamunean beraiekin garbituz, tenpluan sartu zen, purificazio-egunak bete zirela adierazteko, haietako bakoitzarentzat ofrenda bat eskaini arte.

27. Eta zazpi egunak ia bukatu zirenean, Asiako juduek, hura tenpluan ikusi zutenean, jende guztia piztu zuten, eta eskuak ezarri zizkioten.

28. Oihu eginez, Israelgo gizonak, lagundu: au da gizon guztia nonahi irakasten duena herriaren, eta legearen, eta toki hunen aurka, eta gainera greziarrak ere tenplura eraman zituena, eta kutsatu du leku santu hau.

29 (Ecen lehen harekin ikusi baitzuten hirian Trofimo Efesoarra, Paulok tenplura eraman zuela uste baitzuten.)
 30. Eta hiri guzia hunkitu zen, eta jendea lasterka lasterka, eta hartu zuten Paulo, eta atera zuten tenplotik, eta berehala itxi ziren ateak.
 31. Eta hura hiltzera zihoazela, berri bat heldu zitzaion bandako buruzagiari, zeren Jerusalem guzia zalapartan zegoela.
 32. Ceinek bereala artu zituen soldaduak eta centurioiak, eta lasterka joan ziran hekiengana: eta ikusirik kapitain nagusia eta soldaduak, utzi zieten Paulo jota.
 33. Orduan hurbildu zen kapitain nagusia, eta hartu zuen, eta agindu zion lotzeko bi kateekin; eta eskatu zuen nor zen, eta zer egin zuen.
 34. Eta batzuek oihu egin zuten bata, besteak beste, jendetzaren artean: eta zalapartarako ziurtasuna jakin ezinik, manatu zuen gaztelura eramateko.
 35. Eta eskaileretara ethorri zenean, hala izan zen, soldaduengandik sortua izan zen jendearen bortizkeriagatik.
 36. Zeren jende jendetza atzetik zetorren, oihu eginez: Alde hura.
 37. Eta Paulok gaztelura eraman behar zutenean, erran zioen kapitain nagusiari: Hitz egin dezaket zuri? Nork esan zuen: Ezin al duzu greziar hitz egin?
 38. Ez al zara hi egiptoar hura, egun auen lenago zalaparta egin eta basamortura lau milla gizon hiltzaileak eraman zituena?
 39. Bainan Paulek erran zuen: Ni naiz Tarsoko judu bat, Kiliziako hiri bat, hiririk ez den hiritar bat: eta othoizten dizut, utz nazazula herriari mintza dezadan.
 40. Eta lizentzia eman zionean, Paulo eskaileretan gelditu zen, eta eskuaz keinua egin zion jendeari. Eta isiltasun handia egin zenean, mintzatzen zitzaien hebreeraz, zioela:

22. KAPITULUA

1. Gizonak, anaiak eta gurasoak, entzun ezazute orain egiten dizuedan nire defentsa.
 2 (Eta aditu zutenean hebreeraz mintzatzen zitzaiea, are gehiago ixildu ziren, eta dio:)
 3. Ni naiz, egiazki, judua naizen gizona, Tarson jaioa, Kiliziako hiri batean, eta hiri honetan Gamalielen oinetan hazia, eta arbasoen legearen molde perfektuaren arabera irakatsi zuena, eta gogotsu nengoen. Jainkoa, zuek denok gaur egun zareten bezala.
 4. Eta persekutatu nuen bide hau heriotzeraño, gizonak zein emakumeak presondegiatara lotuz eta emanez.
 5. Bezala, aphez nagusiek, eta zaharren ondasun guziak, testigantza ematen dit: zeñatik ere anaiei gutunak artu nizkion, eta joan nintzan Damaskora, han loturik zeudenak Jerusalemara ekartzera, zigortzeko.
 6. Eta gerthatu zen, nere bidaia egiten nuela, eta eguerdi aldera Damaskora hurbildu nintzela, bat-batean zerutik argi handi bat piztu zen nire inguruan.
 7. Eta erori nintzen lurrera, eta entzun nuen boz bat esaten zidan: **Saulo, Saulo, zergatik jazartzen nauzu?**
 8. Eta nik erantzun nion: Nor zara, Jauna? Eta esan zidan: **Ni naiz Jesus Nazaretarra, zuk jazartzen dizona.**
 9. Eta nirekin zeudenek argia ikusi zuten, eta beldur ziren; bainan ez zuten entzun niri mintzatzen zitzaidanaren ahotsa.

10. Eta erran nuen: Zer egingen dut, Jauna? Eta Jaunak esan zidan: **Jaiki eta zoaz Damaskora; eta han esango dizute egin beharreko gauza guztiak.**
 11. Eta argi haren aintzagatik ikusi ezinik, nirekin ziradenen eskutik eramanik, ethorri nintzen Damaskora.
 12. Eta Ananias bat, Legearen arabera gizon debotoa, han bizi ziren Judu guzien berri ona zuena,
 13. Etorri zan enegana, eta zutik jarri zan, eta esan zidan: Saul anaia, artu eure ikusmena. Eta ordu berean begiratu nion harengana.
 14. Eta esan zuen: Gure arbasoen Jainkoak aukeratu zaitu, haren borondatea ezagutu dezazun, eta Justo hura ikus dezazun, eta haren ahoko ahotsa entzuteko.
 15. Zeren haren testigu izango zara gizon guzientzat ikusi eta entzun duzunaren.
 16. Eta orain zergatik gelditzen zara? Jaiki zaitez, eta bataiatu, eta garbitu zure bekatuak, Jaunaren izena deituz.
 17. Eta gerthatu zen, Jerusalemara itzuli nintzenean, tenpluan otoitz egiten nuen bitartean, trantzean egon nintzen;
 18. Eta ikusi zidala esaten zidala, **Azkar zaitez eta ilki zaitez laster Jerusalemetik, zeren ez dute jasoko zure testigantza nigatik.**
 19. Eta erran nion: Jauna, badakite sinagoga guzietan espetxeratu eta kolpatu ditudala higan sinestu zutenak.
 20. Eta zure Esteban martiriaren odola isuri zenean, ni ere ondoan nengoen, eta ados nengoen haren heriotzera, eta gordetzen nituen hura hil zutenen jantziak.
 21. Eta esan zidan: **Alde, zeren hemendik urrun bidaliko zaitut jentilengana.**
 22. Eta entzun zioten hitz hau, eta orduan altxatu zuten beren boza, eta erran zuten: Kendu halako gizona lurretik, zeren ez da egoki bizitzea.
 23. Eta oihuka ari zirelarik, soñekoak erantzi eta hautsak airera botatzen zituzten,
 24. Kapitain nagusiak manatu zuen gaztelura ekar zezaten, eta agindu zuen azotatzaz aztertzeko; jakin zezan zergatik oihukatu zuten haren kontra.
 25. Eta lotzen zutenean, Paulek erran zioen han zegoen zenturioari: Zilegi al zaizue azotatzea Erromatarra eta kondenatu gabea den gizon bat?
 26. Hori entzutean, zenturioiak joan zen eta esan zion kapitain nagusiari, zioelarik: Begira ezazu zer egiten duzun, zeren gizon hau erromatarra da.
 27. Orduan ethorri zen kapitain nagusia, eta erran zioen: Esan iezadazu, zu al zara Erromatarra? Esan zuen: Bai.
 28. Eta ihardetsi zuen kapitain nagusiak: Diru askorekin lortu nuen askatasun hau. Eta Paulok esan zuen: Baina ni libre jaio naiz.
 29. Orduan, berehala alde egin zuten hura aztertu behar zuenarengandik: eta kapitain nagusia ere beldur zen, jakin zuenean Erromatarra zela, eta lotu zuelako.
 30. Biharamunean, zeren jakin nahi baitzuen juduengandik salatua izan zen ziurtasuna, askatu zuen bere giltzaetatik, eta agindu zuen aphez nagusiei eta beren kontseilu guztia ager zezaten, eta eraman zuen Paulo, eta jarri zuen hekien aitzinean.

23. KAPITULUA

1. Eta Paulok konzilioa begitanturik, erran zuen: Gizonak, anaiak, bizi izan naiz Jainkoaren aurrean gaur arte.

2. Eta Ananias apaiz nagusiak agindu zien haren ondoan zeudenei ahoan jo zezaten.

3. Orduan esan zion Paulok: Jainkoak jo egingo zaitu, harresi zuria: zeren esertzen al zara ni legearen arabera juzgatzeko, eta legearen kontra jotzeko agintzen nauzu?

4. Eta ondoan zeudenek erran zuten: Iraintzen al duzu Jainkoaren Sacerdote Nagusia?

5. Orduan esan zuen Paulok: Ez nekien, anaiak, apaiz nagusi zenik: zeren idatzita dago: Ez dezu gaizki esango zure erriko buruzagiari.

6. Bainan Paulek ikhusi zuenean alde bat Saduzeoak eta besteak Fariseoak zirela, oihu egin zuen kontzilioan: Gizonak, anaiak, Fariseoa naiz, Fariseo baten semea; galderan.

7. Eta esan zuenean, distentsioa sortu zen Fariseoen eta Saduzeoen artean, eta jendetza zatitu zen.

8. Zeren Saduzeoek diote ez dela resurrecciónrik, ez aingerurik, ez espiriturik: baina fariseuek biak aitortzen dituzte.

9. Eta oihu andi bat jaiki zen: eta jaiki ziren Fariseuen partetik zeuden Scribak, eta liskar egin zuten, ziotelarik: Ez dugu arkitzen gaitzik gizon hunengan; Jainkoa.

10. Eta distentsio andi bat sortu zenean, kapitain nagusiak, Paulo hetarik puskatuko ote zen beldurrez, manatu zuen soldaduak jaisten, eta indarrez har zezaten hekien artetik, eta ekar zezaten gaztelura.

11. Eta ondoko gauean, Jaunaren ondoan gelditu zen, eta esan zuen: « **Aizu, Paulo, zeren nola testimoniatu nauzu Jerusalem, hala behar duzu testigantza eman Erroman ere.** »

12. Eta eguna izan zenean, juduetarik batzuk elkartu ziren, eta madarikaziopean lotu zituzten, esanez ez zutela ez ian ez edanen Paulo hil arte.

13. Eta berrogei baino gehiago ziren konspirazio hau egin zutenak.

14. Eta etorri ziran apaizburu eta zaharregana, eta esan zieten: Maldizio handi baten azpian lotu gara, ez dugula ezer jango Paulo hil arte.

15. Orain bada concilioarekin aditzera ematen diozue kapitain buruzagiari, hura biar dakizuen ganat, haren gañean zerbait argiago galdetuko bazenute bezala: eta gu, edo beti hurbiltzen den, prest gaude hura hiltzeko.

16. Eta Pauloren arrebaren semeak entzutean hekien etzana zela, joan eta gazteluan sartu zen, eta esan zion Pauli.

17. Orduan deithu zuen Paulok Centenarioetarik bat, eta erran zuen: Ekarri zazue gizon gazte au kapitain nagusiarengana: zeren gauza jakin bat dauka hari esateko.

18. Hartu zuen bada, eta eraman zuen kapitain nagusiarengana, eta erran zuen: Paulo presoak dei egin ninduen harengana, eta othoitz egin zidan gazte hau zuregana ekartzeko, zer esan behar duen.

19. Orduan kapitain nagusiak eskutik harturik, joan zen harekin alde batera, eta galdetu zion: Zer da esan behar didazu?

20. Eta erran zuen, Juduek adostu zaituzte gura zaituztela Paulo biar dezazula asanbladara, zertxobait hobekiago galdetuko balute bezala.

21. Baña etzaiozue etsi: zeren beraiek igartzen dute berrogei gizon baino geiago, zeinek zin egin baitute, ez ian ez edanen hura hil arte: eta orain prest daude. zuregandik promesaren bila.

22. Orduan, kapitain nagusiak alde egin zuen mutil gaztea, eta agindu zion: Begira ez esan nehoi gauza hauek erakutsi dizkidazula.

23. Eta dei egin zizkion bi zenturioi, zioelarik: Prestatu berrehun soldadu Zesareara joateko, eta hirurogei eta hamar zaldizkoak eta berrehun lantzariak, gaueko hirugarren orduan;

24. Eta eman iezaiezu abereak, Paulo gainean jarri eta salba ditzaten Felix Gobernadorearengana.

25. Eta honela idatzi zuen gutun bat:

26. Klaudio Lisiasek Felix gobernadore bikainari agurtzen dio.

27. Gizon au hartua izan zen Juduetatik, eta hetarik hil behar zuen: orduan ethorri nintzen armada batekin, eta libratu nuen, jakinik erromatarra zela.

28. Eta jakin nahi nuenean zergatik akusatzen zuten hura, eraman nuen beren kontziliara.

29. Cein ikusi nuen beren Legeko auziez akusatuta nengoela, baina ez zuela ezer ezarri heriotzarako edo lokarrietarako dignorik.

30. Eta kontatu zidatenean nola Juduek gizon hura itxaroten zutela, berehala bidali nuen zuregana, eta agindu nion bere akusatzaileei ere zure aurrean esateko haren kontra zutena. Agur.

31. Orduan soldaduek, agindu zien bezela, hartu zuten Paulo, eta eraman zuten gauzez Antipatrisera.

32. Biharamunean utzi zituzten zaldizkoak harekin joateko, eta gaztelura itzuli ziren.

33. Zesareara ethorriarik eta epistola Gobernadoreari eman ziotenean, Paul-ere aurkeztu zioten haren aitzinean.

34. Eta Gobernadoreak gutuna irakurri zuenean, galdetu zuen zein probintzia zen. Eta jakin zuenean Ziliziakoa zela;

35. Entzungo zaitut, esan zuen, zure akusatzaileak ere ethorri direnean. Eta agindu zuen Herodesen auzitegian gorde zezaten.

24. KAPITULUA

1. Eta bost egunen buruan, Ananias apaiz nagusia jautsi zen zaharrekin, eta Tertulo deitzen zen hizlari batekin, zeina Gobernadoreari Pauloren aurka agerrarazi zion.

2. Eta dei egin zutenean, Tertulo asi zen salatzen, zioela: Zugatik lasaitasun andia gozaten dugula, eta zure probidentziagatik nazio honi gauza oso digneak egiten zaizkiola.

3. Beti eta toki guztietan onartzen dugu Felix noblea, esker onez.

4. Alabaina, ez naizela zurekin gehiago aspergarria izan, otoitz egiten dizut zure clemenziak hitz batzuk entzun ditzagun.

5. Zeren arkitu baitugu gizon au izurria, eta mundu osoko Judu guzien artean sedizio eragilea, eta Nazarenoen sektako buru.

6. Nork ere tenploa profanatzen joan den: zeña artu genduan, eta juzgatu nai genduan gure legearen arabera.

7. Bainan Lisias kapitain nagusia etorri zitzaigun, eta bortxa handiz kendu zuen gure eskuetatik.

8. Aginduz bere akusatzaileak zuregana ethor daitezen: zeinen aztertuz eure buruak ezagut dezazun gauza hauen guzia, zeinetaz salatzen dugun.

9. Eta juduek ere baietza eman zieten, ziotelako gauza hauek hala zirela.

10. Orduan, Paulok, Gobernadoreak keinua egin eta gero, ihardetsi zuen: Zeren badakit urte askoan zarela nazio honen juje, are eta alaiago erantzuten diot neure buruari.

11. Zeren uler dezazun, oraindik hamabi egun besterik ez dirala Jerusalemara gurtzera igo nintzenetik.

12. Eta ez ninduten arkitu tenpluan inorekin eztabaidan, ez jendea altxatzen, ez sinagogetan, ez hirian.

13. Eta ezin probatu orain salatzen nauten gauzak.

14. Baina hau aitortzen dizut: heresia deitzen duten bidearen ondotik, hala adoratzeko dudala ene arbasoen Jainkoa, legean eta profetetan idatzitako gauza guztiak sinetsiz.

15. Eta itxaropena dute Jainkoarengan, beraiek ere onartzen dutena, hildakoen resurrección bat izanen dela, justoen zein bidegabeen.

16. Eta hortan egiñatzen naiz, Jainkoaren eta gizonen kontrako konzientzia beti gaitzik gabea izateko.

17. Urte askoren buruan etorri nintzen nere herriari limosna eta opariak ekartzera.

18. Bada, Asiako judu batzuek aurkitu ninduten tenpluan garbiturik, ez jendez, ez zalapartaz.

19. Nork izan behar lukete hemen zure aitzinean, eta aurka egin behar lukete, baldin ene kontrako zerbait balute.

20. Bestela, erran dezatela hemen hauek beraiek, baldin ekiten badute nigan gaiztakeriarik egiten, kontzilioaren aurrean egon nintzen bitartean,

21. Ezpada ahots bakarragatik, oihu egin nuen haien artean zutik: Hildakoen resurrectioneaz, zuek gaur auzitan nagote.

22. Eta Felixek gauz hauk entzutean, bide hartaz jabetuago zeuzkala, atzeratu egin zituen, eta esan zuen: Lisias kapitain nagusia jaisten denean, ezagutuko dut zure kontuaren azkena.

23. Eta agindu zion centurion bati Paul gorde zezala, eta utz zezala askatasuna, eta ez zezala debekatu bere ezagunetarik bateri zerbitzatzeko edo harengana etortzeko.

24. Eta egun batzuren buruan, ethorri zenean Felix bere emazte Drusillarekin, zeina Judua zen, Paul erakartzera bidali zuen, eta aditu zuen Kristoren fedez.

25. Eta etortzeko zuzentasunaz, neurritasunaz eta juizioaz arrazoitzen zuelarik, Felixek dardar egin zuen, eta ihardetsi zuen: Zoaz oraingoan; sasoi egoki bat dudanean, zuri deituko dizut.

26. Itxaroten zuen, gainera, Paulengandik eman ziotela dirua, hura askatu zezan: hortaz, gero eta maizago igortzen zuen haren bila, eta harekin komunikatzen zuen.

27. Bainan bi urtheren buruan Porzio Festo ethorri zen Felixen gelara: eta Felixek, juduei atsegin bat erakutsi nahirik, Paulo loturik utzi zuen.

25. KAPITULUA

1. Bada Festo ethorri zenean probintzira, hirur egunen buruan igan zen Zesareatik Jerusalemara.

2. Orduan apaiz-buruak eta juduen buruzagiak Paulen aurka agerrarazi zioten, eta othoitz egin zioten:

3. Eta grazia eskatu zuen haren kontra, igor zezala Jerusalemara, hura hiltzeko bidean isilik jarritz.

4. Baina Festok ihardetsi zioen, Paulo Zesarean gorde behar zela, eta bera laster joango zela hara.

5. Iauts beitez bada, erran zuen artetik ahal duenak, nirekin, eta akusa dezatela gizon hau, baldin gaiztakeriarik baldin bada bere baitan.

6. Eta hamar egun baño geiago egonik hekien artean, jautsi zan Zesareara; eta biharamunean, auzi-aulkian eserita, Paulo ekartzeko agindu zuen.

7. Eta ethorri zenean, Jerusalemek jautsi ziren Juduak inguruan gelditu ziren, eta salaketa asko eta astunak jarri zituzten Paulen aurka, zeinak ezin izan zituzten frogatu.

8. Berak ihardetsi zuen bitartean: Ez juduen legearen kontra, ez tenpluaren kontra, ez Zesarren kontra, ez dut ezer ofenditu.

9. Baina Festok, Juduei atsegin egin nahirik, ihardetsi zion Pauli, eta esan zuen: Igo al al zara Jerusalemara, eta han gauz hauetaz juzgatua izanen ene aurrean?

10. Orduan Paulek erran zuen: Zesarren tribunalean nago, non juzgatu behar naizen: ez diet gaizki egin Juduei, zuk ongi dakizuen bezala.

11. Zeren baldin gaizkile banaiz, edo heriotzeko merezi duen gauzarik egin badut, ez det uko hiltzeari: baina hauek akusatzen nauten gauz hauetarik batere ezpada, nehork ez nazake hekien esku utzi. Zesarri dei egiten diot.

12. Orduan Festok, kontzilioarekin hitz egin zuenean, ihardetsi zuen: Zesari erreklamatu al diozu? Zesarrengana joango zara.

13. Eta egun batzuen buruan, Agripa erregea eta Bernice ethorri ziren Zesareara, Festori agurtzera.

14. Eta egun asko egon ziranean, Festok Paulen auzia aditzera eman zion erregeari, zioelarik: Gizon bat gelditu da Felixek preso.

15. Nori buruz, Jerusalemen nintzelarik, apaizburuek eta juduen zaharrek jakinarazi zidaten, haren kontrako epaiketa izan nahi zutelarik.

16. Ihardetsi nion: Erromatarren modua ez da inor hiltzera libratzea, akusatuak akusatzaileak aurrez aurre izan baino lehen, eta bere kontrako krimenaz bere buruaz erantzuteko baimena izan aurretik.

17. Beraz, hona ethorri zirenean, biharamunean inolako atzerapenik gabe jarri nintzen juizioko aulkian, eta agindu nuen gizona atera zedin.

18. Noren aurka, akusatzaileak altxatu zirenean, ez zuten nik uste nuen bezala salaketarik ekarri.

19. Baña zenbait galdera zeuzkan haren kontra beren sineskeriaz, eta Jesus bat hildakoaz, zeina Paulok bizi zela baieztatzen zuen.

20. Eta nolako galderak zalantzan neuzkanez, galdetu nion ea joango ote zen Jerusalemara, eta han epaituko zuten gai hauetaz.

21. Baña Paulok erreklamatu zuenean, Augustoren entzuterako gorde zezaten, agindu nuen gorde zezala Zesarrengana igorri arteo.

22. Orduan Agripak esan zion Festori: Neuk ere adituko nuke gizon hura. Bihar, esan zuen, entzunen diozu.

23. Eta biharamunean, ethorri zirenean Agrippa, eta Bernice, pompa andiarekin, eta entzuteko tokian sartu zirenean, buruzagi nagusiekin eta hiriko gizon nagusiekin, Festusen manamenduz Paul atera zen.

24. Eta Festok esan zuen: Agripa erregea, eta hemen gurekin dauden gizon guztiak, ikusten duzue gizon hau, zeinaren inguruan judutarren jendetza guztiak nirekin tratatu baitute, bai Jerusalem, baita hemen ere, oihukatzen zuela ez zuela egin behar. gehiago bizi.

25. Bainan ekidin dudanean ez zuela deus egin heriotzeko dignorik, eta berak Augustorengana jo duela, erabaki dut hura igortzea.

26. Zeñataz eztut gauza jakinik ene Jaunari idazteko. Hargatik atera dut zure aitzinean, eta bereziki zure aitzinean, Agripa erregea, azterketa egin ondoren zertxobait idazteko.
27. Zeren ez zait zentzuzkoa iruditzen preso bat bidaltzea, eta ez haren kontra eginiko krimenak adieraztea.

26. KAPITULUA

- 1 Orduan Agripak erran zioen Paulori: Permititu duk hiregatik hitz egitea. Orduan Paulek eskua luzatu eta bere buruaz erantzun:
2. Pozik uste dut neure burua, Agripa erregea, zeren neure buruaz erantzungo baitut gaur hire aurrean, juduei leporatzen dizkidaten gauz guziez.
3. Batez ere badakidalako zu aditua zarela Juduen artean dauden usadio eta auzi guzietan;
4. Nere bizimodua ene gaztarotik, Jerusalemen lehen ene nazioaren artean izan zena, ezagutzen dute judu guziek;
5. Zeinek hasieratik ezagutu ninduten, baldin testigantzatuko balute, gure erlijioiko sektarik estuenaren ondotik fariseu bizi nintzela.
6. Eta orain zutik nago eta epaitua naiz gure arbasoei Jainkoak eginiko promesaren itxaropenagatik.
7. Zeñetara, gure hamabi leinuek, gau eta egun Jainkoa zerbitzatzen dutelako, itxaropena dute. Itxaropenagatik, Agripa erregea, juduengatik akusatuta nago.
8. Zergatik uste da zuekin gauza sinestezina dela, Jainkoak hildakoak piztuko dituela?
9. Egiazki uste nuen neure buruarekin, gauza asko egin behar nituela Jesus Nazaretarraren izenaren kontra.
10. Zer egin nuen nik ere Jerusalem: eta sainduetarik asko kartzelan itxi nituen, apaiz nagusiengandik agintea harturik; eta hil ziranean, eman nuen nere boza haien kontra.
11. Eta maiz zigortu nituen sinagoga guztietan, eta behartu nituen blasfematzeraz; eta hekien kontra izugarri erotuta, hiri arrotzetara ere pertsegitu nituen.
- 12 Orduan, Damaskora joan nintzenez, apaiz nagusien agintaritzaz eta enkarguarekin,
13. Oi errege, eguerdian, zeruko argi bat ikusi nuen bidean, eguzkiaren distiraren gainetik, nire inguruan eta nirekin zihoztenak.
14. Eta guziak lurrera erori ginenean, entzun nuen boz bat niri mintzatzen, eta zioela hebrear hizkuntzan: **Saulo, Saulo, zergatik jazartzen nauzu? kosta egiten zaizu piken kontra ostikoka ematea.**
15. Eta erran nion: Nor aiz, Jauna? Eta harc erran cieçón, **Ni naiz Jesus, hic persecutatzen duana.**
16. Baina jaiki zaitez, eta egon zaitez zure oinen gainean: zeren horretarako agertu zaitut, zerbitzari eta lekuko izan dezazun ikusi dituzun gauza hauetaz, eta agertuko nizkizuten gauzez;
17. Libratzen zaitut herritik, eta jentiletatik, zeñatara orain igortzen zaitut;
18. Haien begiak ideki ditzaten, eta ilunpetik argira, eta Satanen boteretik Jainkoarengana biurtzeko, bekatuen barkamena eta herentzia jaso dezaten nigan den fedezaz santutuak direnen artean.
19. Hortaz, o Agripa erregea, ez nintzen desobediente izan zeruko ikuskerari.

20. Baina Damaskotarrei, eta Jerusalemen, eta Judeako bazter guzietan, eta gero jentilei, damutu eta Jainkoarengana biurtu zezaten, eta damutzeko obra egokiak egiteko, erakutsi zieten lehenik.
21. Horregatik, juduek tenpluan harrapatu ninduten, eta ni hiltzera joan ziren.
22. Beraz, Jainkoaren laguntza lorturik, gaur arte jarraitzen dut, txikiei eta handiei lekukotasuna ematen, profetek eta Moisesek etorriko zirela esan zutenak baino gauzarik esan gabe.
23. Kristo sufritu zedila, eta illen artetik piztuko zen lehena, eta jendeari eta jentilei argia erakutsiko zien.
24. Eta honela mintzatzen zelarik, Festok erran zuen boz ozenki: Paulo, eure buruaz urrun zaude; asko ikasteak erotu egiten zaitu.
25. Baina hark erran zuen: Ez naiz ero, Festo noblea; baina erran itzazu egiazko eta soiltasuneko hitzak.
26. Zeren erregeak badaki gauza hauetaz, zeinen aurrean ere libreki mintzo naizen: zeren sinistuta nago gauza hauetarik ezer ez zaiola harengandik gorde; gauza hau ez baitzen bazter batean egin.
27. Agripa erregea, sinisten al dituzu profetak? Badakit sinesten duzula.
28. Orduan Agripak esan zion Pauli: Ia konbentzitzen nauzu kristau izateko.
29. Eta Paulok erran zuen: Nahi nuke Jainkoari, ez zeu bakarrik, baita gaur entzuten nauten guziak ere, ia, eta guziak, ni naizen bezalakoak, lokailu hauek izan ezik.
30. Eta hau erran zuenean, jaiki zen erregea, eta Gobernaria, eta Bernice, eta haiekin eserita zeudenak.
31. Eta alde egin zutenean, mintzatu ziren beren artean, ziotela, Gizon honek ez du ezer egiten heriotzeko edo lokarrietarako merezi duenik.
32. Orduan Agripak Festori erran zioen: Gizon au aske legoke, baldin Zesari erreklamaziorik egin ez balu.

27. KAPITULUA

1. Eta erabaki zenean Italiara itsasoratu ginela, eman zizkieten Paulo eta beste zenbait preso Augustoren bandako Julius deitzen zen bati.
2. Eta Adramitioko ontzi batean sarturik, itsasoratu ginen Asiako kostaldetik nabigatzeko asmoz; Aristarko bat, Tesalonikako Mazedoniar bat, gurekin dago.
3. Biharamunean Sidon ukitu genuen. Eta Juliusek adeitsu othoitz egin zion Pauli, eta eman ziozkan adiskideengana joan zedin bere freskatzeko.
4. Eta handik abiatu ginenean, Zipreren azpian ibiltzen ginen, zeren haizeak kontrakoak baitziren.
5. Eta Kiliziako eta Panfiliako itsasoaren gañean nabigaturik, etorri ginen Myra, Liziako hiri batera.
6. Eta han aurkitu zuen zenturioiak Alexandriako ontzi bat Italiara nabigatzen; eta bertan sartu gintuen.
7. Eta astiro nabigatu gintuzten egun asko, eta Knidoren aldean gutxi iritsi ginenean, haizeak ez gintuen onartzen, Kretaren azpian nabigatu ginen, Salmoneren aldean;
8. Eta nekez igarorik, ethorri zen Paradisu ederrak deitzen den toki batera; nondik hurbil zegoen Lasea hiria.
9. Bada denbora asko igaro zenean, eta orain nabigatzea arriskutsua zenean, baraualdia ordurako iragan zelako, Paulok abisatu zien.

10. Eta erran zieten, Jaunak, badakit bidaia hau kalte eta kalte askorekin izango dela, ez bakarrik karga eta ontziaren, baina baita gure bizitzetan ere.

11. Hala ere, ehuntariak sinistu zituen ontziaren nagusi eta jabeari, Paulok esandako gauzetan baino gehiago.

12. Eta zeren aterpea ez baitzen aproposa negua egiteko, gehienek gomendatu zuten handik ere alde egiteko, baldin nolabait ere Feniziara iristen baziren, eta han negua egitera; hau da, Kretako aterpea, eta hego-mendebaldera eta ipar-mendebaldera dago.

13. Eta hego haizeak emeki jotzen zuenean, beren xedea lortu zutelakoan, handik askaturik, ibiltzen ziren Kreta ondotik.

14. Baina handik gutxira sortu zen haren kontra ekaitz-haize bat, Euroklidon izenekoa.

15. Eta ontzia harrapatu zuenean, eta ezin izan zuen haizea jasan, utzi genion gidatzen.

16. Eta Klauda deitzen den uharte baten azpian lasterka, lan asko genuen txalupaz etortzeko.

17. Hartu ondoren, laguntzak erabili zituzten, ontziaren azpian; eta, hare bizietara eror ez ote ziren beldurrez, bela zartatu zuten, eta halaxe bulkatu zituzten.

18. Eta gu ekaitzak ikaragarri astindurik, biharamunean argitu zuten ontzia;

19. Eta irugarren egunean geure eskuz bota genituen ontziko aparailuak.

20. Eta egun askotan ez iguzkirik ez izarrak agertu ez zirenean, eta ekaitz txikirik ez gintuenean, salbatuko ginelako esperantza guzia kendu zen orduan.

21. Bainan denbora luzez egon zenean Paul agertu zen hekien erdian, eta erran zuen, Jaunak, entzun beharko zenituzkete, eta ez zenitezela askatu Kretatik, eta kalte eta galera au irabazi.

22. Eta orain gonbidatzen zaituztet, anima zaitezela: zeren ez da inoren bizirik galduko zuen artean, itsasontzia baizik.

23. Zeren nire ondoan egon da gau honetan Jainkoaren aingerua, zeina naizen eta zerbitzatzen dudana,

24. zioela: Ez izan beldurrik, Paul; Zesarren aitzinean eraman behar zaituzte: eta huná, Jainkoak eman dizkizute zurekin nabigatzen diren guziak.

25. Argatik, jaunak, anima zaitezte: zeren sinisten dut Jainkoa, esan zidan bezala gertatuko dela.

26. Hala ere irla jakin batera bota behar gara.

27. Bainan hamalagarren gaua ethorri zenean, Adrian gora eta behera gabiltzala, gauerdialdera, ontzigileek uste zuten herrialderen batera hurbiltzen zirela;

28. Eta hogoi braza arkitu zuen, eta apur bat urrunago joan zirenean, berriz ere soinu egin zuten, eta arkitu zuten amabost braza.

29. Orduan, harkaitzetara eroriko ginen beldurrez, lau aingura bota zituzten popatik, eta nahi zuten eguna.

30. Eta ontzigileak ontzitik ihesi zihoazela, ontzia itsasora jautsi zutenean, kolorez, aingurak aurreontzitik botako balituzte bezala,

31. Paulek erran zioen centurionari eta soldaduei: Hauek barkuan ezpaitezte salbatu.

32. Orduan soldaduek txalupako sokak moztu eta erortzen utzi zuten.

33. Eta eguna ethortzen zen bitartean, othoitz egin zien Paulek guziak har zezaten haragia, zioelarik: Eguna da hamalagarren eguna, gelditu eta barau egin duzuen, ezer artu gabe.

34. Argatik othoitzten dizuet har dezazuen haragia, zeren hau zuen osasunerako da: zeren ez da ile bat ere eroriko zuen burutik.

35. Eta hau erran zuenean, artu zuen ogia, eta eskerrak eman zizkion Jainkoari guzien aitzinean: eta hautsi zuenean, asi zen jaten.

36. Orduan denak animatu ziren, eta haragia ere hartu zuten.

37. Eta gu guziak gera ontzian berrehun eta hirurogei eta hamasei arima.

38. Eta aski jan zutenean, argitu zuten barkua, eta bota zuten garia itsasora.

39. Eta eguna zenean, etzuten lurra ezagutzen: baina aurkitu zuten erreka bat itsasertz batekin, zeinetan nahi bazuten barkuan sar zezaten.

40. Eta aingurak altxatu zituztenean, itxasoan jarri ziren, eta askatu zituzten lema-zerbitzuak, eta altxatu zuten bela nagusia haizeari, eta lehorrerantz abiatu ziren.

41. Eta bi itsaso elkartzen ziren toki batera eroririk, ontzia hondoratu zuten; eta aurrealdea bizkor itsatsi zen, eta mugiezin geratu zen, baina atzeko aldea hautsi zen olatuen bortizkeriarekin.

42. Eta soldaduen aholkua zen presoak hiltzea, haietako inork igeri egin ez zezan ihes egin.

43. Baina centurioiak, Paul salbatu nahi zuela, gorde zituen beren xedetik; eta agindu zien igeri zekitenek lehenik itsasora bota zezaten eta lehorrera joateko.

44. Eta gainerakoak, batzuk oholetan, eta beste batzuk ontziko pusketan. Eta hala gerthatu zen, guztiak salbu ihes egin zituztela lehorrera.

28. KAPITULUA

1. Eta ihes egin zutenean, orduan jakin zuten irla Melita deitzen zela.

2. Eta jende barbaroak ez zigun ontasun txikirik egin: zeren sua piztu zuten, eta denok errezibitu gintuzten, oraingo euriagatik eta hotzagatik.

3. Eta Paulek makil sorta bat bildu eta sutan ezarri zituenean, sugedorri bat ilki zen eta eskuan lotu zuen.

4. Eta ikusi zutenean barbaroek piztia pozoitsua bere eskuan zintzilik, erran zuten beren artean: Ez da dudarik gizon au hiltzailea, zeina itsasotik ihes egin duen arren, mendekuak ez baitu bizitzen uzten.

5. Eta astindu zuen bestia sutara, eta ez zuen kalterik sentitu.

6. Alabaina, begiratu zuten noiz hanpatu behar zen, edo bat-batean hila erori zenean: baina denbora luzez begiratu eta kalterik etzuten ikusirik, iritziz aldatu eta jainko bat zela esan zuten.

7. Leku berean zeuden uharteko buruzagiaren ondasunak, zeina Publio zuen izena; hark hartu gintuen, eta hiru egun adeitsu ostatu.

8. Eta gerthatu zen, Publioren aita etzan zedin sukarrez eta odol-jarioz eririk: zeini sartu zitzaion Paulo, eta otoitz egin zuen, eta eskuak ezarri zion, eta sendatu zuen.

9. Hau egin zenean, uhartean gaixotasunak zituzten beste batzuk ere etorri ziren eta sendatu ziren.

10. Nork ere ohore askorekin ohoratu gaituen; eta alde egin genuenean, beharrezkoak ziren gauzak kargatu zizkiguten.

11. Eta hirur hilabeteren buruan alde egin genuen Alexandriako ontzi batean, zeina uhartean negua egin zuena, zeinaren seinale zen Kastor eta Polux.
12. Eta Sirakusa lehorreraturik, han egon ginen hiru egunez.
13. Eta handik iparorratza hartu eta Erregiora heldu ginen: eta egun baten buruan hego haizeak jo zuen, eta biharamunean etorri ginen Puteolira.
14. Non anaiak arkitzen genituen, eta zazpi egun haiekin egoteko eskatu ziguten: eta horrela joan ginen Erromara.
15. Eta handik, anaiak gure berri entzutean, ethorri ziren gure bila Appio fororaino, eta hirur tabernak: zeinak ikusirik Paulok, Jainkoari eskerrak eman zizkion, eta kuraia hartu zuen.
16. Eta Erromara ethorri ginelarik, zenturioiak guardiako buruzagiari entregatu zizkion presoak: baina Paulori utzi zion bere kabuz bizitzea hura zaintzen zuen soldadu batekin.
17. Eta gerthatu zen hirur egunen buruan Paulok dei egin zuela juduen buruzagiak, eta bildu zirenean, esan zien: Gizonak, senideok, gure gurasoen herriaren edo ohituraren aurka ezer egin ez dudan arren. , ordea, Jerusalemik preso eman ninduten erromatarren eskuetan.
18. Nork, aztertu nindutenean, utzi nahi ninduten joan, zeren ez baitzegoen nigan heriotzaren arrazoirik.
19. Baina Juduek haren kontra mintzatu zirenean, behartu ninduten Zesarri erreklamatzera; ez neure herriari leporatu behar niola.
20. Horregatik, beraz, dei egin dizut, zu ikusteko eta zurekin hitz egiteko, zeren Israelen itxaropenagatik lotuta nago kate honekin.
21. Eta erran zioten: Ez dugu Judeatik hitaz gutunik jaso, ez ethorri ziren anaietatik inork ez zuen higatik kalterik erakutsi edo esan.
22. Baña gura dogu entzutea zer uste dozun zutaz: ecen sekta hunen inguruan, badakigu nonahi kontra mintzatzen dela.
23. Eta egun bat ezarri ziotenean, asko ethorri zitzaizkion bere ostatuan; zeñai azaldu eta testigantza eman zien Jainkoaren erreinua, Jesusi buruz konbentzitzen zituztela, bai Moisesen legetik, bai profetatik goizetik arratsaldera arte.
24. Eta batzuek sinetsi zuten esandako gauzak, eta beste batzuek ez zuten sinetsi.
25. Eta beren artean adostu ez zirenean, alde egin zuten, Paulok hitz bat esan ondoren: Ondo esan zien Espiritu Santuak Isaias profetaren bidez gure arbasoei.
26. Esaten ziotela: Zoazte erri hunera, eta erran: Entzunez, entzungo duzue, eta ez duzue ulertuko; eta ikusirik ikusiko duzue, eta ez dezute ezagutuko:
27. Izan ere, herri honen bihotza latz egin da, eta belarriak entzuteko gaiztoak dira, eta begiak itxi dituzte; ez dezatela begiz ikusi, eta belarriz entzun, eta bihotzez ulertu, eta konbertitu ez daitezen, eta nik sendatu ez daitezen.
28. Jakizue bada, Jainkoaren salbazioa jentilei bidalia dela, eta entzunen dutela.
29. Eta hitz hauk esan zituenean, alde egin zuten Juduak, eta eztabaida andia zuten beren artean.
30. Eta Paulek bi urte guziz bizi izan zituen bere alokairuan, eta jaso zituen harengana ethortzen ziren guziak.
31. Jainkoaren erreinua predikatzen, eta Jesu-Kristo Jaunari dagozkion gauzak irakasten, ziurtasun osoz, iñork debekatu gabe.

Erromatarrak

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jesu-Kristoren zerbitzaria, apostolu izatera deitua, Jainkoaren Ebanjeliorako banatua,
- 2 (Lehenago bere profeten bidez Eskritura Santuetan agindu zuena)
3. Bere Seme Jesu-Kristo gure Jaunaz, zeina Dabiden haziaz haragiaren arabera egina izan zena;
4. Eta Jainkoaren Semea zala indarrez, saindutasunaren izpirituaren arabera, hilen artetik resurrectioneaz.
5. Zeinen bidez grazia eta apostolutza jaso ditugu, nazio guztien fedeari obeditzeko, haren izenagatik.
6. Noren artean zarete zuek ere Jesukristoren deituak.
7. Erroman dauden guziei, Jainkoaren maiteak, saindu izatera deituak: Grazia zuei eta bakea Jainko gure Aitaren eta Jesukristo Jaunaren eskutik.
8. Lehenik, eskerrak ematen dizkiot nere Jainkoari Jesu-Kristoren bitartez zu guztioigatik, zuen fedea mundu osoan hitz egiten delako.
9. Zeren Jainkoa da ene testigu, zeina zerbitzatzen baitut neure espirituarekin bere Semearen Ebanjelioan, ezen eten gabe zuetaz aipamena egiten dudala nere otoitzetan beti;
10. Eskaera eginez, baldin orain, azkenean, Jainkoaren borondatez bidai oparoa izango banu zuengana etortzeko.
11. Zeren desiratzen zaituztet zuek ikustea, eman dezazuedan dohain espiritualen bat, finkatuko zaituzteten;
- 12 Hau da, zuekin eta ni elkarrekiko sinesmenarekin konsolatu nadin.
13. Bada, anayekak, ez det nahi ezjakin itzazue, askotan nahi izan nuela zuengana ethorteko, (baina orain arte utzia izan zen), zuen artean ere fruituren bat izan dezadan, beste Gentilen artean bezala.
14. Zordun naiz bai Greziarrei, bai Barbaroei; bai jakintsuei, bai jakintsuei.
15. Beraz, nigan bezala, prest nago zuei ere Erroman zaudeten Ebanjelioa predikatzen.
16. Zeren ez naiz lotsatzen Kristoren Ebanjelioaz: zeren Jainkoaren boterea da sinhesten duen oro salbatzeko; juduari aurrena, eta grekoari ere bai.
17. Zeren hor agertu da Jainkoaren zuzentasuna fedetik federa: idatzita dagoen bezala, Justoak fedez biziko dira.
18. Zeren Jainkoaren haserre zerutik agertzen da gizonen gaiztakeria eta injustizia guzien kontra, zeinek egia injustizian eusten baitute;
19. Zeren Jainkoarengandik ezagut daitekeena ageri baita hekietan; izan ere, Jainkoak erakutsi die.
20. Zeren munduaren kreaziotik haren gauza ikusezinak argi ikusten dira, egin diren gauzez ulertuak, bere betiko boterea eta Jainkotasuna; aitzakiarik gabe egon daitezen:
21. Zeren Jainkoa ezagutu zutenean, ez zuten hura Jainko bezala glorificatu, ez eskertu; baña alferu egin ziran beren irudimenetan, eta ilundu zan euren biotz zoroa.
- 22 Beren buruak jakintsuak zirela esanez, ergel bihurtu ziren,
23. Eta aldatu zuen Jainko ustelgaitzaren aintza gizon ustelgarriaren, eta txorien, eta lau oinetako abereen eta arrastagarrien antzeko irudi batean.

24. Argatik Jainkoak ere utzi zien zikinkeria beren bihotzeko gutiziaz, beren gorputzak beren artean desohortzeko.
25. Zeinek Jainkoaren egia gezur bihurtu zuen, eta kreatura adoratu eta zerbitzatu zuen Egilea, betirako bedekatu dena baino. Amen.
26. Orregatik Jainkoak eman zituen afekzio gaiztoetara: zeren beren emakumeek ere berezko erabilera naturaren kontrakoa dena bihurtu zuten.
27. Era berean, gizonak ere, emakumearen erabilera naturala utzirik, erre ziren beren gurarietan bata bestearekiko; gizonekin gizonekin gaizki dagoena lantzen dute, eta beren baitan jasotzen dute beren akatsaren ordain hori.
28. Eta nola ez zuten nahi Jainkoa beren ezagutzen atxikitzea, Jainkoak adimendu gaizto bati eman zizkieten, komeni ez diren gauzak egiteko;
29. Injustizia guziaz, paillardiziaz, gaiztakeriaz, gutiziaz, gaiztakeriaz beterik; inbidia, hilketa, eztabaida, iruzurra, gaiztakeriaz betea; xuxurlatzaileak,
- 30 Iragarleak, Jainkoaren gorrotatzaileak, gaiztoak, harroak, harroak, gauza gaiztoen asmatzaileak, gurasoekiko desobedienteak,
- 31 Ulertu gabe, itun-hausleak, berezko afekturik gabe, inplakagarriak, errukigabeak:
32. Zeinek jakinik Jainkoaren juizioa, ecen holako gauzak egiten dituztenak heriotzeko digneak direla, ez bakarrik gauza bera egiten, baina atsegin dute haiek egiten dituztenengan.

2. KAPITULUA

1. Horregaitik barkatu ezina zara, o gizona, zu nor zaren juzgatzen duzuna: zeren bertze bat juzgatzen duzunean, zure burua kondenatzen duzu; zeren zuk juezak gauza berak egiten dituzu.
- 2 Baina ziur gaude Jainkoaren epaia egiaren arabera dela horrelako gauzak egiten dituztenen kontra.
3. Eta uste al duzu, gizona, halako gauzak egiten dituztenak juzgatzen dituen, eta bera egiten dutenak, Jainkoaren juiziotik ihes egingo duzula?
4. Edo mespretxatzen dituzu haren ontasunaren, pazientziaren eta pazientziaren aberastasunak; ez dakizu Jainkoaren ontasunak damutara eramaten zaituela?
5. Baña zure gogortasun eta bihotz ezingabearen altxorra zure baitan bilduko duzu haserre, Jainkoaren juizio zuzenaren haserrearen eta agerpenaren egunaren aurka;
6. Nork emango dio bakoitzari bere egintzen arabera:
- 7 Ongi egiten pazientziaz aintza, ohore eta hilezkortasuna, betiko bizia bilatzen dutenei.
8. Baina liskar daudenei, eta egiari obeditzen ez diotenei, baizik injustiziarri, haserre eta haserreari.
9. Tribulazioa eta larritasuna, gaizkia egiten duen gizakiaren anima guzien gainean, juduarena lehenik, eta baita jentilenarena ere;
10. Baña aintza, ohore eta bakea ongi egiten duen orori, lenengo juduari, eta jentilei ere.
11. Zeren ez dago Jainkoarekiko pertsoneri begirunerik.
12. Zeren legerik gabe bekatu egin duten guziak ere legerik gabe galduko dira: eta lege bekatu egin dutenak lege juzgatuko dira;

13 (Ez eta legearen entzuleak ez dira zuzenak Jainkoaren aurrean, baina legearen betetzaileak justifikatuak izango dira.

14. Zeren legerik ez duten jentilak legean dauden gauzak berez egiten dituztenean, hauek legerik ez dutenez, legeak dira beretzat.

15 Zeinek erakusten baitute beren bihotzetan idatzitako Legearen obra, haien kontzientzia ere testigantza emanek, eta beren pentsamenduak bata bestearen akusazioan edo bestela barkatzen ari direlarik;)

16. Iainkoak gizonen sekretuak Jesu-Kristoren bidez juzgatuko dituen egunean, nire Ebanjelioaren arabera.

17. Huna, judu deitzen zaituzte, eta Legean atseden hartzen duzu, eta Jainkoaz harrotu egiten zara,

18. Eta ezagutzen ditu bere borondatea, eta onesten ditu gauza bikainagoak, legetik irakatsirik;

19. Eta ziur zaude zeu zarela itsuen gidari, ilunpetan daudenen argia.

20. Zoroen irakaslea, haurtxoen irakaslea, legean ezagutzaren eta egiaren itxura duena.

21. Zuk, bada, beste bati irakasten diozuna, ez al diozu zeure buruari irakasten? gizon bat predikatzen duzuna ez lapurtu behar, lapurtzen al duzu?

22. Zuk gizonak ez dezala adulteriorik egin diozunak, zuk adulterio egiten al duzu? idoloak higuintzen dituzuna, sakrilegioa egiten al duzu?

23. Legeaz harrotzen zarena, legea hautsiz Jainkoa desohoratzen al duzu?

24. Zeren Jainkoaren izena blasfematua da jentilen artean zuen bidez, idatzia den bezala.

25. Zeren erdainzisioak egiazki mesede egiten du, baldin legea behatzen baduzu, baina legea hauslea bazara, zure erdainzisioa erdaindurik izango da.

26. Beraz, erdaingabeak legearen zuzentasuna gordetzen badu, ez al da erdaineriatzat hartuko haren zirkuncisioneak?

27. Eta naturaz den zirkuncisionegabeak, legeak betetzen baditu, ez zaitu juzgatuko, zeñak letraz eta erdainzisioz legea hausten baituzu?

28. Zeren ez da judu bat, kanpotik bat dena; ez da erdaindu hori, haragitik kanpo dagoena.

29. Baina judua da, barrutik bat dena; eta zirkunzisioa da bihotzarena, izpirituan, eta ez letran; zeinen laudorioa ez da gizonena, Jainkoarena baizik.

3. KAPITULUA

1. Zer abantaila du bada Juduak? edo zer probetxu da zirkunzisioak?

2 Anhitz denetan: batez ere, ceren Iaincoaren oraculoac haiei igorri baitzaie.

3 Zeren zertan batzuek sinistuko ez balute? Haien sinesgabetasunak eraginik gabe utziko al du Jainkoaren fedea?

4. Jainkoak ez dezala: bai, izan bedi Jainkoa egiazkoa, baina bakoitza gezurti; Eskribatua den bezala, Zure esanetan justifikatua izan dadin, eta garaitu gaitezen, juzgaturik zaudenean.

5 Baina baldin gure injustiziac Iaincoaren iustitia laudatzen badu, cer erranen dugu? Jainkoa injustua da mendekua hartzen duena? (gizon bezala hitz egiten dut)

6. Iainkoak ez dezala: zeren orduan nola juzgatuko du Jainkoak mundua?

7. Zeren baldin Jainkoaren egia gehiago ugaritu bada ene gezurraren bidez bere aintzarako; zergatik oraindik ni ere epaitzen naute bekatar bezala?

8. Eta ez, aitzitik, (kalumniaz iragartzen garen bezala, eta batzuek esaten dugun bezala): Egin dezagun gaizkia, ongia etorri dadin? zeinen kondenazioa justua den.

9 Zer orduan? haiek baino hobeak al gara? Ez, inola ere ez: zeren aurretik frogatu baititugu juduak eta jentilak, guztiak bekatupean daudela;

10. Eskribatua den bezala: Ez da inor zintzo, ez, bat ere;

11. Ez dago aditzen duenik, ez da Jainkoaren bila dabilenik.

12. Denak joan dira bidetik, elkarrekin etekinik gabeko bihurtu dira; ez dago ongia egiten duenik, ez, bat ere ez.

13. Haien eztatia hilobi irekia da; beren mihiekin iruzurra erabili dute; aspian pozoia dago haien ezpainen azpian:

14. Zeinen ahoa madarikazioz eta mingotsez beteta dago:

15 Haien oinak azkar dira odola isurtzeko;

16. Suntsipena eta miseria beren bideetan daude:

17. Eta bakearen bidea ez dute ezagutu.

18. Ez dago Jainkoaren beldurrik haien begien aurrean.

19. Badakigu bada Legeak erraiten dituen guziak, Legearen azpian daudenei erraiten diela: aho guzia itxi dadila, eta mundu guzia errudun izan dadin Jainkoaren aurrean.

20. Beraz, Legeko egitatez ez da haragirik iustifikatuko haren aitzinean: zeren legez baita bekatuaren ezagutza.

21. Baina orain Jainkoaren zuzentasuna Legerik gabe agertzen da, Legeak eta Profetek lekukotasuna dutelarik;

22. Baita Iainkoaren zuzentasuna, Jesu-Kristoren fedez dena, eta sinhesten duten guztientzat: zeren ez dago aldea.

23. Zeren guziek bekatu egin dute, eta Jainkoaren aintzatik gabe gelditu dira;

24 Bere graziaz libreki justifikatuak izanik, Jesu Kristoren baitan den redempzioaren bidez.

25. Cein ezarri du Jainkoak bere odolean fedearen bidez apalaziotzat, iragandako bekatuaren barkaziorako bere zuzentasuna aditzera emateko, Jainkoaren pazientziaz;

26. Adierazi dezadan, diotsut, denbora honetan bere zuzentasuna: zuzen izan dadin, eta Jesusengan sinesten duenaren justifikatzailea.

27 Non dago bada harrotasuna? Baztertuta dago. Zein lege? obren? Ez: baina fedearen lege.

28 Beraz, ondorioztatzen dugu gizona fedez justifikatua dela legearen egintzarik gabe.

29. Juduen Jainkoa bakarrik al da? ez al da jentilena ere? Bai, jentiletatik ere:

30. Ikusirik Jainko bat dela, zeinak justifikatuko baitu zirkuncisioneak fedez, eta zirkuncisionegabea fedez.

31. Bada, legea deuseztatzen dugu fedez? Jainkoak ez dezala: bai, legea ezartzen dugu.

4. KAPITULUA

1. Zer esango dugu, bada, gure aita Abrahamek haragiari dagokionean aurkitu duela?

2 Ecen baldin Abraham obren bidez justifikatua balego, badu zertaz gloriatu; baina ez Jainkoaren aurrean.

3. Zer dio Eskriturak? Abrahamek Jainkoari sinetsi zion, eta zuzentzat eman zitzaion.

4. Bada lan egiten duenari, saria ez zaio graziaz, zorrak baizik.

5 Baina obratzen ez duenari, baina injustua justifikatzen duenarengan sinesten duenari, haren fedea zuzentzat hartzen da.

6. Dabidek ere deskribatzen duen bezala, Jainkoak obrarik gabe zuzentasuna egozten dion gizonaren dohatsutasuna,

7. zioela, Zorionekoak gaiztakeria barkatuak, eta bekatuak estaltzen dituztenak.

8. Dohatsu Jaunak bekaturik egotziko ez dion gizona.

9. Bedeinkapen hau badatortzen al da zirkunzisia bakarrik, edo zirkunzisionearene ere ez? zeren erraiten baitugu fedea Abrahami zuzentzat eman ziotela.

10 Nola kalkulatu zen bada? erdaingabea, ala erdaingabea? Ez erdaingabea, baizik eta erdaingabea.

11. Eta artu zuen erdaingabekoaren seinalea, oraindik erdaingabe gabe zuen fedearen zigiluaren zigilua, sinhesten duten guztien aita izan zedin, erdaingabe ez arren; zuzentasuna ere egotzi zitzaion:

12. Eta erdaingabekoaren aita, erdaingabeak ez direnei bakarrik, baizik eta gure aita Abrahamen sinetsienaren urratsetan dabilzanak, zeina oraino erdaingabe gabea zena.

13. Zeren munduaren oinordeko izango zela promesa, ez zen Abrahami, edo bere ondorengoiari, legearen bidez, baizik eta fedeko zuzentasunaren bidez.

14. Zeren legetik direnak oinordekoak badira, fedea hutsala da, eta promesa hutsala.

15. Zeren legeak haserrea eragiten baitu: zeren legerik ez dagoen tokian, ez dago transgresioarik.

16. Beraz, fedez da, graziaz izan dadin; azkenekoraino promesa hazi guztientzat ziur egon liteke; ez Leguetik denari bakarrik, Abrahamen fedetik denari ere bai; nor den guztion aita,

17. (Eskribatua den bezala: Egin zaitut nazio askoren aita), sinetsi zuenaren aitzinean, Jainkoak, hilak biziarazten dituenak, eta balira bezala deitzen dituenak.

18. Nork itxaropenaren kontra sinistu zuen itxaropenean, nazio askoren aita izan zedin, esandakoaren arabera: Hala izango da zure ondorengoa.

19. Eta fedean ahule ez zenez, ez zuen bere gorputza orain hilik ikusi, ehun urte inguru zituenean, ezta Sararen sabeleko hilkortasuna ere.

20. Ez zen kolokan jarri Jainkoaren promesaz sinetsitasunarengatik; baña sendotu zuen fedean, Jainkoari aintza ematen;

21. Eta guztiz sinetsirik, hitzeman zuena ere bete ahal zuela.

22. Eta horregatik egotzi zitzaion zuzentasunarengatik.

23. Bada, ez zen beragatik bakarrik eskribatua, iputatua izan zenik;

24. Baña guri ere, nori egotziko den, baldin sinesten badugu Jesus gure Jauna hilen artetik piztu zuenagan;

25. Cein libratu izan da gure ofensagatik, eta resuscitatu izan izan baita gure justifikaziorako.

5. KAPITULUA

1 Beraz, fedez justifikatuak izanik, bakea dugu Jainkoarekin Jesukristo gure Jaunaren bidez.

2 Ceinengandik ere fedez sar gaitzen grazia huntan egonik, eta alegatzen gara Jainkoaren gloriaren esperantzaz.

3 Eta ez hori bakarrik, baina tribulazioetan ere gloriatzen gara: badakigu tribulazioak pazientzia eragiten duela.

4. Eta pazientzia, esperientzia; eta esperientzia, espero:

5. Eta itxaropenak ez du lotsatzen; zeren Jainkoaren amodioa zabaltzen baita gure bihotzetan, eman zaigun Espiritu Santuak.

6. Zeren oraindik indarririk gabe geundenean, bere garaian Kristo gaiztoengatik hil zen.

7. Zeren zintzoagatik nekez hilko da inor: alabaina, gizon onagatik, batzuk ausartuko lirake hiltzera.

8. Baña Jainkoak gomendatzen du bere amorioa gureganako, zeren oraino bekadari ginela, Kristo gurengatik hil baitzen.

9. Askoz geiago, orain bere odolaz justifikatuak izanik, haren bidez salbatuko gara haserretik.

10. Zeren baldin etsai ginelarik, bere Semearen heriotzean Jainkoarekin adiskidetu bagara, are gehiago, adiskideturik, haren biziaz salbatuko gara.

11. Eta ez hori bakarrik, baita Jainkoaren baitan ere alegatzen gara Jesukristo gure Jaunaren bidez, zeinagatik orain barkamena jaso dugun.

12. Orgatik, gizon batek bekatu mundura sartu zuen bezala, eta bekatuagatik eriotza; eta horrela herioa gizon guztien gañera igaro zen, zeren guztiek bekatu egin baitute:

13 (Ecen legea munduan bekatu izan zen arte: baina legerik ez dagoenean ez da bekatu egozten.

14. Alabaina, heriotza erreinatu zuen Adamengandik Moisesera, Adamen transgresioaren antzera bekaturik egin ez zutenen gainean, zeina baita etorriko zenaren irudia.

15 Baina ez ofensa bezala, halaxe da dohaina ere. Ecen baldin baten ofensaz anhitz hil badira, anhitz areago Jainkoaren gratia, eta gratiaz dohaina, guztion batez, Jesu-Kristo, aintzatzen ugaritu dira.

16. Eta ez bekatu egin zuen batek egin zuen bezala, halaxe da dohaina: ecen juiamendua baten bidez izan zen kondenaziorako, baina dohaina asko ofensa eta justifikaziorako da.

17. Zeren gizon baten ofensagatik herioa errege izan bazen; are gehiago graziaren eta zuzentasunaren dohainaren ugariak jasotzen dituztenak, Jesukristo baten bidez erreginatuko dira bizitzan.

18. Beraz, judizio bakarreko ofensaz gizon guztien gainean kondenatzen etorri zen bezala; hala ere, baten zuzentasunaz, dohaineko dohaina etorri zen gizon guztien gainean biziaren justifikaziorako.

19. Zeren nola gizon baten desobedientziagatik asko bekadari egin ziren, hala baten obedientziagatik asko izango dira zuzen.

20. Gainera, legea sartu zen, ofensa ugari zedin. Baina bekatu ugaritu zen tokian, grazia askoz gehiago ugaritu zen:

21. Bekatuak heriotzeraño erreñatu den bezala, hala ere graziak erreña dezala justiziaren bidez betiko bizitzera Jesu Kristo gure Jaunagatik.

6. KAPITULUA

1 Zer esango dugu bada? Segituko al dugu bekatuan, grazia ugari izan dadin?

2 Jainkoak ez dezala. Nola biziko gera hor bekatuagatik hilik gaudenak?

3. Ez al dakizue, Jesukristorengan bataiatu ginen guztiek haren heriotzera bataiatu ginela?

4 Beraz, harekin ehortziak gara bataioaz heriotzera: nola Kristo hilen artetik resuscitatu izan zen Aitaren gloriaz, hala ere gu ere bizi-berrian ibil gaitzen.

5 Ecen baldin haren heriotzaren antzera landatu bagara, haren pizkundearen antzera ere içanen gara.

6. Au jakinik, gure gizon zaharra harekin gurutziltzatu dela, bekatuaren gorputza gal dadila, hemendik aurrera bekata zerbitzatzeko.

7. Zeren hil dena bekatutik libratua dago.

8. Bada, Kristorekin illak bagara, sinesten dugu berarekin ere biziko garela.

9 Jakinik, Kristo hilen artetik pizturik ez dela gehiago hiltzen; Heriotzak ez du guehiagoric haren gainean.

10. Zeren hil zenean, bekatuarentzat hil zen behin: baina bizi baita, Jainkoarentzat bizi da.

11 Era berean, çuec-ere estima çaque çuec-ere bekatuari hila çaretela, baina vici çaretela Iaincoari Iesus Christ gure Iaunaz.

12. Ez bekatu bada erreñatu zuen gorputz mortalean, haren gurarietan obeditu dezazuen.

13. Ez iezaiozue zuen kideak eman injustiziako tresnak bekatuari: baizik eta zuen buruak Jainkoari entregatu, hilen artetik bizi direnek bezala, eta zuen kideak Jainkoari zuzentasuneko tresna bezala.

14. Zeren bekatuak ez du zuen gainean dominatuko: zeren ez zaudete legearen pean, graziaren pean baizik.

15 Zer orduan? Bekatu egingo dugu, legearen pean ez gaudelako, graziaren azpian baizik? Jainkoak ez dezala.

16. Ez al dakizue, zeuen buruak obeditzeko zerbitzari ematen zaretela, haren zerbitzariak zaretela obeditzen duzenari; ala bekatuaren heriotzarako, ala zuzentasunerako obediencia?

17. Baña eskerrak eman bedi Jainkoari, zeren bekatuaren zerbitzariak zinetela, baina bihotz-bihotzez obeditu duzue libratu zenuten doktrina hori.

18. Beraz, bekatutik askatuak, zuzentasunaren zerbitzari egin zarete.

19. Gizonen antzera mintzo naiz zuen haragiaren eritasunagatik: zeren zuen kideak zerbitzariak kutsaduraren esku utzi dituzuen bezala, eta gaiztakeriari gaiztakeriari; hala ere orain eman itzazue zuen kideak zuzentasunaren zerbitzariak santutasunerako.

20. Zeren bekatuaren zerbitzari zinetenean, zuzentasunetik libratu zineten.

21. Zer fruitu izan zenuten orduan lotsatzen zairen gauzetan? gauza horien amaiera heriotza baita.

22. Baina orain bekatutik askatu, eta Jainkoaren zerbitzari bihurturik, duzue zuen fruitua santutasunerako, eta betiko bizitzaren amaiera.

23. Zeren bekatuaren ordaina heriotza da; baina Jainkoaren dohaina da betiko bizia Jesukristo gure Jaunaren bidez.

7. KAPITULUA

1. Ez al dakizue, anaiak, (ezen Leguea ezagutzen dutenei mintzatzen naizenei) nola legeak gizon baten gainean duen agintea bizi den bitartean?

2. Zeren emazteak senarra duenak bere senarrari loturik dago bizi den bitartean; baina senarra hil bada, bere senarraren legetik askatua dago.

3. Bada, bere senarra bizi den bitartean, beste gizon batekin ezkontzen bada, adultero deituko da; beraz, ez da adulterioa, beste gizon batekin ezkondu arren.

4. Argatik, ene anaiak, zuek ere Legearentzat hilak zarete Kristoren gorputzagatik; ezkondu zaitezten beste batekin, hilen artetik piztu denarekin, Jainkoari fruitua eman diezaiogun.

5. Zeren haragian ginelarik, legearen arabera zeuden bekaturen mugimenduek gure kideetan ekiten zuten heriotzerako fruitua.

6. Baina orain libratu gara Legetik, hilak izaki, zeinetan eduki gintuzten; espiritu berrian zerbitzatu behar dugula, eta ez letraren zahartasunean.

7. Zer esango dugu bada? Legea bekata al da? Jainkoak ez dezala. Ez, ez nuen bekaturik ezagutu, legearen bidez baizik: zeren ez bainuen ezagutu guraria, legeak esan ez balu, Ez duzu gutiziatuko.

8. Baina bekatuak, manamenduz okasioa harturik, egin zidan koncupiszentzia guzia. Zeren legerik gabe bekata hila baitzen.

9. Zeren legerik gabe bizi nintzen behin: baina manamendua ethorri zenean, bekata bizitu zen, eta hil nintzen.

10. Eta manamendua, bizitzeko ezarria izan zena, arkitu nuen heriotzerako.

11. Zeren bekatuak, manamenduz okasioa harturik, enganatu ninduen, eta haren bidez hil ninduen.

12. Argatik legea santua da, eta manamendua santua, eta justua, eta ona.

13. Ona dena, bada, heriotza egin ote zitzaidan? Jainkoak ez dezala. Baina bekata, bekata ager dadin, on denaren bidez herioa egiten nigan; manamenduz bekata oso bekatu bihur zedin.

14. Zeren badakigu Leguea espirituala dela: baina ni haragizkoa naiz, bekatupean salduta.

15. Zeren egiten dudana ez dut onartzen: zeren nahi dudana ez dut egiten; baina gorroto dudana, hori egiten dut.

16. Bada, nahi ez dudana egiten badut, onartzen dut legeari ona dela.

17. Orain bada, ez naiz gehiago ni egiten dudana, baina bekata nigan bizi dena.

18. Zeren badakit ene baitan (hau da, ene haragian) ez dela gauza onik bizi, zeren nahia presente dago nirekin; baina ona dena nola egin ez dut aurkitzen.

19. Zeren nahi dudana ongia ez dut egiten: baina nahi ez dudana gaizkia, egiten dut.

20. Bada, nahi ez dudana hori egiten badut, ez naiz gehiago ni egiten, baina nigan bizi den bekata.

21. Bada, arkitzen dut lege bat, ongi egin nahi dudanean, gaizkia presente dagoela ene baitan.

22. Zeren Jainkoaren legeaz gozatzen naiz barruko gizonaren ondotik;

23. Baina ikusten dut beste Lege bat ene kideetan, nere adimenaren Legearen aurka borrokatzen ari dela, eta neure kideetan den bekatuaren Legera gatibu naramaiten.

24. O ni naizen dohakabea! nork libratuko nau heriotza honen gorputzetik?

25. Eskerrak ematen dizkiot Jainkoari Jesukristo gure Jaunaren bitartez. Beraz, gogoarekin nik neuk zerbitzatzen dut Jainkoaren legea; baina haragiarekin bekatuaren legea.

8. KAPITULUA

1. Ez dago bada orain kondenamendurik Kristo Jesusengan daudenentzat, ez dabiltzanak haragiaren arabera, baizik Espirituaren arabera.

2. Zeren Jesu Kristorengan bizitzeko Espirituaren legeak libratu nau bekatuaren eta heriotzaren legetik.

3. Zeren legeak egin ezin zuena, zeren ahula baitzen haragiaren bidez, Jainkoak bere Semea bidaltzen zuen bekatuaren haragiaren antzera, eta bekatuagatik, aragizko bekatua kondenatu zuen.

4. Legeko zuzentasuna bete dadila gudan, ez gabiltzanolako haragiaren arabera, baizik Espirituaren arabera.

5. Zeren haragiaren ondoan daudenak aragiaren gauzez gogoan dituzte; baina Spirituaren ondoan daudenak Espirituaren gauzak.

6. Zeren haragizko gogoia izatea heriotza da; baina gogoa espirituala izatea bizitza eta bakea da.

7. Zeren haragizko gogoia etsaia baita Jainkoaren kontra: zeren ez dago Jainkoaren legearen menpe, eta ezin baita.

8. Beraz, haragizkoak direnek ezin dute Jainkoaren atsegin.

9. Baina çuec ez çarete haraguian, baina Spirituan, baldin Jainkoaren Espiritua çuetan egoten bada. Bada nehork ez badu Kristoren Espiritua, ez da berea.

10. Eta baldin Kristo zuetan bada, gorputza hil da bekatuagatik; baina Espiritua bizia da zuzentasunarengatik.

11. Baina baldin Jesus hilen artetik piztu zuenaren Espiritua bizi bada zuen baitan, Kristo hilen artetik piztu zuenak ere biziko ditu zuen gorputz hilgarriak zuetan bizi den bere Espirituaz.

12. Argatik, anaiak, zordun gara, ez haragiari, aragiaren arabera bizitzeko.

13. Zeren baldin haragiaren arabera bizi bazarete, hilko zarete: baina Espirituaren bidez mortifikatzen badituzue gorputzeko egintzak, biziko zarete.

14. Zeren Jainkoaren Espirituak gidatzen dituen guziak, Jainkoaren semeak dira.

15. Zeren ez duzue jaso berriro esklabutzaren izpiritua beldurra izateko; baina zuek adopziozko Espiritua jaso duzue, zeinen bidez oiñu egiten baitugu: Abba, Aita.

16. Espirituak berak testimoniatzen du gure izpirituekin, Jainkoaren semeak garela.

17. Eta seme-alabak badira, orduan oinordekoak; Jainkoaren oinordeko, eta Kristoren oinordeko; bada harekin sufritzen badugu, gu ere elkarrekin gloriatuak izan gaitzen.

18. Zeren uste dut, oraingo denbora honetako sufrimenduak ez direla merezi gure baitan agertuko den gloriarekin konparatzeko.

19. Zeren kreaturaren itxaropen zintzoak Jainkoaren semeen agerpenaren zain dago.

20. Zeren kreatura hutsalkeriaren menpe izan da, ez nai nahi, baizik itxaropenez menderatu duenagatik.

21. Zeren kreatura bera ere ustelkeriaren esklabutzatik libratuko da Jainkoaren seme-alaben askatasun gloriosera.

22. Zeren badakigu izaki guziak intziri egiten duela eta erditzen duela elkarrekin orain arte.

23. Eta ez haiek bakarrik, baita gu ere, Espirituaren lehen fruituak ditugunak, geure baitan intziri egiten dugu, adopzioaren zain, hots, gure gorputzaren erredentzioa.

24. Zeren itxaropenaz salbatu gara: baina ikusten den itxaropena ez da itxaropena: zeren gizonak ikusten duena, zergatik espero du oraindik?

25. Baina itxaroten badugu ikusten ez dugun hori, orduan itxaroten dugu pazientziak.

26. Era berean, Espirituak ere laguntzen ditu gure eritasunak: zeren ez dakigu zer egin behar dugun otoitz egin behar dugun bezala: baina Espirituak berak intercessione egiten du gure alde esan ezin diren intziriekin.

27. Eta biotzak ikertzen dituenak badaki zer den Espirituaren gogoia, zeren sainduen alde egiten baitu Jainkoaren borondatearen arabera.

28. Eta badakigu gauza guziak batera egiten dutela onerako Jainkoa maite dutenentzat, haren xedearen arabera deituak direnentzat.

29. Zeren aurretik ezagutu zituenak, bere Semearen irudira konformatzeko ere predestinatu zituen, anai askoren artean lehen-semea izan dadin.

30. Eta norc predestinatu vkan dituenac-ere deithu cituen: eta deithu cituenac-ere iustificatu vkan ditu: eta norc justifikatu vkan dituenac-ere glorificatu vkan ditu.

31. Zer esango dugu bada gauza hauetaz? Jainkoa gure alde baldin bada, nor egon daiteke gure kontra?

32. Bere Semea barkatu ez zuenak, baina gu guztientzako entregatu zuenak, nola ez dizkigu harekin ere gauza guziak emango?

33. Nork jarriko du gauzarik Jainkoaren hautatuen kargu? Jainkoa da justifikatzen duena.

34. Nor da kondenatzen duena? Kristo da hil zena, aitzitik, resuscitatu dena, Jainkoaren eskuinaldean dagoena, zeina ere gure alde erregutzen duen.

35. Nork bereiziko gaitu Kristoren amoriotik? tribulazioa, edo atsekabea, edo persekuzioa, edo gosetea, edo biluztasuna, edo arriskua, edo ezpata?

36. Eskribatua den bezela: Zuregatik hiltzen gara egun guzian; hiltzeko arditzat hartzen gaituzte.

37. Ez, gauça oietan gucietan maitatu gaituenaren bidez garaile baino gehiago gara.

38. Zeren sinistuta nago, ez herioa, ez bizia, ez aingeruak, ez prinzipalak, ez botereak, ez oraingoak, ez datozenak.

39. Ez altuera, ez sakonera, ez beste kreaturarik ez gaituzte bereizteko Jainkoaren amodiotik, zeina baita Jesu Kristo gure Jaunarengandik.

9. KAPITULUA

1. Egia diotsut Kristorengan, ez dut gezurrik esaten, ene konzienziak ere Espiritu Santuan testigantza ematen dit.

2. Astuntasun handia eta etengabeko pena dudala bihotzean.

3. Zeren nahi nuke neure burua madarikatua izatea Kristogandik nere senideengatik, haragiaren arabera ene ahaideengatik.

4. Nortzuk dira israeldarrak; nori dagozkion adopzioa, eta gloria, eta itunak, eta legearen ematea, eta Jainkoaren zerbitzua eta promesak;

5. Norenak dira arbasoak, eta zeinengandik ethorri zen haragiari dagokionez, guzien gañean dena, Jainkoa bedeinkatua betiko. Amen.

6. Ez Jainkoaren hitzak ezertarako balio izan ez balu bezala. Zeren ez dira guztiak Israelkoak, Israelkoak direnak;

7. Ezta, zeren Abrahamen hazia direlako, guziak seme-alaba, baizik: Isaakengan deituko da zure hazia.

8 Hau da, haragiaren haurrak ez dira Jainkoaren semeak: baina promesaren semeak hazitzat hartzen dira.

9. Zeren haxe da agintzazko hitza: Ordu honetan ethorriren naiz, eta Sarak seme bat izango du.

10. Eta ez hau bakarrik; baina Rebeka-k ere gure aita Isaak batengandik sortu zuenean;

11 (Haurrak oraindik jaio ez direlako, ez onik edo txarrik egin ez dutenez, Jainkoaren xedea hautazioaren arabera iraun dezan, ez obren bidez, deitzen duenarengandik baizik;)

12. Erran zioten: Zaharrenak zerbitzatuko du gazteena.

13. Eskribatua den bezala: Jakob maite dut, baina Esauri gorrotatu dut.

14. Zer esango dugu bada? Ba al dago injustiziarik Jainkoarekin? Jainkoak ez dezala.

15. Zeren erraiten dio Moisesi: Errukituko naiz nori urrikalduko naizenari, eta errukituko naizenari.

16. Beraz, ez da nahi duenarena, ez lasterka dabilenarena, baizik urrikaltzen duen Jainkoarena.

17. Zeren Eskriturak esaten dio Faraoiari: Orregatik ere piztu zaitut, zure baitan neure indarra erakusteko, eta nere izena lur guzian aditzera eman dadin.

18. Hargatik urrikaltzen da nori urrikaldu, eta gogortu egiten du.

19. Erranen didazu bada: Zergatik arkitzen du oraino errua? Izan ere, nork eutsi dio bere borondateari?

20. Ez, ordea, gizona, nor zara zu Jainkoaren kontra erantzuten duzuna? Eratutako gauzak esango al dio eratu zuenari: Zergatik egin nauzu horrela?

21. Ez al du ontzigileak buztinearen gainean ontzi bereko ontzi bat ohorerako, eta beste bat desohorerako egiteko?

22. Eta Jainkoak, bere haserrea erakutsi nahirik, eta bere boterea ezagutzera emateko, pazientzia askorekin jasan bazituen hondamenerako egokitutako haserre-ontziak?

23. Eta bere gloriaren aberastasunak ezagut zezan miserikordiako ontzietan, zeinak lehen aintzarako prestatu zituenak.

24. Gu-ere, deithu dituenac, ez Iuduetaric soil, baina Gentiletaric-ere?

25. Berak dioen bezala Osean ere, ene herri deituko ditut, nere herria ez zirenak; eta bere maitea, maitea ez zena.

26. Eta gertatuko da, esan zien tokian: Ez zarete ene herria; han deituko dira Jainko biziaren semeak.

27. Isaiasek ere oihu egiten du Israeli buruz: Israelgo semeen kopurua itsasoko hondarra bezalakoa izan arren, salbatuko da hondarra;

28. Zeren lana bukatuko du, eta moztuko du zuzentasunez, zeren obra labur bat egingo baitu Jaunak lurraren gainean.

29. Eta Esaiasek lehen esan zuen bezala, Sabaoteko Jaunak hazirik utzi ez badigu, Sodoma bezala izan ginatke eta Gomorraren antzeko eginak.

30. Zer esango dugu bada? Jentilek, zuzentasunaren ondotik jarraitu ez zutenak, lortu dute zuzentasuna, fedez den zuzentasuna.

31. Baina Israelek, zuzentasunaren legearen atzetik jarraitu zuena, ez du lortu zuzentasunaren legea.

32. Zergatik? Zeren ez zuten fedez bilatu, legearen obrez bezala baizik. Ezen estropezu egin baitzuten estropezuka;

33. Eskribatua den bezala, Huna, Sionen ipintzen dut estropezu eta gaitz-harri bat: eta hura baithan sinhesten duenak ez du lotsatuko.

10. KAPITULUA

1. Senideok, nire bihotzaren nahia eta Jainkoari Israelen otoitza, salbatzea da.

2. Zeren frogatzen diet Jainkoaren zaletasuna dutela, baina ez ezagutzaren arabera.

3. Zeren Jainkoaren zuzentasunaz ezjakin izanik, eta beren zuzentasuna ezarri nahian dabiltzanak, ez dira Jainkoaren zuzentasunari sumetitu.

4. Zeren Kristo legearen amaiera da sinisten duen orenen zuzentasunerako.

5. Zeren Moisesek deskribatzen du Legetik den zuzentasuna: Horiek egiten dituen gizona haien bidez biziko da.

6. Bainan fedez den iustoak honela mintzo da: Ez esan zure bihotzean: Nor igoko da zerura? (hau da, Kristo goitik jaistea;)

7. Edo, Nor jautsiko da sakonera? (hau da, Kristo hilen artetik berpiztea).

8. Baina zer dio? Hire hurbil dago hitza, zure ahoan eta zure bihotzean: hau da, predikatzen dugun fedearen hitza;

9. Baldin zure ahoz aitortuko badiozu Jesus Jauna, eta zure bihotzean sinhesten baduzu Jainkoak hilen artetik piztu zuela, salbatuko zara.

10. Zeren gizonak bihotzarekin sinisten du zuzentasunari; eta ahoz konfesatzen da salbaziorako.

11. Zeren Scripturak dio: Huragan sinesten duenak ez du lotsatuko.

12. Zeren ez dago diferentziarik juduaren eta grekoaren artean: zeren guzien gaineko Iaun bera aberatsa baita hura deitzen duten guzientzat.

13. Zeren Jaunaren izena deituko duena salbatuko da.

14. Nola, bada, dei egingo diote sinistu ez dutenari? eta nola sinhetsiko dute entzun ez dutenarengan? eta nola entzunen dute predikaririk gabe?

15. Eta nola predikatuko dute, igorri ezpada? Eskribatua den bezala, Zein ederrak diren bakearen ebanjelioa predikatzen dutenen oinak, eta gauza onen berri pozgarria dakartenen oinak!

16. Bainan guziek ez dute Ebanjelioa obeditu. Ecen Esaiasek dio: Jauna, nork sinetsi du gure berri?

17. Beraz, fedea entzuteagatik dator, eta Jainkoaren hitzaz entzutea.

18. Baina nik diot: Ez al dute entzun? Bai, egiaz, beren soinua lur guzira joan zen, eta beren hitzak munduaren bazterretaraino.

19. Baina nik diot: Israelek ez al zuen jakin? Lehen Moisesek dio: Jeloskortasuna piztuko zaituztet herri ez direnen bidez, eta herri ergel baten bidez haserretuko zaituztet.

20. Baina Esaias oso ausarta da, eta dio: Ni bilhatzen ez nautenengandik aurkitu naiz; Agertu nintzen ni galdetzen ez zutenei.

21. Baina Israeli esaten dio: Egun osoan luzatu ditut eskuak herri desobediente eta kontrako kontrako bati.

11. KAPITULUA

1. Erran dut bada, Jainkoak bota al du bere erria? Jainkoak ez dezala. Ni ere israeldarra naiz, Abrahamen leinukoa, Benjaminen leinukoa.

2. Jainkoak ez du baztertu bere herria alde zurretik ezagutu zuena. Eztazue zer dioen Eskriturak Eliasi buruz? nola erregutzen dion Jainkoari Israelen kontra, esanez:

3. Jauna, hil dituzte zure profetak, eta zure aldareak zulatu dituzte; eta bakarrik gelditu naiz, eta nire bizia bilatzen dute.

4. Baina zer dio Jainkoaren erantzunak? Zazpi mila gizon gorde ditut niretzat, Baalen irudiaren aurrean belaunak makurtu ez dituztenak.

5 Hala bada oraingo honetan ere hondarra da graziaren electionaren arabera.

6 Eta baldin gratiaz, ez da guehiago obrác: bestela gratia ez da guehiago grazia. Baina obren bada, orduan ez da grazia gehiago: bestela lana ez da lan gehiago.

7 Zer orduan? Israelek ez du lortu nahi zuena; baina hauteskundeak lortu du, eta gainerakoak itsutuak izan dira

8 (Escribatua den bezala, Jainkoak eman die lozoroko espiritua, begiak ikus ez ditzaten, eta belarriak ez entzuteko) gaur arte.

9. Eta esan zuen Dabidek: Bihur bedi haien mahaia amarru, tranpa, eta estropezu eta ordain.

10. Ilundu bedi haien begiak, ikus ez dezaten, eta makurtu beti bizkarra.

11. Bada, diotsuet: Estropezu ote dira erortzeko? Iainkoak ez dezala: aitzitik, beren erorketaren bidez salbazioa etorri zaie jentilei, jeloskortasunera eragiteko.

12. Bada hekien erortzea munduko aberastasuna, eta haien gutxitzea jentilen aberastasuna; zenbat gehiago haien betetasuna?

13. Zeren jentilei mintzo zaituztet, jentilen apostolua naizenez, handitzen dut nire ofizioa.

14. Baldin nolabait ene haragia diren haiek imitatzeraz eragitea, eta haietako batzuk salbatuko badituzte.

15. Zeren baldin haiek botatzea munduaren adiskidetzeara bada, zer izanen da haiek jasotzea, hilen artetik bizitzea baizik?

16. Zeren lehen fruitua saindua bada, bultoa ere saindua da: eta erroa saindua bada, halaxe dira adarrak.

17. Eta adarretako batzuk apurtzen baziren, eta zu, oliba basati bat izaki, hekien artean txertatua bazenuen, eta haiekin olibondoaren sustrai eta gizenaz parte hartzen bazenu;

18. Ez harrotu adarren kontra. Baina harrotzen bazara, ez duzu erroa eramaten, zu baizik.

19. Erranen duzu bada, Adarrak hautsi ziran, txertatu nadin.

20 Beno; sinesgabetsunagatik hautsi ziran, eta zu zu fedearaz. Ez izan goiburua, baina beldurra:

21 Ecen baldin Iaincoac ezağan barkatu berezko adarrak, beguiraque, ez zaitdin barkatu.

22. Begira, bada, Jainkoaren ontasuna eta gogortasuna: erori zirenen gainean, larritasuna; baina zuregana, ontasuna, bere ontasunean jarraitzen baduzu: bestela zu ere moztuko zara.

23. Eta hek-ere, baldin oraindik ezağadiraten sinhesgabean, injertatuak izanen dira: zeren Iainkoa gai da berriro injertatzeko.

24. Zeren oliba-arbolatik moztu bazaituzte naturaz basatia, eta naturaren kontrako oliba-arbola on batean txertatu bazaizu, zenbat geiago txertatuko al dira beren adar naturalak diren haiek beren olibondoan?

25. Zeren ez nuke nahi, anaiak, misterio hunen ezjakin izan dezatela, zeuen usteetan jakitsuak izan ez daitezen;

itsutasuna hein batean Israeli gertatu zaio, jentilen betetasuna sartu arte.

26. Eta horrela Israel guzia salbatuko da, idatzia den bezela: Irtengo da Siondik askatzailea, eta urrunduko du Jakobengandik gaiztakeria.

27. Zeren au da nere ituna haiekin, beren bekatuak kenduko ditudanean.

28. Ebanjelioari dagokionez, etsaiak dira zuengatik: baina elektzioei dagokienez, maiteak dira gurasoengatik.

29. Zeren Jainkoaren dohainak eta deia damutu gabe daude.

30 Ecen nola lehen Iaincoa sinhets eztuçuen, orain orain misericordioso çuen sinhesgabetsunaz.

31. Horiek ere orain ez dute sinetsi, zuen misericordiagatik haiek ere miserikordia lor dezaten.

32. Zeren Iainkoak guziak sinhesgabean finkatu ditu, guzien urrikaltzeko.

33. O Jainkoaren jakinduriaren eta ezagutzaren aberastasunen sakontasuna! zein ikertu ezinak diren bere erabakiak, eta bere bideak jakin gabe!

34. Zeren nork ezagutu du Jaunaren gogoaz? edo nor izan da bere aholkularia?

35. Edo nork eman dio lehenik, eta berriz ordaina emango zaio?

36. Zeren harengandik, eta haren bidez, eta harentzat dira gauza guztiak: nori izan bedi sekulako gloria. Amen.

12. KAPITULUA

1. Othoizten dizuet bada, anaiak, Jainkoaren miserikordiaz, zuen gorputzak sakrifizio bizi bat, saindua, Jainkoarentzat onargarria dena, zeina baita zuen zerbitzu zentzuzkoa.

2 Eta ez zaitezte konformatu mundu hunetara: baina transforma zaitezte zuen adimena berrituz, proba dezazuen zer den Iainkoaren borondate ona, atsegina eta perfektua.

3. Zeren diotsuet, eman didan graziagatik, zuen artean den guziei, ez dezatela uste behar den baino gorago bere buruaz; baña pentsatzea soilki, Jainkoak bakoitzari fedearen neurria eman dion bezala.

4 Izan ere, gorputz batean kide asko ditugun bezala, eta kide guztiek ez dute kargu bera.

5 Gu, bada, anhitz garela, gorputz bat gara Kriston, eta denak elkarren kide.

6. Bada doaiak izanik, eman zaigun graziaren arabera, ala profetia, profetiza dezagun fedearen proportzioaren arabera.

7. Edo ministerioa, itxaron gaitezen gure zerbitzarian: edo irakasten duena, irakasten duena;

8. Edo exhortatzen duenak, exhortazioan: ematen duenak, egin beza sinpleki; agintzen duena, arduraz; erruki egiten duena, alaitasunez.

9 Izan bedi maitasuna disimulurik gabe. Gaiztoa dena gorrota; ona denari atxiki.

10. Izan zaitezte elkarri atsegin handiz, senidezko maitasunarekin; ohorez elkar hobesten;

11 Ez alferrik negoziotan; izpiritu sutsua; Jauna zerbitzatzen;

12. Itxaropenaz poztzen; pazientzia tribulazioan; otoitzean berehala jarraituz;

13. Sainduen beharretara banatzen; ostalaritzari emana.

14. Bedeinka itzazu jazartzen zaituztenak: bedeinkatu, eta ez madarikatu.

15. Poztu zaitezte pozten direnekin, eta negar egin ezazute negar egiten dutenekin.
16. Izan zaitezte batak bestearekiko gogo berekoak. Ez itzazu gogoan gauza altuak, baizik eta maila baxuko gizonekin. Ez izan zuhurra zure ustetan.
17. Ez ordain inori gaiztakeriagatik. Eman gauza zintzoak gizon guztien aurrean.
18. Posible bada, zugan datzana, bizi zaitez bakean gizon guztiekin.
19. Maite maiteok, ez zaitezte mendekatu zeuen buruak, aitzitik eman lekua haserreari: zeren idatzita dago: Ene da mendekua; Nik ordainduko dut, dio Jaunak.
20. Beraz, zure etsaia gosea bada, jaten eman; egarri badu, edan iezaiozu, zeren horrela eginda, ikatzak bilduko dizkiozu buruan.
21. Ez zaitez gaiztotik garaitu, baizik eta gaiztoa ongiarekin.

13. KAPITULUA

1. Izan bedi arima bakoitza goi-ahalmenen menpe. Zeren ez dago Jainkoarena baizik boteretik: botereak Jainkoarengandik ezarriak dira.
2. Nork bada botereari aurre egiten diotenak, Jainkoaren ordenamenduari aurre egiten dio: eta erresistentzia dutenek, bere baitan, kondenazioa jasoko dute.
3. Zeren agintariak ez dira izua obra onentzat, gaiztoentzat baizik. Ez al duzu, bada, boterearen beldur izango? egizu ona dena, eta izango duzu laudorioa;
4. Zeren bera da zuretzako Jainkoaren zerbitzaria onerako. Baina gaiztoa egiten baduzu, izan beldur; zeren ez du alferrik daraman ezpata: zeren Jainkoaren zerbitzaria da, gaizkia egiten duenari haserrea eragiteko mendekua.
5. Argatik behar zarete mendean egon, ez bakarrik haserreagatik, baizik eta konzientziagatik ere.
6. Zeren horregatik ordaintzen duzue tributua ere: zeren haiek dira Jainkoaren ministroak, etengabe arduratzen direlarik.
7. Errenda itzazue, bada, beren zor guziei: tributua nori dagokiena; ohitura nori ohitura; beldurra nori beldurra; ohore nori ohore.
8. Ez dezaiozu inori zor, elkar maitatzea baizik: zeren bestea maite duenak bete du legea.
9. Horregatik, ez duzu adulteriorik egingo, ez duzu hilko, ez lapurtuko, ez duzu testigantza faltsurik egingo, ez duzu gutiziatuko; eta baldin bada beste manamendurik, laburki aditzen da esaera huntan, hots: Maite dezu zure hurkoa zeure burua bezala.
10. Amodioak ez dio gaitzik egiten hurkoari: beraz, maitasuna da legea betetzea.
11. Eta hori, denbora jakinik, orain dela garaia lotik esnatzeko: zeren orain gure salbazioa sinetsi genuenean baino hurbilago dago.
12. Gaua urruti igaro da, eguna hurbil da: bota ditzagun beraz ilunpeko lanak, eta jantzi ditzagun argizko armadura.
13. Ibil gaitezen zintzotasunez, egunean bezala; ez liskar eta mozkorraldietan, ez txosnetan eta nahigabekerian, ez liskar eta bekaizkerian.
14. Zuek, orde, jantzi ezazute Jesu-Kristo Jaunaz, eta ez ezazute haragiaren guraria betetzeko.

14. KAPITULUA

1. Fedean ahula dena, errezebitzen duzue, baina ez eztabaida dudazkoetan.
2. Ecen batac sinhesten du gauça guciac iaten duela: berceac ahula dena, iaten ditu belharac.
3. Jaten duenak ez dezala mespretxatu jaten ez duena; eta iaten ez duenak ez dezala juzgatzen iaten duena: zeren Jainkoak errezibitu du.
4. Nor zara zu bertze baten zerbitzaria juzgatzen duzuna? bere nagusiari zutik edo erortzen da. Bai, eutsiko zaio: zeren Jainkoa gai da hura zutik jartzeko.
5. Batek estimatzen du egun bat bestearen gañetik: beste batek estimatzen ditu egun guziak. Gizon bakoitza guztiz sinetsi bedi bere buruan.
6. Eguna begiratzen duenak, Jaunari begiratzen dio; eta egunari erreparatzen ez dionak, Jaunari ez dio errespetatzen. Jaten duenak, Jaunari jaten dio, Jainkoari eskerrak ematen dizkiolako; eta jaten ez duenak, Jaunari ez dio jaten, eta Jainkoari eskerrak ematen dizkio.
7. Zeren gutarik inor ez da beretzat bizi, eta nehor ez da beretzat iltzen.
8. Zeren ala bizi garen, Jaunarentzat bizi gara; eta ala hiltzen bagara, Jaunari iltzen gara: ala bada bizi, ala hiltzen, Jaunarenak gara.
9. Zeren hortarako Kristo hil zen, eta piztu zen, eta biziberritu zen, hilen eta bizien Jauna izan zedin.
10. Baina zergatik juzgatzen duzu zure anaia? edo zergatik ez duzu zure anaia ezereztu? zeren guztiok egongo gara Kristoren epaitegiaren aurrean.
11. Zeren idatzita dago: Bizi naizen bezela, dio Jaunak, belaun guziak makurtuko dira ene aurrean, eta mihi guziak aitortuko diote Jainkoari.
12. Beraz, gutariko bakoitzak bere buruaren kontua emango dio Jainkoari.
13. Ez gaitezen, bada, geiago elkar juzgatzen: aitzitik, juzga ezazue hau, nehork ez dezala bere anaiaren bidetik erortzeko oztoporik edo okasiorik jarri.
14. Badakit, eta sinetsita nago Iesus Jaunak, ez dela ezer satsurik berez: baina zer bait satsutat jotzen duenarentzat, satsua da.
15. Bainan zure anaia zure jatearekin atsekabetzen bada, orain ez haiz karitatez ibiltzen. Ez hondatu zure janariarekin, Kristo hil baitzen.
16. Ez bedi, bada, zure ongia gaizki mintzatu;
17. Zeren Jainkoaren erreinua ez da jana eta edaria; baina zuzentasuna, eta bakea, eta poza Espiritu Santuan.
18. Zeren gauz oietan Kristo zerbitzatzen duena Jainkoarentzat atsegina da, eta gizonengandik onetsia.
19. Jarrai ditzagun, bada, bakea egiten duten gauzen, eta bata bestea eraikitzeko.
20. Zeren haragia ez dezatela suntsitu Jainkoaren lana. Gauza guztiak dira egiaz garbiak; baina gaiztoa da ofendituz jaten duen gizonarentzat.
21. On da ez haragia jatea, ez ardoa edatea, ez zure anaia estropezu egiten duen, edo ofenditu edo ahuldu den gauzarik.
22. Fede al duzu? izan ezazu zeuretzat Jainkoaren aurrean. Zorionekoak bere burua kondenatzen ez duena onartzen duen gauza horretan.
23. Eta dudatzen duena, kondenatua da iaten badu, zeren ez baitu fedez iaten: zeren fedez ez dena bekatua da.

15. KAPITULUA

1. Guk, bada, indartsuak garenok jasan behar ditugu ahulen eritasunak, eta ez geure buruari atsegin izan.
2. Gutariko bakoitzak atsegin beza bere lagun hurkoari bere onerako, edificatzeko.
3. Zeren Kristok ere ez zuen bere burua atsegin izan; baña, idatzia den bezala: Zu iraintzen zaituztenen irainak nigan erori dira.
4. Ecen lehengo gauça guciac scribatu içan dirade gure ikastearen gatic, Scriptureen pazientziaz eta consolationez itxaropena izan dezagun.
5. Bada, pazientziaren eta konsolazioaren Jainkoak, eman dezazue bata bestearekin Kristo Jesusen arabera antzekoak izatea.
6. Gogo eta aho batez glorifica dezazuen Jainkoa, Jesu Kristo gure Jaunaren Aita.
7. Argatik errezebi zazue elkar, Kristok ere Jainkoaren aintzarako jaso gaituen bezala.
8. Orain diñot Jesukristo erdaintziaren ministroa izan zela Jainkoaren egiagatik, arbasoei egindako promesak konfirmatzeko.
9. Eta jentilek Jainkoa glorifikatu zezaten haren errukiagatik; idatzia den bezala: Orgatik aitortuko dizut jentilen artean, eta zure izenari kantatuko dizut.
10. Eta berriz dio: Alegria zaitezte, jentilak, bere populuarekin.
11. Eta berriz: Lauda ezazue Jauna, jentil guziak; eta lauda ezazue, herri guziak.
12. Eta berriz, Esaiasek dio: Izanen da Jeseren sustraia, eta jentilen gainean errege izateko jaikiko dena; harengan fidatuko dira jentilak.
13. Bada, itxaropenaren lainkoak bethe zaituzte bozkario eta bake guziz sinistean, itxaropenaz ugari zaitezten Espiritu Santuaren indarrez.
14. Eta ni ere sinistuta nago zuetaz, ene anaiak, zuek ere ontasunez beteak zaretela, ezagutza guziz beteak, elkarri ere amonestarazteko gai.
15. Alabaina, anaiak, ausardiagoz idatzi dizuet nolabait, gogoan bezala, Jainkoak eman didan graziagatik.
16. Ni izan nadin Jesu-Kristoren zerbitzari jentilei, Jainkoaren Ebanjelioa zerbitzatzen, jentilen eskaintza ontzat izan dadin, Espiritu Santuaz saindua izanik.
17. Badaukat bada zertaz gloria naitekeen Jesu-Kristoren bitartez lainkoari dagozkion gauzetan.
18. Zeren ez naiz ausartuko Kristok nirekin egin ez dituen gauzetatik hitz egitera, jentilak obeditzera, hitzez eta egintzez.
19. Jainkoaren Espirituaren indarraz, seinale eta mirakulu ahaltsuen bidez; beraz, Jerusalem dik, eta ingurura Ilirikoraino, guztiz predikatu dut Kristoren Ebanjelioa.
20. Bai, halaxe ahalegindu naiz Ebanjelioa predikatzen, ez non Kristo izendatu zuten, beste gizon baten oinarrian eraiki ez dezadan.
21. Bainan eskribatua den bezala, Nori erran ez zaion, ikusiko dute, eta aditu ez dutenek ulertuko dute.
22. Horregatik ere asko eragotzi izan naute zuengana etortzeko.
23. Baña orain toki oietan geiagorik ez daukazula, eta urte asko hauetan zuengana ethorteko gogo handi bat daukatela;
24. Espainiarako bidaia egiten dudan guztietan, zuregana etorriko naiz: zeren itxaroten baitut zu ikusiko zaitudala

- nire bidaian, eta zuek hara eramango nautela, baldin lehenik zertxobait zure lagunez beteko banaiz.
25. Baina orain noa Jerusalem era, sainduen zerbitzura.
26. Zeren Mazedoniako eta Akaiakoe atsegin izan dute Jerusalem en dauden saindu pobreentzat ekarpen bat egitea.
27. Egiatzki atsegin izan ditu; eta beren zordunak dira. Zeren jentilak beren gauz espiritualeen parte-hartzaile egin badira, beren betebeharra ere bada haragizko gauzetan zerbitzatzea.
28. Hori egin dudanean bada, eta fruitu hau zigilatu dudanean, zuekin etorriko naiz Espainiara.
29. Eta ziur nago, zuengana natorrenean, Kristoren Ebanjelioaren benedizioaren betetasunean etorriko naizela.
30. Othoizten zaituztet, anaiak, Jesukristo Jaunagatik, eta Espirituaren amorioagatik, nirekin borrokatzen zaituztetela Jainkoari nigatik otoitzean;
31. Libra nadin Judean sinesten ez dutenengandik; eta Jerusalem en dudan nire zerbitzua sainduengandik onartua izan dadin;
32. Lainkoaren borondatearen bidez bozkarioz ethor nadin zuengana, eta zuekin freskatu nadin.
33. Bada bakearen Jainkoa zuekin guziekin. Amen.

16. KAPITULUA

1. Gomendatzen dizuet Phebe gure arreba, zeina Zenkorean dagoen Elizaren zerbitzaria dena.
2. Errezibi dezazutela Jaunagan, sainduak den bezala, eta lagun dezazutela zuengandik behar duen edozein gauzatan: zeren askoren lagungarri izan da, eta neure burua ere.
3. Agurtu itzazue Prizila eta Akila nire laguntzaileak, Jesukristogan:
4. Nere biziagatik beren lepoak ezarri dituztenak: zeñai ez bakarrik eskerrak ematen dizkiot, baita jentilen Eliza guziak ere.
5. Era berean, agurtu ezazute haien etxean dagoen eliza. Saluta eçaque ene Epeneto maitagarria, Akaiako lehen fruitua dena Kristorentzat.
6. Agurtu ezazute Maria, lan asko eman baitigu.
7. Saluta itzazue Androniko eta Junia, ene ahaideak, eta ene presondegikideak, apostoluen artean aipagarriak direnak, zeinak ere nire aurretik Kriston baitziren.
8. Agurtu ezazu ene maitea Amplias Jaunagan.
9. Salutatu Urbani, gure laguntzailea Kriston, eta Stakisi, ene maitea.
10. Saluta ezazue Kristogan onetsitako Apeleri. Saluta itzazu Aristobuloren etxekoak.
11. Salutatu Herodion ene ahaide. Agindu itzazue Narzisen etxekoak, Jaunaren baitan daudenak.
12. Saluta itzazue Trifena eta Trifosa, Jaunaren baitan lan egiten dutenak. Saluta eçaque Persis maitagarria, ceinec anhitx lan ceçan Jaunagan.
13. Salutatu Rufo Jaunagan aukeratua, eta bere ama eta nirea.
14. Salutatu Asinkrito, Flegon, Hermas, Patrobas, Hermes, eta haiekin dauden anaiak.
15. Saluta itzazue Filologo, eta Julia, Nereo, eta haren arreba, eta Olympas, eta haiekin diren saindu guziak.
16. Salutatu elkarri muxu santu batez. Kristoren elizak agurtzen zaituzte.

17. Bada othoizten drauzuet, anayeak, ohartarazi itzazue irakatsi duzuen doktrinaren kontra zatiketa eta ofensa eragiten dituztenak; eta saihestu.

18. Zeren holako direnek ez dute zerbitzatzen Jesu Kristo gure Jauna, baizik beren sabela; eta itz onez eta itz zuzenez engainatzen dituzte xumeen bihotzak.

19. Zeren zuen obedientzia ethorri da gizon guziei. Pozten naiz, beraz, zuen alde, baina nahi nuke zuhurra ona denaren gainean, eta txarrean sinplea.

20. Eta bakearen Jainkoak laster zartatuko du Satan zure oinen azpian. Jesukristo gure Jaunaren grazia zuekin. Amen.

21. Salutatzen zaituztete ene lankide Timoteo, eta Luzio, eta Jason, eta Sosipater, ene senideak.

22. Nik Terziok, epistola hau idatzi dudana, agurtzen zaituztet launean.

23. Gaiok ene ostalariak, eta Eliza guziak, agurtzen zaituzte. Erastok hiriko ganberroak agurtzen zaituzte, eta Quartus anaiak.

24. Jesukristo gure Jaunaren grazia zuekin guziekin. Amen.

25. Bada, ene Ebanjelioaren eta Jesu-Kristoren predikazioaren araura zu sendotzeko ahalmena duenari, mundua hasi zenetik gordea izan den misterioaren revelazioaren arabera.

26. Baina orain ageri da, eta profeten Eskrituraz, betiko Jainkoaren manamenduaren arabera, nazio guziei ezagutarazten zaie fedearen obedientziagatik.

27. Jainko bakarrari jakintsuari, izan zaitezte gloria Jesukristoren bidez sekulako. Amen. (Korintotik erromatarrei idatzia, eta Fenek Zenkreako elizako zerbitzariak bidalia.)

1 Korintoarrei

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jainkoaren borondatez Jesu-Kristoren apostolu izatera deitua, eta Sostenes gure anaia,
2. Korintoko Jainkoaren Elizari, Jesu Kristorengan santutuak direnei, saildu izatera deituak, leku guztietan Jesukristo gure Jaunaren izena deitzen duten guziekin, berenak nahiz gureak.
3. Grazia eta bakea zuei, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren partetik.
4. Eskerrak ematen dizkiot beti nere Jainkoari zuen alde, Jesu Kristok eman dizun Jainkoaren graziagatik;
5. Gauza guztietan aberasten zaretela haren bidez, hitz guztietan eta jakintza guztian;
- 6 Kristoren testigantza zuetan konfirmatu zen bezala:
7. Beraz, oparirik gabe atzetik zatoztela; Jesukristo gure Jaunaren etorreraren zain:
8. Nork ere konfirmatuko zaituzte azkenerano, Jesukristo gure Jaunaren egunean errugabeak izan zaitezten.
9. Leial da Iainkoa, zeñagatik dei egin baitzaituzte bere Seme Jesukristo gure Jaunaren elkertasunera.
10. Othoizten zaituztet, anaiak, Jesukristo gure Jaunaren izenez, guziok gauza bera mintza dezazuen, eta ez dezatela zatiketarik izan zuen artean; baña guztiz elkartu zaitezteela adimen berean eta juizio berean.
11. Zeren, ene anaiak, Kloeren etxeokak direnek adiarazi izan didate zuetaz, zuetaz gatazkak daudela zuen artean.
12. Bada hau diotsut: zuetariko bakoitzak dioela: Ni Paulena naiz; eta ni Apolorena; eta ni Kefasekoa; eta ni Kristorena.
13. Banatu al da Kristo? Paulo gurutziltzatu al zen zuretzat? ala Pauloren izenean bataiatu al zarete?
14. Eskerrak ematen dizkiot Iainkoari, zuetarik inor bataiatu ez nuelako, Krispo eta Gaio baizik;
15. Nehork erran ez dezan neure izenean bataiatu nuela.
16. Eta Estefanasen etxeokak ere bataiatu nituen: gainera, ez dakit beste inor bataiatu nuen.
17. Zeren Kristok ez nau bataiatzera igorri, baizik Ebanjelioa predikatzeko: ez hitzen zuhurtziaz, Kristoren gurutzea ezerezean izan ez dadin.
18. Zeren gurutzearen predikatzea erokeria da galtzen direnentzat; baina salbatu garenontzat, Jainkoaren boterea da.
19. Zeren idatzita dago: Desegingo dut jakintsuen jakinduria, eta ezerezean utziko dut zuhurren adimena.
- 20 Non dago jakintsua? non dago eskribaua? non dago mundu honetako eztabaidatzailea? Ez al du Jainkoak ergel egin mundu honetako jakinduria?
21. Zeren Jainkoaren jakinduriaz munduak jakinduriaz ez zuen Jainkoa ezagutu, atsegin izan zuen Jainkoari predikazioaren ergelkeriaz sinhesten dutenak salbatzea.
22. Izan ere, juduek seinalea eskatzen dute, eta grekoek jakinduria bilatzen dute.
23. Guk, ordea, predikatzen dugu Kristo gurutziltzatua, juduei estropezu, eta grekoei ergelkeria;
- 24 Baina deitzen direnei, juduei zein greziarrek, Kristo Jainkoaren boterea eta Jainkoaren jakinduria.
25. Jainkoaren ergelkeria gizonak baino jakintsuagoa baita; eta Jainkoaren ahulezia gizonak baino indartsuagoa da.

26. Zeren ikusten duzue zuen deia, anaiak, nola ez dirala deitzen gizon jakintsu asko haragiaren arabera, ez ahaltsu asko, ez noble asko;
27. Bainan Jainkoak aukeratu ditu munduko ergelak, jakintsuak nahasteko; eta Jainkoak aukeratu ditu munduko gauza ahulak ahaltsuak nahasteko;
28. Eta munduko gauza zintzoak, eta mespretxatuak direnak, aukeratu ditu Jainkoak, bai, eta ez diren gauzak, diren gauzak ezerezean jartzeko.
29. Haragirik ez dezala harrotu haren aurrean.
30. Baina zuek harengandik zarete Jesu Kristorengan, Jainkoarengandik egin zaiguna zuhurtzia, eta zuzentasuna, eta santifikazioa eta redempzioa.
- 31 Eskribatua den bezala, gloriatzen dena, gloria bedi Iaunaz.

2. KAPITULUA

1. Eta ni, anaiak, zugana ethorri nintzelarik, ez naiz ethorri mintzapan edo zuhurtziaren bikaintasunarekin, Jainkoaren testigantza deklaratzera.
2. Zeren erabaki nuen zuen artean ezer ez jakitea, Jesu Kristo eta hura gurutziltzatua izan ezik.
3. Eta zuekin nengoen ahulezian, eta beldurrez, eta ikara askorekin.
4. Eta nere mintzoa eta nere predikazioa ez zen gizonaren jakinduriaren hitz erakargarriekin, baizik Espirituaren eta boterearen erakustaldiarekin.
5. Zure fedea ez dadila egon gizonen jakindurian, Jainkoaren boterean baizik.
6. Hala ere, perfektu direnen artean zuhurtzia mintzaten dugu: baina ez mundu honetako jakinduria, ez eta mundu honetako prinzipieena, ezerezean geratzen direnak.
- 7 Baina Jainkoaren jakinduria misterio batean esaten dugu, Jainkoak munduaren aurrean gure aintzarako ezarri zuen jakinduria ezkutua.
- 8 Cein mundu hunetaco princeataric nehorc etzuen eçagutu: ecen hura eçagutu balu, etzuten crucificatu gloriaren Iauna.
- 9 Baina idatzia den bezala, Begiak ez ditu ikusi, ez belarriak entzun, eta ez ditu gizonaren bihotzean sartu Jainkoak maite dutenentzat prestatu dituen gauzak.
- 10 Baina Iainkoak bere Espirituaz errebelatu dizkigu: zeren Espirituak ikertzen ditu gauza guztiak, bai Jainkoaren gauza sakonak.
11. Zeren zer gizonak ezagutzen ditu gizonaren gauzak, bere baitan den gizonaren izpirituak baizik? hala ere Jainkoaren gauzak ez ditu inork ezagutzen, Jainkoaren Espirituak baizik.
12. Bada, ez dugu munduko izpiritua artu, Jainkoaren izpiritua baizik; Jainkoak dohainik eman dizkigun gauzak ezagutu ditzagun.
13. Horiek ere erraiten ditugu, ez gizakiaren zuhurtziak irakasten dituen hitzetan, baizik Espiritu Santuak irakasten dituen hitzetan; gauza espiritualak espiritualekin alderatuz.
14. Baina gizon naturalak ez ditu Jainkoaren Espirituaren gauzak jasotzen: zeren ergelkeria dira harentzat, eta ezin ditu ezagutu, zeren espirituali antzematen diren.
15. Baina espirituala denak gauza guziak juzgatzen ditu, baina bera ez da inorgatik juzgatzen.
16. Zeren nork ezagutu du Jaunaren gogoia, hura irakatsi dezan? Baina Kristoren gogoia dugu.

3. KAPITULUA

1. Eta nik, anaiak, ezin zinezakezue hitz egin espiritualei bezala, baina haragizkoei bezala, Kriston haurrak bezala.
2. Esnez jaten zaituztet, eta ez haragiz, zeren orain arte ezin izan zenuten jasan, eta orain ere ezin duzue.
3. Zeren oraindik haragizkoak zarete: zeren zuen artean bekaizkeria, eta liskar eta zatiketak dauden bitartean, ez al zarete haragizkoak, eta gizon bezala ibiltzen zarete?
4. Zeren batek esaten duen bitartean, Ni Paulengana naiz; eta beste bat, Apolorena naiz; ez al zarete haragizkoak?
5. Nor da, bada, Paul, eta nor da Apolos, baizik eta zeren bidez sinhetsi zenuten zerbitzariak, Jaunak bakoitzari eman zion bezala?
6. Landatu dut, Apolok ureztatu; baina Jainkoak eman zuen handitzea.
7. Beraz, ez da ezer landatzen duena, ez ureztatzen duena; baina handitzea ematen duen Jainkoa.
8. Bada, landatzen duena eta ureztatzen duena bat dira: eta bakoitzak bere lanaren arabera jasoko du bere saria.
9. Zeren Jainkoarekin lankide gara: zuek Jainkoaren laborantza zarete, Jainkoaren eraikuntza.
10. Jainkoaren graziaren arabera, maisu jakintsu batek bezala, fundamentua ezarri dut, eta beste batek eraikitzen du. Bainan bede orok nola eraikitzen duen haren gainean.
11. Zeren nehork ezin du ezarri beste fundamenturik jarria, Jesukristo dena.
12. Bada norbaitek zimendu honen gainean eraikitzen badu urrea, zilarra, harri preziatuak, egurra, belarra, listoa;
13. Bakoitzaren obra agertuko da: zeren egunak aditzera emango du, zeren suak agertuko baitu; eta suak probatuko du bakoitzaren lana nolakoa den.
14. Norbaitek bere gainean eraiki duen obrak irauten badu, sari bat jasoko du.
15. Baldin nehorren obra erretzen bada, galera jasanen du: baina bera salbatuko da; hala ere suak bezala.
16. Ez al dakizue Jainkoaren tenplua zaretela, eta Jainkoaren Espiritua zuetan bizi dela?
17. Norbaitek Jainkoaren tenplua kutsatzen badu, Jainkoak suntsituko du; zeren Jainkoaren tenploa saindua da, zein tenplu zarete.
18. Nehork ez dezala bere burua engainatu. Zuen artean norbaitek mundu honetan jakintsua dela iduritzen badu, izan bedi ergela, jakintsu izan dadin.
19. Zeren mundu honetako jakinduria ergelkeria da Jainkoarekin. Ecen scribatua dago: Jakintsuak hartzen ditu bere astukerian.
20. Eta berriz, Jaunak badaki jakintsuen pentsamenduak, alferak direla.
21. Beraz, nehor ez bedi gloria gizonetan. Zeren gauza guztiak zureak dira;
22. Ala Paulo, edo Apolos, edo Kefas, edo mundua, edo bizia, edo eriotza, edo oraingoak, edo etorriko direnak; guztiak zureak dira;
23. Eta zuek Kristorenak zarete; eta Kristo Jainkoarena da.

4. KAPITULUA

1. Eman beza gizon batek gugatik, Kristoren zerbitzariak eta Jainkoaren misterioen arduradunak bezala.
2. Gainera, administratzaileengan eskatzen da gizona leial arkitu dadila.

3. Baña nirekin gauza txikia da zugatik edo gizonaren juizioagatik juzgatua izatea: bai, ez dut neure burua juzgatzeko.
4. Zeren nik neuk ez dakit ezer; Hala ere, ez naiz honetaz justifikatua: baina ni epaitzen nauena Jauna da.
5. Beraz, ez dezatela juzgatzeko denpora baino lehen, ethorri arteo Jauna, zeinak biak argitara ekarriko baititu ilunpeko gauza ezkontuak, eta agertuko dituen bihotzen aholkuak: eta orduan izango ditu gizon guztiek Jainkoaren laudorioak.
6. Eta gauza hauek, anaiak, irudi batean neure buruari eta Apolorengana eraman ditut zuengatik; gure baitan ikas dezazuen gizonak ezteela uste idatzia dagoenaren gainetik, zuetako inor ez dadin bata bestearen kontra puztu.
7. Zeren nork egiten zaitu besteengandik ezberdintzen? eta zer daukazu errezibitu ez dezun? orai errezibitu badezu, zergatik gloriatzen zara, artu ez bazenu bezala?
8. Orain beteak zarete, orain aberatsak zarete, gure gabe errege bezala erreginatu zarete: eta nahi nuke Jainkoari erreñatu izana, guk ere zuekin erreña gaitezeko.
9. Zeren uste dut Jainkoak apostoluok azkenengo ezarri gaituela, heriotzera izendatua bezala: zeren munduari, eta Aingeruei, eta gizonei ikuskizun egin gara.
10. Gu ergelak gara Kristogatik, baina zuek zuhur zarete Kristogan; gu ahulak gara, baina zuek indartsuak; zuek ohoragarriak zarete, baina gu gutxietsiak.
11. Orain arte ere goseak, eta egarriak, eta biluzik gabiltza, eta kolpatuak, eta ez dugu bizileku jakinik;
12. Eta lan egin, geure eskuz lan eginez: irainak izanik, bedeinkatzen dugu; jazarririk, sufritzen dugu;
13. Difamatuak izanik, othoitz egiten dugu: munduaren zikinkeria bezala eginak gara, eta gauza guzien iraulpena gaur arte.
14. Ez ditut gauza hauk idazten zuek lotsatzeko, baina nire seme maiteak bezala abisatzen dizuet.
15. Zeren Kristorengan hamar milla instructor badituzue ere, eztuzue aita askorik: zeren Iesus Kristoren bidez engendratu zaituztet Ebanjelioaren bidez.
16. Argatik othoizten dizuet, izan zaitezte ene jarraitzaile.
17. Orregatik igorri dizuet Timoteo, ene seme maitea, eta leial dena Jaunarengan, zeinak ekarriko zaituztetela Kristorengan dauden nire bideak, eliza guztietan irakasten dudana bezala.
18. Orain batzuk puztuta daude, zugana etorriko ez banintz bezala.
19. Bainan laster etorriko naiz zuengana, baldin Iaunak nahi badu, eta ezagutuko badu, ez puztu direnen mintzaera, indarra baizik.
20. Zeren Jainkoaren erreinua ez da hitzez, indarrez baizik.
21. Zer nahi duzue? ethorriren naiz zugana makilaz, ala amorioz, eta emetasunaren izpirituan?

5. KAPITULUA

1. Gehien esan ohi da zuen artean paillardia dagoela, eta jentilen artean izendatzen ez den halako paillardia, norberak bere aitaren emaztea izan dezan.
2. Eta puztuak zaudete, eta ez duzue negar egin, egintza hau egin duena zuen artetik ken dadila.
3. Zeren ni, egiazki, gorputzez absentea bezala, baina izpirituan presente bezala, epaitu dut jadanik, presente egongo banintz bezala, obra hau egin duenari buruz.

4. Jesu-Kristo gure Jaunaren izenean, eta ene espiritua, Jesu-Kristo gure Jaunaren indarrez, bildurik zaudenean,
5. Halako bat Satanasen esku uztea, haragiaren hondamenerako, Jesus Jaunaren egunean izpiritua salba dadin.
6. Zure gorazarrea ez da ona. Ez al dakizue legamin apur batek koxkor guzia legamitzen duela?
7. Garbitu, bada, legamia zaharra, zartada berri bat izan zaitezten, legamia gabeak zareten bezala. Zeren gure Pazko Kristo ere sakrifikatu da guregatik:
8. Ospa dezagun beraz jaia, ez legamia zaharrez, ez gaiztakeriaren eta gaiztakeriaren legamiaz; baña zintzotasun eta egiazko ogi legamigabearekin.
9. Eskribatu dizuet epistolari, fornicatzaileekin ez laguntzeko:
10. Ez, ordea, mundu huntako paillarduekin, edo zitiziazkoekin, edo lapurtzaileekin, edo idolatroekin; zeren orduan behar zarete mundutik irten.
11. Baina orain idatzi dizuet, ez zaitezte elkartu, baldin anaia deitzen den inor lizunkeria, edo zitikeria, edo idolatra, edo burlatzaile, edo mozkor, edo lapurtzaile bada; holako batekin ez jateko.
12. Zer egin behar dut nik kanpo daudenak ere juzgatzeko? ez al dituzue epaitzen barnean daudenak?
13. Baina lainorik gabe daudenak epaitzen ditu. Beraz, urrun ezazue zuen artetik pertsona gaizto hori.

6. KAPITULUA

1. Ausartzen al da zuetarik inor, besteren kontrako auzia duelarik, injustuen aitzinean auzitara joatea, eta ez saildun aurrean?
2. Ez al dakizue saildunak jukatuko dutela mundua? eta baldin mundua zuek juzgatuko badezu, ez al zarete gairik txikiak juzgatzeko?
3. Ez al dakizue aingeruak juzgatuko ditugula? zenbat gauza gehiago bizitza honi dagozkionak?
4. Bada, baldin vicitze hunetako gauzaz iugemendu badituzue, itatze itatze juzgatzera Elizan gutien estimatzen direnak.
5. Zure lotsaz hitz egiten dut. Hala al da, ez dela zuen artean gizon jakintsurik? ez, bere anaien artean epaituko duenik?
6. Baña anaiak auzitara doa anaiarekin, eta hori fedegabeen aurrean.
7. Orain bada, guztiz falta da zuen artean, zeren bata besteari auzitara zoaztelako. Zergatik ez duzue gaizki hartzen? cergatic ezituzue ghegiago çuen buruac iruzur itaten?
8. Ez, gaizki egiten duzue, eta iruzur egiten duzue, eta hori zuen anaiak.
9. Ez al dakizue injustuek ez dutela Jainkoaren erreinua heredatuko? Ez zaitezte engainatu: ez paharkariak, ez idolatrak, ez adulterioak, ez afeminatuak, ez beren buruak gizadiarekin erasotzaileak,
10. Ez lapurrak, ez gutiziakoak, ez mozkorak, ez irainak, ez lapurtzaileak, ez dute Jainkoaren erreinua heredatuko.
11. Eta halakoak ziraten zuetako batzuk: baina zuek garbituak zarete, baina santutuak, baina justifikatuak zarete Jesus Jaunaren izenean eta gure Jainkoaren Espirituaz.
12. Gauza guztiak zilegi zaizkit, baina gauza guztiak ez dira komeni: gauza guztiak zilegi dira niretzat, baina ez naiz inoren menpe jarriko.

13. Jakiak sabelerako, eta sabela jakiak: baina Jainkoak suntsituko ditu bera eta haiek. Orain gorputza ez da paillardiziarako, Jaunarentzat baizik; eta Jauna gorputzagatik.
14. Eta Jainkoak biztu du Jauna, eta resuscitatuko gaitu bere indarrez.
15. Ez al dakizue zuen gorputzak Kristoren kideak direla? Hartuko ditut bada Kristoren kideak, eta emaztegai baten kide egingo ditut? Jainkoak ez dezala.
16. Zer? Ez al dakizue emaztegai batekin lotzen dena gorputz bat dela? ecen bi, dio, haragui bat izango dira.
17. Baina Jaunarekin bat egiten dena espiritu bakarra da.
18. Ihes egin ezazue fornikiotik. Gizonak egiten duen bekatu oro gorputzik gabe dago; baña paillardia egiten duenak bekatu egiten du bere gorputzaren kontra.
19. Zer? Ez al dakizue zuen gorputza zuetan dagoen Espiritu Santuaren tenplua dela, Jainkoarengandik daukazuena, eta ez zarete zuenak?
20. Zeren prezioz erosiak zarete: beraz, glorifica ezazue Jainkoa zuen gorputzean eta zuen espirituari, zeintzuk diren Jainkoarenak.

7. KAPITULUA

1. Bada, zertaz idatzi dizkidazuten gauzez: Ona da gizonarentzat emakumea ez ukitzea.
2. Alabaina, lizunkeria saihesteko, izan bedi gizon bakoitzak bere emaztea, eta emakume bakoitzak bere senarra.
3. Senarrak emazteari zor zaion ongina eman beza, eta halaber emazteak senarrari.
4. Emazteak ez du bere gorputzaren indarrik, senarrak baizik: eta era berean senarrak ere ez du bere gorputzaren boteririk, emazteak baizik.
5. Ez ezazute elkarri iruzur egin, denbora batez adostasunarekin izan ezik, zeuen buruak barau eta othoitza emateko; eta elkartu berriro, Satanasek ez zaitzela tentatzen zuen incontinentziagatik.
6. Baina hau baimenaz erraiten dut, eta ez manamenduz.
7. Zeren nahi nuke gizon guztiak ni bezelakoak izatea. Baña bakoitzak bere Jainkoaren dohaina dauka, bata honela, eta beste batek.
8. Bada, ezkongabeei eta alargunei esaten diet: Ona da haietzat, baldin ni bezala irauten badute.
9. Baina ezin badute, ezkondu bezate: zeren hobe da ezkontzea erretzea baino.
10. Eta ezkondu agintzen diet, ordea, ez nik, Jaunak baizik: Ez bedi emazteak bere senarragandik aldendu.
11. Eta alde egiten badu, gera bedi ezkondu gabe, edo adiskidetu bedi bere senarrarekin: eta ez bedi senarrak utzi bere emaztea.
12. Gainontzekoei, ordea, nik, ez Jaunak, esaten diet: baldin badauka anaia batek sinesten ez duen emaztea, eta harekin bizitzea atsegin badu, ez dezala utzi.
13. Eta sinhesten ez duen senarra daukan emaztekiak, eta harekin bizitzea nahi badu, ez beza utzi hura.
14. Zeren emazteak saildutzen du senar fedegabea, eta emazte fedegabea senarrak santifikatzen du; baña orain santuak dira.
15. Baina fedegabeak alde egiten badu, alde egin bedi. Anaia edo arreba ez dago holakoetan esklaboan: baina Jainkoak bakera deitu gaitu.

16. Zer dakizu, emaztea, zure senarra salbatuko duzun? edo nola dakizu, gizona, zure emaztea salbatuko duzun?

17. Bainan Jainkoak gizon bakoitzari banatu dion bezala, Jaunak dei egin duen bezala, ibil bedi. Eta hala ordenatzen dut eliza guztietan.

18. Norbaiti deitzen al da erdaindua? ez dadila erdaingabe bihurtu. Inork deitzen al da zirkunzisorik gabe? ez bedi erdaindua izan.

19. Zirkunzisia ez da ezer, eta zirkuncisione ez da ezer, Jainkoaren manamenduak betetzea baizik.

20. Bikote guziak egon bedi deialdi berean.

21. Zerbitzari izateagatik deitzen al zara? etzaitez arduratu: baña aske egin bazaizu, erabil itzazu.

22. Ecen launean deitzen dena, zerbitzaria izanik, Jaunaren askea da: halaber deitzen dena, libre izanik, Kristoren zerbitzari da.

23. Prezio batekin erosiak zarete; ez zaitezte gizonen zerbitzariak izan.

24. Senideok, deitzen den guzia, bertan egon bedi Jainkoarekin.

25. Orai birjinei buruz ez dut Jaunaren manamendurik: ordea, nere juiamendua ematen dut, leial izateko Jaunaren miserikordia lortu duenak bezala.

26. Uste dut, bada, ona dela oraingo estutasunerako;

27. Emazte bati lotua al zaude? ez galtzea bilatu. Emazte batengandik askatua al zaude? ez bilatu emazterik.

28. Baina ezkontzen bazara, ez duzu bekaturik egin; eta birjina bat ezkontzen bada, ez du bekaturik egin. Hala ere, haragizko arazoa izango dute;

29. Baina hau diot, anaiak, denbora laburra da: gelditzen da, emazte dituztenak biak izan ez balute bezala;

30. Eta negar egiten dutenak, negar egingo ez balute bezala; eta pozten direnak, pozten ez balira bezala; eta erosten dutenak, jabetu ez balira bezala;

31. Eta mundu hunetaz abusatzen ez duten bezala erabiltzen dutenak: zeren mundu hunen moldearen iraganen da.

32. Baña nik nahi zaituztet konturik gabe. Ezkongabea dena Jaunari dagozkion gauzez arduratzen da, nola atsegin duen Jaunari:

33. Baina ezkondua denak arduratzen du munduko gauzak, nola atsegin dituen bere emazteari.

34. Ezberdintasun dago emazte eta birjinaren artean ere. Emakume ezkongabeak arduratzen du Jaunaren gauzez, gorputzez eta izpirituz saildu izan dadin: baina ezkondua dagoenak arduratzen du munduko gauzez, nola bere senarrari atsegin zaion.

35. Eta hau esaten dut zure onerako; ez dizut lazoa bota dezadan, baizik eta eder denagatik, eta Jaunari arretarik egin gabe egon zaitezten.

36. Baña nehork uste badu bere birjinarekin gaizki jokatzeko duela, baldin bere adineko lorea igaro eta hala eskatzen badu, egin dezala nahi duena, ez du bekaturik egiten: ezkondu daitezela.

37. Alabaina, bere bihotzean irmo dena, beharrik ez duelarik, baina bere borondatearen gainean boterea duena, eta bere bihotzean hala erabaki duena, bere birjina gordeko duela, ongi egiten du.

38. Beraz, ezkontza ematen duenak ongi egiten du; baina ezkontzaz ematen ez duenak hobe egiten du.

39. Senarra bizi den bitartean, emaztea legearen arabera dago lotuta; baina bere senarra hil bada, libre da nahi duenarekin ezkontzeko; Jaunagan bakarrik.

40. Baina zoriontsuagoa da, baldin badaraituz gero, ene juizioan: eta uste dut ere badudala Jainkoaren Espiritua.

8. KAPITULUA

1. Bada, idoloiei eskainitako gauzez, badakigu denok dugula ezagutza. Jakintzak puztu egiten du, baina karitateak eraikitzen du.

2. Eta nehork uste badu zerbaite dakiela, ez du oraindik ezer ezagutzen jakin behar duen bezala.

3 Baina baldin nehork Jainkoa maite badu, hura beragatic ezagutzen da.

4. Beraz, idoloiei sakrifizioan eskaintzen diren gauzen jateari dagokionez, badakigu idolo bat ez dela ezer munduan, eta ez dagoela beste Jainko bat baizik.

5. Zeren nahiz zeruan zein lurtean jainko deitzen direnak (jainko asko eta jaun asko diren bezala)

6. Baina guretzat Jainko bat besterik ez da, Aita, zeinarengandik baitaude gauza guztiak, eta gu haren baitan; eta Jesu-Kristo Jaun bat, zeinen bidez gauza guztiak dira, eta guk haren bidez.

7 Hala ere, ez dago ezaguera hori denetan: zeren idoloaren kontzientzia duten batzuek orduraño jaten dute idolo bati eskainitako gauza bezala; eta haien kontzientzia ahula izanik, kutsatu egiten da.

8. Baina janariak ez gaitu Jainkoari gomendatzen: zeren eta, jaten badugu, ez gara hobeak; ezta, jaten ez badugu, okerragoak gara.

9. Begira, ordea, zure askatasun hau ahul daudenentzat estropezu bihurtu ez dadin.

10. Zeren inork ikusten badezu jakintza daukana idoloaren tenpluan jatera iarririk, ez da ahul denaren kontzientzia adoretuko idoloiei eskaintzen zaizkien gauzak jatera;

11. Eta zure ezagutzaren bidez hilko da anaia ahula, zeinengatik hil baita Kristo?

12 Baina anaien kontra hala bekatu egiten duzuenen, eta haien kontzientzia ahula zauritzen duzuenen, bekatu egiten duzue Kristoren aurka.

13. Hortaz, haragiak nere anaia ofenditzen badu, ez dut haragirik janen mundua den bitartean, nere anaia ofenditu ez dezadan.

9. KAPITULUA

1 Ez al naiz ni apostolua? ez al naiz libre? ez al dut ikusi Jesu Kristo gure Jauna? Ez al zarete ene obra Jaunagan?

2. Berceentzat apostolu ez banaiz, dudarik gabe zuentzat naiz: zeren nire apostolutzaren zigilua zarete Jaunagan.

3 Hauxe da nire erantzuna aztertzen nautenentzat:

4 Ez al dugu jateko eta edateko ahalmenik?

5. Ez al dugu ahalmenik ahizpa, emazte, eta beste apostoluek, eta Jaunaren anaiak, eta Kefas bezala zuzentzeko?

6 Edo ni bakarrik eta Bernabe, ez al dugu ahalmenik lan egiteari uzteko?

7. Nork joaten da noizbait gerrara bere ardurapean? Nork landatzen du mahasti bat, eta ez du bere fruitutik jaten? edo nork jaten du artalde bat, eta ez du jaten artaldearen esnetik?

8. Gauza hauek gizon bezala esaten al ditut? edo Legeak ere ez du berdin esaten?

9. Zeren idatzita dago Moisesen legean: Ez diozu moztuko laborea zapaltzen duen idiari. Jainkoak zaintzen al ditu idiak?

10. Ala erraiten al du guzia guregatik? Guregatik, dudarik gabe, hau idatzita dago: goldatzen duenak itxaropenarekin goldatu dezala; eta itxaropenaz jotzen duena bere itxaropenaren partaide izan dadila.

11. Gauza espiritualak erein baditugu, gauza andia al da zuen haragizko gauzak biltzen baditugu?

12. Baldin beste batzuk zuen gainean botere hunen parte hartzen badute, ez al gara gu? Hala ere, ez dugu botere hori erabili; baina sufritu dena, Kristoren Ebanjelioa oztopatu ez dezagula.

13. Ez al dakizue gauza sainduak zerbitzatzen dituztenak tenpluko gauzetatik bizi direla? eta aldarean itxaroten dutenak aldarean parte hartzen dira?

14. Halaxe agindu du Jaunak Ebanjelioa predikatzen dutenak Ebanjeliotik bizi daitezen.

15. Baina gauza hauetarik batere ez dut erabili, eta gauza hauek ez ditut idatzi, niri hala egin dadila: zeren hobe litzaidake ni iltzea, nehork ene gloria hutsal uztea baino.

16. Zeren Ebanjelioa predikatzen badut ere, ez daukat deus gloriatzeko: zeren beharritzana ezarri zait; bai, ai ene, ebanjelioa predikatzen ez badut!

17. Zeren baldin bada au borondatez egiten badut, sari bat daukat: baina ene borondatearen kontra baldin bada, Ebanjelioaren dispensazioa ene esku dago.

18. Zein da, bada, nire saria? Egiazki, Ebanjelioa predikatzen dudanean, Kristoren Ebanjelioa egin dezadan kargurik gabe, Ebanjelioan nire boterea abusatzen ez dezadan.

19. Zeren guzietarik libre banaiz ere, guzien zerbitzari egin naiz, geiago irabazteko.

20. Eta juduei egin zitzaidan judu bezala, juduak irabazteko; Legearen azpian daudenei, legearen azpian bezala, legearen azpian daudenei irabazi diezaidan;

21. Legerik gabe daudenei, legerik gabe bezala (ez naizela Jainkoaren legerik gabe, baina Kristoren legearen pean), Legerik gabe daudenei irabazteko.

22. Ahulei ahule izan naiz, ahulak irabazteko: gauza guziak gizon guzientzat eginak naiz, batzuk salbatzeko.

23. Eta hau egiten dut Ebanjelioagatik, zuekin parte hartzeko.

24. Ez al dakizue ecen lasterketa batean lasterka dabiltzanak denak dabiltzanak, baina bakar batek jasotzen duela saria? Korrika beraz, lor dezazuen.

25. Eta menderatzearen alde borrokatzen den guzia da gauza guzietan tenplatua. Orain koroa ustelgarri bat lortzeko egiten dute; baina gu ustelgaitz bat.

26. Beraz, horrela korri egiten dut, ez bezain ziur; beraz, borrokatzen naiz, ez airea jotzen duenaren moduan:

27. Bainan nere gorputzaren azpian gordetzen dut, eta sumisioan jartzen dut: ez dadin inola ere, besteei predikaturik, neure burua baztertua izan ez dadin.

10. KAPITULUA

1. Gehiago, anaiak, ez nuke nai zuek ezjakin izan dezatela, nola gure arbaso guziak hodeiaren azpian zeuden, eta guziak itsasotik igaro zirela;

2. Eta guziak bataiatuak izan ziren Moisesi hodeian eta itsasoan;

3. Eta guziek jaten zuten jaki espiritual bera;

4. Eta guziek edari espiritual bera edan zuten: edaten zuten haiek jarraitzen zien Harkaitz espiritual hartatik: eta Arroka hura Kristo zen.

5. Baña hetarik askorekin Jainkoa ez zen ongi atsegin izan: zeren basamortuan irauli ziran.

6. Bada gauça hauc ciraden gure exenplu, gauça gaiztoac gutizia ez genitzan, hec-ere gutiziatu vkan duten beçala.

7. Ez zarete idolatroak, haietako batzuk bezala; idatzia den bezala, Jendea eseri zen jatera eta edatera, eta jaiki zen jolastera.

8. Eta ez gaitezen fornicazio egin, hetarik batzuek egin zuten bezala, eta egun batean ogei eta hirur milla erori ziren.

9. Ez dezagula tentatu Kristo, haietako batzuek ere tentatu zuten bezala, eta sugeetatik deuseztatu ziren.

10. Ezta murmuratu, hetaric batzuc-ere murmuratu çuten beçala, eta suntsi ciradenean.

11. Bada gauça hauc guciac gerthatu ciraden eguileztat: eta escribatuac dirade gure admonissatzeco, ceinen gainean ethorri baitirade munduaren fineac.

12. Horregatik, zutik dagoela uste duenak, bedi bedi erori ez dadin.

13. Ez zaituzte hartu tentaziorik gizonarentzat arrunta dena baizik; baina tentazioarekin ihes egiteko bide bat ere egingo du, jasan dezazuen.

14. Argatik, ene maiteak, iges egizue idolatriatik.

15. Jakintsuei bezala mintzo naiz; epaitu ezazute nik esaten dudana.

16. Guk benedikatzen dugun bendiziozko kopa, ez al da Kristoren odolaren komunioa? Hausten dugun ogia, ez al da Kristoren gorputzaren komunioa?

17. Ecen gu anhitz garela ogui bat, eta gorputz bat gara: ecen gucioc gara ogui haren partez.

18. Begira Israel aragiaren arabera: ez al dira sakrifizioetatik jaten dutenak aldareko parte hartzen?

19. Zer diot bada? idoloa edozer dela, edo idoloai sakrifizioan eskaintzen zaiena?

20. Baina nik diotsut, jentilek sakrifikatzen dituzten gauzak deabruei eskaintzen dizkietela, eta ez Jainkoari: eta ez nuke nahi deabruekin elkartasuna izan dezazuten.

21. Ezin duzue edan Jaunaren kopa, eta deabruen kopa: ezin zaitezte izan Jaunaren mahaian, eta deabruen mahaian.

22. Jeloskortasuna eragiten al dugu Jauna? bera baino indartsuagoak al gara?

23. Gauza guziak zilegi dira niretzat, baina guziak ez dira komeni;

24. Nehork ez dezala berea bilatu, baizik eta bakoitzak bestearen ondasuna.

25. Jainko dena hondamendian saltzen dena, kontzientziagatik galderarik egin gabe;

26. Zeren lurra Jaunarena da, eta haren betetasuna.

27. Sinhesten ez dutenetarik nehork festa batera deitzen badizute, eta joateko prest bazaudete; aitzinean jartzen den guztia, jan ezazue, galderarik egin gabe kontzientziagatik.

28. Baña nehork erraiten badizute: Au idoloai sakrifizioan eskaintzen zaiela, ez ezazue jan hura erakutsi zuenagatik eta konzientziagatik: zeren lurra Jaunarena da, eta haren betetasuna.

29. Konzientzia, diot, ez zurea, baizik eta bestearena: zeren zergatik juzgatzen da nere askatasuna beste baten konzientziagatik?

- 30 Ecen baldin gratiaz ni partez, cergatic gaizqui mintzatzen naiz, gratiac eguiten dudana?
- 31 Bada iaten, edo edaten, edo eguiten duçuen dena, eguiçue gucia laincoaren aintzarako.
32. Ez ezazue ofensarik eman, ez juduei, ez jentilei, ez Jainkoaren Elizari.
33. Guzi guzietan atsegin dudan bezala, ez neure probetxua bilatzen, baizik askoren irabazia, salba daitezen.

11. KAPITULUA

- 1 Izan zaitezte ene jarraitzaile, ni ere Kristorena naizen bezala.
2. Bada, laudatzen zaituztet, anaiak, gauza guzietan nirekin oroitzen zaretela, eta aginduak bete nizkizuten bezala.
- 3 Baina nahi nuke jakitea, gizon guztien burua Kristo dela; eta emakumearen burua gizona da; eta Kristoren burua Jainkoa da.
4. Otoitz egiten edo profetizatzen ari den edonork burua estalita duela, desohoratzen du bere burua.
5. Bainan burua estalirik otoitz egiten edo profetizatzen duen emakume orok desohoratzen du bere burua, zeren hori guzia da bizartua balitz bezala.
6. Zeren emakumea estali ezpada, moztu bedi bera ere: baina lotsa bada emakumea moztuta edo moztuta egotea, estali bedi.
- 7 Ecen guiçonac ez du bear du bere burua estali, laincoaren irudi eta gloria baita: baina emaztea da guiçonaren gloria.
8. Zeren gizona ez da emaztetik; baina gizonaren emakumea.
9. Gizona ere ez zen emakumearentzat sortu; baina emakumea gizonarentzat.
10. Horregatik, emakumeak izan behar du boterea buruan Aingeruengatik.
11. Alabaina, ez da gizona emakumerik gabe, ez emakumea gizonik gabe, Jaunaren baitan.
12. Zeren emakumea gizonarengandik den bezala, halaxe da gizona emakumearengandik ere; baina Jainkoaren gauza guztiak.
13. Juzga ezazute zeuek baithan: ongi al da emakume batek estali gabe Jainkoari otoitz egitea?
14. Ez al dizue naturak berak ere irakasten, gizonak ile luzea badu, lotsa dela?
15. Bainan emazte batek ile luzea badu, aintza da harentzat: zeren bere ilea estalki gisa emana zaio.
- 16 Baina baldin nehor polemika dela iduritzen badu, ez dugu horrelako ohiturarik, ez Jainkoaren Elizak.
17. Bada, aditzera ematen dizuedan honetan, ez zaituztet laudatzen, ez zaretela onerako elkartzeko, txarrerako baizik.
18. Zeren lehenik, elizan elkartzeko zaretenean, entzuten dut zure artean zatiketak daudela; eta neurri batean sinesten dut.
- 19 Ecen behar dira çuen artean heresiak ere izan, onetsiac diradenac aguertu diçatençat.
20. Beraz, toki batera biltzen zaretenean, hau ez da Jaunaren afaria jatea.
21. Zeren jatean bakoitzak bere afaria hartzen du besteen aitzinean: eta bata gose da, eta bestea mozkortua.
- 22 Zer? Ez al duzue etxerik jateko eta edateko? ala mespretxatzen duzue Jainkoaren Eliza, eta lotsatzen dituzue ez dutenak? Zer esango dizut? laudatuko zaitut honetan? Ez zaitut laudatzen.

23. Zeren Jaunagandik jaso dut nik eman dizuedana: Jesus Jaunak saldu zuten gau berean ogia hartu zuela.
24. Eta eskerrak eman zituenen, hautsi zuen, eta erran zuen: **Har ezazue, jan, hau da ene gorputza, zuengatik hautsi dena: egin ezazue hau ene oroimenez.**
25. Era berean, afaldu zuenean, kopa hartu zuen, zioela: **Kopa hau ene odolean itun berria da: hau edaten duzuen guztietan, edaten duzue, nire gogoan.**
26. Zeren ogi au iaten duzuen guztietan, eta kopa hau edaten duzuen guztietan, Jaunaren heriotza erakusten duzue ethorri arteo.
27. Argatik, ogi au jan eta Jaunaren kopa au edanen dauanak, duin gabe, errudun izango da Jaunaren gorputz eta odolaz.
28. Bainan nork bere burua azter dezala, eta horrela jan dezala ogi hartatik, eta edan dezala kopa hartatik.
29. Zeren iaten eta edaten duenak, bere buruari jaten eta edaten du kondena, Jaunaren gorputza ezagutu gabe.
30. Horregatik, asko dira zuen artean ahul eta gaixo, eta asko lo egiten dute.
31. Zeren baldin geure burua juzgatuko bagenu, ez ginateke epaituko.
- 32 Baina epaitzen gaituztenean, Jaunaren kastigatzen gaitu, munduarekin kondenatu ez gaitzen.
33. Argatik, ene anaiak, iatera elkartzeko zaretenean, egon zaitezte bata besteagatik.
34. Eta norbaitek gosea baldin badu, jan beza etxean; ez dezazutela elkartzeko kondenatzera. Eta gainerakoak ordenatuko ditut etortzean.

12. KAPITULUA

- 1 Bada, dohain espiritualei buruz, anaiak, ez zaitut nahi ezjakintzea nahi.
- 2 Badakizue jentilak zinetela, idolo mutu hauetara eramanez, eramanez zinduten bezala.
3. Argatik aditzera ematen dizuet, Jainkoaren Espirituaz mintzatzen den nehork ez duela Jesus madarikatua deitzen, eta nehork ezin duela erran Jesus dela Iauna, Espiritu Santuaz baizik.
- 4 Bada dohain aniztasuna, baina Espiritu bera.
5. Eta administrazioen desberdintasunak daude, baina Jauna bera.
6. Eta bada eragiketa aniztasunik, baina Jainko bera da guztietan guztietan lan egiten duena.
- 7 Baina Espirituaren agerpena emana zaio bakoitzari onura dezan.
8. Zeren bati Espirituak ematen dio jakinduriaren hitza; beste bati Espiritu beraren jakintza hitza;
9. Beste fedeari Espiritu beraren bidez; beste bati Espiritu beraren bidez sendatzeko dohainak;
10. Beste bati mirariak egitea; beste profezia batera; beste izpiritu jakin bati; beste bati hainbat hizkuntza mota; beste bati hizkuntzen interpretazioa;
- 11 Baina hauc guciac eguiten ditu Espiritu bakhar eta berac, banaco banac nai duen beçala.
- 12 Ecen nola gorputza bat den, eta kide anhitz dituen, eta gorputz bakarreko kide guziak, anhitz izanik, gorputz bat dirade: hala da Kristo ere.
13. Zeren Espiritu batez bataiatuak gara guziok gorputz bakarrean, dela juduak edo jentilak, dela esklaboak edo askeak; eta denak Espiritu bakarrean edan izan dira.

14. Zeren gorputza ez da kide bat, asko baizik.
15. Baldin oinak esango balu: Eskua ez naizelako, ez naiz gorputzekoa; ez al da beraz gorputzekoa?
16. Eta belarriak esango balu: Ez naizelako begia, ez naiz gorputzekoa; ez al da beraz gorputzekoa?
17. Gorputz osoa begi bat balitz, non zegoen entzumena? Osoa entzumena balitz, non zegoen usaina?
18. Baina orain lainkoak ezarri ditu kideak gorputzean, nahi izan duen bezala.
19. Eta guziak kide bat balira, non zen gorputza?
20. Baina orain kide asko dira, baina gorputz bat baizik.
21. Eta begiak ezin dio esan eskuari: Ez dut zure beharrik, ez buruak oinetara, ez dut zure beharrik.
22. Ez, askoz gehiago behar dira gorputzeko kideak, ahulagoak diruditenak:
23. Eta gorputzeko kideek, gutiago ohoragarriak direla uste dugunok, ohore ugariago ematen diegu; eta gure atal gaiztoek edertasun ugariagoa dute.
24. Ecen gure atal onac eztute beharrik: baina laincoac çuen gorputza, ohore handiago eman draucan falta denari.
25. Gorputzean zismarik izan ez dezala; baina kideek elkarrenganako zaintza bera izan behar dutela.
26. Eta ala kide batek sufritzen du, kide guztiek harekin sufritzen dute; edo kide bat ohoratua izan, kide guztiak pozten dira horrekin.
27. Orain zuek zarete Kristoren gorputza, eta kideak bereziki.
28. Eta laincoac içan ditu batzu elizan, lehen apostoluac, bigarreanean propheta, irugarreanean maisu, guero miraculuz, gero sendatzeco dohainac, laguntzec, gobernamentuc, mingui aniztasuna.
29. Guztiak al dira apostoluak? guztiak profetak al dira? guztiak irakasleak al dira? guztiak mirariak dira?
30. Sendatzeko dohain guztiak al dituzu? denak hizkuntzaz hitz egiten al dute? guztiek interpretatzen dute?
31. Bainan gogoz gutizia itzazu dohain onenak, eta hala ere bide bikainago bat erakusten dizuet.

13. KAPITULUA

1. Gizonen eta Aingeruen mihiez mintzatzen naizen arren, eta karitaterik ez badut, kobre hotsa, edo txinbo tindagarri bat bezala bihurtu naiz.
2. Eta profeziako dohaia badut, eta misterio guziak eta jakintza guziak aditzen baditut; eta fede guzia badut ere, mendiak kendu ahal izateko, eta karitaterik ez izan, ez naiz ezer.
3. Eta nere ondasun guziak pobreak elikatzeko ematen baditut, eta nere gorputza erretzeko eman arren karidaderik ez badut, ez dit ezertarako balio.
4. Karitateak luze jasaten du, eta atsegina da; karitateak ez du inbidiarik; karitateak ez du bere burua harrotzen, ez da puzten,
5. Ez da itxuragabe jokatzeko, ez du berea bilatzen, ez da erraz aspertzen, ez du gaizkirik pentsatzen;
6. Ez da gaiztakeriaz pozten, baina egiaz pozten da;
7. Gauza guziak jasaten ditu, guziak sinisten ditu, guziak espero ditu, guziak jasaten ditu.
8. Karitateak ez du sekula huts egiten: baina profeziak badira, huts egingo dute; hizkuntzak izan ala ez, geldituko dira; Ezagutza den ala ez, desagertuko da.

9. Zeren partez ezagutzen dugu, eta partez profetizatzen dugu.
10. Baina perfektua dena ethorri denean, orduan partez dena deseginen da.
11. Txikitan mintzatzen nintzen umetan, umetan ulertzen nuen, umetan pentsatzen nuen: baina gizon egin nintzenean, umetako gauzak kendu nituen.
12. Zeren orain beira batetik ikusten dugu ilunki; baina gero aurrez aurre: orain badakit neurri batean; baina orduan ezagutuko dut nik ere ezagutua naizen bezala.
13. Eta orain irauten dute fedea, itxaropena, karitatea; baina hauen artean handiena karitatea da.

14. KAPITULUA

1. Jarraitu itzazue karitatea, eta nahi izan dohain espiritualak, baizik profetiza dezazuen.
2. Zeren hizkuntza ezezagunean mintzatzen denak ez die gizonei mintzatzen, Jainkoari baizik: zeren inork ez du hura ulertzen; hala ere izpirituan misterioak esaten ditu.
3. Baina profetizatzen duenak mintzatzen die gizakiei edificazio, eta exhortazio eta consolaziorako.
4. Lengoaia ezezagunean mintzatzen denak bere burua eraikitzen du; baina profetizatzen duenak eliza edificatzen du.
5. Nahi nuke denok mintzagaiz mintza dezazuen, baizik eta profetizatu zenutela: zeren handiago da profetizatzen duena hizkuntzaz mintzatzen dena baino, interpretatzen ez badu, Elizak edificazioa har dezan.
6. Orain, anayeak, baldin badatortzen banaiz zugana lengoaiez mintzatzen, zer probetxuko zaituztet, ezpadazue errebelazioz, edo ezagutzaz, edo profetizatuz, edo doktrinaz?
7. Eta bizirik gabeko gauzek ere soinua ematen dutena, flauta edo harpa, hotsetan bereizten ez bada, nola ezagutuko da zer den flauta edo harpa?
8. Zeren tronpetak hots dudarik ematen badu, nor prestatuko da gudurako?
9. Zuek, halaber, mingainaz aditzeko errazak diren hitzak esaten ezpaituzten ezpada, nola ezagutuko da esaten dena? zeren airera mintzatuko zarete.
10. Badira, agian, hainbeste ahots mota munduan, eta horietako bat ere ez da esangurarik gabe.
11. Argatik ezpadakit ahotsaren esanahia ezagutzen, barbaro izango naiz mintzatzen duenarentzat, eta mintzatzen dena barbaro izango naiz niretzat.
12. Hala zuek, zeren dohain espiritualen zeloak zaretenez, bilha zazue Eliizaren edifazioan gailentzeko.
13. Hortaz, lengoaia ezezagun batean mintzatzen denak otoitz egin beza interpreta dezan.
14. Zeren baldin otoitz egiten badut lengoaia ezezagun batean, ene izpirituak otoitz egiten du, baina ene adimenak ez du fruiturik.
15. Zer da bada? Izpirituarekin otoitz egingo dut, eta adimenarekin ere otoitz egingo dut: Izpirituarekin kantatuko dut, eta adimenarekin ere kantatuko dut.
16. Bestela, espirituarekin bedekatu duzunean, nola esango du Amen zure eskerrak ematean, nola esango du ez-ikastien gela okupatzen duenak, ez duela ulertzen zuk esaten duzuna?
17. Zeren egiazki eskerrak ematen dituzu ongi, baina bestea ez da edificatua.

18. Eskerrak ematen dizkiot ene Jainkoari, zuek baino gehiago mintzatzen naiz hizkuntzaz;
 19. Baina Elizan nahiago nituzke bost hitz erran ene adimenarekin, ene ahotsaz berceei ere irakats dezadan, hamar milla hitz mihi ezezagun batean baino.
 20. Senideok, ez zaitezte haurrak adimenean: baina gaiztakerian izan zaitezte seme, baina adimenean gizonak.
 21. Legean dago idatzita: Beste hizkuntza batzuetako eta beste ezpainekin hitz egingo diot herri honi; eta hala ere, ez naute entzun nahi, dio Jaunak.
 22. Hortaz, lengoak dira seinaletzat, ez sinhesten dutenentzat, baina sinisten ez dutenentzat: baina profetizatzeak ez du zerbitzatzen sinhesten ez dutenentzat, baizik eta sinesten dutenentzat.
 23. Baldin bada eliza gucia leku batera batu, eta guziak mintzagarez mintzatzen badira, eta ethorten badira ikasi gabekoak edo fedegabeak, ez al dute esango zoro zaretela?
 24. Baña guziek profetizatzen badute, eta sartzen bada sinhesten ez duena, edo ikasi gabeko bat, guzietaz konbentzitua da, guzietarik juzgatua da.
 25. Eta horrela agertu dira haren bihotzeko sekretuak; eta, beraz, bere aurpegira erortzean Jainkoa adoratu du, eta Jainkoa zukan dela egiaz jakinaraziko du.
 26. Nola da bada, anaiak? Elkartzen zaretenean, zuetako bakoitzak badu salmo bat, badu doktrina bat, du mihia, du revelazio bat, du interpretazio bat. Egin bedi gauza guztiak eraikitzeke.
 27. Norbaitek mintzai ezezagun batean mintzatzen bada, bitan, edo gehienez hirutan, eta hori jakina; eta interpreta dezala.
 28. Baina interpreterik ez badago, ixil bedi elizan; eta mintza bedi bere buruari, eta Jainkoari.
 29. Mintza beza profetak bizpahiru, eta besteak epaitu.
 30. Baldin zerbait agertzen bazaio ondoan dagoen berce bati, ixil bedi lehenak.
 31. Zeren guziok profetiza dezazue banan-banan, guziek ikas dezaten, eta guziak konsolatuak izan daitezen.
 32. Eta profeten izpirituak profeten menpe daude.
 33. Zeren Jainkoa ez da nahastearen egilea, baizik bakearen egilea, sailduen eliza guztietan bezala.
 34. Isilik egon beitez zuen emaztekiak elizetan: ecen ez zaie permititzen hitz egitea; baina obedientziapean egoteko agintzen zaie, legeak dioen bezala.
 35. Eta zerbait ikasi nahi badute, galde dezatela beren senarrak etxean: zeren lotsa da emakumeak elizan mintzatzea.
 36. Zer? Jainkoaren hitza atera zen zuregandik? ala bakarrik etorri zaizu?
 37. Baldin nehork uste badu bere burua profeta edo espirituala dela, aitortu dezala idazten dizuedanak Jaunaren manamenduak direla.
 38. Baina nehor ezjakin bada, ezjakin bedi.
 39. Argatik, anaiak, profetizatzeke gutizia egin, eta ez ezazu debekatu hizkuntzaz mintzatzea.
 40. Egin bedi guzia ongi eta ongi.

15. KAPITULUA

1. Gainera, anaiak, aditzera ematen dizuet predikatu dizuedan Ebanjelioa, zeina ere jaso duzuen eta zeinetan zaudeten;

2. Zeñaz salbatuko zarete ere, baldin gordeten badezue memorian predikatu drauzuedana, alferrik sinistu eypaduzue.
 3. Zeren lehenik eman dizuet nik ere jaso dudana, nola Kristo gure bekatuengatik hil dela Scripturen arabera;
 4. Eta lurperatua izan zela, eta irugarren egunean resuscitatu zela Scripturen arabera.
 5. Eta ikusi zela Kefasi, gero hamabietarik.
 6. Gero, bostehun anaia baino gehiago ikusi zuten aldi berean; zeñatarik geienak gaur arte geratzen dira, baina batzuk loak dira.
 7. Gero, Santiagori ikusi zitzaion; gero apostolu guztiena.
 8. Eta azkenik, nigandik ere ikusi izan da, denboraz kanpo jaiotako batena bezala.
 9. Zeren ni naiz apostoluetarik txikiena, apostolu deitzeko egokia ez dena, zeren Jainkoaren Eliza persekutatu nuen.
 10. Bainan Jainkoaren gratiaz naiz ni naizena: eta ez zen alferrik izan niri eman zen haren grazia; baña guziak baño geiago lan egin nuen: baina ez nik, nirekin zegoen Jainkoaren grazia baizik.
 11. Beraz, ala ni ala haiek, hala predikatzen dugu, eta hala sinistu duzue.
 12. Bada, Kristo illen artetik resuscitatu zela predikatzen bada, nola esaten dute zuen artean batzuek ez dela hildakoen resurrecciónrik?
 13. Baina baldin hilen resurrección ezpada, orduan ez da Kristo resuscitatu.
 14. Eta Kristo resuscitatu ezpada, alferrik da gure predikatzea, eta alferrik da zuen fedea ere.
 15. Bai, eta Jainkoaren testigu faltsu arkitzen gara; ecen laincoaz testificatu baitugu Christ resuscitatu çuela: hura resuscitatu etzuen, baldin bada hilac resuscitatzin ez diraden.
 16. Ecen baldin hilac resuscitatzin ezpada, orduan ez da Christ resuscitatu.
 17. Eta Kristo piztu ezpada, alferrik da zuen fedea; oraindik zure bekatuetan zaude.
 18. Orduan, Kriston loak hartuak ere galduak dira.
 19. Bizitza honetan bakarrik Kristorengan itxaropena badugu, gizon guztien artean dohatsuenak gara.
 20. Baina orain Kristo illen artetik resuscitatu da, eta egin da lotan zeudenen lehen fruitu.
 21. Zeren gizonez izan baita heriotza, gizonez ere hildakoen resurrección.
 22. Zeren Adamengan guziak hiltzen diren bezala, hala Kristorengan guziak bizituko dira.
 23. Baña bakoitzak bere ordenan: Kristo lehen fruituak; gero Kristorenak diranak bere etorreran.
 24. Orduan ethortzen da amaiera, erreinua Jainko Aitaren esku utziko duenean; aginte eta aginpide eta botere guztiak kendu dituenan.
 25. Zeren erreñatu bear du, etsai guziak bere oinen azpian jarri arte.
 26. Suntsituko den azken etsaia heriotza da.
 27. Zeren gauza guziak bere oinen azpian jarri ditu. Baina gauza guztiak haren azpian jarri direla dioenean, agerikoa da salbuetsia dela, gauza guztiak haren azpian jarri zituenan.
 28. Eta gauça guciac haren mendean içanen diradenean, orduan Semea-ere bera içanen da gauça guciac haren azpian içan dituenari, laincoa gucia izan dadin gucietan.

29. Bestela, zer egingen dute hildakoengatik bataiatuak direnek, illak batere resuscitatzan ez badira? zergatik bataiatzen dira orduan hildakoengatik?

30. Eta zergatik egoten gara orduro arriskuan?

31. Iesus Kristo gure Jaunagan dudak zure bozkarioaz protestatzen dut, egunero hiltzen naiz.

32. Baldin gizonen erara gudukatu izan banaiz Efeson abereekin, zer abantaila daukat, hilak resuscitatzan ez badira? jan eta edan dezagun; bihar hiltzen baikara.

33. Ez zaitezte engainatu: komunikazio gaiztoek ohitura onak hondatzen dituzte.

34. Esna zaitezte zuzentasuneran, eta ez bekatu; zeren batzuek ez dute Jainkoaren ezagutzarik: hau esaten dizut zure lotsarako.

35. Baina norbaitek esango du: Nola piztu dira hilak? eta zein gorputzekin datoz?

36. Zorua, ereiten duzuna ez da bizitzen, hil ezpada.

37. Eta ereiten duzuna, ez duzu ereiten izango den gorputz hori, baizik ale biluzirik, gari edo beste aleren bat izan daiteke.

38. Baina Jainkoak emaiten dio gorputza nahi izan duen beçala, eta hazi bakoitzari bere gorputza.

39. Haragi guzia ez da haragi bera: baina bada gizonen haragi mota bat, beste bat abereen haragia, beste bat arrainen, eta beste bat txorien.

40. Badaude zeruko gorputzak ere, eta gorputz lurrekoak: baina zerukoen gloria bat da, eta lurrekoen gloria beste bat.

41. Bada iguzkiaren aintza bat, eta beste bat ilargiaren aintza, eta bertze izarren aintza: zeren izar bat desberdintzen da beste izar batetik glorian.

42. Hala da hildakoen piztuera ere. Ustelkerian ereiten da; ustelkerian altxatzen da:

43. Desohorean ereiten da; aintzan piztu da: ahultasunean ereiten da; boterean altxatzen da:

44. Gorputz naturala ereiten da; gorputz espiritual bat altxatzen da. Gorputz natural bat dago, eta gorputz espiritual bat dago.

45. Eta hala dago idatzita: Lehen gizona Adam bizi izan zen; azken Adam espiritu bizkortzaile egin zen.

46. Baina hori ez zen lehen espirituala dena, baina naturala dena; eta gero espirituala dena.

47. Lehen gizona lurrekoa da, lurrekoa: bigarrena zeruko Jauna.

48. Lurrekoa den bezala, halakoak dira lurrekoak ere: eta zerukoak den bezala, halakoak dira zerukoak ere.

49. Eta lurrekoaren irudia eraman dugun bezala, zerukoaren irudia ere eramango dugu.

50. Bada, hau diot, anaiak, haragiak eta odolak ezin dutela Jainkoaren erreinua heredatu; ustelkeriak ere ez du ustelkeriarik heredatzen.

51. Huna, misterio bat erakusten dizut; Denok ez dugu lo egingo, baina guztiok aldatuko gara,

52. Momentu batean, begien distira batean, azkeneko turuta: zeren tronpeta jotzen du, eta illak piztuko dira ustelgaitz, eta gu aldatuko gara.

53. Zeren ustelgarri honek incorrupzioz jantzi behar du, eta hilkor honek hilezkortasunez jantzi behar du.

54. Beraz, ustelgarri honek incorrupzioa jantziko duenean, eta hilkor honek hilezkortasuna jantziko duenean, orduan beteko da idatzia den esaera, Herioa irentsi da garaipena.

55. O eriotza, non da zure eztena? O hilobia, non da zure garaipena?

56. Heriotzaren eztena bekatua da; eta bekatuaren indarra legea da.

57. Baña eskerrak izan bedi Jainkoari, zeñak ematen baitigu garaipena Jesukristo gure Jaunaren bitartez.

58. Argatik, ene anaia maiteak, izan zaitezte irmoak, mugitu ezinak, beti Jaunaren obran ugariak, dakizuenetz zeuen lana ez dela alferrik Jauneari.

16. KAPITULUA

1. Bada, sainduen bilketari buruz, Galaziako Eliziei agindua eman dieran bezela, hala egizue zuek ere.

2. Asteko lehen egunean, zuetariko bakoitzak gorde beza haren ondoan, Jainkoak ontzat eman duen bezala, ni etorritakoan ez dadin bilketarik izan.

3. Eta etortzen naizenean, zeuen letrez onartuko duzuen edonor, bidaliko dut zuen eskuzabaltasuna Jerusalemara ekartzeko.

4. Eta komeni bada ni ere joatea, nirekin joanen dira.

5. Orain ethorriren naiz zuengana Mazedoniatik igaroko naizenean, zeren Mazedoniatik igarotzen naiz.

6. Eta baliteke ni egonen naizela, bai, eta negua zurekin, ekar nazazuen noranahi noranahi.

7. Zeren ez zaitut orain bidean ikusiko; baña itxaroten naiz zuekin pixka bat gelditzea, Jaunak baimentzen badu.

8. Baina Efeson egonen naiz Mendekoste arte.

9. Zeren ate andi eta eraginkorra ideki zait, eta arerio asko daude.

10. Bada Timoteo etortzen bada, begira ezazue zuen artean izan dadila beldurrik gabe: zeren berak egiten du Jaunaren obra, nik ere egiten dudak bezala.

11. Ez bedi, bada, nehork mespretxatu, baizik eta eraman ezazu bakean, enegana ethor dadin: zeren anaiekin itxaroten dut.

12. Gure anaia Apoloi buruz, anaiekin zuengana etor zedila asko nahi nuen: baina bere borondatea ez zen ordu honetan etortzeko; baina etorriko da denbora egokia izango duenean.

13. Begira, egon zaitezte sendo fedean, utzi gizonak bezala, sendo zaitezte.

14. Egin bedi zure gauza guztiak karitatez.

15. Othoizten zaituztet, anaiak, (badakizue Estefanasen etxea, Akaiako lehen fruituak direla, eta sainduen ministerioari men egin diotela).

16. Holakoei, eta gurekin laguntzen, eta lan egiten duten guziei, menpera zaitezte.

17. Pozten naiz Estefanasen, Fortunatoren eta Akaikoren etorreragatik: zeren zure aldetik falta zena hornitu dute.

18. Zeren ene espiritua eta zuena freskatu dute: beraz, aitortu itzazue halakoak.

19. Asiako Elizak agurtzen zaituzte. Akilak eta Prisizilak asko agurtzen zaituztete Jaunagan, beren etxean den elizarekin.

20. Anaia guztiek agurtzen zaituzte. Agindu elkarri muxu santu batez.

21. Nire agurra Paulok neure eskuz.

22. Norbaitek Jesu Kristo Jauna maite ez badu, izan bedi Anathema Maranatha.

23. Jesu Kristo gure Jaunaren grazia zuekin bedi.

24. Nere maitasuna zuekin guziekin Kristo Jesusengan. Amen. (Lehenengo gutuna Filipotik idatzi zuten

Korintoarrei Estefanasek eta Fortunatok eta Akaikok eta Timoteok).

2 Korintoarrei

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jesu-Kristoren apostolua Jainkoaren borondatez, eta Timoteo gure anaia, Korintoko Jainkoaren Elizari, Akaia guzian dauden saindu guziekin.
2. Grazia eta bakea zuei, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren partetik.
3. Bedeinkatua izan bedi Iainkoa, Jesu-Kristo gure Jaunaren Aita, errukien Aita, eta konsolamendu guzien Jainkoa;
4. Nork konsolatzen gaituen gure tribulazio guzian, edozein atsekabea daudenak konsolatzeko gai izan gaitezen, gure Jainkoarengandik konsolatzen gaituen konsolazioaren bidez.
5. Zeren nola Kristoren sufrimenduak ugaritzen diren gure baitan, hala ere gure consolazioa ere ugari da Kristogatik.
6. Eta ala atsekabetzen bagara, zuen consolazio eta salbaziorako da, zeina eragingarria den guk ere sufritzen ditugun sufrimendu berberak jasantzean: edo konsolatzen bagara, zuen consolazio eta salbaziorako da.
7. Eta zuenganako gure itxaropena irmoa da, badakigu, nola sufrimenduen parte zareten bezala, hala izango zarete consolazioko ere.
8. Zeren ez dugu nahi, anaiak, ezjakin izanen gure atsekabeaz Asian ethorri zitzaiguna, ezen neurritz gañean estutu gintuzten indarrez, bizitzeaz ere etsi baikenuen.
9. Baña geure baitan geunkan eriotzako sententzia, ez genduzan geure buruaz fida gaitezen, hilak resuscitatzen dituen Jainkoarengan baizik.
10. Zeinek libratu gaituen heriotze handitik, eta libratzen gaituena: zeñagan itxaroten dugu oraindik libratuko gaituela;
11. Zuek ere gure alde otoitz eginez elkarrekin laguntzen ari zarete, askoren bitartez eman diguten dohainagatik eskerrak eman diezaioten askok gure alde.
12. Zeren gure poztasuna haxe da gure konzientziaren testigantza, ezen sinpletasun eta zintzotasun jainkotiarrez, ez haragizko jakinduriaz, baizik Jainkoaren graziaz, munduan bizi izan dugula, eta zuekin ugariago.
13. Zeren ez dizuegu beste gauzarik idazten, irakurtzen edo aitortzen duzuen baina; eta uste dut azkeneraino aitortuko duzula;
14. Zuek ere partez aitortu diguzuen bezala, zuek ere pozten gaituzten bezala, zuek ere gureak zareten Jesus Jaunaren egunean.
15. Eta konfiantza huntan lenago zugana ethorteko gogoan nuen, bigarren onura bat izan dezazuen;
16. Eta zuen ondotik Mazedoniara pasatzeko, eta berriz ere Mazedoniatik zuengana ethorteko, eta zuetarik ekartzeko ene bidean Judeara.
17. Hala pentsatu nuenean, arintasuna erabili ote nuen? edo proposatzen ditudan gauzak, aragiaren arabera proposatzen al ditut, nirekin bai, eta ez ez?
18. Bainan Jainkoa egia den bezala, gure hitza zuentzat ez zen bai eta ez.
19. Ezen Iaincoaren Semea, Jesu-Cristo, çuen artean predicatu içan dena, ni eta Silvano eta Timoteo, ez içan bai eta ez, baina haren baitan bai.

20. Zeren Jainkoaren promesa guziak haren baitan dira bai, eta haren baitan Amen, guregatik Jainkoaren aintzarako.
21. Bada, zuekin Kristorengan sendotzen gaituena, eta gantzutu gaituena, Jainkoa da;
22. Nork ere zigilatu gaituen eta Espirituaren ordaina gure bihotzetan eman.
23. Gainera, Jainkoa deitzen dut ene animaren lekukotzat, ez naizela oraindik Korintora ethorri zuei libratzeko.
24. Ez ceren çuen fedearen gainean menperatzen baitugu, baina çuen pozaren laguntzaile garela: ecen fedez irauten çarete.

2. KAPITULUA

1. Baina nik hau erabaki nuen neure buruarekin, ez nintzela berriro zuregana itzuliko astuntasunean.
2. Zeren baldin atsekabetzen zaituztet, nor da orduan ni pozten nauena, baina nigatik atsekabetzen dena?
3. Eta hau bera idatzi dizuet, ethorri nintzelarik, atsekabea izan ez dezadan poztu behar naizenengandik; zu guztioigan konfiantza izanik, ene poza dela zuen guzien poza.
4. Zeren negar askorekin eta bihotzeko larritasunetik idatzi dizuet negar askorekin; ez atsekabetu gaitezen, baizik ezagut dezazuen zueganako dudan amorioa.
5. Baina baldin nehork atsekabea eragin badu, ez nau atsekabetu, partez baizik: ez zaitzaidan guzia kobratu.
6. Aski da halako gizonarentzat askori egin zioten zigor hau.
7. Bada, aitzitik, barkatu bear dezute, eta konsolatu, ezpada halakorik irentsi ez dezan tristetasun handiz.
8. Argatik othoizten dizut, berarekin zuen maitasuna berresten dezazula.
9. Zeren honetarako ere idatzi nuen, ezagut dezadan zeuen froga, ea gauza guzietan obeditzen zareten.
10. Zerbait barkatzen diozuenari, nik ere barkatzen diot: zeren zerbait barkatu badiot, nori barkatu nion, zuengatik barkatu nion Kristoren pertsonan;
11. Satanaz ez dadila guri mesederik atera, zeren ez baikara bere asmakizunen berri.
12. Gainera, Troasera ethorri nintzenean Kristoren Ebanjelioa iragartzera, eta Jaunaren ate bat ireki zitzaidan.
13. Ez nuen atsedetik izan neure izpirituan, zeren ez bainuen ene anaia Tito aurkitu: baina haietarik utzirik, handik Mazedoniara joan nintzen.
14. Bada, eskerrak eman Jainkoari, zeinak beti eragiten baikaitu Kristorengan triunfatzerara, eta leku guztietan gure bidez bere ezagutzaren usaina agerian uzten baitu.
15. Zeren Jainkoarentzat Kristoren usain gozo bat gara, salbatu direnengan eta galtzen direnengan.
16. Batentzat gara heriotzeko usaina; eta besteari biziaren usaina bizitzeko. Eta nor da aski gauza hauetarako?
17. Ezen ez gara Iaincoaren hitza hondatzen dugun anhitz, baina zintzotasunez bezala, baina Iainkoaren aitzinean mintzo gara Kriston.

3. KAPITULUA

1. Berriro hasten al gara geure burua gomendatzen? ala behar ditugu, beste batzuek bezala, zuei laudoriozko gutunak, edo zuen partetik laudoriozko gutunak?
2. Zuek zarete gure bihotzetan idatzitako gure epistola, gizon guztien artean ezagutua eta irakurria.

3 Izan ere, agerian deklaratu zaretelako Kristoren epistola zaretela guk zerbitzaturik, ez tintaz idatzia, Jainko biziaren Espirituaz baizik; ez harrizko mahaietan, baizik eta bihotzeko mahai haragitsuetan.

4. Eta halako konfiantza dugu Kristoren bitartez Jainkoarengandik:

5. Ez zeren geure buruaz aski garela ezer geure buruaz bezala pentsatzeko; baina gure nahikotasuna Jainkoarena da;

6. Nork ere egin gaitu itun berriko ministro ahalmen; ez letraz, baizik izpirituaz: zeren letrak hiltzen du, baina izpirituak bizia ematen du.

7. Bainan harrietan idatzia eta grabatua den heriotzaren zerbitzua ospetsua izan balitz, Israelgo semeek ezin izan zuten irmo ikusi Moisesen aurpegia bere begitartearen aintzarako; zein gloria kendu behar zen:

8. Nola ez da izango izpirituaren zerbitzaria glorioso samarra?

9. Zeren baldin kondenazioaren ministerioa gloria baldin bada, askoz geiago da zuzentasunaren ministerioa glorian.

10. Zeren gloria egin zenak ere etzuen aintza honegatik, gailentzen den gloriagatik.

11. Zeren baldin egin dena gloriosa izan bada, are gehiago gelditzen dena gloriosa da.

12. Bada ikusirik holako itxaropena dugula, hizkera garbi handiz erabiltzen dugu:

13. Eta ez Moises bezela, zeñak bere begitartea ipini zion bezela, Israelko semeek ez zuten irmo begiratu abolitu denaren amaierari.

14. Baña beren adimenak itsutu ziran: zeren gaur arte gelditzen da itun zaharraren irakurketan kendu gabeko belo bera; cein belua Kristorengan desegin da.

15. Baña gaur arte, Moises irakurtzen danean, beila da euren biotzean.

16. Alabaina, Jaunagana itzuliko denean, kenduko da beila.

17. Bada Iauna da Espiritu hura: eta non Iaunaren Espiritua den, han da askatasuna.

18. Baina gu guztiok, aurpegi zabalik ikusten dugularik, Iaunaren aintza beira batean bezela, aintzaz aintzara irudi berean aldatzen gara, Jaunaren Espirituaz bezala.

4. KAPITULUA

1. Hortaz, ministerio hau daukagula ikusirik, miseriakordia jaso dugun bezala, ez gara atsekabetzen;

2. Baina uko egin dizkizute desleialtasuneko ezkutuko gauzei, ez ibiltzen zintzokerian, ez Jainkoaren hitza engainatuz; baña egiaren agerpenaz, Jainkoaren aitzinean gizon guztien kontzientziari gomendatuz.

3 Baina gure Ebanjelioa ezkutatua bada, galdutakoentzat gordea da.

4 Ceinetan mundu hunetaco Iaincoac itsutu ditu sinhesten ez dutenen adimendua, Iaincoaren irudia den Christen Ebanjelio gloriosoaren argiac distira ez ditzan.

5. Zeren ez dugu geure burua predikatzen, Jesu Kristo Jauna baizik; eta gu geu zure zerbitzari Jesusengatik.

6. Zeren Iainkoak, argia ilunpetik argia argitzeko agindu zuenak, argitu du gure bihotzetan, Jesukristoren aurpegian Jainkoaren gloriaren ezagutzaren argia emateko.

7 Baina altxor hau lurrezko ontzietan dugu, boterearen bikaintasuna Jainkoarena izan dadin, eta ez gurea.

8. Alde guztietatik atsekabetuta gaude, baina ez larriturik; nahastuta gaude, baina ez etsituta;

9. Jazarri, baina ez utzi; bota, baina ez suntsitu;

10. Beti gorputzean eramanez Jesus Jaunaren hiltzea, Jesusen bizia ere gure gorputzean ager dadin.

11. Zeren bizi garenok beti heriotzera entregatzen gara Jesusengatik, Jesusen bizia ere ager dadin gure haragi mortalean.

12. Beraz, heriotzak gure baitan eragiten du, baina bizia zuetan.

13 Guc fedearen espiritu bera duçuela, scribatua den beçala, Sinhetsi dut, eta beraz erran dut. guk ere sinesten dugu, eta horregatik hitz egiten dugu;

14. Jakinik, Jesus Jauna piztu zuenak resuscitatuko gaituela ere Jesusen bidez, eta zurekin aurkeztuko gaituela.

15 Ecen gauça guciac çuegatic dirade, gratiá oparoa anhitz-esparimentuaren bidez Iaincoaren gloriara itzul dadin.

16. Horregatik, ez gara ahitzen; baina gure kanpoko gizona galtzen bada ere, barrukoa egunez egun berritzen da.

17. Zeren gure atsekabe argiak, zeinak momentu batez baizik, egiten diguna gloriaren pisu askoz ere handiagoa eta betikoa;

18. Ikusten diren gauzei begiratzen ez badiegu, baizik ikusten ez direnei: zeren ikusten diren gauzak denborazkoak dira; baina ikusten ez diren gauzak betikoak dira.

5. KAPITULUA

1. Badakigu, bada, gure tabernakulu honetako lurreko etxea desegin balitz, Jainkoaren eraikuntza bat dugula, eskuz egin gabeko etxea, betiko zeruan.

2. Zeren honetan intziri egiten dugu, zerutik den gure etxeaz jantziak izateko gogo biziz.

3 Bada, jantziak izaki, ez gara biluzik arkituko.

4. Zeren tabernakulu huntan gaudenok intziri egiten dugu, kargatuak izanik: ez zeren arroparik gabe geratzeko, baizik eta jantziak, hilkortasuna bizitzaz irentsi dadin.

5. Bada gauza beragatik egin gaituena Iainkoa da, zeñak ere eman dizkigun Espirituaren dirua.

6. Beraz, beti ziur gaude, badakigu gorputzean etxean gauden bitartean, Jaunarengandik kanpo gaudela.

7 (Ecen fedez ibiltzen gara, ez ikustez:)

8. Ziur gaude, diotsut, eta nahiago gera gorputzetik kanpo geratzeko, eta Jaunarekin egoteko.

9. Argatik lan egiten dugu, egon zein kanpoan, harengandik onartuak izan gaitzen.

10. Zeren guztiok agertu behar dugu Kristoren epaitegiaren aurrean; Bakoitzak bere gorputzean egindako gauzak jaso ditzala, egin dituenaren arabera, ona edo txarra izan.

11. Jakinik bada, Jaunaren izua, konbentzitzen ditugu gizonak; baña Jainkoari agertu gara; eta uste dut zure kontzientzian ere agertuko direla.

12. Zeren ez zaituztegu berriro geure burua gomendatzen, baina ematen dizuegu gure alde gloria izateko, zerbait izan dezazuen erantzuteko itxuraz gloriatzen direnei, eta ez bihotzez.

13. Zeren ala geure buruaz gabiltzala, Jainkoarentzat da: ala sobriak bagara, zuregatik da.

14. Zeren Kristoren amodioak estutzen gaitu; zeren horrela epaitzen baitugu, bat guztiengatik hiltzen bazen, orduan denak hil ziren.

15. Eta guziengatik hil zela, bizi direnak aurrerantzean beretzat bizi ez daitezten, baizik haiengatik hil eta resuscitatu zenarentzat.

16. Horregatik, hemendik aurrera ez dugu inor ezagutzen haragiaren arabera: bai, Kristo haragiaren arabera ezagutu badugu ere, orain ez dugu gehiago ezagutzen.

17. Bada norbait bada Kristorengan, kreatura berria da: gauza zaharrak iragan dira; hara, gauza guztiak berri bihurtu dira.

18. Eta gauza guziak Jainkoarenak dira, Jesukristoren bidez bere buruarekin adiskidetu gaituenak, eta adiskidetzeko ministerioa eman baitigu;

19. Hau da, Jainkoa Kristoren baitan zela, mundua bere buruarekin adiskidetzen zuela, eta ez zizkieten beren erruak iputatzen; eta adiskidetzeko hitza eman digu.

20. Orain bada, Kristoren enbaxadore gara, Jainkoak guregatik othoizten zaituzten bezala: Kristoren ordeztu oituz egiten dizuegu, adiskide zaitezte Jainkoarekin.

21. Zeren guretzat bekatzat egin du, bekaturik ezagutu ez duena; Jainkoaren zintzo egin gaitezten haren baitan.

6. KAPITULUA

1 Guk, bada, harekin laboratzaile bezala, othoizten dizuegu ere ez dezazuen alferrik artu Jainkoaren grazia.

2. Zeren dio: Entzun zaitut onartutako denboran, eta salbameneko egunean lagundu zaitut: horra, orain da denbora onartua; horra, orain salbazioaren eguna.

3 Ezta ezertan ofensarik emanez, ministerioa leporatu ez dadin:

4 Baina gauça gucietan Jainkoaren cerbitzari beçala onesten gabiltzala, pazientzia handiz, atsekabeetan, beharizanetan, atsekabeetan.

5. Kolpeetan, presondegian, zalapartan, lanetan, zaintzan, barauetan;

6 Garbitasunaz, ezagutzaz, pazientziaz, ontasunaz, Espiritu Santuaz, maitasun itxuragabeaz,

7. Egiaren hitzaz, Jainkoaren indarraz, eskuineko eta ezkerreko zuzentasunaren armaduraz,

8. Ohorez eta desohorez, berri gaiztoz eta berri onez: engainatzaileak bezala, eta hala ere egiazkoa;

9 Ezezagun bezala, eta hala ere ezaguna; hiltzorian bezala, eta huná, bizi gara; kastigatu bezala, eta ez hil;

10. Tristura bezala, baina beti bozkario; pobre bezala, baina asko aberats egiten; ezer ez edukitzea bezala, eta, hala ere, gauza guztiak edukitzea.

11. Oi Korintoarrok, zabalik dago gure ahoa, gure biotza handitu.

12. Zuek ez zarete gure baitan estutuak, baina zeuen errailetan estutuak zaudete.

13. Bada, ordain batengatik (nere seme-alabei bezala mintzo naiz), zuek ere handitu zaitezte.

14. Ez zaitezteela uztarturik desberdintasunik gabe fedegabeekin: zeren zer elkertasun du zuzentasunak injustiziarekin? eta zer komunio du argia iluntasunarekin?

15. Eta zer koncordia du Kristo Belialekin? edo zer parte dauka infidel batekin sinisten duenak?

16. Eta zer hitzarmen du Jainkoaren tenpluak idoloekin? zeren zarete Jainko biziaren tenplua; Jainkoak esan duen bezala, haietan biziko naiz eta haietan ibiliko naiz; eta ni izango naiz haien Jainkoa, eta haiek izango dira nire herria.

17. Hargatik atera zaitezte haien artetik, eta bereiz zaitezte, dio Jaunak, eta ez ukitu gauza kutsatua; eta jasoko zaitut,

18. Eta izango zarete Aita, eta zarete nire seme eta alabak, dio Jaun ahalguztidunak.

7. KAPITULUA

1. Bada, promesa hau izanik, maiteok, garbi gaitezten haragiaren eta izpirituaren zikinkeria guztietatik, santutasuna osatuz Jainkoaren beldurrez.

2 Har gaitzazu; ez dugu inori kalterik egin, ez dugu inori hondatu, ez dugu inori iruzur egin.

3. Ez dut hau esaten zuek kondenatzeko: zeren lehen esan dudanez, gure bihotzetan zaudetela zuekin iltzeko eta bizitzeko.

4. Handia da nire hitz egiteko ausardia zureganako, handia da zurekiko gloria: konsolatuz betea naiz, pozten naiz gure tribulation guztietan.

5. Zeren Mazedoniara ethorri ginenean, gure haragiak ez zuen atsedetik izan, baina alde guztietatik atsekabetu ginen; gabe borrokak ziren, barruan beldurrak.

6. Alabaina, Jainkoak, jausiak konsolatzen dituenak, konsolatu gaitu Titoren etorrerarekin;

7. Eta ez haren etorreraz bakarrik, baizik zure baitan konsolatu izan den kontsolamenduaz, zure desira bizia, zure dolua, zure gogo bizia nirekin kontatu zigunean; beraz, poztuago nengoen.

8. Zeren gutun batekin atsekabetu zaituztedan arren, ez naiz damutzen, damutu naizen arren: zeren eskribatzen dut epistola berak atsekabetu zaituela, nahiz eta denbora baterako izan.

9. Orain pozten naiz, ez zeren atsekabetu izan zaretela, baizik tristatu izan zaretela damutasunerako: zeren atsekabetu zinduten Jainkoaren arabera, guregatik kaltea ezertan jaso ez dezazuen.

10. Zeren Jainkoaren tristurak damua egiten du salbaziorako, ez damutzeko: baina munduko tristetasunak heriotza eragiten du.

11. Zeren horra gauza hau bera, zer nolako atsekabea izan zintuzten jainkoaren arabera, zer ardura egin zuen zuen baitan, bai, zer garbiketa zuen buruak, bai, zer haserre, bai, zer beldurra, bai, zer gogo bizia, bai, zer gogoa, bai, zer mendekua! Gauza guztietan onartu duzue zuen buruak gai honetan argi izatea.

12. Orregatik, izkiriatu arren, ez nuen egin okerra egin zuen haren kausagatik, ezta gaizki jasan zuen haren arrazoigatik ere, Jainkoaren aitzinean zukanako gure ardura ager dadin.

13. Hargatik konsolatuak izan ginen zuen konsolazioan: bai, eta are gehiago pozten gintuzten Titoren bozkarioagatik, zeren zuen izpiritu zuek guziek freskatu baitute.

14. Zeren zerbait harrotu banaiz zutaz, ez naiz lotsatzen; baña nola gauza guziak egiaz erran genizkizugun, hala ere, Titoren aitzinean egin nuen gure harropena, egia arkitzen da.

15. Eta bere barruko afekzioa ugariagoa da zuenganako, zuen guzien obedientziaz oroitzen den bitartean, nola bildurrez eta dardaraz jaso zenuten hura.

16 Pozten naiz, beraz, gauza guztietan zukan konfiantza dudalako.

8. KAPITULUA

1. Eta, anaiak, Mazedoniako Elizetan Jainkoaren graziaz aditzera egiten zaituztegu;
2. Nola atsekabe handi batean beren poztasun ugaria eta beren pobrezia sakona ugaritu ziren beren liberaltasunaren aberastasunetara.
3. Zeren haien boterearen arabera, testigantza ematen dut, bai, eta beren ahalmenetik haratago beren buruaz nahi zuten;
4. Othoitz handiz othoitz egiten gintuztela dohaina artu dezagun, eta sailduen zerbitzariaren elkartasuna.
5. Eta hau egin zuten, guk espero genuen bezala, baina lehenik beren buruak eman zizkieten Jaunari, eta guri Jainkoaren borondatez.
6. Hala nola, Tito eskatu genion, berak hasi zuen bezala, hala ere zuetan ere akabatu zuen grazia bera.
7. Beraz, gauza guzietan ugaritzen zareten bezala, fedean, eta hitzetan, eta ezagutzen, eta ardura guzian, eta gureganako zuen amodioan, beha ezazue grazia huntan ere ugaritzen zaretela.
8. Ez det manamenduz mintzatzen, baizik besteen aitzinekotasunagatik, eta zure amodioaren zintzotasuna frogatzeko.
9. Ecen badaquique Jesus Christ gure Iaunaren gratia, ecen hura aberatsa izan arren, cuengatic pobretu içan içan çarela, haren pobrezia bidez aberas gaitecençat.
10. Eta hemen ematen dut nire aholkua: zeren hau komeni zaizue, lehenago hasi zaretenentzat, ez bakarrik egiten, baizik eta orain dela urtebete aurreratzeko ere.
11. Orain, bada, egizue; nahia izateko prestutasuna zegoen bezala, zuk daukazunetik ere egin daitekeela.
12. Zeren baldin bada lehenik gogo gogoko bat, onartzen da gizonak duenaren arabera, eta ez ez duenaren arabera.
13. Zeren ez dut esan nahi beste gizonak arintzen direnik, eta zuek kargatu;
14. Baina berdintasunaren bidez, orain oraingoan zuen ugaritasuna haien beharretarako hornidura izan dadin, haien ugaritasuna ere zuen beharretarako hornidura izan dadin: berdintasuna izan dadin.
15. Eskribatua den bezala, Askok bildu zuenak ez zuen ezer sobera; eta gutxi bildu zuenak ez zuen falta izan.
16. Baina eskerrak Jainkoari, Titoren bihotzean zuen ardura bera jarri baitzuen zuengatik.
17. Zeren egiazki onartu zuen exhortazioa; baina aurrerago, berez joan zen zuengana.
18. Eta igorri dugu berarekin anaia, zeinen laudorioa den Ebanjelioan eliza guzietan;
19. Eta ez hori bakarrik, baizik eta Elizetatik autua izan den ere gurekin ibiltzeko grazia honekin, zeina gurek Iaun beraren aintzarako administratzen dugun, eta zure gogo prestuaren deklarazioa.
20. Au saihestuz, iñork ez gaitzan leporatu guri administratzen den ugaritasun honetan.
21. Gauza zintzoak emanetz, ez bakarrik Jaunaren aitzinean, baita gizonen aitzinean ere.
22. Eta hekiekin igorri dugu gure anaia, zeina askotan frogatu baitugu anitz gauzetan, baina orain askoz ere diligentiago, zuetan dudak konfiantza handian.
23. Ea norbaitek Titoz galdetzen duen, hura da ene lagun eta laguna zuengatik: edo gure anaiak galdetzen badituzte, Elizen mandatariak dira, eta Kristoren gloria.

24. Argatik erakuts itzazue, eta Elizen aitzinean, zuen amodioaren froga, eta gure harropena zuen alde.

9. KAPITULUA

1. Zeren sailduen zerbitzariari dagokionez, soberan daukat zuei idaztea:
2. Zeren badakit zeuen gogoia, zeinengatik harrotzen naizen Mazedoniarrei, Akaia prest zegoela duela urtebete; eta zure gogoak asko piztu ditu.
3. Alabaina, anaiak bidali ditut, ez dadila alferrik izan zuetaz gure harroa; esan dudak bezala, prest egon zaitezten:
4. Mazedoniarrek nirekin ethortzen bazarete, eta prestatu gabe arkitzen bazaituzte, lotsaraziko ginatke (esaten ez dezazuen, zuek) harropen horretaz.
5. Horregatik uste nuen beharrezkoa zela anaiei exhortatzea, zugana joan zezaten, eta alde aurretik egin zezaten zuen esku, zeina lehen ohartu zenituen, hura prest egon zedin, eta ez zikitizia gisa. .
6. Baina hau diot: Gutxi ereiten duenak urriki bilduko du; eta oparo ereiten duenak ere bilduko du oparo.
7. Bakoitzak bere bihotzean nahi duenaren arabera, eman dezala; ez gogoz, edo beharraz: zeren Jainkoak maite du alai ematen duena.
8. Eta Jainkoa gai da grazia guzia zuentzat ugaritzeko; zuek, beti gauza guzietan nahikotasun guzia izanik, obra on guzietara ugari izan zaitezten.
9. (Eskribatua den bezala, sakabanatu du, pobreei eman die: bere zuzentasuna betiko dago.
10. Bada, ereileari hazia ematen dionak, ogia ematen dio zure janarirako, eta ugaltu ereindako zure hazia, eta handitu zure zuzentasunaren fruituak;)
11. Gauza guzietan aberasturik, Jainkoari eskerrak ematen dizkigun ontasun guzietarako.
12. Zeren zerbitzari honen administrazioak, ez bakarrik sailduen beharrak asetzen ditu, baina ugaria baita Jainkoari eskerrak askorekin;
13. Aldiz, ministerio honen esperimenduaz, Jainkoa gloriatzen dute, Kristoren Ebanjelioaren mendeko sumisioagatik, eta haiekin eta gizon guztientzat zuen banaketa liberalagatik;
14. Eta beren otoitzean zuengatik, zeñak gura zaituzteten Jainkoaren grazia izugarriagatik zuen baitan.
15. Eskerrak Jainkoari bere dohain esanezinagatik.

10. KAPITULUA

1. Nik neuk, Paulok, othoizten zaituztet Kristoren otzantasunaz eta leuntasunaz, zeren aurrean zuen artean hutsa naizen, baina kanpoan egonik, ausardiaz nago zuengana.
2. Baina othoizten drauçuet, ez nadin ausarta izan presente nagoenean konfiantza horrekin, ausardia naizela uste baitut batzuen kontra, zeinek gudan haragiaren araura ibilli bagara bezala uste baitute.
3. Zeren haragian ibiltzen bagara ere, ez dugu aragiaren atzetik gerrarik egiten;
4. (Gure borrokarako armak ez dira haragizkoak, Jainkoaren bidez indartsuak baizik, gotorleku sendoak botatzeko;)
5. Jainkoaren ezagutzaren kontra altxatzen diren irudimenak eta goraiipamen guztiak, eta pentsamendu guziak katibuera eramanez Kristoren obedientziara;

6. Eta desobedientzia guzia mendekatzeko prest egonik, zure obedientzia betetzen denean.
7. Begiratzen al dituzue gauzei kanpoko itxurari? Norbaitek bere baitan fidatzen badu Kristorena dela, pentsa beza berriro bere buruaz: Kristorena den bezala, gu ere Kristorenak garela.
8. Zeren zertxobait gehiago harrotuko banintz ere gure agintaritzaz, zeina Jaunak eman diguna eraikitzeke, eta ez zuen galbiderako, ez nintzateke lotsatu.
9. Ez dezadan iduri letnez ikaratuko nizukenik.
10. Zeren bere eskutitzak, diotenez, pisutsuak eta indartsuak dira; baina bere gorputzeko presentzia ahula da, eta bere hizkera mespretxagarria.
- 11 Halako batek pentsa beza hau, ezen, kanpoan gaudenean letrez hitzez ari garela, halakoak izanen garela ekintzetan ere.
12. Zeren ez gera ausartzen geure burua kobratzen duten batzuekin konparatzera: baina haiek beren buruak neurtzen dituztenak, eta beren artean konparatuz, ez dira jakintsuak.
13. Baina ez dugu gauzez gloriatuko gure neurririk gabe, Jainkoak banatu digun arauaren neurriaren arabera baizik, zuetara ere iristeko neurria.
14. Zeren ez gara geure burua hedatzen gure neurritik kanpo, zugana heldu ez bagina bezala: zeren zugana ere heldu gara Kristoren Ebanjelioa predikatzen.
15. Ez harrotu gure neurri gabe gauzez, hau da, besteen lanaz; baña itxaropena izanik, zuen fedea handitzen denean, gure arauaren arabera handituko gaituztela.
16. Ebanjelioa iragartzea zuen gairikiko eskualdeetan, eta ez harrotzeko gure eskuetara prestatutako gauzen ildoaz.
17. Baña gloriatzen danak, gloria bedi launean.
18. Ezen bere burua gomendatzen duena ez da onetsia, Jaunak goraipatzen duena baizik.

11. KAPITULUA

- 1 Iainkoari apur bat ene erhokerian jasan nazazuen: eta egiazki jasan nazazu.
2. Zeren jeloskor nago zuengatik Jainkoazko jelosiaz: zeren senar bakarrarekin ezposatu zaituztet, Kristori birjina garbi bat bezala aurkeztuko zaituztet.
- 3 Baina beldur naiz, inolaz ere, sugeak Eva engainatu zuen bezala, bere abileziaz, beraz, zuen gogoak Kristogan den sinpletasunetik honda ez daitezen.
4. Zeren baldin ethorten denak predikatzen badu beste Jesus, guk predikatu ez duguna, edo beste espiritu bat jaso ez duzuen, edo beste ebanjelio bat, onartu ez duzuen, ongi eramango zenukete.
5. Zeren uste dut ez nintzela apostolu nagusien atzetik apur bat.
6. Baina mintzatzean zakarra izan arren, ez ezagutzen; baina gauza guztietan agertu gara zure artean.
7. Egin ote dut ofensarik neure burua apaltzean, zuek goratu zaitezten, zeren libreki predikatu dizuedan Jainkoaren Ebanjelioa?
- 8 Beste elizak lapurtu nizekion, ordaina hartuz, zuek zerbitzatzeko.
9. Eta zuekin egon nintzelarik, eta nahi izan nuenean, ez nion nehoi kobratu: zeren falta zitzaidana Mazedoniatik ethorri ziren anaiak hornitzen baitzituzten: eta gauza guztietan gorde dut neure burua kargatu ez zitzaizun, eta hala. gordeko ote naiz.

10. Kristoren egia ene baitan dagoenez, inork ez nau utziko harrokeria hau Akaiako eskualdeetan.
- 11 Zergatik? maite zaitudalako ez? Jainkoak daki.
12. Baina egiten dudana, egiten dudana, okasioa nahi dutenei kenduko diet; gloriatzen diren lekuan, gu bezala eriden ditzaten.
13. Zeren halakoak dira apostolu faltsuak, langile engainagarriak, beren buruak Kristoren apostolu bilakatzen direnak.
14. Eta ez miragarririk; izan ere, Satan bera argiaren aingeru bihurtu da.
15. Beraz, ez da gauza handirik bere ministroak ere zuzentasunaren ministro gisa transformatzen badira; zeinen amaiera izango da beren lanen arabera.
16. Berriz diot: Nehork ez nazala ergeltzat hartu; bestela bada, ergelak bezala errezibi nazazu, neure burua apur bat harro nadin.
17. Nik erraiten dudana, ez dut erran Jaunaren ondoan, baizik ergelkeria bezala, harropenaren konfiantza honetan.
18. Ikusirik asko gloriatzen direla haragiaren arabera, ni ere gloriatuko naiz.
19. Zeren ergelak atseginez sufritzen dituzue, zuek jakintsuak zaretela ikusirik.
20. Zeren sufritzen duzue, baldin norbaitek esklabotara eramaten bazaitu, norbaitek irensten zaituztenak, norbaitek zuetatik hartzen badituzu, norbaitek bere burua goratzen badu, norbaitek aurpegira jotzen bazaitu.
21. Laidoaz bezala mintzo naiz, ahulak izan bagina bezala. Hala ere, edozein ausarta den guztietan, (erhokeriaz mintzo naiz), ni ere ausarta naiz.
- 22 Hebrear dira? ni ere bai. Israeldarrak al dira? hala naiz ni. Abrahamen hazia al dira? ni ere bai.
23. Kristoren ministro al dira? (ergel bat bezala hitz egiten dut) Gehiago naiz; lanetan ugariagoak, neurritz gorako marratan, kartzeletan maizago, heriotzetan maiz.
- 24 Juduetarik bost aldiz jaso nuen berrogei kolpe bat salbu.
25. Hiru aldiz makilekin kolpatu ninduten, behin harrikatu ninduten, hiru aldiz naufragioa jasan nuen, gau eta egun sakonean egon naiz;
26. Askotan ibilaldietan, uretako arriskueta, lapurren arriskueta, neure herrikideen arriskueta, jentilen arriskueta, hiriko arriskueta, basamortuan, itsasoan arriskueta, faltsuen artean arriskueta. anaiak;
27. Nekean eta nekeetan, sarri begiratzen, gosean eta egarrietan, barauetan sarri, hotzean eta biluztasunean.
28. Kanpoko gauzez gain, egunero etortzen zaidana, eliza guztien ardura.
29. Nor da ahul, eta ni ez naiz ahul? nor da ofenditua, eta ez naiz erre?
30. Baldin gloria behar badut, gloriatuko naiz ene eritasunei dagozkien gauzez.
31. Jesukristo gure Jaunaren Iainko eta Aitak, bedekatua den betiko, badaki ez dudala gezurrik esaten.
- 32 Damaskon, errege Aretas gobernadoreak, Damaskotarren hiria goarnizio batekin gorde zuen, ni atzeman nahirik.
33. Eta saski batean lehio batetik jaitsi nintzen harresitik, eta haren eskuetatik ihes egin nuen.

12. KAPITULUA

1. Ez zait komeni, dudarik gabe, aintza egitea. Jaunaren bisio eta agerpenetara etorriko naiz.
2. Ezagutzen nuen gizon bat Kristorengan duela hamalau urte baino gehiago, (ala gorputzean, ezin dut esan; edo gorputzetik kanpo, ezin dut esan: Jainkoak daki);
3. Eta ezagutu nuen halako gizon bat (gorputzean edo gorputzetik kanpo, ezin esan: Jainkoak daki;)
4. Nola arrapatua izan zela paradisura, eta entzun zituen hitz ezin esanak, zeinak gizonak esatea zilegi ez dituenak.
5. Halako batengandik gloriatuko naiz, baina neure buruaz ez naiz gloriatuko, ene eritasunetan baizik.
6. Zeren aintza egin nahi nuke ere, ez naiz ergel izango; zeren egia esango dut: baina orain utzi, nehork nigandik uste izan ez dezan ikusten nauena, edo nigandik entzuten duenaren gainetik.
7. Eta errebelazioen ugaritasunagatik neurritz goratu ezpadan, eman izan zitzaidan arantza bat haragian, Satanen mezularia ni zapaltzeko, ez nadin neurritz goratu.
8. Gauza haugatik hiru aldiz erregutu nion Jaunari, nigandik alde egin zedin.
9. Eta erran zidan: **Nere grazia aski da hiretzat, zeren nere indarra ahulezian perfektua da.** Pozik, beraz, aitzitik gloriatuko naiz ene eritasunetan, Kristoren indarra ene gainean egon dadin.
10. Argatik atsegin hartzen dut eritasunetan, laidoetan, premietan, persekuzioetan, atsekabeetan Kristogatik: zeren ahul nagoenean, orduan indartsu naiz.
11. ergel bihurtu naiz glorian; behartu nauzue: ecen laudatua izan behar nuke zuengandik: ecen ezertan nago apostolu nagusien atzetik, ezer ez naizen arren.
12. Egiazki apostolu baten seinaleak egin ziran zuen artean pazientzia guzian, seinale, eta mirariak, eta egintza ahaltsuetan.
13. Zer da zertan beste Elizen baino gutxiago izan zineten, ezpada ni neu ez nintzela zuentzat kargatu? barkatu oker hau.
14. Huna, hirugarren aldian prest nago zuengana etortzeko; eta ez naiz kargatuko zuentzat: zeren ez naiz zuena bilatzen, zu baizik: zeren seme-alabek ez dute gurasoentzat gorde behar, gurasoek umeentzat baizik.
15. Eta oso atsegin handiz gastatuko dut eta gastatuko dut zuregatik; zenbat eta ugariago maite zaitudan arren, orduan eta gutxiago maitatua izango naizen.
16. Baina izan bedi, ez zaituztet kargatu: ala ere, astunak izanik, iruzurrez harrapatu zaituztet.
17. Irabazi ote dut zuengandik igorri nizuenetarik?
18. Tito eskatu nuen, eta harekin anaia bat bidali nuen. Titok irabazi al dizu? ez al ginen espiritu berean ibili? ez al ginen pauso berdinetan ibili?
19. Berriz ere, uste al duzue gure burua barkatzen garela zuei? Jainkoaren aurrean mintzo gara Kriston: baina gauza guztiak egiten ditugu, maiteok, zuen edificaziorako.
20. Zeren beldur naiz, etortzen naizenean, ez zaituztet arkituko nai nukeen bezalakoak, eta zuek nahi ez dezuten bezalakoak arkituko zaituztet: eztabaidak, bekaizkeriak, haserreak, liskarak, burlaketak, xuxurlazioak izan ez daitezten. hanturak, zalapartak:
21. Eta berriz etortzen naizenean, ene Jaungoikoak umil nazan zuen artean, eta negar eginen naizen anhitz bekatu

egin dutenak, eta ezpada damutu egin dituzten kutsaduraz, fornicazioz eta lizunkeriaz.

13. KAPITULUA

- 1 Hau da zuregana natorren hirugarren aldia. Bi edo hiru lekukoren ahotan hitz guztiak ezarriko dira.
2. Lenago esan dizut, eta iragartzen dizut, presente egongo banintz bezala, bigarren aldiz; eta orain kanpoan nagoelarik idazten diet orain arte bekatu egin dutenei, eta beste guztiei, berriz etortzen banaiz, ez dudala barkatuko.
- 3 Izan ere, Kristo nigan mintzatzen ari den froga bat bilatzen duzue, zuentzat ahula ez dena, baina zuetan indartsua dena.
4. Zeren ahuleziaz gurutziltzatu izan bada ere, Jainkoaren indarrez bizi da. Zeren gu ere ahulak gara haren baitan, baina harekin biziko gara zuregana Jainkoaren indarraz.
5. Azter itzazue zuen buruak, ea fedean zaudeten; frogatu zeure burua. Ez al dakizue zeuen buruak, nola Jesu-Kristo den zuen baitan, gaitzetsiak ez bazarete?
6. Bainan uste dut jakingo duzuela ez garela gaiztoak.
7. Orain othoitz egiten diot Jainkoari gaitzik egin ez dezazuen; ez gu onetsiak ager gaitezen, baizik eta zintzoa egin dezazula, gu gaitzetsiak izan arren.
8. Zeren ezin dugu ezer egin egiaren kontra, egiaren alde baizik.
9. Zeren pozten gara ahulak garenean, eta zuek indartsuak garenean: eta hau ere nahi dugu, zuen perfekzioa.
10. Horregaitik, gauz hauk idazten ditut absenteak, presente egonik, zorroztasuna erabili ez dezadan, Jaunak edificaziorako, eta ez hondamenerako eman didan boterearen arabera.
- 11 Azkenik, senideok, agur. Izan zaitezte perfektua, izan ongi kontsolatu, izan zaitezte gogo bat, bizi bakean; eta maitasunaren eta bakearen Jainkoa zurekin izango da.
- 12 Agurtu elkarri muxu santu batez.
13. Santu guziek agurtzen zaituztete.
14. Jesu-Kristo Jaunaren grazia, eta Jainkoaren amorioa, eta Espiritu Santuaren komunioa, izan bedi zuek guziekin. Amen. (Titok eta Lucasek Filipotik, Mazedoniako hiritik, Korintoarrei egindako bigarren gutuna idatzi zuten.)

Galatiarrak

1. KAPITULUA

1. Paulo, apostolu bat, (ez gizonetatik, ez gizonez, baizik Jesukristogatik, eta Jainko Aitagatik, hura piztu zuen hilen artetik;)
2. Eta nirekin diraden anaia guziak Galaziako elizetara.
3. Grazia eta bakea zuei Jainko Aitaren eta Jesukristo gure Jaunaren partetik.
4. Zeinek eman zuen bere burua gure bekatuengatik, gaur egungo mundu gaizto honetatik libratzeko, Jainko eta gure Aitaren borondatearen arabera.
5. Nori izan bedi aintza sekula mendeetan. Amen.
6. Miratzen naiz, hain laster urundu zaretela Kristoren graziara dei egin zintuenetik beste Ebanjelio baterako.
7. Zein ez da beste bat; baña batzuk asaldatzen zaituztenak, eta Kristoren Ebanjelioa okertu nahi dutenak.
8. Baina guk, edo zeruko Aingeru batek, predikatu dizueguna ez den beste ebanjeliorik predikatzen dizuegu, madarikatua izan dadila.
9. Lehen erran dugun bezala, halaxe diotsut orain berriz: Norbaitek predikatzen badizute beste Ebanjeliorik jaso duzuenaz gain, madarikatua izan dadila.
10. Zeren orain konbentzitzen al ditut gizonak, edo Jainkoak? edo gizonei atsegin ematea bilatzen dut? zeren oraindik gizakien atsegin izango banitu, ez nintzateke Kristoren zerbitzari izango.
11. Baña egiaztatzen drauzuet, anaiak, ez dela gizonaren ondokoa nigan predikatu den Ebanjelioa.
12. Ecen ez nion guizonaganic recebitu, eta eztudan iracasten, Jesu-Cristoren revelationaz baizik.
13. Zeren aditu duzue juduen erlijioan nere mintzaduraz, nola neurri handi batean persegitu nuen Jainkoaren Eliza, eta alferrik galdu nuen.
14. Eta juduen erlijioan neure nazioan nere pareko askoren gaintik irabazi nuen, neure arbasoen tradizioen zaletasun handiagoz.
15. Baña Jainkoari atsegin izan zion, zeinak nire amaren sabeletik bereizi ninduen eta bere graziaz dei egin ninduen,
16. Bere Semea nigan agertzeko, jentilen artean predikatu dezadan; Berehala ez nuen haragi eta odolarekin hitz egin:
17. Ezta igan ni Jerusalemara ene aitzinean apostolu zirenetara; bainan Arabara joan nintzen, eta berriro itzuli nintzen Damaskora.
18. Orduan hirur urteren buruan igan nintzen Jerusalemara Pedro ikustera, eta harekin hamabost egun egon nintzen.
19. Bainan beste apostoluetarik ez nuen inor ikusi, Santiago Jaunaren anaia baizik.
20. Bada, idazten dizuedanak, huna, Jainkoaren aurrean, ez dut gezurrik esaten.
21. Gero, Siriako eta Ziliziako eskualdeetara iritsi nintzen;
22. Eta ezezaguna zen arpegiz Kristorengan zeuden Judeako elizak.
23. Baina hec ençun ceçaten, ecen iragan dembora perseguitu gintuenac orain predikatzen duela lehen hondatu vkan zuen fedea.
24. Eta glorificatu zuten Jainkoa nigan.

2. KAPITULUA

1. Hamalau urteren buruan, berriz, Jerusalemara igo nintzen Bernabasekin, eta Tito ere hartu nuen nerekin.
2. Eta errebelazioz igan nintzen, eta jentilen artean predikatzen dudana Ebanjelioa komunikatu nien, baina izen berezia zutenei pribatuan, ez nekien alferrik korrika egin, edo korrika egin ez nezan.
3. Baina Tito, nirekin zegoena, Greziakoa izanik, ez zuten erdaintzera behartu.
4. Eta hori ezustean sarturiko anaia faltsuengatik, zeñak sartu ziren isilpean, Jesu Kristoren baitan dugun gure askatasuna espiatzera, esklabutzara eraman gaitzaten.
5. Nori eman genion sumisioz, ez, oren batez; Ebanjelioaren egia zurekin jarrai dezan.
6. Baina apur bat ziruditen horietarik (zernahi ziren, ez dit axola: Jainkoak ez du inoren pertsonarik onartzen), zeren zertxobait elkartuta ziruditenek ez zidaten ezer gehitu.
7. Baina alderantziz, ikusi zutenean zirkunzisiogabearen Ebanjelioa niri eman zitzaidala, zirkunzisioren Ebanjelioa Pedrori bezala;
8. (Ecen Pierrisengan erdainaren apostolutzarako egintza eraginkorra izan zuena, hura ahaltsu izan zen nigan jentilenganako).
9. Eta Santiagok, Kefasek eta Joanek, zutabeak ziruditenak, ezagutu zutenean niri eman zitzaidan grazia, eman zizkidaten niri eta Bernabaseri elkartasuneko esku-eskuak; gu jendaietara joan gaitezen, eta haiek zirkunzisiara.
10. Beraiek bakarrik nahi dute gogoan izan behartsuak; nik ere egin nahi nuen bera.
11. Baina Pedro Antiokiara ethorri zenean, aurre egin nion aurpegira, errua izango baitzen.
12. Zeren batzuk Santiagorengandik ethorri baino lehen, jan egin zuen jentilakin: baina haiek ethorri zirenean, alde egin zuen eta bereizi zen, zirkunzisioko beldurrez.
13. Eta beste juduek ere disimulatu zuten harekin; Bernabe ere beren disimuluaz eraman zuten.
14. Baina ikusi nuenean ez zirela zuzen ibiltzen Ebanjelioko egiaren arabera, esan nion Pedrori denon aurrean: Baldin zu, judua izanik, jentilen moduan bizi bazara, eta ez juduak bezala, zergatik behartzen duzu. jentilak juduak bezala bizitzera?
15. Gu naturaz juduak garenok, eta ez jentilen bekatoriak,
16. Badakigula gizona ez dela Legeko obrek bidez justifikatzen, Jesu-Kristoren fedeaz baizik, guk ere sinetsi dugu Jesu-Kristorengan, Kristoren fedeaz justifikatuak izan gaitezen, eta ez Legeko obrek. : zeren legearen obren bidez ez da haragirik justifikatuko.
17. Baina baldin, Kristoren bidez justifikatu nahi dugun bitartean, gu ere bekatari arkitzen bagara, bada Kristo bekatuaren ministroa? Jainkoak ez dezala.
18. Zeren suntsitu ditudan gauzak berriz eraikitzen baditut, neure burua transgresitzaile egiten naiz.
19. Zeren ni legearen bidez hil naiz Legearentzat, Jainkoarentzat bizi nadin.
20. Kristorekin gurutziltzatu naiz, baina bizi naiz; baina ez ni, Kristo baizik bizi naiz nigan: eta orain haragian bizi naizen bizitza, Jainkoaren Semearen fedeaz bizi naiz, zeinak maite nauen eta bere burua enegatik eman zuen.
21. Ez dut Jainkoaren grazia zapuzten: zeren zuzentasuna legeaz badator, alferrik hil da Kristo.

3. KAPITULUA

1 O Galatiar ergelak, nork sorgin zaituzte, egiari obeditzen ez dezazuen, zeinen begien aitzinean Jesu-Kristo agertu izan baita zuen artean gurutziltzatu?

2 Hau bakarrik ikasiko nuke zuengandik: Legeko obrekin edo fedearen entzuteagatik jaso duzue Espiritua?

3. Hain ergelak al zarete? Espirituan hasita, orain aragiaren bidez perfektuak al zaudete?

4. Hainbeste gauza alferrik sufritu al dituzue? oraindik alferrik bada.

5. Bada, Espiritua ministratzen dizuen, eta zuen artean mirakuluak egiten dituenak, Legeko obrekin ala fedearen entzuteagatik egiten al du?

6. Abrahamek Jainkoa sinetsi zuen bezala, eta zuzentasunagatik konturatu zitzaion.

7. Badakizue bada, fedez direnak, Abrahamen semeak direla.

8. Eta Eskriturak, Jainkoak fedearen bidez justifikatuko zituela jentilak, predikatu zion Abrahami Ebanjelioaren aitzinean, zioela, Zugaran bedekatu dirade nazio guztiak.

9. Beraz, fedezkoak direnak bedekatu dituzte Abraham leialarekin.

10. Zeren Legeko obretarik diren guziak madarikaziopean daude: zeren idatzita dago: Madarikatua legeko liburuan eskribatuak diren gauza guztietan hek egiteko jarraitzen ez duen oro.

11 Baina nehor ez dela Iainkoaren aitzinean Leguez justifikatua, agerikoa da: ecen, Justoak fedez biziko dira.

12. Eta Leguea ez da fedetik: aitzitik, Horiek egiten dituen gizona haieran biziko da.

13. Kristok libratu gaitu legeko madarikaziotik, guretzat madarikatu izana: zeren idatzita dago: Madarikatua zuhaitz batean zintzilik dagoena.

14. Abrahamen bedekapena jentilei Jesu-Kristoren bitartez etor zedin; Fedearen bidez Espirituaren promesa jaso genezakeen.

15. Senideok, gizonen erara mintzo naiz; Gizon baten ituna besterik ez bada ere, egiaztatzen bada, inork ez du deuseztatzen edo gehitzen.

16. Eta Abrahami eta haren ondorengoei egin zitzaizkion promesak. Ez du erraten, Eta haziei, askoren bezala; baina bat bezala, eta zure haziari, zeina baita Kristo.

17. Eta hau diot: Jainkoaren Kristorengan aurretik konfirmatu zen itunak, lauhun eta ogeita hamar urteren buruan izan zen legeak, ezin duela deuseztatu, promesak ezertarako balio ez zezan.

18. Zeren baldin herentzia Legekoa bada, ez da gehiago promesarena: baina Jainkoak eman zion Abrahami promesaz.

19. Zergatik bada zerbitzatzen du Legea? Gehitu zen transgresioengatik, promesa egin zitzaion hazia etorri arte; eta aingeruek agindu zuten bitartekari baten eskuan.

20. Bada, bitartekaria ez da baten bitartekari, Jainkoa bat baizik.

21. Leguea bada Jainkoaren promesen kontra? Jainkoak ez dezala: zeren bizia eman zezakeen lege bat eman izan balitz, egiazki zuzentasuna legearen bidez izango litzateke.

22. Baina Scriptura guziak bekatuaren azpian finkatu ditu, Jesu-Kristoren fedez promesa sinhesten dutenei eman leezaian.

23 Baina fedea ethorri baino lehen, Leguearen azpian gorde gintuzten, gero agerraraziko zen fedean itxiak.

24. Argatik legea izan zen gure eskola-maisua, Kristogana eramateko, fedez justifikatuak izan gaitzen.

25 Baina fede hori ethorri denean, ez gaude gehiago eskola-maisu baten menpe.

26 Ecen çuec guciac Iaincoaren haour zarete Iesus Christgan fedez.

27 Ecen çuetaric batheyatu içan zareten guciac, Christen gainean içan çarete.

28. Ez da ez judurik, ez grekorik, ez dago ez loturik ez libre, ez da ez gizonik ez emerik: zeren guziak bat zarete Kristo Jesusengan.

29. Eta baldin Kristorenak bazarete, orduan Abrahamen hazia zarete, eta oinordeko, promesaren arabera.

4. KAPITULUA

1. Orain diotsut: Oinordekoa, umea den bitartean, ez du ezer ezberdintzen zerbitzari batetik, nahiz eta guztien jabe izan;

2 Baina tutore eta gobernadoreen menpe dago aita erabakitako denbora arte.

3 Hala ere, haurrak ginelarik, munduaren elementuen pean esklabu izan ginen:

4. Baina denboraren betetasuna ethorri zenean, Jainkoak bidali zuen bere Semea, emakumez egin, legearen menpe egin.

5. Legearen pean zeudenak erredimitzeko, semeen adopzioa artu genduzan.

6. Eta zeren seme zaretelako, Iainkoak bere Semearen Espiritua igorri du zuen bihotzetara, oihu eginez: Abba, Aita.

7. Argatik ez zara gehiago zerbitzari, seme baizik; eta semea bada, orduan Jainkoaren oinordekoa Kristoren bidez.

8 Hala ere, Iainkoa ezagutu ez zenuenean, zerbitzatzen zenieten naturaz jainko ez direnei.

9 Baina orain, Iainkoa ezagutu duçuenen, edo hobeki Iaincoagane çagutu çarete, nola itzultzen çarete elementu ahul eta eskaleetara, ceinetara nahi duçue berriz esklabu içaitea?

10. Behatzen dituzue egunak, eta hilabeteak, eta denborak eta urteak.

11. Beldur naiz zuengandik, alferrik egin ez dezazuten nekea.

12. Senideok, othoizten dizuet, izan zaitezte ni naizen bezala; zeren ni zareten bezala naiz: ez nauzue batere kalterik egin.

13 Badakizue nola haragiaren eritasunaz iragartzen nizuen lehengoan Ebanjelioa.

14. Eta ene haragian izan zen nire tentazioa ez zenuten mespretxatu, ez arbuiatu; baina Jainkoaren aingerutzat hartu ninduen, Jesukristo bezala.

15. Non da, bada, erran zenuten dohaintasuna? ecen testimoniitzen drauçuet, ecen posible izan balitz, çure beguiac atera çaituztela, eta eman dizkidaçuela.

16. Beraz, etsai bihurtu al naiz, egia esaten dizudalako?

17. Zeloki eragiten dizute, baina ez ongi; bai, baztertuko zaituztete, haiek eragiteko.

18. Baña ona da beti gauza onetan zeloz hunkitzea, eta ez bakarrik zurekin nagoenean.

19. Nere seme-alabak, zeinengandik berriro erditzeko traba egiten dudana, Kristo zuetan eratua izan arte,
20. Orain zuekin egon nahi dut, eta nire ahotsa aldatzea; izan ere, zalantzan jartzen naiz zurekin.
21. Esaniezadazue, legearen azpian egon nahi duzenok, ez al duzue entzuten legea?
22. Zeren idatzita dago, Abrahamek bi seme izan zituela, bata esklabo batengandik, eta bestea aske batengandik.
23. Bainan esklabotik zena haragiaren arabera jaio zen; baina askearena agintzen zen.
24. Gauzak alegoria dira: zeren hauek dira bi itunak; Sinai mendikoa, esklabotzarako generoa, Agar dena.
25. Zeren Agar hau da Arabiako Sinai mendia, eta orain den Jerusalem erantzuten dio, eta bere seme-alabekin esklaboa da.
26. Bainan goian dagoen Jerusalem libre da, gure guzien ama dena.
27. Zeren idatzita dago: Poztu zaitez, erditzen ez duzun antzua; apurtu eta oihi egin, erditzerik ez duzuna: zeren desolatuak senarra duenak baino askoz seme gehiago ditu.
28. Bada gu, anaiak, Isaak izan zen bezala, promesaren semeak gara.
29. Baina orduan haragiaren arabera jaio zenak Espirituaren arabera iaio zena pertsegitu zuen, halaxe da orain.
30. Baina zer dio Eskriturak? Bota ezazu esklaboa eta bere semea: zeren esklaboaren semea ez da oinordeko izango emakume askearen semearekin.
31. Beraz, anaiak, ez gara esklaboaren seme-alaba, askearen semeak baizik.

5. KAPITULUA

1. Zaude, bada, Kristok aske egin gaituen askatasunean, eta ez zaitezte berriro esklaboko uztarriarekin korapilatu.
2. Huna, nik Paulok diotsuet, baldin erdaintzen bazarete, Kristok ez dizue ezertarako balioko.
3. Zeren berriz ere erdaindua den guzieren testigantzen dut, lege guzia betetzeko zordun dela.
4. Kristo ezertarako egin zaituzte, zuetarik legez justifikatzen dena; graziatik erori zarete.
5. Zeren Espirituaren bidez itxaroten dugu zuzentasunaren itxaropena fedez.
6. Zeren Jesukristorengan ez erdainzisioak ez du ezertarako balio; baña maitasunaz obratzen duen fedea.
7. Ondo ibili zineten; Nork eragotzi zaituzte egiari obedi ez dezazuen?
8. Konbentzimendu au ez dator deitzen zaituenarengandik.
9. Legamia apur batek altxatzen du koskor osoa.
10. Konfiantza daukat zu baithan Jaunaren bidez, ez zarete bestela izango: baina asaldatzen zaituztenak eramango du bere epaia, edozein dela ere.
11. Eta nik, anaiak, baldin oraindik zirkunzisioa predikatzen badut, zergatik sufritzen dut oraindik persecuzioa? orduan eten da gurutzearen ofensa.
12. Nahi nuke moztu ere egin zintuzteten kezkatzen zaituztenak.
13. Zeren, anaiak, askatasunera deituak izan zarete; Bakarrik ez erabili askatasuna haragiarentzat okasiorako, baizik maitasunez zerbitzatu elkarri.
14. Zeren lege guzia hitz batean betetzen da, honetan ere; Zure hurkoa zure burua bezala maitatuko duzu.

15. Baina baldin elkarri hozka eta irensten badezute, beguiraque bata bercearen ganic ia ez çaitezten.
16. Hau diotsut bada, Ebil zaitezte Espirituan, eta ez duzue bete aragiaren guraria.
17. Ecen haraguiac gutizia du Spirituaren contra, eta Spirituac haraguiaren contra: eta hauc bata bercearen kontra dirade, beraz, nahi dituçuen gauçac eguin ez deçaçuela.
18. Baina baldin Izpirituak gidatzen bazarete, ez zaudete legearen azpian.
19. Bada aragiaren obrak ageri dira, zeintzuk diren hauek; Adulterioa, fornikazioa, kutsadura, lizunkeria,
20. Idolatria, sorginkeria, gorrotoa, aldakortasuna, imitazioak, haserrea, liskarrak, sedizioak, herejak,
21. Bekaizkeriak, hilketak, mozkorkeriak, jostakeriak, eta antzekoak: zeñaz lenago erraiten dizuedan, denboran ere erran dizuedan bezala, halako gauzak egiten dituztenek ez dutela Jainkoaren erreinua heredatuko.
22. Baina Espirituaren fruitua da maitasuna, poza, bakea, pazientzia, gozotasuna, ontasuna, fedea,
23. Umiltasuna, tenperazioa: halakoen kontra ez dago legerik.
24. Eta Kristorenak direnek gurutziltzatu dute haragia, afekzio eta gurariekin.
25. Espirituan bizi bagara, ibil gaitezen Espirituan ere.
26. Ez gaitezen gloria hutsalaren desio izan, bata bestearen irrika, elkar bekaiztuz.

6. KAPITULUA

1. Senideok, baldin gizon bat faltan atzematen bada, zuek espiritualak zaretenok, berreskuratu ezazute halakoa omiltasunaren izpirituan; eure burua kontuan hartuz, zu ere tentatua izan ez dadin.
2. Har zazue elkarren zamak, eta horrela bete ezazue Kristoren legea.
3. Ecen baldin guionac bere burua zerbait dela uste badu, deus ezpada, bere burua enganatzen du.
4. Baña bakoitzak proba bedi bere lana, eta orduan izango da alegatzen bere buruaz bakarrik, eta ez beste batengan.
5. Zeren bakoitzak eramango du bere zama.
6. Hitzean irakasten dena, on guzietan irakasten duenari komunikatu beza.
7. Ez zaitezte engainatu; Jainkoa ez da iseka egiten: zeren gizonak ereiten duen guztia, hori ere bilduko du.
8. Zeren bere haragia ereiten duenak haragitik ustelkeria jasoko du; baina Espirituari ereiten dionak Espiritutik betiko bizia jasoko du.
9. Eta ez gaitezen nekatu ongi egiteaz: zeren bere sasoiari bilduko dugu, ahultzen ez bagara.
10. Bada aukera dugun bezala, egin diezaiegun ongi gizon guztiei, batez ere fedeko etxekoei.
11. Ikusten duzue zein gutun handia idatzi dizuedan neure eskuz.
12. Haragizko erakustaldi eder bat egin nahi duten guziak, erdaintzera behartzen zaituzte; baizik ez dezatela jazarpena jasan Kristoren gurutzearengatik.
13. Zeren erdaindu direnek ere ez dute legea betetzen; baña desiratzen zaituzte erdaindua izatea, zuen haragiaz gloria daitezen.

14. Baña Jainkoak ez dezala gloria nazala, Jesukristo gure Jaunaren gurutzean izan ezik, zeñaz mundua enetzat gurutziltzatu da, eta ni munduari.
15. Zeren Iesus Kristogan ez erdainzisioak ez du ezertarako balio, ez zirkuncisionerik, baizik kreatura berri batek.
16. Eta erregela hunen arabera dabiltzan guziak, bakea, eta miseriak, eta Jainkoaren Israelengan.
17. Hemendik aurrera nehork ez nazazu molestatzen: zeren neure gorputzean daramat Jesus Jaunaren markak.
18. Senideok, Jesukristo gure Jaunaren grazia zuen izpirituarekin izan bedi. Amen. (Erromatik idatzitako Galaziarrei.)

Efesoarrak

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jesu-Kristoren apostolua Jainkoaren borondatez, Efeson dauden sainduei, eta leiaiei Kristo Jesusengan.
2. Grazia zuei, eta bakea, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren partetik.
3. Bedeinkatua izan bedi Jesukristo gure Jaunaren Jainko eta Aita, zeinak bedeinkatu gaituen bedeinkazio espiritual guziekin Kristorengan zeruko lekuetan.
4. Mundua sortu baino lehen harengan aukeratu gaituen bezala, santu eta errugabe izan gaitezen amorioan haren aurrean.
5. Predestinatu gaituzte Jesu-Kristok bere baitan haurrak adopzioztera, bere borondatearen atsegin onaren arabera.
6. Bere graziaren gloriaren laudoriorako, zeinetan onetsi gaituen maitean.
7. Noren baitan baitugu berrerospena bere odolaz, bekatuen barkamena, bere graziaren aberastasunen arabera;
8. Zeinetan ugaritu da gurekiko zuhurtzia eta zuhurtzia guzian;
9. Bere borondatearen misterioa ezagutzera eman baitugu, bere baitan deliberatu duen bere atsegin onaren arabera.
10. Denboren betetasunaren dispensazioan bat egin ditzala Kristoren baitan gauza guztiak, zerukoak eta lurrean daudenak; baita bere baitan:
11. Noren baitan ere ondare bat lortu dugu, bere borondatearen arabera gauza guztiak egiten dituenaren xedearen arabera aurredestinatuak izanik.
12. Izan gaitezen haren gloriaren gorespenerako, Kristorengan lehenbiziko konfiantza izan genuenak.
13. Norengan ere itxedotzen zenuten, egiazko hitza entzun zendutenean, zuen salbamenaren Ebanjelioa: zeinetan ere sinistu zendutenean, agintzen zen Espiritu sainduarekin zigilatu zinduten.
14. Zein den gure ondarearen ordaina, erositako ondasunaren erredentzioa arte, bere gloriaren laudoriorako.
15. Argatik nik ere, Jesus Jaunagan zuen fedea, eta saindu guzien amodioa, entzutean.
16. Ez utzi zuengatik eskerrak emateari, nire otoitzetan zuetaz aipatuz;
17. Jesu-Kristo gure Jaunaren Jainkoak, aintzaren Aitak, eman dezazuen zuhurtziaren eta revelazioko espiritua haren ezagutzan.
18. Zure adimenaren begiak argitzen dira; jakin dezazuen zein den haren deiaren itxaropena, eta zer den bere ondarearen gloriaren aberastasunak sainduetan,
19. Eta zer den bere boterearen anditasuna, sinistu garenontzat, bere botere ahaltsuaren obraren arabera,
20. Kristorengan egin zuena, hilen artetik piztu zuenean, eta zeruko tokietan bere eskumaldean ezarri zuenean.
21. Urruti printzipaltasun, eta botere, eta indar, eta dominazio, eta izendatzen den izen guzien gainetik, ez bakarrik mundu huntan, baita etorriko denetan ere.
22. Eta gauza guztiak bere oinen azpian jarri ditu, eta eman dio elizaren gauza guztien buru izateko.
23. Zein den bere gorputza, guzietan guziak betetzen dituenaren betetasuna.
- 24.

2. KAPITULUA

1. Eta zuek biziara zaituzte, pekatuetan eta bekatuetan hil zinetenak;
2. Ceinetan iragan zintuzten mundu hunen araura, zeruko boterearen prinzipiaren araura, orain desobedientziaren seme-alabengan lan egiten duen izpiritua.
3. Horien artean ere denok gure haragiaren gutiziaz mintzatu ginen iraganean, aragiaren eta gogoaren nahiak betez; eta berez hasarrearen seme-alabak ziren, bestek bezala.
4. Baina Jainkoa, miseriakordian aberatsa dena, maite gaituen amorio handiagatik,
5. Bekatuetan hil ginelarik ere, biziara gaitu Kristorekin batera (graziaz salbatu zarete);
6. Eta suspertu gaitu elkarrekin, eta jarri gaitu elkarrekin zeruko lekuetan Jesu Kristorengan.
7. Mendeko mendeetan bere graziaren aberastasun izugarriak erakuts ditzan gureganako bere ontasunan, Jesu Kristoren bitartez.
8. Ecen gratiaz salbatu çarete fedeaz; eta hori ez zeuen buruaz: Jainkoaren dohaina da.
9. Ez obretaz, inork harro ez dezan.
10. Ecen gu gara haren obra, Iesus Christean sortuac obra onetarako, cein Iaincoac lehen ordenatu baititugu hetan ibil gaitezen.
11. Argatik orhoit zaitetzte, denboran jentilak zaretela haragizkoan, zeinak eskuz eginiko haragizko Zirkunzisia deitzen den hartaz Zirkunzisia deitzen zaretela;
12. Aldi hartan, Kristorik gabe zineten, Israelgo erkidegotik arrotzak, eta promesako itunetatik arrotzak, itxaropenik gabe, eta munduan Jainkorik gabe.
13. Baina orain Iesus Christean noizbait urruti zinetenok, Kristoren odolaz hurbildu zarete.
14. Zeren bera da gure bakea, biak bat egin dituen, eta gure arteko zatiketaren erdiko harresia hautsi duena;
15. Bere haragian abolitu zuen etsaitasuna, ordenamenduetan jasotako manamenduen legea; izan ere, bietatik gizon berri bat egiteko bere baitan, horrela bakea eginez;
16. Eta biak Iainkoarekin gurutzean gorputz bakarrean adiskide zezan, etsaitasuna hortaz hil zuelarik.
17. Eta ethorri zen eta bakea predikatu zieten urrutikoei, eta gertu zeudenei.
18. Zeren haren bidez biok Espiritu batez Aitagana iristen gara.
19. Orain bada, ez zarete geiago arrotzak eta arrotzak, baizik sainduekin eta Jainkoaren etxekoekin;
20. Eta apostoluen eta profeten fundamentuaren gainean eraikiak dira, Jesukristo bera da harri nagusia;
21. Noren baitan ongi moldatutako eraikin guzia tenplu santu batera hazten da Jaunarengan.
22. Ceinetan çuec-ere edificatu içan çarete Iaincoaren ostatutzat Spirituaz.

3. KAPITULUA

1. Horregatik ni Paul, Jesukristoren preso, jentilentzat,
2. Entzun badezute zuei eman den Jainkoaren graziaren dispensazioaz:
3. Nola errebelazioz ezagutarazi zidan misterioa; (lehen hitz gutxitan idatzi nuen bezala,

- 4 Hartara, irakurtzen duzunean, nire ezagutza Kristoren misterioan ulertu ahal izango duzu)
5. Bertze mendeetan, gizonen semeei ezagutarazi ez zaiena, orain bere apostolu eta profeta sailduen Espirituaz agertzen zaien bezala;
6. Jentilak izan daitezen oinordeko, eta gorputz bereko, eta Ebanjelioaren bidez Kristogan zuen promesan parte hartzen.
7. Zeren zerbitzari egin izan naiz, Jainkoaren graziaren dohainaren arabera, bere boterearen eraginkortasunez emana.
8. Niri, saildu guzietarik txikiena baino gutiago naizenari, emana da grazia hau, jentilen artean predikatu dezadan Kristoren aberastasun indagazinak;
9. Eta gizon guziak ikus dezan zer den misterioaren elkartasuna, zeina munduaren asieratik ezkutatu izan den Jainkoarengan, zeinak gauza guztiak Jesu-Kristoz sortu zituen.
10. Orain zeruko tokietan dauden printzipatzei eta botereei Elizak Jainkoaren jakinduria anitza ezagutu diezaieten.
11. Jesu Kristo gure Jaunagan egin zuen betiko xedearen arabera.
12. Ceinengan ausardia dugu eta haren fedeari konfiantzaz sarbide.
13. Argatik desiratzen dut, ez zaitezte aitu nire tribulazioengatik, zeña baita zuen gloria.
14. Orregatik makurtzen ditut nere belaunak Jesukristo gure Jaunaren Aitaren aurrean.
15. Zeruan eta lurreko familia guziari izena ematen diotenak,
16. Ematen dizuela, bere gloriaren aberastasunen arabera, bere Espirituaz indarrez indar zaitezte barneko gizonen;
17. Kristo bizi dadila zuen bihotzetan fedez; zuek, maitasunean sustraitsu eta oinarriturik,
18. Saildu guztiarekin aditzeko gai izan daiteke zer den zabalera, eta luzera, eta sakonera, eta altuera;
19. Eta ezagutzea Kristoren amodioa, ezagutza gaitzen duena, Jainkoaren betetasun guziaz beteak izan zaitezten.
20. Bada, eskatzen edo uste dugun guzien gañetik asko egiteko gai denari, gure baitan eragiten duen indarraren arabera.
21. Hari aintza bedi elizan Kristo Jesusen bidez, mende guzietan, mundu guziz. Amen.

4. KAPITULUA

1. Nik, bada, Jaunaren preso, othoizten zaituztet ibil zaitezte deitzen zaituzteten bokazioaz duin.
2. Umiltasun eta umiltasun osoz, pazientziak, elkarri amorioz jasanez;
3. Espirituaren batasuna bakearen loturan gordetzen ahaleginduz.
4. Gorputz bat da, eta Espiritu bat, zuek deitutako itxaropen batean deitzen zaituzteten bezala;
5. Iaun bat, fede bat, bataio bat,
6. Guztien Jainko eta Aita bat, guzien gainetik, eta guzien bidez, eta zu guzietan.
7. Baina gutariko bakoitzari eman zaio grazia Kristoren dohainaren neurriaren arabera.
8. Argatik dio, Gorenera igan zenean, gatibu eraman zituen gatibu, eta eman zizkien dohainak gizonari.
9. (Orain igan zela, zer da, lurreko behealdeetara ere jautsi izana?

10. Jautsi zena bera da zeru guzien gainetik igo zena ere, gauza guziak bete zezan.)
11. Eta eman zituen batzuk, apostoluak; eta batzuk, profetak; eta batzuk, ebanjelariak; eta batzuk, artzainak eta irakasleak;
12. Santuen perfekzioarako, ministerioko obrarako, Kristoren gorputzaren edifikatzeko.
13. Guztiok fedearen eta Jainkoaren Semearen ezagueraren batasunera heldu arte, gizon perfektu batera, Kristoren betetasunaren neurria.
14. Hemendik aurrera ez garelako seme-alaba, hara eta hona jaurtiak, eta doktrinaren haize oroz eramanak, gizonen zikinkeriaz eta maltzurkeriaz, zeinen bidez engainatzeko isilik daude;
15. Baina egiaz erran zaitezte charitatez, hazi gaitzen harengana gauza guzietan, cein baita burua, Christ.
16. Ceinengandik gorputz guzia ongi elkarturik eta trinkoturik giltzadura orok ematen duenarekin, parte bakoitzaren neurrian efektuzko lanaren arabera, gorputza areagotzen du bere burua maitetasunean eraikitza.
17. Hau diotsut bada, eta testigantza ematen dut Jaunagan, ez zaretela ibilli hemendik aurrera beste jentilak dabilzan bezala, beren gogoaren hutsaltasunean.
18. Adimena ilundurik, Jainkoaren bizitzatik urrundurik, haien baitan dagoen ezjakintasunagatik, beren bihotzeko itsutasunagatik.
19. Sentimendu iraganik izanik, beren buruak lizunkeriara eman dira, zikinkeriaz kutsadura guzia egiteko.
20. Baina zuek ez duzue horrela ikasi Kristo;
21. Baldin eragun baitzaue, eta haraz iracasten baitzaret, eguia Jesus baitan den beçala.
22. Utzi dezazuen lehengo hizkeraren gainean gizon zaharra, zeina usteltzen den gutizia engainagarrien arabera.
23. Eta berriro zaitezte zuen gogoaren izpirituari;
24. Eta jantzi dezazutela gizon berria, zeina Jainkoaren ondoan sortua den zuzentasunean eta egiazko saildutasunean.
25. Argatik gezurra kenduz, erran ezazue bakoitza bere hurkoarekin egia: zeren elkarren kide gara.
26. Haserre zaitezte, eta ez bekatu bekaturik: ez bedi iguzkia zure hasarrearen gainera ilusi;
27. Ezta deabruari lekurik eman.
28. Lapurtu zuenak ez bedi geiago lapurtu: aitzitik, lan egin bedi bere eskuekin ona dena, behar duenari eman behar izan dezan.
29. Ez bedi zure ahotik irteten ez dadila komunikazio gaiztorik, baizik eta eraikitze erabilera on dena, entzuleei grazia emateko.
30. Eta ez atsekabetu Jainkoaren Espiritu saildua, zeñaz zigilatu baitzaret Redemptio egunerako.
31. Kendu bedi zuengandik samintasun, eta haserre, eta haserre, eta oihu, eta gaiztakeria guztiak, gaiztakeria guztiarekin.
32. Eta izan zaitezte bata bestearekin onbera, biotz samur, batak besteari barkatzen, Jainkoak Kristogatik barkatu dizun bezala.

5. KAPITULUA

1. Izan zaitezte, bada, Jainkoaren jarraitzaileak, seme maitak bezala;

2. Eta ibilli karidadean, Kristok ere maite gaituen bezala, eta bere burua guregatik eman baitzion ofrenda eta sakrifizioa Jainkoari usain gozorako.

3. Alabaina, lizunkeria, eta zikinkeria oro, edo kodicizia, ez bedi behinik izendatu zuen artean, sainduak komeni den bezala;

4. Ez zikinkeria, ez ergelkeriarik, ez burlarik, komeni ez direnak, baizik eta eskerrak ematea.

5. Zeren badakizue, ez dela prostitutarik, ez kutsaturik, ez zitiziasorik, idolatra denak, ez duela inolako herentziarik Kristoren eta Jainkoaren erreinuan.

6. Ez zaitzatela nehork engainatu hitz hutsez: zeren gauz hauengatik dator Jainkoaren haserrea desobedientziaren semeen gainera.

7. Ez zaitetze, beraz, haiekin partaide.

8. Zeren noizbait ilhunbe zineten, baina orain argia zarete Jaunean: ibil zaitetze argiaren seme-alaba bezala.

9 (Ezin Espirituaren fruitua ontasun eta zuzentasun eta egia guztietan baitago;)

10. Jaunari onargarri zaiona frogatuz.

11. Eta ez zaitetze elkartasun ilhunbetako obra antzuekin, aitzitik, gaitzetsi.

12. Zeren lotsagarria baita ezkutuan egiten diren gauzez hitz egitea ere.

13. Bainan agerrarazten diraden gauza guziak argiaz ageri dira: zeren agertzen dena argia da.

14. Argatik dio: Esna zaitetz lo zaudena, eta piztu zaitetz hilen artetik, eta Kristok argituko dizu.

15. Begira, bada, zuhurra ibiltzen zaretela, ez ergelak bezala, baina jakitsu bezala.

16. Denbora erreskatatzen, egunak gaiztoak baitira.

17. Argatik ez zarete zentzugabeak izan, baina aditzen duzuela zer den Jaunaren borondatea.

18. Eta etzaitetzela mozkortu ardoaz, zeinetan soberan dagoen; baina bethe zaitetze Espirituaz;

19. Zeuen buruari salmo, himno eta kantu espiritualetz mintzatzea, Jaunari bihotzean kantatuz eta doinu eginez;

20. Jainkoari eta Aitari beti eskerrak emanez, gure Jauna Jesukristoren izenean.

21. Iainkoaren beldurrez elkarren menpe jarritz.

22. Emazteok, jarri zaitetze zeuen senarrei, Jaunari bezala.

23. Zeren senarra da emaztearen burua, Kristo Elizen buru den bezala: eta bera da gorputzaren salbatzailea.

24. Beraz, nola Eliza Kristoren menpe dagoen, hala izan bedi emazteak beren senarrei gauza guztietan.

25. Senarrak, maite itzazue zuen emazteak, Kristok ere Eliza maite zuen bezala, eta bere burua hargatik eman zuen;

26. Santutu eta garbi zezan hitzaren bidez uraren garbiketarekin,

27. Aurkez zezan bere buruari Eliza glorioso bat, orbarik, ez zimurrik, edo halakorik; baña santua eta akatsik gabea izan behar zuela.

28. Beraz, gizonak beren emazteak beren gorputzak bezala maitatu behar dituzte. Emaztea maite duenak bere burua maite du.

29. Zeren nehork ez zuen oraino bere haragia gorroto izan; baña elikatzen eta elikatzen du, Jaunak eliza bezala.

30. Zeren haren gorputzaren, haren haragiaren eta haren hezurretako kide gara.

31. Horregatik, gizonak utziko ditu bere aita eta ama, eta bere emaztearekin elkartuko da, eta biak haragi bat izango dira.

32. Hau da misterio andi bat: baina nik mintzo naiz Kristoz eta Elizaz.

33. Hala ere, zuetako bakoitzak bere emaztea bere burua bezala maita beza; eta emazteak ikusten du bere senarra errespetatzen duela.

6. KAPITULUA

1. Seme-alabak, obeditu itzazue zuen gurasoak Jaunagan: zeren hau zuzena da.

2. Ohoratu zure aita eta ama; (hori da agintzen duen lehen agindua;)

3. Ondo izan dezazun, eta luzaroan bizi zaitezen.

4. Eta zuek, aitak, ez itzazue zuen seme-alabak haserretu, baizik hazi itzazue Jaunaren hazi eta admonizioan.

5. Zerbitzariak, obeditu zaitetze haragiaren arabera zuen nagusi direnei, beldurrez eta dardaraz, zuen bihotz bakarrean, Kristori bezala;

6. Ez begi-zerbitzuarekin, gizonen atseginak bezala; baña Kristoren zerbitzari bezala, Jainkoaren borondatea bihotzetik egiten;

7. Borondate onarekin zerbitzaria eginez, Jaunari bezala, eta ez gizoni.

8. Jakinik, nehork egiten duen edozein gauza on, Jaunagandik jasoko duela, esklabo edo libre izan.

9. Eta, nausiok, egizue gauza berberak, mehatxuak utzi gabe: jakinik zeuen Maisua ere zeruan dela; ez dago berarekin pertsoneri errespetua.

10. Azkenean, ene anaiak, sendo zaitetze Jaunarengan, eta haren indarren indarran.

11. Jantzi Iainkoaren armadura osoa, deabruaren asmakizunen aurka egon zaitezen.

12. Zeren ez dugu borrokatzen haragiaren eta odolaren kontra, baizik eta prinzipategien, botereen kontra, mundu honetako ilunpeen agintarien kontra, goi-goietako gaiztakeria espiritualen aurka.

13. Hargatik har zazue Jainkoaren armadura osoa, egun gaiztoan jasan ahal izateko, eta guzia eginik, zutik egoteko.

14. Zaudete, bada, zuen zirrikiak egiaz inguratutik, eta zuzentasunaren bularra eramanez;

15. Eta zuen oinak bakearen ebanjelioaren prestaketarekin oinetakoak;

16. Guztien gainetik, harturik fedearen ezkutua, zeinekin gaiztoen suzko dardo guziak itzaltzeko ahal izango dituzue.

17. Eta har ezazue salbameneko kaskoa, eta Espirituaren ezpata, zeina baita Jainkoaren hitza.

18. Beti othoitz eta othoitz guziekin Spirituan, eta horretaz behatuz, perseverancia eta othoitz guziarekin saindu guztiengatik;

19. Eta enegatik, hitza eman dezadan, ausardiaz ireki dezadan ahoa, Ebanjelioko misterioa ezagutarazteko.

20. Zeren enbaxadore naiz lokatzetan: hortan ausardiaz mintza dezadan, hitz egin behar dudana bezala.

21. Baina zuek ere jakin dezazuen ene gauzak, eta nola egiten ditudan, Tikikok, anaia maiteak eta zerbitzari leialak, Jaunaren baitan, gauza guztiak ezagutaraziko dizue.

22. Zeñ igorri dizuedan asmo berbererako, gure gauzak ezagutu dezazuen, eta zuen biotzak kontsola dezan.

23. Bakea anaiei, eta maitasuna fedearrekin, Jainko Aitaren eta Jesukristo Jaunaren partetik.

24. Grazia izan bedi Jesu Kristo gure Jauna zintzotasunez maite duten guziekin. Amen. (Tikikok Erromatik idatzitako Efesarrei.)

Filipiarrak

1. KAPITULUA

1. Paulo eta Timoteo, Jesu-Kristoren zerbitzariak, Filipo-n dauden Kristo Jesusen santu guziei, obispoekin eta diakonoekin.
2. Grazia eta bakea zuei, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren partetik.
- 3 Eskerrak ematen dizkiot ene Jainkoari zuetaz oroitzean,
- 4 Beti nire otoitz guztietan, zuek poztasunez eskaria eginez,
5. Lenengo egunetik orain arte Ebanjelioan zeuen laguntasunagatik;
6. Gauza hau beraz ziur egonik, zuen baitan obra ona hasi duenak beteko duela Jesu-Kristoren eguneraño.
7. Zuetaz guztiok hau pentsatzea komeni dedan bezala, bihotzean zaituztedalako; Izan ere, ene loturetan, eta Ebanjelioaren defentsan eta konfirmazioan, denak zarete ene graziaren partaide.
8. Zeren Jainkoa da ene aitorpena, zeinen asko irrikatzen dudan zuek guztiak Jesukristoren erraietan.
9. Eta hau othoitzen dut, zure maitasuna geroz eta geiago izan dadin ezagutzen eta juizio guztietan;
10. Onar dezazuen gauza bikainak; Zintzo eta ofenditu gabe izan zaitezten Kristoren egunera arte;
11. Iustiziako fruituez beterik, Jesukristoren bidez, Jainkoaren aintzarako eta laudoriorako.
- 12 Baina nahi nuke uler dezazuen, anaiak, niri gertatu zaizkidan gauzak Ebanjelioaren aurrerapenera jausi direla;
13. Beraz, Kristorengan ditudan loturak ageri dira jauregi guztietan, eta beste toki guztietan;
14. Eta anayetarik anhitz Jaunarengandik, ene lokarriengatik konfiantzaz, askoz ausartagoak dira hitza beldurrik gabe esateko.
15. Batzuek Kristo bekaizkeriaz eta liskarrez ere predikatzen dute; eta batzuk ere borondate onekoak;
16. Batek predikatzen du Kristo polemikazko, ez zintzoki, ene lokarriei atsekabea gehitzeko ustez.
17. Bestea, berriz, maitasunaz, jakinik ebanjelioaren defentsarako jarria naizela.
- 18 Zer bada? hala ere, era guztietan, itxuraz, edo egiaz, Kristo predikatzen da; eta ni hortan pozten naiz, bai, eta poztuko naiz.
19. Zeren badakit hau ene salbamenera itzuliko dela zuen otoitzean, eta Jesu-Kristoren Espirituaren horniduraz,
20. Nere itxaropen zintzoaren eta nere itxaropenaren arabera, ez naiz ezertan lotsatuko, baizik eta ausardia guziarekin, beti bezala, orai ere handituko da Kristo ene gorputzean, dela bizitzaz, dela heriotzaz.
21. Zeren niretzat bizitzea da Kristo, eta hiltzea irabazia.
- 22 Baina haragian bizi banaiz, au da nere lanaren fruitua: baina ez dakit zer aukeratuko dudan.
23. Zeren biren artean estutu naiz, alde egiteko gogoia dudala, eta Kristorekin egoteko; askoz hobea dena:
- 24 Hala ere, haragian egotea gehiago behar da zuentzat.
25. Eta konfiantza au izanda, badakit zu guztiokin egonen naizela eta segituko dudala zuen fedearen aurrerapen eta pozagatik;
26. Zuen poztasuna ugariagoa izan dadin Jesu-Kristorengan, berriz zugana ethortzean.

27 Bakarrik izan bedi zure hitza Kristoren Ebanjelioa den bezala: ala natorren eta ikusten zaituztet, ala kanpoan nagoela, entzun dezadan zuen aferen berri, espiritu bakarrean irmo zaudetela, gogo bakarrean elkarrekin borrokan fedea lortzeko. ebanjelioarena;

28. Eta deusetan zuen aurkariak izuturik, zeña da haientzat galbidearen seinale agerikoa, zuentzat baizik salbazioarena, eta Jainkoarena.

29. Zeren zuei Kristoren alde emana da, ez bakarrik hura baithan sinestea, baizik eta beregatik sufritzea;

30. Nigan ikhusi zenduten gatazka bera dudala, eta orain enzuten ene baitan egoteko.

2. KAPITULUA

1 Baldin bada bada konsolamenduren bat Kristorengan, baldin bada maitasun-consolamenduren bat, baldin bada Spirituaren elkartasunik, erraietan eta errukirik bada,

2. Bete ezazute ene poza, gogo berdinak izan zaitezten, amorio bera izanik, adostasunez, gogo bakarrekoak izanik.

3. Ez bedi ezer egin liskar edo gloriaren bidez; baina gogo apaltasunean bakoitzak bere burua baino hobeki estima dezala.

4 Ez behatu norberak bere gauzetara, baizik eta besteen gauzetara ere.

5 Izan bedi gogo hau zuen baitan, Jesu Kristoren baitan izan zena.

6. Zeinek, Jainkoaren itxurakoa izanik, ez zuen lapurreta uste Jainkoaren parekoa izatea.

7. Baña etzuen bere buruari famarik egin, eta artu zuen bere gain zerbitzariaren itxura, eta egin zan gizonen antzera.

8. Eta arkitu zan gizon moduan, bere burua umildu zan, eta obeto egin zan eriotzeraño, gurutzearen eriotzeraño.

9. Horregatik, Jainkoak ere goratu du hura, eta eman zion izen ororen gainetik dagoen izena.

10. Jesusen izenean belaun guziak makur daitezela zerukoak, eta lurrekoak, eta lur azpikoak;

11. Eta mihi guziak aitor dezala Jesu Kristo Iauna dela, Jainko Aitaren aintzarako.

12. Horregatik, ene maiteak, beti obeditu duzuen bezala, ez ene aurrean bakarrik, baina orain askoz ere gehiago ene absentzian, egizue zuen salbazioa beldurrez eta dardaraz.

13. Zeren Jainkoa da zuen baithan nai izatea eta egitea bere atsegin onetik egiten duena.

14 Egizu dena marmar eta eztabaidarik gabe:

15. Jainkoaren semeak errugabeak eta kaltegabeak izan zaitezten, errietarik gabe, nazio makur eta gaizto baten erdian, zeinen artean distira egiten duzuen munduan argiak bezala;

16. Bizitzaren hitzari eutsiz; poztu nadin Kristoren egunean, ez naizelako alferrik korrika egin, ez alferrik lan egin.

17 Bai, eta zure fedearen sakrifizio eta zerbitzuaren gainean eskaintzen banaiz, pozten naiz eta pozten naiz zuekin guztiekin.

18. Argatik beragatik ere pozten zarete, eta alegra zaitezte nirekin.

19. Bainan uste dut Jesus Jaunagan laster bidaltzen dizuedala Timoteo, ni ere konsolamendu ona izan dadin, zuen egoera ezagutzen dudanean.

20. Zeren ez daukat inor antzekorik, zure egoeraz berez arduratuko denik.

21. Zeren guziek berenak bilatzen dituzte, ez Jesukristorenak.

22. Badakizue, ordea, haren froga, ezen, aitarekin seme bezala, nirekin zerbitzatu duela Ebanjelioan.
23. Hargatik espero dut laster bidaltzea, nola joango den nirekin ikusi bezain laster.
24. Bainan uste dut Jaunagan ni ere laster etorriko naizela.
25. Alabaina, uste nuen zugana bidaltzea Epafrodito, ene anaia, eta lan-laguna eta soldadu-laguna, baina zure mandataria eta nire beharrak zerbitzatzen zituen.
26. Zeren zuek guziak desiratzen zituen, eta astuntasunaz beterik zegoen, zeren aditu zenutenez eri zela.
27. Zeren eriotzarainoko gaixo zegoen: baina Jainkoak erruki zuen hura; eta ez haren gainean bakarrik, baina ni ere bai, tristuraz atsekaberik izan ez dezadan.
28. Igordu nuen bada, are eta arreta handiagoz, hura berriz ikustean, poz zaitezten, eta ni atsekabe gutxiago izan nadin.
29. Errezibizue bada Jauna baithan; eta halako ospea eduki:
30. Zeren Kristoren obragatik eriotzerako gertu izan baitzen, ez bere bizitzari begira, eneganako zuen zerbitzu faltari erantzuteko.

3. KAPITULUA

- 1 Azkenean, ene anaiak, poztu zaitezte Jaunagan. Zuri gauza berberak idaztea, neretzat, egia esan, ez da atsekabea, baina zuretzat seguru.
2. Kontuz txakurretatik, kontuz langile gaiztoekin, kontuz kontzientziarekin.
3. Zeren gu gara zirkunzizioak, Jainkoa espirituan adoratzeko dugunak, eta alegratzen garenak Jesukristo baithan, eta haragiarengan konfiantzarik ez dugunok.
- 4 Haragiarengan ere konfiantza izan nezakeen arren. Baldin beste norbaitek uste badu zertaz fida lezakeen haragian, nik gehiago:
5. Zortzigarren egunean zirkunzidatua, Israelgo leinukoa, Benjaminen leinukoa, hebrear hebrear bat; Legeari dagokionez, fariseua;
6. Zeloaz, Elizaren jazarpena; Legean den zuzentasuna ukituz, errugabea.
- 7 Baina niri irabazi nizkionak, Kristogatik galtzailatzat hartu nituenak.
8. Bai dudarik gabe, eta gauza guziak galtzetat hartzen ditut, nere Jaunaren Kristo Jesusen ezagutzaren bikaintasunagatik: zeñagatik jasan ditudan guziak galtzea, eta gorotztat hartzen ditudala, Kristo irabazteko.
9. Eta arkitzen zaituzte hura baithan, nere zuzentasuna, legetik dena, baizik Kristoren fedez dena, Jainkoaren fedez dena.
10. Hura ezagutu dezadan, eta haren piztueraren indarra, eta bere sufrimenduen elkartasuna, haren heriotzerako konformaturik;
11. Baldin nolabait ere iritxiko banu hilen resurrecciónra.
- 12 Ez lehendik heldu banintz bezala, ala ere perfektuak banintz: baina jarraitzen naiz, baldin atzematen badut, zertarako ere jabetu naizen Kristo Jesusengandik.
- 13 Senideok, ez dut neure burua atzeman dudarik uste: baina gauza bat egiten dut, atzean daudenak ahantziz, eta aitzineko gauzetara helduz.
14. Jainkoaren deialdi gorenaren sarirako markatzen dut, Jesu Kristorengan.
15. Bada, perfektuak garen guziak, horrela gogoan izan gaitezten: eta zerbaitean bestela pentsatuko bazarete, Jainkoak hau ere agertuko dizue.

16. Alabaina, lehendik heldu garen tokira, ibil gaitezten arau berberaz, gogoan dezagun gauza bera.
17. Senideok, izan zaitezte ene jarraitzaile, eta ikusi itzazue dabilzanak eredutzat gaituzuen bezala.
- 18 (Asko ibiltzen dira, askotan esan dizuedanak, eta orain negarrez ere esaten dizuet, Kristoren gurutzearen etsaiak direla.
19. Zeinen amaiera suntsipena da, zeinen Jainkoa haien sabela, eta haien aintza beren lotsan, lurreko gauzetan gogoan dutenak.)
20. Zeren zeruan da gure solasa; nondik ere itxaroten dugu Salbatzailea, Jesukristo Jauna.
21. Nork aldatuko du gure gorputz gaiztoa, bere gorputz gloriosoaren antzera moldatu dadin, gauza guziak bere baitan menderatzeko gai den obraren arabera.

4. KAPITULUA

1. Argatik, ene anaiak maite eta irrikatuak, ene poza eta koroa, egon zaitezte beraz Jaunagan, ene maite maiteak.
2. Othoizten diot Euodiasi, eta othoizten diot Syntyke, Jaunean gogo berekoak izan daitezten.
3. Eta othoitz egiten dizut, egiazko uztarririkide, lagun itzazu nirekin Ebanjelioan lan egin zuten emakumeei, Klementekin ere, eta beste nere lankideekin, zeinen izenak biziko liburuan daude.
4. Poztu zaitezte beti Jaunagan, eta berriz diot: Poztu zaitezte.
5. Ezaguna izan bedi zure neurritasuna gizon guziek. Jauna gertu dago.
6. Kontuz ezertarako; baina gauza guztietan otoitz eta otoitz bidez eskerrak emanaz zure eskariak ezagut diezazkiozu Jainkoari.
7. Eta Jainkoaren bakeak, adimen guziak gainditzeko dituenak, gordeko ditu zuen bihotzak eta adimenak Kristo Jesusen bitartez.
8. Azkenean, anaiak, egiazkoak, zintzoak, zuzenak, garbiak, maitagarriak, izen oneko guztiak; bada birtuterik, eta laudoriorik bada, pentsa gauza oietan.
9. Egizue nigan ikasi, eta jaso, eta entzun eta ikusi dituzuen gauzak, eta bakearen Jainkoa zuenekin izango da.
10. Bainan asko poztu nintzen Jaunagan, azkenengoan berriro loratu izan baita nireganako zure ardura; zeñetan zuek ere kontuz ibili zineten, baina aukera falta zenuten.
11. Ez zeren gabeziak mintzo naizela: zeren ikasi baitut, edozein egoeratan nagoen, horrekin kontent izaten.
- 12 Badakit nola amildu, eta badakit nola ugaritu: nonahi eta gauz guztietan instruktua nago, bai betetzeko, bai gose izateko, bai ugaritzeko eta baita behar izateko ere.
- 13 Gauza guztiak egin ditzaket, indartzen nauen Kristoren bitartez.
14. Hala ere, ongi egin duzue, ene atsekabearekin komunikatu zarete.
15. Badakizue, bada, Filipinoarrek ere, Ebanjelioaren hasieran, Mazedoniatik alde egin nuenean, Elizak ez zuela nirekin komunikatu emateaz eta jasotzeaz, zuek baizik.
16. Zeren Tesalonikan ere behin eta berriro bidali zenituzten ene beharretara.
- 17 Ez dohain bat nahi dudalako: baina zure kontura ugariko fruitua nahi dut.
18. Baña guzia daukat, eta soberan: betea naiz, zuengandik bidalitako gauzak Epafruditogandik jaso ditudanean, usain

gozoko usain bat, sakrifizio atsegina, Jainkoarentzat atsegina.

19. Bainan nere Jainkoak zure behar guziak hornituko ditu bere aberastasunen arabera, Jesu Kristoren bidez glorian.

20. Bada, Jainko eta gure Aitari izan bedi aintza sekula sekulan. Amen.

21 Salutaçue santu guciac Iesus Christean. Nirekin dauden anaiek agurtzen zaituzte.

22. Saindu guziek agurtzen zaituztete, batez ere Zesarren etxeak.

23. Jesukristo gure Jaunaren grazia zuekin guziekin. Amen.
(Epafroditok Erromatik idatzitako Filipoarrei.)

Kolosarrak

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jesu-Kristoren apostolua Jainkoaren borondatez, eta Timoteo gure anaia,
2. Kolosen dauden Kriston saildu eta anaia leialei: Grazia eta bakea Jainko gure Aitaren eta Jesu Kristo Jaunaren partetik.
- 3 Eskerrak ematen dizkiogu Jainkoari eta Jesukristo gure Jaunaren Aitari, beti zuen alde otoiiz eginez,
4. Iesus Kristogan zuen fedearaz, eta saildu guziekin daukazuen amodioaz aditu dugunez,
5. Zeruan zuentzat gordeta dagoen itxaropena, zeina lehenago entzun zenuten Ebanjelioko egiaren hitzean;
6. Zeña ethorri da zugana, mundu guzian bezala; eta emaiten du fruitua, zuek ere egiten duen bezala, hura aditu zenuten egunetik, eta egiaz ezagutu zenuten Jainkoaren grazia.
7. Zuek ere, gure zerbitzari maite Epafrasengandik jakin zenuten bezala, zeina baita zuentzat Kristoren zerbitzari leial;
8. Zeinek ere adirazi baitugu zuen amodioa Espirituan.
9. Horregatik, guk ere, hori entzun genuen egunetik, ez dugu gelditzen zuen alde otoiiz egiteari, eta haren nahiaren ezagutzaz bete zaitezten jakituria eta adimen espiritual guzian;
10. Jaunaren digne ibil zaitezte atsegin guzientzat, obra on guzietan emankorra izanik, eta Jainkoaren ezagutzan handitzen;
11. Indar guziekin sendoturik, bere ahalmen gloriosoaren arabera, pazientzia eta pazientzia guzientzat bozkarioz;
12. Eskerrak emanez Aitari, zeinak egin gaituen argian sailduen herentzian parte hartzaile izateko.
13. Nork libratu gaitu illunpeko boteretik, eta bere Seme maitearen erreinura eraman gaituen.
14. Noren baitan baitugu berrerospena bere odolaz, bekatuen barkamena ere.
15. Nor den Jainko ikusezinaren irudia, izaki guztien lehen-semea:
16. Zeren haren bidez sortu ziren zeruko eta lurrean dauden gauza guztiak, ikusegaiak eta ikusezinak, direla tronuak, edo dominazioak, edo printzipalak, edo botereak: gauza guztiak hartatik eta berarentzat sortu ziren.
17. Eta gauza guztien aitzinean da, eta gauza guztiak haren bidez konsten dira.
18. Eta bera da gorputzaren burua, Eliza: nor da asiera, illen artetik lehen-semea; gauza guztietan izan zedin nagusitasuna.
19. Zeren atsegin zuen Aitak bere baitan bizi zedila betetasun guzia;
20. Eta bere gurutzaren odolaren bidez bakea egin zuenez, gauza guztiak bere buruarekin adiskidetzeko; Haren bidez, diotsut, ala lurreko gauzak, ala zerukoak.
21. Eta zuek, noizbait alienatuak eta etsaiak zineten obra gaitzengatik, orain ere adiskidetu du.
22. Haren haragiaren gorputzean eriotzaz, haren aitzinean santu eta errugabe eta gaitzetsiez agertzeko.
23. Fedean finkaturik eta finkaturik jarraitzen badezue, eta ez bazarete urruntzen, entzun duzuen eta zeru azpian

dauden kreatura guzietan predikatu izan den Ebanjelioren itxaropenetik; ni Paulo ministro egin naiz;

24. Zeñak orai alegratzen diran zuek nere sufrimenduetan, eta bethetzen dute Kristoren atsekabeen atzean dagoena ene haragian bere gorputzagatik, zeina baita Eliza.

25. Zeren zerbitzari egin naiz, zuek ere eman zaidan Jainkoaren dispensazioaren arabera, Jainkoaren hitza betetzeko;

26. Baita sekulako eta gizaldietatik gorde izan den misterioa, baina orain bere saildui ageri zaiela.

27. Nori Jainkoak ezagutarazi nahi izan dio zer diren jentilen artean misterio honen aintzaren aberastasuna; zein den Kristo zuek, gloriaren itxaropena:

28. Zeñak predikatzen dugu, gizon guztiak ohartarazten, eta gizon guztiak irakatsiz jakinduria guzian; Jesu Kristorengan gizon bakoitza perfektua aurkeztu dezagula.

29. Zertan ere lan egiten dut, bere obraren arabera borrokatzen, zeinak ene baitan ahaltsu lantzen duen.

2. KAPITULUA

1. Zeren jakin nahi nuke zer liskar handia duen zuek, eta Laodizean, eta nire aurpegia haragian ikusi ez duten guzientzat;

2. Beren biotzak konsolatuak izan daitezten, maitasunean elkarturik, eta adimenaren ziurtasun osoko aberastasun guzietara, Jainkoaren, eta Aitaren, eta Kristoren misterioa aitortzeko;

3. Noren baitan ezkatututa daude jakinduriaren eta ezagutzaren altxor guztiak.

4. Eta hau diot, nehork ez zaitzala engainatu hitz erakargarri.

5. Zeren aragiaz absente banaiz ere, ala ere zuekin nago izpirituan, poztien eta ikusirik zuen ordena, eta Kristorengan zuen fedearen irmotasuna.

6. Nola, bada, Jesu Kristo Jauna jaso duzuen bezala, ibil zaitezte haren baitan.

7. Haren baitan errotoak eta eraikiak, eta fedean sendotuak, irakatsi zaitzuten bezala, eskerrak emanez hortan ugariak.

8. Begira zaitezte nehork hondatu ez zaitzala filosofiaz eta iruzur hutsalez, gizonen tradizioz, munduko oinarrien arabera, eta ez Kristoren arabera.

9. Zeren harengan bizi da Jainkotasunaren betetasun guzia gorputzez.

10. Eta beteak zarete harengan, zein den prinzipaltasun eta botere guztien buru.

11. Noren baitan ere erdaindu zarete eskurik gabe eginiko erdainsisioarekin, Kristoren erdainsisioz aragizko bekatuen gorputza kenduz.

12. Bataioan berarekin lurperatua, zeinetan zuek ere berarekin resuscitatu zarete, hiletarik resuscitatu duen Jainkoaren obraren fedearaz.

13. Eta zuek, zuen bekatuetan hilik eta zuen haragiaren zirkunzioerik gabe, berarekin bizi arazi zaituzte, huts guztiak barkatu zizkizutela;

14. Gure kontrako aginduen idazkera kenduz, gure kontrakoa zena, eta bidetik kendu zuen bere gurutzan iltzatuz;

15. Eta prinzipatuak eta botereak hondatu zituenen, egin zituen hekiek erakustaldia agerian, triumfatuz hartan.

16. Ez zaitzatekela bada nehork juzgatzen jatera, edo edaria, edo jaiegun, edo ilberri, edo larunbateko egunez.

17. Zeintzuk diren gauzen itzala; baina gorputza Kristorena da.
18. Ez zaitzatela nehork engainatu zure sariaren borondatezko humiltasun eta aingeruen adorazioan, ikusi ez dituen gauzetan sartuz, bere haragizko gogoaz alferrik puztuta.
19. Eta buruari eusten barik, zeñgandik gorputz guzia junturaz eta lokarriz zerbitzatzen baitzuen elikaduraz, eta elkarri elkaturik, areagotzen baita Iainkoaren hazkuntzarekin.
20. Argatik, baldin Kristorekin illak bazarete munduaren oinarrietatik, zergatik munduan bizi izan balira bezala, aginduen menpe zaudete?
- 21 (Ez ukitu; ez dastatu; ez heldu;
22. Zein guziak galtzen dirade gizonen manamenduen eta dotrinaren ondotik?
23. Gauza horiek, egiaz, jakinduria erakusten dute borondatearen adorazioan, eta umiltasuna, eta gorputzaren utzikeria. ez haragia asetzeko inolako ohore batean.

3. KAPITULUA

- 1 Bada, Kristorekin resuscitatu bazarete, bilha ezazue goian dauden gauzenak, non Kristo Jainkoaren eskuinaldean iarritzen den.
- 2 Jarri zure maitasuna goiko gauzetan, ez lurreko gauzetan.
3. Zeren hilak zarete, eta zuen bizia Kristorekin Jainkoaren baitan gordeta dago.
4. Kristo gure bizia denean agertuko denean, orduan zuek ere agertuko zarete harekin glorian.
5. Hil itzazu bada lurraren gainean dauden zure kideak; fornicazioa, kutsadura, afekzio desegokia, concupiscence gaiztoa, eta gutizia, zeina idolatria den:
6. Zergatik Jainkoaren haserrea ethorten da desobedientziaren semeen gainera.
- 7 Ceinetan çuec-ere ibilli çarete noizbait, hetan vicitzen çuenean.
8. Baina orain zuek ere kendu dituzu hauek guztiak; haserrea, haserrea, gaiztakeria, blasfemia, komunikazio zikina zure ahotik.
9. Ez ezazute elkarri gezurrik esan, gizon zaharra bere ekintzekin kendu duzuela ikusirik;
10. Eta jantzi duzue gizon berria, hura sortu zuenaren irudiaren arabera ezagutzen berritua dena.
11. Non ez den ez greko, ez judu, erdaintzerik ez erdaingabeko, barbaro, eszito, esklabo ez libre: baina Kristo guzia da, eta guzietan.
12. Jantzi, bada, Jainkoaren hautatuak bezala, sainduak eta maitagarriak, errukizko erraiak, onginahiak, gogo-apaltasuna, umiltasuna, pazientzia;
13. Batak besteari jasanez, eta elkarri barkatuz, baldin nehork liskarren bat badu: Kristok barkatu zaituen bezala, hala egin duzue zuek ere.
14. Eta gauzen guzien gañetik, jantzi karitatea, zeña baita perfekzioaren lokarria.
15. Eta Jainkoaren bakea goberna bedi zuen bihotzetan, zeinetara ere deitzen zarete gorputz batean; eta eskerrak eman.
16. Bizi bedi Kristoren hitza zuetan aberatski jakinduria guzian; irakatsi eta gomendatzen elkarri salmo, himno eta kantu espiritualetan, zure bihotzetan graziaz kantatuz Jaunari.

- 17 Eta hitzez edo egitez egiten duzuen guztia, egin ezazue dena Jesus Jaunaren izenean, eskerrak emanez Jainko eta Aitari haren bidez.
18. Emazteok, jarri zaitezte zeuen senarrei, Jaunaren baitan egoki den bezala.
19. Senarrak, maita ezazue zuen emazteak, eta ez izan haien kontra garratz.
20. Seme-alabak, obeditu itzazue zuen gurasoei gauza guztietan: zeren hau atsegin du Jaunari.
- 21 Aitak, ez haserretu zuen seme-alabak, etsi ez daitezen.
22. Zerbitzariak, obeditu ezazute gauza guztietan zuen nausiak aragiaren arabera; ez begi-zerbitzuarekin, gizonen atseginak bezala; baina bihotz bakarrean, Jainkoaren beldurrez:
23. Eta egiten duzuen guzia, egin ezazute bihotzez, Jaunari bezala, eta ez gizonei;
24. Jakinik, Jaunagandik jasoko duzuela herentziaren saria, zeren Kristo Jauna zerbitzatzen duzue.
25. Baina gaizki egiten duenak, berak egin duen gaiztakeriagatik jasoko du, eta ez dago pertsoneri begirunerik.

4. KAPITULUA

1. Jaun nagusiak, eman zuzena eta berdina den zerbitzariei; jakinik zuek ere zeruan Maisu bat duzuela.
2. Jarrai zaitezte otoitzean, eta beha ezazue eskerrak emanez;
- 3 Gugatik ere othoitz eginez, Iainkoak ideki dezagula hitz egiteko ate bat, Kristoren misterioa esateko, ni ere preso nagoela.
- 4 Ager dezadan, erran behar dudana bezala.
- 5 Ibil zaitez zuhurtziaz kanpo daudenenganaino, denbora erreskatuz.
6. Izan bedi beti zure hitza graziaz, gatz ondua, jakin dezazuen nola ihardetsi behar duzuen bakoitzari.
7. Nire egoera guzia Tikikok adiraziko dizue, anaia maitea, eta zerbitzari leial eta zerbitzari laguna den Jaunaren baitan.
8. Zeñ igorri dizuedan helburu berbererako, zuen egoera ezagutu eta zuen biotzak kontsola dezan;
- 9 Onesimorekin, anaia leial eta maitagarria, zuetako bat denarekin. Emen egiten diren gauza guztiak ezagutaraziko dizkizute.
10. Ene presokide Aristarkok agurtzen zaituzte, eta Markok, Barnabasen arrebaren semeak (manamenduak jaso dituzuenari ukituz: baldin badator zuengana, har ezazue).
11. Eta Iesus, Justus deitzen dena, zirkunzisiokoak direnak. Hauek bakarrik dira ene lankide Jainkoaren erreinurako, niretzat konsolamendu izan direnak.
12. Epafrasek, zuetariko bat, Kristoren zerbitzaria, agurtzen zaituzte, othoitzetan beti zure alde sutsuki lan eginez, Jainkoaren borondate guzian perfektu eta osorik egon zaitezten.
13. Zeren testimonio ematen diot, zeren gogo handia duela zuengatik, eta Laodizean daudenak, eta Hierapolisen.
- 14 Agurtzen zaituzte Lukas, sendagile maitea, eta Demas.
15. Saluta itzazue Laodizean dauden anaiak, eta Ninfas, eta bere etxean den Eliza.
16. Eta epistola hau zuen artean irakurtzen denean, irakur dadila Laodizearren elizan ere. eta irakur dezazula ere Laodiceatik epistola.

17. Eta esaiozu Arkipori: Begira ezazu Jaunagan artu dezun ministerioari, bete dezazun.

18 Agurra ene eskutik Pauloren eskutik. Gogoratu nire loturak. Grazia zurekin. Amen. (Tikikok eta Onesimok Erromatik Kolosarrengana idatzia.)

1 Tesalonikarrei

1. KAPITULUA

1. Paulo, eta Silvano, eta Timoteo, Iainko Aitaren baitan eta Jesu-Kristo Iaunagan den Tesaloniarren Eliziari: Grazia eta bakea, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunarengandik.
2. Eskerrak ematen dizkiogu beti Jainkoari zuen guztiengatik, gure otoitzetan zuetaz aipatuz;
3. Orhoitu gabe eten gabe zuen fedeko obra, eta amoriozko lana, eta pazientziatzko itxaropena Jesukristo gure Jaunagan, Jainko eta gure Aitaren aitzinean;
4. Jakinik, anaia maiteok, zuen Jainkoaren aukeraketa.
5. Zeren gure Ebanjelioa ez zaituztezue hitzez bakarrik ethorri, baizik eta indarrez, eta Espiritu Santuaz, eta ziur askorekin; dakizuenez nolako gizonak ginen zuen artean zuengatik.
6. Eta gure eta Iaunaren jarraitzaile egin zarete, atsekabe anitzetan hitza harturik, Espiritu Santuaren bozkarioz.
7. Beraz, Mazedonian eta Akaian sinhesten duten guztien eredu izan zarete.
8. Zeren zuengandik entzun da Jaunaren hitza, ez bakarrik Mazedonian eta Akaian, baita leku guztietan ere zabaltzen da Jainkoarekiko zuen fedea; beraz, ez dugu ezer hitz egin behar.
9. Zeren beraiek erakusten dute gutaz nola sartzea izan genuen zuekin, eta nola idoloetatik Jainkoarengana itzuli zineten Jainko bizi eta egiazkoaren zerbitzatzeko;
10. Eta itxaroteko bere Semea zerutik, zeina hilen artetik piztu zuen, Jesus, zeinak libratu gaituen etorriko den aserretik.

2. KAPITULUA

1. Zeuek, anaiak, ezagutzen duzue gure sarrera, ez dela alferrik izan.
2. Baña lenago sufritu eta lotsagarriki othoituak izan ginenean ere, dakizuen bezala Filippon, ausartu ginen gure Jainkoaren baitan zuei Jainkoaren Ebanjelioa eztabaida askorekin esateko.
3. Zeren gure exhortazioa ez zen iruzurra, ez kutsadura, ez iruzur.
4. Baina Iainkoarengandik Ebanjelioaz fidatzen gaituen bezala, halaxe mintzo gara; ez gizakiak atsegin bezala, gure bihotzak probatzen dituen Jainkoa baizik.
5. Zeren ez dugu inoiz erabili lausengazko hitzik, dakizuenez, ez gutiziazko estalkirik; Jainkoa da lekuko:
6. Ezta gizonengandik ez dugu aintza bilatu, ez zuengandik, ez besteengandik ere, kargatu gintezkeenean, Kristoren apostoluak bezala.
7. Gu, ordea, leunak izan ginen zuen artean, erizainak bere seme-alabak zaintzen dituen bezala.
8. Beraz, zuetaz afektiboki desiratzen ginelarik, nai izan gintuzten Jainkoaren Ebanjelioa ez bakarrik, baina gure arima ere, guretzat maitagarriak zineten.
9. Zeren orhoitzen zarete, anaiak, gure nekeak eta nekeak: zeren gau eta egun lan eginez, zeren zuetariko inoren kargu ez genituzkeen, predikatu genizuegu Jainkoaren Ebanjelioa.
10. Zuek zarete testigu, eta Jainkoa ere, zein santu, zuzen eta errugabe jokatu garen sinisten dutenen artean.

11. Badakizuen bezala, nola exhortatu, konsolatu eta agindu genizuen zuetako bakoitza, aitek bere seme-alabei bezala.
12. Iainkoaren digne ibil zaitezten, zeñak deitu zaituzan bere erreinura eta gloriara.
13. Horregatik ere eskerrak ematen dizkiogu etengabe Jainkoari, zeren gutaz entzun zenuten Jainkoaren hitza jaso zenutenean, ez zenuten gizonen hitza bezala hartu, baina egiaz den bezala, Jainkoaren hitza, zeina eraginkortasunez sinhesten duzuenetan ere lan egiten du.
14. Ecen çuec, anayeác, Iainkoaren Iainkoaren jarraitzaile içan çarete, Iudeaco Iesus Christ baithan diraden: ecen çuec-ere sufritu çarete çuen senideen gauçac antzera, Iuduén beçala.
15. Zeñak hil zituzten Jesus Jauna eta beren profetak, eta pertsegitu gaituztenak; eta ez dute Jainkoari atsegin, eta gizon guztien kontrakoak dira.
16. Debekatzen gaituzte Gentilei mintzatzea, salbatzeko, beren bekatuak beti betetzeko: zeren aserrea ethorri da hekien gainera.
17. Baina gu, anayeok, denbora labur batez zuengandik kenduak izan ginen aurrean, ez bihotzez, are gehiago ahalegindu ginen zuen aurpegia desira handiz ikusten.
18. Horregatik, zugana ethorri nahi ginatke, ni ere, Paulok, behin eta berriro; baina Satanaz oztopatu gintuen.
19. Zer da gure itxaropena, ala poza, edo pozaren koroa? Ez al zaudete zuek ere Jesukristo gure Jaunaren aurrean bere etorreran?
20. Zeren zuek zarete gure aintza eta poza.

3. KAPITULUA

1. Hortaz, geiago ezin izan genuenean, uste genuen ona zela Atenasen bakarrik uztea;
2. Eta igorri zuen Timoteo, gure anaia, eta Jainkoaren zerbitzari, eta gure lagunkide Kristoren Ebanjelioan, zu sendotzeko, eta zure fedeari konsolatzeko.
3. Nehor ez dadila hunkitu aflikzio hauetaz: zeren zeuek badakizue horretara izendatuak garela.
4. Ecen eguiatz, çuequin ginela, lehen erran drauçuegu tribulationea jasan behar genuela; hala gertatu zen, eta badakizue.
5. Orregatik, geiago ezin izan dudanean, igorri dut zuen fedea ezagutzera, tentatzaileak tentatu ez zaituzteten, eta gure lana alferrik izan ez dadin.
6. Baina orai Timoteo zugandik guregana ethorri zenean, eta zuen fedeari eta karitateari berri onak ekarri zizkigunean, eta beti gutaz oroitzapen ona duzuela, gu ikusteko gogo handiz, guk ere zu ikusteko bezala.
7. Argatik, anaiak, gure atsekabe eta atsekabe guztien konsolatu gintuen zuengatik, zuen fedeari.
8. Zeren orain bizi gara, Jaunarengana tinko bazaudete.
9. Zeren zer eskerrak eman diezaiokegun berriro Jainkoari zuengatik, gure Jainkoaren aurrean zuengatik pozten dugun poz guztiagatik;
10. Gau eta egun othoitz handiz, zure aurpegia ikus dezagun, eta zure fedean falta dena perfekziona dezagun?
11. Bada, Jainkoak berak eta gure Aitak, eta gure Iesus Kristo gure Jaunak, zuzentzen dizute gure bidea.
12. Eta Jaunak, bata bestearengana, eta gizon guztienganako maitasunean ugaritzen eta ugaritzen zaituztegu, zuekin egiten dugun bezala.

13. Azkenera arte, zure bihotzak santugabeko errugabeak sendotuko ditu Jainko gure Aitaren aurrean, Jesukristo gure Jauna bere santu guztiekin etorreran.

4. KAPITULUA

1 Eta othoitz eguiten drauçuegu, anayeác, eta exhortatzen çaituzteçue Iesus Iaunaz, nola gugatic recebitu vkan duçuen beçala nola ibili behar duçuen eta Iaincoaren atsegin içan çaituzteçuen, hala aberas çaitetzela.

2. Badakizue zer manamendu eman dizkizugun Jesus Jaunaz.

3 Ecen au da Iaincoaren nahia, çuen sanctificatzea, paillardicatic abstenitzea.

4. Zuetako bakoitzak jakin dezala bere ontzia saildu eta ohorean edukitzen;

5 Ez concupiscence gutzian, Jainkoa ezagutzen ez duten Gentilek bezala.

6. Nehor ez dadila harantzago joan eta bere anaiari iruzur egin inolaz ere, zeren Jauna dela halako guztien mendekatzaila, guk ere abisatu eta testigantza eman dizuegunez.

7. Zeren Jainkoak ez gaitu samurtasunera deitu, baizik santutasunera.

8. Beraz, mespretxatzen duenak, ez du gizona mespretxatzen, Jainkoa baizik, zeinak ere eman baitigu bere Espiritu Santua.

9 Baina anaye-maitasunari dagokionez, ez duzue behar nic idazten dizuedan: ecen çuec çuec Iaincoaganic irakatsi çarete elkar maitatzen.

10. Eta egiazki egiten duzue Mazedonia guzian dauden anaia guziekin: baina othoizten zaituztegu, anaiak, gero eta gehiago hazten zaretela;

11. Eta isilik egoteko, eta zure negozioak egiteko, eta zure eskuekin lan egiteko, isilik egoteko, agindu dizugun bezala;

12. Zintzo ibil zaitezteela kanpoan daudenekin, eta ezer falta ez dezazuen.

13. Bainan eztut nahi, anayeak, lotan daudenez ezjakin zaitezten, atsekabetu ez dezazuen, itxaropenik ez duten besteek bezala.

14 Ecen baldin sinhesten badugu Iesus hil eta resuscitatu dela, hala-ere Jesusen baitan lo daudenak-ere ekarriko ditu Iainkoak berekin.

15. Zeren hau esaten dizuegu Jaunaren hitzaz, bizirik gaudenok eta Jaunaren etorrera arte geratzen garenok ez ditugula eragotziko lo daudenak.

16. Zeren Jauna bera jautsiko da zerutik oiñu batekin, Goiaingeruaren bozaz eta Jainkoaren trunpetarekin, eta Kristoren baitan hilak piztuko dira lehenik.

17. Orduan, bizi garen eta gelditzen garenok, haiekin batera arrapatuko gara hodeietan, airean Jaunari aurre egiteko: eta hala izango gara beti Jaunarekin.

18. Hargatik, elkar kontsolatu ezazue hitz hauekin.

5. KAPITULUA

1 Baina denboretaz eta denboretaz, anaiak, ez duzue beharrik idazten dizuedan.

2. Zeren zeuek ongi dakizue Jaunaren eguna hala datorrela lapurra gauean bezala.

3. Zeren esango dutenean: Bakea eta segurtasuna; orduan, bat-bateko suntsipena etorriko zaie, haurdun dagoen emakumearen nekeak bezala; eta ez dute ihes egingo.

4. Baina zuek, anaiak, ez zaudete ilunpetan, egun hark lapurra bezala harrapa ditzazuen.

5. Zuek guziak argiaren semeak zarete, eta egunaren semeak: ez gara gauekoak, ez ilunpekoak.

6. Ez gaitezen beraz lo egin, besteak bezala; baina ikus gaitezen eta izan gaitezen soil.

7. Zeren lo egiten dutenek lo egiten dute gauean; eta mozkortuta daudenak gauean mozkortzen dira.

8 Baina gu, egunekoak garenok, izan gaitezen sobriak, sinesmenaren eta maitasunaren bularra jantzirik; eta kasko batentzat, salbazioaren itxaropena.

9. Zeren Jainkoak ez gaitu asarrerako izendatu, baizik Jesukristo gure Jaunagatik salbazioa lortzeko.

10. Zeña guregatik il zan, ala esnatzen garen ala lo, berarekin batera bizi gaitezen.

11. Argatik konsola zaitezte elkarren artean, eta edifika ezazue elkar, zuek ere egiten duzuen bezala.

12. Eta othoizten zaituztegu, anaiak, ezagut dezazuela zuen artean lan egiten dutenak, eta zuen buruak Jaunaren baitan, eta gomendatzen zaituzteten;

13. Eta oso estimatzea beren obragatik maitasunagatik. Eta bakean egon zaitezte zuen artean.

14. Bada, exhortatzen zaituztegu, anaiak, ohartarazte gaiztoak direnei, kontsolatu adimen ahulak, lagundu ahulak, izan pazientzia gizon guziekin.

15. Begira itzazu nehoi gaiztakeriaren truke gaitz ordain; baña jarraitu beti ona denari, bai zeuen artean, bai gizon guztientzat.

16 Poztu zaitezte beti.

17. Otoitz egin etenik gabe.

18. Egizue eskerrak gauza guzietan: zeren au da Iainkoaren nahia zuei buruz Jesu Kristogan.

19 Ez itzali Espiritua.

20 Ez mespretxatu profetarik.

21. Probatu gauza guztiak; eutsi ona denari.

22. Ez zaitez gaizkiaren itxura guzietatik.

23. Eta bakearen Jainkoak berak guztiz santifikatuko zaituzte; eta othoizten diot Jainkoari zure izpiritu, arima eta gorputz osoa gorde dadila errugaberik Jesukristo gure Jaunaren etorrerarako.

24. Leial da zu deitzen zaituena, zeinek ere egingo baitu.

25 Senideok, otoitz egizue gure alde.

26. Agindu itzazu senide guziak muxu santu batez.

27 Iaunaren bidez agintzen dizuet epistola hau anaia saildu guztiei irakur dezatela.

28. Jesu Kristo gure Jaunaren grazia zuekin. Amen. (Tesalonikarrei lehen gutuna Atenastik idatzi zen).

2 Tesalonikarrei

1. KAPITULUA

1. Paulo, eta Silvano, eta Timoteo, Tesalonikarren Elizari, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren baitan.
2. Grazia zuei, eta bakea, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren partetik.
3. Jainkoari eskerrak eman behar dizkiogu beti zuengatik, anaiak, komeni den bezala, zeren zuen fedea izugarri hazten baita, eta zuetariko bakoitzaren karitatea sobera baita elkarrenganako;
4. Beraz, gure buruak zutaz gloriatzen garela Jainkoaren Elizetan, zuen pazientziagatik eta fedeagatik, jasaten dituzuen persekuzio eta tribulazio guztietan.
5. Zeña Jainkoaren juizio zuzenaren erakusgarri da, zuek ere Jainkoaren erreinuaren dignetzat izan zaitezten, zeñagatik zuek ere sufritzen baituzue.
6. Jainkoarengandik zuzena dela ikusirik, asaldatzen zaituztenei nekea ordaintzea;
7. Eta atsekabetuta zaudeteno, atsedean zaitezte gurekin, Jesus Jauna zerutik bere aingeru ahaltsuekin agertuko denean.
8. Su sutan, Jainkoa ezagutzen ez dutenen kontra mendekatuz, eta Jesukristo gure Jaunaren Ebanjelioa obeditzen ez dutenak.
9. Jaunaren aitzinean eta bere boterearen aintzatik betiko suntsipenarekin zigortuko duena;
10. Noiz ethorriren den bere sainduetan glorificatu izatera, eta sinhesten duten guztietan miretsia izatera (ceren gure testigantza zuen artean sinetsi baitzen) egun hartan.
11. Argatik ere othoitz egiten dugu beti zuengatik, gure Jainkoak deialdi hunen digne izan zaitzala, eta bere ontasuneko atsekabe guzia, eta fedeko obra indarrez bete dezala.
12. Jesukristo gure Jaunaren izena zuetan, eta zuek beragan, gure Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren graziaren arabera, glorificatu dadin.

2. KAPITULUA

1. Bada othoizten zaituztegu, anaiak, Jesukristo gure Jaunaren etorreragatik eta harengana biltzeagatik.
2. Ez zaitzatela laster gogoan astindu, edo asalatu, ez izpirituz, ez hitzez, ez gutaz bezala, Kristoren eguna hurbil dagoen bezala.
3. Nehork ez zaitzala inola ere enganatzen: zeren ez da ethorriren egun hura, ezpada lehen eroriko bat, eta bekatuaren gizon hura, galbidearen semea, agertu ezpada;
4. Jainko deitzen den edo adoratzten den guzien gañetik kontra egiten eta goratzen duen bere burua; beraz, Jainkoaren tenpluan eserita dago, bere burua Jainkoa dela erakutsiz.
5. Ez al zarete oroitzen, oraindik zuekin nengoela, gauza hauek esan nizkizutela?
6. Eta orain badakizue zerk ezkututzen duen bere denboran ager dadin.
7. Zeren gaiztakeriaren misterioak jada funtzionatzen du: orain uzten duenak bakarrik utziko du, bidetik kendu arteo.

8. Eta orduan agertuko da gaizto hura, Jaunak bere ahoko izpirituarekin hondatuko duena, eta bere etorrerako distirarekin suntsituko duena.
9. Baita, zeinaren etorrera Satanasen obraren ondotik den botere eta seinale eta miragarri gezurrezko guziekin,
10. Eta galtzen direnengan injustiziazko engainagarritasun guziarekin; ez baitzuten egiaren maitasuna jaso, salbatzeko.
11. Eta horregatik Jainkoak engainu sendoa bidaliko die, gezurra sinets dezaten.
12. Kondenatu zitezen guziak egia sinetsi ez zutenak, baina injustizian atsegin zutenak.
13. Baina Jainkoari beti eskerrak ematera behartuta gaude zuengatik, anaiak, Jaunaren maitagarriak, zeren Jainkoak hasieratik aukeratu zaituzte salbaziorako, Espirituaren santifikazioaren bidez eta egiaren sinesmenaren bidez.
14. Hartara deitu zaituzte gure Ebanjelioaz, Jesu Kristo gure Jaunaren gloria lortzeko.
15. Beraz, anaiak, egon zaitezte irmo, eta gorde itzazue irakatsi zaituzteten tradizioak, bai hitzez, bai gure epistolaz.
16. Bada Jesukristo gure Iauna bera, eta Jaungoikoa, gure Aita, zeñak maite gaituenak, eta betiko konsolazioa eta esperantza ona eman dizkigun graziaz.
17. Goza ezazue zuen bihotzak, eta sendotu zaitezte hitz eta lan on guztietan.

3. KAPITULUA

1. Azkenean, anaiak, otoitz egizue gure alde, Jaunaren hitza libre izan dadin, eta goretsia izan dadin, zuekin den bezala.
2. Eta libra gaitezen gizon zentzugabe eta gaiztoengandik: zeren gizon guziek ez dute federik.
3. Baina leial da Jauna, zeñak sendotuko zaituzte eta gaitzetik gordeko zaitu.
4. Eta uste dugu Jaunarengan zuek ukitzen zaituztela, egiten eta egingo dituzuela agintzen dizuegun gauzak.
5. Eta zuzentzen ditu Jaunak zuen biotzak Jainkoaren amodiora, eta Kristoren zain dauden pazienteengana.
6. Bada, agintzen dizuegu, anaiak, Jesukristo gure Jaunaren izenean, alden dezazutela desordenaturik dabilzan anaia guztietatik, eta ez guregandik jaso zuen tradiziotik.
7. Zeren zeuek badakizue nola jarraitu behar gaituzuen guri: zeren ez ginan desordenaturik izan zuen artean;
8. Eta ez genuen inoren ogirik alferrik jan; baina traba eta nekearekin lan egin genuen gau eta egun, zuetariko inoren kargu ez gaitezen.
9. Ez dugulako botererik ez dugulako, baizik eta geure burua guri jarraitzeko eredu izan daitezela.
10. Zeren zuekin geundela ere, hau agindu genizuen: baldin norbaitek lanik egin nahi ez badu, ez dezala jan.
11. Zeren aditu dugu badirela zuen artean desordenaturik ibiltzen direnak, batere lan egiten ez dutenak, baina lanpetuta daudenak.
12. Bada, halakoak direnei, Jesukristo gure Jaunaz agintzen eta exhortatzen diegu, isiltasunean lan egin dezaten, eta jan dezaten beren ogia.
13. Baina zuek, anaiak, ez zaitezte nekatu ongi egiteaz.
14. Eta baldin nehorc gure hitza epistola hunen bidez obeditzen ez badu, ohar ezazue gizon hura, eta ez izan harekin konpañia, lotsatu dadin.
15. Hala ere, ez ezazue etsaitzat hartu, baizik eta amonestarazi anaia bezala.

16. Bada bakearen Jaunak berak bakea ematen dizue beti bide guziz. Jauna bedi zurekin.
17. Paulen agurra nere eskuz, zein den epistola guzietan seinalea: hala idazten dut.
18. Jesukristo gure Jaunaren grazia zuekin guziekin. Amen.
(Tesalonikarrei bigarren gutuna Atenastik idatzia izan zen.)

1 Timoteo

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jesu-Kristoren apostolu bat Jainko gure Salbatzailearen, eta Jesu-Kristo Jaunaren aginduz, gure itxaropena baita;
2. Timoteori, neure semeari sinesmenean: Grazia, miseriakordia eta bakea, Jainko gure Aitaren eta Jesu Kristo gure Jaunaren eskutik.
3. Othoitzzen zintudan bezala, oraindik Efeson egoteko, Mazedoniara joan nintzenean, agindu zenitzazu batzuei eztela beste doktrinarik irakasten.
4. Ez iezaiezue jaramonik egin alegiei eta genealogia amaigabeei, galderak zerbitzatzen dituztenei, fedean den Jainkozko edificazioari baino;
5. Bada mandamentuaren azkena da karitatea biotz garbitik, eta kontzientzia onetik, eta fedegabeko fedez.
6. Bertatik aldendurik batzuk alde batera utzi dira zalaparta hutsaletara;
7. Lege-maisu izan nairik; ez zer esaten duten, ez zer baieztatzen duten ulertu gabe.
8. Baina badakigu legea ona dela, baldin norbaitek legez erabiltzen badu;
9. Jakinik au, legea ez dela gizon zintzoarentzat egina, baizik legegabe eta desobedienteentzat, gaiztoentzat eta bekatarientzat, gaiztoentzat eta profanoentzat, aitaren hiltzaileentzat eta amen hiltzaileentzat, hiltzaileentzat.
10. Prostituzioengatik, gizadiarekin kutsatzen dutenentzat, gizon lapurrengatik, gezurtiengatik, perjurengatik, eta baldin bada doktrina sanoaren kontrakoa den beste gauzarik;
11. Jainko dohatsuaren Ebanjelio gloriosoaren arabera, nere konfiantzari emana.
12. Eta eskerrak ematen dizkiot Jesu Kristo gure Jauna, zeren ahalbidetu nauen, zeren leialtzat hartu ninduen, ministerioan jarritz;
13. Zein izan zen aitzinean blasfematzailea, eta persegutorea, eta injuriatzailea: baina miseriakordia lortu nuen, zeren ezjakinean egin nuen sinhestegabean.
14. Eta gure Jaunaren gratiak ugaria izan zen Jesukristo baithan den fedearekin eta amorioarekin.
15. Hau da esaera zintzoa, eta guzia onartzeko dignea, Kristo Jesus etorri zela mundura bekataria salbatzera; zeinen buruzagia naiz.
16. Hala ere, hunegatik lortu nuen misericordia, nigan Jesu-Kristok lehenbiziko pazientzia guzia ager zezan, gerora hura baithan sinetsiko dutenentzat eredutzat betiko bizitzaerako.
17. Bada erregeri betiko, hilezkor, ikusezin, Jainko jakintsu bakarrari, izan bedi ohore eta aintza sekula mendeetan. Amen.
18. Enkargu hau enkargatzen dizut, Timoteo semea, aitzinean eman zitzaizkidan profezien arabera, haiekin guda on bat egin dezazun;
19. Fedeari eutsiz, eta kontzientzia ona; Fedez aldendurik batzuek naufragio egin baitute.
20. Horietatik Himeneo eta Alexandro dira; zeñak eman diot Satanasi, blasfematzen ikas dezaten.

2. KAPITULUA

1. Gomendatzen dut bada, lehenik othoitzak, otoitzak, erreguak, eta eskerrak emateak gizon guztiengatik;
2. Erregegatik, eta agintea duten guzientzat; Jainkotasun eta zintzotasun osoz bizi lasai eta lasaia egin dezagun.
3. Zeren hau ona da eta atsegingarria da gure Salbatzaile Jainkoaren aitzinean;
4. Nork nahi ditu gizon guziak salba daitezen, eta egiaren ezagutzera etortzeko.
5. Zeren Jainko bat da, eta Jainkoaren eta gizonen arteko bitartekari bat, Jesu Kristo gizona;
6. Nork bere burua erreskatea eman zuen guzien alde, bere garaian testigantza izateko.
7. Zertara predikatu eta apostolutzat emana naiz (egia esaten dut Kriston, eta ez dut gezurrik esaten), jentilen irakasle fedean eta egian.
8. Nahi dut, beraz, gizonek nonahi otoitz egin dezaten, esku sainduak altxatuta, haserre eta dudarik gabe.
9. Era berean, emakumeak apaintzen dituztela soineko xumez, lotsaz eta soiltasunez; ez ile brodoz, edo urrez, edo perlak, edo jantzi garestiez;
10. Baña (zeina den emazteak Jainkotasuna profesatzen dutenak) obra onekin.
11. Emakumeak isilik ikas dezala mendekotasun osoz.
12. Bainan ez diot emaztekiari uzten irakats dezala, ez gizonaren gaineko autoritatea usurpa dezala, baizik isilik egotea.
13. Zeren Adam sortu zen lehenik, Eva gero.
14. Eta Adam ez zen enganatu, baina emaztekoa engainatua izan zen transgresioan.
15. Hala ere, haurdunaldian salbatuko da, baldin eta fedean, karitatean eta saindutasunean soiltasunez jarraitzen badute.

3. KAPITULUA

1. Hau egiazko esaera da, baldin gizonak gotzainaren ofizioa nahi badu, obra on bat nahi du.
2. Obispoak bada errugabea izan behar du, emazte baten senarra, erne, soila, portaera onekoa, ospitalean emana, irakasteko egokia;
3. Ez ardoari emana, ez aurrelaria, ez irabazte zikinen gutizia; baina pazientzia, ez liskarra, ez gutizia;
4. Bere etxea ongi gobernatzen duena, bere seme-alabak zorrotzasun osoz mendean dituela;
5. (Ecen baldin guizonak bere etxea gobernatzen ez badaqui, nola zainduko du Jainkoaren Elizaz?)
6. Ez hasiberria, harrotasunez altxaturik deabruaren gaitzespenean eror ez dadin.
7. Gainera kanpoan dauden berri ona izan behar du; ez dadila erortzen deabruaren amarruan.
8. Era berean, diakonoak serioak izan behar dira, ez mihi bikoitzak, ez ardo askori emanak, ez irabazi zikinen gutizia;
9. Fedearen misterioa kontzientzia garbian edukitzea.
10. Eta hauek ere proba bedi lehenik; gero erabil dezatela diakonoaren ofizioa, errugabe aurkiturik.
11. Hala izan behar dute beren emazteak serioak, ez kalumniazaleak, soilak, gauza guztietan leialak.
12. Izan bedi diakonoak emazte bakar baten senarrak, beren seme-alabak eta beren etxeak ongi gobernatuz.

13. Zeren diakonoaren ofizioa ongi erabili dutenek beren buruari maila ona eta ausardia handia erosten dute Jesu Kristorengan den fedean.
14. Hauek idazten dizut, laster zuregana etortzeko asmoz.
15. Baña luzaro irauten badut, jakin dezazun nola jokatu behar zaren Jainkoaren etxean, zein den Jainko biziaren eliza, egiaren zutabe eta oinarri.
16. Eta polemikarik gabe andia da Jainkoaren misterioa: Jainkoa haragian agertu zen, Espirituan justifikatua, Aingeruek ikusia, jentilei predikatua, munduan sinetsia, gloriara jaso.

4. KAPITULUA

1. Bada Espirituak espresuki mintzo da, azken demboretan batzuek alde eginen dutela fedetik, espiritu seduzitzaileei eta deabruen doktrinari erreparatuz;
2. Gezurrak mintzatzea hipokresian; beren kontzientzia burdina bero batez erreta;
3. Debekatuz ezkontzea, eta aginduz abstenitzeko agindua, Jainkoak sortu dituen jakiak, egia sinisten eta ezagutzen dutenei eskerrak emateko errezibitzeko.
4. Zeren Jainkoaren kultura guzia ona da, eta ezer ez uka daitekeen, baldin eta eskerrak emanez jasotzen bada.
5. Zeren Jainkoaren hitzaz eta otoitzez saildua da.
6. Baldin anaiak oroitzen badituzu gauza hauetaz, Jesukristoren zerbitzari ona izango zara, fedeko eta doktrina oneko hitzez elikatua, zeñatara heldu zaren.
7. Baina utz ezazue emazteen alegi profanoak eta zaharrenak, eta ejerzitu zaitez jainkotasunera.
8. Zeren gorputzeko ejerzizioak ezer gutxi baliatzen du: baina Jainkotasuna gauza guztientzat baliagarria da, orain den eta etorriko den bizitzaren promesa duela.
- 9 Hau da esatera zintzoa eta onartzekoa dena.
10. Zeren hortaz lan egiten dugu eta sufritzen dugu laidoa, zeren iainko bizian itxaroten baitugu, zein den gizon guztien Salbatzailea, batez ere sinesten dutenen.
- 11 Gauza hauek agintzen eta irakasten.
12. Ez dezala inork gutxietsi zure gaztetasuna; baina izan zaitez fededunen adibide, hitzez, solasean, karitatean, izpirituan, fedean, garbitasunean.
13. Ni ethorri arteo, irakurtzen, exhortatzen, doktrinan.
14. Ez ahaztu zure baitan den dohaina, zeina profeziak eman dizuna, presbiterioaren eskuak ezarrit.
15. Hauetaz meditatuz; emon eure burua oso-osorik; zure etekina guziei ager dadin.
16. Begira zazu zeure buruari eta dotrinari; jarraitu haietan: zeren hau eginez salbatuko dituzu zure burua, eta zu entzuten zaituztenak.

5. KAPITULUA

1. Ez errieta zahar bat, baina othoitz egin aita bati bezala; eta gazteenak anai bezala;
- 2 Emakume zaharrak ama bezala; gazteenak ahizpak bezala, garbitasun osoz.
3. Ohoratu benetan alargunak diren alargunak.
- 4 Baina baldin cembeit alargunc haourric edo ilobak baditu, ikas beça lehenik etxean pietatea erasten, eta bere gurasoei ordaintzen: ecen hori ona da eta onargarria iaincoaren aitzinean.

5. Bada, egiaz alargun denak, eta desolatuak, Jainkoarengan itxaroten du, eta othoitzetan eta otoitzetan jarraitzen du gau eta egun.
6. Baina atseginez bizi dena hil da bizi den bitartean.
7. Eta gauza oiek agintzen dituzte, errugabeak izan daitezen.
8. Baña nehork ezpaitu beretzat, eta bereziki bere etxekoentzat, ukatu du fedea, eta infidel bat baino gaiztoagoa da.
- 9 Ez bedi alargun bat hirurogei urtez azpikoen artean hartu, gizon baten emaztea izanda,
10. Ondo jakinarazten da obra onengatik; haurrak hazi izan baditu, arrotzak ostatu hartu baditu, sailduen oinak garbitu baditu, atsekabeak arintzen baditu, lan on bakoitzari arduratsu jarraitu badio.
11. Baña alargun gazteenek uko egiten diote: zeren Kristoren kontra ailegatzen hasi direnean, ezkonduko dira;
12. Kondenazioa izanik, beren lehen fedea baztertu baitute.
13. Eta aldi berean ikasten dute alfer egoten, etxez etxe dabilzala; eta ez alfer alferrik bakarrik, baizik eta txorilariak eta lanpetuak ere, behar ez diren gauzak esaten.
14. Beraz, emakume gazteenak ezkondu, seme-alabak izan, etxea gidatu, arerioari gaitzespena egiteko aukerarik ez eman.
- 15 Zeren batzuk jadanik aldenduak dira Satanasen ondotik.
16. Sinesten duen gizon edo emazte batek alargunak baditu, libra dezala, eta ez bedi elizak kobratu; benetan alargunak arintzeko.
17. Ondo gobernatzen duten zaharrek ohore bikoitzerako digne izan daitezela, batez ere hitzean eta dotrinan lan egiten dutenak.
18. Zeren dio Eskriturak: Ez diozu moztuko laboreak zapaltzen duen idiari. Eta, Langilea bere saria merezi du.
19. Zahar baten kontra, ez jaso salaketarik, bizpahiru testiguren aurrean baizik.
20. Bekatu egiten dutenak guzien aitzinean mehatxatzen dituzte, besteak ere beldur izan daitezen.
21. Agindu zaitut Jainkoaren, eta Jesukristo Jaunaren, eta Aingeru hautatuen aurrean, gauza hau beha dezazuela batak bestea baino lehenago, deus egin gabe.
22. Ez jarri eskuak bat-batean inori, eta ez zaitez besteen bekatuetan parte hartu: gorde zaitez garbi.
23. Ez ezazu gehiago edan urik, baizik eta ardo pixka bat erabili zure urdailagatik eta askotan zure eritasunengatik.
24. Batzuen bekatuak aitzinetik zabalik daude, aitzinetik juiziora; eta gizon batzuk atzetik jarraitzen dituzte.
25. Era berean, zenbaiten obra onak ere ageri dira aurretik; eta bestela direnak ezin dira ezkutatu.

6. KAPITULUA

- 1 Uztarriaren azpian dauden morroi guziak kontside dezatela beren nagusiak ohore guzien digne, Jainkoaren izena eta haren doktrina blasfema ez daitezen.
2. Eta maisu fededunak dituztenek, ez ditzatela mespretxatu, zeren anaiak direlako; aitzitik, egin itzazu zerbitzaria, leialak eta maitagarriak direlako, onuraren partaide. Gauza hauek irakasten eta exhortatzen.
3. Baldin nehork bestela irakasten badu, eta ezpaitu onartzen hitz sanoak, Jesukristo gure Jaunaren hitzak, eta jainkotasunaren arabera dotrinari;

- 4 Harroa da, ezer ez dakiela, baina galderak eta hitzen liskarretara joatea, nondik datorrela bekaizkeria, liskar, baradura, uste gaiztoak,
5. Izpiritu usteldutako eta egiarik gabeko gizonen eztabaida gaiztoak, uste baitute irabazia jainkotasuna dela: alden zaitezte halakoengandik.
- 6 Baina jainkotasuna kontentuekin, irabazi handia da.
7. Zeren ez dugu ezer ekarri mundu honetara, eta ziur da ezin dugula ezer eraman.
8. Eta janaria eta jantziak izanik, konten gaitezen horrekin.
9. Baina aberatsak izanen direnak tentazioan eta lazoan erortzen dira, eta gutizia ergel eta kaltegarri askotara, zeinak gizonak suntsipenean eta galbidean itotzen dituztenak.
10. Zeren diruaren amodioa da gaitz guzien sustraia: zeinak gura izan zuten bitartean, fedetik okertu dira, eta beren buruak anitz atsekabez zeharkatu dituzte.
11. Zuk, ordea, Jainkoaren gizona, ihes egizu gauza hauetatik; eta jarraitu zuzentasuna, jainkotasuna, fedea, maitasuna, pazientzia, umiltasuna.
12. Borroka ezazue fedearen borroka onari, arki ezazu betiko bizia, zeñatara zu ere deitua zauden, eta profesio ona egin dezute testigu askoren aurrean.
13. Agindua ematen dizut Jainkoaren aitzinean, zeñak bizitzen dituen gauza guziak, eta Kristo Jesusen aurrean, Ponzio Pilatoren aurrean konfesio on bat ikusi zuena;
14. Beguira dezazula manamendu au lekurik gabe, mehatxaezina, Jesu Kristo gure Jauna agertu arte.
15. Bere garaian erakutsiko duena, zein den dohatsu eta Potente bakarra, erregeen errege eta jauntxoek Jauna;
16. Nork bakarrik dauka hilezkortasuna, nehork ezin hurbildu daitekeen argian bizi baita; nehork ikusi ez duena, ez ikus dezakeena: hari ohore eta boterea betiko. Amen.
17. Agindu mundu huntan aberats direnei, ez dezatela gogaitu, ez fidatu aberastasun zalantzazkoetan, baizik Jainko bizian, gauza guziak oparo ematen dizkigun gozatzeko;
18. On egiten dutela, obra onetan aberatsak izan daitezen, banatzeko prest, komunikatzeko prest;
19. Demboraren kontrako fundamentu on bat gorderik jarritz, betiko bizia har dezatela.
20. O Timoteo, gorde ezazu zure konfiantzarekin konprometitua dagoena, saihestuz iragarki hutsal eta profanoak, eta gezurrezko deitzen diren zientziaren oposizioak:
- 21 Ceinac confessatzen baitute, fedeaz erratu baitute. Grazia zurekin. Amen. (Lehenengoa Timoteori Laodiceatik idatzia izan zen, hau da Phrygia Pacatiana hiririk nagusiena).

2 Timoteo

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jesu-Kristoren apostolua Jainkoaren borondatez, Jesu Kristoren baitan den bizitzeko promesaren arabera.
2. Timoteori, ene seme maitagarriari: Grazia, miserikordia eta bakea Jainko Aitaren eta Jesu Kristo gure Jaunagandik.
3. Eskerrak ematen dizkiot Jainkoari, zerbitzatzen dudaneure arbasoengandik kontzientzia garbiarekin, gau eta egun zure otoitzetan oroitzen naizelako eten gabe;
4. Zu ikusteko gogo handiz, zure malkoak gogoan izanda, bozkarioz bete nadin;
5. Oroitzen dudanean zure baitan den federik gabeko fedea, zure amama Loisengan eta zure ama Eunicegan bizi izan zena; eta sinistuta nago zuegan ere.
6. Argatik orhoitarazten zaitut, ene eskuak jarrita, zure baitan dagoen Jainkoaren dohaina pizten duzula.
7. Zeren Jainkoak ez digu beldurrezko izpiritua eman; baña boterearen, eta maitasunaren, eta adimen sano baten.
8. Ez zaitezte beraz lotsatu gure Jaunaren testigantzez, ez ni haren presoaz: baina izan zaitezte parte Ebanjelioko atsekabeetan Jainkoaren indarraren arabera;
9. Nork salbatu gaitu, eta dei saindu batez dei egin gaitu, ez gure obren arabera, baina bere asmoaren eta graziaren arabera, mundua hasi baino lehen Jesu Kristorengan eman izan zaiguna.
10. Baña orain agertu da gure Salbatzailea Jesu-Kristoren agerpenaz, zeinak herioa deuseztatu baitu, eta bizia eta hilezkortasuna argitu dituen Ebanjelioren bidez.
11. Hartara ni izendatua naiz predikari, eta apostolu, eta jentilen irakasle.
12. Horregatik, nik ere sufritzen ditut gauza hauek: ordea, ez naiz lotsatzen: zeren badakit nori sinistu dudane, eta sinistuta nago egun artarako agindu diodana gorde dezakeela.
13. Eutsi itzazu nigandik entzun duzun hitz sanoen itxurari, Jesu Kristorengan den fedean eta maitasunean.
14. Begira ezazu gure baitan bizi den Espiritu Santuaren bidez enkargatu zaizun gauza on hori.
15. Hau dakizu, Asian dauden guziak nigandik aldenduak direla; horietatik Phygelus eta Hermogenes dira.
16. Jaunak erruki dezala Onesifororen etxeari; zeren sarritan freskatu ninduen, eta ez zen lotsatu nire kateaz;
17. Bainan Erroman zenean, oso arduratsu bilhatu ninduen, eta arkitu ninduen.
18. Emaiozu Jaunak egun artan arki dezala Jaunaren miserikordia: eta zenbat gauzetan zerbitzatzen ninduen Efeson, ongi dakizu.

2. KAPITULUA

1. Zu bada, ene semea, sendo zaitezte Iesus Kristogan den grazian.
2. Eta lekuko askoren artean nitaz entzun dituzun gauzak, igortzen dizkizute gizon leialei, zeinak besteei ere irakatsi ahal izateko.
3. Zuk bada jasan gogortasuna, Jesukristoren soldadu on bat bezala.

4. Nehor ez da borrokan ari denik bizitza honetako gauzekin nahasten; atsegin dezala soldadu izateko aukeratu duenari.
5. Eta baldin gizonak ere magistraliengatik borrokatzen badu, ez da koroatua, legez borrokatzen ez bada.
6. Lan egiten duen laborariak izan behar du lehen fruituetan.
7. Begira ezazu zer diodan; eta Jaunak ematen dizu adimena gauza guzietan.
8. Gogoan izan, Dabiden haziko Jesukristo hilen artetik piztu zela nire Ebanjelioren arabera.
9. Horretan sufritzen dudane gaiztoa bezala, lokarrietaraino; baina Jainkoaren hitza ez dago lotua.
10. Beraz, gauza guziak jasaten ditut hautatuen gatik, haiek ere lor dezaten Kristo Jesusengan den salbazioa betiko gloriarekin.
11. Esaera zintzoa da: Zeren berarekin hil bagara, berarekin ere biziko gara.
12. Sufritzen badugu, berarekin ere erreñatuko dugu: baldin hura ukatzen badugu, berak ere ukatuko gaitu.
13. Baldin sinesten ez badugu, leial egoten da: ezin du bere burua ukatu.
14. Gauza hauetaz oroitu itzazu, Jaunaren aitzinean aginduz, ez dezatela eztabaidarik hitzez ezertarako balio, baina entzuleen iraultzeko.
15. Ikertu zaitez Jainkoari onetsia erakusteko, lotsatu behar ez duen langilea, egiazko hitza zuzen banatzen duena.
16. Baña urrundu itzazu burlakeriarik profano eta hutsalak, zeren areagoturen dirade gaiztakeriarik.
17. Eta beren hitza jango du kankroak bezala: zeñatarik dira Himeneo eta Fileto;
18. Eguiaz erraiten dirade, erraiten dutela resurrectionea iragan dela; eta irauli batzuen fedea.
19. Hala ere, Jainkoaren oinarria sendo dago, zigilu hau duela: Jaunak ezagutzen ditu bereak. Eta, urrun bedi gaiztakeriatik Kristoren izena izendatzen duen oro.
20. Baina etxe handi batean ez dira urrezko eta zilarrezko ontziak bakarrik, baita zurezkoak eta lurrezkoak ere; eta batzuk ohoratzeko, eta beste batzuk desohoratzeko.
21. Bada, bada, gizon batek bere burua garbitzen badu, ohorezko ontzi bat izango da, saindua, eta nagusiaren erabilerarako egokia, eta obra on guztietarako prestatua.
22. Iges egizue ere gazteen gurariak: baina jarraitu zuzentasunari, fedeari, karitateari, bakeari, bihotz garbitik Jaunari dei egiten diotenekin.
23. Baina galdera ergelek eta ikasi gabeko galderak saihesten dituzte, genero liskarrak egiten dituztela jakinik.
24. Eta Jaunaren zerbitzariak ez du liskarra izan behar; baina izan leuna gizon guztiekin, irakasteko egokia, pazientzia,
25. Oztantasunez, beren buruaren aurka daudenei irakasten; Jainkoak, beharbada, emango die damua egia aitortzeko;
26. Eta libra ditezen deabruaren amarrutik, harek bere borondatez gatibu hartu dituenak.

3. KAPITULUA

1. Jakizue hau ere, azkeneko egunetan denbora arriskutsuak etorriko direla.
2. Izan ere, gizonak izango dira beren buruaren maitale, zitiziatsu, harro, harro, blasfematzaile, gurasoekiko desobediente, eskerrik gabeko, santugabe,

3 Afektu naturalik gabe, tregua-hausleak, salatzaile faltsuak, inkontinenteak, sutsuak, onak direnen mespretxatzaileak,
 4. Traidoreak, burutsuak, gogamenak, atseginen zaleak Jainkoaren zaleak baino;
 5. Jainkozko itxura daukatela, baina haren boterea ukatuz: alde egin ezazu halakoetatik.
 6. Zeren halakoak dira etxeetara sartzen direnak, eta bekatuz kargaturik dauden emazte ergelak gatibuan eramaten dituztenak, gutizia ezberdinez eramanak.
 7. Beti ikasten, eta inoiz egiaren ezagutzara heldu ezinik.
 8. Bada, Jannesek eta Jambresen Moisesi aurre egin zioten bezala, halaxe erresistente egiten diote hauek ere egari: adimen usteldutako gizonak, fedez gaiztoak.
 9. Baina ez dute aurrerago joango: zeren beren zorakeria agertuko zaie gizon guztiei, haiena ere izan zen bezala.
 10. Baña guztiz ezagutu duzu nere doktrina, bizimodua, xedea, fedea, pazientzia, karitatea, pazientzia,
 11. Antiokian, Ikonioan, Listran ethorri zitzaizkidan persekuzioak, atsekabeak; zer persekuzioak jasan nituen: baina hetarik guztietarik libratu ninduen Jaunak.
 12. Bai, eta Jesu Kristorengan Jainkozko biziko diren guziak sufrituko dute persekuzioa.
 13. Baina gizon gaiztoak eta sedutzaileak gero eta okerrago ibiliko dira, enganatzen eta engaňatzen.
 14. Zaude, ordea, ikasi eta ziurtatua izan dituzun gauzetan, jakinik norengandik ikasi dituzun;
 15. Eta haurtzarotik ezagutu dituzula Eskritura sainduak, zeñak egin ahal zaituztela jakintsu salbaziorako, Jesu Kristorengan den fedez.
 16. Eskritura guzia Jainkoaren inspirazioaz emana da, eta baliagarria da doktrinarako, gaitzesteko, zuzentzeko, zuzentasunean irakasteko.
 17. Jainkoaren gizona perfektua izan dadin, obra on guztietarako guztiz hornitua.

4. KAPITULUA

1. Bada, agintzen dizut Jainkoaren aurrean, eta Jesukristo Jaunaren aurrean, zeñak juzgatuko dituen biziak eta hilak bere agertzean eta bere erreinuan;
 2. predikatu hitza; sasoian berehalakoa izan, sasotik kanpo; gaitzetsi, mehatxatu, exhortatu pazientzia eta doktrina guztiekin.
 3. Zeren etorriko da doktrina sana jasango ez duten denbora; baina beren gutiziaz beteko dituzte beren buruak irakasleak, belarriak azkura dituztenak;
 4. Eta aldenduko dute beren belarriak egiatik, eta bihurtuko dira alegietara.
 5. Baina zu gauza guztietan zaintzen, jasan atsekabeak, egizu ebanjelista baten lana, egizu froga osoa zure ministerioa.
 6. Zeren orain prest nago eskeñitzeko, eta hurbil da nire irteteko ordua.
 7. Borroka on bat egin dut, bukatu dut nire bidea, gorde dut fedea;
 8. Hemendik aurrera gordea da niretzat zuzentasunaren koroa, zeina egun hartan emango didan Jaunak, juez zintzoak, eta ez niri bakarrik, baizik eta haren agerpena maite duten guztiei ere.
 9. Egin ezazu zure ardura laster nigana etortzeko:

10. Zeren Demasek utzi nau, gaur egungo mundu hau maite duelarik, eta joan da Tesalonikara; Crescens Galaziara, Tito Dalmatiara.
 11. Lukas bakarrik dago nirekin. Hartu Markos, eta eraman ezazu zurekin: zeren mesede egiten zait ministeriorako.
 12. Eta Tikiko igorri dut Efesora.
 13. Karporekin Troasen utzi nuen kapaia, etortzean, ekarri zurekin, eta liburuak, baina batez ere pergaminoak.
 14. Alexandro kobregileak gaitz asko egin zidan: Jaunak saritzen dio bere lanen arabera.
 15. Norengandik ere konturatu; zeren gure hitzei asko eutsi die.
 16. Nire lehen erantzunean, inor ez zen nire ondoan egon, baina gizon guztiek utzi ninduten: otoi egiten diot Jainkoari, ez dadin haien ardurapean jarri.
 17. Hala ere, Jauna egon zen nirekin, eta sendotu ninduen; Nire bidez predikua guztiz ezagutua izan dadin, eta jentilak entzuteko, eta lehoiaren ahotik libratu nintzen.
 18. Eta Jaunak libratuko nau obra gaizto guztietatik, eta gordeko nau bere zeruko erreinurako, zeinari izan bedi aintza sekula mendeko mendeetan. Amen.
 19. Salutatatu Priska eta Akila, eta Onesiforeren etxeak.
 20. Erasto Korintoan egon zen, baina Trofimo utzi dut gaixorik Mileton.
 21. Egin ezazu zure ardura negua baino lehen etortzeko. Eubulok agurtzen zaituzte, eta Pudensek, eta Linok, eta Klaudiak, eta anaia guziak.
 22. Jesukristo Jauna bedi zure izpirituarekin. Grazia zurekin. Amen. (Efesiotarren elizako lehen apezpiku izendatutako Timoteori zuzendutako bigarren epistola Erromatik idatzia izan zen, Paulo Neroneri bigarren aldiz eraman zutenean).

Tito

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jainkoaren zerbitzaria, eta Jesu-Kristoren apostolua, Jainkoaren hautatuen fedearen arabera, eta jainkotasunaren ondoko egiaren aitoren arabera;
2. Jainkoak, gezurrik esan ezin duenak, mundua hasi baino lehen hitzeman zuen betiko biziaren itxaropenean;
3. Baina bere demboretan agertu du bere hitza predikazioaren bidez, zeina ene esku utzi den Jainko gure Salbatzailearen manamenduaren arabera.
4. Titori, neure semeari, sinesmen arruntaren ondoren: Grazia, miseriak eta bakea Jainko Aitaren eta Jesu Kristo gure Salbatzaile Jaunarengandik.
5. Orregatik utzi zintudan Kretan, eskasak diren gauzak ordenatzeko, eta hiri guztietan anzianoak ezarri zenituen, nik izendatu nizun bezala.
6. Baldin norbait errugabea baldin bada, emazte baten senarra, istilurik edo intsumisorik akusatzen ez duten seme leialak dituenak.
7. Zeren apezpikuak errugabe izan behar du, Jainkoaren arduradun bezala; ez bere borondatez, ez laster haserre, ez ardoari emana, ez aurrelaria, ez irabazi zikinetara emana;
8. Bainan abegizalea, gizon onen maitalea, soila, justua, santua, epela;
9. Eusten diozue itz leialari irakatsi zaion bezala, doktrina sanoaz gai dezan kontrako kontrakoak eta konbentzitzeko.
10. Zeren asko dira mintzatzaile eta engainatzaile gaizto eta hutsalak, batez ere zirkunzisiokoak.
11. Zeinen ahoa itxi behar da, etxe guziak iraultzen dituztenak, behar ez diren gauzak irakasten dituztenak, irabazi zikinagatik.
12. Bertako batek, bere profetak ere, esan zuen: Kretiarak beti dira gezurtiak, abere gaiztoak, sabelak motelak.
13. Egia da testigantza hau. Argatik errieta itzazu zorrotz, fedean sano izan daitezen;
14. Ez itzazue jaramonik egiten juduetako alegiei, eta egiatik aldentzen diren gizonen manamenduei.
15. Puroentzat gauza guziak garbi dira: baina kutsatu eta sinesgaitzentzat ez da ezer garbi; baina haien gogoia eta kontzientzia ere kutsatuta dago.
16. Jainkoa ezagutzen dutela aitortzen dute; baina obretan ukatzen dute, higuigarri, eta desobediente izanik, eta obra on guztietara gaizto.

2. KAPITULUA

1. Baina erran zazu doktrina sano bihurtzen diren gauzak.
2. Gizon zaharrak soilak, serioak, epelak, sanoak fedean, karitatean, pazientzian.
3. Emakume zaharrek ere, saindutasuna komeni den portaera izan daitezela, ez akusatzaile faltsuak, ardo askori emanak, gauza onen irakasle;
4. Irakatsi diezaieten emakume gazteei soil izaten, beren senarrak maitatzen, beren seme-alabak maitatzen,
5. Zuhurra, kastoa, etxeko zaintzaileak, onak, beren senarrari obedikoak, Jainkoaren hitza blasfema ez dadin.
6. Gizon gazteek ere gomendatzen dute sobera izateko.
7. Gauza guztietan eure buruari obra onen eredia erakusten diozula: doktrinan ustelkeria, seriotasuna, zintzotasuna erakusten,
8. Hizketa sanoa, ezin kondenatu; kontrakoa dena lotsatu dadin, zuetaz ezer txarrik esateko.

9. Gomendatu zerbitzariak beren nagusiei obeditzeko, eta gauza guztietan ongi atsegin ditzaten; ez erantzun berriro;
10. Ez lapurtzen, baizik fideltasun on guzia erakusten; apain dezatela Jainko gure Salbatzailearen doktrina gauza guztietan.
11. Zeren Jainkoaren grazia salbazioa dakarrena gizon guztiei agertu zaie.
12. Irakatsiten baitigute, ukatuz, gaiztakeria eta munduko gurariak, gaur egungo mundu honetan soil, zuzen eta jainkozko bizi gaitezela;
13. Itxaropen dohatsu horren, eta Jainko andiaren eta gure Salbatzaile Jesukristoren agerpen gloriosoaren bila zabilatzala;
14. Zeinek eman zuen bere burua guregatik, gaiztakeria guztietatik libratzeko, eta bere baitan garbitzeko herri berezi bat, obra onetan zela.
15. Gauza hauc erran gaitezte, eta exhortatu, eta mehatxatu autoritate guciz. Ez zaitzala inork gutxietsi.

3. KAPITULUA

1. Gogoan izan itzazu nagusitasun eta botereen menpe egoteko, magistratuei obeditzeko, obra on guztietarako prest egoteko,
2. Nehori gaiztakeriarik ez esatea, ez liskarrak izan, baizik leunak, gizon guztiei omiltasun guzia erakutsiz.
3. Ezen gu-ere gu-ere batzutan erroac, desobediente, enganatu, gutizia eta atseguin anitz zerbitzatzen, malizian eta bekaiztasunean vici, gorrotagarri, eta elkar gorrotatzen.
4. Baina gero agertu zen gure Salbatzaile Jainkoaren ontasuna eta maitasuna gizakiarekiko.
5. Ez egin ditugun zuzentasuneko obrez, baina bere miseriak diren arabera salbatu gaitu, birsorkuntzako garbiketaz eta Espiritu Santuaren berrituz;
6. Geure salbatzaile Jesu-Kristoren bidez ugari isuri ziguna;
7. Haren gratiaz justifikatuak izanik, oinordeko izan gaitezten betiko bizitzaren itxaropenaren arabera.
8. Hau da esaera zintzoa, eta gauza hauek etengabe baieztatzea nahi dut, Jainkoarengan sinetsi dutenek obra onak egiteko ardura izan dezaten. Gauza hauek onak eta onuragarriak dira gizonentzat.
9. Baina saihestu galdera ergelak, eta genealogiak, eta eztabaidak, eta legearen inguruan; alferrik eta hutsalak baitira.
10. Lehen eta bigarren abisuaren ondoren heretiko den gizonak baztertu;
11. Badakizula halako dena iraultzen dela, eta bekatu egiten duela, bere buruaz kondenaturik.
12. Zuregana Artemas edo Tikiko igortzen dizudanean, ardura zaitetz nigan Nikopolisera etortzeko, zeren han erabaki dut negua egitea.
13. Ekarri itzazu Zenas legelaria eta Apolos beren bidaian, deus falta ez dadin.
14. Eta geureak ere ikas dezala obra onak behar den erabilerarako mantentzen, eman ez daitezen.
15. Nirekin dauden guziek agurtzen zaituzte. Agurtu fedean maite gaituztenak. Grazia zuekin guztiokin. Amen. (Titori idatzia izan zen, Kretarren elizako lehen apezpiku izendatua, Mazedoniako Nikopolitik).

Filemon

1. KAPITULUA

1. Paulo, Jesu-Kristoren preso, eta Timoteo gure anaia, Filemoni gure maitagarri, eta lankide.
2. Eta gure Aphia maiteari, eta Arkipo gure soldadu lagunari, eta zure etxeko Elizari.
3. Grazia zuei, eta bakea, gure Aita Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren partetik.
- 4 Eskerrak ematen dizkiot ene Jainkoari, beti zure otoitzetan aipatuz,
5. Entzuteaz zure amodio eta fedea, Jesus Jaunarekin eta saindu guziekin daukazun;
6. Zure fedearen komunikazioa eraginkor bihur dadin, zure baitan den gauza on guzia aitortuz Kristo Jesusengan.
7. Zeren poz eta konsolazio andia dugu zure amorioan, zeren sainduen erraiak zuregatik freskatzen dira, anaia.
8. Hortaz, Kristoren baitan ausartuko nintzatekeen arren komeni dena agintzeko,
9. Alabaina, amodioagatik othoizten dizut, Paulo zaharra bezalakoa izanik, eta orain Jesukristoren preso ere.
10. Othoizten dizut nere seme Onesimogatik, zeina ene katxetan sortu dudana;
11. Cein aintzinean etzaizun probetxurik gabe, baina orain hiretzat eta enetzat baliagarri.
12. Zeñak berriz igorri dudana: zuk, bada, errezebitzen duzu, hau da, nere erraiak.
13. Cein ene baitan gorde nahi nuke, zure orde z Ebanjelioko lokarrietan zerbitzatzeko.
14. Baina zure gogorik gabe ez nuke ezer egingo; zure onura ez dadila beharrian bezala, nahieran baizik.
15. Zeren beharbada, bada, alde egin zuen denbora baterako, hura betirako errezibi dezazun;
16. Ez orain zerbitzari bezala, baizik zerbitzari baten gainetik, anaia maitea, bereziki enetzat, baina zenbat geiago zuri, bai haragian, bai launean?
17. Bada, bada, laguntzat hartzen banauzu, har ezazue neure burua bezala.
18. Gaizki egin badizu, edo zerbait zor badizu, jarri hori nire kontu;
19. Nik Paulok neure eskuz idatzi dut, ordainduko dut: nahiz eta ez dizut esaten nola zor didazun zure buruari ere.
20. Bai, anaia, utz iezadazu zure poza Jaunagan: freskatu ene erraiak Jaunagan.
21. Zure obedientzian konfiantza izanik, idatzi dizut, jakinik zuk ere egingen duzula nik diodana baino gehiago.
22. Bainan prestatu iezadazu ostatu bat ere: zeren itxaroten dut zuen otoitzengatik emango zaituztela.
23. Han agurtzen zaituzte Epafrasek, ene presokidea, Jesu Kristorengan;
- 24 Marko, Aristarko, Demas, Lucas, nere lankideak.
25. Jesu Kristo gure Jaunaren grazia zuen izpirituarekin izan bedi. Amen.

Hebrearrak

1. KAPITULUA

1. Jainkoa, denboretan eta era ezberdinetan profeten bidez arbasoei mintzatu zietena,
2. Azken egun hauetan hitz egin digu bere Semeaz, zeinak gauza guztien oinordeko izendatu dituen, zeinaren bitartez munduak ere egin baititu;
3. Zein izan zen bere gloriaren distira, eta bere pertsonaren irudi adierazgarria, eta gauza guziak bere boterearen hitzaz eusten zituelarik, gure bekatuak garbitu zituen, eseri zen goi-Maestadearen eskuinaldean;
4. Aingeruak baino askoz hobeki egin izanik, herentziaz lortu baitu haiek baino izen bikainago bat.
5. Ecen aingeruetaric nori erran cieçón noizbait, Zu aiz ene Semea, gaur ni engendratu zaitu? Eta berriz, ni izango naiz Aita, eta bera Seme izango da niri?
6. Eta berriz, mundura sarthuten duenean, dio, Eta adora beza Jainkoaren Aingeru guziek.
7. Eta dio aingeruetaz: Nork egiten ditu bere aingeruak espiritu, eta bere zerbitzariak suzko garra.
8. Bainan Semeari dio: Zure tronua, oi Jainkoa, sekulako mendeetan da: zuzentasunaren makil bat da zure erreinuko makila.
9. Maitatu duzu zuzentasuna, eta gorrotatu duzu gaiztakeria; beraz, Jainkoak, zure Jainkoak, pozaren olio z gantzutu zaitu zure lagunen gainetik.
10. Eta: Zuk, Jauna, asieran ezarri dezu lurraren zimendu; eta zeruak zure eskuen obrak dira:
11. Hilko dira; baina zu geratzen zara; eta guztiak zaharturen dira jantzia bezala;
12. Eta soñeko bat bezela tolestuko dituzu, eta aldatuko dira: baina zu bera zara, eta zure urteak ez dira galduko.
13. Bainan aingeruetarik nori erran zion noizbait: Eseri ene eskuineko aldean, hire etsaiak zure oinen aulki egin arte?
14. Ez al dira guziak espiritu zerbitzariak, salbamenduaren oinordeko direnen alde zerbitzatzera bidaliak?

2. KAPITULUA

1. Beraz, entzun ditugun gauzei arreta handiagoa eman behar diegu, inoiz ez ditzagun ihes egiten utzi.
2. Zeren baldin aingeruek esandako hitza irmoa izan bazen, eta transgresio eta desobedientzia orok sari bidezko ordaina jaso zuen;
3. Nola iges egingo dugu, salbazio ain andia baztertzen badugu; lenengoan asi zan Jaunak esaten, eta konfirmatu ziguten bera entzuten zutenek;
4. Jainkoak ere testimoniitzen ditu, bai señalear eta mirariak, eta hainbat mirakulu, eta Espiritu Santuaren dohain, bere borondatearen arabera?
5. Zeren Aingeruei ez die mendeen jarri etorriko den mundua, zeinetaz mintzatzen dugun.
6. Baina batek leku batean testificatzen çuen, cioela, Cer da guçona, hura gogoan aiz? ala gizonaren semea, hura bisitatzen duzula?
7. Aingeruak baino apur bat apalago egin zenuen; aintzaz eta ohorez koroatu zenuten, eta zure eskuen obretan ezarri zenduen.

8. Gauza guztiak bere oinen azpian jarri dituzu. Zeren guziak bere mendeen jarri zituen, ez zuen ezer utzi haren menpe ez dagoenik. Baina orain ez ditugu oraindik gauza guztiak haren azpian jarriak ikusten.
9. Baina ikusten dugu Jesus, aingeruak baino apur bat beherago egin, heriotzaren sufrimenduagatik, aintzaz eta ohorez koroatua; Jainkoaren graziaz dastatu dezala heriotza gizon guztientzat.
10. Zeren gauza guziak norentzat diraden eta zeren bidez gauza guziak diran hura, seme anhitz gloriara ekartzean, beren salbameneko kapitaina sufrimenduen bidez perfektua egitea.
11. Zeren bai santifikatzen duena, bai santifikatzen direnak guziak batekoak dira: horregatik ez da lotsarik anai deitzeaz.
12. Esanez, zure izena deklaratu diet nere anaiei, elizaren erdian abestuko dizut laudorioak.
13. Eta berriro ere, harengan jarriko dut nire konfiantza. Eta berriz: Huna ni eta Jainkoak eman dizkidan haurrak.
14. Zeren, bada, haurrak haragizko eta odoleko partaide direnez, berak ere bera ere hartu zuen parte; heriotzaren bitartez heriotzaren boterea zuena, hau da, deabrua suntsitu dezan;
15. Eta libratu herioaren beldurrez beren bizi guzian esklabutzapean egon zirenak.
16. Zeren egiazki ez zuen bere gain hartu Aingeruen izaera; baina hartu zuen bere gain Abrahamen hazia.
17. Argatik gauza guzietan bere anaiei antzeko egin behar zen, Jainkoaren gauzetan apaiz nagusi errukitsu eta leial izan zedin, herriaren bekatuengatik adiskidetzeko.
18. Zeren berak sufritu baitu tentazioan, tentatuak direnei laguntzeko ahal du.

3. KAPITULUA

1. Argatik, anaia sainduak, zeruko deialdiaren partez ari zaretenak, begira ezazute gure lanbideko Apostolu eta Sacerdote Nagusia, Jesukristo;
2. Leial izan zen hura izendatu zuenarekin, Moises ere leial izan zen bere etxe guzian.
3. Zeren gizon au Moises baño aintza geiagorako dignetatz ipini zen, zeren etxea eraiki zuenak etxea baino ohore geiago baitu.
4. Zeren etxe bakoitza gizon batek eraikitzen du; baina gauza guztiak eraiki zituen Jainkoa da.
5. Eta Moises egiaz leial izan zen bere etxe guzian, zerbitzari bezala, ondoren esan behar ziren gauzen testigantza emateko;
6. Baina Kristo bere etxearen gaineko seme bezala; noren etxea gara, itxaropenaren konfiantza eta bozkarioari tinko eusten badiogu azkeneraino.
7. Horregatik (Espiritu Santuak dioen bezala, gaur, baldin haren ahotsa entzungo baduzue,
8. Ez gogortu zure bihotzak, probokazioan bezala, basamortuko tentazioaren egunean;
9. Zuen arbasoek tentatu nindutenean, probatu nindutenean, eta berrogei urtez ikusi zituzten nire lanak.
10. Argatik atsekabetu nintzen gizaldi harekin, eta esan nuen: Beti erraten dute beren bihotzean; eta ez dituzte nere bideak ezagutu.
11. Beraz, nire haserrean zin egin nuen: Ez dira nire atsedendian sartuko.)

12. Kontuz, anaiak, ez dadila zuetarik inor sinesgabeko bihotz gaiztorik izan Jainko biziarengandik aldentzean.
13. Baina exhortatu elkarri egunero, gaur deitzen den bitartean; ez dadila zuetarik inor gogortu bekatuaren iruzurkeriaz.
14. Zeren Kristoren partaide eginak gara, baldin gure konfiantzaren hasiera azkenerano irmo mantentzen badugu;
15. Esaten den bitartean: Gaur, baldin haren ahotsa entzun nahi baduzue, ez gogortu zuen bihotzak, probokazioan bezala.
16. Zeren batzuek, aditu zutenean, iraindu zuten, baina ez Moisesen bidez Egiptotik ilki ziren guztiak.
17. Baña norekin atsekabetu zen berrogei urtez? Ez al zen bekatu egin zutenekin, zeinen gorpuzkiak basamortuan erori ziren?
18. Eta nori zin egin zien ez ziratela bere atsedenal dian sartuko, baizik sinhesten ez zutenei?
19. Beraz, ikusten dugu ezin zirela sartu sinesgabetasunagatik.

4. KAPITULUA

- 1 Beldur gaitezen, bada, bere atsedenean sartzeko promesa bat utzi ez gaitezen, zuetariko inork ez ote dezala iduri.
- 2 Ecen guri predicatori içan baita Euangelioa: baina predicatori itzac hitzac etzuela probetchatzen, ez baitzedin nahastu hura ençun cituengan fedez.
- 3 Ecen sinhetsi garenok reposan sartzen gara, hark erran bezala, Nere hasarrean zin egin dudan bezala, baldin ene atsedenal dian sartuko diren, nahiz eta obrak munduaren fundaziotik bukatuak izan ziren.
4. Zeren zazpigarren eguneko toki batean honela mintzatu zen: Eta Jainkoak zazpigarren egunean atsedenean hartu zuen bere obra guzietatik.
5. Eta toki huntan berriz, Ene atsedenal dian sartuko balira.
6. Ikusirik bada, gelditzen zaiela batzuk bertan sartu behar direla, eta lehen predicatori zitzaizkienak ez ziren sartu sinesgabetasunagatik.
7. Berriz ere egun bat mugatzen du, zioela Dabiden: Gaur, ain denbora luzean; erraiten den bezala, Gaur egun haren ahotsa entzuten baduzue, ez gogortu zuen bihotzak.
8. Zeren Iesusek atsedenean eman balizkie, orduan etzuen bertze egunez mintzatu.
9. Bada gelditzen da Jainkoaren populuarentzat atsedenean bat.
10. Zeren bere atsedenal dian sartu dena, bera ere gelditu da bere obretatik, Jainkoak bereetatik egin zuen bezala.
11. Neke egin gaitezen, bada, atsedenean haretan sartzera, nehor ez dadila eror fedegabearen adibide beraren arabera.
- 12 Ecen Iaincoaren hitza bizkorra da, eta indartsua, eta bizkorragoa den edozein ezpata baino, arimaren eta espirituaren, artikulazioen eta muinaren zatitzeraino zulatzen duena, eta bihotzaren pentsamenduak eta intentzioak bereizten dituena.
13. Ezta bere aitzinean ageri ez den kreaturarik: baina gauza guztiak biluzik eta iriki dirade norekin egin behar dugunaren begietara.
14. Badakigunez, badaukagu Sacrificadore subirano handi bat, zerura iragan dena, Iesus Jainkoaren Semea, eutsi dezagun gure profesioa.
15. Zeren ez dugu gure eritasunen sentimenduarekin ukitu ezin den apaiz nagusirik; baina gu bezala tentatua izan zen puntu guztietan, baina bekaturik gabe.

16. Etor gaitezen bada ausardiaz graziaren tronura, miseriakordia lor dezagun, eta grazia arki dezagun beharrian denboran laguntzeko.

5. KAPITULUA

1. Zeren gizonen artetik hartutako aphez nagusi oro, Jainkoari dagozkion gauzetan, gizonentzat ezarria da, bekatuengatik opariak eta sakrifizioak eskaintzeko.
2. Nork errukitu dezakeen ezjakinak, eta bidetik kanpo daudenak; ecen hura bera ere eritasunaz inguratua da.
3. Eta horrexegatik behar du, herriagatik bezala, beregatik ere ofrenda egin bekatuengatik.
4. Eta nehork ez du ohore hau beretzat hartzen, Jainkoak deitzen denak baizik, Aaronen bezala.
5. Beraz, Kristok ere ez zuen bere burua glorifikatu apaiz nagusi egin zedin; baña erran ziona: Zu zara ene Semea, gaur nik sortu zaitut.
6. Berce leku batean ere esaten duen bezala, Zu zara betiko apaiz Melkisedec-en ordenan.
7. Bere haragiko egunetan, othoitzak eta erreaguak oihu eta malko gogorrekin egin zituenen heriotzatik salbatu ahal zuenari, eta beldur zenean entzuna izan zen;
8. Semea bazen ere, sufritu zituen gauzengatik ikasi zuen obediencia;
9. Eta perfektu eginik, betiko salbamenaren egile egin zen berari obeditzen dioten guzientzat;
10. Jainkoak apaiz nagusi deitu zuen Melkisedeken aginduz.
11. Ceinetaz gauza asko ditugu esateko, eta errateko gogor, entzutez aspertzen zaretela ikusirik.
12. Zeren garairako irakasle izan behar zaretenean, behar duzue berriz irakasteko zeintzuk diren Jainkoaren orakuluaren lehen printzipioak; eta bihurtu dira esnearen beharra dutenak, eta ez haragi sendoak.
13. Zeren esnea erabiltzen duen oro ez da trebea zuzentasunaren hitzean, zeren haurtxoa da.
- 14 Baina haragi sendoa adin nagusi direnei dagokie, erabileragatik zentzua ongia eta gaizkia bereizteko trebatuak dituztenei ere.

6. KAPITULUA

1. Beraz, Kristoren doktrinaren printzipioak utzirik, goazen perfekzioa; ez jarritz berririko damuaren oinarria obra hiletatik, eta Jainkoarenganako fedearena,
2. Bataioen dotrinaz, eta eskuak ezartzeaz, eta hilen resurrecciónz, eta betiko juizioaz.
3. Eta hau egingo dugu, Jainkoak baimentzen badu.
4. Zeren ezinezkoa da garai batean argituak izan zirenak, eta zeruko dohaina dastatu dutenak, eta Espiritu Santuaren partaide egin zirenentzat.
5. Eta Jainkoaren hitz ona, eta etorriko den munduko botereak dastatu ditut.
6. Baldin eroriko badira, berriz berritzeko damutera; Jainkoaren Semea berriz gurutzilikatzen dutela ikusirik, eta lotsa zabalean jartzen dute.
7. Zeren bere gainean sarri edaten duen euria edaten duen lurrak, eta janzten dutenentzat egokiak diren belarrak ateratzen dituenak, Jainkoarengandik bedeinkapena hartzen du.

8. Baña arantzak eta ertzak daramatenak arbuiatu dira, eta madarikaziorako gertu dago; zeinen amaiera erre behar den.
9. Baina, maiteak, sinetsita gaude zuetaz gauza hobeak, eta salbazioan dabiltzanak, hala hitz egiten badugu ere.
10. Zeren Jainkoa ez da injustua ahazteko zuen obra eta maitasun-lanak, zeinak bere izenean erakutsi duzuen, zeren sailduerari zerbitzatu eta zerbitzatzen baituzue.
11. Eta nahi dugu zuetariko bakoitzak diligentzia bera erakus dezala itxaropenaren ziurtasun osoa azkeneraino.
12. Ez zaitezela alferrak, baizik fedez eta pazientziaz promesak heredatzen dituztenen jarraitzaileak.
13. Ecen Jaincoak Abrahami promes eguin zionean, ceren etcin zin handiagoz zin, zin çuen bere baithan.
14. Esan ziotela: Ziur bedekintuz bedekintuko zaitut, eta ugalduz biderkatuko zaitut.
15. Eta horrela, pazientziaz jasan ondoren, lortu zuen promesa.
16. Zeren gizonak egiaz zin egiten dute andiagoaz: eta konfirmazioko juramentua liskar guztien amaiera da.
17. Ceinetan, Jainkoak, promesaren oinordekoei bere aholkuaren aldaezintasuna gehiago erakutsi nahirik, berretsi zuen juramentuz.
18. Bi gauza aldaezinez, zeinetan ezinezkoa zen Jainkoari gezurra esatea, kontsolamendu sendo bat izan genezakeen, aterpe bila ihesi, gure aurrean jarritako itxaropenari atxikitzeke.
19. Zein esperantza dugu animaren aingura bezala, ziur eta irmoa, eta beloaren barnean sartzen dena;
20. Sartu zen guretzat aitzindaria den tokian, Melkisedec-en aginduaren arabera, Jesus ere apaiz nagusi egina.

7. KAPITULUA

1. Zeren Melkisedec, Salemeko errege, Jainko Gorenaren aphezak, erregeen hilketatik itzulirik Abrahami topo egin eta bedekintatu zuena;
2. Hari ere Abrahamek guzien hamarren bat eman zion; lehenik, zuzentasunaren errege, interpretazioz, eta ondoren Salemeko erregea ere, hau da, bakearen erregea;
3. Aitarik gabe, amarik gabe, ondorengorik gabe, ez egunen hasierarik, ez bizitzaren amaierarik; baina Jainkoaren Semearen antzeko egina; apaiz bizi da etengabe.
4. Begira, bada, zein andia zen gizon au, zeini Abraham patriarkak ere harrapakinarekin hamarrena eman zion.
5. Eta egiazki, Lebiren semeetakoak, apaiz kargua hartzen dutenek, legearen arabera herriaren hamarrenak hartzeko agindua dute, hau da, beren anaien artean, Abrahamen ertzetatik atera arren. :
6. Baina hetarik zenbatu ez denak, Abrahamen hamarrenak jaso zituen, eta bedekintatu zituen promesak zituena.
7. Eta kontraesan guzirik gabe, gutiago hoberena da benedikatua.
8. Eta hemen hiltzen diren gizonen hamarrenak jasotzen dituzte; baña han errezibitzen ditu, zeinen lekuko da bizi dala.
9. Eta hala erran dudanez, Lebik ere, hamarrenak jasotzen dituenak, eman zituen hamarrenak Abrahamengan.
10. Zeren oraindik bere aitaren ertzean zegoen, Melkisedecek topo egin zionean.
11. Baldin bada perfekzioa Lebitar apaizgoaren bidez (ezen haren azpian erria artu zuen legea), zer premia zen beste

- aphez bat Melkisedeken araura jaiki zedila, eta Aaronen agindura deitu ez zedin?
12. Zeren apaizgoa aldatuta, legearen aldaketa ere egin behar da.
13. Ecen gauça hauc erraiten direnac, berce leinu batena da, ceinetarik etzuen iñorc aldarean artatzen.
14. Zeren argi dago gure Jauna Judatik sortu zela; tribu hartaz Moisesek ez zuen ezer esan apaizgaitasunaz.
15. Eta are argiago da: zeren Melkisedec-en iduriko beste apaiz bat altxatzen dela.
16. Zein da egina, ez haragizko manamendu baten legearen arabera, baizik bizitza amaigabeko boterearen arabera.
17. Zeren testigantza ematen du: Zu zara betiko apaiz Melkisedeken ordenan.
18. Zeren, egiazki, aitzinean datorren manamendua deuseztatzea da, haren ahulezia eta probetxurik gabekoagatik.
19. Zeren legeak ez zuen ezer perfekturik egin, baina itxaropen hobe bat ekartzeak egin zuen; ceren bidez Jaincoarengana hurbiltzen garen.
20. Eta juramenturik gabe ezpada apaiz egin zan.
21. (Zen apaiz haiek zin egin gabe egin ziren; baina hau zin batekin esan zion: Jaunak zin egin zuen eta ez da damutuko: Zu betiko apaiz zara Melkisedec-en aginduaren arabera).
22. Hainbestez egin zen Jesus itun hobe baten berme.
23. Eta egiazki sazerdote asko ziran, zeren etzuten utzi eriotzagatik irautea.
24. Baina gizon honek, beti iraun duelako, badu sazerdote aldagaitza.
25. Argatik salbatzeko gai da haren bidez Jainkoarengana hurbiltzen direnak ere, beti bizi baita haien alde interesiorako.
26. Zeren halako apaiz nagusi bat egin zen gu, saildua, kaltegabea, kutsatu gabea, bekatarietatik bereiztua, eta zerua baino gorago egina;
27. Nork ez du egunotan behar, aphez nagusi hek bezala, sakrifizioa eskaintzeko lehenik bere bekatuengatik, eta gero erriarengatik: zeren hau egin zuen behin, bere burua eskaini zuenean.
28. Zeren legeak eritasuna duten gizonak apaiz nagusi egiten ditu; baña Legeaz geroztik izan zan juramentuzko itza, Semea egiten dau, betirako sagaratu dana.

8. KAPITULUA

1. Bada, erran ditugun gauzetatik hauxe da batura: Holako apaiz nagusi bat dugu, zeina zeruko Majestadearen tronuaren eskuinaldean ezarria;
2. Santutegiko eta egiazko tabernakuloko zerbitzaria, zeina Jaunak altxatu zuena, eta ez gizona.
3. Zeren apaiz nagusi guziak opariak eta sakrifizioak eskaintzeko agindua dago: hortaz, behar da gizon honek ere zertxobait eskaintzeko.
4. Zeren lurrean balego, ez litzateke apaiz izango, legearen arabera dohainak eskaintzen dituzten apaizak daudela ikusirik.
5. Zeinek zerbitzatzen baitute zeruko gauzen eredu eta itzalari, Moisesek Jainkoaren abisua eman zion bezala, tabernakulua egin behar zuenean: zeren, Ikusi, dio, egiten dituzula gauza guztiak mendian erakutsi dizun ereduaren arabera.

- 6 Baina orain ministerio bikainagoa lortu du, zenbateraino den aliantza hobe baten bitartekaria, zeina promesa hobeena gainean ezarria izan den.
7. Zeren lehen itun hura akatsik gabekoa izan balitz, orduan ez zen tokirik bilatuko bigarrenarentzat.
8. Zeren haiekin errua arkitzen duelako, dio: Huna, datoz egunak, dio Jaunak, Israelgo eta Judako etxearekin itun berri bat egingo dudanean.
9. Ez haien arbasoekin egin nuen itunaren arabera, eskutik hartu nituenean Egiptoko lurretik ateratzeko; zeren ez baitzituzten nere itunean jarraitu, eta ez nituen ikusi, dio Jaunak.
10. Zeren hauxe da egun horien ondoren Israelgo etxearekin egingo dudan ituna, dio Jaunak; Nere legeak ipiniko ditut haien gogoan, eta idatziko ditut haien bihotzean: eta izango naiz haientzat Jainko, eta haiek izango dira niretzat herri.
11. Eta eztute irakatsiko bakoitzak bere hurkoari, eta bakoitzak bere anaiari, esanez: Ezaguzu Jauna, zeren guztiek ezagutuko naute, txikienetik handienara.
12. Zeren errukituko naiz haien injustiziaz, eta ez naiz gehiago gogoratuko haien bekatuak eta gaiztakeriak.
13. Zelan erraiten baitu, Itun berri bat, zahartu du lehena. Orain usteltzen eta zahartzen dena desagertzeko prest dago.

9. KAPITULUA

1. Orduan, egiazki, lehen itunak ere bazituen Jainkozko zerbitzurako aginduak, eta munduko santuario bat.
2. Zeren egin zen tabernakulu bat; lehena, non zegoen argizaiola, eta mahaia eta ogiak; santutegia deitzen dena.
3. Eta bigarren beloaren ondotik, guzietarik Santuena deitzen den tabernakulua;
4. Zeñak zeuzkan urrezko errautsa, eta itun-kutxa urrez estalirik inguruan, zeinetan mana zuen urrezko eltzea, eta Aaronen makila kimua eta itun-taulak;
5. Eta haren gañean aintzazko kerubinak, miseriakordia-aulkia itzaltzen zuten; horietaz ezin dugu orain bereziki hitz egin.
6. Bada gauça hauc ordenatu ciradenean, aphezác sarthuten beti lehen tabernaculura, Iaincoaren zerbitzua burutzen.
7. Baina bigarrenean sartzen zen urtero behin bakarrik apaiz nagusia, ez odolik gabe, zeina beregatik eta jendearen akatsengatik eskaintzen zuena.
8. Espiritu Santuak aditzera ematen du, guzietarik sailduenera sartzeko bidea oraindik agertu ez zela, lehen tabernakulua zutik zegoen bitartean.
9. Zein zen ordurako figura bat, zeinetan opariak eta sakrifizioak eskaintzen baitzituzten, zerbitza egiten zuena perfektu egin ezin zuena, kontzientziari dagokion bezala;
10. Zeñak bakarrik gelditu ziran jakietan eta edarietan, eta hainbat garbiketetan, eta haragizko ordenantzak, erreformaren denporora arte.
11. Baña Kristo ethorririk etorriko den gauza onen aphez nagusitzat, tabernakulu andiago eta perfektuago baten bidez, ez eskuz eginik, erran nahi baita, ez eraikin hunetarik;
12. Ezta akerren eta zekorren odolaz, baizik bere odolaz sartu zen behin leku santuan, guregatik betiko erredentzioa lortu zuelarik.

13. Zeren baldin zezenen eta ahuntzen odolak, eta txekorren errautsak kutsatua ihintzatuz, haragia garbitzeko saildu egiten badu;
14. Zenbat geiago Kristoren odolak, zeinak betiko Espirituaren bidez bere burua Jainkoari makurik gabe eskaini zion, garbituko du zuen kontzientzia obra hiletatik Jainko bizia zerbitzatzeko?
15. Eta horregatik da itun berriaren bitartekaria, herioaz, lehen itunaren pean izan ziren transgresioen erredentziorako, deitzen direnek betiko herentziaren promesa jaso dezaten.
16. Zeren testamentua den lekuan, nahitaez izan behar da testamentugilearen heriotza ere.
17. Zeren testamentuak indarra du gizonak hil ondoren: bestela ez du indarrik testamentugilea bizi den bitartean.
18. Hortaz, ez zen lehen testamentua odolik gabe eman.
19. Zeren Moisesek agindu guziak legearen arabera herri guziari erran zizkionean, artu zituen zekorren eta ahuntzen odola, urarekin, eta gorrizko artilearekin, eta hisopoarekin, eta ihintzatu zuen liburua eta herri guztia.
20. Esaten ziotela: Au da Jainkoak agindu dizuen itunaren odola.
21. Gainera, odolez ziprztindu zituen tabernakulua eta ministerioko ontzi guztiak.
22. Eta ia gauza guztiak odolez garbituak dira lege; eta odol isuririk gabe ez da barkazorik.
23. Beharrezkoa zen, beraz, zeruko gauzen ereduak hauekin garbitzea; baina zeruko gauzak beraiek hauek baino sakrifizio hobeekin.
24. Zeren Kristo ez da sartu eskuz eginiko leku santuetan, egiazkoen irudiak baitira; baina zerura bera, orain guregatik Jainkoaren aitzinean agertzeko.
25. Ezta oraino bere burua sarri eskaini dezala, apaiz nagusia urtero besteen odolarekin sartzen den bezala;
26. Zeren bada askotan sufritu behar zuen munduaren fundaziotik: baina orain behin munduaren azkenaldian agertu da bekata kentzeko bere buruaren sakrifizioaz.
27. Eta gizonei behin hiltzeko ezarria den bezala, baina honen ondoren juizioa.
28. Beraz, Kristo behin eskeini zen askoren bekatuak eramateko; eta haren bila dabiltzanei bekatu gabe agertuko zaie bigarren aldiz salbaziorako.

10. KAPITULUA

1. Zeren legeak etorriko diren gauza onen itzala duelarik, eta ez gauzen irudia bera, ezin ditu inoiz urtez urte eskaintzen zituzten sakrifizio horiekin etengabe egin horretara iristen direnak.
2. Ezen orduan etzitekete eskaintzeari utziko? zeren behin garbitutako adoratzailak ez zutela bekatuaren kontzientzia gehiago izan.
- 3 Baina sakrifizio horietan, urtero bekatuez berriro oroitzen da.
4. Zeren ezin baita zezenen eta ahuntzen odolak bekatuak kentzea.
- 5 Hargatik mundura ethorri denean, dio, Sakrifizio eta oparirik ez duzu nahi, baina gorputz bat prestatu nauzu.
6. Erre-oparietan eta bekatuagatiko sakrifizioetan ez duzu atsegin izan.
7. Orduan erran nuen: Huna, nator (liburuko liburukian nitaz idatzia dago) zure borondatea egitera, oi Jainkoa.

8. Goian esan zuenean: Sakrifiziorik eta oparirik, erre-oparirik eta bekatuagatiko oparirik ez zenituen nahi, eta ez zenuten atsegin izan; legeak eskaintzen dituenak;

9. Orduan esan zuen: Huna, zure borondatea egitera nator, o Jainkoa. Lehena kentzen du, bigarrena ezarri dezan.

10. Zein borondatez sainduak gara Jesu-Kristoren gorputzaren eskaintzaz behin betiko.

11. Eta apaiz guziak egoten dira egunero zerbitzatzen eta sakrifizio berberak sarritan eskeintzen, zeinak sekula bekatuak kendu ezin dituztenak.

12. Baina gizon au, bekatuengatik betiko sakrifizio bat eskaini ondoren, eseri zen Jainkoaren eskuinaldean;

13. Hemendik aurrera itxaroten du bere etsaiak bere oinen aulki bihurtu arte.

14. Zeren ofrenda bakarrarekin perfekzionatu baititu betirako santutuak.

15. Zeren Espiritu Santua ere testimonio da guretzat: zeren lehen erran zuen ondoren,

16. Hau da egun horien ondoren hekiekin egingo dudana, dio Jaunak: Nire legeak jarriko ditut haien bihotzean, eta haien gogoan idatziko ditut;

17. Eta haien bekatuak eta gaiztakeriak ez ditut gehiago gogoratuko.

18. Bada, hauen barkamena den lekuan, ez dago bekatuagatiko eskaintza gehiago.

19. Bada, anayek, ausardia izanik, Jesusen odolaz sainduenera sartzeko.

20. Bide berri eta bizi baten bidez, zeina guretzat sagaratu duen, beloaren bidez, hots, bere haragia;

21. Eta Jainkoaren etxearen gain apaiz nagusi bat izatea;

22. Hurbil gaitezen egiazko bihotzez fedearen ziurtasun osoz, gure bihotzak konzientzia gaiztotik zipriztinduak, eta gure gorputzak ur garbiz garbiturik.

23. Eutsi diezaigun geure fedearen profesioa ukitu gabe; (Leial baita agindu zuena);

24. Eta kontsidera gaitezen elkarri maitasunera eta obra onetara eragiteko.

25. Ez utzi gabe geure buruak elkartzea, batzuen modua den bezala; bainan elkar exhortatzen: eta are gehiago, eguna hurbiltzen ikusten duzuen heinean.

26. Zeren baldin borondatez bekatu egiten badugu egiaren ezagutza jaso ondoren, ez da geiago sakrifiziorik geratzen bekatuengatik.

27. Bainan juizioaren billatze beldurgarri bat, eta suaren haserrea, arerioak irentsiko dituen.

28. Moisesen legea mespretxatzen zuena errukirik gabe hil zen bizpahiru lekukoren menpe.

29. Zenbat zigor handiagoz, uste duzue, merezi izango dela, Jainkoaren Semea oinetan zapaldu duenak, eta santutu izan den itunaren odola, gauza gaiztotzat hartu duenak, eta gaiztakeria egin duenak. Graziaren izpiritua?

30. Ezen ezagutzen dugu erran duena: Mendekua ene dagokida, nik ordainduko dut, dio Jaunak. Eta berriro: Jaunak bere herria epaituko du.

31. Gauza beldurgarria da Jainko biziaren eskuetan erortzea.

32. Orhoit zazue, orde, lehengo egunak, zeinetan, argitu ondoren, sufritu zenduten atsekabeen borroka andi bat;

33. Neurri batean, irainez eta atsekabeez begirale bihurtu zineten bitartean; eta hein batean, hala erabiltzen zirenen lagun egiten zaretan bitartean.

34. Zeren urrikaldu zenuten nere loturetan, eta poz-pozik hartu zenuten zuen ondasunen harrapaketak, zeuen baitan jakiten zenutela zeruan duzuela ondasun hobia eta iraunkorra.

35. Ez urrundu beraz zuen konfiantza, zeñak sari ordain handia duen.

36. Ecen pazientziaren behar duçue, Iaincoaren borondatea eguin duçuenen, promessa recebi deçaquençat.

37. Ecen oraino dembora gutibat, eta ethorriren dena ethorriren da, eta etzaite geldituko.

38. Bada, justuak fedez biziko dira: baina nehork atzera egiten badu, ene arimak ez du atsegin izango.

39. Baina gu ez gara galbidera itzultzen diren horietakoa; arimaren salbaziorako sinesten dutenak baizik.

11. KAPITULUA

1. Fedea da itxaroten diren gauzen substantzia, ikusten ez diren gauzen froga.

2. Zeren hartaz zaharrek berri ona lortu zuten.

3. Fedearen bidez ulertzen dugu munduak Jainkoaren hitzaz osatuak izan zirela, horrela ikusten diren gauzak ez zirela agertuko diren gauzetatik egin.

4. Fedeaz Abelek Jainkoari Kainek baino sakrifizio bikainago bat eskaini zion, zeinen bidez egiazkoa zela testigantza lortu zuen, Jainkoak bere dohainen testigantza ematen zuela: eta hartaz hilda oraindik mintzo da.

5. Fedeaz Enok itzularazi zuten, ez zezan heriotzea; eta ez zen aurkitu, Jainkoak itzularazi baitzuen: zeren itzuli baino lehen zuen testigantza hau, Jainkoari atsegin zuelako.

6. Baina federik gabe ezin da hura atsegin egitea: zeren Jainkoarengana datorrenak sinistu behar du hura dela, eta hura billatzen dutenen sari dela.

7. Fedez Noek, oraindik ikusi gabeko gauzez Jainkoak ohartarazirik, beldurrez hunkiturik, arka bat prestatu zuen bere etxea salbatzeko; zeñaz kondenatu zuen mundua, eta egin zen fedez den zuzentasunaren heredero.

8. Fedeaz Abrahamek, oinordetzatzat hartu behar zuen toki batera dei egin zuenean, obeditu zuen; eta irten zan, nora joan zan jakin gabe.

9. Fedeagatik bizi izan zen promeseko lurrean, herrialde arrotz batean bezala, Isaak eta Jakobekin tabernakuluetan egonik, berarekin promesa beraren oinordeko zirenak.

10. Zeren zimenduak dituen hiriaren bila zebilen, zeinen eraikitzaile eta egile Jainkoa baita.

11. Fedearen bidez ere Sarak ere indarra hartu zuen hazia uzteko, eta adingabea erditu zuen, zeren agindu zuena leialtzat jo zuen.

12. Horregaitik, batatik ere sortu zan, eta bera illak bezela, zeruko izarrak ugariak bezela, eta itxas ertzean dagoan hondarra bezela.

13. Hauek guziak fedean hil ziren, promesak jaso gabe, baina urrutitik ikusirik, eta haietaz konbentzitu eta besarkatu zituzten, eta aitortu zuten arrotzak eta erromesak zirela lurrean.

14. Zeren holako gauzak esaten dituztenek argi eta garbi esaten dute aberria bilatzen dutela.

15. Eta egiazki, gogoan izan balira nondik atera ziren herrialde hartaz, itzultzeko aukera izango zuten.

16. Baña orain nai dute herrialde hobe bat, au da, zerukoak: orgatik Jainkoa ez da lotsatzen beren Jaungoikoa deitzeaz: zeren erri bat prestatu die.

17. Fedez Abrahamek, probatua izan zenean, ofrezitu zuen Isaak: eta promesak jaso zituenak bere seme bakarra eskaini zuen.

18. Zeñataz erran zan: Isaakengan deituko da zure hazia;

19. Iainkoak, hilen artetik ere, piztu ahal izan zuela konturatzen zen; nondik ere hartu zuen irudi batean.

20. Fedeaz, Isaakek bedeinkatu zituen Jakob eta Esau etorriko diren gauzez.

21. Fedeaz Jakobek, hilzorian zegoela, bedeinkatu zituen Joseren seme biak; eta gurtzen zuen, bere makila-gainean makurtuta.

22. Fedeaz, Josek, hil zenean, aipatu zuen Israelgo semeen alde egiteaz; eta bere hezurrei buruz agindua eman zuen.

23. Fedeaz Moises, jaio zenean, ezkutatu zen hirur hilabetez bere gurasoengandik, ikusi baitzuten ume egokia zela; eta ez ziren erregeren manamenduaren beldur.

24. Fedeaz, Moisesek, urteak heldu zirenean, ez zuen Faraoiaren alabaren seme deitzeari;

25. Jainkoaren herriarekin atsekabea sufritzea nahiago, bekatuaren atseginez denbora batez gozatzea baino;

26. Kristoren laidoa Ejiptoko altxorrek baino aberastasun handiagotzat harturik: zeren errespetua zuen sariaren ordaina.

27. Fedez utzi zuen Egipto, erregearen haserrearen beldurrik gabe: zeren jasan zuen, ikustezina dena ikustean bezala.

28. Fedearen bidez, Pazkoa eta odola zipriztindu zituen, lehen-semeak suntsitzen zituenak uki ez zezan.

29. Fedeagatik igaro ziren Itsaso Gorria lehorra bezala, egiptoarrek egin nahi zutena ito ziren.

30. Fedez, Jerikoko harresiak erori ziren, zazpi egun inguru inguratu ondoren.

31. Fedez Rahab emagaldua ez zen galdu sinistu ez zutenekin, espioiak bakean jaso zituenean.

32. Eta zer gehiago esango dut? izan ere, denborak huts egingo ninduke Gedeon, eta Barak, eta Sansoni eta Jeftei buruz esateko; Dabidez, eta Samuelez, eta profetez ere bai.

33. Sinesmenez erreinuak menderatu zituzten, zuzentasuna egin zuten, promesak lortu zituzten, lehoien ahoa itxi zuten.

34. Suaren bortizkeria itzali zuten, ezpataren ertzetik ihes egin zuten, ahuldadetik sendotu ziren, borrokan ausart bihurtu ziren, atzerritarren gudarosteetatik ihes egin zuten.

35. Emakumeek beren hilak biziberritu zituzten: eta beste batzuk torturatuak izan ziren, salbazioa onartu gabe; pizkunde hobe bat lor zezaten:

36. Eta beste batzuek epaitu zituzten iseka eta azote krudelez, bai, baita lokarriez eta kartzelaz ere.

37. Harrikatuak izan ziren, zerratuak, tentatuak, ezpataz hilak: ardi-larruz eta ahuntz-larruz ibiltzen ziren; behargabe, atsekabe, tormentatu;

38. Mundua ez zen merezi, basamortuetan, mendietan, eta lurreko zuloetan eta kobazuloetan ibiltzen ziren.

39. Eta hauc guciac, fedearen bidez promessa ona lorturic, etzuten promesa artu.

40. Iainkoak gauza hoberik eman baitigu, gu gabe ezin perfektuak izan daitezen.

12. KAPITULUA

1. Argatik ikusirik gu ere ain lekuko hodei andiarekin inguraturik gaudela, alde batera utzi ditzagun pisu guziak,

eta ain aise inguratzen gaituen bekatua, eta ibil gaitzen pazientziarekin aitzinean jartzen zaigun lasterketara.

2. Gure fedearen egile eta amaitzaile den Jesusengana begira jarririk; zeinak bere aurrean jarritako pozagatik jasan zuen gurutzea, lotsa gutxietsiz, eta Jainkoaren tronuaren eskuinaldean jarria da.

3. Ezen bekhatoreen kontrako kontraesanak jasan zituen bekatariak bere buruaren kontra jasan zuena, ez zaitzatela nekatu eta ahuldu zure gogoetan.

4. Oraindik ez zarete odolari aurre egin, bekatuaren aurka borrokatzen.

5. Eta ahaztu duzue seme-alabei bezala mintzo zaizuen exhortoa: Ene semea, ez dezazula mespretxatu Jaunaren kastigazioa, ez ahitu beragatik mehatxatzen zarenean.

6. Zeren launak maite duena zigortzen du, eta errezebizen dituen seme guziak azotatzen ditu.

7. Jasantzen baduzue zigorra, Jainkoak semeekin bezala tratatzen zaituzte; zeren zer seme da aitak zigortzen ez duena?

8. Baina baldin gaitzik gabe bazarete, zeinetan guziak parte hartzen diren, orduan zarete bastardoak, eta ez semeak.

9. Gehiago ere izan ditugu gure haragiko aitak zuzendu gintuztenak, eta begirunea eman genien: ez al gera askoz hobeki izpirituen Aitaren menpe egon eta biziko?

10. Zeren egiazki egun gutxi batzutan kastigatu gintuzten beren nahiaren arabera; baina hura gure probetxurako, haren saindutasunaren partaide izan gaitzen.

11. Oraingo kastigaziorik ez da alai denik iduri, baizik eta atsekabea: hala ere, gerora zuzentasunaren fruitu baketsua ematen die horrela gauzatzen direnei.

12. Hargatik altxa itzazu zintzilik dauden eskuak, eta belaun ahulak;

13. Eta egin bide zuzenak zure oinentzat, herren dena bidetik aldendu ez dadin; baña senda bedi.

14. Jarrai ezazu bakea gizon guztiekin, eta saindutasuna, zeina gabe inork ez baitu ikusiko Jauna.

15. Begiratu, nehork Jainkoaren gratiaz galdu ez dezan; Ez zaitzatela sortu mingotsaren sustrairen batek kezkatu, eta horrela asko kutsa ez daitezen;

16. Ez dadila izan Esauk bezelako lizunkeriari, edo profanorik, bere jaiotza-eskubidea saldu zuen janari puska baten truke.

17. Zeren badakizue nola gero, bedeinkapena heredatu nahi zuenean, baztertua izan zen: zeren etzuen damutzeko tokirik aurkitu, nahiz eta malkoz arretaz bilatu.

18. Zeren ez zarete ethorri ukitu litekeen mendira, eta suarekin erre zena, ez iluntasunera, eta iluntasunera, eta ekaitzetara.

19. Eta turuta-hotsa, eta hitzen boza; Entzuten zuten bozak othoitz egin zuten hitza ez zitzaientz gehiago esan.

20. Ezen ezin izan zuten jasan agindutakoa, eta piztia batek mendia ukitzen badu, harrikatua izango da, edo dardoz zeharkatuko dute.

21. Eta hain ikaragarria zen ikuspena, non Moisesek esan zuen: Ikaragarri beldur naiz eta dardar egiten dut:)

22. Zuek, ordea, Siongo mendira, eta Jainko biziaren hirira, zeruko Jerusalemara, eta aingeru-talde kontaezin batera.

23. Zeruan idatzita dauden lehen-semeen biltzar orokorrari eta Eliziari, eta guztien Juez Jainkoari, eta perfektu egin diren zuzenen espirituei.

24. Eta Jesusi itun berriaren bitartekariari, eta ihintzazioko odolari, Abelen bano gauza hobeak esaten dituenari.

25. Begira ez dezazuen ukatu hitz egiten duenari. Izan ere, lurrean mintzatu zena ukatu zutenak ihes egin ez balute, are gehiago ez dugu ihes egingo, zerutik mintzo denari urruntzen bagara.
26. Zeinen bozak bada astindu zuen lurra: baina orain hitzeman du, zioela: Berriz ere ez dut lurra bakarrik astintzen, baizik zerua ere.
27. Eta hitz honek, berriz ere, adierazten du astintzen diren gauzak, eginak bezala, kentzea, astindu ezin diren gauzak gera daitezen.
28. Hargatik, hunkitu ezin den erreinu bat jasotzen dugularik, izan dezagun grazia, zeñaz zerbitzatuko baitugu Jainkoaren begirunez eta Jainkozko beldurrez.
29. Zeren gure Jainkoa su erregarria baita.

20. Bada, bakearen Jainkoa, betiko itunaren odolaren bitartez, gure Iauna Jesus, ardien artzain handi hura, hilen artetik itzuli zuena,
21. Egin egizue obra on guzietan bere borondatea egiteko, zuen baitan bere begietan atsegina dena eginez, Jesukristoren bitartez; hari izan bedi aintza sekula mendeetan. Amen.
22. Eta othoitz eguiten drauquet, anayeác, jasan dezaçuela exhortaco hitza: ecen scribatu drauquet letra bat hitz gutitan.
23. Badakizue, gure anaia Timoteo aske gelditu dela; norekin, laster etortzen bada, ikusiko zaitut.
24. Salutatatu itzazue zuen agintaritza duten guziak, eta saildu guziak. Italiakoek agurtzen zaituzte.
25. Grazia zuek guziekin. Amen.

13. KAPITULUA

- 1 Segi bedi senide-maitasunak.
2. Ez zaitezte ahortzi arrotzak artatzen: zeren hortaz batzuek aingeruak ezustean hartu dituzte.
3. Oroitu zaitezte lotuak daudenak, haiekin lotuak bezala; eta atsekabeak jasaten dituztenak, zeuek ere gorputzean zaretela.
4. Ezkontza guzietan ohoragarria da, eta ohea zikindu gabea: baina Jainkoak epaituko ditu prostitutariak eta adulterioak.
5. Izan bedi zure solasa gutiziarik gabe; eta kontent zazue dituzuen gauzekin: zeren erran baitu: Ez zaitut sekula utziko, ez utziko.
6. Ausarki erran dezagun: Jauna da nire laguntzailea, eta ez naiz beldurtuko zer egingo didan gizonak.
7. Orhoit zazue zuek agintzen dutenez, Jainkoaren hitza erran dizutenak: zeinen fedea jarraitzen baitute, beren elkarrizketaren amaieran kontuan hartuta.
8. Jesukristo bera atzo, eta gaur, eta sekulako.
- 9 Ez zaitezte eraman doktrina anitz eta arraroekin. Zeren ona da bihotza graziaz sendotzea; ez haragiekin, bertan okupatu direnei mesederik ez dietenak.
10. Aldare bat dugu, zeina ez dute jateko eskubiderik tabernakulua zerbitzatzen dutenek.
11. Zeren apaiz nagusiak bekatuagatik santutegira ekartzen dituen piztia horien gorpuak, kanpalekutik kanpo erre dira.
12. Argatik Jesusek ere, bere odolaz erria santu zezan, sufritu zuen atletik kanpo.
13. Ilki gaitzen, bada, harengana kanpalekutik kanpo, haren iraina eramanez.
14. Zeren hemen ez dugu hiri iraunkorrik, baina etorriko den bat bilatzen dugu.
15. Hargatik, bada, eskain diezaiogun Jainkoari laudoriozko sakrifizioa etengabe, hau da, gure ezpainen fruitua bere izenari eskerrak ematea.
16. Bainan ongi egitea eta komunikatzea ez aztu: zeren holako sakrifizioekin Jainkoa atsegin du.
17. Obeditu itzazue zuen agintaritza dutenei, eta menperatu zaitezte: zeren zuen arimek zaintzen dietek, kontuak eman behar dituztenek bezala, pozarekin egin dezaten, eta ez atsekabearekin: zeren hori ez da probetxurik.
18. Othoitz egizue guregatik: zeren uste baitugu kontzientzia ona dugula, gauza guzietan zintzo bizitzeko prest.
19. Baina othoizten drauquet hobe deçaçuela au, lenago itzul nadinçat.

James

1. KAPITULUA

1. Jakue, Jainkoaren eta Jesukristo Jaunaren zerbitzaria, barreiatu dauden hamabi leinuei, agurra.
2. Ene anaiak, konta ezazue poz guzia tentazio ezberdinetan erortzen zaretenean;
- 3 Jakinik hau, zuen fedearen probatzeak pazientzia eragiten duela.
- 4 Baina izan bedi pazientzia haren obra perfektua, perfektu eta osorik izan zaitezten, ezer faltarik gabe.
5. Zuetarik norbaitek jakinduria falta badu, eska beza Jainkoari, zeinak gizon guztiei zabaltasunez ematen diena, eta eztu gaitzetsi; eta emanen zaio.
- 6 Baina eska beça fedez, ezer ez dudarik gabe. Zeren dabilena, haizeak bultzatuta eta jaurtitako itsasoko olatua bezalakoa da.
- 7 Ecen ez beça guiçon harc uste Jaunaren gauçaric recebituren duela.
- 8 Gizon bikoitza ezegonkorra da bere bide guztietan.
9. Poztu bedi beheko anaia goratua baita;
10. Aberatsak, berriz, apaltzen den horretan, zeren belarlore bezala igaroko baita.
11. Zeren eguzkia ez da lenago irtengo bero errearekin, baina ihartu du belarra, eta haren lorea erortzen da, eta haren itxurako grazia galtzen da: halaber, aberatsa ere galduko da bere bideetan.
12. Dohatsua da tentazioa jasaten duen gizona: zeren probatua denean, artuko du biziko koroa, zeina Jaunak bera maite dutenei agindu diena.
13. Nehork ez dezala erran tentazioan denean: Ni naiz tentatua Jainkoarengandik: zeren Jainkoa ezin da gaiztakeriaz tentatu, ez du inor tentatzen.
14. Bainan gizon bakoitza tentatzen da, bere gutiziaz erakarri eta erakartzen denean.
15. Orduan gutiziak konzebitu duenean, bekata sortzen du: eta bekatuak, bukatu denean, eriotza sortzen du.
16. Ez oker, ene anaia maiteak.
- 17 Dohain on oro eta dohain perfektu oro goitik dira, eta jaisten dira argien Aitagandik, zeinekin ez baita aldagarritasunik, ez bihurtzeko itzalik.
18. Bere borondatez sortu gaitu egiazko hitzarekin, bere izakien lehen fruitu moduko bat izan gaitzen.
19. Argatik, ene anaia maiteak, guzia bizkor izan bedi entzuteko, motel hitz egiteko, motel asarrerako.
20. Zeren gizonaren haserreak ez du Jainkoaren zuzentasuna egiten.
21. Argatik kendu itzazu zikinkeria eta gaiztakeriaren soberan guziak, eta artu ezazue dometasunarekin txertatutako hitza, zeina zuen arima salbatzeko gai dena.
- 22 Baina zarete hitzaren egile, eta ez bakarrik entzule, zeuen buruak engainatzen.
- 23 Ecen baldin norbait baldin bada hitza entzule, eta ez eguile, bere beguitharte naturala beira batean ikusten duen guiçonaren antzekoa da.
24. Zeren bere burua ikusten du, eta bere bidetik doa, eta berehala ahazten du nolako gizona zen.
25. Bainan askatasunaren Lege perfektua begiratzen duenak, eta hor jarraitzen duen, ez dela entzule ahortzi,

baizik obraren egile, gizon hau bedeinkatua izango da bere obran.

26 Baldin çuen artean nehor erlijiosoa dela iduritzen badu, eta eztu bere mihia kentzen, baina bere bihotza enganatzen badu, alferrik da gizon honen erlijioa.

27. Erlijio garbia eta Jainko eta Aitaren aitzinean kutsatu gabea hau da: aita-orbei eta alargunei beren atsekabeen bisitatzea, eta bere burua mundutik orban gabe gordetzea.

2. KAPITULUA

1. Ene anaiak, ez izan Jesukristo gure Jaunaren, aintzazko Jaunaren federik, pertsonaekiko.
2. Zeren zure batzarrera ethorten bada gizon bat urrezko eraztun batekin, jantzi ederrekin, eta pobre bat ere soineko gaiztoarekin sartzen bada;
3. Eta errespetua daukazue alaizko jantzia daramana, eta erraiten diozue, Eseri zaitez hemen leku on batean; eta esan behartsuei: Zu egon zaitez, edo eseri hemen nire oinen aulkipean.
4. Ez al zarete, bada, zeuen baitan partzialak, eta pentsamendu gaiztoen juje bihurtu zarete?
5. Entzun, ene anaia maiteak, Jainkoak ez al ditu aukeratu mundu honetako pobreak fedean aberatsak, eta bera maite dutenei agindu dien erreinuaren herederoak?
6. Baina zuek pobreak mespretxatu dituzue. Aberatsek ez zaituzte zapaltzen eta auzitegien aitzinean erakartzen?
7. Ez al dute blasfematzen zuek deitzen zaituzteten izen digno hura?
8. Eskrituraren arabera errege-legea betetzen baduzue, maite duzu zure hurkoa zeure burua bezala, ongi egiten duzue.
9. Baina baldin pertsona bati begirunetik badezue, bekatu egiten duzue, eta lege sinetsita zaudete transgressore bezala.
10. Zeren lege guzia beteko duena, eta puntu batean ofensatuko duena, guzien errua da.
11. Zeren erran zuenak, Ez egin adulteriorik, erran zuen ere: Ez hil. Bada adulteriorik egiten ez baduzu, baina hiltzen baduzu, legearen hausle bihurtu zara.
12. Hala mintzazue, eta egizue, askatasunaren lege juzgatuko direnek bezala.
13. Zeren errukirik gabeko juizioa izango du, errukirik egin ez duena; eta errukia poztzen da epaiketaren aurka.
14. Zertarako balio du, ene anaiak, norbaitek fede duela eta obrak ez dituela esan arren? fedeak salba al dezake?
- 15 Anaia edo arreba biluzik eta eguneroko janaririk gabe badago,
16. Eta zuetako batek erraten zien: Zoaz bakean, berotu zaitezte eta bete zaitezte; hala ere, ez diezue ematen gorputzerako behar diren gauzak; zer irabazi du?
17. Hala ere fedea, baldin obrak ez baditu, hil da, bakarrik izanik.
18. Bai, gizon batek esan dezake: Zuk daukazu fedea, eta nik badiut obrak: erakutsiezadazu zure fedea zure obrekin gabe, eta nik erakutsiko dizut nere fedea ene obrekin.
19. Uste duzu Jainko bat dela; ongi egiten duzu: deabruak ere sinesten du, eta dardar egiten dute.
20. Baña jakingo al duk, gizon alferrik, egintzarik gabeko fedea hil dela?
21. Ez al zen gure aita Abraham obretan justifikatu, bere semea Isaak aldarean eskaini zuenean?

22. Ikusten al dezu nola fedeak bere obretan egin zuen, eta obrez egin zen fedeak?
23. Eta bete zen Scriptura, zera dioena: Abrahamek Jainkoaren sinetsi zuen, eta zuzentasunagatik iputatua izan zen, eta Jainkoaren Adiskidea deitzen zen.
24. Ikusten duzue bada nola obrez justifikatzen den gizona, eta ez fedez bakarrik.
25. Era berean, Rahab emaztegaia ez al zen obrez justifikatu, mandatariak hartu eta beste bide batetik bidali zituenean?
26. Ecen nola espiritu gabe gorputza hil da, hala obrarik gabe fedeak ere hil da.

3. KAPITULUA

1. Ene anayek, etzaitezela maisu asko, jakinik kondena andiagoa artuko dugula.
2. Zeren gauza askotan guziak ofenditzen ditugu. Norbaitek hitzez ofensa egiten ez badu, gizon perfektua da, eta gorputz osoa hesitzeko ere gai da.
3. Huna, zaldien ahoan puskak jartzen ditugu, guri obedi ditzaten; eta haien gorputz guztiari buelta ematen diogu.
4. Begira, bada, ontziak, hain handiak izan arren, eta haize bortitzak eramanak, helmuga txiki batekin itzultzen dira, gobernatzaileak nahi duen tokira.
5. Hala ere mihia da kide txikia, eta gauza andiak harrotzen ditu. Hara, zein gauza handia pizten duen su txiki batek!
6. Eta mihia da su bat, gaiztakeriazko mundua: hala da mihia gure kideen artean, non gorputz osoa kutsatzen baitu, eta sutan jartzen baitu naturaren bidea; eta infernuko sutan dago.
7. Zeren abere mota guziak, eta txoriak, eta sugeak, eta itsasoko gauzenak, otzanak dira, eta otzantuak izan dira gizakiak.
8. Baina mihia ezin du nehork otzan; gaitz gaizto bat da, pozoi hilgarritz betea.
9. Honekin bedeinkatzen dugu Iainkoa, Aita; eta horrekin madarikatzen ditugu gizonak, Jainkoaren antzera eginak.
10. Aho beretik irteten dira bedeinkazioak eta madarizioak. Ene anaiak, gauza hauek ez lukete horrela izan behar.
11. Iturri batek igortzen al du leku berean ur gozoa eta mingotsa?
12. Ene anaiak, pikondoak eman ditzake oliba-baiak? bai mahatsondoa, pikuak? beraz, ezin du iturriarik ur gazia eta freskoa eman.
13. Nor da zuen artean jakintsu eta jakintzaz betea? Erakuts ditzala solasaldi onetik bere obrak jakituriko emetasunarekin.
14. Baina baldin inbidia eta liskar latzak badituzue zuen bihotzetan, ez gloria zaitezte, eta ez gezurrik egin egiaren aurka.
15. Jakinduria hau ez da goitik jaisten, baina lurrekoa, sentsuala, deabruzkoa da.
16. Zeren bekaizkeria eta liskarra dagoen lekuan, nahasmena eta obra gaizto oro dago.
17. Bainan goitik den zuhurtzia lehenik garbia da, gero bakezkoa, leuna, eta othoitzeko erraza, miseriakordiaz eta fruitu onez betea, partzialtasunik gabe eta hipokrisiarik gabe.
18. Eta zuzentasunaren fruitua ereiten da bakean egiten dutenen bakean.

4. KAPITULUA

1. Nondik datoz zure artean gerrak eta burrukak? Ez ote dira hemendik, zure gurariatatik ere, zure kideetan guda egiten dutenak?
2. Desiratzen duzue, eta ez daukazue: hiltzen duzue, eta eduki nahi duzue, eta ezin duzue lortu: borrokan eta gerlatzen duzue, baina ez duzue, eskatzen ez baituzue.
3. Eskatzen duzue, eta eztuzue arbitzen, zeren gaizki eskatzen baituzue, zeuen gurariatari kontsumi dezazuen.
4. Adulteroak eta adultereak, ez al dakizue munduaren adiskidetasuna Jainkoarekiko etsai dela? Munduaren adiskide izan nahi duena, beraz, Jainkoaren etsaia da.
5. Uste duzue Eskriturak alferrik erraiten duela: Gudan bizi den izpirituak bekaiztiak nahi ditu?
6. Bainan grazia geiago ematen du. Hargatik dio: Jainkoak harroei aurre egiten die, baina grazia ematen die xumeei.
7. Jainkoaren menpe egon zaitezte beraz. Deabruari aurre egin, eta ihes egingo du zuregandik.
8. Hurbildu zaitez Jainkoarengana, eta hurbilduko da zuregana. Garbitu eskuak, bekatariorik; eta garbitu ezazute zuen bihotzak, gogo bikoitza.
9. Zaindu zaitezte, eta negar egin, eta negar egin: bihur bedi zure irria dolu bihurtu, eta zure poza astun.
10. Umil zaitezte Jaunaren aitzinean, eta hark altxatuko zaituzte.
11. Ez esan bata besteari gaiztakeria, anaiak. Bere anaia gaizto esaten duenak, eta bere anaia juzgatzen duenak, gaizto esaten du legeaz, eta legea juzgatzen du: baina zuk legea juzgatzen baduzu, ez zara legearen betetzalea, jujea baizik.
12. Bada lege-egile bat, salbatzeko eta galtzeko gai dena: nor zara zu bertze bat juzgatzen duzuna?
13. Zoazte orai, erraiten duzuenok, gaur edo bihar sartuko gara halako hiri batera, eta han iraungo dugu urtebetez, eta erosi eta saldu, eta irabazia lortuko dugu.
14. Eta ez dakizue zer izango den biharamunean. Zertarako zure bizitza? Lurrin bat ere bada, denbora gutxian agertzen dena, eta gero desagertzen dena.
15. Zeren erran bear dezute: Jaunak nahi badu, biziko gera, eta egingo dugu hau edo hura.
16. Baina orai pozten zarete zuen harrokeriaz: gaiztoa da halako bozkario guzia.
17. Beraz, ongi egiten dakienari, eta egiten ez duenari, bekaturia da.

5. KAPITULUA

1. Zoazte orai, aberatsok, negar egin eta oihi egin ezazute zuen gaina etorriko diren zuen miseriengatik.
2. Zure aberastasunak ustelduak dira, eta zure jantziak motelak dira.
3. Zure urrea eta zilarra hondatuta daude; eta haien herdoila izango da zure kontrako lekuko, eta zure aragia jango du sua bezala. Azken egunetarako altxorak bildu dituzue elkarrekin.
4. Huna, zure soroak bildu dituzten langileen alokairua, iruzurrez gordea izan dena, oihi egiten du: eta bildutakoen oihiak sartu dira Sabaoth Jaunaren belarrietara.
5. Atseginez bizi izan zarete lurrean, eta hutsalak izan zarete; elikatu duzue zuen bihotzak, sarraski egun batean bezala.

6. Zintzoak kondenatu eta hil dituzue; eta ez dizu erresistitzen.
7. Izan zaitezte bada pazientzia, anaiak, Jaunaren etorrera arte. Begira, laborariak lurreko fruitu preziatua itxaroten du, eta pazientzia luzea dauka, goiz eta azken euria jaso arte.
8. Izan zaitezte zuek ere pazientzia; sendotu zure bihotzak: zeren Jaunaren etorrera hurbiltzen baita.
9. Ez zaitezte bata bestearen kontra, anaiak, gaitzetsi, kondenatuak izan ez daitezen: huná, jujea ate aurrean dago.
10. Hartu, ene anaiak, Jaunaren izenean mintzatu diren profetak, sufrimenduaren eta pazientiaren adibidetzat.
11. Huna, zorionsutzat hartzen ditugu irauten dutenak. Entzun duzue Joben pazientziaz, eta ikusi duzue Jaunaren amaiera; Jauna oso errukigarria dela, eta erruki samurkoa.
12. Baña gauza guzien gañetik, ene anaiak, ez zin egin, ez zeruaz, ez lurraz, ez bertze juramentuz: baña izan bedi zuen bai; eta zure eza, ez; kondenazioan eror ez zaitezten.
13. Zuen artean inor afligitua al dago? otoitz egin dezala. Ala alai? kanta dezala salmoak.
14. Gaixorik al dago zuen artean? dei dezala elizako zaharrei; eta otoitz egin dezatela, Jaunaren izenean olioiz gantzutuz:
15. Eta fedearen otoitzak salbatuko du gaixoa, eta Jaunak piztuko du; eta bekatuak egin baditu, barkatuko zaizkio.
16. Konfesatu elkarri zuen faltak, eta othoitz egizue elkarren alde, senda zaitezten. Gizon zuzenaren otoitz sutsu eraginkorrak asko balio du.
17. Elias gu bezelako pasioen menpeko gizona zen, eta othoitz egin zuen gogotik euririk ez zedin: eta ez zuen euririk egin lurraren gainean hirur urte eta sei hilabetetan.
18. Eta berriz otoitz egin zuen, eta zeruak euria eman zuen, eta lurak bere fruitua eman zuen.
19. Senideok, baldin zuetarik nehor egiatik okertzen bada, eta norbait konbertitu bada;
20. Jakin beza, bekataria bere bideko okerretik konbertitzen duenak salbatuko duela arima bat heriotzatik, eta gordeko duela bekatu andana.

1 Pedro

1. KAPITULUA

1 Pedro, Jesu-Kristoren apostolua, Ponto, Galazia, Kapadozia, Asia eta Bitinian barreiatuak dauden artotzei,
2 Hautatu Jainko Aitaren aurrejakintzaren arabera, Espirituaren santifikazioaren bidez, Jesu-Kristoren odolaren obedientziarako eta ihintzaziorako: Grazia eta bakea ugaritu bedi.
3 Bedeinkatua izan bedi Jesukristo gure Jaunaren Jainko eta Aita, zeinak bere miseriak ugariaren arabera berriro engendratu gaituen itxaropen bizirako, Jesukristo hilen artean piztuz.
4 Herentzia ustelgaitza, eta zikindu gabea, eta itzaltzen ez dena, zeruan zuentzat gordea.
5 Ceinac Jainkoaren indarraz gordeac dirade fedearen bidez, azken demboran agertu lezaco salbamenduko.
6 Zertan pozten zarete asko, nahiz eta orain denbora batez, behar bada, astuntasunean zaudeten tentazio anitzengatik.
7 Zure fedearen proba, galtzen den urrez baino askoz ere preziatuagoa izanik, suarekin probatua izan arren, Jesukristoren agertzean laudorio, ohore eta aintzarako arkitu dadin.
8 Cein ikusi etzuen, maite duzue; Ceinetan, orain hura ikusten ez dezuten arren, sinistuta, alegratzen zaiten bozkarioz esan ezina eta gloriak betea.
9 Zuen sinesmenaren amaiera, zuen arimen salbamena ere jasoz.
10 Cein salbazioaz ikertu eta ikertu dute profetek, zeñak profetizatu baitzuten zuengana etorriko zen gratiaz.
11 Bilatuz, zer, edo zer denbora adierazten zuen hekien baitan zegoen Kristoren Espirituak, aldeztu aurretik Kristoren sufrimenduak eta ondoren zegokion gloria frogatzen zituenean.
12 Noi agertu zitzaizuen, ez beren buruari, baizik guri zerbitzatzen zizkizutela orain Ebanjelioa iragarri dizutenek zerutik jaitsi dizuten Espiritu Santuarekin; aingeruek begiratu nahi dituzten gauzetan.
13 Hargatik gerriko itzazue zuen adimenaren ertzak, izan zaitezte soilak, eta itxaropena azkeneraino Jesu-Kristoren agerpenaren ekarriko zaizuen graziaz;
14 Seme-alaba esaneko bezala, ez zaiten ezjakintasunean lehengo nahien arabera moldatzen.
15 Baina nola deitzen zaituena saindua den, hala izan zaitezte santu konbertsio guzietan;
16 Zeren idatzita dago: Izan zaitezte santu; zeren ni santua naiz.
17 Eta baldin dei egiten badiozue Aitari, zeinak pertsonarik gabe juzgatzen baititu bakoitzaren obraren arabera, iragan ezazue beldurrez hemen zuen artotz denbora.
18 Badakizuenez, ez zaretela gauza ustelgarriekin, zilarra eta urrea bezala, zure arbasoengandik tradizioz harturiko hizkera hutsalekin erredimituak izan;
19 Bainan Kristoren odol preziatuarekin, akatsik gabeko eta orbarik gabeko bildots batena bezala.
20 Zeña, egiazki, mundua sortu baino lehen ezarria izan zen, baina azkeneko denbora hauetan agertu zen zuentzat.

21. Zeinek haren bidez sinesten duten Jainkoaren, zeinak resuscitatu zuen hiletarik, eta eman zion gloria; zure fedea eta itxaropena Jainkoaren izan daitezten.
22. Ikusirik garbitu dituzuela zuen arima Espirituaren bidez egiaari obeditzean, anaien amorio itxuragaberako, begira ezazue elkar maite duzuela bihotz garbiz sutsuki.
23. Berriz jaioa izanik, ez hazi ustelgarritik, baizik ustelgaitzetik, bizi den eta betiko den Jainkoaren hitzaz.
24. Zeren haragi guzia belarra bezala da, eta gizonaren aintza guzia belarraren lorea bezala. Belarra lehortzen da, eta haren lorea erortzen da:
25. Bainan Jaunaren hitza betikoa da. Eta hau da Ebanjelioaren bidez predikatzen zaizuen hitza.

2. KAPITULUA

1. Orgatik alde batera utzirik gaiztakeria guzia, eta iruzur guzia, eta hipokrisia, eta bekaizkeria, eta hitz gaizto guziak,
2 Haur jaioberriak bezala, nahi izan hitzaren esne zintzoa, hartaz hazi zaitezten;
3. Bada, gustatu badezue Jauna graziazkoa dela.
4. Nori ethoririk, harri bizi bat bezala, gizonengandik baztertuta, baina Jainkoaren aukeratua eta preziosa.
5. Zuek ere, harri biziak bezala, eraikiak zarete etxe espiritual bat, apaizgo saindu bat, sakrifizio espiritualak eskaintzeko, Jesukristoren bidez Jainkoari onargarri zaizkionak.
6. Orregatik da Scripturan ere: Huna, Sionen ipintzen dut harri nagusi bat, hautatua, preziosa: eta hura baithan sinhesten duena ez da nahasirik izango.
7. Zuei, bada, preziatua dela sinesten duzuenoi: baina desobedientei, eraikitzaileek baztertu zuten harria, bera egin da kantoia berru.
8. Eta estropezuko harri bat, eta ofendimenduko arroka, hitzarekin estropezu egiten dutenentzat, desobedienteak izanik, zertarako ezarriak izan ziren.
9. Zuek, ordea, gizaldi aukeratu bat, errege apaizgoa, nazio santua, herri berezi bat zarete; ilunpetik bere argi miragarria deitu zaituenaren laudorioak erakutsi ditzaizuen.
10. Aintzinean erria etziradenak, baina orain Jainkoaren erria dira: miseriakdik lortu ez zutenak, baina orain misericordia lortu dutenak.
11. Maite maiteok, othoizten zaituztet artotz eta erromes bezala, abstenitu zaitezte haragizko gutziarik, arimaren aurka borrokatzen dutenak;
12. Jentilen artean zintzoa izanik, zure kontra hitz egiten duten bitartean, zure obra onekin, zeintzuk ikusiko dituzten, Jainkoa glorifica dezatela bisitaren egunean.
13. Menperatu zaitezte gizonaren agindu guziei Jaunagatik: ala erregeari, nagusi bezala;
14. Edo gobernari, berak gaizkileen zigorreratik eta ongi egiten dutenen laudorioengatik bidalitakoak bezala.
15. Zeren hala da Jainkoaren borondatea, ongi eginez gizon ergelen ezjakintasuna isilarazteko.
16. Aske bezala, eta ez zuen askatasuna gaiztakeriazko estalkizat erabili, Jainkoaren zerbitzari bezala baizik.
17. Ohoratu gizon guziak. Maite kofradia. Jainkoaren beldurra. Ohoratu erregea.
18. Zerbitzariak, izan zaitezte zuen nagusien menpe beldur guziarekin; ez bakarrik on eta leunari, baita zintzoari ere.
19. Zeren hau eskertzekoa da, baldin gizon batek Jainkoaren kontzientziatik atsekabea jasan badu, gaizki sufrituz.

20. Zeren ospea da, baldin zure hutsegiteengatik kolpatzen bazarete, pazientziaz artu badezute? Baina baldin ongi eguiten duçuenean, eta gatic sufritzen duçuenean, pazientzia hartzen badeçue, au ongarri da Iaincoarengana.
21. Zeren horretara ere deituak izan zarete, zeren Kristok ere guregatik sufritu baitzuen, adibide bat utzi baitigu, haren urratsak jarraitzeko.
22. Nork ez zuen bekaturik egin, eta ez zen arkitu bere ahoan iruzurrik.
23. Zeinek, iraina izan zenean, ez zuen berriz iraintzen; sufritzen zuenean, ez zuen mehatxatzen; bainan bere burua zuzen epaitzen duenaren esku utzi zuen:
24. Nork bere buruak eraman zituen gure bekatuak bere gorputzean zuhaitzean, gu bekatuengatik hilak izaki, zuzentasunera bizi gaitezen, zeinen zauriengatik sendatu zintuzten.
25. Zeren oker doazen ardiak bezala zineten; baña orain itzuli zarete zuen arimen Artzain eta Gotzainarengana.

3. KAPITULUA

1. Era berean, emazteok, zeuen senarren menpe egon zaitezte; hitza obeditzen ez badu, hitzik gabe ere emazteen solasaz irabaz daitezela;
- 2 Beldurarekin batera zure solasaldi zintzoa ikusten duten bitartean.
3. Noren apaingarri ez da izan ilea txirikordatzeko, eta urrez jantzeko, edo jantziak jantzeko kanpoko apaingarri hura;
4. Baina izan bedi bihotzeko gizon ezkutua, ustelgarria ez den horretan, espiritu manso eta lasai baten apaingarri, Jainkoaren aitzinean prezio handikoa dena.
- 5 Ecen halaxe aintzinean emazte sailduak ere, Iainkoarengana itxaroten zutenak, apaintzen zituzten beren senarren mendean.
6. Sarak Abrahami obeditzen zion bezala, Jauna deitzen ziotela: zeinen alabak zarete, ongi egiten duzuen bitartean, eta ez zarete beldurrik gabe.
7. Era berean, senarrak, bizi zaitezte haiekin ezagutzaren arabera, emazteari ohorea emanez, ontzi ahulagoari bezala, eta elkarrekin biziko graziaren oinordeko izateagatik; zure otoitzak oztopatu ez daitezen.
- 8 Azkenean, izan zaitezte denok gogo bakarrekoak, elkarren errukia izanik, anaiak bezala, urrikalgarriak izan zaitezte, atseginak.
9. Gaizkia gaiztoaren truke ez ordaintzen, edo txatxua gaiztakeriagatik; jakinik horretara deituak zaretela, bedeinkapen bat heredatu dezazuen.
10. Zeren bizia maite duenak, eta egun onak ikusiko dituenak, gaitzetik bere mihia, eta bere ezpainak iruzurrik ez esateko;
11. Utz dezala gaizkia, eta egin dezala ongia; billa bedi bakea, eta atzetik.
12. Zeren Jaunaren begiak zintzoen gainean daude, eta haren belarriak zabalik daude haien othoitzero: baina Jaunaren aurpegia gaizki egiten dutenen aurka dago.
13. Eta nor da kalte egingo dizuena, onaren jarraitzaile bazarete?
14. Eta baldin zuzentasunagatik sufritzen baduzue, zorionekoak zarete: eta ez izan haien beldurraren beldur, eta ez kezkatu;

15. Baña santifikatu ezazute Jainko Jauna zeuen bihotzetan: eta beti prest egon zaitezte erantzuna emateko zuetan den itxaropenaren arrazoia galdetzen dizuen orori, apaltasunez eta beldurrez.

16. Konzientzia ona izatea; Zuetaz gaizki mintzatzen diren bitartean, gaizkileez bezala, lotsatu ahal izango dira Kristorengana zuen elkarriketa ona gezurrez salatzen dutenak.

17. Zeren hobe da, baldin Iainkoaren nahia hala bada, ongi egiteagatik sufritzea, gaizki egiteagatik baino.

18. Zeren Kristok ere bekatuengatik sufritu izan du behin, zuzenak injustuengatik, Jainkoarengana eraman gaitzaten, haragizko heriotzagatik, baina Espirituak biziarazirik.

19. Hargatik ere joan zen, eta predikatu zien kartzelako espirituei;

20. Zeñak noizbait desobediente izan ziran, Noeren egunetan Jainkoaren pazientzia itxaroten zanean, arka prestatzen zan bitartean, zeñatan gutxi, au da, zortzi anima urez salbatu ziran.

21 Bataioak ere orain salbatzen gaituen irudi antzekoa (ez haragiaren zikinkeriak kentzeaz, baina Jainkoarenganako konzientzia on batek erantzutea) Jesukristoren resurrecciónz.

22. Zerura joan dena, eta Jainkoaren eskuinaldean dagoena; aingeruak eta agintariak eta botereak haren menpe jarrita.

4. KAPITULUA

1. Zeren, bada, Kristok guregatik sufritu duen heinean, arma zaitezte zuek ere gogo berarekin: zeren haragian sufritu duena bekatutik gelditu da;

2. Gehiago ez dadila bizi bere gainerako denbora haragian gizonen gurrietara, baizik Jainkoaren borondatearen arabera.

3. Zeren gure bizitzako denbora iragana aski zaigu jentilen borondatea egiteko, lizunkeria, lizunkeria, ardoaren soberan, txosnetan, oturuntzetan, eta idolatria higuingarrietan ibiltzen ginenean.

4. Ceinetan arraro deritzote haiekin ez zaretela lasterka zalaparta berari, zuetaz gaizto mintzatzea.

5. Nork emango dio kontuak biziak eta hilak epaitzeko prest dagoenari.

6. Zeren horregatik predikatu zieten Ebanjelioa illak direnei ere, gizonen arabera haragizko juzguak izan daitezen, baina Iainkoaren arabera izpirituan bizi daitezen.

7. Baina hurbil da gauza guztien amaiera: izan zaitezte beraz sobriak, eta begira egon zaitezte otoitzerako.

8. Eta gauza guztien gañean izan itzazue karitate sutsua zuen artean: zeren karitateak estaliko ditu bekatuen andana.

9 Erabili elkarrenganako abegikortasuna gogorik gabe.

10. Norberak dohaia artu zuen bezala, hala zerbitzatu bata besteari, Jainkoaren grazia anizkunaren administratzaile on gisa.

11. Norbaitek hitz egiten badu, hitz egin beza Jainkoaren orakuluak bezala; Norbaitek zerbitzatzen badu, egin beza Jainkoak ematen duen ahalmenaren arabera: Jainkoa gauza guztietan glorificatua izan dadin Jesukristoren bitartez, zeinari izan dadila laudorioa eta nagusitasuna sekula sekulan. Amen.

12 Maiteok, ez dezazuela arraro egin zuek probatzeko suzko probari buruz, gauza arraroren bat gertatuko balitzaizue bezala.

- 13 Baina poztu zaitezte, Kristoren sufrimenduetan parte hartzen zareten heinean; bere aintza agertuko danean, poz gaitezen zuek ere pozez ikaragarritz.
14. Kristoren izenagatik gaitzetsiak bazarete, zorionekoak zarete; ecen gloriaren eta laincoaren espiritua çuen gainean pausatzen da: hekien partez gaizto mintzatu da, baina çuen aldetik glorificatua da.
15. Bainan zuetarik nehor ez beza sufritu hiltzaile, edo ohoin bezala, edo gaizkile bezala, edo besteen gauzetan lan egiten duen bezala.
16. Alabaina, norbaitek kristau bezala sufritzen badu, ez bedi lotsatu; baina glorifica dezala Jainkoa honegatik.
17. Zeren ethorri da garaia, zeinen judizioa Jainkoaren etxean hasi behar dela: eta lehenik guregandik hasten bada, zein izango da Jainkoaren Ebanjelioa obeditzen ez dutenen azkena?
18. Eta zuzenak nekez salbatuko badira, non agertuko dira gaiztoak eta bekatariak?
19. Horregatik, Jainkoaren borondatearen arabera sufritzen dutenek, berari eman diezaiotela beren arima ongi egitean, Creatzaile leial bati bezala.

5. KAPITULUA

1. Zuen artean dauden zaharrei eskatzen diet, zeñak ere zahar bat, eta Kristoren sufrimenduen testigantza, eta agertuko den gloriaren partaide ere.
2. Elikatu ezazute zuen artean dagoen Jainkoaren artaldea, haren ardura hartuz, ez behartuta, baina gogoz; ez irabazte zikinagatik, baizik gogo prestuagatik;
- 3 Ezta Jainkoaren ondarearen jaun gisa, baizik artaldearen eredu.
4. Eta artzain nagusia agertuko danean, artuko dozue aintzazko koroa iltzen ez dana.
5. Era berean, zuek gazteenak, zaharrenari men egin zaitezte. Bai, guziok bata bestearen menpe egon zaitezte, eta apaltasunez jantziak: zeren Jainkoak harroei aurre egiten die, eta umilei grazia ematen die.
6. Umil zaitezte, bada, Jainkoaren esku ahaltsuaren pean, hark garaiz goratu dezan.
7. Zure ardura guzia haren gainera botaz; zutaz arduratzen baita.
8. Izan zaitezte soil, erne; zeren zure arerioa deabrua, lehoi orroa bezala, ibiltzen baita noren irentsi nahi duen.
9. Zeñak erresistitzen ziran fedean irmo, jakinik gaitz berberak betetzen direla munduan dauden zuen anaiengan.
10. Baina grazia guziaren lainkoak, bere betiko aintzara deitu gaituenak, Jesu Kristoren bidez, denbora pixka bat sufritu ondoren, perfektu, sendotu, sendotu, sendotu.
11. Berari aintza eta agintea sekula mendeko mendeetan. Amen.
12. Silvanogatik, zuentzat anaia leial batek, uste dudana bezala, laburki idatzi dut, exhortatuz, eta testigantza eginez, hau dela Jainkoaren egiazko grazia, zeinetan zaudetenean.
13. Babilonian den Elizak, zuekin batera hautatuak, agurtzen zaituzte; eta hala egiten du Marcus ene semeak.
14. Agur ezazue elkarri karitatezko muxu batez. Bakea zuekin Kristo Jesusengan zaudeten guztiak. Amen.

Pedroren Bigarren Epistola

1. KAPITULUA

1. Simon Pedro, Jesukristoren zerbitzari eta apostolu bat, Jainkoaren eta gure Salbatzaile Jesukristoren zulentasunaren bidez gurekin sinesmen preziatua lortu dutenei.

2. Grazia eta bakea ugaritu daitezela Jainkoaren eta Jesus gure Jaunaren ezagutzaren bidez.

3. Bere Jainkozko botereak bizitzari eta jainkotasunari dagozkion gauza guztiak eman dizkigun bezala, gloriara eta birtuteetara deitu gaituenaren ezagutzaren bidez.

4. Zeren bidez eman zaizkigu promesa izugarri handi eta preziatsuak: hauen bidez Jainkozko naturaren partaide izan zaitezten, lizunkeria munduan den korrupzioari ihes eginda.

5. Eta horrez gain, ardura guzia emanik, gehi ezazu zure fedeari birtutea; eta ezagutza bertuteari;

6. Eta ezagutzari neurritasunari; eta pazientzia pazientziari; eta pazientziari jainkotasunari;

7. Eta jainkotasunari anaitasunari; eta anaitasun onari karitateari.

8. Ecen baldin gauça hauc çuetan badaude, eta ugaritzen badira, Jesus Christ gure Jaunaren eçaguturian ez çaitezela antzu, ez antzua izanen.

9. Baina gauça hauc faltan duena itsua da, eta urrutira ezi ikusten, eta aztu du bere bekatu zaharretatik garbitu içan dela.

10. Argatik, anaiak, arduratu zaitezte zuen deia eta hautua ziurtatzeko: zeren gauza hauc egiten badituzue, ez zarete inoiz eroriko.

11. Zeren horrela sarbide bat emanen zaizue ugariki Jesukristo gure Jauna eta Salbatzailearen betiko erreinuan.

12. Argatik ez naiz arbuatuko gauz hauetaz beti gogoan ipintzeko, jakin arren, eta oraingo egian finkaturik bazaude.

13. Bai, uste dut komeni dela, tabernakulo honetan nagoen bitartean, zu biztutzea, zu oroitzu;

14. Jakinik, laster kendu behar dudala nere tabernakulu hau, Jesukristo gure Jaunak erakutsi didan bezala.

15. Gainera, ahaleginduko naiz, nire hil ondoren, gauza hauc beti gogoan izan ditzazuen.

16. Zeren ez ditugu jarraitu alegiñaz asmatutako alegiak, Jesukristo gure Jaunaren boterea eta etorrera ezagutzera eman genizuenean, baizik eta haren maiestatearen begi-bistako lekuko izan ginen.

17. Zeren Jainko Aitagandik ohore eta aintza jaso zuen, gloria bikainetik halako ahotsa ethorri zitzaionean: Au da ene Seme maitea, zeinetan atsegin dudan.

18. Eta zerutik ethorri zen boz hau entzun genuen, harekin geundela mendi santuan.

19. Badaukagu ere profeziatzko hitz ziurragoa; cein on egiten dozue, beguira dezaçuela, leku ilun batean distiratzten duen argiari beçala, eguna argitu arte, eta egun izarra çuen bihotzetan piztu arte.

20. Jakinik hau lehenik, Eskriturako profeziarik ez dela interpretazio pribaturik.

21. Zeren profeta ez zen antzina gizonaren borondatez ethorri: baina Iainkoaren gizon sainduak Espiritu Santuak hunkituak izan zirenean mintzatu ziren.

2. KAPITULUA

1. Bainen profeta faltsuak ere baziren jende artean, zure artean irakasle faltsuak izango diren bezala, heresia kondenagarriak isilpean sartuko dituztenak, erosi zituen Jaunak ukatuz, eta hondamen azkarra ekarriko dutenak.

2. Eta asko jarraituko dute beren bide gaiztoak; zeinen bidez egiaren bidea gaiztoki mintzatuko den.

3. Eta gutiziaz itz itxurazkoekin salduko zaituztete zuetaz, zeinen orain aspaldiko epaiak ez du iluntzen, eta haien kondenazioa ez da lozorrotzen.

4. Ecen baldin Iaincoac bekatu eguin eguiten Aingueruac barkatu ezpaituzte, baina ifernura iautsi, eta ilhunbeco kateetara entregatu citzaten, epaitzeco gordetzeco;

5. Eta ez zuen salbatu mundu zaharra, baina salbatu zuen Noe zortzigarrena, zulentasunaren predikaria, uholdea ekartzen zuela gaiztoen mundura;

6. Eta Sodoma eta Gomorrako hiriak errauts bihurturik, iraulketaz kondenatu zituen, ondoren jainkogabe biziko zirenen eredu bihurtuz;

7. Eta libratu zuen Lot zuzena, gaiztoen mintzaera zikinarekin nazkatuta.

8. (Ecen haien artean bizi zen gizon zintzo hark, ikustean eta entzutean, bere arima zintzoa haserretzen zuen egunetik egunera haien legez kanpoko ekintzekin;)

9. Badaki Jaunak nola libratzen jainkozkoak tentaldietatik, eta bidegabeak erreserbatzen dituen juizioko egunerako, zigortzeko.

10. Baña batez ere aragiaren ondoan dabilztanek, kutsaduraren gutizian, eta gobernu mespretxatzen dutenak. Ustezkoak dira, bere buruak, ez dute beldurrik duintasunaz gaizki hitz egiteko.

11. Aldiz, aingeruek, boterean eta indar handiagoetan, ez dute salaketa gaiztorik ekartzen Jaunaren aurrean.

12. Baina hauc, berezko basapiztiak bezala, hartu eta suntsitzeko eginak, gaizki esaten dute ulertzen ez dituzten gauzez; eta guztiz galduko dira beren ustelkerian;

13. Eta jasoko dute injustiziako saria, egunez matxinatzea atsegin dutenek bezala. Orbanak eta akatsak dira, beren engainuekin kirola eginez, zurekin jaten duten bitartean;

14. Begiak adulterioz beteak dauzkatela, eta bekatutik ezin gelditu; arima ezegonkorrak liluratzten: praktika gutiziatsuekin egin duten bihotza; haur madarikatuak;

15. Bide zuzena utzi eta okertu direnak, Balaam Bosorren semearen bideari jarraituz, zeinak maitatu baitzuen bidegabeko ordainak;

16. Bainen bere gaiztakeriatatik mehatxatua izan zen: asto mutuak gizonen ahotsez mintzo zena profetaren zoramena galarazi zuen.

17. Hauc dira urik gabeko putzuak, ekaitzak daramaten hodeiak; hari ilunpeko lainoa betirako gordeta dago.

18. Zeren hutsaltasun handizko hitzak erraiten dituztenean, haragizko gurariak erakartzen dituzte, nahigabekeria askoren bidez, errakuntzan bizi direnengandik garbi zeudenak.

19. Libertatea agintzen dieten bitartean, beraiek dirade ustelkeriaren zerbitzariak: zeren zeinengandik garaitua den gizona, bertatik eramana da.

20 Ecen baldin Iesus Christ Iaun eta Salbatzailearen eçaguturiaz munduco kutsadurac igesi badirete, berriz hara lotzen dirade, eta garaituac, azken finea asiera baino okerragoa da hekietan.

21. Zeren hobe zen haientzat zuzentasunaren bidea ez ezagutzea, hura ezagutu eta gero, eman zaien manamendu sailduti alde egitea baino.

22. Baina gertatu zitzairen egiazko esaceraren arabera: Txakurra bere okatara itzuli da; eta lohian murgiltzeraino garbitu zen ereina.

3. KAPITULUA

1 Bigarren epistola hau, maiteok, orain idazten dizuet; bietan hunkitzen ditudan zure adimen garbiak oroitzapenerako:

2. Gogoan izan zaitezten profeta sailduiek lehen esan zituzten hitzak, eta Jaunaren eta Salbatzailearen apostoluok gure manamenduaz.

3 Jakinik hau lehenik, ethorriren direla azken egunetan burlatzaileak, beren gutiziaz dabiltzala,

4 Eta cioitela, Non da haren etoteco promesa? izan ere, aita lo hartu zutenetik, gauza guztiak sorkuntzaren hasieratik zeuden bezala jarraitzen dute.

5. Zeren ez dakite gogoz, Jainkoaren hitzaz zeruak antzinako zirela, eta lurra uretatik eta uretan egonik.

6. Zeren bidez, orduan zen mundua, urez gainezka, galdu zen.

7. Baina orain dauden zeruak eta lurra, hitz beraren bidez gordeak dira, suarentzat gordeak, gizon gaiztoen juizio eta galbideko egunaren aurrean.

8. Baina, maiteok, ez zaitezte jaramonik egin gauza bakarra, egun bat dela Jaunarekin milla urte bezala, eta milla urte egun bat bezala.

9. Jauna ez da alperrik bere agintzari dagokionez, gizon batzuek alferkeriatzat duten bezala; baina pazientzia luzea da guretzat, ez nai inor gal dadila, baina guziak damutzerara etor daitezten.

10. Baina Jaunaren eguna gauean lapurra bezala etorriko da; zeinetan zerua zarata handiz igaroko da, eta elementuak bero sutsuz urtuko dira, lurra ere eta bertan dauden obrak erre egingo dira.

11. Gauza oek guziak desegingo direla ikusirik, zer nolako pertsona izan behar zarete konbertsio santu eta jainkotasun guzian,

12. Iainkoaren egunaren etorreraren bila eta presaka, zeinetan desegingo baitira zeruak sutan, eta elementuak bero biziarekin urtuko diren?

13. Hala ere, bere promesaren arabera, zeru berri eta lur berri baten zain gaude, zeinetan bizi den zuzentasuna.

14. Argatik, maiteak, ikusirik holako gauzen itxaroten dituzuela, ardura izan zaitezte harengandik bakean arkitzen zaituzteten, tokirik gabe eta errugabe.

15. Eta kontuan izan gure Jaunaren pazientzia salbazioa dela; Gure anaia maiteak Paulek berari emandako jakinduriaren arabera idatzi dizuen bezala;

16. Bere epistola guzietan ere bezala, gauz hauetaz hekietan mintzatuz; zeinetan gauza batzuk nekez uler daitezkeen, ikasi gabeko eta ezegonkor direnek, beste Eskriturak ere egiten duten bezala, beren suntsipenerako.

17. Zuek bada, maiteak, ikusirik gauz hauk aitzinetik dakizkizuelarik, kontuz zuek ere, gaiztoen errakuntzak eramanak, zuen sendotasunetik eror ez gaitezten.

18. Baina hazi zaitezte grazian, eta Jesukristo gure Iaun eta Salbatzailearen ezagutzan. Haren aintza orain eta beti. Amen.

Joanen Lehen Epistola

1. KAPITULUA

1. Hasieratik izan dena, entzun duguna, gure begiekin ikusi duguna, ikusi duguna, eta eskuak maneiatu duguna, bizitzako Hitza;
- 2 (Ecen vicia aguertu içan da, eta ikussi dugu, eta testigu eguiten dugu, eta eracusten drauçuegu bethiereko vicitze hura, Aitarekin cen eta aguertu içan guena).
- 3 Ikusi eta entzun duguna aditzera ematen dizuegu, zuek ere gurekin elkartasuna izan dezazuen: eta egiazki gure elkartasuna da Aitarekin eta bere Seme Jesukristorekin.
4. Eta gauz hauk idazten dizuegu, zuen poza betea izan dadin.
5. Hau da, bada, berataz entzun dugun mezua, eta aditzera ematen dizueguna: Jainkoa argia dela, eta haren baitan ez dagoela iluntasunik.
- 6 Baldin erraten badugu harekin elkartasuna dugula, eta ilunpetan ibiltzen garela, gezurra esaten dugu, eta ez dugu egia egiten.
7. Baña argian ibiltzen bagara, bera argian den bezala, elkartasuna dugu elkarren artean, eta Jesu-Kristo bere Semearen odolak garbitzen gaitu bekatu guzietatik.
8. Bekaturik ez dugula esaten badugu, geure buruak engainatzen ditugu, eta egia ez dago gure baitan.
9. Gure bekatuak konfesatzen baditugu, leial eta zuzen da gure bekatuak barkatzeko, eta injustizia guztietatik garbitzeko.
10. Baldin esaten badugu ez dugula bekaturik egin, gezurti egiten dugu, eta bere hitza ez da gure baitan.

2. KAPITULUA

- 1 Ene haurrak, gauz hauk idazten dizuet, bekaturik ez dezazuen. Eta nehork bekatu egiten badu, badugu Aitaren abokatu bat, Jesukristo zintzoa.
2. Eta bera da gure bekatuengatik, eta ez bakarrik guregatik, baizik mundu guziko bekatuengatik ere.
3. Eta hortaz badakigu ezagutzen dugula hura, baldin bere manamenduak betetzen baditugu.
4. Esaten duena, ezagutzen dut, eta bere manamenduak betetzen ez dituen, gezurtia da, eta egia ez dago haren baitan.
- 5 Baina norc-ere bere hitza beguiratzen duen, haren baithan eguiatz-ere laincoaren amorioa perfektua da: hunetaz badakigu haren baithan garela.
6. Haren baitan irauten dela dioenak, berak ere hala ibilli behar du, ibilli zen bezala.
- 7 Senideok, ez dizuet manamendu berririk idazten, hasieratik izan zenuten manamendu zahar bat baizik. Agindu zaharra da hasieratik entzun duzun hitza.
8. Berriz ere manamendu berri bat idazten dizuet, zeina egia den hura baithan eta zuetan: zeren ilhunbeak iragan dira, eta egiazko argiak orain distiratzten du.
9. Argian dela dioena, eta bere anaia gorroto duenak, ilunpetan dago orain arte.

10. Bere anaia maite duena argian dago, eta ez dago estropezu egiteko okasiorik.
11. Baña bere anaia gorroto duena ilunpetan da, eta ilunpetan dabil, eta ez daki nora doan, zeren ilhunbe horrek itsutu baititu bere begiak.
12. Haurrak idazten dizuet, zeren zuen bekatuak barkatuak zaizkizute haren izenagatik.
13. Aita, idazten dizuet, zeren ezagutu duzun hasieratik dena. Idazten dizuet, gazteak, gaiztoa garaitu duzuelako. Eskribatzen dizuet, umetxoak, Aita ezagutu duzuelako.
14. Iskribatu dizuet, aita, asieratik dena ezagutu baituzue. Eskribatu dizuet, gazteak, zeren indartsuak zarete, eta Jainkoaren hitza zuetan dago, eta gaiztoa garaitu duzuelako.
- 15 Ez maitatu mundua, ez munduan diren gauzak. Norbaitek mundua maite badu, Aitaren maitasuna ez dago haren baitan.
16. Zeren munduan den guzia, aragiaren gutizia, eta begien gutizia, eta biziaren harrokeria, ez da Aitarena, baizik eta mundukoa.
17. Eta iragaiten da mundua, eta haren gutizia: baina lainkoaren borondatea eguiten duena, betirako dago.
18. Haurrak, azkeneko aldia da: eta entzun duzun bezala, antikristo etorriko dela, orain ere asko dira antikristo; horren bidez dakigu azken aldia dela.
19. Gugandik atera ziran, baña ez ziran gureak; Ecen gutaric izan balira, dudarik gabe gurekin segituko lukete: baina ilki ziran, ager zezaten ez zirela gu guztiak.
20. Zuek ordea, Santuarengandik unzio bat duzue, eta gauza guziak ezagutzen dituzue.
21. Ez dizuet idatzi, egia ez dakizuelako, baizik ezagutzen duzunagatik, eta gezurrik ez dela egiatik.
22. Nor da gezurti bat, Jesus dela Kristo dela ukatzen duena baizik? Antikristoa da, Aita eta Semea ukatzen dituen.
23. Nork Semea ukatzen duenak, berak ez du Aita: (baina) Semea aitortzen duenak, Aita ere badu.
24. Izan bedi, beraz, zuetan, hasieratik entzun duzun hori. Baldin asieratik entzun duzuen zuetan egonen bada, zuek ere iraunen zarete Semean eta Aitagan.
25. Eta au da berak agindu digun promesa, betiko bizia.
- 26 Gauça hauc scribatu drauzquiçuet liluratzten çaituztetenez.
- 27 Baina harengandik errezibitu duzun gantzudura zuetan dago, eta ez duzue nehork irakatsi beharrik: baina gantzudura berak gauza guzietarik irakasten dizun bezala, eta egia da, eta ez da gezurra, eta irakatsi duen bezala. zuek, harengan egonen zarete.
28. Eta orain, umetxoak, egon zaitezte harengan; agertuko danean, konfiantza izan gaitezen, eta bere etorreran bere aurrean lotsatu ez gaitezen.
29. Badakizue zuzena dela, badakizue zuzentasuna egiten duen oro harengandik jaio dela.

3. KAPITULUA

1. Begira, zer nolako amodioa eman digun Aitak, Jainkoaren seme deituak izan gaitezen: beraz, munduak ez gaitu ezagutzen, zeren ez baitu hura ezagutu.
- 2 Maiteác, orain gu gara laincoaren seme, eta ez da oraino ageri zer izango garen; zeren den bezala ikusiko dugu.
3. Eta itxaropen hau bere baitan duen orok bere burua garbitzen du, garbia den bezala.

4. Bekatua egiten duenak, legea ere hausten du: zeren bekatua legearen transgresioa da.

5. Eta badakizue agertu zela gure bekatuak kentzeko; eta harengan ez dago bekaturik.

6. Haren baitan egoten denak ez du bekatu egiten: bekatu egiten duenak ez du hura ikusi, ez ezagutu.

7. Haurrak, nehork ez zaitzatela engaina: zuzena egiten duena zuzena da, zuzena den bezala.

8. Bekatu egiten duena deabruarena da; zeren deabruak bekatu egiten du hasieratik. Orregatik agertu zan Jainkoaren Semea, deabruaren obrak suntsi zezan.

9. Jainkoarengandik jaio denak ez du bekaturik egiten; zeren bere hazia bere baitan dago: eta ezin du bekatu, Jainkoarengandik jaioa baita.

10. Honetan ageri dira Jainkoaren semeak, eta deabruaren semeak: zuzentasuna egiten ez duena, ez da Jainkoarena, ez bere anaia maite ez duena.

11. Zeren hau da asieratik entzun zenuten mezua, elkar maita dezagun.

12. Ez Kainek bezala, gaizto hartakoa zena, eta bere anaia hil zuen. Eta zergatik hil zuen? Zeren bere egintzak gaiztoak baitziren, eta bere anaiaren zintzoak.

13. Ez miretsi, ene anaiak, munduak gorroto zaituztete.

14. Badakigu heriotzetik bizitzera pasa garela, zeren anaiak maite baititugu. Bere anaia maite ez duena heriotzan dago.

15. Norc-ere gorroto duen bere anaia hiltzailea da: eta badakizue ezen hiltzaile batek ere ez duela betiko bizia haren baitan.

16. Honen bidez sumatzen dugu Iainkoaren amorioa, zeren bere bizia guregatik eman baitzuen: eta gure bizia anaiengatik eman behar dugu.

17. Baña nork daukan mundu huntako onak, eta ikusten duen bere anaia beharra duela, eta bere erraiak urrikaltzen dituen, nola bizi da haren baitan Iainkoaren amorioa?

18. Ene seme-alabak, ez dezagun maite hitzez, ez mingainez; baina ekintzetan eta egian.

19. Eta hortaz badakigu egiatik garela, eta beraren aitzinean bermatuko ditugu gure bihotzak.

20. Zeren gure biotzak kondenatzen bagaitu, Jainkoa gure biotza baino handiagoa da, eta gauza guztiak ezagutzen ditu.

21. Maiteok, baldin gure bihotzak ez gaitu kondenatzen, orduan dugu konfiantza Jainkoarengan.

22. Eta eskatzen dugun guzia, harengandik jasotzen dugu, zeren bere manamenduak behatzen baititugu, eta haren aitzinean atsegin diren gauzak egiten ditugulako.

23. Eta au da bere manamendua: Sinhets dezagula bere Seme Jesu-Kristoren izenean, eta elkar maita dezagula, berak manamendua eman zigun bezala.

24. Eta bere manamenduak behatzen dituen beragan bizi da, eta bera beragan. Eta honetaz badakigu gure baitan egoten dela, berak eman digun Espirituaz.

4. KAPITULUA

1 Maiteác, ezteçuela sinhets espiritu guciac, baina probatu espirituac ea Iaincoaganic diraden: ecen anhitz Propheta faltsu ilki dirade mundura.

2 Honela eçagutu duçue Iaincoaren Espiritua: Iesus Christ haraguan ethorri dela aitortzen duen espiritu gucia Iaincoaganic da.

3. Eta aitortzen ez duen espiritu guzia, Jesukristo haragian ethorri dela, ez da Jainkoarena: eta hau da antikristoren izpiritu hura, zeinen entzun duzen ethorri dela; eta orain ere munduan dago jada.

4. Zuek Jainkoarenak zarete, umetxoak, eta garaitu dituzue: zeren handiago da zuetan dena, munduan dagoena baino.

5. Mundutik dirade: bada munduaz mintzatzen dira, eta munduak entzuten ditu.

6. Gu Jainkoarenak gara: Jainkoa ezagutzen duenak entzuten gaitu; Jainkoarena ez denak ez gaitu entzuten. Honela ezagutzen dugu egiaren izpiritua, eta errakuntzaren izpiritua.

7 Maiteác, maita gaitecen elkar: ecen maitasuna Iaincoaganic da; eta maite duena Jainkoarengandik jaioa da, eta ezagutzen du Jainkoa.

8. Maite ez duenak ez du Jainkoa ezagutzen; Jainkoa maitasuna baita.

9. Honetan agertu zen Jainkoaren amorioa gureganako, zeren Jainkoak bere Seme bakarra mundura bidali zuelako, haren bidez bizi gaitezen.

10. Hona hemen maitasuna: ez guk Jainkoa maite izan dugula, baizik eta berak maite gaituela, eta bere Semea igorri zuela gure bekatuengatik apaltzeko.

11 Maiteác, baldin Iaincoac hala maitatu badigu, gu ere elkar maitatu behar dugu.

12. Nehork ez du Jainkoa ikusi inoiz. Elkar maite badugu, Jainkoa gure baitan bizi da, eta bere maitasuna gure baitan bete da.

13. Honen bidez badakigu harengan bizi garela, eta bera gudan, zeren bere Espiritutik eman baitigu.

14. Eta guk ikusi eta testimoniatzen dugu, Aitak igorri zuela Semea munduaren Salbatzaile izateko.

15. Nork aitortzen duenak Jesus Jainkoaren Semea dela, Jainkoa haren baitan bizi da, eta hura Jainkoaren baitan.

16. Eta ezagutu dugu eta sinetsi dugu Iainkoak gurekin duen amorioa. Jainkoa maitasuna da; eta maitasunean bizi dena Jainkoaren baitan dago, eta Jainkoa haren baitan.

17. Hunetan da gure amorioa perfektua, iudizioko egunean ausardia izan dezagun: zeren bera den bezala, hala gara gu mundu huntan.

18. Ez da beldurrik maitasunean; baina maitasun perfektuak beldurra kanporatzen du: zeren beldurrak oinazeak ditu. Beldurra duena ez da maitasunean perfektua egiten.

19. Bera maite dugu, lehen maite gaituelako.

20 Baldin nehorc erraiten badu, Iaincoa maite dut, eta gorroto badu bere anaia, gezurti da: zeren ikusi duen bere anaia maite ez duenak, nola maita dezake ikusi ez duen Jainkoa?

21 Eta manamendu hau dugu harengandik: Jainkoa maite duenak bere anaia-ere on dezala.

5. KAPITULUA

1 Norc-ere sinhesten duena ecen Iesus Christ dela Iaincoaganic iayo da: eta engendtu duena maite duen guciac maite du harenganic iaio dena-ere.

2. Honetaz badakigu Jainkoaren semeak maite ditugula, Jainkoa maite dugunean eta haren manamenduak betetzen ditugunean.

3. Zeren au da Iainkoaren amorioa: bere manamenduak behatzen ditugula, eta haren manamenduak ez dira larri.

4. Zeren Jainkoarengandik iaio den guziak garaitzen du mundua: eta au da mundua garaitzen duen garaipena, gure fedea.
5. Nor da mundua garaitzen duena, Jesus Jainkoaren Semea dela sinesten duena baizik?
6. Au da urez eta odolez etorri zana, Jesukristo; ez ura bakarrik, ura eta odola baizik. Eta Espiritua da testigantza ematen duena, Espiritua egia baita.
7. Zeren hiru dira zeruan testimonio ematen dutenak, Aita, Hitza eta Espiritu Santua; eta hiru hauek bat dira.
8. Eta hirurak dira lurrean testigantza ematen dutenak, Espiritua, eta ura, eta odola: eta hirur hauek batetan bat datoz.
9. Gizonen testigantza hartzen badugu, andiagoa da Jainkoaren testigantza: zeren au da Jainkoak bere Semeaz testigantza eman duena.
10. Jainkoaren Semeagan sinesten duenak, bere baitan dauka testigantza; ez baitu sinesten Jainkoak bere Semeaz eman zuen froga.
11. Eta haxe da testimonioa: Jainkoak betiko bizia eman digula, eta bizi hau bere Semean dela.
12. Semea duenak bizia du; eta Jainkoaren Semea ez duenak ez du bizirik.
13. Gauça hauc scribatu vkan drauçuet Jainkoaren Semearen icenean sinhesten drauçuenoi; Jainko dezazuen betiko bizia duzuela, eta Jainkoaren Semearen izenean sinis dezazuen.
14. Eta au da berarengan daukagun konfiantza: baldin zerbait eskatzen badegu bere borondatearen arabera, enzuten gaituela.
15. Eta baldin badakigu entzuten gaituela, eskatzen dugun guzia, badakigu badakigula harengandik eskatu ditugun eskariak.
16. Norbaitek ikusten badu bere anaia heriotzarako ez den bekatu bat egiten, eskatuko du, eta bizia emango dio heriotzarako bekatu egiten ez dutenengatik. Heriotzerako bekatu bat dago: ez dut erraten horregatik otoitz egingo duenik.
17. Injustizia guzia bekatua da, eta ez da bekaturik heriotzerako.
18. Badakigu Jainkoarengandik jaio denak ez duela bekaturik egiten; baña Iainkotik sortu danak bere burua gordeten du, eta gaiztoak ez du ukitzen.
19. Eta badakigu Jainkoarenak garela, eta mundu guzia gaiztakerian datzala.
20. Eta badakigu, ethorri dela Jainkoaren Semea, eta adimena eman digula, egiazko dena ezagutu dezagun, eta egiazkoaren baitan gaude, bere Seme Jesukristoren baitan. Au da egiazko Jainkoa, eta betiko bizia.
21. Haurrak, gorde zaitezte idoloetatik. Amen.

Bigarren Joan

1. KAPITULUA

1. Zaharrak andre hautatuari eta bere semeei, egian maite ditudanak; eta ez nik bakarrik, baita egia ezagutu duten guziak ere;
2. Egiagatik, gure baitan bizi dena, eta gurekin betiko izango dena.
3. Grazia zuekin, miseriakordia eta bakea, Jainko Aitagandik, eta Jesukristo Jaunak, Aitaren Semea, egian eta maitasunean.
4. Asko poztu naiz zure seme-alabak egian dabiltzala aurkitu dudalako, Aitaren manamendu bat jaso dugun bezala.
5. Eta orain othoizten dizut, andrea, ez manamendu berri bat idatzi banu bezala, baina hasieratik izan genuena, elkar maite dugula.
6. Eta au da amorioa, bere manamenduen arabera ibiltzea. Hau da manamendua: Hasieratik entzun duzuen bezala, hartan ibil zaitezela.
7. Zeren engañatzaile asko sartu dira mundura, zeinak ez baitute aitortzen Jesukristo haragitean etorri dela. Hau engainatzailea eta antikristoa da.
8. Begira itzazue zeuen artean, ez ditugula galtzen egin ditugun gauzak, baizik eta sari osoa jasotzen dugula.
9. Nork transgresatzen duenak, eta Kristoren doktrinan irauten ez duenak, ez du Jainkoa. Kristoren dotrinan irauten danak, ditu Aita eta Semea.
10. Baldin norbait ethorten bazaizue, eta doktrina hau ekartzen ez badu, ez ezazute jaso zuen etxean, ez esan Jainkoari bizkor.
11. Zeren Jainkoari bizkor agintzen diona bere egintza gaiztoetan parte hartzen du.
12. Gauza asko ditudanez idazteko, ez nuke paperez eta tintaz idatzi nahi: baina itxaroten dut zuengana ethorteko, eta aurpegira mintzatzeko, gure poza betea izan dadin.
13. Zure arreba hautatuaren semeek agurtzen zaituzte. Amen.

Hirugarren Joan

1. KAPITULUA

- 1 Zaharrari Gaio maite maiteari, egian maite dudana.
2. Maite maitea, nahi dut gauza guztien gañean aurrera egin eta osasunean egon zaitezen, zure arimak aurrera egiten duen bezala.
3. Zeren asko poztu nintzen, anaiak ethorri zirenean, eta zure baitan den egiaren testigantza eman zutenean, zu egian dabilzan bezala.
- 4 Ez dut poz handiagorik nire seme-alabak egian dabiltzala entzutea baino.
5. Maite maiteak, zintzoki egiten duzu anaiekin eta arrotzekin egiten duzun guztia;
6. Zeñak zure karitateaz testigantza eman baituzu Elizaren aitzinean: zeñak bidera aitzineraten badezue Jainkoaren arabera, ongi egingo dezute.
7. Zeren bere izenagatik ilkhi ziren, jentiletatik ezer artu gabe.
8. Halakoek artu bear ditugu bada, egiaren lagun izan gaitezen.
9. Nik idatzi nion Elizari: baina Diotrefes, hekien artean nagusitasuna izatea maite duena, ez gaitu onartzen.
10. Argatik, etortzen banaiz, orhoittuko naiz berak egiten dituen egintzak, gure kontra hitz gaiztoz oihuka eginez: eta ez zu horrekin konforme, eta berak ere ez ditu anaiak errezibitzen, eta debekatzen ditu nahi dituztenak, eta botatzen ditu elizatik.
- 11 Maiteok, ez jarraitu gaiztoa denari, baizik eta ona denari. Ongi egiten duena Jainkoarena da: baina gaizkia egiten duenak ez du Jainkoa ikusi.
12. Demetriok gizon guzien berri ona du, eta egia berarena: bai, eta guk ere testimonio ematen dugu; eta badakizue gure aitorpena egia dela.
13. Gauza asko neuzkan idazteko, baina ez dizut tintaz eta lumaz idatziko.
14. Bainan uste dut laster ikusiko zaitudala, eta aurpegira mintzatuko gara. Bakea zuri. Gure lagunak agurtzen zaituzte. Lagunak izenez agurtu.

Jude

1. KAPITULUA

1 Judas, Jesukristoren zerbitzaria eta Santiagoren anaia, Jainko Aitak santu eta gordetakoei

Jesukristogan, eta deitzen da:

2 Grazia zuri eta bakea eta maitasuna ugaritu.

3 Maiteok, zuei idazteko ahalegin guztiak egin nituenean salbamen orokorrari buruz, beharrezkoa izan zitzaidan idazten dizuet eta gonbidatzen zaituztet saildui behingoz emandako fedearen alde gogor lehiatzeko entregatu da.

4 Izan ere, badaude jende batzuk ustekabeen sartu direnak, epai honetarako aurredestinatuak, gaiztoak. gure Jainkoaren grazia askatasun eta Jainko Jaun bakarra eta Jesukristo gure Jauna aldatzen duten pertsonak uko egin

5 Orduan gogoraziko dizut, behin bazekiten arren, Jaunak herria bidali zuenean salbatu zuen Egipto, gero suntsitu zituen fedegabeak.

6. Eta beren lehen postua gorde ez zuten aingeruak, baina beren egoitza utzi zutenak, betiko kateetan ditu azpian. iluntasuna mantendu zen egun handiaren epaiketa arte.

7 Sodoma eta Gomorra eta haien inguruko hiriak bezalaxe, beren burua fornikaziora eta haragi arraroaren atzetik joan, izan bedi adibidetzat, betiko suaren mendekua jasaten duten bitartean.

8. Era berean, ameslari zikin hauek haragia zikintzen dute, agintea mespretxatzen dute eta duintasunaz gaizki hitz egiten dute.

9 Baina Migel goiaingeruak, Moisesen gorputzaz liskartzen zuen deabruarekin liskartzen zuenean, ez zuen egin. ez zen ausartu haren kontra kalumniazko akusaziorik ekartzen, baina esan zuen: Jaunak mehatxa zaite.

10. Baina gaizki mintzo dira ezagutzen ez dituzten gauzez; baina naturaz ezagutzen dutena, basapiztiak bezala, horrela bere burua suntsitzen dute.

11 Zorigaitz haiek! izan ere, Kainen bidetik joan ziren eta Balaam-en akatsaren atzetik korrika egin zuten irrikaz saria, eta Core-ren kontraesanean hil zen.

12 Hauek dira zure maitasunaren jaietako orbanak, zurekin jaten direnean, beldurrik gabe elikatzen direnean: hodeiak ote dira urik gabe, haizeak eramanak; fruituak zimeltzen dituzten zuhaitzak, fruiturik gabe, bi aldiz hildakoak sustraiak deserrotuta;

13. Itsasoko olatu amorratuak, beren lotsari aparra; izar ibiltariak, nori iluntasunari iluntasuna betirako gordetzen da.

14. Eta Enokek, Adamengandik zazpigarrenak, ere profetizatu zuen haiei buruz eta esan zuen: Hara, Jauna hamar mila lagunekin dator.

bere santuak,

15 guztien aurka epaitzeko eta haien artean gaiztoak diren guztiak beren egintza gaizto guztiengatik kondenatzeko. gaiztakeriaz egin dutena, eta bekatari gaiztoek haren kontra esan dituzten beren itz gogorrak.

16. Hauek marmarrak dira, kexatzaileak, beren nahien arabera ibiltzen direnak; eta haien ahoak zirrara handia hitz egiten du hitzak, jendeak aprobeatzeko miresmenarekin.

17. Baña, maiteok, orhoit zaitezte Jesukristo gure Jaunaren apostoluek lehen esandako hitzak;

18. Nola erran dizute, azkeneko denboran, beren gaiztakeriaren arabera burlatzaileak izan behar direla gurariak ibili behar dira.

19 Hauek dira beren buruak, sentsualki, Espiritu gabe bereizten direnak.

20 Baina zuek, maiteak, eraiki zaitezte zuen fede santuaren gainean, Espiritu Santuan otoitz egiten duzuen bitartean,

21 Zaudete Jainkoaren maitasunean, Jesukristo gure Jaunaren errukiaren zain zauden bitartean, betiko bizitza.

22 Eta batzuekin errukia izan zaitezte, eta horrek alde egiten du:

23. Eta beste batzuek beldurrez salbatzen dituzte sutik ateraz; gorrotatu haragiak zikindutako jantzia ere.

24. Eta zu erortzetik gordetzeko eta bere aintzaren aurrean errugabe agertzeko gai denari.

poz handiz jarri,

25 Jainko jakintsu bakarrari, gure Salbatzaileari, izan bedi aintza eta handitasuna, agintea eta boterea, orain eta beti. Amen

Errebelazioa

1. KAPITULUA

1. Jainkoak eman zion Jesu-Kristoren Revelazioa, bere zerbitzariari laster gertatu behar diren gauzak erakusteko; eta igorri eta adierazi zion bere aingeruaz bere zerbitzari Joani.
2. Zeñak ekartzen zuen Jainkoaren hitza, eta Jesu-Kristoren testigantza, eta ikusi zituen gauza guziak.
3. Zorionekoak irakurtzen dituenak, eta profezia hunen hitzak entzuten dituztenak, eta bertan idatzia daudenak gordetzen dituztenak: zeren denbora hurbil da.
4. Joaneke Asian dauden zazpi Elizei: Grazia eta bakea denaren, zenaren eta etorriko denarengandik; eta bere tronuaurrean dauden zazpi Espirituetatik;
5. Eta Jesu-Kristogandik, zein den testigu fidela, eta illen artetik lenengo-semea, eta lurreko erregeen prinzipia. Maitatu gintuenari, eta bere odolean gure bekatuetatik garbitu gintuenari,
6. Eta egin gaitu Jainkoaren eta bere Aitaren errege eta apaiz; hari aintza eta agintea sekula mendeetan. Amen.
7. Huna, hodeiekin dator; eta begi guztiek ikusiko dute hura, eta hura zulatu zutenek ere: eta lurreko ahaide guziak negar egingo dute haren gatik. Hala ere, Amen.
8. Ni naiz Alfa eta Omega, hasiera eta amaiera, dio Jaunak, dena, eta zena, eta etorriko dena, ahalguztidunak.
9. Ni Joan, zure anaia, eta tribulationetan, eta Jesu-Kristoren erreinuan eta pazientzian laguna naizen, Patmos deitzen den uhartean nengoen, Jainkoaren hitzagatik eta Jesukristoren testigantzagatik.
10. Espirituan nengoen Jaunaren egunean, eta entzun nuen nire atzetik ahots handi bat, turuta batena bezala,
11. Zioela, Ni naiz Alfa eta Omega, lehena eta azkena: eta, Ikusten duzuenak, idatzi liburu batean, eta bidali Asian dauden zazpi Elizetara; Efesora, eta Esmirnara, eta Pergamosea, eta Tiatirara, eta Sardesera, eta Filadelfiara, eta Laodiceara.
12. Eta itzuli nintzen nirekin mintzatzen zen ahotsa ikustera. Eta itzulirik, urrezko zazpi argimutil ikusi nituen;
13. Eta zazpi argizaleen erdian, gizonaren Semearen antzeko bat, oinetaraino soinekoz jantzia, eta urrezko gerriko batez zintzilik.
14. Bere burua eta bere ileak artilea bezain zuriak ziren, elurra bezain zuri; eta haren begiak suzko garra bezala ziren;
15. Eta bere oinak kobre finaren antzera, labe batean erreko balira bezala; eta bere ahotsa ur askoren hotsa bezala.
16. Eta zeuzkan bere eskuineko eskuan zazpi izar, eta bere ahotik irten zen bi ahoko ezpata zorrotz bat, eta bere begitartea zen iguzkiak bere indarrez argitzen duen bezala.
17. Eta ikusi nuenean, bere oinetara erori nintzen hilik bezala. Eta bere eskuineko eskua nire gainean ezarri zuen, esan zidan: Ez izan beldur; Lehena eta azkena naiz:
18. Ni naiz bizi dena, eta hil nintzena; eta, huna, bizi naiz betiko, Amen; eta izan infernuko eta heriotzaren giltzak.
19. Idatz zazu ikusi dituzun gauzak, eta diren gauzak, eta hemendik aurrera izango diren gauzak;
20. Ene eskuineko eskuan ikusi zenituen zazpi izarren misterioa, eta urrezko zazpi argizaleen. Zazpi izarrek zazpi

elizen aingeruak dira: eta ikusi dituzun zazpi argizagilak zazpi elizak dira.

2. KAPITULUA

1. Efesoko elizako aingeruari, idatzi; Hauek dio zazpi izarrek eskuineko eskuan dituenak, urrezko zazpi kandelen erdian dabilenak;
2. Ezagutzen ditut zure obrak, eta zure lana, eta zure pazientzia, eta nola ezin jasan ditzakezun gaiztoak: eta probatu dituzu apostoluak direla esaten dutenak, eta ez direnak, eta gezurtiak aurkitu dituzu.
3. Eta jasan, eta pazientzia izan duzu, eta ene izenagatik lan egin duzu, eta ez gera nahasi.
4. Alabaina, badaukat zertxobait zure kontra, zeren utzi baituzu zure lehen maitasuna.
5. Orhoit zazu bada nondik erori zaren, eta damutu, eta egizu lehen obrak; edo bestela, laster etorriko naiz zuregana, eta kenduko dut zure argiteria bere tokitik, damutzen bazara.
6. Baina hau daukazu, nik ere gorroto ditudan Nikolaiarren egintzak.
7. Belarria duenak, entzun dezala Espirituak Elizei esaten diena; Garaitzen duenari, Jainkoaren paradisuaren erdian dagoen bizi-arbolatik jaten emango diot.
8. Eta Smirneko elizako aingeruari idatz itzazu; Hauek dio lehenak eta azkenak, hila eta bizi dena;
9. Ezagutzen ditut zure obrak, eta tribulazioa, eta pobrezia (baina zu aberatsa), eta ezagutzen ditut juduak direla esaten dutenen blasfemia, eta ez direla, baina Satanaren sinagoga dira.
10. Ez izan beldurrik sufrituko dituzuen gauzetatik: huna, deabruak zuetariko batzuk kartzelara botako ditu, probatuak izan zaitezten; eta amar egunez izanen dezute tribulazioa: izan zaitez leial heriotzaraino, eta emango dizut bizitzeko koroa.
11. Belarria duenak, entzun beza Espirituak Elizei esaten diena; Garaitzen duena ez da bigarren heriotzatik kalterik izango.
12. Eta Pergamoko elizako aingeruari idatz ezazu; Hauek dio bi ertzekin ezpata zorrotza duenak;
13. Ezagutzen ditut zure obrak, eta non bizi zaren, Satanaren aulkia non dagoen: eta ene izena atxikitzen duzu, eta ez duzu ene fedea ukatu, Antipas nire martiri leiala izan zen egun haietan, zure artean hila izan zena, non Satanak. bizitzen da.
14. Bainan gauza gutxi ditut zure kontra, zeren han dituzu Balaam-en doktrina daukatenak, zeñak irakatsi ziozkaten Balak Israelgo semeen aitzinean oztipoa botatzen, idoloek eskainitako gauzak jaten eta paillardia egiten.
15. Hala daukazu nik ere nik gorroto dudana nik Nicolaitaren doktrina daukatenak.
16. Damu zaitez; bestela, laster etorriko naiz zuregana, eta haien kontra borrokatuko naiz nire ahoko ezpataz.
17. Belarria duenak, entzun beza Espirituak Elizei esaten diena; Garaitzen duenari emango diot mana ezkutuan jatea, eta harri zuri bat emango diot, eta harrian idatzitako izen berri bat, zeina inork ezagutzen ez duen hura jasotzen duena salbu.
18. Eta Tiatirako elizako aingeruari idatz itzazu; Hauek dio Jainkoaren Semeak, zeinak dituen begiak suzko suaren antzekoak, eta bere oinak kobre fina bezalakoak;

19. Ezagutzen ditut zure obrak, eta karitatea, eta zerbitzua, eta fedea, eta zure pazientzia, eta zure obrak; eta azkena lehena baino gehiago izatea.
20. Alabaina, gauza gutxi dauzkat zure kontra, zeren uzten diozula Jezabel emazte horri, bere burua profetesa deitzen duena, irakatsi eta ene zerbitzariak lilura ditzaten, eta idoloek eskainitako gauzak jaten.
21. Eta eman nion tarte bere paillardiziaz damutzeko; eta ez zen damutu.
22. Huna, ohe batera botako dut, eta harekin adulterioa egiten dutenak tribulazio handira, beren ekintzez damutzen ez badira.
23. Eta hilen ditut haren seme-alabak heriotzaz; eta eliza guziek jakingo dute ni naizela errenak eta bihotzak ikertzen ditudana: eta zuetariko bakoitzari emango dizuet zuen obren arabera.
24. Baña zuei esaten dizuet, eta Tiatirako gainerakoei, doktrina hau ez duten guziak, eta Satanasen barrenak ezagutu ez dituztenak, hitz egiten duten bezala; Ez dizut beste zamarik jarriko.
25. Baña iadanik daukazuena, eutsi itzazu ni ethorri arteo.
26. Eta garaitzen duenari, eta ene obrak azkeneraino gordetzen dituenari, emango diot boterea nazioen gainean.
27. Eta burdinazko haga batekin gobernatuko ditu; ontzigile baten ontziak bezala hautsiko dira ikara arte: nik ere nire Aitagandik jaso nuen bezala.
28. Eta emango diot goizeko izarra.
29. Belarria duenak, entzun beza Espirituak Elizei esaten diena.

3. KAPITULUA

1. Eta Sardeseko elizako aingeruari idatz itzazu; Hau dio Jainkoaren zazpi Izpirituak eta zazpi izarrak dituenak; Badakit zure obrak, bizi zaren izena duela, eta hila zaudela.
2. Begira zaitezte, eta sendotu gelditzen diren gauzak, hiltzeko prest daudenak: zeren ez ditut zure obrak perfektu aurkitu Jainkoaren aurrean.
3. Orhoit zazu bada nola errezibitu eta entzun dezun, eta eutsi gogor, eta damu. Bada, bada, ez bazara begira, etorriko naiz zure gainera lapurra bezala, eta ez dakizu zein ordutan etorriko naizen zure gainera.
4. Sardesen ere badituzu izen gutxi beren jantziak kutsatu ez dituztenak; eta nirekin ibiliko dira zuriz jantzita: zeren merezi dute.
5. Garaitzen duena, hura jantziko da soineko zuriz; eta ez dut haren izena ezabatuko bizitzako liburutik, baina aitortuko dut haren izena ene Aitaren aurrean, eta bere aingeruen aurrean.
6. Belarria duenak, entzun beza Espirituak Elizei esaten diena.
7. Eta Philadelphiako elizako aingeruari idatz ezazu; Hauek dio sainduak, egiazkoak, Dabiden giltza duenak, irekitzen duena, eta nehork ixten ez duena; eta ixten du, eta nehork ez du irekitzen;
8. Ezagutzen ditut zure obrak: huna, ate irekia jarri dizut zure aitzinean, eta nehork ezin itxi dezake: zeren indar apur bat daukazu, eta bete duzu nire hitza, eta ez duzu nire izena ukatu.
9. Huna, Satanasen sinagogatik egingo ditut, juduak direla esaten dutenak, eta ez direla, baina gezurra esaten dutenak;

- huna, zure oinen aitzinean adoratzera etorriko ditut, eta maite zaitudala jakin dezaten.
10. Nere pazientiaren hitza gorde dezulako, nik ere gordeko zaitut mundu guziaren gainera etorriko den tentazioaren ordutik, lurreko bizi direnak probatzeko.
11. Huna, laster natorkizu: eutsi ezazu zuk daukazun hori, nehork ez dezala zure koroa hartu.
12. Garaitzen duenari, zutabe bat egingo dut ene Jainkoaren tenpluan, eta ez da gehiago irtengo: eta haren gainean idatziko dut ene Jainkoaren izena, eta ene Jainkoaren hiriaren izena, Jerusalem berria dena. , zerutik jaisten dena ene Jainkoarengandik: eta haren gainean idatziko dut ene izen berria.
13. Belarria duenak, entzun beza, zer erraiten duen Espirituak Elizei.
14. Eta Laodizearren elizako aingeruari idatz itzazu; Hauek dio Amenek, lekuko zintzoak eta egiazkoak, Jainkoaren kreazioaren hasiera;
15. Badakit zure obrak, ez zarela ez hotza ez beroa: nahi nuke hotza edo beroa izatea.
16. Beraz, zeren epela zaren, eta ez hotza ez beroa, botako zaitut ene ahotik.
17. Zeren diozu: Aberatsa naiz, eta ondasunez handitu, eta ezeren beharrik ez daukat; eta ez dakizu urrikal, eta miserable, eta pobre, eta itsu, eta biluzik zarela;
18. Aholkatzen dizut sutan probatutako urrea erostea niregandik, aberatsa izan zaitezten; eta soineko zuria, jantzi zaitezten, eta zure biluztasunaren lotsa ez agertzeko; eta igurtzi zure begiak begitaz, ikus dezazun.
19. Maite ditudan guziak, errieta egiten ditut eta kastigatzen ditut: izan zaitezte beraz zelo, eta damu.
20. Huna, ate ondoan gelditzen naiz eta jotzen dut: baldin nehork ene boza entzuten badu eta atea irekitzen badu, sartuko naiz harengana, eta afalduko dut harekin, eta bera nirekin.
21. Garaitzen duenari emango diot nerekin esertzeko ene tronuan, nik ere garaitu izan naizen bezala, eta nere Aitarekin bere tronuan jarri naizen bezala.
22. Belarria duenak, entzun beza Espirituak Elizei esaten diena.

4. KAPITULUA

1. Gero begiratu nuen, eta huná, ate bat ideki zen zeruan: eta entzun nuen lehen boza zen turuta batena bezalakoa nirekin mintzatzen ari zena; harek erran zuen: «Igan zaitez hona, eta erakutsiko dizkizut hemendik aurrera izan behar diren gauzak».
2. Eta berehala nengoen izpirituan: eta huná, tronu bat ezarri zen zeruan, eta bat eseri zen tronuan.
3. Eta eserita zegoenak jaspe eta sardina harri bat bezala begiratu behar zuen: eta ortzadarra zegoen tronua inguruan, esmeralda baten antzekoa.
4. Eta tronua inguruan ogei eta lau eserleku zeuden: eta eserlekuen gainean hogoi eta lau zahar eserita ikusi nituen, jantzi zuriz jantziak; eta buruan urrezko koroak zituzten.
5. Eta tronutik irten ziran tximistak eta trumoiak eta bozak: eta zeuden zazpi lanpara suzko tronua aitzinean, zeñak Jainkoaren zazpi Espirituak.
6. Eta tronua aitzinean, kristalezko itsaso bat zegoen kristala bezalakoa: eta tronua erdian eta tronua

inguruan, lau abere begiz beterik zeuden aitzinean eta atzean.

7. Eta lehen abereak lehoi baten antzekoa zen, eta bigarrenak txahal baten antzekoa, eta hirugarren abereak gizon baten aurpegia zuen, eta laugarren abereak arrano hegalar baten antzekoa.

8. Eta lau abereek sei hegal zeuzkan bere inguruan; eta begiz beteak ziran barrenean: eta ez zuten atsedean egun eta gau, esanez, Santu, santu, santu, Jainko Jaun ahalguztiduna, zena, eta dena, eta etorriko dena.

9. Eta bestia haiek aintza, ohore eta eskerrak ematen dizkiotenean tronuan eseri zenari, sekula sekula bizi denari,

10. Hogeia eta lau zaharrek tronuan eseri zenaren aitzinean erortzen dira, eta sekulako mendeetan bizi dena adoratzeko dute, eta tronuaren aitzinean botatzen dituzte beren koroak, esanez:

11. Zu digne, Jauna, artzeko aintza, ohore eta boterea: zeren gauza guztiak sortu dituzu, eta zure atseginagatik dira eta sortu dira.

5. KAPITULUA

1. Eta ikusi nuen tronuan eserita zegoenaren eskuineko eskuan liburu bat barnean eta atzealdean idatzia, zazpi zigiluz zigilatua.

2. Eta ikusi nuen aingeru sendo bat ozen ozenki deitzen zuela: Nor da liburua irekitzeko, eta haren zigiluak askatzeko?

3. Eta inor zeruan, ez lurtean, ez lur azpian, ezin izan zuen liburua ireki, ez begiratzeko.

4. Eta negar asko egin nuen, zeren ez baitzen nehor liburua irekitzeko eta irakurtzeko, ez begiratzeko dignorik aurkitu.

5. Eta zaharretako batek esan zidan: Ez egin negarrik: huna, Judako leinuko Lehoia, Dabiden erroa, nagusitu da liburua irekitzeko, eta haren zazpi zigiluak askatzeko.

6. Eta ikusi nuen, eta hara, tronuaren eta lau abereen erdian, eta zaharren erdian, Bildotsa bat zegoen hila bezala, zazpi adar eta zazpi begi zituen, zeinak dira zazpi Espiritu. Jainkoaren lur guzira igorria.

7. Eta ethorri zen, eta hartu zuen liburua tronuan zegoenaren eskuineko eskutik.

8. Eta liburua artu zuenean, lau abereak eta ogeia eta lau zaharrek ahuspeztu ziran Bildotsaren aitzinean, zeuzkatela batak arpa, eta urrezko ontziak usainez beteak, zeintzuk dira sainduen otoitzak.

9. Eta kantatu zuten kantu berri bat, esaten zutela: Merezi zara liburua hartzeko eta haren zigiluak irekitzeko: zeren hil izan zintuzten, eta zure odolaz Jainkoarengana erredimitu gintuzten senide, eta hizkuntza eta herri guztietatik. eta nazioa;

10. Eta egin gaituzu gure Jainkoari errege eta aphez, eta errege izango gara lurtean.

11. Eta ikusi nuen, eta entzun nuen aingeru askoren ahotsa tronuaren inguruan, eta abereen eta zaharren inguruan: eta haien kopurua zen hamar mila aldiz hamar mila, eta milla mila;

12. Ozenki erraiten ziotela: Digne da hildako Bildotsa, boterea, eta aberastasuna, eta jakinduria, eta indarra, eta ohorea, eta aintza, eta bedeinkapena.

13. Eta zeruan, eta lurtean, eta lur azpian, eta itsasoan daudenak, eta haietan dauden guztiak, entzun nuen ziotela:

Bedeinkapena, eta ohorea, eta aintza, eta boterea. tronuan eserita dagoenari, eta Bildotsari sekulako mendeetan.

14. Eta lau abereek esan zuten: Amen. Eta ogeia eta lau zaharrek ahuspeztu eta sekulako mendeetan bizi dena adoratu zuten.

6. KAPITULUA

1. Eta ikusi nuen Bildotsak zigiluetako bat ideki zuenean, eta entzun nuen, trumoi-hotsa bezala, lau abereetarik bat esaten ziotela: Zatozte eta ikusi.

2. Eta ikusi nuen, eta huna zaldi zuri bat: eta haren gainean iarririk zegoenak arku bat zeukan; eta koroa bat eman zitzaion: eta ilki zen garaile, eta garaitzera.

3. Eta bigarren zigilua ideki zuenean, entzun nuen bigarren abereari esaten, Zatozte eta ikusi.

4. Eta ilki zan berze zaldi gorria: eta eman zan gañean iarri zanari bakea ken zezan lurretik, eta elkar hil zezaten: eta ezpata andi bat eman zan.

5. Eta irugarren zigilua ideki zuenean, entzun nuen hirugarren abereari esaten, Zatozte eta ikusi. Eta ikusi nuen, eta huna zaldi beltz bat; eta haren gainean eserita zegoenak balantza pare bat zeukan eskuan.

6. Eta entzun nuen boz bat lau abereen erdian esaten zuela: Neurri bat gari zentimo baten truke, eta hirur neurri garagar zentimo baten truke; eta ez dezazula minik egin olioari eta ardoari.

7. Eta laugarren zigilua ideki zuenean, laugarren bestiaren boza entzun nuen, zioela: Zatoz eta ikusi.

8. Eta begiratu nuen, eta huna zaldi zurbil bat: eta haren gainean iarririk zegoen haren izena Herioa zen, eta Infernua jarraitu zion. Eta eman zieten boterea lurraren laugarren zatiaren gainean, ezpataz, eta gosez, eta herioz, eta lurreko abereekin hiltzeko.

9. Eta idiki zuenean bosgarren zigilua, ikusi nituen aldare azpian, Jainkoaren hitzagatik eta egin zuten testigantzagatik hil zirenen animak.

10. Eta oihu handiz oihukatu zuten, ziotela: Noiz arte, o Jauna, saindu eta egiazko, ez al duzu juzgatuko eta mendekatuko gure odola lurtean bizi direnen gain?

11. Eta arropa zuriak eman zitzaizkion bakoitzari; eta erran zieten, oraindik atsedean zezaten denbora pixka bat, beren zerbitzari-lagunak eta anaiak ere, haiek bezala hilak izan zirenak, bete arte.

12. Eta ikusi nuen seigarren zigilua ireki zuenean, eta huna, lurrikara handi bat izan zen; eta eguzkia ile-zakua bezain beltz egin zen, eta ilargia odola bezala;

13. Eta zeruko izarrak lurrera erori ziren, piku batek bere garaiz kanpoko pikuak botatzen dituen bezala, haize indartsu batek astintzen duenean.

14. Eta zerua alde egin zuen pergamino bat bezala, elkarrekin bildurik dagoenean; eta mendi eta uharte guztiak beren tokietatik urrundu ziren.

15. Eta lurreko erregeak, eta gizon andiak, eta aberatsak, eta buruzagi nagusiak, eta gizon ahaltsuak, eta esklabo oro, eta gizon libre oro, ezkutatu ziren kokoetan eta mendietako harkaitzetan;

16. Eta erran zieten mendi eta haitzei: Eror zaitezte gure gainera, eta ezkuta gaitzazue tronuan eserita dagoenaren aurpegitik eta Bildotsaren haserretik.

17. Zeren ethorri baita haren hasarrearen egun handia; eta nor izanen da zutik?

7. KAPITULUA

1. Eta gauzen ondoan ikusi nituen lau aingeru lurreko lau bazterretan zutik zeudela, lurreko lau haizeei eusten, haizeak ez zedin ibiltzeko lurraren gainean, ez itsasoaren, ez zuhaitzen gainean.
2. Eta ikusi nuen beste aingeru bat igotzen sortaldetik, Jainko biziaren zigilua zuela: eta oihu egin zuen lau aingeruei, zeinei eman zitzairen lurrari eta itsasoari kalte egiteko.
3. Esan ziotela: Ez egin minik lurrari, ez itsasoari, ez zuhaitzei, gure Jainkoaren zerbitzariak bekokian zigilatu arte.
4. Eta aditu nuen zenbat zigilatu zituztenen kopurua: eta ehun eta berrogeita lau milla zigilatu zituzten Israelgo semeen leinu guzietarik.
5. Judako leinutik hamabi milla zigilatu zituzten. Rubenen leinutik hamabi mila zigilatu zituzten. Gaden leinutik hamabi mila zigilatu zituzten.
6. Aserren leinutik hamabi milla zigilatu zituzten. Nephtalen leinutik hamabi mila zigilatu zituzten. Manasesen leinutik hamabi mila zigilatu zituzten.
7. Simeonen leinutik hamabi milla zigilatu zituzten. Lebiren leinutik hamabi mila zigilatu zituzten. Isakarren leinutik hamabi mila zigilatu zituzten.
8. Zabulon leinutik hamabi milla zigilatu zituzten. Joseren leinutik hamabi mila zigilatu zituzten. Benjaminen leinutik hamabi mila zigilatu zituzten.
9. Honen ondotik ikusi nuen, eta huna, nehork zenbatu ezin zuen jendetza handi bat, nazio, ahaide, eta herri eta hizkuntza guztietakoa, tronuairen eta Bildotsaren aurrean, jantzi zuriz eta palmondoz jantzirik. beren eskuetan;
10. Eta oihu egin zuen boz ozenez, ziotela: Salbazioa tronuan iarririk dagoen gure Jainkoari eta Bildotsari.
11. Eta aingeru guziak tronuairen inguruan, eta zaharren eta lau abereen inguruan, erori ziren tronuairen aitzinean beren aurpegira, eta adoratu zuten Jainkoa.
12. Esan ziotela, Amen: bedeinkapena, eta aintza, eta zuhurtzia, eta eskerrak, eta ohore, eta boterea, eta indarra, izan bedi gure Jainkoaren sekula sekulan. Amen.
13. Eta ihardetsi zuen zaharretako batek, esan zidan: Zer dira arropa zuriz jantzita dauden hauek? eta nondik etorri dira?
14. Eta nik esan nion, Jauna, badakizu. Eta esan zidan: Hauek dira tribulazio handitik ilki zirenak, eta beren soinekoak garbitu zituztenak, eta Bildotsaren odolean zuritu zituztenak.
15. Argatik daude Jainkoaren tronuairen aitzinean, eta zerbitzatzen diote gau eta egun bere tenpluan, eta tronuan iarririk dagoena haien artean biziko da.
16. Ez dute gehiago goserik, ez egarririk izango; ezta eguzkiak argituko, ezta berorik ere.
17. Zeren tronuairen erdian dagoen Bildotsak bazkatzen ditu, eta eramaneen ditu ur-iturri bizietara: eta Jainkoak garbituko ditu malko guziak haien begietatik.

8. KAPITULUA

1. Eta zazpigarren zigilua ideki zuenean, isiltasuna izan zen zeruan ordu erdiko tartean.
2. Eta ikusi nituen zazpi aingeruak Jainkoaren aurrean zeudenak; eta eman zieten zazpi turuta.

3. Eta ethorri zen beste aingeru bat aldare ondoan, urrezko incenser bat zuela; eta eman zitzaion intsentsu asko, saildu guztien otoitzekin eskeini zezan tronuairen aurrean zegoen urrezko aldarearen gainean.
4. Eta sailduen othoitzekin zetorren intsentsuaren kea igo zen Jainkoaren aitzinean Aingeruaren eskutik.
5. Eta hartu zuen Aingeruak incensera, eta bete zuen aldareko suarekin, eta bota zuen lurrera: eta izan ziren bozak, eta trumoiak, eta tximistak, eta lurrikara bat.
6. Eta zazpi turuta zeuzkaten zazpi aingeruak prestatu ziren jotzeko.
7. Lenengo Aingeruak jo eban soinua, eta jarraitu zan txingorra eta sua odolarekin nahasturik, eta bota ziran lurrera: eta erre zan arbolon irugarren zatia, eta erre zan belar berde guzia.
8. Eta bigarren Aingeruak jo zuen soinua, eta suz erretzen zen mendi handi bat bezala bota zen itsasora: eta itsasoaren hirugarren zatia odol bihurtu zen;
9. Eta itsasoan zeuden eta bizia zuten izakien hirugarren zatia hil zen; eta ontzien hirugarren zatia suntsitu zuten.
10. Eta irugarren Aingeruak jo zuen soinua, eta erori zen zerutik izar handi bat, kriseilua bezala, eta erori zen ibaien herenaren gainera, eta ur iturrien gainera;
11. Eta izarrari ajenjoa deitzen zaio, eta uren herena ajenjo bihurtu zen; eta gizon asko hil ziren uretatik, mingots egin zirelako.
12. Eta laugarren Aingeruak jo zuen soinua, eta iguzkiaren herena jo zuten, eta ilargiaren herena, eta izarren herena; hala nola hekien irugarren zatia illuntzen zen, eta egunak ez zuen haren heren partez argitzen, eta gaua ere.
13. Eta ikusi nuen, eta entzun nuen aingeru bat zeruaren erditik hegan zihoala, zioela boz ozenez: Ai, ai, ai, lurreko biztanleei hiru Aingeruen tronpetaren beste bozengatik, zeintzuk diren. oraindik soinurik gabe!

9. KAPITULUA

1. Eta bosgarren Aingeruak jo zuen soinua, eta ikusi nuen izar bat zerutik lurrera erortzen: eta eman zioten hondoko putzuko giltza.
2. Eta ireki zuen hondoko putzua; eta putzutik kea atera zen, labe handi bateko kea bezala; eta eguzkia eta airea ilundu ziren putzuko kearen ondorioz.
3. Eta ilki ziran ketik txingak lurrera, eta eman zitzairen boterea, lurreko escorpioek duten bezala.
4. Eta agindu zien ez zezatela kalterik egin lurreko belarrari, ez berderik, ez zuhaitzik; baina bekokian Jainkoaren zigilua ez duten gizonak bakarrik.
5. Eta eman zitzairen ez zitezela hil, baizik borts illabeteko oinazea izan zezaten: eta haien oinazea izan zen escorpio baten oinazea bezala, gizon bat jotzen duenean.
6. Eta egun hetan gizonak herioa bilatuko dute, eta ez dute arkituko; eta iltzea desiratzen du, eta herioak iges egingo du.
7. Eta langosteen itxurak borrokarako prestaturiko zaldien antzekoak ziren; eta haien buruetan koroak urte bezala zeuden, eta haien aurpegiak gizonen aurpegiak bezala.
8. Eta ilea zuten emakumeen ilea bezala, eta haien hortzak lehoien hortzak bezala.
9. Eta bazituzten bularratzak, burdinazko bularraldean bezala; eta haien hegoen hotsa zaldi askoren gurdien hotsa bezala zen borrokara lasterka.

10. Eta zeuzkaten isatsak escorpioen antzekoak, eta eztenak zituzten buztanean: eta haien ahalmena zen gizonei bost hilabeteko kalte egiteko.
11. Eta errege bat zuten haien gainean, hau da hondoko putzuko aingerua, zeinen izena hebreeraz Abaddon da, baina grekoz Apolion du izena.
12. Zorigaitz bat iragan da; eta huna hemendik aurrera beste bi zoritxar.
13. Eta seigarren aingeruak jo zuen soinua, eta ahots bat entzun nuen Jainkoaren aurrean dagoen urrezko aldareko lau adarretatik,
14. Tronpeta zuen seigarren Aingeruari erraiten ziotela: Askatu Eufrates ibai handian loturik dauden lau aingeruak.
15. Eta askatu ziran lau aingeruak, zeñak prestatu ziraden ordu baterako, eta egun batez, eta hilabete baterako, eta urterako, gizonen irugarren zatia hiltzeko.
16. Eta zaldizkoen gudarostearen kopurua berreun milla milla izan zen, eta haien kopurua entzun nuen.
17. Eta horrela ikusi nituen zaldiak bisioan, eta haien gainean eserita zeudenak, suzko eta jazintozko eta sufrezko bularrekoak zituztela: eta zaldien buruak lehoien buruak bezala ziren; eta haien ahotik sua, kea eta sufre atera ziren.
18. Hiru hauetaz hil zuten gizonen hirugarren zatia, suak, eta keak, eta beren ahotik irteten ziren sufreak.
19. Zeren beren ahoan eta beren isatsetan dago boterea: zeren haien isatsak sugeen antzekoak ziren, eta buruak zituzten, eta haiekin kalte egiten dute.
20. Eta izurrite hauetaz hil ez ziren gainerako gizonak, oraindik ez ziren damutu beren eskuen obretaz, ez zezaten adoratu deabruak, eta urrezko, zilarrezko, kobrezko, eta harrizko eta egurrezko idoloak. ez ikusi, ez entzun, ez ibili:
21. Ez ziren damutu beren hilketetaz, ez beren sorginkeriaz, ez beren fornicazioz, ez lapurretaz.

10. KAPITULUA

1. Eta ikusi nuen beste aingeru indartsu bat zerutik jaisten, hodei batez jantzia: eta ortzadarra zen bere buruan, eta bere aurpegia eguzkia bezalakoa zen, eta bere oinak suzko zutabeak bezala.
2. Eta zuen eskuan liburutxo bat zabalik: eta ezarri zuen bere eskuineko oina itsasoaren gainean, eta ezkerreko oina lurlean.
3. Eta oihi handiaz, lehoiak orro egiten duenean bezala, eta oihi egin zuenean, zazpi trumoiek beren bozak eman zituzten.
4. Eta zazpi trumoiek beren bozak ahoskatu zituztenean, idaztekotan nengoen: eta entzun nuen boz bat zerutik esaten zidana: Zigilatu zazpi trumoiek esandako gauzak, eta ez idatzi.
5. Eta itsasoan eta lurraren gainean zutik ikusi nuen aingeruak altxatu zuen eskua zerura,
6. Eta zin egin zien sekulako mendeetan bizi denaren bidez, zerua eta bertan dauden gauzak, eta lurra, eta itsasoa, eta bertan daudenak sortu zituenak, denbora izango zela. jada ez:
7. Baña zazpigarren aingeruaren bozaren egunetan, soinua jotzen hasiko denean, Jainkoaren misterioa bukatuko da, bere zerbitzari profetei adierazi dien bezala.
8. Eta zerutik entzun nuen bozak berriro mintzatu zitzaidan, eta esan zuen: Zoaz eta har ezazu zabalik dagoen

liburutxoa itsasoaren eta lurraren gainean dagoen aingeruaren eskuan.

9. Eta joan nintzen aingeruarengana, eta esan zion: Emaidazu liburutxoa. Eta esan zidan: Har ezazu eta jan ezazu; eta zure sabela mingots egingo du, baina zure ahoan ezia bezain gozoa izango da.

10. Eta hartu nuen liburutxoa aingeruaren eskutik, eta jan nuen; eta ahoan ezia bezain gozoa zen: eta jan orduko, mingotsa zen nire sabela.

11. Eta erran zidan: Berriz profetizatu behar duzu jende askoren, eta nazio, eta hizkuntza eta errege askoren aurrean.

11. KAPITULUA

1. Eta eman zidan kanabera baten antzeko kanabera bat: eta zutik jarri zen Aingerua, zioela, Jaiki eta neurtu Jainkoaren tenploa, eta aldarea, eta bertan adoratzeko dutenak.

2. Baina tenplutik kanpo dagoen ataria utzi kanpoan, eta ez neurtu; ecen jentilei emana da, eta erri santua oinetan ibiliko dute berrogeita bi hilabete.

3. Eta eskumena emango diet nere bi lekukoei, eta profetizatuko dute mila berreun eta hirurogei egunez, zakuz jantzita.

4. Hauek dira bi olibondoak, eta lurreko Jainkoaren aurrean dauden bi argimutilak.

5. Eta iñork gaitz egin nahi badie, sua irtengo da beren ahotik, eta irentsi ditu beren etsaiak: eta iñork gaiztatuko balu, era honetan hil behar da.

6. Hauek dute zerua ixteko boterea, ez dezala euririk egin beren profeziaren egunetan, eta uren gainean dute boterea odol bihurtzeko, eta lurra izurrite guziekin jotzeko, nahi duten guztietan.

7. Eta beren testigantza akabatuko dutenean, hondoko putzutik igotzen den abereak gerra egingo du haien kontra, eta garaituko ditu, eta hilko ditu.

8. Eta beren gorpuak etzanen dirade hiri handiko kalean, zeina espiritualki Sodoma eta Egipto deitzen dena, non ere gure Jauna gurutziltzatu izan zen.

9. Eta herri, senitarteko, hizkuntza eta nazioetakoek hiru egun eta erdi ikusiko dituzte beren gorpuak, eta ez dituzte utziko haien gorpuak hilobietan sar daitezen.

10. Eta lurreko bizi direnak poztuko dira haiengatik, eta alaituko dira, eta opariak bidaliko dizkiete elkarri; zeren bi profeta hauek lurlean bizi zirenak oinazetu zituzten.

11. Eta hirur egun eta erdiren buruan, Jainkoarengandik bizitzeko Espiritua sartu zen hekien baitan, eta oinetan jarri ziren; eta beldur handia erori zen haiek ikusi zituztenen gainera.

12. Eta entzun zuten boz andi bat zerutik esaten ziotela: Igan zaitezte hona. Eta igan ziren zerura hodei batean; eta haien etsaiek ikusi zituzten.

13. Eta ordu berean lurrikara andi bat izan zen, eta hiriaren amarren zatia erori zen, eta lur ikaratzean zazpi milla gizon hil zituzten: eta hondarrak ikaratutik, eman zioten gloria zeruko Jainkoari.

14. Bigarren dohakabea iragan da; eta huna, laster dator hirugarren dohakabea.

15. Eta zazpigarren aingeruak jo zuen soinua; eta boz andiak zeuden zeruan, ziotela: Mundu honetako erreinuak egin dira gure Jaunaren eta bere Kristoren erreinuak; eta errege izango da sekulan.

16. Eta ogei eta lau zaharrek, beren eserlekuetan Jainkoaren aurrean eserita zeudenak, ahuspez erori ziren, eta Jainkoa adoratu zuten.

17. Esan ziotela: Eskerrak ematen dizugu, Jainko Jaun ahalguztiduna, zera, eta zena, eta etorriko zarena; zeren hire ahalmen andia artu dezulako eta erreñatu.

18. Eta nazioak haserretu ziren, eta ethorri da zure haserrea, eta hildakoen garaia, epaituak izan zitezen, eta zure zerbitzariak profetak, eta sainduei, eta zure izenaren beldur direnei saria emateko. txikiak eta handiak; eta suntsitu beharko lituzke lurra suntsitzen dutenak.

19. Eta ireki zan Jainkoaren tenploa zeruan, eta ikusi zan bere tenploan bere itunpeko arka: eta izan ziran tximistak, eta ahotsak, eta trumoiak, eta lurrikara bat, eta txingorra andia.

12. KAPITULUA

1. Eta agertu zan miragarri andi bat zeruan; emakume bat eguzkiz jantzia, eta ilargia bere oinen azpian, eta buruan hamabi izarren koroa bat:

2. Eta haurdu zelarik, oihu egin zuen, erditzeko erditzeaz, eta erditzeko penaz.

3. Eta agertu zan beste miragarri bat zeruan; eta huna herensuge gorri handi bat, zazpi buru eta hamar adar zituela, eta zazpi koroa bere buru gainean.

4. Eta bere buztanak zeruko izarren irugarren zatia erakarri zuen, eta bota zituen lurrera: eta dragoia gelditu zen erditzeko prest zegoen emakumearen aurrean, bere umea jaio bezain laster irents zezan.

5. Eta eman zuen seme-alaba bat, zeina nazio guziak burdinezko makila batekin gobernatuko zituen, eta bere umea Jainkoarengana eta haren tronura eramane zuten.

6. Eta emazteak iges egin zuen basamortura, non Jainkoarengandik prestaturiko lekua, han elikatu zezaten mila berrehun eta hirurogei egunez.

7. Eta gerla izan zen zeruan: Migel eta bere aingeruak herensugearen kontra borrokatu ziren; eta herensugea eta bere aingeruak borrokatu ziren,

8. Eta ez zen nagusitu; ez zen gehiago zeruan haien lekua aurkitu.

9. Eta bota zen herensuge handia, suge zahar hura, Deabrua deitzen dena, eta Satanas, mundu guzia enganatzeko duena: bota zuten lurrera, eta bere aingeruak harekin.

10. Eta entzun nuen ahots ozen bat zeruan zioela: Orain etorri da salbazioa, eta indarra, eta gure Jainkoaren erreinua, eta bere Kristoren boterea: zeren gure anaien akusatzailea eroria da, gure Jainkoaren egunaren aurrean akusatzen zituena. eta gaua.

11. Eta garaitu zuten hura Bildotsaren odolaz eta beren testigantza hitzaz; eta ez zuten beren bizi hil arte maite.

12. Argatik poztu zaitezte, zeruak, eta haietan bizi zaretenok. Ai lurreko eta itsasoko biztanleak! zeren deabrua iausti da zuengana, hasarre handia duela, badakielako denbora gutxi duela.

13. Eta herensugeak ikusi zuenean lurrera bota zutela, pertsegitu zuen gizon-umea erditu zuen emakumea.

14. Eta emazteari eman zizkioten arrano handi baten bi hegal, hegan egin zezan basamortura, bere tokira, non hazten den denbora batez, eta denboraz, eta denbora erdi batez, sugearen arpegitik.

15. Eta sugeak bere ahotik uholde bat bezala bota zuen emakumearen atzetik, hura uholdetik eraman zezan.

16. Eta lurak lagundu zion emakumeari, eta lurak bere ahoa ireki zuen, eta irentsi zuen herensugeak bere ahotik bota zuen uholdea.

17. Eta haserretu zan dragoia emaztekiarekin, eta gerla egitera joan zan bere haziaren hondarrari, zeñak Jainkoaren manamenduak gordetzen dituzten eta Jesukristoren testigantza daukatenak.

13. KAPITULUA

1. Eta gelditu nintzen itsasoko hondarrean, eta ikusi nuen piztia bat itsasotik altxatzen, zazpi buru eta amar adar zituela, eta bere adar gainean hamar koroa, eta bere buruen gainean blasfemia izena zuela.

2. Eta ikusi nuen bestia lehoinabar baten antzekoa zen, eta bere oinak hartzaren oinak bezala, eta bere ahoa lehoi baten ahoa bezala, eta herensugeak eman zion bere boterea, eta bere eserlekua, eta agintaritza handia.

3. Eta ikusi nuen haren buruetarik bat hiltzeko zauritua bezala; eta sendatu zan bere zauri hilgarria: eta mundu guzia miretsi zan bestiaren ondotik.

4. Eta adoratu zuten bestiari boterea eman zion herensugea, eta adoratu zuten bestia, ziotela: Nor da aberearen antzekoa? nor da gai berarekin gerra egiteko?

5. Eta eman zitzaion aho bat gauza andiak eta blasfemiak esaten zituena; eta berrogeita bi hilabetez jarraitzeko ahalmena eman zitzaion.

6. Eta idiki zuen ahoa Jainkoaren kontra blasfematzeko, bere izena, eta bere tabernakulua, eta zeruan bizi direnak.

7. Eta eman zitzaion sainduekin gerla egitea eta haiek garaitzea: eta boterea eman zitzaion senide, eta hizkuntza eta nazio guztien gainean.

8. Eta lurrean bizi diren guziek adoratzeko dute hura, zeinen izenak ez baitaude idatzia munduaren sorreratik hildako Bildotsaren bizitzaren liburuan.

9. Norbaitek belarririk badu, entzun beza.

10. Gatibutasunera eramaten duena, gatibutasunera joane da: ezpataz hiltzen duena ezpataz hil behar da. Hona hemen sainduen pazientzia eta fedea.

11. Eta ikusi nuen beste piztia bat lurretik ilkitzen; eta bi adar zituen bildots baten antzera, eta herensuge bat bezala mintzatzen zen.

12. Eta bere aitzinean lenengo bestiaren botere guzia egikaritzen du, eta lurrari eta bertan bizi direnei adoratzera eragiten ditu lehen bestia, zeinen zauri hilgarria sendatu baitzen.

13. Eta egiten ditu mirari andiak, non zerutik sua jautsi dezan gizonen aitzinean.

14. Eta enganatzeko ditu lurrean bizi direnak piztiaren aitzinean egiteko ahalmena zuen mirakulu horien bidez; erraiten ziotela lurrean bizi direnei, egin zezaten irudi bat ezpataz zauria zuen eta bizi izan zen piztiari.

15. Eta zuen boterea piztiaren irudiari bizi emateko, bestiaren irudiak hitz egin zezan, eta aberearen irudia adoratu nahi ez zutenak hil zitezen.

16. Eta guziak, txikiak eta andiak, aberatsak eta pobreak, askeak eta esklaboak, eskumako eskuan, edo bekorian, marka bat jasotzera eramaten ditu.

17. Eta nehork erosi edo sal ez zezan, marka, edo aberearen izena, edo bere izenaren zenbakia zuenak izan ezik.

18. Hona hemen jakinduria. Adimen duenak zenbatu dezala piztiaren kopurua, zeren gizonaren kopurua da; eta haren kopurua Seiehun hirurogeita sei da.

14. KAPITULUA

1. Eta begiratu nuen, eta huná, Bildots bat zegoen Siongo mendian, eta harekin ehun berrogeita lau milla, bere Aitaren izena bekokian idatzia zutela.
2. Eta entzun nuen boza bat zerutik, ur askoren boza bezala, eta trumoi handi baten boza bezala: eta entzun nuen arpa-jotzaileen ahotsa beren harpekin jotzen.
3. Eta kantatu zuten kantu berri bat tronuaren aitzinean, eta lau abereen eta zaharren aitzinean, eta nehork ezin zuen ikasi kantu hura lurretik salbatu ziren ehun eta berrogeita lau milla baizik.
4. Hauek dira emakumeekin kutsatu ez zirenak; birjinak baitira. Hauek dira Bildotsaren atzetik doazen tokira doan. Hauek gizonen artetik salbatu ziren, Jainkoarentzat eta Bildotsarentzat lehen fruituak izanik.
5. Eta hekien ahoan ez zen arkitu iruzurrik: zeren errugabe dirade Jainkoaren tronuaren aurrean.
6. Eta ikusi nuen beste aingeru bat zeruaren erdian hegan zebilela, betirako Ebanjelioa zuela, lurrean bizi direnei, eta nazio, eta ahaide, eta hizkuntza eta herri guztiei predikatzeko.
7. Ozenki erraiten ziotela: Jainkoaren beldur izan zaitezte, eta eman ezazute gloria; zeren ethorri da haren juizioko ordua: eta adora zazue zerua, eta lurra, eta itsasoa eta ur iturriak egin zituen.
8. Eta beste aingeru bat jarraitu zuen, zioela: Erori da, erori da Babilonia, hiri handi hura, zeren nazio guziak edanarazi zituen bere paillardiarren haserrearen ardorik.
9. Eta hirugarren aingeruak jarraitu zien, zioela boz ozenez: Baldin nehork adoratzan badu bestia eta haren irudia, eta bere marka bere bekokian edo eskuan hartzen badu,
10. Berak edanen du Jainkoaren haserrearen ardorik, zeina nahasketarik gabe isuri dena bere haserrearen kopan; eta suz eta sufrez oinazetuko da Aingeru sainduen aurrean, eta Bildotsaren aurrean.
11. Eta hekien oinazearen kea igotzen da sekulako mendeetan, eta ez dute atsedetik egun ez gau, bestia eta haren irudia adoratzan dutenek, eta nork bere izenaren marka jasotzen duenik.
12. Hona hemen sainduen pazientzia: hona Jainkoaren manamenduak eta Jesusen fedea gordetzen dituztenak.
13. Eta entzun nuen boz bat zerutik esaten zidana: Idatzi: Zorionekoak hemendik aurrera Jaunaren baitan hiltzen diren hilak: Bai, dio Izpirituak, beren lanetatik atsedean dezaten; eta haien lanak jarraitzen dituzte.
14. Eta begiratu nuen, eta huna hodei zuri bat, eta hodeiaren gainean zegoen gizonaren Semearen antzera eserita, buruan urrezko koroa bat zuela, eta eskuan igitai zorrotz bat.
15. Eta ilki zen beste aingeru bat tenplutik, oihuz oihu eginez hodei gainean zegoenari: Sartu zure igitia, eta bildu, zeren ethorri baita hi biltzeko ordua; lurreko uzta heldua baita.
16. Eta hodei gainean eseri zenak bere igitia sartu zuen lurrean; eta lurra bildu zan.
17. Eta ilki zan beste aingeru bat zeruko tenplotik, berak ere igitai zorrotz bat zuela.

18. Eta beste aingeru bat atera zen aldaretik, zeina zuen suaren gainean boterea; eta oihu handiz oihu egin zion igitia zorrotza zuenari, esanez: Sartu zure igitia zorrotza, eta bildu lurreko mahats-sortak; bere mahatsa guztiz heldua baita.

19. Eta Aingeruak bere igitia sartu zuen lurrera, eta bildu zuen lurreko mahatsak, eta bota zuen Jainkoaren haserrearen ardo-lapa handira.

20. Eta zapaldu zuten ardo-lapategiak hiritik kanpo, eta odola irten zen ardo-lapategitik, zaldien bridaraino, mila eta seiehun estadioko tartean.

15. KAPITULUA

1. Eta ikusi nuen beste seinale bat zeruan, andia eta miragarria, zazpi aingeru azken zazpi izurriteak zituztela; zeren haietan bete da Jainkoaren haserre.
2. Eta ikusi nuen beirazko itsaso bat bailitzan suarekin nahastua: eta piztiaren, eta haren irudiaren, eta bere markaren eta bere izenaren zenbatekoaren gainean garaipena lortu zutenak, kristalezko itsasoan jarri ziren. , Jainkoaren harpak izatea.
3. Eta kantatzen dute Moises Jainkoaren zerbitzariaren kantua, eta Bildotsaren kantua, esaten zutela: Handiak eta miragarriak dira zure obrak, Jainko Jainko ahalguztiduna; zuzenak eta egiazkoak dira zure bideak, sainduen Errege.
4. Nork ez du zure beldurrik izango, Jauna, eta zure izena glorificatuko? zeren zu bakarrik zara santua: zeren nazio guztiak etorriko dira eta zure aurrean adoratu dute; zeren zure epaiak ageri dira.
5. Eta gero begiratu nuen, eta huná, ideki zen zeruko Testimonioko tabernakuluko tenplua.
6. Eta ilki ziran tenplotik zazpi aingeruak, zazpi izurriteak zituztela, liho garbiz eta zuriz jantzirik, eta bularra urrezko gerrikoz zintzilik zutela.
7. Eta lau abereetarik batek zazpi aingeruei eman zizkien urrezko zazpi ontzi, sekula sekula bizi den Jainkoaren aserrez beteak.
8. Eta tenplua kez bete zen Jainkoaren aintzatik eta bere boteretik; eta nehor ezin izan zen tenpluan sartu, zazpi aingeruen zazpi izurriteak bete arte.

16. KAPITULUA

1. Eta entzun nuen tenplutik boz handi bat, zioela zazpi aingeruei: Zoazte eta isuri Jainkoaren haserrearen ontziak lurrera.
2. Eta joan zan lehenengoa, eta isuri zuen bere ontzia lurrera; eta aberearen marka zeukaten eta haren irudia gurtzen zutenen gainera min handia eta larri bat erori zen.
3. Eta bigarren aingeruak isuri zuen bere ontzia itsasora; eta hildako baten odola bezala bihurtu zen, eta bizidun oro itsasoan hil zen.
4. Eta hirugarren aingeruak isuri zuen bere ontzia ibai eta ur iturrien gainera; eta odol bihurtu ziren.
5. Eta entzun nuen uretako aingeruari esaten: Zintzoa zera, Jauna, zera, eta zena, eta izanen zarena, zeren horrela epaitu baituzu.
6. Zeren sainduen eta profeten odola isuri dute, eta zuk eman diezu odola edateko; merezi baitute.

7. Eta entzun nuen beste bat aldaretik esaten: Hala ere, Jainko Jaun ahalguztiduna, egiazkoak eta zuzenak dira zure epaiak.
8. Eta laugarren aingeruak isuri zuen bere ontzia eguzkiaren gainera; eta boterea eman zitzaion gizonak suarekin erretzeko.
9. Eta erre ziran gizonak bero andiarekin, eta blasfematu zuten izurrite hauen gainean boterea duen Jainkoaren izena, eta ez ziren damutu berari gloria emateko.
10. Eta bosgarren aingeruak isuri zuen bere ontzia piztiaren aulkiaren gainera; eta bere erreinua iluntasunez betea zen; eta mingainak hazkatu zituzten,
11. Eta blasfematu zuten zeruko Jainkoa beren nekeak eta beren gaitzengatik, eta ez ziren damutu beren egintzak.
12. Eta seigarren aingeruak isuri zuen bere ontzia Eufrates ibai handira; eta haren ura lehortu zen, sortaldeko erregeen bidea prestatu zedin.
13. Eta ikusi nituen iru izpiritu zikin igelen antzera irten ziren herensugearen ahotik, eta piztiaren ahotik eta profeta faltsuaren ahotik.
14. Zeren deabruen izpirituak dira, mirariak egiten dituztenak, lurreko eta mundu osoko erregeengana doazenak, Jainko ahalguztidunaren egun handi hartako gudura biltzera.
15. Huna, lapurra bezala nator. Zorionekoak behatzen dituen, eta bere soñekoak gordetzen dituen, biluzik ez dabilen, eta haren lotsarik ikus ez dezaten.
16. Eta bildu zituen hebreeraz Armagedon deitzen den leku batean.
17. Eta zazpigarren Aingeruak isuri zuen bere ontzia airera; eta zeruko tenplutik boz andi bat ilki zan tronutik, zioela: Egin da.
18. Eta izan ziren bozak, eta trumoiak eta tximistak; eta izan zan lurrikara andi bat, gizonak lurraren gañean ziradenetik ez zan bezelakoa, ain lurrikara handia, eta ain handia.
19. Eta hirur zatitan banatu zen hiri handia, eta erori ziren nazioen hiriak: eta Babilona handia oroitu zen Jainkoaren aurrean, bere haserrearen ardoaren kopa emateko.
20. Eta irla guziek ihes egin zuten, eta mendiak etziren aurkitu.
21. Eta erori zen gizonen gainera txingorra handi bat zerutik, harri guzia talentu baten pisua zuena: eta gizonak blasfematu zuten Jainkoa txingorraren izurriteagatik; zeren haren izurria izugarri handia zen.

17. KAPITULUA

1. Eta ethorri zen zazpi ontzi zituen zazpi aingeruetarik bat, eta mintzatu zitzaidan, esan zidan: Zatoz hona; Erakutsiko dizut ur askoren gainean eserita dagoen puta handiaren epaia;
2. Norekin lurreko erregeek paillarda egin dute, eta lurreko bizilagunak mozkortu dira bere paillardien ardoaz.
3. Espirituan eraman ninduen, bada, basamortura: eta ikusi nuen emakume bat eseririk, gorri koloreko piztia baten gainean, blasfemia izenez betea, zazpi buru eta hamar adar zituela.
4. Eta emakumea zen purpura eta gorri kolorez jantzia, eta urrez eta harri preziatuez eta perlaz apaindua, eskuan urrezko kopa bat zeukala abominazioz eta bere lizunkeriaz betea.

5. Eta bere bekokian izen bat idatzita zegoen, MISTERIOA, Babilonia HANDIA, LURREKO EMAGASTEEN ETA HASKETEN AMA.

6. Eta ikusi nuen emakumea sainduen odolaz, eta Jesusen martirien odolaz mozkortua: eta ikusi nuenean, miresmen andiarekin harritu nintzen.
7. Eta erran zidan Aingeruak: Zergatik harritu haiz? Esango dizut emakumearen misterioa, eta bera daraman piztiarena, zeinak dituen zazpi buru eta hamar adar dituen.
8. Ikusi zenduan bestia zen, eta ez da; eta igoko dira hondoko putzutik, eta galbidera joango dira: eta lurrean bizi direnak harrituko dira, zeinen izenak ez baitziren idatziak bizitzaren liburuan munduaren sorreratik, izan zen piztia ikustean, eta ez da, eta hala ere bada.
9. Eta hona hemen jakinduria duen gogo. Zazpi buruak zazpi mendi dira, zeinetan emakumea eserita dagoen.
10. Eta zazpi errege dira: bost erori dira, eta bata, eta bestea ez da oraindik etorri; eta datorrenean, tarte labur bat jarraitu behar du.
11. Eta bestia zena, eta ez dena, bera ere zortzigarrena da, eta zazpietatik da, eta galbidera doa.
12. Eta ikusi dituzun hamar adarrak hamar errege dira, oraindik erreinurik jaso ez dutenak; baña artu ahala errege bezela ordubete piztiarekin.
13. Hauek gogo bat dute, eta beren boterea eta indarra emango diote bestiari.
14. Hauek gerla egingo dute Bildotsaren aurka, eta Bildotsak garaituko ditu: zeren bera da jauntxoan Jauna, eta erregeen Erregea, eta harekin daudenak deitzen dira, eta aukeratuak, eta leialak.
15. Eta esan zidan: Ikusi dituzun urak, non puta esertzen den, herriak, eta jendetzak, eta nazioak eta hizkuntzak dira.
16. Eta piztiaren gainean ikusi zenituen hamar adarrak, hauek gorroto izango dute puta-a, eta desertatu eta biluzik utziko dute, eta jango dute bere haragia, eta sutan erreko dute.
17. Zeren Jainkoak jarri du beren biotzetan bere borondatea betetzeko, eta adosteko, eta beren erreinua bestiari emateko, Jainkoaren hitzak bete arte.
18. Eta ikusi zenuen emakumea da hiri handi hura, zeina lurreko erregeen gainean erreinatzen dena.

18. KAPITULUA

1. Eta gauzen ondoan ikusi nuen beste aingeru bat jautsirik zerutik, indar handia zuela; eta lurra bere loriaz argitu zan.
2. Eta oihu egin zuen indarrez, zioela: Babilona handia erori da, erori da, eta bihurtu da deabruen bizileku, eta izpiritu gaizto ororen kaiola, eta txori zikin eta gorrotagarri guztien kaiola.
3. Zeren nazio guziak edan baitute haren paillardien haserrearen ardoa, eta lurreko erregeek paharkeria egin dute harekin, eta lurreko merkatariak aberastu dira haren gozoen ugaritasunagatik.
4. Eta entzun nuen zerutik beste boz bat, zioela: Ilkhi zaitezte bertatik, ene erria, bere bekatuen parte ez dezazuen, eta haren izurriteetatik ez jasotzeko.
5. Zeren bere bekatuak zeruraino heldu dira, eta Jainkoa bere gaiztakeriaz oroitu da.
6. Sari iezaiozu berak sari eman dizun bezala, eta bikoiztu bere bikoitza bere obren arabera: bete duen kopan, bete ezazu bere bikoitza.

7. Zenbateraino glorifikatu den bere burua, eta bizi izan den gozoki, ainbeste tormentu eta atsekabe eman iezaiozu: zeren bere bihotzean dio: Ni erregina jartzen naiz, eta ez naiz alargun, eta ez dut atsekaberik ikusiko.

8. Argatik etorriko dira egun bakarrean bere izurriak, heriotza, eta dolua eta gosetea; eta guztiz erreko da suarekin, zeren indartsua da hura epaitzen duen Jainko Jauna.

9. Eta lurreko erregeek, lizunkeria egin eta harekin gozagarri bizi izan direnek, negar egingo dute, eta negar egingo dute haren erretzearen kea ikusi dutenean.

10. Bere oinazearen beldurrez urrutian gelditurik, esaten zuen: Ai, ai! Babiloniako hiri handi hura, hiri ahaltsu hura! zeren ordu batean heldu da zure epaia.

11. Eta lurreko merkatariek negar eta negar egingo dute harengatik; izan ere, inork ez du gehiago bere salgaiak erosten;

12. Urrezko, eta zilarrezko, eta harri preziatuzkoak, eta perlak, eta liho fina, eta purpura, eta zeta, eta scarlatina, eta zure egur guzia, eta bolizko ontzi guziak, eta egur preziatueneko era guztietako ontziak. , eta letoizko, eta burdinezko eta marmolezko,

13. Eta kanela, eta usainak, eta ukenduak, eta intsentsua, eta ardoa, eta olioak, eta irin fina, eta garia, eta abereak, eta ardiak, eta zaldiak, eta gurdiak, eta esklaboak, eta gizonen arimak.

14. Eta zure animak desiratzen zituen fruituak aldenduak dira zuregandik, eta goxo eta onak ziren guziak zuregandik, eta ez dituzu geiago arkituko.

15. Berak aberastu zituen gauza hauen merkatariek urruti geldituko dira bere oinazearen beldurrez, negarrez eta negarrez.

16. Eta ziotela: Ai, ai, hiri handi hura, liho finez, eta purpura, eta gorrixkaz jantzia, eta urrez, eta harri preziosoz eta perlaz apaindua!

17. Zeren ordu batean hain aberastasun handiak ezerezean gelditu dira. Eta ontzi-zuzendari guziak, eta ontzietan zeuden talde guziak, eta marinela, eta itsasoko merkataritzan zeuden guziak, urruti gelditu ziren.

18. Eta oiuhu egin zuten ikusi zutenean haren errearen kea, ziotela: Zer hiri antzekoa den hiri handi hau?

19. Eta autsa bota zuten beren buruetan, eta oiuhu egiten zuten, negarrez eta negarrez, esaten zutela: Ai! zeren ordu bakarrean desolatua da.

20. Poztu zaitezte, zerua, eta apostolu eta profeta sailduak; zeren Jainkoak mendekatu zaituzte harengandik.

21. Eta artu zuen aingeru indartsu batek errota-harri handi baten antzeko harri bat, eta bota zuen itsasora, zioelarik: Honela bortxaz botako da Babilona hiri handi hura, eta ez da geiago arkituko.

22. Eta arpa-joleen, eta musikarien, eta gaiteroen eta tronpeta-joleen ahotsa ez da gehiago zure baitan entzuten; eta ez da gehiago zuregan aurkituko artisaurik, edozein lanbidetakoak; eta errota-harri-hotsa ez da gehiago zure baitan entzuten;

23. Eta kandela baten argiak ez du gehiago argituko zure baitan; eta ezkongaiaren eta emaztegaiaren ahotsa ez da gehiago zure baitan entzuten: zeren zure merkatariek ziren lurreko gizon handiak; zeren zure sorginkeriaz nazio guztiak engainatu baitziren.

24. Eta harengan arkitu zen profeten, eta sailduen, eta lurraren gainean hil ziren guzien odola.

19. KAPITULUA

1. Eta gauzen ondoan aditu nuen jende askoren ahots handi bat zeruan, zioela: Aleluia; Salbazioa, eta aintza, eta ohore, eta boterea, gure Jainko Jaunari:

2. Zeren egiazkoak eta zintzoak dira haren juizioak: zeren juzgatu du puta andi bat, zeinak lurra hondatu zuen bere lizunkeriarekin, eta bere zerbitzarien odola mendekatu zuen haren eskutik.

3. Eta berriz erran zuten: Aleluia. Eta bere kea altxatu zen betiko.

4. Eta ogei eta lau zaharrak eta lau abereak ahuspezturik adoratu zuten tronuan eseria zegoen Jainkoa, esaten zutela: Amen; Aleluia.

5. Eta boz bat ilkhi zen tronutik, zioela: Lauda ezazue gure Jainkoa, haren zerbitzari guziak, eta haren beldur zarenok, txikiak eta handiak.

6. Eta aditu nuen jende andi baten ahotsa, eta ur askoren ahotsa bezala, eta trumoi indartsuen ahotsa bezala, ziotela: Aleluia, zeren Jainko Jainko ahalguztiduna errege da.

7. Poztu gaitezen eta poztu gaitezen, eta eman hari ohore: zeren Bildotsaren ezteiak ethorri dira, eta bere emaztea prestatu da.

8. Eta eman zitzaion liho finez, garbi eta zuriz jantzi zedin: zeren liho fina sailduen zuzentasuna da.

9. Eta esan zidan: Idatzi: Zorionekoak Bildotsaren ezteiafara deituak diranak. Eta esan zidan: Hauek dira Jainkoaren egiazko esanak.

10. Eta haren oinetara erori nintzen hura adoratzeri. Eta esan zidan: Begira ez egin: ni naiz zure zerbitzari-laguna, eta zure anaia, Jesusen testigantza dutenak: adora ezazu Jainkoa, zeren Jesusen testigantza profeziaren espiritua da.

11. Eta ikusi nuen zerua irekirik, eta huna zaldi zuri bat; eta haren gainean eseri zena deitzen zen Leial eta Egia, eta zuzentasunez epaitu eta gerra egiten du.

12. Haren begiak suzko garra bezala ziren, eta bere buruan koroa asko zituen; eta zuen izen bat idatzia, inork ez zekiena, berak baizik.

13. Eta odoletan bustitako soñeko batez jantzi zen, eta haren izena deitzen da Jainkoaren Hitza.

14. Eta zeruan zeuden armadak jarraitu zioten zaldi zuri gainean, liho finez jantzirik, zuri eta garbi.

15. Eta bere ahotik irten da ezpata zorrotz bat, harekin nazioak jotzeko, eta burdinazko makila batekin gobernatuko ditu, eta zapaltzen du Jainko ahalguztidunaren sutsuaren eta haserrearen ardo-lapategia.

16. Eta bere soñeko eta izterrean izen bat idatzita dauka: ERREGEEN ERREGE ETA JAUNEN JAUNA.

17. Eta ikusi nuen aingeru bat eguzkian zutik; eta oiuhu handiz oiuhu egin zuen, zeruaren erdian hegan dabiltzan hegazti guztiei: Zatozte eta bildu zaitezte Jainko handiaren afarira;

18. Jan dezazuen erregeen haragia, eta kapitainen haragia, eta ahaltsuen haragia, eta zaldien haragia, eta haien gainean eserita dauden haragia, eta gizon guztien haragia, aske zein esklabu, biak. txikiak eta handiak.

19. Eta ikusi nuen piztia, eta lurreko erregeak eta beren armadak, zaldi gainean iarritakoaren eta bere armadaren kontra guda egiteko bildurik.

20. Eta artu zan bestia, eta berarekin bere aitzinean mirakuluak egiten zituen profeta faltsua, zeinekin enganatu zituen bestiaren marka jaso zutenak, eta bere irudia

adoratzen zutenak. Horiak biak bizirik bota zituzten sufrez erreko suzko aintzira batera.

21. Eta hondarrak zaldiaren gainean zegoanaren ezpataz hil ziren, zeina bere ahotik irteten zen ezpataz, eta hegazti guztiak beren haragiz bete ziren.

20. KAPITULUA

1. Eta ikusi nuen aingeru bat jaisten zerutik, hondoko putzuko giltza eta kate handi bat eskuan zuela.

2. Eta hartu zuen herensugea, suge zahar hura, deabrua eta Satanas, eta lotu zuen mila urtez.

3. Eta bota zuen hondoko putzura, eta itxi zuen, eta ezarri zion zigilua, ez zezan gehiago engañatzeko nazioak, milla urte bete arte: eta gero denbora pixka bat askatu behar da.

4. Eta ikusi nituen tronuak, eta eseri ziren haien gainean, eta epaia eman zitzaion: eta ikusi nituen Jesusen testigantzagatik, eta Jainkoaren hitzagatik burua moztuta zeudenen animak, eta bestia adoratu ez zutenak. ez zuen bere irudia, ez zuen bere marka jaso haien kopetan, ez eskuetan; eta Kristorekin bizi eta errege izan ziren mila urte.

5. Baina gainerako hilak ez ziren berriro bizi mila urte bete arte. Hau da lehen berpizkundea.

6. Dohatsu eta saindua da lenbiziko resurrectionean parte duenak: halakoetan bigarren heriotzak ez du boteririk, baina Jainkoaren eta Kristoren aphez izango dira, eta harekin erreñatuko dute mila urtez.

7. Eta mila urteak igaro direnean, Satanas bere kartzelatik askatuko da,

8. Eta irtengo dira lurreko lau bazterretan dauden nazioak, Gog eta Magog, engainatzera, borrokara biltzera: zeinen kopurua itsasoko hondarra bezala da.

9. Eta igan ziren lur zabalera, eta inguratu zuten sainduen kanpamendua, eta hiri maitea: eta jautsi zen sua zerutik Jainkoarengandik, eta irentsi zituen.

10. Eta haiek enganatzen zituen deabrua bota zen suzko eta sufrezko aintzirara, non dauden bestia eta profeta faltsua, eta egun eta gau sekulako sekulako oinazeak izango dira.

11. Eta ikusi nuen tronu zuri handi bat, eta haren gainean eserita zegoena, zeinen aurpegitik ihes egin zuten lurrak eta zeruak; eta ez zen haientzat lekurik aurkitu.

12. Eta ikusi nituen illak, txikiak eta handiak, Jainkoaren aurrean zutik; eta liburuak idiki ziran: eta beste liburu bat idiki zan, hau da, biziaren liburua: eta illak epaitu ziran liburuetan eskribatuak ziran gauzetatik, beren obraren arabera.

13. Eta itsasoak eman zituen bertan zeuden hilak; eta heriotzak eta ifernuak entregatu zituzten haietan zeuden hilak: eta bakoitza bere obren arabera epaitu zuten.

14. Eta eriotza eta infernua suzko aintzirara bota ziren. Hau bigarren heriotza da.

15. Eta bizitzaren liburuan idatzirik aurkitu ez zena, suzko aintzirara bota zuten.

21. KAPITULUA

1. Eta ikusi nuen zeru berri bat eta lur berri bat: zeren lehen zerua eta lehen lurra iragan ziren; eta ez zegoen gehiago itsasorik.

2. Eta nik Joanek ikusi nuen hiri santua, Jerusalem berria, Jainkoarengandik zerutik jaisten, bere senararentzat apaindutako emaztegai bat bezala prestatua.

3. Eta entzun nuen boz andi bat zerutik zioela, Huna, Jainkoaren tabernakuloa gizonekin dago, eta haiekin biziko da, eta izango dira bere herria, eta Jainkoa bera izango da haiekin, eta izango da haien Jainkoa.

4. Eta Jainkoak garbituko ditu malko guztiak haien begietatik; eta ez da geiago eriotza, ez atsekaberik, ez oihurik, eta ez da geiago oinazerik izango: zeren lehen gauzak iragan dira.

5. Eta tronuan iarri zenak erran zuen: Huna, gauza guztiak berri egiten ditut. Eta esan zidan: Idatzi: ecen hitz hauek egiazkoak eta leialak dira.

6. Eta esan zidan: Egin da. Ni naiz Alfa eta Omega, hasiera eta amaiera. Egarrri denari emango diot bizitzako uraren iturritik doan.

7. Garaitzen dituenak, gauza guztiak heredatuko ditu; eta ni izango naiz haren Jainkoa, eta bera izango da ene semea.

8. Baina beldurgarriak, eta sinesgabeak, eta higuingarriak, eta hiltzaileak, eta prostituak, eta aztiak, eta idolatrak, eta gezurti guztiak, izango dute beren parte suarekin eta sufrez erretzen den aintziran: zein da bigarren heriotza.

9. Eta ethorri zan enegana, zazpi aingeruetarik bat zeuzkan zazpi ontziak azken zazpi izurritez beteak, eta mintzatu zitzaidan, zioela, Zatoz hona, erakutsiko dizut emaztegaia, Bildotsaren emaztea.

10. Eta eraman ninduen izpirituan mendi handi eta altu batera, eta erakutsi zidan hiri handi hura, Jerusalem santua, zerutik Jainkoarengandik jaisten.

11. Jainkoaren aintza zuen: eta haren argia harri preziatu baten antzekoa zen, harri jaspearen antzekoa, kristala bezain argia;

12. Eta harresi bat handia eta altua zuen, eta zeuzkan hamabi ate, eta atheetan amabi aingeru, eta bertan idatzitako izenak, zeinak dira Israelgo semeen amabi leinuen izenak.

13. Ekialdean hiru ate; iparraldean hiru ate; hegoaldean hiru ate; eta mendebaldean hiru ate.

14. Eta hiriko harresiak amabi zimendu zituen, eta haietan Bildotsaren hamabi apostoluen izenak.

15. Eta nirekin mintzatzen zenak urrezko kanabera bat zuen hiria neurtzeko, eta haren ateak, eta haren harresia.

16. Eta hiria lau karratua da, eta luzera bezain zabala da: eta neurtu zuen hiria kanaberaz, hamabi milla estadio. Luzera eta zabalera eta altuera berdinak dira.

17. Eta neurtu zuen haren horma, ehun eta berrogeita lau beso, gizon baten neurriaren arabera, hau da, aingeruaren neurriaren arabera.

18. Eta haren harresiaren eraikuntza jaspezkoa zen, eta hiria urre garbia zen, kristal garbiaren antzekoa.

19. Eta hiriko harresiaren zimenduak era guztietako harribitxiz apaindu zituzten. Lehen oinarria jaspea izan zen; bigarrena, zafiroa; hirugarrena, kalzedonia; laugarrena, esmeralda bat;

20. Bosgarrena, sardonixa; seigarrena, sardioa; zazpigarrena, krisolitoa; zortzigarrena, beriloa; bederatzigarrena, topazio bat; hamargarrena, krisopraso bat; hamaikagarrena, jazinto bat; hamabigarrena, amatista bat.

21. Eta hamabi atheak ziren amabi perla; Ate bakoitza perla bakarrekoa zen, eta hiriko kalea urre garbia zen, kristal gardena bezala.

22. Eta ez nuen han tenplurik ikusi, zeren Jainko Jaun ahalguztiduna eta Bildotsa haren tenplu dira.

23. Eta hiriak ez zuen iguzkiaren, ez ilargiaren beharrik, bere baitan argitzeko: zeren Jainkoaren aintzak argitu zuen, eta Bildotsa da haren argia.

24. Eta salbatuko direnen nazioak ibilliren dira haren argitan, eta lurreko erregeek beren aintza eta ohorea ekartzen dituzte bertara.

25. Eta haren atheak ez dira batere itxiko egunez, zeren ez da han izango gauik.

26. Eta ekarriko dute bertara nazioen aintza eta ohorea.

27. Eta ez da inola ere sartuko inor kutsatzen duenik, ez higuinarririk egiten duenik, ez gezurrik egiten duenik, baina Bildotsaren bizi-liburuan idatziak daudenak.

22. KAPITULUA

1. Eta erakutsi zidan bizitzeko ur-ibai garbi bat, kristala bezain garbia, Jainkoaren eta Bildotsaren tronutik irteten zena.

2. Bertako kalearen erdian, eta ibaiaren bi aldeetan, biziaren zuhaitza zegoen, hamabi fruitu ematen zituen eta hilero bere fruitua ematen zuena: eta zuhaitzaren hostoak sendatzeko ziren. nazioak.

3. Eta ez da geiago madarikaziorik izango: baina Jainkoaren eta Bildotsaren tronua izango da bertan; eta haren zerbitzariak zerbitzatuko dute:

4. Eta ikusiko dute haren arpegia; eta haren izena izango da hekien kopetan.

5. Eta ez da han izango gauik; eta ez dute behar kandelarik, ez eguzkiaren argirik; izan ere, Jainko Jaunak argia ematen die, eta errege izango dira sekulan.

6. Eta esan zidan: Leialak eta egiazkoak dira hitz hauek: eta profeta sailduen Jainko Jaunak bidali zuen bere Aingerua bere zerbitzariak laster egin beharreko gauzak erakustera.

7. Huna, laster nator: zorionekoa liburu honetako profeziaren esanak gordetzen dituen.

8. Eta nik, Joanek, ikusi nituen gauza hauek, eta entzun nituen. Eta entzun eta ikusi nuenean, ahuspeztu nintzen gauza hauek erakutsi zizkidan aingeruaren oinen aurrean adoratzera.

9. Orduan esan zidan: Begira ez dezazula egin: zeren ni naiz zure zerbitzari-laguna, eta zure anaia profeten, eta liburu honetako hitzak gordetzen dituztenena: adora ezazue Jainkoa.

10. Eta esan zidan: Ez zigilatu liburu honetako profeziaren esanak, zeren denbora hurbil da.

11. Injustua dena, izan bedi oraino bidegabea: eta zikin dena, izan bedi oraindik zikin: eta zuzena dena, izan bedi oraindik zuzena: eta santua dena, santu bedi oraindik.

12. Eta huna, laster nator; eta ene saria nirekin da, bakoitzari bere obraren arabera emateko.

13. Ni naiz Alfa eta Omega, hasiera eta amaiera, lehena eta azkena.

14. Zorionekoak bere manamenduak betetzen dituztenak, bizi-arbolarako eskubidea izan dezaten, eta atheetatik sar daitezen hirian.

15. Zeren kanpoan daude txakurrak, eta aztiak, eta prostitutuak, eta hiltzaileak, eta idolatrak, eta maite dituenak eta gezurra egiten dutenak.

16. Nik, Jesusek, igorri dut nere aingerua elizetan gauz hauen testigantza emateko. Ni naiz Daviden sustraia eta ondorengoa, eta goizeko izar argia.

17. Eta Espirituak eta emaztegaiak esaten dute: Zatozte. Eta entzuten duenak erran beza: Zatoz. Eta etor bedi egarri duena. Eta nahi duenak, har dezala libre bizitzako ura.

18. Zeren, liburu honetako profeziaren hitzak entzuten dituen guztiei testigantzen diot: Baldin norbaitek gauza hauei gehitzen badie, Jainkoak gehituko dizkio liburu honetan idatzitako izurriteak.

19. Eta nehork kenduko balu profezia honetako liburuko hitzetatik, Jainkoak kenduko du bere zatia bizitzako liburutik, eta hiri saildutik, eta liburu honetan idatzitako gauzetatik.

20. Gauça hauc testificatzen dituenak dio, **Ziur laster ethorten naiz.** Amen. Hala ere, zatoz, Jesus Jauna.

21. Jesukristo gure Jaunaren grazia zuekin guziekin. Amen.